បទានុក្រមធម្មបទ

ភាគទី ២

ក-ង

ភ្នំពេញ

ការផ្សាយរបស់ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ

ព.ស. ២៥៣៨ គ. ស. ១៩៩៤

ភាគទី ២ បទានុក្រមធម្មបទ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ចំពោះការបោះពុម្ពឡើងវិញ

សៀវភៅ " បទានុក្រមធម្មបទ " នេះ ត្រូវបានបោះពុម្ពឡើងវិញ ក្នុងឆ្នាំ ១៩៩៤ ដោយមានការឧបត្ថម្ភពីអង្គការជំនួយសូតូស៊ូជប៉ុន Japan Sotoshu Relief Committee (JSRC) និងមូលនិធិនៃតូយ៉ូតា (The Toyota Foundation) ។

គោលបំណងនៃការបោះពុម្ពឡើងវិញ ហើយចែកផ្សាយទូលាយទៅដល់មូលដ្ឋាន គឺសំដៅ :

- ផ្តល់អោយសិស្ស និងគ្រូ មានឧបករណ៍សំរាប់ស្រាវជ្រាវយ៉ាងល្អប្រសើរ ដើម្បីរៀន និងបង្រៀន ពោលគឺ មានមធ្យោបាយបកប្រែបាលីមកជាខ្មែរដោយខ្លួនឯងបានត្រឹមត្រូវ និងឆាប់រហ័ស ។

- រក្សាមរតិកវប្បធម៌ អក្សរសាស្ត្រសាសនា អក្សរសាស្ត្រជាតិអោយគង់វង្សឡើងវិញ និងរីកចំរើន ។

- ពង្រីកចំណេះចេះដឹងទូទៅខាងភាសាបាលី ដែលជាចំណែកមួយជួយទ្រទ្រង់ភាសា អក្សរសាស្ត្រ និងការប្រតិបត្តិពុទ្ធសាសនា ក្នុងភាពបរិសុទ្ធត្រឹមត្រូវ ក្នុងចំណោមពុទ្ធមាមកជន ទាំងនៅទីក្រុង ទាំងនៅជនបទ ។

ការបោះពុម្ពក្នុងគ្រាទី ២ នេះ ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ រក្សាអត្ថន័យខ្លឹមសារ ព្រមទាំងអារម្ភកថារបស់អ្នករៀបរៀងទាំងស្រុង ហើយបោះពុម្ពផ្សាយតាមភាគនីមួយៗ ជាបន្តបន្ទាប់ ។

សូមឧទ្ទិសសៀវភៅ " បទានុក្រមធម្មបទ " នេះ ចំពោះការរីកចំរើនស្មារតីសិក្សា, ស្មារតីស្រឡាញ់ និង លើកស្ទួយអក្សរសាស្ត្រជាតិ ហើយជា

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ពិសេស ស្មារតីបង្រួបបង្រួមជាតិ ដើម្បីសុខសន្តិភាពដ៏ស្ថិតស្ថេរ នៅកម្ពុជា ។

សូមព្រះពុទ្ធសាសនា បានចំរើនរុងរឿងស្ថិតស្ថេរ ជាស្ថាពរ !

សូមជនានុជនក្នុងកម្ពុជរដ្ឋ បានចំរើនល្អតលាស់ដុះដាលដោយវិជ្ជា និងវិបុលសុខគ្រប់ប្រការ ហើយរួបរួមគ្នាកសាងប្រទេសជាតិ និងលើកស្ទួយព្រះពុទ្ធសាសនា អោយបានរីកចំរើនជាភិយ្យោភាព តរៀងទៅ !

ដោយអានុភាពនៃកុសលកម្មនេះ សូមអោយវិញ្ញាណក្ខន្ធ របស់ព្រះគ្រូ សិរីសោភ័ណ កិម ត្រូវ បានសំរេចឥដ្ឋមនុញ្ញផលគ្រប់ប្រការ កុំបីឃ្លៀងឃ្លាតឡើយ ។

សូមថ្លែងអំណរគុណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅ ចំពោះអង្គការជំនួយសូតូស្ទ៊ូជប៉ុន និង អង្គការតូយ៉ូតាហ្វោនដេហ្សិន ដែលបានជួយឧបត្ថម្ភយ៉ាងឧត្តុង្គឧត្តមដល់ការបោះពុម្ពសៀវភៅនេះ ។

ភ្នំពេញ, ថ្ងៃទី ២៥ ខែ មិថុនា ព.ស ២៥៣៨ គ.ស ១៩៩៤

ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

អារម្ភកថា

សៀវភៅបទានុក្រមធម្មបទភាគទី២នេះ ខ្ញុំបានរៀបរៀងហើយស្រេច តាំងពីឆ្នាំ១៩៥១ម្ល៉េះ បំរុងនឹងឱ្យឡើងកាន់ពុម្ពក្នុងរវាងបន្ទាប់គ្នានឹងបទានុក្រមធម្មបទភាគទី១ដែរ ប៉ុន្តែមិនស្រេច ដោយមានឧបសគ្គចូលមកបង្អាក់ដំណើរ បានជានាំឱ្យយឺតយូរបរហូតមកដល់ពេលនេះវិញ ។ ការបោះពុម្ពភាគទី២នេះ ក៏ដោយសារលោកជាសិក្ខាកាមកុលបុត្រ ទាំងភិក្ខុ ទាំងសាមណេរ ដែលធ្លាប់បានយកភាគទី១ ទៅអាន សិក្សាហើយ ឃើញថាមានប្រយោជន៍ ដ៏សំខាន់ក្នុងវិធីរៀនភាសាបាលី ក៏នាំគ្នាទន្ទឹងចាំមើលភាគទី២ និងភាគទី៣ ទៀត ។ ដោយអាស្រ័យហេតុនេះឯង ដែលនាំឱ្យខ្ញុំអត់ទ្រាំពុំបាន ក៏ខំពិនិត្យរៀបចំសំណៅនោះ រួចហើយប្រគល់ឱ្យទៅគេចាត់ការបោះពុម្ព ដើម្បីបំពេញបំណងរបស់អស់លោកអ្នកត្រូវការ ។

ឯយោបល់ និង គោលបំណងរបស់ខ្ញុំក្នុងការរៀបរៀងសៀវភៅនេះ យ៉ាងណាៗនោះ ខ្ញុំបានពណ៌នាទុកក្នុងអារម្ភកថាភាគទី១ រួចហើយ ។ ក្នុងទីនេះ គ្រាន់តែប្រាប់ថា មេពាក្យដែលប្រើក្នុងភាគទី២នេះ គឺកំណត់ពីអក្សរ ក ដល់ ន, ដល់ទៅភាគទី៣ ខាងមុខ ពីអក្សរ ប ដល់ ឡ ។ អ្នករៀន កាលបើបានមើលបាលីក្នុងធម្មបទទាំង៨ភាគ ភាគណាមួយ ឃើញស័ព្ទណាដែលទើសទាក់ នឹងគំនិតរបស់ខ្លួន មិនយល់ពាក្យប្រែ និងធាតុ, បច្ច័យ ឬ វិគ្គហៈ . ល . ចូរបើករកតាមលំដាប់បទអក្សរទៅ គង់នឹងប្រទះឃើញភ្លាមៗ ទាន់ចិត្តបំណងរបស់ខ្លួន ។

មួយទៀត សូមអស់លោកដែលត្រូវការប្រែស័ព្ទនិមួយៗ តោងលៃតម្រូវទៅតាមដំណើរសេចក្ដីក្នុងរឿងនោះៗផង កុំប្រកាន់យកតែមួយបែប ពីព្រោះ ក្នុងសៀវភៅនេះ មានបាលីខ្លះប្រែតែមួយយ៉ាង ខ្លះប្រែច្រើនយ៉ាង

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ដូចជា អនុភវតិ<អនុ+ភូ+អ+តិ = បើប្រែតាមរូបបុព្វបទ និងធាតុថា" កើតតាម ឬមានតាម, កើតរឿយៗ ឬមានរឿយៗ" អភិភវតិ< អភិ+ភូ+អ+តិ = បើប្រែតាមរូបបុព្វបទ និងធាតុថា" កើតចំពោះ ឬមានចំពោះ" ប៉ុន្តែគេមិនសូវប្រែដូច្នេះទេ ពីព្រោះដោយអំណាចស័ព្ទជាបុព្វបទនៅសង្កត់ពីខាងមុខ អាចបំបែរធាតុឱ្យប្រែផ្សេងពីនេះគឺ អនុភវតិ ថា" រង " ថា" សោយ", អភិភវតិ ថា" គ្របសង្កត់, ជិះជាន់, រំលោភ " ដូច្នេះវិញ ។ បទដទៃក្រៅពីនេះ ដូចយ៉ាងកិរិយាស័ព្ទក្តី នាមស័ព្ទជាបទសមាសក្តី តទ្ធិតក្តី សាធនកិតកៈក្តី គប្បីលៃលកប្រែអនុវត្តទៅតាមដំណើរសេចក្តីក្នុងផ្ទៃរឿងនោះៗ ដូចគ្នាដែរ ។ មួយវិញទៀត អ្នកដែលមានយោបល់យល់ច្រើន មិនសូវមើលទាក់ក្នុងវិធីប្រែប្រយោគបាលី ហើយអាចប្រែដោយរូសរ៉ាវទៅបាន អាស្រ័យដោយអង្គ ៣ យ៉ាង គឺ ១ - ចាំយល់បាលីវេយ្យាករណ៍ច្រើន, ២ - យល់របៀបបាលីដែលគេរៀងទៅជាប្រយោគមួយៗ ក្នុងវាចកៈទាំង៥ មានកត្តុវាចកៈជាដើម, ៣ - យល់ដំណើរសេចក្តីក្នុងផ្ទៃរឿងនោះៗ ជាក់ច្បាស់; បណ្តាអង្គទាំង៣យ៉ាងនេះ បើអ្នកប្រែខ្វះអង្គណាមួយហើយ មិនអាចនឹងប្រែឱ្យត្រឹមត្រូវអស់ជើង ទៅបាន រមែងមានការភ្លាត់ខុសខ្លះមិនខាន បើមិនច្រើនក៏តិចដែរ ។

ការរៀបរៀងសៀវភៅនេះ ខ្ញុំមិនមែនប្រកាន់មានះថាឥតភ្លាំងភ្លាត់ឥតឆ្គងសោះនោះទេ គង់មានខ្លះ ព្រោះការធ្វើរបៀបបែបនេះ ស្ទើរតែហួសវិស័យរបស់ខ្ញុំទៅហើយ ហេតុនេះ ខ្ញុំសុំផ្ញើសេចក្តីភ្លាំងភ្លាត់ គ្រប់បទណានិមួយ ដោយក្រែងតំនិតខ្ញុំដើរទៅមិនដល់នោះ ចំពោះលោកជាវេយ្យាករណ-បណ្ឌិត ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ និងអនាគត សូមឱ្យជួយតម្រង់ដោយសុទ្ធចិត្តផងតែកុំមើលរិះគន់ដោយអសុទ្ធចិត្ត ជាហេតុនាំឱ្យរំខានប្រយោជន៍ ព្រោះថា ក្នុង

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

លោកទាំងមូល តាមតែកិច្ចការអ្វីក៏ដោយ អ្នកធ្វើរមែងតែមានការភ្លាំងភ្លាត់ខុសខ្លះ ជាធម្មតា ឯការគ្មានភ្លាត់ខុសសោះនោះ ចំពោះតែអ្នកដែលមិនធ្វើអ្វីប៉ុណ្ណោះ ។

ទីបំផុតនៃអារម្ភកថានេះ ខ្ញុំសូមឧទ្ទិសកុសលដែលកើតអំពីកម្លាំងព្យាយាមក្នុងការរៀបរៀងសៀវភៅនេះ ជូនចំពោះលោកជាបុព្វការីទាំងឡាយមានមាតាបិតារបស់ខ្ញុំជាដើម ។ ដោយអានុភាពនៃកុសលនេះ សូមឱ្យអស់លោកជាបុព្វការីទាំងអំបាលនោះ បានសម្រេចឥដ្ឋមនុញ្ញផលគ្រប់ប្រការ កុំបីឃ្លៀងឃ្លាត ! សូមឱ្យប្រជាជនក្នុងកម្ពុជរដ្ឋទាំងមូលបានសន្តិភាព ព្រមទាំងបានចម្រើនល្អលាស់ដុះដាលដោយវិទ្យា និងវិបុលសុខគ្រប់ប្រការ កុំបីឃ្លាតក្លាយទៅជាប្រការដទៃឡើយ ! ។

វត្តឧណ្ណាលោម, ថ្ងៃពុធ ៦ រោច ខែបឋមាសាឍ ឆ្នាំមមែ បញ្ចស័ក
ព.ស. ២៤៨៦ ត្រូវនឹងថ្ងៃទី១ កក្កដា គ.ស. ១៩៤៣

ព្រះទេពសត្ថា ភិម - ភូរ (ចន្ទមង្គលោ)

អក្សរសង្ខេប

ប្រើក្នុងវចនានុក្រមធម្មបទនេះ

វិ.ស.អ.	គឺ	វិសេសនសព្ទនាមអនិយមៈ
អ.ស.	-	អព្យយសព្ទនាម
កិ.វិ.	-	កិរិយាសព្ទវិសេសនៈ
ប. សំ.	-	បកតិសំខ្យា
បូ.សំ.	-	បូរណសំខ្យា
បុំ.	-	បុំលិង្គ
ឥ.	-	ឥត្ថីលិង្គ
នបុំ.	-	នបុំសកលិង្គ
គុ.	-	គុណ ឬ គុណនាម
កិ.	-	កិរិយា ឬ កិរិយាសព្ទ
អ.	-	អព្យយកិរិយា ឬ អព្យយសព្ទ
វិ.ស.និ.	-	វិសេសនសព្ទនាមនិយមៈ
និ.	-	និបាត
កា. ស.	-	កាលសត្តមី
ឥ. អា.	-	ឥ. អាគម
ឋា.អា.	-	ឋា. អាគម
ស.អា.	-	ស.អាគម
អា.ឥ.	-	អា.ឥត្ថីលិង្គ
ក.ស.	-	ក.សកត្តៈ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

អា.និ.	គឺ	អាលបននិបាត
សិ.វិ.	-	សិ. វិភត្តិ
តិ.វ.	-	តិ. វត្តមានា
តុ.ប.	-	តុ.បញ្ចមី
ឯយ្យ.ស.	-	ឯយ្យ.សត្តមី
អ. បរោ.	-	អ. បរោក្ខា
អា. ហី.	-	អា. ហីយត្តនី
ឦ - អជ្ជ.	-	ឦ - អជ្ជត្តនី
ស្សតិ.ភ.	-	ស្សតិ.ភវិស្សន្តិ
ស្សា.កា.	-	ស្សា. កាលាតិបត្តិ
និ. អា.	-	និគ្គហិត អាគម
វិ.	-	វិគ្គហៈ
សំ. ស.	-	សំខ្យាសព្វនាម
ឧ. ស.	-	ឧបសគ្គ
យ. អភិ.	-	យោជនាអភិធម្មត្ថវិភាវិនី
អ. សុ.	-	អដ្ឋកថា សុត្តន្តបិដក
ដី. វិ.	-	ដីកាវិសុទ្ធិមគ្គ
អ. វិ.	-	អដ្ឋកថាវិន័យ
ណិក.ស.	-	ណិក. សកត្ថៈ
អ. ន.	-	អសាធារណនាម
ត្ថ - ហី.	-	ត្ថ. ហីយត្តនី
អភិ. សុ.	-	អភិធានប្បទីបិកាសូចិ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

យ. វិ.	គឺ	យោជនាវិន័យ
បុ. ស.	-	បុរិសសព្វនាម
អ. និ.	-	អព្យយនិបាត ឬ មោនត្ថវាចកនិបាត
កា. និ.	-	ការណត្ថវាចកនិបាត
លិ. វិ.	-	លិង្គវិបល្លាស
ក. ក.	-	កត្តុរូប កត្តុសាធន
ស. ត.	-	សមាសរូប តស្សីលសាធន
អា. ន.	-	អាលបននាម
បុ. និ.	-	បុច្ឆនត្ថវាចកនិបាត

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បទានុក្រមធម្មបទ

ក

កកុជបាទ គុ. [កកុជ+បាទ] មានជើងដូចជាជើងនៃព្រាប; វិ. កកុជស្ស បាទា> កកុជបាទា, កកុជបាទា ឥវ បាទា យេសំ តានិ> កកុជបាទានិ ។

កកុធរុក្ខ ចុំ. [កកុធ+រុក្ខ] ដើមនៃថ្កាន់, ដើមថ្កាន់ ។

កកុសន្ធ អ.ន. ព្រះពុទ្ធទ្រង់ព្រះនាមកកុសន្ធៈ ។

កក្កដក ចុំ. [ក+កដ+អ+ក_ស.] សត្វហាមនូវភ្លៀង (ក្ដាម); វិ. កំ ចស្សំ កដតីតិ> កក្កដកោ ។

កកស គុ. [ករ+អស] អាក្រក់, ទ្រគោះ, គ្រោតគ្រាត (វិ. កិច្ចំសំ ករោតីតិ> កក្កសោ) ។

កក្ខល គុ. [កក្ខ+អល] របឹង, រឹងរូស, អាក្រក់,... ។ . តា ឥ. ភាវៈនៃ...នោះជា...រឹងរូស ។ . កម្ម នចុំ. កម្មដ៏រឹងរូស, អំពើដ៏អាក្រក់ ។ ប្រើជា **កក្ខឡ** ក៏មាន ។

កង្ខា ឥ. [កង្ខ+អ+អា_ឥ.] សេចក្ដីសង្ស័យ; វិ. កង្ខនំ> កង្ខា ។ ធម្មជាតិជាគ្រឿងសង្ស័យ; វិ. កង្ខតិ ឯតាយាតិ> កង្ខា ។ . **ឆេទន** នចុំ. កិរិយាកាត់នូវសេចក្ដីសង្ស័យ ។

កចវរ ចុំ. [កច+វរ+អ] សម្រាម (វិ. នានាវិធេ សង្ការេ វាសិ. ករណវសេន កចតិ ពន្ធតីតិ> កចោ, សោ ឯត្ថ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ឥច្ចិកព្យោតិ> កចចវោ) ។ . ឆឌ្ឌិក, កា, គុ. សម្រាប់ចាក់ចោលនូវសម្រាម, អ្នកចាក់ចោលនូវសម្រាម; វិ. កចចរំ ឆឌ្ឌេតីតិ> កចចរឆឌ្ឌិកា ។ . រាសិ ចុំ. គំនរនៃសម្រាម ។

កច្ចាន អ.ន. [កច្ច+ណាន] ភិក្ខុជាពូជពង្សនៃកច្ចៈ (ភិក្ខុឈ្មោះកច្ចៈ); វិ. កច្ចស្ស អបច្ចំ> កច្ចានោ ។ អបច្ច = កូន, កូនចៅ, ជាសាធារណនាម នចុំ.

កច្ចិ ចុ. និ. និបាតប្រាប់សេចក្ដីសួរ, ដណ្ដឹង ប្រែថា «ឬ,ដែរឬ,ទេឬ, ខ្លះដែរឬ» ។

កច្ឆ ចុំ., នចុំ. [កច+ឆ] ប្រទេសដែលជនចង (ក្បិន, កន្ទុយក្បិន, ក្បៀក); វិ. កចិយតិ ពន្ធិយតីតិ> កច្ឆោ, កច្ឆំ ។

កច្ឆប ចុំ. [កច្ឆ+បា+ក្វិ] សត្វផឹក (នូវទឹក) តាមក្បៀក (អណ្ដើក); វិ. កច្ឆេន (ឧទកំ) បិវតីតិ> កច្ឆបោ ។ . ណ្ឌ នចុំ. ពងនៃអណ្ដើក, ស៊ុតនៃអណ្ដើក ។

កច្ឆុ នចុំ. [កស+ឆុ] រោគជាតជាទីអេះ (ខ្ទារ, ខ្ទាំ) នៃជន (រមាស់, ខ្ទួរ); វិ. កសន្តិ ចិលេខន្តិ ឯត្ថាតិ> កច្ឆុ ។ . បរិកិណ្ណ គុ. ដេរដាសដោយរមាស់, ស្អេកស្កាស់ដោយរមាស់ ។ . ចុណ្ណ នចុំ. លំអិតនៃខ្ទួ, ផង់នៃខ្ទួ ។

កញ្ចនថូប ចុំ. [កញ្ចន+ថូប] ស្តូបជាវិការៈនៃមាស ឬ ស្តូបដែលជនធ្វើ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ហើយដោយមាស; វិ. កញ្ចនស្ស ថិការោ ថូបោ> កញ្ចនថូបោ, កញ្ចនេន កតោ វា ថូបោ> កញ្ចន-ថូបោ ។ ប្រើជា កាញ្ចន ក៏មាន ។

កញ្ជិក នថុំ. [ក+អញ្ជ+ឥក] ទឹកបាយ, បាយចុងអង្ករ ។ - តេល នថុំ. ទឹកបាយនិងប្រេង, ប្រេងដ៏លាយដោយទឹកបាយ ។ - មត្ត គុ. វត្ថុត្រឹមតែទឹកបាយ, វត្ថុត្រឹមតែទឹកបាយចុងអង្ករ ។

កដកដាយតិ កិ. [កដកដ+អាយ+តិ.វ.] ប្រព្រឹត្តនូវសម្លេងថាកដកដះ ។

កដច្ឆុ ថុំ. [កដ+ឆុ] វែក, ស្លាបព្រា ។ - **ភិក្ខា** ឥ. បាយមានវែកជាប្រមាណ, បាយមួយវែក ។ - **ភិក្ខាទានវស** ថុំ. អំណាចនៃកិរិយាឱ្យនូវបាយមួយវែក ។ - **ភិក្ខាមត្តទាន** នថុំ. កិ.ឱ្យនូវវត្ថុត្រឹមតែបាយមួយវែក ។ - **ភិក្ខាមត្ត** គុ. វត្ថុត្រឹមតែបាយមួយវែក, វត្ថុមានបាយមានវែកមួយជាប្រមាណ ។ - **មត្ត** គុ. ត្រឹមតែមួយវែក, មានវែកមួយជាប្រមាណ ។

កដសារក ថុំ. [កដ+សរ+ណ្វុ] កន្ទេល, កន្ទេលផែង, ថែប ។

កដាហក អ.ន. បុរសឈ្មោះ កដាហក, ទាសះ(ខ្ញុំ)ឈ្មោះកដាហកៈ ។ - **ជាតក** នថុំ. ជាតកគឺបណ្ឌិតកំណត់ដោយទាសះឈ្មោះកដាហកៈ ។

កដិ ឥ. [កដ+ឥ] ធម្មជាតិដែលគេបិទបាំងដោយវត្ថុមានសំពត់ជាដើម (ចង្កេះ, ត្រគាក); វិ. កដីយតេ អាវរិយតេ វត្ថាទីហីតិ> កដិ ។ - **ប្បទេស** ថុំ. ប្រទេសនៃចង្កេះ ។ - **ប្បមាណ** នថុំ. ប្រមាណនៃចង្កេះ, ប្រមាណត្រឹមចង្កេះ, គុ. មានចង្កេះជា

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ប្រមាណ ។

កដុក គុ. [កដ+ណ្ហុ] ហឹរ, ហឹរក្តៅ, ផ្សាក្តៅ, ក្តៅផ្សា ។ - **ភណ្ឌ** នបុំ. ភណ្ឌៈដ៏ហឹរក្តៅ, ភណ្ឌៈក៏ក្តៅផ្សា, គ្រឿងទេស ។ - **វិបាក** គុ. មានវិបាកដ៏ក្តៅផ្សា, មានផលដ៏ផ្សាក្តៅ ។ - **ប្បភេទន** គុ. មានប្រេងជាគ្រឿងបែកខ្ទេចទៅដ៏ផ្សាក្តៅ (ចុះប្រេងដ៏ផ្សាក្តៅ) ។ - **ប្ផល** គុ. មានផលដ៏ផ្សាក្តៅ ។

កដ្ឋ នបុំ. [កាស ឬកស+ត] ធម្មជាតរុងរឿងដោយភ្លើង ឬ ធម្មជាតវិនាសដោយភ្លើង (ឈើ, ឱស); វិ. **កាសតេ អគ្គិនា ទិប្បតេតិ> កដ្ឋំ, កសតិ អគ្គិនា វិនាសតីតិ វា> កដ្ឋំ** ។ - **កលិង្គរ** នបុំ. ឈើនិងអង្កត់ឱស (អង្កត់ឱស) ។ - **ខណ្ឌ** នបុំ. កំណាត់នៃឈើ ។ - **អង្គរុក្ខ** បុំ. ឈើជាអវយវៈនៃឱស ។ - **ត្ថរ** គុ. ទីជាទីក្រាលដោយឈើ, កម្រាលជាវិការៈនៃឈើ ។ - **បាទុកា** ឥ. ទ្រនាប់ជើងជាវិការៈនៃឈើ, ស្បែកជើងជាវិការៈនៃឈើ ។ - **វាហនរាជ** បុំ. ស្តេចព្រះនាមកដ្ឋវាហនៈ ។ - **ហត្ថី** បុំ. ដំរីជាវិការៈនៃឈើ; វិ. **កដ្ឋស្ស វិការោ ហត្ថី> កដ្ឋហត្ថី** ។ ដំរីដែលគេធ្វើហើយដោយឈើ; វិ. **កដ្ឋេន បកតោ ហត្ថី> កដ្ឋហត្ថី** ។ - **ហារិកា** ឥ. [ហរ+ណ្ហុ+ឥ_អា.+អា_ឥ.] អ្នកនាំទៅនូវឈើ, អ្នកនាំទៅនូវឱស; វិ. **កដ្ឋានិ ហរតីតិ> កដ្ឋហារិកា** ។ - **ហារិយជាតក** នបុំ. ជាតកតីបណ្ឌិតកំណត់ហើយដោយបុគ្គលអ្នកនាំទៅនូវឱស ។

កឌ្ឍន្ត គុ. [កឌ្ឍ+អ+អន្ត] កាលទាញទៅ, កាលយឺត, កាលកន្ត្រាក់ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

កឌ្ឍិ កិ. [កឌ្ឍ+អ+ឦ_អជ្ជ.] ទាញហើយ, យឺតហើយ, កន្ត្រាក់ហើយ ។

កឌ្ឍិតុំ អ. [កឌ្ឍ+ឥ_អា.+តុំ] ដើម្បីទាញទៅ, ដើម្បីយឺត, ដើម្បីកន្ត្រាក់ ។

កណិការ បុំ. [កណ+ករ+ណ] ឈើកណិការ, ផ្កាកណិការ; (វិ. **អគន្ធបុប្ផកាយ អក្កានំ កណិជ្ជំ ករោតីតិ> កណិការោ**) ។ - **បុប្ផរាសិ** បុំ. គំនរនៃផ្កាកណិការ ។

កណេរុកា ឥ. [កណ+ឥរុ+ក_ស.+អា_ឥ.] មេដំរី ។ ប្រើជា **ករេណុកា** ក៏មាន ។

កណេរុ បុំ. [កណ+ឥរុ] ដំរី, ដំរីឈ្មោល (ន័យខ្លះថា ឥ. មេដំរី) ។ - **បិដ្ឋ** នបុំ. ខ្នងនៃដំរី, ខាងក្រោយនៃដំរី ។

កណ្ដក បុំ. កន្លា, ឈើមានបន្លា ។ - **ឧទ្ធរណ** នបុំ. [ឧ+ធរ+យុ] កិ.ដកឡើងនូវបន្លា, កិ.ដោះនូវបន្លា ។

កណ្ថក អ.ន. សេះឈ្មោះកណ្ថកៈ ។

កណ្ឌ នបុំ. [កណ+ឌ] វត្ថុជាគ្រឿងដែលជនបាញ់ទៅ (ព្រួញ, កូនសរ); វិ. **កណិយតេ ខិបិយតេ ឯតេនាតិ> កណ្ឌំ** ។

កណ្ឌុវណដ្ឋាន នបុំ. [កណ្ឌុវណ+ឋាន] ទីជាទីអេះ, ទីជាទីតាំងនៃកិ.អេះ (ខ្លះថា ទីមានដំបៅដ៏រមាស់); **កណ្ឌុវណ**<កណ្ឌុ+យុ, ផ្លាស់អនៃកណ្ឌុ>ឧវ, ផ្លាស់យុ>អន>អណ ។

កណ្ឌុវន្តិ តុ. ឥ. [កណ្ឌុ>កណ្ឌុវ+អន្ត+ឦ] កាលអេះ, កាលខ្វាំ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

កណ្ណ ថុំ. [ករ+ណ] អវយវៈជាគ្រឿងស្តាប់ ឬឬនៃជន (ត្រចៀក ឬស្លឹកត្រចៀក); វិ. **កណ្ណតិ សុណាតិ ឯតេនាតិ> កណ្ណោ** ។ កន្លែងខ្លះប្រែថា «ជ្រុំ, ជាយ, ជ្រុង ។ - **ចូឡិកា** ឥ. គុម្ពនៃត្រចៀក, គល់នៃត្រចៀក ។ - **នាសា** ឥ. ត្រចៀកនិងច្រមុះ ។ - **បិដ្ឋិ** ឥ. ខ្នងនៃត្រចៀក ។ - **មូល** នថុំ. ប្រទេសជាទីតាំងនៃត្រចៀក, ជិតនៃត្រចៀក, គល់នៃត្រចៀក ។ - **វិជ្ឈន-មង្គលាទិ** គុ. (មង្គល) មានមង្គលជាទីចោះនូវត្រចៀកជាដើម, មានមង្គលគឺបុគ្គលគប្បីធ្វើក្នុងកាលជាទីចោះនូវត្រចៀកជាដើម ។ - **វិជ្ឈនមង្គល** នថុំ. មង្គលជាទីចោះនូវត្រចៀក ។ - **សក្ខលិ** ឥ. គុម្ពនៃត្រចៀក ។ - **សោត** នថុំ. ប្រហោងនៃត្រចៀក, រន្ធនៃត្រចៀក ។

កណ្ណិកា ឥ. [កណ្ណ+ណិក] ហោជាង, ជព្យា ។ - **មណ្ឌល** នថុំ. មណ្ឌលនៃហោជាង ។ - **រុក្ខ** ថុំ. ឈើសំរាប់ធ្វើនូវហោជាង ។ - **ពទ្ធ** គុ. ដែលបុគ្គលចងឱ្យជាចង្កោម, ជាប់គ្នាដោយចង្កោម ។ - **អារោបនទិវស** ថុំ, នថុំ. ថ្ងៃជាទីលើកឡើងនូវហោជាង ។

កណ្ណិការ ថុំ. [កណ្ណ+ករ+ណ] ឈើកណិការ, ផ្កាកណិការ (វិ. ចូរមើល «កណិការ») ។ - **បុប្ផទាមសទិស** គុ. ប្រាកដស្មើដោយកម្រង (ចង្កោម, ភួង) នៃផ្កាកណិការ ។ - **បុប្ផបទុមបុប្ផាទិ** គុ. (ផ្កា) មានផ្កានៃកណិការនិងផ្កានៃឈូកជាដើម ។

កណ្ហ គុ. [កសឬកុ+ណ្ហ] ខ្មៅ, គោឈ្មោះកណ្ហៈ ។ - **ឧសភជាតក**

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

នចុំ. ជាឥតកគឺបណ្ឌិតកំណត់ដោយគោឧសភឈ្មោះកណ្ហៈ ។

កណ្ហាជិនាសទិស គុ. [កណ្ហាជិនា+សទិស] ប្រាកដស្មើដោយកុមារីឈ្មោះកណ្ហាជិនា ។

កត គុ. [ករ+ត] គឺ...ធ្វើហើយ; វិ. **ករិយិត្ថាតិ > កតោ, កតា, កតំ** ។ - **ឧបដ្ឋាននិស្សន្ទ** ចុំ. វិបាកជាគ្រឿងហូរចេញនៃកិ. បំរើគឺ....ធ្វើហើយ, អានិសង្សនៃកិ.បំរើគឺ....ធ្វើហើយ ។ - **កម្មវស** ចុំ. អំណាចនៃកម្មគឺ....ធ្វើហើយ ។ - **កម្ម** នចុំ. កម្មគឺ...ធ្វើហើយ; គុ. មានកម្មគឺ....ធ្វើហើយ, មានកម្មធ្វើហើយ ។ - **កល្យាណ** គុ. មានកម្មគឺបណ្ឌិតគប្បីរាប់ធ្វើហើយ, មានអំពើដ៏ល្អធ្វើហើយ ។ - **កិច្ច** គុ. មានកិច្ចធ្វើហើយ ។ - **កិរិយា** ឥ. កិរិយាគឺ...ធ្វើហើយ ។ - **គន្ធបរិភណ្ឌ** គុ. មានកិ.ប្រោះព្រំដោយវត្ថុមានក្លិនធ្វើហើយ ។ - **ចិត្តក** គុ. មានវិចិត្រធ្វើហើយ, មានកម្មដ៏វិចិត្រគឺ....ធ្វើហើយ ។ - **ចិត្តកម្ម** គុ. មានកម្មដ៏វិចិត្រគឺ...ធ្វើហើយ, មានគំនូរធ្វើហើយ ។ - **ដ្ឋាន** នចុំ. ទីនៃ....គឺ....ធ្វើហើយ ។ - **ត្ត** នចុំ. ភាវៈនៃ....ជា...គឺ....ធ្វើហើយ ។ - **ទាន** នចុំ. ទានគឺ....ធ្វើហើយ ។ - **និយាម** ចុំ. ហេតុជាគ្រឿងកំណត់នៃ.....គឺ....ធ្វើហើយ, ទំនងនៃ....គឺ....ធ្វើហើយ ។ - **បច្ចុត្តមន** គុ. មានកិ.ក្រោកទទួលធ្វើហើយ; វិ. **កតំ បច្ចុត្តមនំ យេន សោ> កតបច្ចុត្តមនោ** ។ - **បដិសន្ថារៈ** គុ. មានបដិសន្ថារៈធ្វើហើយ, មានវាចៈជាគ្រឿងរៀបរៀងព្រមចំពោះធ្វើហើយ ។ - **បដិសម្មោទន** គុ. មាន

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

សេចក្ដីរីករាយព្រមចំពោះធ្វើហើយ ។ - **បត្តបូជ** គុ. មានសំបុក (កញ្ចប់) នៃស្លឹកគឺ...ធ្វើហើយ ។ - **បរិច្ចាគ** ចុំ. កិ. លះបង់គឺ... ធ្វើហើយ; គុ. មានការបរិច្ចាគធ្វើហើយ ។ - **បាតរាស** គុ. មានភោជនគឺបុគ្គលគប្បីស៊ីក្នុងវេលាព្រឹកធ្វើហើយ; វិ. **បាតោ អសិតព្វន្តិ> បាតរាសំ; កតំ បាតរាសំ យេន សោ> កតបាតរាសោ** ។ - **បាបកម្មវស** ចុំ. អំណាចនៃបាបកម្មគឺ....ធ្វើហើយ ។ - **បាបកម្ម** នចុំ. កម្មដ៏លាមកគឺ...ធ្វើហើយ; គុ. មានកម្មដ៏លាមកធ្វើហើយ ។ - **បុញ្ញកម្ម** គុ. មានបុញ្ញកម្ម (កម្មគឺបុណ្យ) ធ្វើហើយ ។ - **បុញ្ញ** គុ. អ្នកមានបុណ្យធ្វើហើយ ។ - **បុព្វ** គុ. គឺ...ធ្លាប់ធ្វើហើយ ។ - **ភត្តកិច្ច** គុ. អ្នកមានកិច្ចដោយភត្តធ្វើហើយ, អ្នកមានភត្តកិច្ចធ្វើហើយ; វិ. **ភត្តេន កិច្ចំ>ភត្តកិច្ចំ, កតំ ភត្តកិច្ចំ យេន សោ> កតភត្តកិច្ចោ** ។ - **ភារ** ចុំ. ភារៈនៃ...នោះជា...គឺ...ធ្វើហើយ ។ - **មង្គល** គុ. អ្នកមានមង្គលធ្វើហើយ; នចុំ. មង្គលគឺ...ធ្វើហើយ ។ - **វត្ត** នចុំ. វត្តគឺ...ធ្វើហើយ ។ - **វេទី** ចុំ. អ្នកដឹងនូវឧបការៈដែលអ្នកដទៃធ្វើហើយ, អ្នកសម្ដែងនូវឧបការៈដែលអ្នកដទៃធ្វើហើយ; វិ. **កតំ ឧបការំ វេទេតីតិ> កតវេទី** ។ - **សក្ការសម្មាន** គុ. អ្នកមានសក្ការៈនិងសម្មានៈ (សេចក្ដីរាប់អាន) ធ្វើហើយ; ។ - **សក្ការ** ចុំ. សក្ការៈគឺ...ធ្វើហើយ; គុ. អ្នកមានសក្ការៈធ្វើហើយ ។ - **សន្នាហ** គុ. អ្នកមានវត្ថុជាគ្រឿងចងព្រមធ្វើហើយ, អ្នកមានវត្ថុជាគ្រឿងស៊ើកសៀតធ្វើហើយ ។ - **សមាហិត** គុ. អ្នកមានចិត្តតាំងមាំធ្វើហើយ ។ - **សិរីសម្បុ-**

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ជត្តន គុ. អ្នកមានកិរិយាជំរះនូវសរីរៈធ្វើហើយ ។ . សមណ-ធម្ម គុ. អ្នកមានសមណធម៌ធ្វើហើយ ។ . សស្ស នបុំ. សំទូងគឺ...ធ្វើហើយ ។

កតម វិ.ស.អ. [កឹ+តម>កតម] ណា, ណាមួយ, ណាខ្លះ, អ្វី, ដូចម្ដេច... ។

កតរ វិ.ស.អ. [កឹ+តរ>កតរ] ណា, ណាមួយ, ណាខ្លះ, អ្វី, ដូចម្ដេច,.... ។ . កុល នបុំ. ត្រកូលណា ។ . ត្ថេរ បុំ. ព្រះថេរៈអង្គណា ។ . ទានរសរតិ ឥ. ទាននិងរសនិងសេចក្ដីត្រេកអរអ្វី ។ . ធីតា ឥ. ធីតាណា, ធីតានៃជនណា ។ . នគរ នបុំ. នគរណា ។ . បច្ចយ បុំ. បច្ច័យអ្វី ។ . សក្ក បុំ. សក្យៈណា ។

កតាកត គុ. [កត+អកត] គឺ...ធ្វើហើយនិងមិនធ្វើហើយ ។ . វិជា-ននក បុំ. អ្នកដឹងច្បាស់នូវកម្មដែលបុគ្គលធ្វើហើយនិងមិនធ្វើហើយ; វិ. កតាកតំ វិជានាតីតិ> កតាកតវិជាន-នកោ ។

កតាធិការ គុ. [កត+អធិការ] មានអធិការៈធ្វើហើយ មានកុសលគឺបុគ្គលគប្បីធ្វើដ៏ក្រៃលែងធ្វើហើយ, មានកិ.កសាងធ្វើហើយ ។

កតាបរាធ បុំ. [កត+អបរាធ] សេចក្ដីខុសគឺ...ធ្វើហើយ, កំហុសគឺ....ធ្វើហើយ; គុ. មានកំហុសធ្វើហើយ ។

កតាភិនីហារ គុ. [កត+អភិនីហារ] អ្នកមានអភិនីហារធ្វើហើយ, អ្នកមានធម៌ជាគ្រឿងនាំចេញដើម្បីគុណដ៏ក្រៃលែងធ្វើហើយ; វិ. កតោ អភិនីហារោ យេន សោ> កតាភិនីហារោ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

កតាភិយោគភាវ បុំ. [កត+អភិយោគ+ភាវ] ភាវៈនៃ...អ្នកមានព្យាយាមជាគ្រឿងប្រកបដ៏ក្រៃលែងធ្វើហើយ; វិ. **អភិយុញ្ជតិ ឯតេនាតិ> អភិយោគោ; កតោ អភិយោគោ យេន សោ> កតាភិយោគោ; កតាភិយោគស្ស ភាវោ> កតាភិយោគភាវោ** ។

កតិ និ. ប៉ុន្មាន, ចំនួនប៉ុន្មាន ។ - **វស្ស** គុ. មានវស្សាប៉ុន្មាន, ប៉ុន្មានវស្សា ។

កតិកា ឥ. [កតិ+ណិក] សញ្ញាដែលកើតអំពីការធ្វើ (សេចក្ដីប្ដេជ្ញា, ពាក្យប្ដេជ្ញា); វិ. **ករណំ> កតិ; កតិយា ជាតា** (សញ្ញា)> **កតិកា** ។

កតិបយ គុ. [កតិ+បិ>កតិបយ] ពីរបី, ពីរបីនាក់, ពីរបីរូប ។

កតិបាហ នបុំ. [កតិបិ+អហ] ថ្ងៃពីរបី, ពីរបីថ្ងៃ ។ - **អច្ចយ** បុំ. កាលជាទីប្រព្រឹត្តកន្លងទៅនៃថ្ងៃពីរបី, កាលជាទីប្រព្រឹត្តកន្លងទៅអស់ពីរបីថ្ងៃ ។

កតុបាសន គុ. [កត+ឧបាសន] មានការបាញ់នូវកូនសរស្ទាត់ហើយ, -ធ្មឹកហើយ (ខ្លះថា មានគ្រឿងក្រោះធ្វើស្រេចហើយ); វិ. **កតំ ឧបាសនំ យេហិ តេ> កតុបាសនា** ។

កតោកាស គុ. [កត+ឱកាស] អ្នកមានឱកាសធ្វើហើយ, អ្នកមានឱកាសគឺ...ធ្វើហើយ ។

កតោបការ គុ. [កត+ឧបការ] អ្នកមានឧបការៈធ្វើហើយ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

កត្វា អ. [ករ+ត្វា] ធ្វើ, ធ្វើហើយ ។

កត្តព្វ គុ. [ករ+តព្វ] គឺ...គប្បីធ្វើ.គួរធ្វើ, .ត្រូវធ្វើ ។ . **កម្ម** នបុំ. កម្មគឺបុគ្គលគប្បីធ្វើ ។ . **កិច្ច** នបុំ. កិច្ចគឺ...គប្បីធ្វើ ។ . **បរិហារ** គុ. វត្ថុជាគ្រឿងរក្សាគឺ...គប្បីធ្វើ, (វត្ថុជាគ្រឿងនាំទៅជុំវិញគឺអ្នកទាំងឡាយគប្បីធ្វើ) ។ . **យុត្តក** គុ. គួរគឺ...គប្បីធ្វើ ។ . **រូប** គុ. មានរូបគឺ...គប្បីធ្វើ, មានសភាពគឺ...គប្បីធ្វើ ។ . **វត្ថុ** នបុំ. វត្ថុគឺ...គប្បីធ្វើ ។ . **សិប្ប** នបុំ. សិល្បៈ (សិល្បសាស្ត្រ) គឺ...គប្បីធ្វើ ។

កត្តរ គុ. [កត្តរ+អ] ចាស់, គ្រាំគ្រា (វិ. **កត្តរយតីតិ> កត្តរោ**) ។ . **យដ្ឋិ** ឥ. ឈើច្រត់ចាស់, ឈើច្រត់នៃបុគ្គលចាស់ ។ . **សុប្ប** នបុំ. ចង្អេរចាស់ ។

កត្តរិយគ្គ នបុំ. [កត្តរិយ+អគ្គ] ចុងនៃកន្ត្រៃ ។

កត្តា បុំ. [ករ+តុ] អ្នកធ្វើ; វិ. **ករោតីតិ> កត្តា** ។

កត្តុកម្យតាឆន្ទវស បុំ. [កត្តុកម្យតា+ឆន្ទ+វស] អំណាចនៃឆន្ទៈ (សេចក្ដីពេញចិត្ត) គឺភាវៈនៃបុគ្គលអ្នកប្រាថ្នាដើម្បីធ្វើ (កត្តុកម្យតា<កត្តុកាម+ណ្យ+តា, វិ. **កត្តុំ កាមេតីតិ> កត្តុកាមោ, កត្តុកាមស្ស ភាវោ> កត្តុកម្យំ, កត្តុកម្យំ ឯវ> កត្តុកម្យតា**) ។

កត្តុកាម គុ. [កត្តុំ+កម+ណ] អ្នកប្រាថ្នាដើម្បីធ្វើ, អ្នកចង់ដើម្បីធ្វើ, វិ. **កត្តុំ កាមេតីតិ> កត្តុកាមោ** ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

កត្ថចិ អ.ស. [កឹ+ត្ថ+ចិ] ក្នុងទីណា, ក្នុងទីដូចម្ដេច ។

កត្ថវាសិក គុ. [កត្ថ+វស+ណិក] អ្នកនៅក្នុងទីណា ។

កថន នថុំ. [កថ+យុ] កិ.ពោល, កិ.សម្ដែង,...វិ. **កថិយតេ> កថ-នំ** ។ ជាទីពោល; វិ. **កថេតិ ឯតស្មិន្តិ> កថនំ** ។ . **កាល** ថុំ. កាលជាទីពោល ។ . **ភយ** នថុំ. ភ័យ (សេចក្ដីខ្លាច) អំពីកិ. ពោល ។

កថយមាន គុ. [កថ+ណយ+មាន] កាលពោល, កំពុងពោល ។

កថយិត្វា កិ. [កថ+ណយ+ត្វា_ហិ., ចុះឥ_អា.] ពោលហើយ ។

កថយិស្វា កិ. [កថ+ណយ+ខ្វំ_អជ្ជ.] ពោលហើយ, សម្ដែងហើយ,... ។

កថំ ប.និ. ដោយប្រការដូចម្ដេច, ដូចម្ដេច, អ្វី, យ៉ាងណា ។ . **កថា** ឥ. វាចាជាគ្រឿងពោលថាដូចម្ដេច; វិ. **កថំ កថេតិ ឯតាយាតិ> កថំកថា** ។ . **ភូត** គុ. កើតហើយយ៉ាងណា, កើតហើយដូចម្ដេច ។ . **រូប** គុ. មានសភាពយ៉ាងណា, មានសភាពដូចម្ដេច, មានអ្វីជារូប ។

កថំ អ.ត. [កឹ+ថំ] វិប្រការដូចម្ដេច, នូវប្រការដូចម្ដេច, ដោយប្រការដូចម្ដេច ។ល។

កថា ឥ. [កថ+អ+អា_ឥ.] វាចាជាគ្រឿងពោល; វិ. **កថេតិ ឯតាយាតិ> កថា** ។ វាចាដែលជនពោល (ពាក្យ, សំដី); វិ. **កថិយតីតិ> កថា** ។ . **ទោស** ថុំ. ទោសនៃវាចាជាគ្រឿងពោល ។ . **បបញ្ច** ថុំ. កាលដ៏យឺតយូរព្រោះវាចាជាគ្រឿងពោល,

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ដំណើរឃើញច្បាស់ព្រោះវាចាជាគ្រឿងពោល ។ . បរិយោសាន នបុំ. កាលជាទីបំផុតជុំវិញនៃកថា, កាលជាទីចប់នៃវាចាជាគ្រឿងពោល ។ . បវត្តិ ឥ. កិ.ប្រព្រឹត្តិទៅនៃវាចាជាគ្រឿងពោល ។ . វត្ថុ នបុំ. កថាវត្ថុ, វត្ថុ (រឿង) នៃវាចាជាគ្រឿងពោល ។ . សទ្ទ បុំ. សំឡេងនៃវាចាជាគ្រឿងពោល, សូរនៃ... ។ . សមុដ្ឋាបនវត្ត នបុំ. វត្តគឺកិ.ញ៉ាំងវាចាជាគ្រឿងពោលឱ្យតាំងឡើងព្រម; វិ. កថំ សមុដ្ឋាបិយតេតិ> កថាសមុដ្ឋាបនំ, កថាសមុដ្ឋាបនំ ឯវ វត្តំ> កថាសមុដ្ឋាបនវត្តំ ។ . សល្លាប បុំ. កិ.ចរចាដោយវាចាជាគ្រឿងពោល, ការនិយាយឆ្លើយឆ្លងដោយសំដី (សល្លាប<សំ+លប+ណ); វិ. សល្លបនំ> សល្លាបោ , កថាយ សល្លាបោ> កថាសល្លាបោ ។

កថាបេតុំ អ. [កថ+ណាបេ+តុំ] ដើម្បីញ៉ាំង...ឱ្យពោល, វិកិ.ញ៉ាំង...ឱ្យសម្ដែង ។

កថាបេត្វា អ. [កថ+ណាបេ+ត្វា] ញ៉ាំង...ឱ្យសម្ដែងហើយ ។

កថាបេថ កិ. [កថ+ណាបេ+ថ.ប.] ចូរញ៉ាំង...ឱ្យពោល ។

កថាបេសុំ កិ. [កថ+ណាបេ+ឧំ.អជ្ជ., ចុះស. អា.] ញ៉ាំង...ឱ្យពោលហើយ ។

កថាបេស្សាមិ កិ. [កថ+ណាបេ+ស្សាមិ.ភ.] និងញ៉ាំង...ឱ្យពោល ។

កថិត គុ. [កថ+ឥ.អា+ត] គឺ...ពោលហើយ ។ . **កថា** ឥ. វាចាជា

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

គ្រឿងពោលគឺ...ពោលហើយ ។ - ការណ ឧចុំ. ហេតុនៃ... គឺ...ពោលហើយ ។ - កាល ចុំ. កាលនៃ... គឺ... ពោលហើយ ។ - ត្ថ ឧចុំ. ភាវៈនៃពាក្យនោះជាពាក្យគឺ...ពោលហើយ ។ - ធម្ម ចុំ. ធមិគឺ...សម្ដែងហើយ ។ - និយាម ចុំ. ទំនងនៃពាក្យគឺ... ពោលហើយ ។ - ភាវ ចុំ. ភាវៈនៃពាក្យនោះជាពាក្យគឺ...ពោល ហើយ ។ - វត្ថុ ឧចុំ. វត្ថុគឺ...ពោលហើយ, វត្ថុគឺ...ប្រាប់ហើយ ។

កថិយមាន គុ. [កថ+ឥ_អា.+យ+មាន] គឺ...កាលពោល, គឺ...កំពុង ពោល ។

កថេតព្វ គុ. [កថ+ណេ+តព្វ] គឺ...គប្បីពោល, គឺ...ត្រូវពោល ។ - យុត្តក គុ. គួរគឺ...គប្បីពោល ។

កថេតិ កិ. [កថ+អ(១)+តិ_វ.] ពោល, សម្ដែង, ប្រាប់, និយាយ, ស្ដី, ថា ។

កថេតុំ អ. [កថ+អ+តុំ] ដើម្បីពោល, វីកិ.ពោល ។

កថេត្វា អ. [កថ+អ+ត្វា] ពោលហើយ, សម្ដែងហើយ ។

កថេន្តិ កិ. [កថ+អ+អន្តិ_វ.] ពោល, សម្ដែង ។

កថេន្តី គុ. ឥ. [កថ+អន្ត+ឦ] កាលពោល, កាលសម្ដែង ។

កថេន្ត គុ. [កថ+អ+អន្ត] កាលពោល, កាលសម្ដែង ។

កថេយ្យ កិ. [កថ+អ+ឯយ្យ_ស.] គប្បីពោល, គប្បីសម្ដែង ។

១ .ចុះអបច្ច័យធ្វើទៅជាឯ ឬចុះឯបច្ច័យតែម្ដងក៏បាន ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

កថេសិ កិ. [កថ+អ+ឥស្សិ-អជ្ជ, ចុះស-អា.] ពោលហើយ, សម្ដែងហើយ ។

កថេស្សតិ កិ. [កថ+អ+ស្សតិ-ភ.] នឹងពោល, នឹងសម្ដែង ។

កថេហិ កិ. [កថ+អ+ហិ-ប.] ចូរពោល, ចូរសម្ដែង ។

កទម្ពបុប្ផ នថុំ. [កទម្ព+បុប្ផ] ផ្កានៃឈើកទម្ព, ផ្កាកទម្ព ។

កទរិយ គុ. [កទរ+ឥយ] (បុគ្គល) អ្នកមានសេចក្ដីកំណាញ់; វិ. កទរំ យស្ស អត្ថីតិ> កទរិយោ ។

កទា កា.ស. [កឹ+ទា, កឹ>ក] ក្នុងពេលណា, អង្កាល់, ពីអង្កាល់ ។

កទ្ទមពហុល គុ. [កទ្ទម+ពហុល] ច្រើនដោយភក់, មានភក់ដ៏ច្រើន ។

កទ្ទមលេបនាការ ថុំ. [កទ្ទម+លេបន+អាការ] អាការគឺកិ.លាបដោយភក់ ។

កទលិគព្ភសទិស គុ. [កទលិ+គព្ភ+សទិស] ប្រាកដស្មើដោយបណ្ដូលនៃចេក, ប្រហែលដោយត្រួយនៃចេក ។

កទលិបណ្ណ នថុំ. [កទលិ+បណ្ណ] ស្លឹកនៃចេក ។

កទលិបត្ត នថុំ. [កទលិ+បត្ត] ស្លឹកនៃចេក ។

កនកមយ គុ. [កនក+មយ] ជាវិការៈនៃមាស; វិ. កនកស្ស វិការោ> កនកមយំ ។ សម្រេចហើយដោយមាស; វិ. កនកេន និព្វត្តំ> កនកមយំ ។

កនកវិមាន នបុំ. [កនក+វិមាន] វិមានជាវិការៈនៃមាស, វិមានដែលបុញ្ញកម្មធ្វើហើយដោយមាស; វិ. **កនកមយំ វិមានំ> កនកវិមានំ** ។

កនិដ្ឋ គុ. [យុវ>កន+ឥដ្ឋ] ក្មេងដោយវិសេស ឬ ក្មេងជាង (ប្អូន, ប្អូនតូច, ប្អូនពៅ); វិ. **អយញ្ច យុវា អយញ្ច យុវា អយមិមេសំ វិសេសេន យុវាតិ> កនិដ្ឋោ** ។ . **កុដុម្ពិក** បុំ. កុដុម្ពិកៈ ឬ កុដុម្ពីជាប្អូន ។ . **កុមារ** បុំ. កុមារជាប្អូន ។ . **ធីតា** ឥ. ធីតាជាប្អូន ។ . **បុត្ត** បុំ. កូនជាប្អូន, កូនតូចជាង, កូននៃប្អូន (កូនពៅ) ។ . **ភគិនី** ឥ. ប្អូនស្រី ។ . **ភាតា** បុំ. ប្អូនប្រុស, បងប្អូនប្រុស ។

កន្តតិ កិ. [កត ឬកន្ត+អ+តិ_វ.] កាត់, លះ, ពុះ, ច្រៀក, រវៃ ។

កន្តន្ត គុ. [កន្ត+អន្ត] កាលរវៃ, កំពុងរវៃ,... ។

កន្ត គុ. [កម+ត] គឺបុគ្គលគប្បីប្រាថ្នា, .ត្រេកអរ, ជាទីត្រេកអរ ។

កន្តារ បុំ. [កំ+តរ+ណ] ផ្លូវជាទីញ៉ាំងទឹកឱ្យឆ្លង (ផ្លូវឆ្ងាយ, ផ្លូវលំបាក, ផ្លូវឆ្ងាយដាច់ស្រយាល, ផ្លូវដែលត្រូវយកទឹកទៅជាមួយផង); វិ. **កំ តារេន្តិ ឯត្ថាតិ> កន្តារោ** ។ . **អទ្ធាន** នបុំ. ផ្លូវឆ្ងាយជាទីញ៉ាំងទឹកឱ្យឆ្លង, ផ្លូវឆ្ងាយដាច់ស្រយាល, ផ្លូវឆ្ងាយគឺកន្តារៈ ។

កន្តិត្វា អ. [កន្ត+ឥ_អា.+ត្វា] កាត់ហើយ, លះហើយ, មុតហើយ, រវៃហើយ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

កន្ទតំ គុ. [កន្ទន្ត+នំ_វិ., ផ្លាស់ន្ត+នំ>តំ] កំពុងយំ, កំពុងទ្រហោយំ, កំពុងកន្ទក់កន្ទេញ ។

កន្ទថ កិ. [កទ+ ឬ កន្ទ+អ+ថ_វ.] រំមែងយំ, ទ្រហោយំ, កន្ទក់កន្ទេញ ។

កន្ទន្ត គុ. [កទ+អន្ត] កាលកន្ទក់កន្ទេញ,.. ។

កន្ទសិ កិ. [កទ+អ+សិ_វ.] កន្ទក់កន្ទេញ, រអ៊ូរទាំ... ។

កន្ទិត្វា អ. [កទ+ឥ_អា.+ត្វា] កន្ទក់កន្ទេញហើយ, រអ៊ូរទាំហើយ,... ។

កន្ទីសុ កិ. [កទ+អ+ឦ_អជ្ជ., ចុះនិ_អា.] កន្ទក់កន្ទេញហើយ,... ។

កន្ទេយ្យុំ កិ. [កទ+អ+ឯយ្យុំ_ស., ចុះនិ_អា.] គប្បីកន្ទក់កន្ទេញ,... ។

កន្ទរ ចុំ. ឥ. [ក+ទរ+អ] ប្រទេសដែលទឹកហូរច្រោះ (ជ្រោះ, ជ្រោះភ្នំ, ច្រកភ្នំ); វិ. **កេន ឧទកេន ទរិយតិ បទាលិយតីតិ> កន្ទរោ, -រា** ។

កបណ គុ. [កប+យុ] មនុស្សដែលគេគប្បីអាណិត(កំព្រា, មនុស្សកំព្រា); វិ. **កបិតព្វោ ករុណាយិតព្វោតិ> កបណោ** ។ ន័យខ្លះថា : មនុស្សមានដៃគួរខ្ពើម; វិ. **កុច្ឆិតោ បណោ យស្ស សោ> កបណោ** ។ **.ជន** ចុំ. ជនកំព្រា ។ **-អទ្ធិកវណិព្វកយាចក** ចុំ. ជនកំព្រា និងជនអ្នកដំណើរ និងវណិព្វកៈ និងយាចក, ជនកំព្រា និងជនអ្នកដើរទៅកាន់ផ្លូវឆ្ងាយ និងជនអ្នកពណ៌នាហើយទើបសូមនិងជនអ្នកសូម ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

កបល្ល នថុំ. [ក+បាល+អ] អំបែង (ដូច កបាល) ។ - **ជាតិ** ន. ភាជនៈគឺអំបែង ។ - **បូវបព្ភារ** ថុំ. ញកនៃនំអំបែង, ញកជាទីធាក់ចោលនូវនំអំបែង ។ - **បូវ** ថុំ. នំអំបែង, នំដែលបុគ្គលចំអិនលើអំបែង ។

កបាល នថុំ. [ក+បាល+អ] វត្ថុរក្សានូវក្បាល ឬភាជនៈជាគ្រឿងចិញ្ចឹមនូវជីវិត (អំបែង); វិ. **កំ សីសំ បាលេតីតិ> កបាលំ, កប្បន្តិ ជីវិតំ ឯតេនាតិ វា> កបាលំ** ។ - **ខណ្ឌ** គុ. បំណែកនៃអំបែង ។ - **ខណ្ឌាទិភាវ** ថុំ. ភាវៈនៃវត្ថុមានចំណែកនៃអំបែងជាដើម ។ - **ហត្ថ** គុ. មានអំបែងក្នុងដៃ; វិ. **កបាលំ ហត្ថេ យស្ស សោ> កបាលហត្ថោ** ។

កបិ ថុំ. [កប+ឥ] សត្វតែងកម្រើកញាប់ញ័រ (ស្វា); វិ. **កម្បតិ ចលតីតិ> កបិ** ។

កបិល [កព>កប+ឥល] គុ. ពណ៌ក្រហម, គោក្រហម, គោមានសម្បុរក្រហម, អ.ន. ត្រីឈ្មោះកបិលៈ, ភិក្ខុឈ្មោះកបិលៈ ។ - **មច្ឆ** ថុំ. ត្រីឈ្មោះកបិលៈ ។ - **វត្ថុនគរ** នថុំ. ក្រុងឈ្មោះកបិលព័ស្តុ ។ - **វត្ថុប្បវេសនាទិ** គុ. (កាល) មានកាលជាទីចូលទៅកាន់ក្រុងឈ្មោះកបិលព័ស្តុជាដើម ។ - **វត្ថុបុរ** នថុំ. បុរី (ក្រុង) ឈ្មោះកបិលវត្ថុ ។ - **វត្ថុវាសិក** គុ. អ្នកនៅក្នុងក្រុងឈ្មោះកបិលព័ស្តុ; វិ. **កបិលវត្ថុម្ហិ វសតីតិ> កបិល-វត្ថុវាសី , កបិលវត្ថុវាសី ឯវ> កបិល-វត្ថុវាសិកោ** ។ - **វត្ថុសាមន្ត** គុ. ទីជិតនៃក្រុងឈ្មោះ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

កបិលព័ស្តុ ។

កបោតក ចុំ. [កប+ឧត+ក.ស.] ព្រាប, សត្វព្រាប, សត្វលលក ។ **-វណ្ណ** គុ. មានសម្បុរដូចជាសម្បុរនៃសត្វព្រាប ។

កប្បក ចុំ. [កប្ប+ណ្វុ] អ្នកការកាត់នូវសក់ (ខ្មាន់ប្រកេស); វិ. **កប្បតិ កេសេ ឆិន្ទតីតិ> កប្បកោ** ។ **-អន្តេវាសិក** ចុំ. អន្តេវាសិក (សិស្ស) ឈ្មោះកប្បកៈ ។ **-វេស** ចុំ. ភេទនៃខ្មាន់ប្រកេស ។

កប្បកោដិ ឥ. [កប្ប+កោដិ] កោដិនៃកប្ប ។

កប្បកោដិសហស្ស នចុំ. [កប្ប+កោដិ+សហស្ស] ពាន់នៃកោដិនៃកប្ប ។

កប្បដ្ឋិតិក គុ. [កប្ប+ឋិតិ+ណិកប្ប.ក.ស.] មានកិ.តាំងនៅអស់កប្ប, ប្រកបក្នុងកិ.តាំងនៅអស់កប្ប ។

កប្បតិ កិ. [កបឬកប្ប+អ+តិ.វ.] សម្រេច, គួរ, ចិញ្ចឹម ។

កប្បរជន្នុកាទិ គុ. [កប្បរ+ជន្នុក+អាទិ] (អវយវៈ) មានជុំដៃនិងក្បាលជង្គង់ជាដើម ។

កប្បរុក្ខ ចុំ. [កប្ប+រុក្ខ] ដើមកល្បព្រឹក្ស, ឈើញ៉ាំងសេចក្ដីប្រាថ្នាឱ្យសម្រេច, ឈើដ៏តាំងនៅអស់កប្ប ។

កប្បវិនាសក គុ. [កប្ប+វិ+នស+ណ្វុ] ដែលញ៉ាំងកប្បឱ្យវិនាស (ភ្លើងប្រល័យកល្ប); វិ. **កប្បំ វិនាសេតីតិ> កប្បវិ.នាសកោ** ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

កប្បសតសហស្ស នថុំ. [កប្ប+សតសហស្ស] សែននៃកប្ប ។
. បរិយោសាន នថុំ. កាលជាទីបំផុតនៃសែននៃកប្ប ។
. បូរិតបារមី គុ. មានបារមីបំពេញហើយអស់សែននៃកប្ប ។
. មត្ថក គុ. ទីបំផុតនៃសែននៃកប្ប ។

កប្បសតសហស្សាធិក គុ. [កប្បសតសហស្ស+អធិក] ដ៏ក្រៃលែងដោយសែននៃកប្ប ។

កប្ប អ.ន. តាបសឈ្មោះកប្បៈ ។

កប្បាសដ្ឋិកភាវ ថុំ. [កប្បាស+អដ្ឋិក+ភាវ] ភាវៈនៃ...ជាគ្រាប់នៃកប្បាស ។

កប្បាសិករនសណ្ឌ ថុំ. [កប្បាសិក+វន+សណ្ឌ] ដងនៃព្រៃដ៏ដេរដាសដោយដើមកប្បាស, ដងនៃព្រៃគឺបុគ្គលកំណត់ហើយដោយដើមកប្បាស ។

កប្បិយ គុ. [កប្ប+ណ្យ+ឥ.អា.] វត្ថុដែលបុគ្គលគប្បីសម្រេច, ជារបស់គួរ, ដ៏សមគួរ ។ **. ការកសាមណេរសទិស** គុ. ប្រាកដស្មើដោយសាមណេរអ្នកធ្វើនូវវត្ថុឱ្យជារបស់គួរ ឬអ្នកធ្វើនូវកប្បិយៈ ។ **. ការក** ថុំ. នថុំ. អ្នកធ្វើនូវវត្ថុឱ្យជារបស់គួរ, អ្នកធ្វើនូវកប្បិយៈ; រ៉ី. ***កប្បិយំ ករោតីតិ*** > ***កប្បិយការកោ*** ។ **. ភណ្ឌ** នថុំ. ភណ្ឌៈដ៏គួរ, ភណ្ឌៈជាកប្បិយៈ ។ **. ភូមិ** ឥ. ផែនដីជាកប្បិយៈ, ផែនដីដ៏សមគួរ, ទីដ៏គួរ ។ **. មំស** នថុំ. សាច់ជាកប្បិយៈ, សាច់ដ៏គួរ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

កប្បេយ្យំ កិ. [កប្ប+អ+ឯយ្យំ.ស.] គប្បីសម្រេច, -កាប់, -កាត់, -ក្រវែល ។

កប្បេតិ កិ. [កប្ប+អ+តិ.វ.] សម្រេច, គួរ, ចិញ្ចឹម, ... ។

កប្បេតុ កិ. [កប្ប+អ+តុ.ប.] ចូរកាប់, ចូរក្រវែល, ...។

កប្បេន្តិ គុ. [កប្ប+អ+អន្ត] កាលសម្រេច, កាលចិញ្ចឹម, កាលកាប់,... ។

កប្បេសិ កិ. [កប្ប+អ+ឦ.អជ្ជ., ចុះស.អា.] សម្រេចហើយ, ចិញ្ចឹម,... ។

កពន្ធ នថុំ. [កុ+អន្ធ] សាកសព (ដូចកលេវរ) ។

កពរ គុ. [កុ+អល, អល>អរ+អ] ពពាល ។ . **គាវីសទិស** គុ. ប្រាកដស្មើដោយមេគោពពាល, ដូចជាមេគោពពាល ។ . **គោរូប** នថុំ. រូបនៃគោពពាល ។ . **ច្ឆាយ** គុ. មានស្រមោលពពាល, មានម្លប់ប៉ើងរើង, មានស្រមោលរង្នើល ។

កពល ថុំ. [កុ+អល+អ] ពំនូត, ពំនូតបាយ; (វិ. **កេន ករោយេន ពលមស្សាតិ> កពលោ**) ។ ប្រើជា **កពឡោ** ក៏មាន ។

កមណ្ឌលុទក នថុំ. [កមណ្ឌលុ+ឧទក] ទឹកក្នុងកុណ្ឌី ។ (កមណ្ឌលុ<កមណ្ឌ+លា+ឧ) វត្ថុកាន់យកនូវភាវៈនៃទឹកថ្លា (កុណ្ឌី); វិ. **កស្ស ជលស្ស មណ្ឌោ បសន្នភាវោ> កមណ្ឌោ , កំ លាតីតិ> កមណ្ឌលុ** ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

កម្បនាការប្បត្ត គុ. [កម្បន+អាការ+បត្ត] ដល់ហើយនូវអាការគឺ កិ.កញ្រើក, -កញ្រើក, -ញាប់ញ័រ ។

កម្បមាន គុ. [កម្ប+មាន] កាលញាប់ញ័រ, កំពុងញាប់ញ័រ ។ - **សរីរ** គុ. មានសរីរៈកំពុងញាប់ញ័រ ។

កម្បតិ កិ. [កម្ប+អ+តិ_វ.] កញ្រើក, ញាប់ញ័រ ។

កម្បិ កិ. [កម្ប+អ+ឦ_អជ្ជ.] កញ្រើកហើយ, ញាប់ញ័រហើយ ។

កម្បេតុំ អ. [កម្ប+ណេ+តុំ] ដើម្បីញាប់ញ័រ...ឱ្យកញ្រើក,... ។

កម្បេត្វា អ. [កម្ប+ណេ+ត្វា] ញ៉ាំង...ឱ្យកញ្រើកហើយ ។

កម្ពល ចុំ. [កម+អល, ចុះព_អា.] សំពត់ដែលជនគប្បីប្រាថ្នា (សំពត់កម្ពល); វិ. *កមនីយោតិ> កម្ពលោ* ។ - **កុដាគារ** នចុំ. កុដាគារគឺបុគ្គលបិទបាំងដោយសំពត់កម្ពល, ផ្ទះគឺបុគ្គលសង្គ្រោះដោយកំពូលដែលបុគ្គលពាសដោយសំពត់កម្ពល, ផ្ទះប្រកបដោយកំពូលគឺបុគ្គលពាសដោយសំពត់កម្ពល ។ - **អត្ថិក** គុ. អ្នកមានសេចក្តីត្រូវការដោយសំពត់កម្ពល; វិ. *កម្ពលេន អត្ថោ> កម្ពលត្ថោ , សោ យេសមត្ថីតិ> កម្ពលត្ថិកា* ។ - **ទាយកតិស្ស** អ.ន. សាមណេរឈ្មោះកម្ពលទាយកតិស្សៈ ឬសាមណេរឈ្មោះតិស្សៈអ្នកឱ្យនូវសំពត់កម្ពល ។ - **បាទុកា** ឥ. ស្បែកជើងជាវិការៈនៃសំពត់កម្ពល ។ - **សហស្សភារ** ចុំ. ភារៈនៃសំពត់កម្ពលមានពាន់ជាប្រមាណ, ភារៈនៃពាន់នៃសំពត់កម្ពល ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

កម្ម ចុំ. [ករ+រម្ម] កិច្ចដែលជនធ្វើ ឬ កិច្ចដែលជនត្រូវធ្វើ (កម្ម, អំពើ); ថៃ. **ករិយតេត៍> កម្មំ , ភាគពង្គិ ថា> កម្មំ** ។ -**ករណ** នចុំ. កម្មករណ៍, កិ.ធ្វើនូវកម្ម, មោសជាតជាគ្រឿងធ្វើនូវកម្ម ។ -**ករ** ចុំ. កម្មករ, ជនអ្នកធ្វើនូវការងារ; ថៃ. **កម្មំ ករោតិត៍> កម្មករោ** ។ -**កិលិដ្ឋ** គុ. កម្មដ៏សៅហ្មង, សេចក្ដីសៅហ្មងនៃកម្ម, សេចក្ដីសៅហ្មងព្រោះកម្ម ។ -**កុព្វ** គុ. អ្នកធ្វើនូវកម្ម ។ -**តប្បន** នចុំ. សេចក្ដីក្ដៅក្រហាយព្រោះកម្ម ។ -**បច្ចវេក្ខណវស** ចុំ. អំណាចនៃកិ.ឃើញចុះចំពោះនូវកម្ម, អំណាចនៃកិ.ពិចារណានូវកម្ម ។ -**បថ** ចុំ. កម្មបថ, កម្មជាគន្លង, គន្លងគឺកម្ម, ផ្លូវនៃកម្ម ។ -**ផលសម្ពន្ធ** គុ. ដែលជាប់ព្រមដោយកម្មនិងផលនៃកម្ម, ដែលជាប់ព្រមដោយផលនៃកម្ម, ដែលទាក់ទងដោយផលនៃកម្ម ។ -**ពល** នចុំ. កម្លាំងនៃកម្ម ។ -**មោទន** នចុំ. សេចក្ដីត្រេកអរព្រោះកម្ម ។ -**វិបាក** ចុំ. វិបាកនៃកម្ម, ផលនៃកម្ម ។ -**វិសុទ្ធិ** ឥ. កម្មជាគ្រឿងស្អាតដោយវិសេស, សេចក្ដីស្អាតដោយវិសេសនៃកម្ម ឬ ព្រោះកម្ម, សេចក្ដីបរិសុទ្ធិនៃកម្ម ។ -**សន្និចយ** ចុំ. ការសន្សំព្រមនូវកម្ម, កិ.សន្សំព្រមនូវកម្ម (សន្និចយ<សំ+និ+ចិ+អ) ។ -**សរិក្ខក** គុ. ប្រាកដស្មើដោយកម្ម, ប្រហែលដោយកម្ម (សរិក្ខក<សមាន>ស, ទិស>រិក្ខ+ណ្យ); ថៃ. **សមានមិច នំ ឋស្សតិត៍> សរិក្ខកោ** ; ម៉្យាងទៀត គឺបុគ្គលគប្បីឃើញស្មើ; ថៃ. **សមានំ ធដ្ឋព្វោតិត៍> សរិក្ខកោ** ។ -**សោចន** នចុំ. សេចក្ដីសោកព្រោះកម្ម, សេចក្ដីសោកស្ដាយព្រោះកម្ម ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

កម្មជវាត ពុំ. [កម្មជ+វាត] ខ្យល់ដែលកើតអំពីកម្ម (ខ្យល់កម្មជវាត); វិ. **កម្មុនា ជាតោ វាតោ> កម្មជវាតោ** ។

កម្មដ្ឋាន នពុំ. [កម្ម+ឋាន] កម្មដ្ឋាន, អារម្មណ៍ជាទីតាំងនៃកម្ម; វិ. **តិដ្ឋតិ ឯត្ថាតិ> ឋានំ , កម្មស្ស ឋានំ> កម្មដ្ឋានំ** ។

- ភាវនា ឥ. ភាវនាដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកម្មដ្ឋាន; វិ. **កម្មដ្ឋានេ បវត្តា ភាវនា> កម្មដ្ឋានភាវនា** ។ គុណជាតិជាគ្រឿងញុំាងកម្មដ្ឋានឱ្យចំរើន; វិ. **កម្មដ្ឋានំ ភាវេតិ ឯតាយាតិ> កម្មដ្ឋានភាវនា** ។ កិ.ចំរើននូវកម្មដ្ឋាន, កិ. ញុំាងកម្មដ្ឋានឱ្យកើត; វិ. **កម្មដ្ឋានស្ស ភាវនា> កម្មដ្ឋានភាវនា** ។

- មនសិការ ពុំ. ការធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវកម្មដ្ឋាន ។ **- សីស** នពុំ. ធម៌ជាប្រធាននៃកម្មដ្ឋាន ។

កម្មដ្ឋានាភិមុខ គុ. [កម្មដ្ឋាន+អភិមុខ] មានមុខឆ្ពោះទៅកាន់កម្មដ្ឋាន, មានមុខបែទៅរកកម្មដ្ឋាន ។

កម្មនីយ គុ. [កម្ម+អនីយ] គួរនូវកម្ម, គួរដល់កម្ម, គួរដល់ការងារ ។

កម្មន្ត ពុំ. [កម្ម+អន្ត_ស.] ការងារ, **កម្មំ ឯវ> កម្មន្តោ** ។

- កិរិយា ឥ. កិ.ធ្វើនូវការងារ ។

កម្មាធិដ្ឋាយិក គុ. [កម្ម+អធិដ្ឋាយិក] អ្នកតាំងទុកនូវកម្ម, អ្នកតាំងទុកនូវការងារ (អ្នកចាត់ការ); វិ. **កម្មំ អធិដ្ឋាតីតិ> កម្មាធិដ្ឋាយី, កម្មាធិដ្ឋាយី ឯវ> កម្មាធិដ្ឋាយិកោ** ។

កម្មានុរូប គុ. [កម្ម+អនុរូប] ដ៏សមគួរដល់កម្ម, ដ៏សមគួរដល់ការងារ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

កម្មារ ពុំ. [កំ+មរ+ណ] ជនអ្នកញាំងទីកឱ្យស្លាប់ (ជាង, ជាងមាស ឬ ជាងប្រាក់; វិ. **កំ មារេតីតិ> កម្មារោ** ។ . **កុល** នពុំ. ត្រកូលនៃជាងមាស ឬ ត្រកូលនៃជាងប្រាក់ ។

កយិរតិ កិ. [ករ+យិរ+តិ.វ.] ធ្វើ ។

កយិរមាន គុ. [ករ+យិរ+មាន] កាលធ្វើ, កំពុងធ្វើ ។

កយិរា កិ. [ករ+យិរ+ឯយ្យ.ស.] គប្បីធ្វើ ។

កយិរាថ កិ. [ករ+យិរ+ឯយ្យាថ.ស.] គប្បីធ្វើ ។

ករជកាយ ពុំ. [ករជ+កាយ] ករជកាយ, កាយដែលកើតអំពីធូលិប្រព្រឹត្តទៅក្នុងសរីរៈ; វិ. **កេ សរីរេ បវត្តោ រជោ> ករជោ, ករជេន សម្ភូតោ កាយោ> ករជកាយោ** ។ ឃ.វិ. ។

ករណ នពុំ. [ករ+យុ] កិ.ធ្វើ; វិ. **ករិយតេតិ> ករណំ** ។ ជាទីធ្វើ; វិ. **ករោតិ ឯតស្មិន្តិ> ករណំ** ។ ជាគ្រឿងធ្វើ, ជាហេតុធ្វើ; វិ. **ករោតិ ឯតេនាតិ> ករណំ** ។ . **កាល** ពុំ. កាលជាទីធ្វើ, កាលនៃកិ.ធ្វើ ។ . **ក្ខណ** ពុំ. ខណៈនៃកិ.ធ្វើ, ខណៈជាទីធ្វើ ។ . **សម្បត្តិជនិតសុខវិនិត្តមធុរោទារ-វចនលាវណ្ណយុត្ត** គុ. អ្នកប្រកបដោយសេចក្ដីក្បោះក្បាយនៃពាក្យដ៏ពិរោះក្រៃលែងដែលចេញទៅហើយដោយស្រួលជាពាក្យគឺករណសម្បត្តិឱ្យកើតហើយ, អ្នកប្រកបហើយដោយពាក្យដ៏ក្បោះក្បាយពិរោះក្រៃលែងដែលចេញទៅដោយងាយជាពាក្យញាំង

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ករណសម្បត្តិឱ្យកើតហើយ ។

ករណីយ គុ. [ករ+អនីយ] គឺ...គប្បីធ្វើ; វិ. **ភាគពុទ្ធិ> ករណីយំ** ។

ករណុត្តរិយករណ នបុំ. [ករណ+ឧត្តរិយ+ករណ] កិ. ធ្វើឱ្យក្រៃលែងជាងកិ.ធ្វើ, កិ.ធ្វើឱ្យចម្រើនក្រៃលែងជាងកិ.ធ្វើ, -ជាងអំពើ ។

ករណ្ឌកកណ្ណិកា ឥ. [ករណ្ឌក+កណ្ណិកា] ចំពួយនៃផប, ចំពួយនៃខ្ទួច, ចំពួយនៃកំប៉ុក, ចំពួយនៃកំសៀវ ។

ករមរ បុំ. [ករ+មរ+អ] ជនអ្នកស្លាប់ក្នុងដៃនៃសត្រូវ, ជនអ្នកត្រូវស្លាប់ដោយដៃនៃសត្រូវ (មនុស្សឈ្លើយ); វិ. **សត្តំ ករេ ហត្ថេ មរតីតិ> ករមរោ, សត្តូនំ ករេន ហត្ថេន មរេយ្យាតិ> ករមរោ** ។

ករស្សុ កិ. [ករ+អ+ស្សុ-ប.] ចូរធ្វើ ។

ករិ កិ. [ករ+អ+ឦ-អជ្ជ.] ធ្វើហើយ ។

ករិត្វាន អ. [ករ+ឥ-អា.+ត្វាន] ធ្វើហើយ, លុះធ្វើហើយ ។

ករិត្ថ កិ. [ករ+អ+ឥ-អា.+ត្ថ-ហី.] ធ្វើហើយ ។

ករិស្សតិ កិ. [ករ+អ+ឥ-អា.+ស្សតិ-ភ] នឹងធ្វើ ។

ករិសុ កិ. [ករ+អ+ឧំ-អជ្ជ.] ធ្វើហើយ ។

ករីស នបុំ. [ករ+ឦស] អាហារវត្ថុដែលជនធ្វើ, -បន្ទោបង់ (ករីស, អាហារចាស់, គូថ); វិ. **ករិយតីតិ> ករីសំ** ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ករុណា ឥ. [កិរ+យុ+អា.ឥ.; ករ+ឧណា+អា.ឥ.] ធម្មជាតិនាំបង់នូវទុក្ខនៃបុគ្គលដទៃ ឬធម្មជាតបំផ្លាញនូវទុក្ខនៃបុគ្គលដទៃ (សេចក្តីអាណិត); វិ. **កិរតិ វិក្ខិបតីតិ> ករុណា, ករោតិ បរទុក្ខំ វិនាសេតីតិ វា> ករុណា** ។ ល ។ . **ភាវនា** ឥ. គុណជាតិញាំងករុណាឱ្យចម្រើន; វិ. **ករុណំ ភាវេតីតិ> ករុណាភាវនា** ។ ភាវនាប្រកបដោយករុណា; វិ. **ករុណាយ សម្បយុត្តា ភាវនា> ករុណាភាវនា** ។ កិ.ចំរើននូវករុណា ឬកិ.ញាំងករុណាឱ្យចំរើន ។ . **វេគសមុស្សាហិតមានស** គុ. មានចិត្តគឺកម្លាំងនៃករុណាឱ្យឧស្សាហ៍ព្រមហើយ, មានឆន្ទៈមានក្នុងចិត្តគឺកម្លាំងនៃករុណាឱ្យខ្មីឃ្មាតហើយ ។ . **សហគត** គុ. ទៅមួយអន្លើដោយករុណា, ប្រព្រឹត្តទៅមួយអន្លើដោយករុណា, ប្រកបដោយករុណា ។

ករេ កិ. [ករ+អ+ឯយ្យ.ស., លុបយ្យ] គប្បីធ្វើ, ត្រូវធ្វើ ។

ករេយ្យ កិ. [ករ+អ+ឯយ្យ.ស.] គប្បីធ្វើ ។

ករោតិ កិ. [ករ+ឱ+តិ.វ.] ធ្វើ, រមែងធ្វើ ។

ករោន្តិ កិ. [ករ+ឱ+អន្តិ.វ.] ធ្វើ, រមែងធ្វើ ។

ករោន្តី គុ. [ករ+ឱ+អន្ត+ឦ] កំពុងធ្វើ, កាលធ្វើ ។

ករោន្តុ កិ. [ករ+ឱ+អន្តុ.ប.] ចូរធ្វើ, សូមធ្វើ ។

ករោហិ កិ. [ករ+ឱ+ហិ.ប.] ចូរធ្វើ, សូមធ្វើ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

កល បុំ. [កល+អ] សភាវៈគឺបុគ្គលគប្បីរាប់ (ចំណិត); វិ. **កលិ-យិតព្វោ សំខ្យាយិតព្វោតិ> កលោ** ។

កលន្ទកនិវាប បុំ. [កលន្ទក+និវាប] កលន្ទកនិវាបដ្ឋាន, ប្រទេសជាទីឱ្យនូវចំណីដល់សត្វកង្ហែន ។

កលល នបុំ. [កល+អល] ភក់ ។ - **មក្ខិតបាទ** គុ. មានជើងប្រឡាក់ហើយដោយភក់, មានជើងគឺភក់ប្រឡាក់ហើយ ។ - **មក្ខិត** គុ. ប្រឡាក់ហើយដោយភក់, គឺភក់ប្រឡាក់ហើយ ។

កលហ បុំ. [កល+ហ] វាទៈជាទីបៀតបៀននូវគ្នា និងគ្នា ឬវាទៈជាទីចាក់ដោតនូវគ្នានិងគ្នា (ការឈ្លោះ, ជំលោះ); វិ. **កលតិ ហឹសតិ អញ្ញមញ្ញំ អស្មិន្តិ> កលហោ** ។ - **វូបសមន** នបុំ. កិ.ចូលទៅរម្ងាប់នូវជំលោះ, កិ.ញ៉ាំងជំលោះឱ្យចូលទៅរម្ងាប់ ។ - **វូបសមនវត្ថុ** នបុំ. រឿងនៃកិ.ចូលទៅរម្ងាប់នូវជំលោះ, រឿងនៃកិ.ញ៉ាំងជម្លោះឱ្យចូលទៅរម្ងាប់ ។ - **សង្ខាត** គុ. ពោលគឺជំលោះ, គឺបណ្ឌិតរាប់ព្រមហើយថាជំលោះ ។

កលាប បុំ. [កល+បា+អ] សភាវៈរក្សាទុកនូវអវយវៈ (កណ្ដាប់, បាច់, សំណុំ); វិ. **កលំ អវយវំ បាតិ រក្ខតីតិ> កលា-បោ** ។ - **អគ្គ** គុ. មានដីថ្មោងគឺបុគ្គលគប្បីឱ្យក្នុងកាលជាទីធ្វើនូវកណ្ដាប់ ។ - **អាទិ** គុ. (កាល) មានកាលជាទីធ្វើនូវកណ្ដាប់ជាដើម ។

កលាពុរាជភូត គុ. [កលាពុរាជ+ភូត] កើតជាស្ដេចឈ្មោះកលាពុ, ជា

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ស្តេចឈ្មោះកលាពុកើតហើយ ។

កលិ ចុំ. [កល+ឥ] ទោស, បាប, កំហុស ។

កលិង្គរ ចុំ., នចុំ. [ក+លិគ+អរ, ចុះល.អា.] ឈើដែលឃ្លាតទៅដោយខ្យល់ (ឧស, អង្កត់ឧស); វិ. **គេន ចារគេន ឥច្ចតិ អប. តច្ចតិ> កលិង្គរោ** ។

កលីរ, កឡីរ [កល+ឦរ] ពន្លក, ពន្លកឈើ, (ទំពាំង) ។

កល្យាណ នចុំ. [កល+យាណ] គុណជាតដែលជនគួររាប់ (សេចក្តីល្អ, លំអ, ពីរោះ, ជាទីពេញចិត្ត); វិ. **កលិតព្វំ សំខ្យា គច្ឆតិ> កល្យាណំ** ។ - **កម្ម** នចុំ. កម្មមានគុណគឺបណ្ឌិតគប្បីរាប់, កម្មដ៏ល្អ ។ - **អជ្ឈាសយ** គុ. អ្នកមានអធ្យាស្រ័យមានគុណគឺបុគ្គលគប្បីរាប់, អ្នកមានអធ្យាស្រ័យល្អ, ។ - **ធម្ម** គុ. មានធម៌មានគុណគឺបុគ្គលគប្បីរាប់, មានធម៌ដ៏ល្អ ។ - **បាបក** គុ. មានអំពើល្អ និងអំពើអាក្រក់ ។ - **មិត្ត** បុ. មិត្រមានគុណគឺបណ្ឌិតគប្បីរាប់, មិត្រល្អ, កល្យាណមិត្រ ។

កល្ល នចុំ. [កល+ល] ធម្មជាតជាគ្រឿងរាប់ (គួរ, ចំណិត); វិ. **កល្យន្តេ សំខ្យាយន្តេ អនេនាតិ> កល្លំ** ។ - **ភាគ** ចុំ. ចំណែកនៃចំណិត ។

កល្លកមហាវិហារ ចុំ. [កល្លក+មហាវិហារ] មហាវិហារ (វិហារធំ) ឈ្មោះកល្លកៈ ។

កល្លវាឡគាមក ចុំ. [កល្លវាឡ+គាមក] ស្រុកតូចឈ្មោះកល្លវាឡៈ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

កវរគាវី ឥ. [កវរ+គាវី] មេគោពពាល ។

កវលិង្ការាហារ បុំ. [កវលិង្ការ+អាហារ] អាហារដែលបុគ្គលធ្វើឱ្យទៅជាពំនូត ។

កវាដ បុំ. សន្ទះ, សន្ទះទ្វារ, (គន្លឹះ, គន្លឹះទ្វារ) ។

កសក បុំ. [កស+ណ្វុ] ជនអ្នកភ្ជួរ (អ្នកស្រែ ឬអ្នកចំការ); វិ. **កសតីតិ> កសកោ** ។ . **ឧបាសក** បុំ. បុគ្គលអ្នកភ្ជួរជាឧបាសក, ឧបាសកអ្នកភ្ជួរ (ឧបាសកអ្នកស្រែ) ។

កសន នបុំ. [កស+យុ] ជាទីភ្ជួរ, កិ.ភ្ជួរ; វិ. **កសន្តិ ឯត្ថាតិ> កសនំ, កសិយតេតិ> កសនំ** ។ . **ដ្ឋាន** នបុំ. ទីជាទីភ្ជួរ ។ . **អត្ថ** បុំ. ប្រយោជន៍ដល់កិ.ភ្ជួរ, ត្រូវការដល់កិ.ភ្ជួរ ។

កសា ឥ. [កស+អ+អា.ឥ] រំពាត់, ខ្សែតី ។

កសាបេតព្វ គុ. [កស+ណាបេ+តព្វ] គឺ...គប្បីឱ្យភ្ជួរ ។

កសាបេត្វា អ. [កស+ណាបេ+ត្វា] ញុំាង...ឱ្យភ្ជួរហើយ ។

កសាមសេ កិ. [កស+ អ+ម.វ.+សេ.និ.] ភ្ជួរ, រមែងភ្ជួរ ។

កសាវ បុំ. [ក+សិ+អវ] សភាវៈសេពនូវទឹក (ទឹកចត់, ទឹកម្ចត់, រសចត់); វិ. **កំ បានីយំ សេចេតីតិ> កសាវោ** ។

កសិកម្ម នបុំ. [កសិ+កម្ម] កម្មគឺកិ.ភ្ជួរ; វិ. **កសនំ> កសិ; សា ឯវ កម្មំ> កសិកម្មំ** ។ . **អាទិក** គុ. មានកសិកម្មជាដើម ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

កសិគោរក្ខាទិ គុ. [កសិ+គោរក្ខ+អាទិ] (ជីវិតោបាយ) មានកិ.ភ្ជួរ និង កិ.រក្សានូវគោជាដើម, (កម្ម) មានកសិកម្មនិងគោរក្ខកម្មជាដើម ។

កសិណបរិកម្ម នថុំ. [កសិណ+បរិកម្ម] បរិកម្មមានកសិណជាអារម្មណ៍, បរិកម្មក្នុងកសិណ ។

កសិណមណ្ឌល នថុំ. [កសិណ+មណ្ឌល] មណ្ឌលនៃកសិណ ។

កសិត គុ. [កស+ឥ.អា.+ត] ដែល...ភ្ជួរហើយ ។ . **ដ្ឋាន** នថុំ. ទីនៃ...គី...ភ្ជួរហើយ ។

កសិតុំ អ. [កស+ឥ.អា.+តុំ] ដើម្បីភ្ជួរ, -រាស់ ។

កសិត្វា អ. [កស+ឥ.អា.+ត្វា] ភ្ជួរហើយ, រាស់ហើយ ។

កសិភណ្ឌ នថុំ. [កសិ+ភណ្ឌ] ភណ្ឌៈសម្រាប់ភ្ជួរ, គ្រឿងភ្ជួរ ។

កសិរ គុ. [កស+ឥរ] ធម្មជាតដល់នូវភាពមិនមែនជាបុណ្យ (លំបាក, ត្រដាបត្រដួស; វិ. ***កសតិ អបុញ្ញន្តិ> កសិរំ***) ។

កសិវណិជ្ជាទិ គុ. [កសិ+វណិជ្ជ+អាទិ] (កម្ម) មានកិ.ភ្ជួរនិងកិ.ជួញជាដើម, មានកសិកម្មនិងវណិជ្ជកម្មជាដើម ។

កស្មា [កឹ+ស្មា] ព្រោះហេតុអ្វី, ព្រោះហេតុដូចម្ដេច ។

កស្សចិ វិ.ស.អ. [កឹ+ស.វិ.+ចិ] ដល់អ្នកណា, ដើម្បីអ្នកណា,... ។

កស្សប អ.ន. ភិក្ខុឈ្មោះកស្សបៈ, កុមារឈ្មោះកស្សបៈ, ព្រះពុទ្ធព្រះនាមកស្សបៈ ។ . **ទសពល** ថុំ. ព្រះទសពលព្រះនាមកស្សបៈ ។ . **ពុទ្ធកាល** ថុំ. កាលនៃព្រះពុទ្ធព្រះនាមកស្សបៈ ។ . **ពុទ្ធសា-**

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

សន នថុំ. សាសនានៃព្រះពុទ្ធព្រះនាមកស្សបៈ ។ **. សម្មាសម្ពុទ្ធកាល** ថុំ. កាលនៃព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធព្រះនាមកស្សបៈ ។

កហាបណ ថុំ.នថុំ. កហាបណៈ (សាច់ប្រាក់ទម្ងន់៤បាទ) ។ **. ការណ** នថុំ. ហេតុនៃកហាបណៈ ។ **. អគ្ឃនក** គុ. ដល់នូវថ្លៃមានកហាបណៈជាប្រមាណ, ដល់នូវថ្លៃមួយកហាបណៈ, ថ្លៃមួយកហាបណៈ, តម្លៃមួយកហាបណៈ, ។ **. គព្ភទ្វារ** នថុំ. ទ្វារនៃបន្ទប់ដ៏ពេញដោយកហាបណៈ; វិ. **កហាបណេហិ បូរោ ឃដោ**> **កហាបណឃដោ** ។ បន្ទប់សម្រាប់ដាក់នូវកហាបណៈ; វិ. **កហាបណានំ ឋបនំ ឃដោ**> **កហាបណឃដោ** ។ **. បសិព្វក** នថុំ. ការុងដ៏ពេញដោយកហាបណៈ, ការុងសម្រាប់ដាក់នូវកហាបណៈ ។ **. បូរ** គុ. ដ៏ពេញដោយកហាបណៈ ។ **. ភណ្ឌិក** នថុំ. បង្វិចនៃកហាបណៈ, បង្វិចដ៏ពេញដោយកហាបណៈ ។ **. រាសិ** ថុំ. គំនរនៃកហាបណៈ ។ **. វស្ស** នថុំ. ភ្លៀងគឺកហាបណៈ ។ **. សត** នថុំ. រយនៃកហាបណៈ ។

កហំ អ.ស. [កឹ+ហំ] ក្នុងទីណា, ក្នុងទីដូចម្តេច ។

កំ វិ.ស.អ. [កឹ+អំ.វិ] អ្នកណា, បុគ្គលណា ។

កំស ថុំ. [កន+ស] មាស, សំរិទ្ធិ, រគាំង ។ **. តាលស្សរ** ថុំ. សំឡេងនៃរគាំង, សូរនៃរគាំង ។ **. ថាល** នថុំ. ភាជនៈជាវិការៈនៃមាស ឬថាសជាវិការៈនៃសំរិទ្ធិ ។ **. ភាជនបូរ** គុ. ដ៏ពេញក្នុងភាជនៈជាការៈនៃសំរិទ្ធិ, .នៃមាស ។ **. បាតិ** ឥ. ភាជនៈជាវិការៈនៃមាស (ភាជនៈមាស) ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

កា វិ.ស.អ. [កឹ+សិ.វិ.] ណា, នាងណា, ដូចម្ដេច ។

កាក ចុំ. [កា+ក] សត្វធ្វើនូវសំឡេងថា «កា» (ក្អែក); វិ. **កាតិ សទ្ទំ ករោតីតិ> កាកោ** ។ - **បេយ្យ** ចុំ. កាកប្រេត, ប្រេតមានសីសៈដូចជាសីសៈនៃក្អែក, ប្រេតដូចជាក្អែក ។ - **យោនិ** ឥ. កំណើតនៃក្អែក ។ - **វល្លិយ** អ.ន. សេដ្ឋីឈ្មោះកាកវល្លិយៈ ។ - **សទិស** គុ. អ្នកដូចជាក្អែក, អ្នកប្រហែលដោយក្អែក, អ្នកប្រាកដស្មើដោយក្អែក ។ - **សុនខសន្និបាត** ចុំ. កិ.ប្រជុំនៃក្អែកនិងឆ្កែ, កិ.ជួបជុំនៃ... ។ - **ស្សូរ** គុ. អ្នកក្លៀវក្លាដូចជាក្អែក ។

កាកណិក នចុំ. (ឈ្មោះប្រាក់បុរាណ ដែលគេប្រើក្នុងមជ្ឈិមប្បទេស) កាកណិក, ទ្រព្យមានកាកណិកជាប្រមាណ ។ - **មត្ត** គុ. មានកាកណិកជាប្រមាណ, ត្រឹមតែមួយកាកណិក, ទ្រព្យត្រឹមតែមួយកាកណិក ។

កាកីសទិស គុ. [កាកី+សទិស] ដូចជាមេក្អែក, ប្រហែលដោយមេក្អែក, ប្រាកដស្មើដោយមេក្អែក ។

កាកោបមា ឥ. [កាក+ឧបមា] វាចាជាគ្រឿងប្រៀបដោយក្អែក, សេចក្ដីប្រៀបដោយក្អែក, ឧបមាដោយក្អែក ។

កាកោឡូក ចុំ. [កាក+ឧឡូក] ក្អែកនិងមៀម ។

កាញ្ចនគុហា ឥ. [កាញ្ចន+គុហា] គុហាជាវិការៈនៃមាស, គុហាដែលគេធ្វើដោយមាស ។

កាញ្ចនថូប ចុំ. [កាញ្ចន+ថូប] ស្តូបជាវិការៈនៃមាស, (ចេតិយជា

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

វិការៈនៃមាស); វិ. **ភាញ្ចនស្ស ឋិភារោ ថ្វេបោ> ភាញ្ចនថ្វេបោ** ។ ស្លាបដែលគេធ្វើដោយមាស; វិ. **ភាញ្ចនេន ភតោ ថ្វេបោ> ភាញ្ចនថ្វេបោ** ។

កាញ្ចនរូបក នបុំ. [កាញ្ចន+រូបក] រូបតូចជាវិការៈនៃមាស (រូបប្រៀបជាវិការៈនៃមាស) ។

កាណ គុ. [កណ+ណ] ខ្វាក់, មានភ្នែកខ្វាក់ ។ អភិ.សុ. ភ្នែកខ្វាក់តែម្ខាងក្តី ខ្វាក់ទាំងពីរខាងក្តី ហៅថា «កាណ» ។ អ.ក. ភ្នែកខ្វាក់តែម្ខាងហៅថា «កាណ» ; ខ្វាក់ទាំងពីរខាងហៅថា «អន្ធ», ពាក្យនេះសមតាមកាណកច្ឆបោបមសូត្រ ដែលនិយាយអំពីអណ្តើកខ្វាក់ភ្នែកតែម្ខាង ។ **-អាទិភាវ** បុំ. ភាវៈនៃ...ជាសត្វមានភ្នែកខ្វាក់ជាដើម ។ **-មាតា** ឥ. មាតានៃស្ត្រីឈ្មោះកាណា ។ **-មាតាវត្ថុ** នបុំ. រឿងនៃមាតានៃស្ត្រីឈ្មោះកាណា ។

កាណាជិក នបុំ. [កណ+ជន+ឥក] បាយកើតអំពីចុងអង្ករ (បាយចុងអង្ករ, បាយលាយដោយកន្ទក់, បាយទាំងកន្ទក់); វិ. **ភណាតោ ខាយតីតិ> ភាណាខិភំ** ។ ប្រើជា «កណាជក» ក៏មាន ។

កាតព្វ គុ. [ករ+តព្វ] គឺ...គប្បីធ្វើ, -ត្រូវធ្វើ, -គួរធ្វើ ។

កាតុកាម គុ. [កាតុំ+កម+ណ] អ្នកប្រាថ្នាដើម្បីធ្វើ, អ្នកចង់ដើម្បីធ្វើ; វិ. **ភាតុំ ភាមេតីតិ> ភាតុភាមោ** ។

កាតុំ អ. [ករ+តុំ] ដើម្បីធ្វើ, វីកិ.ធ្វើ ។

កាបុរិស បុំ. [កុ>កា+បុរិស] បុរសដែលបណ្ឌិតគួរខ្ពើម (បុរសលាមក,

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បុរសអាក្រក់); វិ. **កុច្ឆិតោ បុរិសោ> កាបុរិសោ ។**

កាបោតក គុ. [កបោត+ណក] មានពណ៌ដូចជាពណ៌នៃព្រាប, មានសម្បុរដូចជាសម្បុរនៃព្រាប ។

កាម ពុំ. [កម+ណ] សេចក្ដីប្រាថ្នា, សេចក្ដីចង់បាន, ចំណង់; វិ. **កមនំ ឥច្ឆនំ> កាមោ ។ - កណ្ដក** ពុំ. បន្លាគឺកាម, កាមដូចជាបន្លា ។ **- កាម** គុ. អ្នកប្រាថ្នានូវកាម ។ **- ការណ** នពុំ. ហេតុនៃកាម ។ **- គវេសក** គុ. អ្នកស្វែងរកនូវកាម; វិ. **កាមំ គវេសតិ> កាមគវេសកោ ។ - គវេសី** ពុំ. អ្នកស្វែងរកនូវកាម, អ្នកស្វែងរកនូវកាមដោយប្រក្រតី, អ្នកមានកិ.ស្វែងរកនូវកាមជាប្រក្រតី; វិ. **កាមេ គវេសតិ> កាម-គវេសី; កាមេ គវេសតិ សីលេនាតិ> កាមគវេសី; កាមេ គវេសិតុំ សីលមស្សាតិ> កាមគវេសី ។ - ច្ឆន្ទាទិ** គុ. (កិលេស) មានកាមច្ឆន្ទៈជាដើម, មានសេចក្ដីពេញចិត្តក្នុងកាមជាដើម, មានសេចក្ដីពេញចិត្តប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាមជាដើម ។ **- បង្ក** ពុំ. ភក់គឺកាម, កាមដូចជាភក់ ។ **- បរិឡាហ** ពុំ. សេចក្ដីរោលរាលព្រោះកាម, សេចក្ដីក្ដៅក្រហាយព្រោះកាម ។ **- ព្យាបាទវិហឹសាវិតក្កវសិកតា** ឥ. ភាវៈនៃ...នោះជាអ្នកប្រព្រឹត្តទៅក្នុងអំណាចនៃកាមវិតក្កៈ និងព្យាបាទវិតក្កៈ និងវិហឹសាវិតក្កៈ ។ **- ភវបរិក្ខីណ** គុ. មានកាមភពអស់ជុំវិញហើយ, មានកាមភពអស់រលីងហើយ ។ **- ភវាទិ** គុ. (ភព) មានកាមភពជាដើម ។ **- ភោគី** ពុំ. អ្នកបរិភោគនូវកាម, អ្នកបរិភោគ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

នូវកាមដោយប្រក្រតី, អ្នកមានកិ.បរិភោគនូវកាមជាប្រក្រតី ។ - យន្ត គុ. [<កម+ណយ+អន្ត] កាលប្រាថ្នា, កាលចង់បាន ។ - យោគាទិ គុ. (យោគៈ) មានកាមយោគៈជាដើម ។ - រជ ចុំ. ធូលីគឺកាម ។ - រតិនិស្សិត គុ. អ្នកអាស្រ័យហើយនូវសេចក្តីត្រេកអរក្នុងកាម, អ្នកគឺសេចក្តីត្រេកអរក្នុងកាមអាស្រ័យហើយ ។ - រតិសន្ថវ ចុំ. សេចក្តីរីករាយព្រមដោយអំណាចនៃសេចក្តីត្រេកអរក្នុងកាម ។ - រាគសំយោជនាទិក គុ. មានសំយោជនៈគឺកាមរាគជាដើម, មានកាមរាគសំយោជនៈជាដើម ។ - រាគាទិ គុ. មានសេចក្តីរីករាយក្នុងកាមជាដើម, មានកាមរាគជាដើម ។ - វិតក្កាទិ គុ. មានសេចក្តីត្រិះរិះក្នុងកាមជាដើម, មានកាមវិតក្កៈជាដើម ។ - សញ្ញោជនីយជន នចុំ. ការតនូវកិ.ប្រកបព្រមដោយកាម, កិ.ដើម្បីកិ.ប្រកបព្រមដោយកាម ។ - សំយោគាទិ គុ. មានធម៌ជាគ្រឿងប្រកបព្រមគឺកាមជាដើម, មានធម៌ជាគ្រឿងប្រកបព្រមដើម្បីកាមជាដើម ។ - សុខសទិស គុ. ប្រាកដស្មើដោយសុខ ក្នុងកាម ។ - សុខ នចុំ. សេចក្តីសុខក្នុងកាម ។ - ហេតុ ចុំ. ហេតុនៃកាម ។

កាមគុណ ចុំ. [កាម+គុណ] កាមគុណ, សភាវៈជាគ្រឿងចងគឺកាម, កាមជាគ្រឿងចង ។ - បរិយេសន នចុំ. កិ.ស្វែងរកនូវកាមគុណ ។ - សម្បត្តិ ឥ. ឬ គុ. កិ.ដល់ព្រមដោយកាមគុណ, ធម្មជាតិជាហេតុដល់ព្រមដោយកាមគុណ ។

កាមាវចរ គុ. [កាម+អវ+ចរ+អ] ដែលត្រាច់ចុះក្នុងកាមភព ឬដែល

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាមភពជាកាមាវចរ; វិ. **កាមភវេ អវចរតិ បវត្តតីតិ> កាមាវចរំ** ។ - **កុសលចិត្ត** នបុំ. ចិត្តជាកុសលជាកាមាវចរ, កុសលចិត្តជាកាមាវចរ ។ - **កុសលាទិភេទ** គុ. ផ្សេងដោយចិត្តមានចិត្តជាកុសលជាកាមាវចរជាដើម, មានចិត្តជាកុសលជាកាមាវចរជាដើមជាប្រភេទ ។

កាមោឃាទិ គុ. [កាមោឃ+អាទិ] (ឱឃៈ) មានកាមោឃៈជាដើម, (អន្លង់) មានអន្លង់គឺកាមជាដើម ។

កាមំ និ. ពិត, ដោយពិត ។

កាយ បុំ. [កុ+អាយ] សភាវៈជាទីនៅនៃធម៌ប្រព្រឹត្តទៅមួយអន្លើដោយអាសវៈដែលបណ្ឌិតគួរខ្ពើម, ប្រទេសជាទីកើតនៃអាការៈមានសក់ជាដើមដែលបណ្ឌិតគួរខ្ពើម, (កាយ, សរីរៈ, ពួក, ក្រុម); វិ. **កុច្ឆិតានំ សាសវធម្មានំ អាយោតិ> កាយោ** ; **កុច្ឆិតានំ កេសាទីនំ អាយោ ឧប្បត្តិទេសោតិ> កាយោ** ។ - **កម្ម** នបុំ. កាយកម្ម, កម្មគឺបុគ្គលគប្បីធ្វើដោយកាយ; វិ. **កាយេន កាតព្វំ កម្មំ> កាយកម្មំ** ។ - **កម្មាទិក** គុ. មានកាយកម្មជាដើម ។ - **គត** គុ. ទៅហើយក្នុងកាយ, តាំងនៅក្នុងកាយ ។ - **ចលនសីសុក្ខិបនភមុកវិការាទិ** គុ. (អាការ) មាន កិ.កម្រើកនៃកាយ និងកិ.ងើបនៃក្បាល និងកិ.ញាក់នូវចិញ្ចើមជាដើម ។ - **ទណ្ឌាទិវិរហិត** គុ. ដែលប្រាសចាកអាជ្ញា មានអាជ្ញាគឺកាយជាដើម, ដែលវៀរចាកអាជ្ញា មានអាជ្ញាគឺកាយជាដើម។ - **ទណ្ឌាទិ** គុ. (អាជ្ញា) មានអាជ្ញាគឺកាយជាដើម,

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

មានអាជ្ញាដោយកាយជាដើម ។ . **ទុច្ចរិតាទិអកុសលកម្មាភិរត** គុ. អ្នកត្រេកអរស៊ប់ហើយក្នុងអកុសលកម្មមានកាយទុច្ចរិតជាដើម ។ . **ទុច្ចរិតាទិ** គុ. (ទុច្ចរិត) មានកាយទុច្ចរិតជាដើម ។ . **ទុច្ចរិតតាទិប្បវេសននិវារណត្ថាចារ** គុ. មានអាចារៈគឺកិ.ឃាត់នូវកិ.ចូលទៅ នៃទុច្ចរិតមានកាយទុច្ចរិតជាដើមជាប្រយោជន៍ ។ . **ទុច្ចរិតាទិភេទ** គុ. ផ្សេងដោយទុច្ចរិតមានកាយទុច្ចរិតជាដើម ។ . **ទុច្ចរិតាទិវិរហិត** គុ. ដែលប្រាសចាកទុច្ចរិតមានកាយទុច្ចរិតជាដើម, ដែលវៀរចាកទុច្ចរិតមានកាយទុច្ចរិតជាដើម ។ . **ទ្វារ** នថុំ. កាយទ្វារ, ទ្វារគឺកាយ ។ . **និស្សិត** គុ. អាស្រ័យហើយនូវកាយ, អាស្រ័យហើយក្នុងកាយ ។ . **ប្បគ-ព្ភិយាទិ** គុ. (សេចក្តីឃ្នើសឃ្នង) មានសេចក្តីឃ្នើសឃ្នងដោយកាយជាដើម, (អាការ) មានកិ.ច្រឡើសបើសដោយកាយជាដើម ។ . **ប្បកោប** ថុំ. កិ.កម្រើកដោយកាយ, កិ.កម្រើកនៃកាយ ។ . **ពន្ធនមណ្ឌន** នថុំ. កិ.ប្រដាប់នូវចីវរ (នូវសំពត់) សម្រាប់ចងនូវកាយ, កិ.ប្រដាប់ នូវវត្ថពន្ធ, កិ.ប្រដាប់នូវវត្ថពន្ធចង្កេះ ។ . **ពន្ធន** នថុំ. សំពត់សម្រាប់ចងនូវកាយ, វត្ថពន្ធចង្កេះ ។ . **វចី-មនោកម្ម** នថុំ. កាយកម្ម និងវចីកម្ម និងមនោកម្ម ។ . **វង្កាទិ** គុ. (កិ.វៀច) មានកិ.វៀច ដោយកាយជាដើម ។ . **វត្ថុក** គុ. មានកាយជាវត្ថុ, មានកាយជាលំនៅ, មានកាយជាទីតាំង ។ . **វាចាទិ** គុ. (ទ្វារ) មានកាយ និងវាចាជាដើម ។ . **វិជម្ភនរហិត** គុ. ដែលប្រាសចាកកិ.មិតពត់នូវកាយ, ដែលវៀរចាកកិ.កែក្រាយដោយកាយ ។ . **វិជម្ភិតា** ឥ. ភាវៈនៃ...ជាអ្នកមានកិ.មិតពត់នូវ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

កាយ, ភាវៈនៃ...ជាអ្នកមានកិ.កែក្រាយដោយកាយ ។ . **វិវេកាទិក** គុ. មានសេចក្ដីស្ងប់ស្ងាត់នៃកាយជាដើម, មានកាយវិវេកជាដើម ។ . **វិវេក** ចុំ. សេចក្ដីស្ងប់ស្ងាត់នៃកាយ (វិវេក<វិ+វិច+ណ) ។ . **វេយ្យាវច្ចិក** គុ. កិ.ខ្វល់ខ្វាយដោយកាយ, កិច្ចប្រកបដោយកិ.ខ្វល់ខ្វាយដោយកាយ, អ្នកប្រកបក្នុងកិ.ខ្វល់ខ្វាយដោយកាយ ។ . **សញ្ញមាទវិរហិត** គុ. ដែលប្រាសហើយចាកកិ.សង្រួមមានកិ.សង្រួមដោយកាយជាដើម, វៀរហើយចាកកិ.សង្រួមមានកិ.សង្រួមដោយកាយជាដើម ។ . **សញ្ញមាទិ** គុ. (កិ.សង្រួម) មាន កិ.សង្រួមដោយកាយជាដើម ។ . **សមាចារ** ចុំ. សមាចារៈនៃ កាយ, មារយាទជាគ្រឿងប្រព្រឹត្តស្មើដោយកាយ ។ . **សុចរិត** នចុំ. កាយសុចរិត, កម្មដែលបុគ្គលប្រព្រឹត្តល្អហើយដោយកាយ ។ . **សុចរិតាទិ** គុ. មានកាយសុចរិតជាដើម ។ . **សុចរិតាទិភេទ** គុ. ផ្សេងដោយសុចរិតមានកាយសុចរិតជាដើម, មានកម្មដែលបុគ្គលប្រព្រឹត្តល្អហើយដោយកាយជាដើមជាប្រភេទ ។ . **អាទិសញ្ញមវិរហិត** គុ. អ្នកប្រាសហើយចាកកិ.សង្រួមនូវទ្វារមានកាយទ្វារជាដើម, អ្នកវៀរហើយចាកកិ.សង្រួមនូវទ្វារមានកាយទ្វារជាដើម ។ . **អានុបស្សនាភាវនា** កិ.ញុំាងបញ្ញា ជាគ្រឿងឃើញរឿយៗក្នុងកាយឱ្យចម្រើន, គុណជាតិជាគ្រឿងញុំាងបញ្ញាជាហេតុឃើញតាមនូវកាយឱ្យចម្រើន, ភាវនាប្រព្រឹត្តទៅដោយអំណាចនៃបញ្ញាជាគ្រឿងឃើញរឿយៗក្នុងកាយ ។ . **អារុឡ្ហ** គុ. ឡើងកាន់កាយ ។ . **អាលសិយ** នចុំ. ភាវៈនៃបុគ្គលខ្ជិលដោយកាយ; វិ. អល-

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

សស្ស ភាវោ> អាលសិយំ; កាយេន អាលសិយំ> កាយាលសិយំ ។

កាយិក គុ. [កាយ+ណិក] ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ, វិ. **កាយេ បវត្ត-តីតិ> កាយិកំ** ។ ប្រកបក្នុងកាយ; វិ. **កាយេ និយុត្តំ> កាយិកំ** ។ . **ចេតសិកវិរិយ** នបុំ. ព្យាយាមប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ និងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ។ . **បរិឡាហ** បុំ. សេចក្ដីរោលរាលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ, សេចក្ដីក្ដៅក្រហាយប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ ។

ការ បុំ. [ករ+ណ] កុសលគឺបុគ្គលគប្បីធ្វើ, សក្ការៈគឺបុគ្គលគប្បីធ្វើ, វិ. **កាតព្វោតិ> ការោ** ។

ការក បុំ.,នបុំ. [ករ+ណ្វុ] អ្នកធ្វើ; វិ. **ករោតីតិ> ការកោ** ។ . **បុគ្គល** បុំ. បុគ្គលអ្នកធ្វើ ។ . **សត្ត** បុំ. សត្វអ្នកធ្វើ ។

ការណ នបុំ. [ករ+យុ] ធម្មជាតធ្វើនូវផលពោលគឺកិ.ដឹងច្បាស់ក្នុងកាលជាខាងក្រោយ (ហេតុ, ការណ៍); វិ. **ករោតិ បច្ឆា សញ្ញាននសង្ខាតំ ផលន្តិ> ការណំ** ។ . **ភូត** គុ. ជាហេតុកើតហើយ, កើតហើយជាហេតុ ។ . **វចន** នបុំ. ជាគ្រឿងពោលនូវហេតុ, កិ.ពោលនូវហេតុ ។ . **វសិកតា** ឥ. ភាវៈនៃ...ជាអ្នកប្រព្រឹត្តទៅក្នុងអំណាចនៃហេតុ; វិ. **ការណស្ស វសោ> ការណវសោ, ការណវសេ វត្តតីតិ> ការណវសិ-កោ, តស្ស ភាវោ> ការណវសិកតា** ។ . **វសិក** គុ. អ្នកប្រព្រឹត្តទៅក្នុងអំណាចនៃហេតុ ។ . **ឧត្តរយុគគ្គាហកថា**

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ឥ. វាចាជាគ្រឿងពោលគឺកិ.កាន់យកជាតួឱ្យក្រៃលែងជាងហេតុ, វាចាជាហេតុពោលគឺកិ.កាន់យកនូវតួឱ្យក្រៃលែងជាងហេតុ ។

ការណាការណ នថុំ. [ការណ+អការណ] ហេតុនិងមិនមែនហេតុ, ហេតុគួរ និងហេតុមិនគួរ ។ - **ជានទលក្ខណ** គុ. មានកិ.ដឹងនូវហេតុនិងមិនមែនហេតុជាលក្ខណៈ, មានកិ.ដឹងនូវហេតុគួរ និងហេតុមិនគួរជាលក្ខណៈ ។

ការយិស្ស កិ. [ករ+ណយ+ឥំ_អជ្ជ.] ញ៉ាំង...ឱ្យធ្វើហើយ, ឱ្យធ្វើហើយ ។

ការាបនីយ គុ. [ករ+ណាបេ+អនីយ] គឺ...គប្បីញ៉ាំង...ឱ្យធ្វើ, -គប្បីឱ្យធ្វើ; វិ. **ការាបេតព្វោតិ> ការាបនីយោ** ។

ការាបេត្វា អ. [ករ+ណាបេ+ត្វា] ញ៉ាំងឱ្យធ្វើហើយ, ឱ្យធ្វើហើយ ។

ការាបេស្សាមិ កិ. [ករ+ណាបេ+ស្សាមិ_ភ.] នឹងញ៉ាំង...ឱ្យធ្វើ, នឹងឱ្យធ្វើ ។

ការិត គុ. [ករ+ណេ+ត] គឺ...ញ៉ាំង...ឱ្យធ្វើហើយ ។ - **ត្តំ** នថុំ. ភាវៈនៃ...នោះជា...គឺ...ញ៉ាំង...ឱ្យធ្វើហើយ ។ - **បណ្ឌសាលា** ឥ. បណ្ឌសាលាគឺ...ញ៉ាំង...ឱ្យធ្វើហើយ ។

ការី ថុំ. [ករ+ណី] អ្នកធ្វើ, អ្នកធ្វើដោយប្រក្រតី, អ្នកមានកិ.ធ្វើជាប្រក្រតី; វិ. **ករោតីតិ> ការី, ករោតិ សីលេនាតិ> ការី, ការំ សីលមស្សាតិ> ការី** ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ការុញ្ញតរ គុ. [ការុញ្ញ+តរ] ភាវៈនៃករុណាជាង, មានភាវៈនៃសេចក្ដីអាណិតជាង ។

ការុញ្ញតា ឥ. [ករុណា+ណ្យ+តា_ស.] ភាវៈនៃសេចក្ដីករុណា, ភាវៈនៃសេចក្ដីអាណិត; វិ. **ករុណាយ ភាវោ> ការុញ្ញំ, ការុញ្ញំ ឯវ> ការុញ្ញតា** ។

ការុញ្ញវស ចុំ. [ការុញ្ញ+វស] អំណាចនៃភាវៈនៃសេចក្ដីករុណា ។

ការេតុ កិ. [ករ+ណេ+តុ_ប.] ចូរញ៉ាំង...ឱ្យធ្វើ ។

ការេតុកាម គុ. [ការេតុំ+កម+ណ] អ្នកចង់ដើម្បីញ៉ាំង...ឱ្យធ្វើ ។

ការេតុំ អ. [ករ+ណេ+តុំ.] ដើម្បីញ៉ាំង...ឱ្យធ្វើ ។

ការេន្តិ កិ. [ករ+ណេ+អន្តិ_វ.] ញ៉ាំង...ឱ្យធ្វើ ។

ការេន្ត គុ. [ករ+ណេ+អន្ត] កាលញ៉ាំង...ឱ្យធ្វើ ។

ការេមិ កិ. [ករ+ណេ+មិ_វ.] ញ៉ាំង...ឱ្យធ្វើ ។

ការេយ្យុំ កិ. [ករ+ណេ+ឯយ្យុំ_ស.] គប្បីញ៉ាំង...ឱ្យធ្វើ ។

ការេសិ កិ. [ករ+ណេ+ឦ_អជ្ជ., ចុះស_អា.] ញ៉ាំង...ឱ្យធ្វើហើយ ។

ការេស្សថ កិ. [ករ+ណេ+ស្សថ_ភ.] នឹងញ៉ាំង...ឱ្យធ្វើ ។

ការេស្សំ កិ. [ករ+ណេ+ស្សំ_ភ.] នឹងញ៉ាំង...ឱ្យធ្វើ ។

កាល ចុំ. [កល+ណ] (បរិច្ឆេទ) ដែលជនគប្បីរាប់ ដោយន័យថា កាលមានប្រមាណប៉ុណ្ណោះកន្លងទៅហើយដូច្នេះជាដើម ឬ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

(បរិច្ឆេទ) ដែលញ៉ាំងអាយុនៃសត្វឱ្យអស់ទៅ (កាល, ពេល, សម័យ, សេចក្ដីស្លាប់); វិ. ឯកត្តកោ អតិក្កន្តោតិអាធិនា គលិតព្វោ សទ្ធាគព្វោតិ> កាលោ, សត្តានំ អាយុំ គលយតិ ខេបេតីតិ វា> កាលោ ។ . កត ត្រ. អ្នកមាន កាលៈធ្វើហើយ, អ្នកមានមរណកាលធ្វើហើយ; វិ. កាលោ កតោ យេន សោ> កាលកតោ ។ អ្នកគឺកាលៈ (សេចក្ដី ស្លាប់) ធ្វើហើយ, អ្នកគឺមច្ចុឱ្យវិនាសហើយ; វិ. កាលេន មច្ចុនា កតោ នាសិតោតិ> កាលកតោ ។ . កតភាវ ថ្ម. ភាវៈនៃ...នោះជាអ្នកមានកាលៈធ្វើហើយ, ភាវៈនៃ...នោះជា អ្នកគឺកាលៈធ្វើហើយ ។ . កិរិយា ៥. កិ.ធ្វើនូវកាលៈ, កិ.ធ្វើនូវ មរណកាល ។ . អច្ចយ ថ្ម. សម័យជាទីប្រព្រឹត្តកន្លងទៅនៃកាល; វិ. អច្ចេន្តិ ឯត្ថាតិ> អច្ចយោ, កាលស្ស អច្ចយោ> កាលច្ចយោ ។ . ប្បវេទន នថ្ម. កិ.ញ៉ាំង...ឱ្យដឹងច្បាស់នូវ កាល, កិ.សម្ដែងនូវកាល ។ . ភេទ ថ្ម. សេចក្ដីផ្សេងនៃកាល ។

កាលស្សេវ និ. អំពីកាលមែនពិត, អំពីព្រឹក, អំពីព្រលឹម ។

កាលានុកាល ថ្ម. [កាល+អនុកាល] កាលប្រព្រឹត្តតាមនូវកាល, កាលដ៏សមគួរដល់កាល, មួយដងមួយកាល ។

កាលិ អា.៥. ម្នាលទាសីឈ្មោះកាលី ។ ប្រើជា **កាឡិ** ក៏មាន ។

កាលិង្គរដ្ឋ នថ្ម. [កាលិង្គ+រដ្ឋ] ដែនឈ្មោះកាលិង្គៈ ។

កាលីទាសី ៥. [កាលី+ទាសី] ទាសីឈ្មោះកាលី, ខ្ញុំស្រីឈ្មោះកាលី ។

កាលីយក្ខិនី ឥ. [កាលិ+យក្ខិនី] យក្ខិនីឈ្មោះកាលិ, មេយក្សឈ្មោះកាលិ ។

កាស ពុំ. [កាស+អ] កិ.ក្អក, រោគក្អក ។

កាសាយ នពុំ. [កសាយ+ណ] សំពត់ដែលជនជ្រលក់ហើយដោយទឹកចត់ (សំពត់កាសាយៈ); វិ. **កសាយេន រត្តំ> កាសាយំ** ។ **-និវត្ថ** គុ. (<និ+វស+ត) អ្នកស្លៀកនូវសំពត់កាសាយៈ, អ្នកស្លៀកនូវសំពត់ដែលជនជ្រលក់ហើយដោយទឹកចត់; វិ. **កាសាយំ និវាសេតីតិ> កាសាយនិវត្ថោ** ។ អ្នកមានសំពត់កាសាយៈស្លៀកហើយ; វិ. **កាសាយំ និវត្ថំ យេន សោ> កាសាយនិវត្ថោ** ។ **-បជ្ជោត្ត** គុ. គឺសំពត់កាសាយៈបិទបាំងហើយ, មានសំពត់កាសាយៈបិទបាំងហើយ, ដ៏បិទបាំងហើយដោយសំពត់កាសាយៈ ។ **-វត្ថនិវត្ថ** គុ. ស្លៀកនូវសំពត់កាសាយៈ, ស្លៀកនូវសំពត់ដែលជ្រលក់ហើយដោយទឹកចត់ ។ **-វត្ថ** នពុំ. សំពត់កាសាយៈ, សំពត់ដែលជនជ្រលក់ហើយដោយទឹកចត់ ។

កាសាវ នពុំ. [កសាវ+ណ] សំពត់ដែលជនជ្រលក់ហើយដោយទឹកចត់, (សំពត់កាសាវៈ); វិ. **កសាវេន រត្តំ> កាសាវំ** ។ **-កណ្ឋ** គុ. មានសំពត់កាសាវៈព្ធដ៏ក, មានកព័ទ្ធព័ទ្ធហើយដោយសំពត់កាសាវៈ ។ **-កោដិ** ឥ. ទីបំផុតនៃសំពត់កាសាវៈ, ចុងនៃសំពត់កាសាវៈ ។ **-ធរ** គុ. អ្នកទ្រទ្រង់នូវសំពត់កាសាវៈ; វិ. **កាសាវំ ធារេតីតិ> កាសាវធរោ** ។

កាសិក គុ. [កាសី+ណិក] អ្នកនៅក្នុងដែនកាសី, កើតក្នុងដែនកាសី ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

- កោសលរដ្ឋ នបុំ. ដែនឈ្មោះកាសីនិងដែនឈ្មោះកោសល ។ - គ្គាមក ពុំ. ស្រុកតូចឈ្មោះកាសិកៈ ឬស្រុកតូចតាំងនៅក្នុងដែនកាសី ។ - គ្គាម ពុំ. ស្រុកឈ្មោះកាសិកៈ ឬ ស្រុកតាំងនៅក្នុងដែនកាសី ។ - វត្ថ នបុំ. សំពត់ដែលកើតក្នុងដែនកាសី, សំពត់ដែលជននាំមកអំពីដែនកាសី ។ - រាជ ពុំ. ស្ដេចក្នុងដែនកាសី ។ - បុរ នបុំ. បុរីនៃស្ដេចនៅក្នុងដែនកាសី, ក្រុងឈ្មោះកាសី ។

កាសិត្វា អ. [កាស+ឥ_អា+ត្វា] ក្អកហើយ ។

កាហសិ កិ. [ករ+អ+ស្សសិ_ភ., ផ្លាស់ក>កាហ, លុបស្សទុកតែសិ] នឹងធ្វើ ។

កាហាមិ កិ. [ករ+អ+ស្សាមិ_ភ.] នឹងធ្វើ (រូបសិទ្ធិដូច កាហសិ) ។

កាឡ គុ. [កិរ+ណ] សភាវៈបោះបង់នូវពណ៌ស (ខ្មៅ, ពណ៌ខ្មៅ); វិ. កិរតិ សុក្កន្តិ> កាលោ, កាលោ ឯវ> កាឡោ ។ - កណ្ណិ អា.ឥ. ម្នាលមេកាឡកណ្ណិ(ម្នាលស្រីអ្នកធ្វើនូវទីនៅនៃខ្លួនឱ្យទៅជាទីមានសម្បុរខ្មៅ, ម្នាលមេចង្រៃ) ។ - កណ្ណិក គុ. ជាកាឡកណ្ណិ ។ - ចម្ម នបុំ. ស្បែកខ្មៅ, ស្បែកមានពណ៌ខ្មៅ ។ - ត្ថេរវត្ថុ នបុំ. រឿងនៃព្រះថេរៈឈ្មោះកាឡៈ ។ - មត្តិកា ឥ. មានដីមានពណ៌ខ្មៅ, ដីខ្មៅ, ដីស្អិតមានពណ៌ខ្មៅ ។ - វណ្ណ គុ. មានពណ៌ខ្មៅ ។ - សិលាបទេស ពុំ. ប្រទេសឈ្មោះកាឡសិលា ។ - សិលា អ.ន. ប្រទេសឈ្មោះកាឡសិលា, ភូមិឈ្មោះកាឡសិលា ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

កាឡក គុ. [កាឡ+ណក ឬក.ស.] វត្ថុមានពណ៌ខ្មៅ, ធមិមានពណ៌ខ្មៅ ។

កាឡាយមត្ត គុ. [កាឡាយ+មត្ត] មានសណ្តែកខ្មៅជាប្រមាណ, ប៉ុនសណ្តែកខ្មៅ ។

កាឡី ឥ. [កាឡ+ឦ] មានពណ៌ខ្មៅ, ស្រីមានសម្បុរខ្មៅ ។

កាឡុទាយិត្ថេរ ចុំ. [កាឡុទាយិ+ថេរ] ព្រះថេរៈឈ្មោះកាឡុទាយិ ។

កិកិ អ.ន. ឈ្មោះកិកិ ។

កិច្ច នចុំ. [ករ+រិច្ច] កម្មគឺបុគ្គលគប្បីធ្វើ (កិច្ច); វិ. **ការេតព្វន្តិ> កិច្ចំ** ។ . **បរិយោសាន** នចុំ. កាលជាទីបំផុតចុះជុំវិញនៃកិច្ច, កាលជាទីចប់នៃកិច្ច, កាលជាទីស្រេចហើយនៃកិច្ច ។

កិច្ចាកិច្ច នចុំ. [កិច្ច+អកិច្ច] កិច្ច និងមិនមែនកិច្ច (អ<ន=ប្រែថា «មិនមែន»), កិច្ចនិងកិច្ចដ៏ចំរើន (អ=ប្រែថា«ចំរើន»), កិច្ចតូចនិងកិច្ចធំ(អ=ប្រែថា«ធំ») ។

កិច្ឆ គុ. [កិរ+ឆ] ធម្មជាតបោះបង់នូវសេចក្តីសុខ (ក្រ, លំបាក, ត្រដាបត្រដួស); វិ. **កិរតិ សុខន្តិ> កិច្ឆំ** ។ (កិច្ឆ<កិត+ឆ) ធម្មជាតជាគ្រឿងលំបាក; វិ. **កិច្ឆតិ កាយ កិលមតីតិ> កិច្ឆា** ។ . **ជីវិក** គុ. អ្នកមានកិ.រស់នៅដោយលំបាក; វិ. **ជីវនំ> ជីវោ, កិច្ឆេន ជីវោ> កិច្ឆជីវោ, កិច្ឆជីវោ យស្ស អត្ថីតិ> កិច្ឆជីវី, កិច្ឆជីវី ឯវ> កិច្ឆជីវិកោ** ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

កិច្ចាធិគត គុ. [កិច្ច+អធិគត] គឺ...បានហើយដោយលំបាក, -ដោយកម្រ ។

កិញ្ចន នបុំ. [កិច+យុ, ចុះនិ_អា.] កិលេសជាតជាគ្រឿងកង្វល់, កិលេសជាតជាគ្រឿងញាំញី; វិ. **កិញ្ចតិ ឯតេនាតិ> កិញ្ចនំ** ។ សេចក្តីខ្វល់, កង្វល់; វិ. **កិញ្ចិយតេតិ> កិញ្ចនំ** ។

កិញ្ចាបិ និ. [កឹ+ច+អបិ] ប្រាកដមែនហើយ, ក៏មែនហើយ, ក៏ពិតមែនហើយ, សូម្បីតិចតួច ។

កិញ្ចិ វិ.ស.អ. [កឹ+ចិ] តិចតួច, អ្វីៗ, នីមួយ,... ។

កិដាគិរិ បុំ. ភ្នំឈ្មោះកិដា ។

កិដ្ឋ នបុំ. [កស+ថ] ធម្មជាតដែលកើតអំពីកិ.ភូរ (សំទូង, សំណាប); វិ. **កសិតោ សម្ភូតំ> កិដ្ឋំ** ។ -**ខាទក៏គោណោ** បុំ. គោទំពាស៊ីនូវសំទូង ។ -**សម្ពាធ** គុ. ដីចង្អៀតដោយសំទូង, ដែលតាន់តាប់ដោយសំទូង, -ដោយសំណាប ។

កិតវ បុំ. [កិត+អវ] មេកឈើ, គ្រឿងបិទបាំង ។

កិត្តក គុ. [កិត្ត+ក] មានប្រមាណប៉ុន្មាន, ប៉ុន្មាន; វិ. **កិត្តានិ បរិមាណានិ ឯតស្សាតិ> កិត្តកំ** ។

កិត្តាវតា និ. ដោយហេតុមានប្រមាណប៉ុន្មាន, ដោយហេតុមានប៉ុន្មាន ។

កិត្តិ ឥ. [កិត+តិ] វាចាជាគ្រឿងសម្តែង (សេចក្តីសរសើរ, កេរ្តិ៍ឈ្មោះ); វិ. **កិតេតិ ឯតាយាតិ> កិត្តិ** ។ -**វណ្ណភណន**-

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

សង្ខាត គុ. ពោលគឺកិរិយាពោលនូវគុណគឺបុគ្គលគប្បីពណ៌នា គឺសេចក្ដីសរសើរ, ពោលគឺកិរិយាពោលនូវកេរ្តិ៍ឈ្មោះនិងសេចក្ដីសរសើរ ។

កិត្តេន្ត គុ. [កិត+ណេ+អន្ត] កាលសម្ដែង ។

កិន្តិ និ. [កឹ+ឥតិ] ថាអ្វី, ថាដូចម្ដេច ។

កិបិល្លិក ពុំ. ស្រមោចក្រហម(ស្រមោចភ្លើង, អង្ក្រង) ។

កិមង្គំ និ. [កឹ+អង្គំ] នឹងបាច់ពោលទៅថ្វី, ចាំបាច់និយាយទៅថ្វី(ពាក្យមានអ្វីជាហេតុ) ។

កិមត្ថំ និ. ដើម្បីអ្វី ។

កិមត្ថ ពុំ. [កឹ+អត្ថ] ប្រយោជន៍អ្វី, គុ. មានអ្វីជាប្រយោជន៍ ។

កិមិល អ.ន. សក្យៈឈ្មោះកិមិលៈ ។

កិរ និ. ឮថា, បានឮថា, មានសេចក្ដីតំណាលថា ។

កិរិយវាទ ពុំ. [កិរិយ+វាទ] អ្នកពោលថាវីកម្មគឺបុគ្គលធ្វើហើយឈ្មោះថាគឺបុគ្គលធ្វើ, អ្នកមានលទ្ធិជាគ្រឿងពោលថា កម្មឈ្មោះថាគឺបុគ្គលធ្វើ ។

កិរិយា ឥ. [ករ+រិយ] ធម្មជាតិដែលជនគប្បីធ្វើ; វិ. ករតព្វាតិ> **កិរិយា** ។ នពុំ. កិ.ធ្វើ, ដំណើរធ្វើ; វិ. ករយតេតិ> **កិរិយំ** ។

កិលញ្ជ ពុំ. [កិល+ជន+ក្វិ] កន្ទេល, កន្ទេលផែង ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

កិលន្ត គុ.[កិលម+ត] លំបាកហើយ, នឿយហត់ហើយ ។ - **កាយ** គុ. មានកាយលំបាកហើយ, មានកាយនឿយហត់ហើយ; វិ. **កិលន្តោ កាយោ យស្ស សោ> កិលន្តកាយោ** ។ - **ភាវ** បុំ. ភាវៈនៃ...ជាអ្នកលំបាកហើយ ។ - **សរីរ** គុ. អ្នកមានសរីរៈហត់នឿយហើយ ។ - **រូប** គុ. មានរូបលំបាកហើយ ។ - **ឥន្ទ្រិយ** គុ. មានឥន្ទ្រិយលំបាកហើយ ។

កិលមតិ កិ. [កិលម+អ+តិ.វិ.] លំបាក, នឿយ ។

កិលមថ បុំ. [កិលម+ថ] សេចក្តីលំបាក, សេចក្តីនឿយ; វិ. **កិលមនំ> កិលមថោ** ។

កិលមន នបុំ. [កិលម+យុ] សេចក្តីលំបាក; វិ. **កិលមិយតេតិ> កិលមនំ** ។ - **កិច្ច** នបុំ. កិច្ចគឺសេចក្តីលំបាក, កិច្ចដោយសេចក្តីលំបាក ។ - **ភាវ** បុំ. ភាវៈនៃសេចក្តីលំបាក, ភាវៈគឺសេចក្តីលំបាក ។

កិលមន្ត គុ. [កិលម+អ+អន្ត] កាលលំបាក, កាលនឿយហត់ ។

កិលមន្តិ កិ. [កិលម+អ+អន្តិ.វ.] លំបាក, នឿយហត់ ។

កិលមិស្សថ កិ. [កិលម+អ+ឥ.អា.+ស្សថ.ភ.] នឹងលំបាក, នឹងនឿយហត់ ។

កិលមេន្តិ កិ. [កិលម+ណេ+អន្តិ.វ.] ញុំាង...ឱ្យលំបាក, ... ។

កិលិដ្ឋ គុ. [កិលិស+ត] សៅហ្មងហើយ, កខ្វក់ហើយ, ។ - **កម្ម** នបុំ.

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

កម្មដ៏សៅហ្មង, អំពើដ៏សៅហ្មង ។ . ត្ត គុ. មានខ្លួនសៅហ្មងហើយ ។ . តរ គុ. ជាអ្នកសៅហ្មងជាង, ជាអ្នកធ្វើ...ឱ្យសៅហ្មងជាង ។ . និវាសនបារុបន គុ. មានសំពត់សម្រាប់ស្លៀក និងសំពត់សម្រាប់ដណ្ដប់សៅហ្មងហើយ, មានសំពត់សម្រាប់ស្លៀក និងសំពត់សម្រាប់ដណ្ដប់ធ្វើឱ្យសៅហ្មងហើយ ។ . វត្ថ នបុំ. សំពត់សៅហ្មងហើយ, សំពត់ធ្វើឱ្យសៅហ្មងហើយ ។

កិលិន្នបាយាស បុំ. [កិលិន្ន+បាយាស] បាយបាយាសដ៏ជ្រាយ, បាយាសដ៏ជ្រាយ (**កិលិន្ន**<កិលិទ+ត, ត>ន្ន) ។

កិលិស្សតិ កិ. [កិលិស+យ+តិ.វ.] សៅហ្មង ។

កិលិស្សេយ្យ កិ. [កិលិស+យ+ឯយ្យ.ស.] គប្បីសៅហ្មង, គប្បីឱ្យសៅហ្មង ។

កិលេស បុំ. [កិលិស+ណ] ធម៌ជាគ្រឿងសៅហ្មង (កិលេស); វិ. **កិលិស្សន្តិ ឯតេហីតិ> កិលេសា** ។ . **កាម** បុំ. កិលេសកាម, សេចក្ដីប្រាថ្នាដោយអំណាចនៃកិលេស ។ . **ចោរ** បុំ. ចោរគឺកិលេស ។ . **ជយ** បុំ. កិ.ឈ្នះនូវកិលេស ។ . **ទរ** បុំ. សេចក្ដីក្រវល់ក្រវាយគឺកិលេស, សេចក្ដីក្រវល់ក្រវាយដោយអំណាចនៃកិលេស ។ . **ទុគ្គ** គុ. ទីដែលបុគ្គលទៅបានដោយលំបាកគឺកិលេស (ទុគ្គ<ទុ+គម+រ; វិ. **ទុក្ខេន គមិយតេតិ> ទុគ្គំ**) ។ . **និព្វាន** នបុំ. កិលេសនិព្វាន, កិ.រលត់នៃកិលេស ។ . **បរិនិព្វាន** នបុំ. កិលេសបរិនិព្វាន, កិ.រលត់ជុំវិញនៃកិលេស, កិ.រលត់ស្អិទ្ធនៃកិលេស ។ . **ពន្ធ** នបុំ. វត្ថុជាគ្រឿងចងគឺកិលេស, ចំណង

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

គឺកិលេស ។ -ពន្ធនាភាវ ចុំ. កិ.មិនមាននៃវត្ថុជាគ្រឿងចងគឺកិលេស, កិ.មិនមាននៃចំណងគឺកិលេស (ពន្ធន+អភាវ) ។ -ភយ ឧចុំ. ភ័យគឺកិលេស, ភ័យកើតអំពីកិលេស ។ -មយ គុ. ដែលកើតអំពី កិលេស ។ -មល ឧចុំ. មន្ទិលគឺកិលេស ។ -មារសង្ខាត គុ. គឺបណ្ឌិតពោលថាមារគឺកិលេស, ពោលគឺមារគឺកិលេស, ពោលថាមារគឺកិលេស ។ -មារ ចុំ. មារគឺកិលេស ។ -រតិ ឥ. សេចក្ដីត្រេកអរក្នុងកិលេស, សេចក្ដីត្រេកអរដោយអំណាចនៃកិលេស ។ -វដ្ដ ឧចុំ. វដ្ដៈគឺកិលេស ។ -វន ឧចុំ. ព្រៃគឺកិលេស, កិលេសដូចជាព្រៃ ។ -វនថ គុ. ដើមឈើតាំងនៅក្នុងព្រៃគឺកិលេស, កិលេសដូចជាឈើតាំងនៅក្នុងព្រៃ ។ -វូប-សមននិព្វានរតិ ឥ. សេចក្ដីត្រេកអរក្នុងព្រះនិព្វានជាទីញ៉ាំងកិលេសឱ្យចូលទៅរម្ងាប់, សេចក្ដីត្រេកអរក្នុងនិព្វានជាទីចូលទៅរម្ងាប់នូវកិលេស ។ -សង្កិលិក គុ. ដែលច្រឡូកច្រឡំដោយកិលេស ។ -អាតុរ គុ. អ្នកក្ដៅក្រហាយព្រោះកិលេស,អ្នកក្រហល់ក្រហាយព្រោះកិលេស, អ្នករសាប់រសល់ព្រោះកិលេស ។ -អាទិមលវិរហិត គុ. ដែលប្រាសហើយចាកមន្ទិលមានកិលេសជាដើម, ដែលវៀរហើយចាកមន្ទិលមានកិលេសជាដើម ។ -ឧបសម ចុំ. ជាទីចូលទៅរម្ងាប់នូវកិលេស, ជាទីញ៉ាំងកិលេសឱ្យចូលទៅរម្ងាប់, ជាទីស្ងប់នៃកិលេស ។

កិលេសេតិ ក. [កិលិស+ណេ+តិ.វ.] ញ៉ាំង...ឱ្យសៅហ្មង ។

កិលេសោឃ ចុំ. [កិលេស+ឱឃ] អន្លង់គឺកិលេស, ធម៌ដូចជាអន្លង់គឺ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

កិលេស, កិលេសដូចជាអន្លង់ ។

កិស គុ. [កិស+អ] ស្គម ។ - **សរីរតា** ឥ. ភាវៈនៃ....នោះជាអ្នកមានសរីរៈស្គម; វិ. **កិសំ សរីរំ យស្ស សោ> កិសសរីរោ, តស្ស ភាវោ> កិសសរីរតា** ។

កិសាគោតមី អ.ន. កុមារិកាឈ្មោះកិសាគោតមី ។ - **វត្ថុ** នថុំ. រឿងនៃកុមារិកាឈ្មោះកិសាគោតមី ។

កិស្មិញ្ចិ វិ.ស.អ. [កឹ+ស្មឹ+ចិ+ចិ] ក្នុងអ្វីៗ, ក្នុងបន្តិចបន្តួច,... ។

កី និ. ឬ, អី., ដូចម្ដេច, ប្រយោជន៍អ្វី ។

កីអគ្ឃនក គុ. [កី+អគ្ឃន+ក] មានតម្លៃប៉ុន្មាន; វិ. **កឹ អគ្ឃនំ យស្ស សោ> កីអគ្ឃនកោ** ។

កីការណា នថុំ. [កី+ការណ] ហេតុដូចម្ដេច, ហេតុអ្វី ។

កីតណិកជាលា ឥ. [កីតណិក+ជាល] បណ្ដាញនៃកណ្ដៀង ។

កីនានាករណ គុ. [កី+នានាករណ] មានអ្វីជាគ្រឿងធ្វើផ្សេងៗគ្នា, មានអំពើផ្សេងៗគ្នាដូចម្ដេច ។

កីនាម និ. ឈ្មោះអ្វី, ឈ្មោះដូចម្ដេច ។

កីនុខោ និ. អ្វីហ្ន៎, ដូចម្ដេចហ្ន៎, ព្រោះហេតុអ្វីអេះ ,... ។

កីសមាចារ គុ. [កី+សមាចារ] អ្នកមានសមាចារៈដូចម្ដេច, អ្នកមានអ្វីជាសមាចារៈ, អ្នកមានមារយាទដូចម្ដេច, អ្នកមានមារយាទជាគ្រឿងប្រព្រឹត្តល្អដូចម្ដេច ។

កីសីល គុ. [កី+សីល] អ្នកមានសីលដូចម្ដេច, អ្នកមានអ្វីជាសីល; វិ. **កី សីលំ យស្ស សោ> កីសីលោ** ។

កីជ បុំ. [កិជ+ណ] កណ្ដូប (ដង្កូវ) ។

កីទិស គុ. [កី+ទិស+អ] ដូចជាអ្វី, ប្រាកដដូចម្ដេច, ប្រាកដយ៉ាងណាទៅ ។

កីវទូរ គុ. [កីវ+ទូរ] ឆ្ងាយប៉ុន្មាន, ចម្ងាយប៉ុន្មាន, ចម្ងាយប៉ុន្មានទៅ ។

កីឡតិ កិ. [កីឡ+អ+តិ_វ.] លេង, ប្រល្បែង ។

កីឡន នបុំ. [កីឡ+យុ] ជាទីលេង, កិ.លេង; វិ. **កីឡន្តិ ឯត្ថាតិ> កីឡនំ, កីឡីយតេតិ> កីឡនំ** ។ - **កាល** បុំ. កាលជាទីលេង ។ - **អត្ថ** បុំ. ប្រយោជន៍ដល់កិ.លេង, ត្រូវការដល់កិ.លេង ។

កីឡន្តិ កិ. [កីឡ+អ+អន្តិ_វ.] លេង ។

កីឡន្ត គុ. [កីឡ+អន្ត] កាលលេង, កំពុងលេង ។

កីឡមាន គុ. [កីឡ+មាន] កាលលេង, កំពុងលេង ។

កីឡាបយមាន គុ. [កីឡ+ណាបយ+មាន] កាលញុំាង...ឱ្យលេង ។

កីឡាបេតិ កិ [កីឡ+ណាបេ+តិ_វ.] ញុំាង...ឱ្យលេង ។

កីឡាមណ្ឌល នបុំ. [កីឡា+មណ្ឌល] មណ្ឌលជាទីលេង, មណ្ឌលនៃកីឡា ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

កីឡិត គុ. [កីឡ+ឥ.អា.+ត] គឺ...លេងហើយ ។

កីឡិតព្វ គុ. [កីឡ+ឥ.អា+តព្វ] គឺ...គប្បីលេង ។

កីឡិតុំ អ. [កីឡ+ឥ.អា.+តុំ] ដើម្បីលេង ។

កីឡិតុកាម គុ. [កីឡិតុំ+កម+ណ] អ្នកចង់ដើម្បីលេង, អ្នកចង់លេង ។

កីឡិត្វា អ. [កីឡ+ឥ.អា+ត្វា] លេងហើយ ។

កីឡិស្សសិ កិ. [កីឡ+អ+ស្សសិ-ភ., ចុះឥ-អា.] នឹងលេង ។

កីឡីសុ កិ. [កីឡ+អ+ឱ-អជ្ជ.] លេងហើយ ។

កុក្កុច្ច នបុំ. [កុកត+ណ្យ] ភាវៈនៃកម្មដែលបុគ្គលធ្វើហើយគួរខ្ពើម (សេចក្តីក្តៅក្រហាយ, សេចក្តីសង្ស័យ, សេចក្តីរង្កៀស); វិ. **កុកតស្ស ភាវោ> កុក្កុច្ចំ** ។ - **មត្ត** គុ. កម្មត្រឹមតែសេចក្តីសង្ស័យ, ហេតុត្រាន់តែសេចក្តីរង្កៀស ។

កុក្កុច្ចាយន្ត គុ. [កុក្កុច្ច+អាយ+អន្ត] កាលប្រព្រឹត្តនូវសេចក្តីសង្ស័យ, កាលប្រព្រឹត្តនូវសេចក្តីរង្កៀស (កាលសង្ស័យ, កាលរង្កៀស) ។

កុក្កុច្ចាយិត្វា អ. [កុក្កុច្ច+អាយ+ឥ.អា.+ត្វា] ប្រព្រឹត្តនូវសេចក្តីសង្ស័យហើយ, ប្រព្រឹត្តនូវសេចក្តីរង្កៀសហើយ (សង្ស័យហើយ, រង្កៀសហើយ) ។

កុក្កុដ បុំ. [កុ+កុដ+អ] សត្វកាយនូវផែនដី ឬ ក្តាប់នូវដី (មាន់); វិ.

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

កុំ បឋវឹ កុដតីតិ> កុក្កុដោ ។ ម៉្យាងទៀត (<កុក+អដ) សត្វតែងកាន់យកនូវចំណី; វិ. **កុកតិ គោចរមាទទាតីតិ ទា> កុក្កុដោ** ។ - **អណ្ឌខាទិកា** ឥ. អ្នកទំពាស៊ីនូវពងនៃមាន់; វិ. **កុក្កុដណ្ឌានិ ខាទតីតិ> កុក្កុដណ្ឌខាទិកា** ។ - **អណ្ឌខាទិកវត្ថុ** នបុំ. រឿងនៃកុមារិកាអ្នកទំពាស៊ីនូវពងនៃមាន់ ។ - **មិត្តវត្ថុ** នបុំ. រឿងនៃនេសាទឈ្មោះកុក្កុដមិត្ត ។ - **វតីនគរ** នបុំ. នគរឈ្មោះកុក្កុដវតី ។ - **សត** នបុំ. រយនៃមាន់ ។ - **សេដ្ឋី** បុំ. សេដ្ឋីឈ្មោះកុក្កុដៈ ។ - **អារាម** បុំ. អារាមឈ្មោះកុក្កុដៈ ។

កុក្កុដី ឥ. [កុក្កុដ+ឦ] មេមាន់ ។

កុក្កុរ បុំ. [កុក+ឧរ] (សត្វ) ចាប់នូវម្រឹគមានទន្សាយជាដើម (ឆ្កែ); វិ. **កុកតិ សសាទយោ អាទទាតីតិ> កុក្កុរោ** ។

កុក្កុល បុំ. [កុក្កុ+លុ+អ] (សភាវៈ) កាត់នូវដៃ (ផេះក្តៅ); វិ. **កុក្កុំ ហត្ថំ លុនាតិ ឆិន្ទតីតិ> កុក្កុលោ** ។ - **សទិស** គុ. ប្រាកដស្មើដោយផេះក្តៅ ។

កុច្ឆិ ឥ. [កុស+ឆិ, ស>ច] ផ្ទៃ, ពោះ; (វិ. **កុសិយតិ អក្កោសិយតីតិ> កុច្ឆិ**) ។ - **គត** គុ. ទៅហើយក្នុងផ្ទៃ (តាំងនៅក្នុងផ្ទៃ) ។ - **ទាហ** បុំ. សេចក្តីក្តៅក្រហាយក្នុងផ្ទៃ, កិ.រោលរាលក្នុងផ្ទៃ ។ - **បូរមត្ត** គុ. អាហារគ្រាន់តែពេញក្នុងផ្ទៃ, អាហារត្រឹមតែកិ.ញ៉ាំងផ្ទៃឱ្យពេញ ។ - **បូរ** គុ. ដែលញ៉ាំងផ្ទៃឱ្យពេញ, កិ. ពេញក្នុងផ្ទៃ ។ - **ប្បមាណ** គុ. ប្រមាណនៃផ្ទៃ ។ - **រោគ** បុំ.

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

រោគក្នុងផ្ទៃ, រោគកើតក្នុងផ្ទៃ ។

កុជ្ឈតិ កិ. [កុធ+យ+តិ_វ.] ក្រោធ, ខឹង ។

កុជ្ឈន្ត គុ. [កុធ+យ+អន្ត] កាលក្រោធ, កាលខឹង ។

កុជ្ឈាបន នបុំ. [កុធ+យ+ណាបេ+យុ] កិ.ញ៉ាំង...ឱ្យក្រោធ, -ខឹង ។

- **វំស** បុំ. អំណាចនៃកិ.ញ៉ាំង...ឱ្យក្រោធ ។

កុជ្ឈាបេន្ត គុ. [កុធ+យ+ណាបេ+អន្ត] កាលញ៉ាំង...ឱ្យក្រោធ ។

កុជ្ឈាបេហិ កិ. [កុធ+យ+ណាបេ+ហិ_ប.] ចូរញ៉ាំង...ឱ្យក្រោធ ។

កុជ្ឈាមិ កិ. [កុធ+យ+មិ_វ.] ក្រោធ ។

កុជ្ឈាយថ កិ. [កុធ+យ+ណាយ+ថ_វ.] ក្រោធ, ឱ្យក្រោធ ។

កុជ្ឈិតព្វ គុ. [កុធ+យ+ឥ_អា.+តព្វ] គឺ...គប្បីក្រោធ ។

កុជ្ឈិត្វា អ. [កុធ+យ+ឥ_អា.+ត្វា] ក្រោធហើយ, ខឹងហើយ ។

កុជ្ឈិស្សតិ កិ. [កុធ+យ+ឥ_អា.+ស្សតិ_ភ.] នឹងក្រោធ ។

កុជ្ឈេយ្យ កិ. [កុធ+យ+ឯយ្យ_ស.] គប្បីក្រោធ ។

កុញ្ចិកច្ឆិទ្ទ នបុំ. [កុញ្ចិក+ឆិទ្ទ] ប្រហោងនៃសោ ។

កុញ្ចិកហត្ថ គុ. [កុញ្ចិក+ហត្ថ] អ្នកមានសោក្នុងដៃ; វិ. **កុញ្ចិកំ ហត្ថេ យស្ស សោ> កុញ្ចិកហត្ថោ** ។

កុញ្ជរ បុំ. [កុំ+ជរ+អ] (សត្វ) ញ៉ាំងផែនដីឱ្យត្រាំត្រា (ដំរី); វិ. **កុំ ប-ឋវឹ ជរាបេតីតិ> កុញ្ជរោ** ។ - **សង្ខាត** គុ. ពោលគឺដំរី, គឺ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បណ្ឌិតពោលថាកុញ្ជរ ។ - សាលា ឥ. កុញ្ជរសាលា, រោងនៃដំរី (សាលាមានសណ្ឋានដូចជាសណ្ឋាននៃដំរី) ។

កុដ ចុំ. នចុំ. ក្អម, ឆ្នាំង, បាវ (បាវគឺប្រដាប់ដែលគេរំលាយមាស) ។

កុដជ ចុំ. [កុដ+ជ] (ឈើ) កាត់បង់នូវរោគ (ដើមក្លែងគង់); វិ. **រោគំ កុដតិ ឆិន្ទតីតិ> កុដជោ** ។

កុដមុខវដ្ដិ ឥ. [កុដ+មុខ+វដ្ដិ] កណ្ដាប់ដៃមាត់នៃក្អម ។

កុដិកណ្ណ គុ. [កុដិ+កណ្ណ] មានត្រចៀកពាក់នូវគ្រឿងប្រដាប់មានតម្លៃមួយកោដិ(១) (តាមទម្លាប់ថា «មានត្រចៀកយារ») ។ **- សោណត្ថេរ** ចុំ. ព្រះថេរឈ្មោះសោណៈមានត្រចៀក... ។

កុដិក នចុំ. [កុដិ+ក] កុដិតូច, ខ្ទមតូច ។

កុដិ ឥ. [កុដ+ឥ] កុដិ (ផ្ទះ) ។ **- ទូសកភិក្ខុ** ចុំ. ភិក្ខុអ្នកប្រទូស្ដនូវកុដិ ។

កុដុម្ព នចុំ. ទ្រព្យ, សម្បត្តិ ។

កុដុម្ពិក ចុំ. [កុដុម្ព+ណិក] (ជន) អ្នកមានទ្រព្យ, អ្នកមានសម្បត្តិ; វិ. **កុដុម្ពំ យស្ស អត្ថីតិ> កុដុម្ពិកោ** ។ **- បុត្ត** ចុំ. កូននៃជនអ្នកមានទ្រព្យ, កូននៃជនអ្នកមានសម្បត្តិ, កូននៃកុដុម្ពិកៈ ។

កុដ្ឋិ ចុំ. [កុដ្ឋ+ឦ, ឦ>ឥ] អ្នកមានរោគឃ្លង់; វិ. **កុដ្ឋំ យស្ស អត្ថីតិ> កុដ្ឋិ** ។ **- ភាវប្បត្តិ** ឥ. កិ.ដល់នូវភាវៈនៃ...ជាអ្នកមានរោគឃ្លង់ ។ **- ភាវ** ចុំ. ភាវៈនៃ....ជាអ្នកមានរោគឃ្លង់ ។

---

១ - មើល «កោដិកណ្ណ» ផង ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

កុណប នថុំ. សព, សាកសព ។ - **គន្ធប្បដិកុលតា** ឥ. ភាវៈនៃ... ជា...បដិកូលដោយក្លិននៃសាកសព, ភាវៈនៃ...ជា...មានក្លិននៃ សាកសពជាបដិកូល ។

កុណី គុ. [កុណ+ឦ] អ្នកមានអវយវៈជាគ្រឿងខ្វះឬរួញ (ក្ញែង); វិ. **កុណោ យស្ស អត្ថិតិ> កុណី** ។

កុណ្ឋ គុ. [កុណ្ឋ+អ] ខ្ចក, ហិល, រិល វេច ។ - **កុទ្ទាល** ថុំ. ចបរិល, ចបគំរិល ។ - **ធារ** គុ. មានមុខរិល, មានមុខហិល ។ - **បាទ-ច្ឆិន្នជវ** គុ. មានជើងខ្ចក និងមានសន្ទុះដាច់ហើយ, មានសន្ទុះដាច់ហើយ ដោយអំណាចនៃជើងខ្ចក, មានសន្ទុះដាច់ហើយ ព្រោះមាន ជើងខ្ចក ។

កុណ្ឌក ថុំ. [កុណ្ឌ+អ+ក_ស.] (ផង់នៃអង្ករ, កំទេចនៃអង្ករ) កន្ទក់ ។ - **អង្គារបូវ** ថុំ. នំគឺបុគ្គលចំអិនលើរងើកភ្លើង ដែល ទាសីឈ្មោះបុណ្ណាធ្វើហើយដោយកន្ទក់, នំអំបែង គឺទាសីឈ្មោះ បុណ្ណាធ្វើហើយដោយកន្ទក់ ។ - **មុដ្ឋិ** ឥ. ក្តាប់នៃកន្ទក់, កន្ទក់ មានក្តាប់ជាប្រមាណ ។ - **សិន្ធវបោតកជាតក** នថុំ. ជាតកគឺ បណ្ឌិតកំណត់ហើយដោយគុណនៃសេះសិន្ធវៈស៊ីនូវកន្ទក់ ។ - **អាទិ** គុ. (វត្ថុ) មានកន្ទក់ជាដើម ។

កុណ្ឌលកេសី អ.ន. ព្រះថេរីឈ្មោះកុណ្ឌលកេសី ។ - **ថេរីវត្ថុ** នថុំ. រឿងនៃព្រះថេរីឈ្មោះកុណ្ឌលកេសី ។

កុណ្ឌល នថុំ. [កុណ្ឌ+អល] កុណ្ឌល (គ្រឿងប្រដាប់ត្រចៀក,

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ទំហូ) ។

កុណ្ឌិកា ឥ. [កុឌិ+ក.ស.+អា.ឥ.] កុណ្ឌី (ប្រដាប់សម្រាប់ដាក់ទឹកជ្រូច) ។

កុណ្ឌិធានវ័ន អ.ន. វិហារឈ្មោះកុណ្ឌិធានវ័ន ។

កុតូហលជាត គុ. [កុតូហល+ជាត] ជាអ្នកមានសេចក្ដីជ្រួលជ្រើមកើតហើយ, ជាអ្នកមានការរីករាយកើតហើយ (កុតូហល័<កុ+តុល+អ, ចុះ ហ.អា.; វិ. **កុំ បាឋំ តុលយតីតិ**> **កុតូហលំ**) ។

កុទាចនំ កា.ស. [កឹ+ទាចនំ, កឹ>កុ] ក្នុងកាលណាៗ, ក្នុងកាលណាខ្លះ, ជួនកាល, ជួនណា,...។

កុទ្ទាល ចុំ. [កុំ+ទល+ណ] គ្រឿងទំលាយនូវផែនដី (ចប); វិ. **កុំ ទាលេតិ ឆលតីតិ**> **កុទ្ទាលោ** ។ - **អត្ថ** ចុំ. ប្រយោជន៍ដល់ចប, សេចក្ដីត្រូវការដល់ចប ។ - **បណ្ឌិត** អ.ន. ឈ្មោះកុទ្ទាលបណ្ឌិត ។ - **តល** នចុំ. ផ្ទៃនៃចប ។ - **អាទិហត្ថ** គុ. មានវត្ថុមានចបជាដើមក្នុងដៃ ។

កុទ្ធ គុ. [កុធ+ត] ក្រោធហើយ, ខឹងហើយ ។ - **បុព្វ** គុ. ធ្លាប់ក្រោធហើយ (ខឹងហើយក្នុងកាលមុន) ។ - **មនុស្ស** ចុំ. មនុស្សក្រោធហើយ ។ - **មានស** គុ. មានចិត្តក្រោធហើយ, មានឆន្ទះមានក្នុងចិត្តក្រោធហើយ ។

កុធារី ឥ. [កុ+ធរ+ណី] ដីង, ប៉ូវថៅ (ប្រើជា **កុឋារី** ក៏មាន) ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

កុ

កុបិត គុ. [កុប+ឥ.អា.+ត] កំរើកហើយ, គឺ...ឱ្យកំរើកហើយ (ក្រោធ, ខឹង) ។ ‑ **ភាវ** ចុំ. ភាវៈនៃ...ជា...កំរើកហើយ ។ ‑ **មានស** គុ. អ្នកមានចិត្តកំរើកហើយ, អ្នកមានផ្នត់គំនិតមានក្នុងចិត្ត កំរើកហើយ ។

កុប្បតិ កិ. [កុប+យ+តិ.វ.] កំរើក (ក្រោធ, ខឹង) ។

កុប្បន្តិ កិ. [កុប+យ+អន្តិ.វ.] កំរើក, កក្រើក ។

កុប្បិស្សុ កិ. [កុប+យ+ឥំ.អជ្ជ.] កំរើកហើយ ។

កុព្វន្តិ កិ. [ករ+ឱ+អន្តិ.វ.] ធ្វើ, រមែងធ្វើ ។

កុព្វតោ គុ. [ករ+ឱ+អន្ត+ស.ឆិ.] កាលធ្វើ(នៃ...កាលធ្វើ) ។

កុមារ ចុំ. [កុ+មរ+ណ, កុម+អារ, កុមារ+អ] អ្នកគួរសារវ៉ាសនូវផែនដី, (មារក) ដែលគេប្រាថ្នា, អ្នកតែងលេង (កុមារ, ក្មេង); **កុំ ភូមឹ មរតិ ភិន្ទតិ ចិលេខតីតិ> កុមារោ, កាមិយតីតិ> កុមារោ, កុមារតិ កីឡតីតិ> កុមារោ** ។ ‑ **កស្សបត្ថេរវត្ថុ** នចុំ. រឿងនៃព្រះថេរៈឈ្មោះកុមារកស្សប ។ ‑ **បរិវារ** ចុំ. បរិវារនៃកុមារ, កុមារជាបរិវារ ។ ‑ **បរិហារ** នចុំ. វត្ថុជាគ្រឿង នាំទៅជុំវិញនៃកុមារ, វត្ថុជាគ្រឿងរក្សានូវកុមារ ។ ‑ **វណ្ណ** គុ. មានភេទដូចជាភេទនៃកុមារ ។

កុមារក ចុំ. ដូចជា «កុមារ» ដែរ ប្លែកតែចុះ «កសកត្ត» ខាងចុង ប្រែថា «កុមារ,ក្មេង ឬកុមារតូច, ក្មេងតូច» ។ ‑ **វណ្ណ** ចុំ. ភេទដូចជាភេទនៃកុមារ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

កុមារិកា ឥ. កុមារិកា, ក្មេងស្រី ឬ កុមារីតូច, ក្មេងស្រីតូច ។ - **កាល** ចុំ. កាលនៃ...ជាកុមារិកា ។ - **វណ្ណាទិវស** ចុំ. អំណាចនៃភេទមានភេទនៃកុមារិកាជាដើម ។

កុមារីសុត នចុំ. [កុមារិ+សុត] របស់នៃកុមារី ។

កុមុទ នចុំ. [កុ+មុទ+ណ] (ជលជាត) ត្រកអរក្នុងទឹក ឬត្រកអរក្នុងផែនដី (កុមុទ, ផ្កាកុមុទ); វិ **កុយំ មុទតិយំ មោទតីតិ> កុមុទំ** ។ - **ឧប្បល** នចុំ. ផ្កាកុមុទនិងផ្កាឧប្បល ។

កុម្ភការ ចុំ. [កុម្ភ+ករ+ណ] (ជន) អ្នកធ្វើនូវឆ្នាំង ឬ ក្អម (ស្មូនឆ្នាំង); វិ. **កុម្ភំ ករោតីតិ> កុម្ភការោ** ។ - **សាលា** ឥ. សាលា (រោង) នៃជនអ្នកធ្វើនូវឆ្នាំង, រោងនៃស្មូនឆ្នាំង ។

កុម្ភឃោសក អ.ន. សេដ្ឋីឈ្មោះកុម្ភឃោសកៈ ។ - **វត្ថុ** នចុំ. រឿងនៃ... ។

កុម្ភទាសី ឥ. [កុម្ភ+ទាសី] ទាសីអ្នកនាំទៅនូវទឹកដោយក្អម (កុម្ភ-ទាសី) ។

កុម្ភភារ ចុំ. [កុម្ភ+ភារ] ភារៈមានកុម្ភៈជាប្រមាណ, ទ្រព្យមានទម្ងន់មួយកុម្ភៈ ។

កុម្ភិមុខ នចុំ. [កុម្ភិ+មុខ] មាត់នៃឆ្នាំង, មាត់នៃក្អម ។

កុម្ភីល ចុំ. [ក+ឧភ+ឦល, ឧល+អ] ក្រពើ; វិ. **កេន ជលេន ឧភតិ បូរេតីតិ> កុម្ភោ (ជលាសយោ), កុម្ភេ ឧលតិ គច្ឆតីតិ> កុម្ភីលោ** ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

កុម្ភូបម គុ. [កុម្ភ+ឧបមា] មានឧបមាដោយក្អម, មានក្អមជាគ្រឿងប្រៀបធៀប ។

កម្មាសបូវ ចុំ. [កម្មាស+ចូវ] នំគឺបុគ្គលធ្វើហើយដោយសណ្តែក, នំសណ្តែក, នំកម្មាស, (ជាឈ្មោះនំមួយប្រភេទដែលគេប្រើក្នុងប្រទេសឥណ្ឌា) ។

កុររឃរ អ.ន. ក្រុងឈ្មោះកុររឃរៈ ។ . **នគរ** នចុំ. នគរឈ្មោះកុររឃរៈ ។

កុរ នចុំ. [ករ+អ] (វត្ថុ) ធ្វើនូវកម្លាំង (បាយ); វិ. **ករោតិ ពលន្តិ> កុរំ** ។

កុរុង្គ ចុំ. [កុ+រគ+អ, ចុះនិ.អា.] (សត្វ) ដើរទៅលើដី (ប្រើស ឬម្រឹគឈ្មោះកុរុង្គៈ); វិ. **កុយំ រង្គតីតិ> កុរុង្គោ** ។ . ជាតកាទិ គុ. (ជាតក) មានកុរុង្គជាតកជាដើម ។ ប្រើជា **កុរង្គ** ក៏មាន ។

កុរុតេ កិ. [ករ+ឱ+តេ.វ..] ធ្វើ ។

កុរុធម្ម ចុំ. [កុរុ+ធម្ម] កុរុធម៌, ធម៌នៃអ្នកដែនកុរុ ។

កុរុរដ្ឋ នចុំ. [កុរុ+រដ្ឋ] ដែនឈ្មោះកុរុ ។ . **វាសី** ចុំ. ជនអ្នកនៅក្នុងដែនកុរុ, អ្នកមានកិ.នៅក្នុងដែនកុរុជាប្រក្រតី ។

កុរុមាន គុ. [ករ+ឧ+មាន] កាលធ្វើ ។

កុរុរាជ ចុំ. [កុរុ+រាជ] ស្តេចក្នុងដែនកុរុ, ស្តេចជាធំក្នុងដែនកុរុ ។

កុលប នចុំ. [កុល+អ] (វង្ស) ជាហេតុតភ្ជាប់នូវគ្នានឹងគ្នា (ត្រកូល); វិ. **កុលតិ អញ្ញមញ្ញមេតេនាតិ> កុលំ** ។ . **កុមារិកា** ឥ.

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

កុមារិកានៃត្រកូល, ក្មេងស្រីនៃត្រកូល ។ - គ្គាម ចុំ. ស្រុកនៃត្រកូល ។ - គេហ នចុំ. ផ្ទះនៃត្រកូល ។ - ឃរគមន នចុំ. កិ. ទៅកាន់ផ្ទះនៃត្រកូល ។ - ឃរគមនភារ ចុំ. ភារៈគឺកិ.ទៅកាន់ផ្ទះនៃត្រកូល, ភារៈនៃកិ.ទៅកាន់ផ្ទះនៃត្រកូល ។ - ទត្តិយ គុ. ដែលត្រកូលឱ្យហើយ ឬ ជារបស់ដែលត្រកូលគប្បីឱ្យ ។ - ទមក គុ. អ្នកទូន្មាននូវត្រកូល ។ - ទូសកកម្ម នចុំ. កម្មនៃបុគ្គលអ្នកប្រទូស្តនូវត្រកូល ។ - ធីតា ឥ. ធីតានៃត្រកូល, កូនស្រីនៃត្រកូល ។ - បវេណិ ឥ. លំដាប់នៃត្រកូល ។ - បរិវដ្ដ ចុំ. កិ.វិលទៅជុំវិញនៃត្រកូល, ផ្លូវនៃត្រកូល ។ - បុត្ត ចុំ. កុលបុត្រ, កូនរបស់ត្រកូល ។ - វំស ចុំ. វង្សនៃត្រកូល ។ - វំសានុគត គុ. ទៅតាមហើយនូវវង្សនៃត្រកូល, ប្រព្រឹត្តទៅតាមហើយនូវវង្សនៃត្រកូល ។ - ភាតា ចុំ. បងប្អូនប្រុសនៃត្រកូល ។ - សតិក គុ. មានវយនៃត្រកូល, ប្រកបដោយវយនៃត្រកូល; វិ. **កុលានំ សតំ> កុលសតំ, កុលសតំ យេសមត្ថីតិ> កុលសតិកា, កុលសតេន និយុត្តា> កុលសតិកា** ។ - សន្តក គុ. ជារបស់នៃត្រកូល ។ - សម្ពន្ធវំស ចុំ. អំណាចនៃកិ.ជាប់ព្រមដោយ ត្រកូល, អំណាចនៃកិ.ទាក់ទងដោយត្រកូល ។

កុលាល ចុំ. [កុ+លល+ណ] អ្នកប្រាថ្នានូវដី ឬ អ្នកក្រាលនូវសិល្បៈរបស់ខ្លួន, អ្នកកាន់យកនូវដីធ្វើ (ស្មូនឆ្នាំង); វិ. **កុំ លលយតីតិ> កុលាលោ, កុលតិ អត្តនោ សិប្បំ បត្ថរតីតិ> កុលាលោ** ។ - ចក្ក នចុំ. ចក្រនៃស្មូនឆ្នាំង ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

-ភាជនសទិស គុ. ប្រាកដស្មើដោយភាជន៍នៃស្មូនឆ្នាំង, ប្រហែលដោយភាជន៍នៃបុគ្គលអ្នកកាន់យកនូវដីធ្វើ ។

កុលាវក នបុំ. [កុ+លុ+ណ្វុ] សម្បុក (វិ. **កុច្ឆិតមណ្ឌិតានាសនាធិកំ លុនាតីតិ> កុលាវកំ**) ។

កុលុបគ គុ. [កុល+ឧប+គម+ក្វិ] អ្នកចូលទៅកាន់ត្រកូល; វិ. **កុលំ ឧបគច្ឆតីតិ> កុលុបគោ** ។ -**ត្ថេរ** ពុំ. ព្រះថេរៈអ្នកចូលទៅកាន់ត្រកូល, ព្រះថេរៈជាជីតុន ។

កុលុបច្ឆេទ ពុំ. [កុល+ឧប+ឆិទ+ណ] កិ.ចូលទៅកាត់បង់នូវត្រកូល, ការចូលទៅផ្តាច់បង់នូវត្រកូល; វិ. **កុលំ ឧបច្ឆិទយតេតិ> កុលុបច្ឆេទនំ, កុលុបច្ឆេទនំ> កុលុបច្ឆេទោ** ។

កុសគ្គ គុ. [កុស+អគ្គ] ចុងនៃស្មៅ (ដែលធ្លាប់ប្រែថា ចុងនៃស្បូវ) ។

កុសរាជសន្តក គុ. [កុសរាជ+សន្តក] ជារបស់នៃស្តេចឈ្មោះកុសៈ ។

កុសល នបុំ. [កុស+អល] (គុណជាត) គួរក្នុងកិផ្តាច់បង់នូវបាប (កុសល; គុ. ឈ្លាស, ប៉ិន, ប្រសប់, វាងវៃ); វិ. **កុសេ បាបច្ឆេទនេ អលន្តិ> កុសលំ** ។ (គុណជាត) ផ្តាច់នូវធម៌ដ៏អាក្រក់គឺធម៌ជាអកុសល; វិ. **កុសតិ បាបកេ អកុសលេ ធម្មេ ឆិន្ទតីតិ> កុសលំ** ។ ម្យ៉ាងទៀត (កុស+លុ+អ) គុណជាតកាត់នូវកិលេសមានរាគៈជាដើមដេកនៅក្នុងសន្តានដោយអាការៈដែលបណ្ឌិតគួរខ្ពើម; វិ. **កុច្ឆិតេនាការេន សន្តានេ សេន្តីតិ> កុសា, រាគាទយោ តេ លុនាតិ ឆិន្ទតីតិ>**

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

កុសលំ ។ -**កម្មករណ** នបុំ. កិ.ធ្វើនូវកម្មជាកុសល ។ -**កម្មករណកាល** បុំ. កាលនៃកិ.ធ្វើនូវកម្មជាកុសល, កាលជាទីធ្វើនូវកម្មជាកុសល ។ -**កម្មប្បត្តិដ្ឋាករណ** នបុំ. កាលជាទីធ្វើនូវទីជាទីពឹងគឺកម្មជាកុសល, កាលជាទីធ្វើនូវគុណជាតិជាទីពឹងគឺកម្មជាកុសល ។ -**កម្មបថ** បុំ. គន្លងគឺកម្មជាកុសល ។ -**កោដ្ឋាស** បុំ. ចំណែកនៃធម៌ជាកុសល, ចំណែកនៃកម្មជាកុសល ។

-**តា** ឥ. ភាវៈនៃ...នោះជាអ្នកឆ្លាត, -ឈ្លាស, -ប្រសប់ ។ -**ត្ត** នបុំ. ភាវៈនៃ...នោះជាអ្នកឈ្លាស ។ -**បាថេយ្យ** នបុំ. វត្ថុជាប្រយោជន៍ក្នុងផ្លូវជាកុសល ឬ វត្ថុជាប្រយោជន៍ដល់ផ្លូវគឺកុសល, ស្បៀងគឺកុសល; វិ. **បថេ បថស្ស វា ហិតំ> បាថេយ្យំ** ។ <បថ+ណេយ្យ ។ -**វិថិ** ឥ. វិថីនៃចិត្តជាកុសល ។

កុសលាកុសល នបុំ. [កុសល+អកុសល] កុសលនិងអកុសល ។ -**កម្មករណ** នបុំ. ជាទីធ្វើនូវកម្មជាកុសលនិងកម្មជាអកុសល ។ -**កម្មវីជ** នបុំ. ពូជគឺកម្មជាកុសលនិងអកុសល ។

កុសលាភិនិព្វត្ត គុ. [កុសល+អភិនិព្វត្ត] ដែលកើតចំពោះហើយអំពីកម្មជាកុសល, គឺកម្មជាកុសលឱ្យកើតចំពោះហើយ ។

កុសលូបទេស បុំ. [កុសល+ឧបទេស] ឧបទេសនៃបុគ្គលអ្នកឈ្លាស, ឧបាយជាគ្រឿងណែនាំនៃបុគ្គលអ្នកឈ្លាស, ឧបាយជាគ្រឿងចូលទៅសម្តែងនៃបុគ្គលអ្នកប្រសប់ ។ <ឧប+ទិស+ណ ។

កុសិនារា អ.ន. ក្រុងឈ្មោះកុសិនារា ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

កុសីត គុ. [កុ+សទ, សទ>សីទ, ទ>ត+អ] អ្នកលិចចុះ ដោយអាការគឺ បណ្ឌិតគប្បីខ្ពើម, ម៉្យាងទៀត អ្នកលេចចុះ ក្នុងកិលេសគឺបណ្ឌិតគប្បីខ្ពើម (អ្នកខ្ជិល); វិ. **កុច្ឆិតេនាការេន សីទតីតិ> កុសីតោ, កុច្ឆិតេ កិលេសេ សីទតីតិ> កុសីតោ** ។ **- បុគ្គល** ចុំ. បុគ្គលអ្នកខ្ជិល ។ **- មាណព** ចុំ. មាណពអ្នកខ្ជិល, មាណពអ្នកខ្ជិលច្រអូស ។

កុសុម នចុំ. [កុស+ឧម] ផ្កា, ផ្កាឈើ ។

កុសុម្ភរត្ត គុ. [កុសុម្ភ+រត្ត] ដែលបុគ្គលជ្រលក់ហើយដោយផ្កាដកគាំ ។

កុហក ចុំ. [កុហ+ណ្វុ] អ្នកកុហក, អ្នកបំភាន់, អ្នកបញ្ឆោត, អ្នកលលួង, អ្នកបោកប្រាស, អ្នកញុំាងគេឱ្យភាន់ភាំង; វិ. **កុហយតីតិ> កុហកោ** ។ **- ចោរ** ចុំ. ចោរអ្នកកុហក ។ **- តាបស** ចុំ. តាបសអ្នកកុហក, តាបសអ្នកញុំាងលោកឱ្យភាន់ភាំង ។ **- ព្រាហ្មណវត្ថុ** នចុំ. រឿងនៃព្រាហ្មណ៍អ្នកកុហក ។

កុហឹ អ.ន. [កឹ+ហឹ, កឹ>កុ] ក្នុងទីណា, ត្រង់ទីណា ។

កូដ [កុ+អដ+អ, កុដ+ណ] ធម្មជាតប្រព្រឹត្តទៅដោយអាការគឺបណ្ឌិតគួរខ្ពើម (គុ. កោង, កាច, បៀតបៀន, ដំ, ក្ដៅក្រហាយ, ន.កំពូល, ញញួរ); វិ. **កុច្ឆិតេនាការេន អដតីតិ> កូដំ** ។ **- ជដិល** ចុំ. ជដិលកោង, ជដិលកោងកាច ។ **- ផ្គុដ្ឋកូណ** នចុំ. កិ.ធ្វើនូវក្ដីកោង ។ **- ដ្ឋបរាជិត** គុ. អ្នកមានក្ដីកោង

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ចាញ់ហើយ, អ្នកចាញ់ហើយដោយក្តីកោង ។ - សក្ខិ បុំ. សាក្សីកោង, បន្ទាល់កោង ។ - សហស្ស នបុំ. ពាន់នៃកំពូល, ពាន់នៃញញួរ ។

កូដាគារ នបុំ. [កុដ+អគារ] ផ្ទះប្រកបដោយកំពូល; វិ. **កូដេន យុត្តំ អគារំ> កូដាគារំ** ។ ផ្ទះ គឺបុគ្គលសង្គ្រោះហើយដោយកំពូល; វិ. **កូដេន សង្គហិតំ អគារំ> កូដាគារំ**, (ផ្ទះមានកំពូល, ភ្នំយោង) ។ - **កណ្ណិកា** ឥ. បោជាងនៃផ្ទះមានកំពូល ។ - **កុច្ឆិប្បមាណ** គុ. មានផ្ទៃនៃផ្ទះមានកំពូលជាប្រមាណ, មានប្រមាណប៉ុនផ្ទៃនៃផ្ទះមានកំពូល ។ - **មត្ត** គុ. មានផ្ទះគឺបុគ្គលសង្គ្រោះហើយដោយកំពូលជាប្រមាណ, ប៉ុនផ្ទះមានកំពូល ។ - **សត** នបុំ. រយនៃផ្ទះគឺបុគ្គលសង្គ្រោះហើយដោយកំពូល, រយនៃផ្ទះមានកំពូល ។ - **សាលា** ឥ. សាលា (រោង) គឺផ្ទះដែលបុគ្គលសង្គ្រោះហើយដោយកំពូល ។

កូល នបុំ. [កុល+ណ] (វត្ថុ) បិទរាំងនូវទឹកមិនឱ្យហូរចេញទៅខាងក្រៅ (ច្រាំង, ធ្នេរ); វិ. **កូលតិ អាវរតិ ឧទកំ ពហិ និក្ខមិតុំ ន ទេតីតិ> កូលំ** ។

កេចិ វិ.ស.អ. [កឹ+ចិ] ពួកមួយ, ពួកខ្លះ, អ្នកខ្លះ, នីមួយ ។

កេទារ នបុំ. [ក្លេទឬក្លិទ+អ, លុបល] ស្រែ (វិ. **ក្លេទីយតីតិ> កេទារំ**) ។ - **ន្តរ** នបុំ. ចន្លោះនៃស្រែ ។ - **បរិយាទា** ឥ. ភ្លឺស្រែ, ភ្លឺនៃស្រែ ។

កេរាដិកបក្ខភជន នបុំ. [កេរាដិក+បក្ខ+ភជន] កិ.គប់រកនូវពួកនៃជន

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

អ្នកអែបអប, កិ.គប់រកនូវពួកនៃជនដែលធាក់បណ្ដោយ, ការគប់រកនូវពួកនៃជនអ្នកអួតអាង ។

កេលាស នថុំ. ភ្នំឈ្មោះកេលាស ឬភ្នំឈ្មោះកៃលាស ។ - **កូដប្បដិភាគ** គុ. មានចំណែកប្រៀបដោយកំពូលនៃភ្នំឈ្មោះកៃលាស ។

កេឡិ ឥ. [កិឡ+ឥ] កិ.លេង, កិ.ឡកឡឺយ, កិ.ចំអក, កិ.ចំអកចំអន់ (ប្រើជា «កេលិ» ក៏មាន) ។

កេវដ្ដ ចុំ. [កេ+វដ្ដ+ណ] ជនអ្នកវិលទៅក្នុងទឹកដើម្បីប្រយោជន៍ដល់កិ.ចាប់នូវត្រី ឬ ជនអ្នកញ៉ាំងទឹកឱ្យវិល (ព្រានប្រម៉ង់, ព្រានសន្ទូច); វិ. **កេ ឧទកេ មច្ឆគហណត្ថាយ វដ្ដតីតិ> កេវដ្ដោ, កំ ឧទកំ វដ្ដតីតិ> កេវដ្ដោ** ។ - **គាមវាសី** ចុំ. ជនអ្នកនៅក្នុងស្រុកនៃព្រានប្រម៉ង់, ជនអ្នកមានកិ.នៅក្នុងស្រុកនៃព្រានប្រម៉ង់ជាប្រក្រតី; វិ. **កេវដ្ដគាមេ វសតីតិ> កេវដ្ដគាមវាសី, កេវដ្ដគាមេ វសិតុំ សីលមស្សាតិ> កេវដ្ដគាមវាសី** ។ - **គាម** ចុំ. ស្រុកនៃព្រានប្រម៉ង់ ។ - **ជេដ្ឋកបុត្ត** ចុំ. កូននៃព្រានប្រម៉ង់ជាច្បង, កូនច្បងនៃព្រានប្រម៉ង់ ។

កេវល គុ. [កេវ+អល] ទាំងអស់, ទាំងស្រុង, តែម្យ៉ាង, មិនមានសេសសល់, សុទ្ធ (វិ. **កេវនំ វត្តនំ> កេវលំ**) ។

កេវលី គុ. [កេវល+ឦ] មានកំពូលដ៏សុទ្ធ ។

កេស ចុំ. [កេ+សី+អ] សភាវៈដេកតីប្រព្រឹត្តទៅឰដ៏ក្បាល (សក់);

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

វិ. កេ សិរស្មិំ សយន្តិ ឋបេន្តីតិ> កេសា ។ ម្យ៉ាងទៀតសភាវៈស្ថិតនៅលើក្បាល; វិ. កេ មត្ថកេ សេន្តិ តិដ្ឋន្តីតិ> កេសា ។ - កល្យាណ នចុំ. លំអពីសក់, លំអនៃសក់ ។ - កលាប ចុំ. បាច់នៃសក់, សំណុំនៃសក់ ។ - អគ្គមត្ត គុ. មានចុងនៃសក់ជាប្រមាណ, ប៉ុនចុងនៃសក់។ - មស្សុ នចុំ. សក់និងពុកមាត់ ។ - លុញ្ចន នចុំ. កិ.ដកនូវសក់ ។ - អាទិសមុហ-សង្ខាត គុ. ពោលគឺប្រជុំនៃអាការមានសក់ជាដើម, គឺបណ្ឌិតរាប់ព្រមហើយថាប្រជុំនៃកោដ្ឋាសៈមានសក់ជាដើម ។

កេសវ អ.ន. ឈ្មោះកេសវៈ ។ - តាបស ចុំ. តាបសឈ្មោះកេសវៈ ។

កេសិ អ.ន. តាបសឈ្មោះកេសី, តាបសឈ្មោះកេសវៈ ។

កេសោរោបន នចុំ. [កេស+អវ+រុប+យុ] កិ.ដាក់ចុះនូវសក់, កិ.កោរនូវសក់ ។ - អត្ថ ចុំ. ប្រយោជន៍ដល់កិ. ដាក់ចុះនូវសក់ ។ - សត្ថ នចុំ. សស្ត្រាសម្រាប់ដាក់ចុះនូវសក់, កាំបិតសម្រាប់កោរនូវសក់ ។

កោ វិ.ស.អ. [កឹ+សិ.វិ.] អ្នកណា, ណា, អ្វី, ដូចម្តេច ។

កោកនទ នចុំ. [កោក+នទ+អ] ឈ្មោះកោកនទៈ, ជាទីបន្លឺនៃសត្វធ្វើនូវសម្លេងថាកិកិ ។ ម្យ៉ាងទៀតធម្មជាតញ៉ាំងពួកសត្វធ្វើនូវសម្លេងថាកិកិឱ្យបន្លឺឡើង; វិ. កោកេ នាទយតីតិ> កោកនទំ, (ឈូកក្រហម) ។

កោក អ.ន. ឈ្មោះកោកៈ ។ - សុនខលុទ្ធកវត្ថុ នចុំ. រឿងនៃព្រាន

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ព្រោះផ្លែឈ្មោះកោកៈ, រឿងនៃព្រានអ្នកបណ្ដើរនូវផ្លែឈ្មោះ
កោកៈ ។

កោកាលិក អ.ន. ឈ្មោះកោកាលិកៈ ។ - **វត្ថុ** នចុំ. រឿងនៃភិក្ខុ
ឈ្មោះកោកាលិកៈ ។

កោចិ វិ.ស.អ. [កឹ+ចិ+សិ.វិ.] អ្នកណា, អ្នកណានីមួយ, ណានីមួយ
នីមួយ, តិចតួច ។

កោជវ ចុំ. កម្រាល, ព្រំ (តាមទម្លាប់ថាអង្រឹង) ។

កោញ្ច ចុំ. [កោញ្ច+អ] ក្រៀល, សត្វក្រៀល ។ - **រវំ** សម្រែកនៃ
ក្រៀល, កិ.ស្រែកនៃក្រៀល, កិ.ស្រែកដូចជាក្រៀល ។
- **សកុណ** សត្វស្លាបក្រៀល, សត្វក្រៀល ។

កោណ្ឌញ្ញ អ.ន. ព្រះពុទ្ធព្រះនាមកោណ្ឌញ្ញៈ ។

កោដុម្ពរមហាវិហារវាសី ចុំ. [កោដុម្ពរមហាវិហារ+វស+ណី]
អ្នកនៅក្នុងវិហារធំឈ្មោះកោដុម្ពរ ។

កោដិកណ្ណ គុ. [កោដិ+កណ្ណ] មានត្រចៀកទ្រទ្រង់នូវគ្រឿងសម្រាប់
ពាក់មានតម្លៃមួយកោដិ; វិ. **កោដិអគ្ឃនកបិលន្ធនធារិនោ
កណ្ណា យស្ស សោ> កោដិកណ្ណោ** ។

កោដិ ឥ. [កុដ+ឥ] កោដិ, ទីបំផុត, ចុង, មុម ។ - **ប្បត្ត** គុ. ដល់
ហើយនូវទីបំផុត ។ - **សតសហស្ស** ប.ស. សែននៃកោដិ ។

កោដិតខាណុក ចុំ. [កោដិត+ខាណុក] ជង្គត់ដែលបុគ្គលបោះហើយ,
បង្គោលដែលបុគ្គលដាំហើយ, -ដែលបុគ្គលដោតហើយ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

កោដិត<កុដ+ឥ+ត ។

កោដ្ដេត្វា អ. [កុដ្ដ+ណេ+ត្វា] ដំហើយ, ផៃហើយ, វាយហើយ, បុកហើយ, ចិញ្ច្រាំហើយ ។

កោដ្ដេន្ត គុ. [កុដ្ដ+ណេ+អន្ត] កាលដំ, កាលផៃ, កាលវាយ, ... ។

កោដ្ដេតិ កិ. [កុដ្ដ+ណេ+តិ.វ.] ដំ, វាយ, បុក,... ។

កោដ្ដេន្តី ឥ. [កុដ្ដ+ណេ+អន្ត+ឦ] កាលដំ, កាលបុក,... ។

កោដ្ដេតព្វយុត្តក គុ. [កោដ្ដេតព្វ+យុត្តក] ជារបស់គួរគឺ...គប្បីដំ, -គប្បីផៃ,... ។

កោដ្ដន នបុំ. [កុដ្ដ+យុ] កិ.ដំ, កិ.បុក,...។ - **អត្ថ** បុំ. ប្រយោជន៍ដល់កិ.ដំ,... ។ - **បចនាទិ** គុ. (កិច្ច) មានកិ.បុក និងកិ. ចំអិនជាដើម ។

កោដ្ដាបេត្វា អ. [កុដ្ដ+ណាបេ+ត្វា] ញុំាង...ឱ្យបោះហើយ, -ឱ្យដោតហើយ, -ឱ្យដំហើយ, -ឱ្យវាយហើយ, -ឱ្យចិញ្ច្រាំហើយ,... ។

កោដ្ឋគ្គ គុ. [កោដ្ឋ+អគ្គ] មានដីប្រសើរគឺបុគ្គលគប្បីឱ្យក្នុងកាលជាទីឡើងកាន់ជង្រុក, មានដីខ្ពោងគឺ..., មានដីលើសគឺ... ។

កោដ្ឋសត នបុំ. [កោដ្ឋ+សត] រយនៃជង្រុក ។

កោដ្ឋាគារ បុំ. នបុំ. [កោដ្ឋ+អគារ] ផ្ទះគឺជង្រុក (ឃ្លាំង) ។

កោដ្ឋាគារិក គុ. [កោដ្ឋាគារ+ណិក] អ្នកប្រកបក្នុងផ្ទះគឺជង្រុក, អ្នក

ប្រកបក្នុងឃ្លាំង (នាយឃ្លាំង); វ. **កោដ្ឋាគារេ និយុត្តោ> កោដ្ឋាគារិកោ** ។

កោដ្ឋាទិ គុ. [កោដ្ឋ+អាទិ] មានជង្រុកជាដើម ។

កោដ្ឋាស ចុំ. [កោដ្ឋ+សិ+អ] ចំណែក (វ. **កោដ្ឋំ ចុច្ឆតិ សរីរំ, ឥត្ថ សេតីតិ> កោដ្ឋាសោ**) ។

កោណ្ឌ គុ. [កុណ្ឌ+ណ] កំបុត, ខ្លៅ, ឆោត, អាក្រក់, លាមក ។

កោណ្ឌធាន អ.ន. ព្រះថេរៈឈ្មោះកោណ្ឌធាន ។ . **ត្ថេរវត្ថុ** នចុំ. រឿងនៃព្រះថេរៈឈ្មោះកោណ្ឌធាន ។

កោតុហល នចុំ. [កុ+តុដ+អល] កិ.ភ្ញាក់ផ្អើល, សេចក្ដីជ្រួលជ្រើម, ការរំជួល ។ . **ជាត** គុ. អ្នកមានសេចក្ដីភ្ញាក់ផ្អើលកើតហើយ; វ. **កោតុហលំ ជាតំ យេសំ តេ> កោតុហលជាតា** ។

កោតុហលិក ចុំ. [កោតុហល+ណិក] បុរសឈ្មោះកោតុហលិក, បុរសអ្នកមានសេចក្ដីភ្ញាក់ផ្អើល; វ. **កោតុហលំ យស្ស អត្ថីតិ> កោតុហលិកោ** ។ . **កាល** ចុំ. កាលនៃឃោសកៈជាបុរសឈ្មោះកោតុហលិកៈ ។

កោធនទ្ធិ ឥ. [កោធ+នទ្ធិ] ខ្សែជាគ្រឿងចងគឺសេចក្ដីក្រោធ, ខ្សែជាគ្រឿងត្របែងគឺសេចក្ដីក្រោធ ។

កោធនមត្ត គុ. [កោធន+មត្ត] ទោសជាតគ្រាន់តែសេចក្ដីក្រោធ ។

កោធន ចុំ. [កុធ+យុ] (បុគ្គល) អ្នកក្រោធ, អ្នកខឹង; វ. **កុជ្ឈ-តីតិ> កោធនោ** ។ អ្នកមានកិ. ក្រោធជាប្រក្រតី; វ. **កុជ្ឈិតុំ**

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

សីលមស្សាតិ> កោធនោ ។

កោធ បុំ. [កុធ+ណ] សេចក្តីក្រោធ, សេចក្តីខឹង, កំហឹង; វិ. **កុជ្ឈនំ> កោធោ** ។ -**វត្ថុវណ្ណនា** ឥ. កថាជាគ្រឿងពណ៌នានូវកោធវត្ថុ; វិ. **កោធវត្ថុំ វណ្ណេតិ ឯតាយាតិ> កោធវត្ថុវណ្ណនា** ។ -**វស** បុំ. អំណាចនៃសេចក្តីក្រោធ ។

កោធាភិភូ គុ. [កោធ+អភិ+ភូ+អ] អ្នកគ្របសង្កត់នូវសេចក្តីក្រោធ; វិ. **កោធំ អភិភវតីតិ> កោធាភិភូ** ។

កោធាភិភូត គុ. [កោធ+អភិភូត] អ្នកគឺសេចក្តីក្រោធគ្របសង្កត់ហើយ; វិ. **កោធេន អភិភូតោ> (កោធាភិភូតោ)** ។

កោធុប្បាទ បុំ. [កោធ+ឧប្បាទ] កិ.ញុំាងសេចក្តីក្រោធឱ្យកើតឡើង, កិ.កើតឡើងនៃសេចក្តីក្រោធ ។

កោនាគមន អ.ន. ព្រះពុទ្ធព្រះនាមកោនាគមនៈ ។

កោប បុំ. [កុប+ណ] កិ.កម្រើក, សេចក្តីក្រោធ, សេចក្តីខឹង, កំហឹង; វិ. **កុបនំ> កោបោ** ។ -**និព្វាបនមត្ត** គុ.. (កុសល) ត្រឹមតែកិ.ញុំាងសេចក្តីក្រោធឱ្យរលត់ ។ -**មត្ត** គុ. ទោសជាតត្រឹមតែសេចក្តីក្រោធ, ទោសជាតគ្រាន់តែកិ.កម្រើក ។

កោបេតុំ. អ. [កុប+ណេ+តុំ] ដើម្បីញុំាង...ឱ្យកម្រើកបាន ។

កោមារភច្ច បុំ. [កុមារភត+ណ្យ] ពេទ្យដែលអភយរាជកុមារឱ្យចិញ្ចឹមហើយ, ពេទ្យឈ្មោះកុមារភច្ចៈ; វិ. **កុមារេន ភតោ បោសាបិតោតិ> កុមារភតោ, កុមារភតោ ឯវ>**

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

កោមារភច្ចោ ។

កោមុទី ឥ. [កោមុទ+ណី] ជាទីរីកនៃផ្កាកុមុទ (វិ. **កុយំ មុទយំ មោទន្តីតិ> កុមុទា, កុមុទានំ សមូហោ> កោមុទោ, កោមុទោ ឯត្ថ អត្ថីតិ> កោមុទី)** ។

កោលដ្ឋិមត្ត ត្រ. [កោលដ្ឋិ+មត្ត] មានគ្រាប់នៃក្រពៅជាប្រមាណ, ប៉ុនគ្រាប់នៃក្រពៅ ។ **កោលដ្ឋិ <កោល+អដ្ឋិ** ។

កោលរុក្ខ ពុំ. [កោល+រុក្ខ] ដើមនៃក្រពៅ ។ - **វាសី** ពុំ. អ្នកនៅទៀបដើមនៃក្រពៅ, អ្នកមានកិ.នៅទៀបដើមនៃក្រពៅជាប្រក្រតី ។

កោលាប ត្រ. [កុល+អាប] ពុក, ឈើពុក (ប្រើជា **កោឡាប** ក៏មាន) ។

កោលាហល ពុំ. [កុល+អាហល] កោលាហល, ការជ្រួលជ្រើម, សំឡេងតឹកកង, សម្លេងជាគ្រឿងបាននូវកិ.ប្រសព្វរាប់ (វិ. **កោលនំ> កោលោ, តមាហលតិ ឋិន្ទតីតិ> កោលាហលោ)** ។

កោលិត ត្រ. [កុល+ណិក] អ្នកកើតក្នុងត្រកូល; វិ. **កុលេ ជាយតីតិ> កោលិតោ, សោ ឯវ> កោលិតោ** ។ អ.ន. ឈ្មោះកោលិតៈ ។ - **គ្គាម** ពុំ. កោលិតគ្រាម, ស្រុកឈ្មោះកោលិតៈ ។ - **បរិព្វាជក** ពុំ. បរិព្វាជកឈ្មោះកោលិតៈ ។ - **មាណវ** ពុំ. មាណពឈ្មោះកោលិតៈ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

កោលិយ គុ. [កោល+ណិយ] អ្នកកើតទៀបដើមក្រពៅ ឬអ្នកនៅទៀបដើមក្រពៅ (ក្រុងឈ្មោះកោលិយ); វិ. **កោលរុក្ខេ ជាយន្តីតិ> កោលិយា, កោលរុក្ខេ វសន្តីតិ វា> កោលិយា** ។ - **កម្មករ** បុំ. ជនអ្នកធ្វើនូវការងារនៃព្រះរាជានៅក្នុងក្រុងកោលិយៈ, កម្មករនៃអ្នកក្រុងកោលិយៈ ។ - **ធីតា** ឥ. ធីតានៃជនអ្នកក្រុងកោលិយ ៈ ។ - **នគរវាសី** បុំ. អ្នកនៅក្នុងក្រុងកោលិយៈ ។

កោវិទ បុំ. [កុ+វិទ+ណ] អ្នកបាននូវវាចា, អ្នកបាននូវសំដី (អ្នកឆ្លាត, ឈ្លាស, វាងវៃ); វិ. **កុំ វាចំ វិន្ទតីតិ> កោវិទោ** ។

កោវិឡាររុក្ខ បុំ. [កោវិឡារ+រុក្ខ] ដើមរលួស, ដើមរលួសផ្កុង ។ ប្រើជា **កោវិឡារ** ក៏មាន ។ <កុ+វិទ+អារ = វិ. **កុំ បថវឹ វិទារយតិ មូលេនាតិ> កោវិឡារោ** ។

កោសជ្ជ នបុំ. [កុសីត+ណ្យ] ភាវៈនៃបុគ្គលអ្នកលិចចុះក្នុងកិលេស គឺបណ្ឌិតគប្បីខ្ពើម (ភាវៈនៃបុគ្គលខ្ជិល; ភាវៈនៃសេចក្ដីខ្ជិល, សេចក្ដីខ្ជិល) វិ. **កុច្ឆិតេ កិលេសេ សីទតីតិ> កុសីតោ; កុសីតស្ស ភាវោ> កោសជ្ជំ; កុសីតោ ឯវ វា> កោសជ្ជំ** ។ - **វស** បុំ. អំណាចនៃសេចក្ដីខ្ជិល ។

កោសម្ពិក គុ. [កោសម្ពី+ណិក] អ្នកនៅក្នុងក្រុងកោសម្ពី; វិ. **កោសម្ពិយំ វសន្តីតិ> កោសម្ពិកា** ។ - **វត្ថុ** នបុំ. រឿងនៃភិក្ខុអ្នកនៅក្នុងក្រុងកោសម្ពី ។ - **សេដ្ឋី** បុំ. សេដ្ឋីអ្នកនៅក្នុងក្រុងកោសម្ពី ។ - **វាសិតិស្សត្ថេរវត្ថុ** នបុំ. រឿងនៃព្រះថេរៈ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ឈ្មោះតិស្សៈនៅក្នុងក្រុងកោសម្ពី ។

កោសល អ.ន. ដែនឈ្មោះកោសល ។ - **ជនបទ** ចុំ. ជនបទឈ្មោះកោសល ។ - **នរិន្ទ** គុ. ព្រះរាជាជាធំជាងនរៈឈ្មោះកោសល, ព្រះរាជាជាធំរបស់នរៈក្នុងដែនកោសល ។ - **រដ្ឋ** នចុំ. ដែនឈ្មោះកោសល ។ - **រាជ** ចុំ. ស្ដេចជាធំក្នុងដែនកោសល ។ - **សំយុត្ត** អ.ន. គម្ពីរឈ្មោះកោសលសំយុត្ត ។

កោសិយ អ.ន. ឈ្មោះកោសិយ : ។

កោសុ និ. [កោ+សុ] អ្នកណាអេះ, អ្នកណាហ្ន៎ ។

កោហញ្ញ នចុំ. [កុហក+ណ្យ] ភាវៈនៃអ្នកកុហក, ភាវៈនៃអ្នកញៀំងលោកឱ្យភាន់ភាំង; វិ. **កុហកស្ស ភាវោ> កោហញ្ញំ** ។

កោឡាបរុក្ខ ចុំ. [កោឡាប+រុក្ខ] ឈើពុក, ដើមឈើពុក ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ខចិត្វា អ. [ខច+ឥ.អា.+ត្វា] វិចិត្រហើយ, ច្នៃហើយ ។

ខជ្ជក ន‌ចុំ. [ខាទ+ត+ក.ស.] វត្ថុគឺបុគ្គលគប្បីទំពាស៊ី (បង្អែម, ចំណី); វិ. **ខាទិតព្វន្តិ> ខជ្ជំ; ខជ្ជំ ឯវ> ខជ្ជកំ** ។

ខជ្ជ ន‌ចុំ. [ខាទ+ត] វត្ថុគឺបុគ្គលគប្បីទំពាស៊ី (បង្អែម, ចំណី); វិ. **ខាទិតព្វន្តិ> ខជ្ជំ** ។ . **ម៉ំស** ន‌ចុំ. បង្អែមនិងសាច់ ។ . **វិកតិ** ឥ. វត្ថុគឺបុគ្គលគប្បីទំពាស៊ីគឺបុគ្គលធ្វើឱ្យវិសេស; -ឱ្យប្លែក; បង្អែមដ៏ប្លែក ។

ខជ្ជោបនក ចុំ. អំពិលអំពែក ។ . **សទិស** គុ. ប្រាកដស្មើដោយអំពិលអំពែក, ដូចជាអំពិលអំពែក ។

ខញ្ជ គុ. [ខញ្ជ+អ] ខ្ជក, មនុស្សខ្ជក; វិ. **ខញ្ជតីតិ> ខញ្ជោ** ។ . **ប្បហារ** ចុំ. កិ.ប្រហារនៃមនុស្សខ្ជក, កិ.ប្រហារនូវអាចម៍នៃពពៃនៃមនុស្សខ្ជក (កិ.ប្រហារដោយអាចម៍នៃពពៃ) ។

ខដខដសទ្ទ ចុំ. [ខដខដ+សទ្ទ] សំឡេងថាខដខដះ ។

ខណ ចុំ. [ខិ+យុ] កាលជាទីអស់ទៅ ឬ កាលជាទីអស់ទៅនៃអាយុនៃសត្វ (ខណៈ, ស្របក់, មួយរំពេច); វិ. **ខិយតិ ឯត្ថាតិ> ខណោ; សត្តានំ អាយុ ខិយតិ ហាយតិ ឯត្ថ ការេណតិ ខា> ខណោ** ។ . **មត្ត** គុ. កាលត្រឹមតែមួយខណៈ ។

ខណាតីត គុ. [ខណ+អតីត] មានខណៈកន្លងទៅហើយ, កន្លងហើយនូវខណៈ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ខណិក គុ. [ខណ+ណិក] ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខណៈ, ប្រព្រឹត្តទៅអស់កាលមួយស្របក់ ឬមួយរំពេច ។ . **ឥត្តរប្បច្ចុប្បន្ន** ចុំ. សេចក្ដីថាកាយប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខណៈ និងកិ.ប្រាកដចំពោះថាជារបស់ណាមក, អត្ថថាកាយជាទីចូលទៅតាំងនៅចំពោះថាជារបស់ណាមក ប្រព្រឹត្តទៅអស់កាលមួយរំពេច ។

ខណ្ឌ ចុំ., គុ. [ខណ្ឌ+អ] កំណាត់, ចំណែក, ដុំ, បាក់, ដាច់; វិ. **ខណ្ឌយតិ សមុច្ឆាយមិតិ> ខណ្ឌោ** ។ . **ទន្ត** គុ. អ្នកមានធ្មេញបាក់ ។ . **សីលាទិតា** ឥ. ភាវៈនៃទោសជាឥតមានសីលដាច់ជាដើម; វិ. **ខណ្ឌំ សីលំ> ខណ្ឌសីលំ; ខណ្ឌសីលំ អាទិ យស្ស តំ> ខណ្ឌសីលាទិ; ខណ្ឌសីលាទិនោ ភាវោ> ខណ្ឌសីលាទិតា** ។

ខណ្ឌាខណ្ឌិក គុ. [ខណ្ឌាខណ្ឌ+ណិក] មានបំណែកតូចនិងបំណែកធំ (ឲ្យជារបស់មានបំណែកតូចនិងបំណែកធំ); វិ. **ខណ្ឌាខណ្ឌោ យស្ស អត្ថីតិ> ខណ្ឌាខណ្ឌិកំ** ។

ខណ្ឌាទិភាវប្បត្ត គុ. [ខណ្ឌាទិភាវ+បត្ត] ដល់ហើយនូវភាវៈនៃទោសជាឥតមានសីលដាច់ជាដើម ។

ខណ្ឌិច្ចាទិ គុ. [ខណ្ឌិច្ច+អាទិ] (វិការៈ) មានភាវៈនៃបុគ្គលមានធ្មេញបាក់ជាដើម; វិ. **ខណ្ឌិកស្ស ភាវោ> ខណ្ឌិច្ចំ** ។

ខត្តិយ ចុំ. [ខត្ត+ឥយ] ពូជពង្សនៃខត្តៈ, ជាធំក្នុងខេត្តដែន, ជាអធិបតីនៃស្រែ (ក្សត្រិយ៍) ។ . **កញ្ញា** ឥ. កញ្ញានៃក្សត្រិយ៍ ។ . **ធីតា** ឥ. ធីតានៃក្សត្រិយ៍ ។ . **បព្វជិត** គុ. ជាក្សត្រិយ៍បួស

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ហើយ, ជាក្សត្រិយ៍ទ្រង់ផ្នួសហើយ ។ - **បរិវារ** គុ. មានក្សត្រិយ៍ជាបរិវារ ។ - **ព្រាហ្មណកុល** នចុំ. ត្រកូលនៃក្សត្រិយ៍ និងត្រកូលនៃព្រាហ្មណ៍ ។ - **មហាសាលព្រាហ្មណមហាសាលកុល** នចុំ. ត្រកូលនៃខត្តិយមហាសាលនិងព្រាហ្មណមហាសាល ។ - **មហាសាល** នចុំ. ក្សត្រិយ៍ជាមហាសាល ។ - **មាន** ចុំ. មានះនៃក្សត្រិយ៍, មានះថាអញជាក្សត្រិយ៍; វិ. **ខត្តិយោ (អហំ) ឥតិ មានោ> ខត្តិយមានោ** ។ - **រាជធីតា** ឥ. ធីតានៃព្រះរាជាជាក្សត្រិយ៍ ។ - **មាយា** ឥ. មាយានៃក្សត្រិយ៍, ពុតនៃក្សត្រិយ៍ ។ - **វំស** ចុំ. វង្សនៃក្សត្រិយ៍ ។ - **សុខុមាល** គុ. ជាក្សត្រិយ៍ចំរើននៅក្នុងសេចក្ដីសុខ, ជាក្សត្រិយ៍ចំរើនដោយសេចក្ដីសុខ, ជាក្សត្រិយ៍ល្អិតទន់, ជាក្សត្រិយ៍ទន់ល្អ ។

ខទិរ ចុំ. [ខទ+ឥរ; ខាទ+រ] (ឈើ) ជាគ្រឿងជាប់មាំ ឬឈើដែលបាណកជាតតែងទំពាស៊ី (គគីរ, សង្កែ); វិ. **ខទន្តិ ធន្តានេនាតិ> ខទិរោ; ខាទិយតិ បាណកេហីតិ ខា> ខទិរោ** ។ - **ខាណុ** ចុំ., នចុំ. ដង្គត់នៃឈើគគី ។ - **គហណ, - ន** នចុំ. ស្បាតនៃគគី, ជាទីស្បាតដោយដើមគគី (ជាទីស្មុកស្មាញដោយដើមសង្កែ) ។ - **អង្គារជាតក** នចុំ. ជាតកគឺបណ្ដិតកំណាត់ហើយដោយរងើកភ្លើងនៃឈើគគី ។ - **អង្គាររាសិ** ចុំ. គំនររងើកភ្លើងជាវិការះនៃឈើគគី។ - **ឍម្ព** ចុំ. សសរជាវិការះនៃឈើគគី ។ - **ទារុ** នចុំ. ឧសនៃឈើគគី, ឧសជាវិការះនៃឈើគគី, ឧសជាវិការះនៃដើមសង្កែ ។ - **រុក្ខកណ្ដក** ចុំ. បន្លានៃឈើគគី, បន្លានៃឈើសង្កែ ។ - **រុក្ខ** ចុំ. ដើមនៃគគី, ដើមនៃសង្កែ ។ - **វនិយ-**

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

រេវតត្ថេរវត្ថុ ឧទុំ. រឿងនៃព្រះថេរៈឈ្មោះរេវតៈនៅក្នុងព្រៃនៃឈើគគី, ..នៅក្នុងព្រៃដ៏ដេរដាសដោយដើមគគី ។

ខនតិ កិ. [ខន+អ+តិ.វ.] ជីក, គាស់ ។

ខនថ កិ. [ខន+អ+ថ.ប.] ចូរជីក, ចូរគាស់ ។

ខនាបេត្វា អ. [ខន+ណាបេ+ត្វា] ញុំាង...ឱ្យជីកហើយ ។

ខនាបេស្សាមិ កិ. [ខន+ណាបេ+ស្សាមិ.ភ.] នឹងញុំាង...ឱ្យជីក ។

ខនិ កិ. [ខន+អ+ឦ.អជ្ជ.] ជីកហើយ ។

ខនិត គុ. [ខន+ឥ.អា.+ត] គឺ...ជីកហើយ ។

ខនិត្វា អ. [ខន+ឥ.អា.+ត្វា] ជីកហើយ ។

ខនិយមាន គុ. [ខន+ឥ.អា.+យ+មាន] គឺ...កាលជីក ។

ខន្តិ ឥ. [ខម+តិ] ខន្តី, សេចក្តីអត់ធន់; វិ. **ខមនំ> ខន្តិ** ។ ..**ពល** ឧទុំ. កម្លាំងនៃខន្តី ។ ..**មេត្តោទក** ឧទុំ. ទឹកគឺខន្តីនិងមេត្តា, ខន្តីនិងមេត្តាដូចជាទឹក ។ ..**វាទិជាតក** ឧទុំ. ជាតកគឺបណ្ឌិតកំណាត់ហើយដោយតាបសឈ្មោះខន្តិវាទី ។ ..**វាទិភូត** គុ. ជាតាបសឈ្មោះខន្តិវាទី, ជាតាបសឈ្មោះខន្តិវាទីកើតហើយ ។ ..**សោរច្ច** ឧទុំ. ខន្តីនិងភាវៈនៃបុគ្គលអ្នកត្រេកអរដោយល្អ, ខន្តិនិងភាវៈនៃសេចក្តីត្រេកអរដោយល្អ, សេចក្តីអត់ធន់និងសេចក្តីស្ងប់ស្ងៀម(សោរច្ច<សុរត+ណ្យ = វិ. **សុរតស្ស ភាវោ> សោរច្ចំ, សុរតោ ឯវ> សោរច្ចំ**) ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ខន្ធ ពុំ. [ខន+ធច្ចខម+ត] ខន្ធ, គំនរ កង, ដើម, កំណាត់ឈើ, ហ្វូង, ពួក, ប្រជុំ, ក ។ . **អជ្ឈិក** នពុំ. ឆ្អឹងនៃក ។ . **ទុក្ខ** នពុំ. ទុក្ខគឺការរក្សានូវខន្ធ, ទុក្ខដែលកើតអំពីខន្ធ, ទុក្ខប្រចាំខន្ធ ។ . **ធាតុអាយ-តនឥន្ទ្រិយពលពោជ្ឈង្គសតិប្បដ្ឋានបរិទីបក** គុ. ជាគ្រឿងសម្តែងនូវខន្ធ និងធាតុ និងអាយតនៈ និងឥន្ទ្រីយ និងពលៈ និងពោជ្ឈង្គ និងសតិប្បដ្ឋាន ។ . **ធាតុអាយតនពោធិ-បក្ខិយធម្ម** ពុំ. ខន្ធនិងធាតុនិងអាយតនៈនិងពោធិបក្ខិយធម៌ ។ . **ធាតុអាយតនាទិភេទ** គុ. ផ្សេងដោយធម៌មានខន្ធ និងធាតុ និងអាយតនៈជាដើម ។ . **ធាតុអាយតនមត្ត** គុ. ធម៌ត្រឹមតែខន្ធ និងធាតុ និងអាយតនៈ ។ . **បរិហរណទុក្ខ** នពុំ. ទុក្ខគឺកិ.រក្សានូវខន្ធ ។ . **បរិហរណសម** គុ. ស្មើដោយកិ.រក្សានូវខន្ធ, ស្មើដោយកិ.នាំទៅជុំវិញនូវខន្ធ ។ . **រសាទិ** គុ. មានរសនៃដើមជាដើម, មានរសដែលកើតអំពីដើមជាដើម ។ . **លោកា-ទិសង្ខាត** គុ. ពោលគឺលោកមានខន្ធលោកជាដើម, គឺបណ្ឌិតរាប់ព្រមហើយថាលោកមានខន្ធលោកជាដើម ។ . **វដ្ដ** ពុំ. វដ្ដៈគឺខន្ធ ។ . **វស** ពុំ. អំណាចនៃខន្ធ ។ . **សម** គុ. ស្មើដោយខន្ធ ។ . **អា-ទិប្បដិសំយុត្ត** គុ. ប្រកបព្រមចំពោះហើយដោយធម៌មានខន្ធជាដើម ។ . **អាទិភេទ** គុ. ផ្សេងដោយធម៌មានខន្ធជាដើម ។ . **អាវារ** ពុំ. ប្រទេសជាទីបិទបាំងដោយកំណាត់ឈើ (បន្ទាយ, កងទ័ព); វិ. **ខន្ធេហិ អាវារេន្តិ ឯត្ថាតិ> ខន្ធាវារោ** ។

ខមនីយ គុ. [ខម+អនីយ] គឺ... គប្បីអត់បាន, គឺ...គប្បីអត់ធន់បាន;

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

វិ. ខមិតព្វន្តិ> ខមនីយំ ។

ខមន្តិ កិ. [ខម+អ+អន្តិ_វ.] គួរ, អត់, អត់ឱន ។

ខមថ កិ. [ខម+អ+ថ_ប.] ចូរអត់, ចូរអត់ទោស, សូមអត់,... ។

ខម គុ. [ខម+អ] អត់, អត់ធន់, គួរ ។

ខមាបនុបាយ ពុំ. [ខមាបន+ឧបាយ] ឧបាយជាគ្រឿងញុំាង...ឱ្យអត់, -ឱ្យអត់ទោស ។

ខមាបិត គុ. [ខម+ណាបេ+ឥ_អា.+ត] គឺ...ឱ្យអត់ហើយ, -ឱ្យអត់ទោសហើយ; វិ. ខមាបិយិត្ថាតិ> ខមាបិតោ ។ . កាល ពុំ. កាលនៃ...គឺ...ឱ្យអត់ហើយ, -ឱ្យអត់ទោសហើយ ។

ខមាបិយមាន គុ. [ខម+ណាបេ+ឥ_អា.+យ+មាន] គឺ...កាលឱ្យអត់,... ។

ខមាបេតិ កិ. [ខម+ណាបេ+តិ_វ.] ញុំាង...ឱ្យអត់,... .។

ខមាបេតុំ អ. [ខម+ណាបេ+តុំ] ដើម្បីញុំាង...ឱ្យអត់,... ។

ខមាបេត្វា អ. [ខម+ណាបេ+ត្វា] ញុំាង...ឱ្យអត់ហើយ,... ។

ខមាបេថ កិ. [ខម+ណាបេ+ថ_ប.] ចូរញុំាង....ឱ្យអត់,... ។

ខមាបេយ្យ កិ. [ខម+ណាបេ+ឯយ្យ_ស.] គប្បីញុំាង...ឱ្យអត់,... ។

ខមាបេសិ កិ. [ខម+ណាបេ+សិ_អជ្ជ., ចុះស_អា.] ញុំាង...ឱ្យអត់ហើយ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ខមាបេហិ កិ. [ខម+ណាបេ+ហិ.ប.] ចូរញ៉ាំង...ឱ្យអត់,... ។

ខមាបេស្សំ កិ. [ខម+ណាបេ+ឧំ.អជ្ជ., ចុះស.អា.] ញ៉ាំង...ឱ្យអត់ហើយ,... ។

ខមាបេស្សាមិ កិ. [ខម+ណាបេ+ស្សាមិ.ភ.] នឹងញ៉ាំង...ឱ្យអត់,... ។

ខមាមិ កិ. [ខម+អ+មិ.វ.] អត់, អត់ទោស,... ។

ខមិស្សតិ កិ. [ខម+អ+ឥ.អា+ស្សតិ.ភ.] នឹងអត់,... ។

ខយ បុំ. [ខិ+អ] កិ.អស់, ការអស់ទៅ; វិ. **ខយនំ> ខយោ** ។ - **ប្បត្ត** គុ. ដល់ហើយនូវកិ.អស់ទៅ ។ - **វយធម្ម** គុ. មានកិ.អស់ទៅនិងកិ.សូន្យទៅជាធម្មតា; វិ. **ខយវយោ ធម្មោ យស្ស តំ> ខយវយធម្មំ** ។ - **វយប្បត្ត** គុ. ដល់ហើយនូវកិ.អស់ទៅ និងកិ.សូន្យទៅ ។ - **វយ** បុំ. កិ.អស់ទៅនិងកិ.សូន្យទៅ ។ - **សង្ខាត** គុ. ពោលគឺកិ.អស់ទៅ, គឺបណ្ឌិតរាប់ព្រមហើយថាកិ.អស់ទៅ ។

ខរតរ គុ. [ខរ+តរ] ក្លាជាង, ខ្លាំងជាង, រឹងជាង ។

ខរមន្តី គុ. [ខរ+មន្តិ] មានសេចក្តីគិតដ៏ក្លា, មានគំនិតមោះមុត, មានគំនិតអង់អាច, មានគំនិតវាងវៃ ។

ខល នបុំ. [ខល+អ] ទីដែលគេគប្បីសំអាត (លាន) ។ - **កាល** បុំ. កាលជាទីធ្វើនូវលាន ។ - **អគ្គ** គុ. មានដ៏ប្រសើរគឺបុគ្គលគប្បី

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ឱ្យក្នុងកាលជាទីនាំមកកាន់លាន, មានដីលើសគឺបុគ្គលគប្បីឱ្យក្នុងកាលជាទីធ្វើនូវលាន ។ - **ភណ្ឌកាល** ចុំ. កាលជាទីធ្វើនូវកិ. បញ្ចាន់ក្នុងលាន, កាលជាទីធ្វើនូវកិ.រោយក្នុងលាន ។ - **ភណ្ឌគុ.** មានដីថ្លោងគឺបុគ្គលគប្បីឱ្យក្នុងកាលជាទីបញ្ចាន់ក្នុងលាន ។ - **មណ្ឌលមត្ត** គុ. មានមណ្ឌលនៃលានជាប្រមាណ, ប៉ុនមណ្ឌលនៃលាន ។ - **មណ្ឌលសទិស** គុ. ប្រាកដស្មើដោយមណ្ឌលនៃលាន ។

ខលិត គុ. [ខល+ឥ_អា.+ត] ដែល...ភ្លាំងភ្លាត់ហើយ, ...ភ្លាត់ហើយ, ន. សេចក្ដីភ្លាំងភ្លាត់ ។

ខលិត្វា អ. [ខល+ឥ_អា.+ត្វា] ភ្លាត់ហើយ ។

ខល្លាតសីស នចុំ. [ខល្លាត+សីស] ក្បាលនៃបុគ្គលទំពែក, សីសៈទំពែក (**ខល្លាត**<ខ+លា+ត = អ្នកកាន់យកនូវសីសៈទទេ (ទំពែក); វិ. **ខំ គុច្ឆំ សីសំ លាតីតិ**> **ខល្លាតោ** ។

ខលុ និ. ឮថា, បានឮថា, គេឮថា, សេចក្ដីដំណាលថា ។

ខាទតិ កិ. [ខាទ+អ+តិ_វ.] ស៊ី, ទំពាស៊ី ។

ខាទន នចុំ. [ខាទ+យុ] កិ.ស៊ី. កិ.ទំពាស៊ី; វិ. **ខាទយតេតិ**> **ខាទនំ** ។ - **បិវនសមត្ថ** គុ. អាចក្នុងកិ.ទំពាស៊ី និងកិ.ផឹក ។ - **វស** ចុំ. អំណាចនៃកិ.ទំពាស៊ី ។ - **សមត្ថ** គុ. អាចក្នុងកិ.ទំពាស៊ី ។

ខាទនីយ គុ. [ខាទ+អនីយ] វត្ថុគឺបុគ្គលគប្បីទំពាស៊ី (បង្អែម, ចំណី);

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ខា

១. ខាធិកព្វន្តិ> ខាធនិយំ ។ . ភោជនីយសយន ន៍ចុំ. វត្ថុគឺបុគ្គលគប្បីទំពាស៊ី និងវត្ថុគឺបុគ្គលគប្បីបរិភោគ និងទីជាទីដេក ។ . អាទិទានឱបម្ម ន៍ចុំ. ភាវៈនៃវាចាជាគ្រឿងប្រៀបដោយកិ.ឱ្យនូវវត្ថុមានវត្ថុគឺបុគ្គលគប្បីទំពាស៊ីជាដើម (ឧបមាយភាវោ> ឱបម្មំ) ។

ខាទមាន គុ. [ខាទ+អ+មាន] កាលទំពាស៊ី ។

ខាទសិ កិ. [ខាទ+អ+សិ.វ.] ស៊ី, ទំពាស៊ី ។

ខាទន្ត គុ. [ខាទ+អ+អន្ត] កាលទំពាស៊ី ។

ខាទន្តិ កិ. [ខាទ+អ+អន្តិ.វ] ស៊ី, ទំពាស៊ី ។

ខាទាបេសិ កិ. [ខាទ+ណាបេ+ឦ.អជ្ជ., ចុះស.អា.] ញុំាង...ឱ្យទំពាស៊ីហើយ ។

ខាទាបេស្សាមិ កិ. [ខាទ+ណាបេ+ស្សាមិ.ភ.] នឹងញុំាង...ឱ្យទំពាស៊ី ។

ខាទាម កិ. [ខាទ+អ+ម.ប. ឬស្សាម.ភ.] ចូរទំពាស៊ី, នឹងទំពាស៊ី ។

ខាទាហិ កិ. [ខាទ+អ+ហិ.ប.] ចូរទំពាស៊ី ។

ខាទិ កិ. [ខាទ+អ+ឦ.អជ្ជ.] ទំពាស៊ីហើយ ។

ខាទិត គុ. [ខាទ+ឥ.អា.+ត] គឺ...ទំពាស៊ីហើយ, ស៊ីហើយ ។ . បឹត.នច្ចគីតវាទិតាទិ គុ. វត្ថុគឺ...ទំពាស៊ី និងវត្ថុគឺ...ផឹក និងគ្រឿងតន្ត្រីមានកិ.រាំ និងកិ.ច្រៀង និងកិ.ប្រគំជាដើម ។ . បុព្វ គុ.

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

គឺ...ធ្លាប់ទំពាស៊ីហើយ, គឺ...ទំពាស៊ីហើយក្នុងកាលមុន ។ . មំស
នចុំ. សាច់គឺ...ទំពាស៊ីហើយ ។

ខាទិតុំ អ. [ខាទ+ឥ_អា.+តុំ] ដើម្បីទំពាស៊ី ។

ខាទិត្វា អ. [ខាទ+ឥ_អា+ត្វា] ទំពាស៊ីហើយ ។

ខាទិត្ត កិ. [ខាទ+អ+ឥ_អា.+ត្ត_ហេ.] ទំពាស៊ីហើយ ។

ខាទិយមាន តុ. [ខាទ+ឥ_អា.+យ+មាន] គឺ...កាលទំពាស៊ី, គឺ...កាល
ស៊ី ។

ខាទិស្សាមិ កិ. [ខាទ+អ+ឥ_អា.+ស្សាមិ_ភ.] នឹងទំពាស៊ី ។

ខាទេយ្យ កិ. [ខាទ+អ+ឯយ្យ_ស.] គប្បីទំពាស៊ី ។

ខាណុ, ខានុក ចុំ., នចុំ. ដង្គត់, បង្គោល ។ . សញ្ញី ចុំ. អ្នកមាន
សេចក្តីសំគាល់ថាដង្គត់ ។ . មត្ត តុ. ត្រឹមតែដង្គត់, មានដង្គត់ជា
ប្រមាណ ។ . មត្ថក ចុំ. ទីបំផុតនៃដង្គត់, ចុងនៃដង្គត់, ក្បាលនៃ
ដង្គត់ ។

ខានុកោណ្ឌញ្ញ អ.ន. ព្រះថេរះឈ្មោះខានុកោណ្ឌញ្ញៈ ។ . ត្ថេរវត្ថុ
នចុំ. រឿងនៃព្រះថេរះឈ្មោះខានុកោណ្ឌញ្ញៈ ។

ខាយតិ កិ. [ខា+យ+តិ_វ.] ប្រាកដ, ជាក់ស្តែង ។

ខាយិ កិ. [ខា+យ+ឦ_អជ្ជ.] ប្រាកដហើយ, ជាក់ស្តែងហើយ ។

ខាយឹសុ កិ. [ខា+យ+ឧំ_អជ្ជ.] ប្រាកដហើយ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ខារិក គុ. [ខារ+ណិក] មានរសខារ ។

ខារបរិសេក ចុំ. [ខារ+បរិ+សិច+ណ] កិ.ស្រោចដោយទឹកដ៏ផ្សា ។

ខារិភណ្ឌក នចុំ. [ខារិ+ភណ្ឌក] ភណ្ឌៈគឺគ្រឿងបរិក្ខារ, ភណ្ឌៈសម្រាប់នាំនូវបរិក្ខារ (តាមទម្លាប់ថា «ភណ្ឌៈគឺទ្រែក») ភណ្ឌៈមានខារិជាប្រមាណ ។

ខិឌ្ឌាបសុតតា ឥ. [ខិឌ្ឌបសុត+តា] ភាវៈនៃ...ជាអ្នកខ្វល់ខ្វាយក្នុងកិ.លេង; វិ. **ខិឌ្ឌាបសុតស្ស ភាវោ> ខិឌ្ឌាបសុតតា** ។

ខិត្ត គុ. [ខិប+ត] គឺ...បោះទៅហើយ, -ចោលទៅហើយ, -គ្រវែងទៅហើយ, -បាញ់ទៅហើយ ។ - **កាល** ចុំ. កាលនៃ...គឺ...បោះទៅហើយ,... ។

ខិប កិ. [ខិប+អ+ហិ-ប., លុបហិ] ចូរបោះទៅ, ចូរចោលទៅ, ចូរគ្រវែងទៅ ។

ខិបតិ កិ. [ខិប+អ+តិ-វ.] បោះទៅ, ចោលទៅ, គ្រវែងទៅ ។

ខិបតុ កិ. [ខិប+អ+តុ-ប.] ចូរបោះទៅ,... ។

ខិបន្ត គុ. [ខិប+អ+អន្ត] កាលបោះទៅ,... ។

ខិបមាន គុ. [ខិប+អ+មាន] កាលបោះទៅ ។

ខិបាបេសិ កិ. [ខិប+ណាបេ+ឦ-អជ្ជ.ចុះស-អា.] ញុំាង...ឱ្យបោះទៅហើយ, -ឱ្យគ្រវែងទៅហើយ ។

ខិបិ កិ. [ខិប+អ+ឦ-អជ្ជ.] បោះទៅហើយ, ផ្ដាត់ទៅហើយ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ខិ

ខិបិត គុ. [ខិប+ឥ_អា.+ត] គឺ...កណ្ដាស់ហើយ, គឺ...បោះទៅហើយ ។ . **កាសាទិ** គុ. មានរោគកណ្ដាស់ និងរោគក្អកជាដើម ។ . **រោគ** ចុំ. រោគកណ្ដាស់, រោគគឺកិ.កណ្ដាស់ ។ . **សទ្ទ** ចុំ. សំឡេងកណ្ដាស់, ស្នូរគឺកិ.កណ្ដាស់, ស្នូរនៃកិ.កណ្ដាស់, ស្នូរគឺ...បោះទៅហើយ ។

ខិបិតុំ អ. [ខិប+ឥ_អា.+តុំ] ដើម្បីបោះទៅ, វីកិ.បោះទៅ ។

ខិបិត្វា អ. [ខិប+ឥ_អា.+ត្វា] កណ្ដាស់ហើយ, បោះទៅហើយ ។

ខិបិយមាន គុ. [ខិប+ឥ_អា.+យ+មាន] គឺ...កាលបោះទៅ ។

ខិបឹសុ កិ. [ខិប+អ+ឧំ_អជ្ជ.] បោះទៅហើយ ។

ខិបេយ្យំ កិ. [ខិប+អ+ឯយ្យំ_ស.] គប្បីបោះទៅ ។

ខិប្បតរ គុ. [ខិប្ប+តរ] ឆាប់ជាង, រហ័សជាង ។

ខិប្បំ កិ.វិ. ឆាប់, ឆាប់ៗ, ប្រញាប់, រហ័ស, រួសរាន់, ទាន់ហាន់ ។

ខិប្បាភិញ្ញាណ គុ. [ខិប្ប+អភិញ្ញាណ] អ្នកមានអភិញ្ញាណដ៏ឆាប់, អ្នកមានគុណជាតជាគ្រឿងដឹងចំពោះដ៏រហ័ស ។

ខីណ គុ. [ខិ+ត, ត>ឦណ] អស់ហើយ ។ . **ត្ត** នចុំ. ភាវៈនៃ...ជា...អស់ហើយ ។ . **តា** ឥ. ភាវៈនៃ...ជា...អស់ហើយ ។ . **បត្ត** គុ. មានស្លាបអស់ហើយ ។ . **បាថេយ្យ** គុ. មានវត្ថុជាប្រយោជន៍ក្នុងផ្លូវអស់ហើយ, មានស្បៀងអស់ហើយ; វិ. **ចុះថេ ហិតំ> បាថេយ្យំ, ខីណំ បាថេយ្យំ យេសំ តេ> ខីណបាថេយ្យា**

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ថេយ្យា ។ - ភាវ ចុំ. ភាវៈនៃ...ជា...អស់ហើយ ។ - មច្ឆ គុ. មានត្រីអស់ហើយ ។ - សំយោជន គុ. អ្នកមានសំយោជនៈអស់ហើយ, អ្នមានធម៌ជាគ្រឿងញ៉ាំងសត្វឱ្យប្រកបព្រមអស់ហើយ ។

ខីណាសវ គុ., ចុំ. [ខីណ+អាសវ] អ្នកមានអាសវៈអស់ហើយ, ព្រះខីណាស្រព ។ - ឧសភ ចុំ. ព្រះខីណាស្រពដូចជាគោឧសភ, ព្រះខីណាស្រពអ្នកប្រសើរ, ព្រះខីណាស្រពអ្នកអង់អាច ។ - ព្រាហ្មណ ចុំ. ព្រាហ្មណ៍ជាព្រះខីណាស្រព, ព្រាហ្មណ៍មានអាសវៈអស់ហើយ ។ - ភាវ ចុំ. ភាវៈនៃ...ជាអ្នកមានអាសវៈអស់ហើយ ។ - សហស្ស នចុំ. ពាន់នៃព្រះខីណាស្រព ។ - សាមណេរ ចុំ. សាមណេរជាព្រះខីណាស្រព ។ - សីស នចុំ. សីសៈ (ក្បាល) នៃព្រះខីណាស្រព ។

ខីយតិ កិ. [ខិ+ណ្យ+តិ_វ.] អស់, អស់ទៅ ។

ខីយន្ត គុ. [ខី+អ+អន្ត, ផ្លាស់ ណ្យនៃធាតុជា ណ្យ] កាលតិះដៀល ។

ខីយមាន គុ. [ខី+ណ+មាន] កាលតិះដៀល ។

ខីយមាន គុ. [ខិ+ណ្យ ឬណយ+មាន] កាលអស់ទៅ, កាលឱ្យអស់ទៅ ។

ខីយិត្វា អ. [ខី+ឥ_អា.+ត្វា] តិះដៀលហើយ ។

ខីយេ កិ. [ខិ+ណ្យ+ឯយ្យ_ស.] គប្បីអស់ទៅ ។

ខីរ នចុំ. [ខិ+ណ្វរ] ធម្មជាតអស់ទៅដោយកិរិត(ទឹកដោះ, ទឹកដោះស្រស់); វិ. ខិយតិ ឩបាទាណនាតិ> ខីរ ។ - បក្ក គុ.

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

អ្នកបៅនូវទឹកដោះ, កំពុងបៅនូវទឹកដោះ; វិ. **ខីរំ បិវតីតិ> ខីរបោ** ។ -**មុខ** គុ. មានទឹកដោះក្នុងមាត់, មានមាត់កំពុងផឹកនូវទឹកដោះ ។ -**មូល** នបុំ. តម្លៃនៃទឹកដោះ ។ -**យាគុ** ឥ. បបរគឺបុគ្គលចំអិនហើយដោយទឹកដោះ, បបរលាយដោយទឹកដោះ ។ -**សទិស** គុ. ប្រាកដស្មើដោយទឹកដោះ ។ -**សប្បិមធុផាណិត** នបុំ. ទឹកដោះស្រស់ និងទឹកដោះថ្លា និងទឹកឃ្មុំ និងទឹកអំពៅ ។

ខីរោទក នបុំ. [ខីរ+ឧទក] ទឹកដ៏លាយហើយដោយទឹកដោះស្រស់; វិ. **ខីរេន សំសដ្ឋំ ឧទកំ> ខីរោទកំ** ។

ខីលជាត គុ. [ខិល+ជាត] ជាអ្នកដូចជាសសរខឿនកើតហើយ, ជាអ្នករឹងត្អឹង, (ជាត ទុកជាសកត្ថៈ មិនបាច់ប្រែក៏បាន) ។

ខុជ្ជ គុ. [កុ>ខុ+វជ+ណ, លុបវ] អ្នកដើរទៅដែលគេគួរខ្ពើម, ឬអ្នកដល់នូវដំណើរដែលគេគួរខ្ពើម (គម); វិ. **កុច្ឆិតំ វជតីតិ> ខុជ្ជោ** ។ -**ធាតុក** គុ. មានធាតុនៃបុគ្គលគម, មានធាតុគម ។ -**ឧត្តរា** អ.ន. ភិក្ខុនីឈ្មោះខុជ្ជុត្តរា ។

ខុទ្ទក គុ. [ខុទ្ទ+ក.ស.] តូច ។ -**គ្គាមភោជក** បុំ. អ្នកបរិភោគនូវសួយក្នុងស្រុកតូច (មេស្រុក); វិ. **ខុទ្ទកគ្គាមំ ភុញ្ជតីតិ> ខុទ្ទកគ្គាមភោជកោ** ។ -**មហន្ត** គុ. ទាំងតូចទាំងធំ ។ -**មហល្លកទារក** បុំ. ទារកតូចនិងទារកធំ, ក្មេងតូចនិងក្មេងអ្នកកាន់យកនូវភារៈនៃខ្លួនជាមនុស្សធំ ។ -**វគ្គុលិយ** បុ. ប្រចៀវតូច ។ -**សាខា** ឥ. មែកតូច ។ -**សាខាភញ្ជន** នបុំ. កិ.កាច់នូវ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

មែកតូច, កិ.ចំបាក់នូវមែកតូច ។ . សោណ្ណិ ឥ. ត្រពាំងទឹកតូច ។ . ច្រិទ្ទកវាតបាន នចុំ. បង្ហួចមានប្រហោងតូច ។

ខុទ្ទ [ខុ ឬខុទ+ទ] គុ. តូច, ចុំ. សេចក្ដីឃ្លាន, សេចក្ដីលំបាក ។ . បូរ ចុំ. នំតូច ។

ខុទ្ទានុខុទ្ទក គុ. [ខុទ្ទ+អនុខុទ្ទក] តូចនិងតូចដោយលំដាប់, តូចនិងតូចតាមលំដាប់, កិ.ត្រូវនូវអាបត្តិតូចដោយលំដាប់ ។

ខុទ្ទាភិភូត គុ. [ខុទ្ទ+អភិភូត] គឺសេចក្ដីឃ្លានគ្របសង្កត់ហើយ, គឺសេចក្ដីលំបាកគ្របសង្កត់ហើយ ។

ខុប្បិបាសា ឥ. [ខុទ្ទ+បិបាស] សេចក្ដីប្រាថ្នាដើម្បីស៊ី និងសេចក្ដីប្រាថ្នាដើម្បីផឹក, សេចក្ដីឃ្លាននិងសេចក្ដីស្រេក ។ . បីឡិត គុ. គឺសេចក្ដីឃ្លាន និងសេចក្ដីស្រេកបៀតបៀនហើយ ។

ខុភតិ កិ. [ខុភ+អ+តិ.វ.] កំរើក, រញ្ជួយ, ញាប់ញ័រ ។

ខុរ ចុំ., នចុំ. [ខុរ+អ] កាំបិតកោរ, ក្រចក ។ . អគ្គ គុ. ចុងនៃកាំបិតកោរ, កាលជាទីបំផុតនៃកម្មគឺបុគ្គលគប្បីធ្វើដោយកាំបិតកោរ ។ . ធារា ឥ. មុខនៃកាំបិតកោ ។ ធម្មជាតជាគ្រឿងកាត់នូវផែនដី (ក្រចក); វិ. ខុរតិ ឆិន្ទតិ បឋវី អនេនាតិ> ខុរំ ។

ខុំសិត គុ. [ខុស+ឥ_អា.+ត, ចុះនិ_អា.] គឺ...ជេរហើយ, .ប្រទេចហើយ ។

ខុំសេន្ត គុ. [ខុស+អ+អន្ត, ចុះនិ_អា.] កាលជេរ, កាលប្រទេច ។

ខេត្ត នចុំ. [ខិប+ត] ទីដែលជនព្រោះនូវពូជ ឬទីជាទីព្រោះនូវពូជ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

(ស្រែ, ចំការ); វិ. **ពីជានិ ខិបិយន្តិ ខិបន្ត្យស្មិន្តិ ថា> ខេត្តំ** ។ ម្យ៉ាងទៀត (<ខិទ្ន+តា+ត) ទីរក្សានូវពូជដែលជនព្រោះហើយ; វិ. **ខិត្តំ ពីជំ តាយតីតិ ថា> ខេត្តំ** ។ - **អារាមុយ្យានយោគ្គាទិក** គុ. មានស្រែ និងសួន និងឧទ្យាន និងយាន ជាដើម ។ - **កសនកាល** ថុំ. កាលជាទីភ្ជួរនូវស្រែ ។ - **កោដ្ឋាស** ថុំ. ចំណែកនៃស្រែ ។ - **អគ្គ** គុ. មានដីប្រសើរគឺបុគ្គលគប្បីឱ្យក្នុងកាលជាទីជីរះនូវស្រែ ។ - **ដ្ឋាន** នបុំ. ទីនៃស្រែ, ទីជាខេត្ត, ទីដូចជាខេត្ត ។ - **វត្ថុអាទិ** គុ. មានស្រែនិងទីជាទីនៅជាដើម (ខ្លះថា មានស្រែ និងចំការជាដើម) ។

ខេបយិស្សុ ក. [ខិប+ណយ+ឥំ_អជ្ជ.] ញ៉ាំង...ឱ្យអស់ទៅហើយ ។

ខេបិតត្ត នបុំ. [ខេបិត+ត្ត] ភាវៈនៃ...នោះជា...គឺ...ឱ្យអស់ទៅហើយ ។

ខេបេតុំ អ. [ខិប+ណេ+តុំ] ដើម្បីញ៉ាំង...ឱ្យអស់ទៅ ។

ខេបេត្វា អ. [ខិប+ណេ+ត្វា] ញ៉ាំង...ឱ្យអស់ទៅហើយ ។

ខេបេន្តិ ក. [ខិប+ណេ+អន្តិ.វ.] ញ៉ាំង...ឱ្យអស់ទៅ ។

ខេមក អ.ន. ឈ្មោះខេមកៈ ។ - **សេដ្ឋីបុត្តវត្ថុ** នបុំ. រឿងនៃសេដ្ឋីបុត្តឈ្មោះខេមកៈ ។

ខេម គុ., នបុំ. [ខិ+ម] ធម្មជាតជាគ្រឿងអស់ទៅនៃភ្លើងមានភ្លើងគឺរាគៈជាដើម ឬធម្មជាតជាទីអស់ទៅនៃឧបស័គ្គ មានឧបស័គ្គគឺឧបទ្រពជាដើម (ជាគ្រឿងក្សេម, ជាទីក្សេម, សេចក្ដីក្សេម); វិ.

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ខយន្តិ ឯតេន រាគត្តិអាណយោគិ> ខេមំ, ខយន្តិ ឯត្ថ ឧបទ្ទវុបសគ្គាណយោគិ> ខេមំ ។

ខេមន្ត ចុំ. [ខេម+អន្ត] ទីបំផុតនៃសេចក្តីក្សេម, ទីបំផុតគឺសេចក្តីក្សេម ។

ខេមា អ.ន. ឈ្មោះខេមា ។ . **ភិក្ខុនីវត្ថុ** នចុំ. រឿងនៃភិក្ខុនីឈ្មោះខេមា ។

ខេមី គុ. [ខេម+ឦ] អ្នកមានសេចក្តីក្សេម (អ្នកមានធម៌ជាទីអស់ទៅនៃភ័យ); វិ. **ខេមំ យស្ស អត្ថិតិ> ខេមី** ។

ខេឡ ចុំ. [ខី+ឡ] សភាវៈរមែងអស់ទៅ (ទឹកមាត់); វិ. **ខីយតីតិ> ខេឡោ** ។ . **បិណ្ឌ** ចុំ. ដុំនៃទឹកមាត់ ។ . **សិឃានិកាទិ-អសុចិមក្ខិតដ្ឋាន** នចុំ. ទីដែលប្រឡាក់ហើយដោយវត្ថុមិនស្អាតមានទឹកមាត់និងទឹកសម្បោរជាដើម, ទីគឺអសុចិមានទឹកមាត់និងទឹកសម្បោរជាដើមប្រឡាក់ហើយ ។ . **អាទិ** គុ. មានទឹកមាត់ជាដើម ។

ខេឡាសិកវាទ ចុំ. [ខេឡាសិក+វាទ] កិ.ពោលថាភិក្ខុឈ្មោះទេវទត្តអ្នកស៊ីនូវបច្ច័យដូចជាទឹកមាត់ដោយប្រក្រតី; វិ. **ខេឡំ ចិយ បច្ចយំ អសតិ ខាទតិ សីលេនាតិ> ខេឡាសី, ខេឡាសី ឯវ> ខេឡាសិកោ, ខេឡាសិកោ ឥតិ វាទោ> ខេឡាសិកវាទោ** ។

ខោ និ ឯង, ពិត, មែនពិត,... ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ខោភយមាន គុ. [ខុភ+ណយ+មាន] កាលញ៉ាំង...ឱ្យកំរើក, កាលឱ្យញាប់ញ័រ, កាលឱ្យរញ្ជួយ ។

ខោភេតុំ អ. [ខុភ+ណេ+តុំ] ដើម្បីញ៉ាំង...ឱ្យកំរើក ។

ខោមកប្បាសិក គុ. [ខោមកប្បាស+ណិក] សំពត់ដែលគេធ្វើអំពីសំបកឈើនិងសំពត់ដែលគេធ្វើអំពីកប្បាស, សំពត់ដែលគេធ្វើអំពីសំបកឈើនិងកប្បាស ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

គគន នថុំ. [គម+យុ, ម>គ] ទីជាទីទៅនៃសត្វមានសត្វស្លាបជាដើម (អាកាស); រ. **គច្ឆន្តុ ចិហច្ឆមានយោគិ> គគនំ** ។ **. គតល** នថុំ. ផ្ទៃនៃអាកាស ។ **. មជ្ឈ** ថុំ., នថុំ. កណ្តាលនៃអាកាស ។

គង្គា អ.ន. មេទឹកឈ្មោះគង្គា, ទន្លេឈ្មោះគង្គា, ស្ទឹងឈ្មោះគង្គា ។ **. តីរ** នថុំ. ឆ្នេរនៃស្ទឹងឈ្មោះគង្គា ។ **. នទី** ឥ. ស្ទឹងឈ្មោះគង្គា, ទន្លេគង្គា ។

គង្គោទក នថុំ. [គង្គា+ឧទក] ទឹកក្នុងស្ទឹងឈ្មោះគង្គា ។

គង្គោរោហណសមាគម ថុំ. [គង្គា+ឱរោហណ+សមាគម] កាលជាទីមកព្រមក្នុងកាលជាទីចុះកាន់ស្ទឹងឈ្មោះគង្គា, កាលជាទីប្រជុំក្នុងកាលជាទី..., កិ.ប្រជុំក្នុងកាលជាទីចុះកាន់ទន្លេគង្គា ។

គច្ឆ កិ. [គម+អ+ហិ_ប., លុបហិ] ចូរទៅ, ចូរដល់ ។

គច្ឆ នថុំ. [គម+ណ>គច្ឆ] គុម្ពឈើ ។ **. ភូមិបោថនដ្ឋាន** នថុំ. ទីជាទីវាយនូវគុម្ពឈើនិងផែនដី ។ **. មូល** នថុំ. ប្រទេស (ឬទី) ជាទីតាំងនៃគុម្ពឈើ, ទីជិតនៃគុម្ពឈើ ។

គច្ឆថ កិ. [គម+អ+ថ_ប.] ចូរទៅ, ចូរដល់ ។

គច្ឆតិ កិ. [គម+អ+តិ_វ.] ទៅ, ដល់ ។

គច្ឆន្ត គុ. [គម+អ+អន្ត] កាលទៅ, កាលដល់ ។

គច្ឆន្តិ កិ. [គម+អ+អន្តិ_វ.] ទៅ, ដល់ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

គច្ឆន្តុ កិ. [គម+អ+អន្តុ.ប.] ចូរទៅ, ចូរដល់ ។

គច្ឆមាន គុ. [គម+អ+មាន] កាលទៅ, កំពុងទៅ ។

គច្ឆាហិ កិ. [គម+អ+ហិ.ប.] ចូរទៅ, ចូរដល់ ។

គច្ឆិស្សុ កិ. [គម+អ+ឥំ.អជ្ជ.] ទៅហើយ ។

គច្ឆេយ្យ កិ. [គម+អ+ឯយ្យ.ស.] គប្បីទៅ ។

គជុត្តម ចុំ. [គជ+ឧត្តម] ដំរីដ៏ឧត្តម, ដំរីដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ។

គជ្ជន្ត គុ. [គជ្ជ+អ+អន្ត] កាលគ្រហឹម, កាលគំរាម, កាលគំហ ។

គណជេដ្ឋក គុ. [គណ+ជេដ្ឋក] ប្រសើរបំផុតក្នុងពួក, ចំរើនបំផុតជាងពួក, ជាធំជាងពួកឬជាធំក្នុងពួក, ជាច្បងក្នុងពួក, ជាច្បងរបស់គណៈ ។

គណទេវបុត្ត ចុំ. [គណ+ទេវបុត្ត] ឈ្មោះគណទេវបុត្ត, ទេវបុត្តជាគណៈ, ទេវបុត្តដែលតាំងនៅដោយពួក ។

គណនា ឥ. [គណ+យុ+អា.ឥ.] ធម្មជាតិដែលជនរាប់, កិ.រាប់, ការរាប់; វិ. **គណិយតេតិ> គណនា** ។

គណពន្ធ គុ. [គណ+ពន្ធ] កិ.ចងគ្នាដោយគណៈ, .ជាពួក, កិ.ចូលគ្នាជាពួក ។

គណយំ គុ. [គណ+ណយ+អន្ត+សិ.វិ.] កាលរាប់ ។

គណរាជកុល នចុំ. [គណ+រាជ+កុល] ត្រកូលនៃស្តេចជាគណៈ,

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ត្រកូលនៃព្រះរាជាដែលតាំងនៅដោយភាវៈជាពួក ។

គណសង្គណិក គុ. [គណសង្គណ+ណិក] មានកិ.ច្រឡំដោយពួក, ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកិ.ច្របូកច្របល់ដោយពួក (អត្ថិតទ្ធិត ឬ វុត្តិតទ្ធិត) ។

គណសជ្ឈាសយ ចុំ. [គណ+សជ្ឈាសយ] កិ.ស្វាធ្យាយដោយពួក, ការស្វាធ្យាយដោយអំណាចនៃពួក, ការសូត្រដោយអំណាចនៃពួក ។

គណសេដ្ឋ គុ. [គណ+សេដ្ឋ] ប្រសើរបំផុតជាងពួក, ប្រសើរបំផុតក្នុងពួក ។

គណាចរិយ ចុំ. [គណ+អាចរិយ] អាចារ្យនៃពួក, អាចារ្យរបស់ពួក ។

គណាបេថ កិ. [គណ+ណាបេ+ថ.ប.] ចូរញុំាង...ឱ្យរាប់ ។

គណាបេន្ត គុ. [គណ+ណាបេ+អន្ត] កាលញុំាង...ឱ្យរាប់, កាលរាប់ ។

គណិយមាន គុ. [គណ+ឥ.អា.+យ+មាន] គឺ...កាលរាប់ ។

គណី គុ. [គណ+ឦ] ជាធំក្នុងពួក, ជាអាចារ្យនៃពួក ។ ន.ត. ផែនដី ។

គណេតុំ អ. [គណ+អ, អ>ឯ+តុំ] ដើម្បីរាប់, វិកិ.រាប់ ។

គណេត្វា អ. [គណ+អ+ត្វា] រាប់ហើយ, អើពើហើយ ។

គណេន្តិ កិ. [គណ+អ+អន្តិ.វ.] រាប់, អើពើ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

គណ្ឋ បុំ. [គន្ថ+អ, ផ្លាស់ន្ថជាណ្ឋ] កិលេសជាគ្រឿងដោតក្រង ឬ កិលេសជាទីចាក់ស្រែះ; វិ. **គន្ថេន្តិ ឯតេហិ ឯត្ថ វាតិ> គណ្ឋា** ។ ប្រើជា «គន្ថ» ក៏មាន ។

គណ្ឋិក បុំ. [គណ្ឋ+ណិក] ពើរ, ក្រឹល, ក្ដុំ, ពក, ដុំ ។ -**ជាត** គុ. មានពកកើតហើយ ។

គណ្ឋិត គុ. [គន្ថ>គណ្ឋ+ឥ_អា.+ត] គឺ...ដោតក្រងហើយ, គឺ... ចាក់ស្រែះហើយ ។

គណ្ឋិ ឥ. [គន្ថ+ឥ>គណ្ឋិ] បង្ខិច, បង្ខិចទ្រព្យ (វត្ថុដែលគេវិច ឬ ខ្ចប់) ។ -**ភេទកចោរ** បុំ. ចោរអ្នកទំលាយនូវបង្ខិច ។ -**ភេទកចោរវត្ថុ** នបុំ. រឿងនៃចោរអ្នកទំលាយនូវបង្ខិច ។

គណ្ឌ បុំ. ពក, បូស, ដុំ, ថ្ពាល់, អ.ន. ឧយ្យានបាលឈ្មោះគណ្ឌៈ ។

គណ្ឌាគណ្ឌ គុ. [គណ្ឌ+អគណ្ឌ] ទាំងពកតូចទាំងពកធំ, ជាពកតូច និងពកធំ, ពកនិងពកដ៏ចំរើន ។

គណ្ឌម្ព បុំ. [គណ្ឌ+អម្ព] ឈើឈ្មោះគណ្ឌម្ពៈ (ស្វាយដែលបុរសឈ្មោះគណ្ឌៈដាំហើយ) ។ -**មត្ថក** បុំ. ទីបំផុត (ចុង, កំពូល) នៃឈើឈ្មោះគណ្ឌម្ពៈ ។ -**រុក្ខមូល** នបុំ. ប្រទេសជាទីតាំងនៃឈើឈ្មោះ..., ទីជិតនៃដើមឈើឈ្មោះ..., គល់នៃដើមឈើឈ្មោះ...។

គណ្ឋិកសញ្ញា ឥ. [គណ្ឋិក+សញ្ញា] សញ្ញានៃរតាំង, សេចក្ដីសំគាល់នៃរតាំង, -ដោយរតាំង ។

គណ្ឋិសទ្ទ បុំ. [គណ្ឋិ+សទ្ទ] សំឡេង (ឬស្នូរ) នៃរតាំង ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

គណ្ឌុប្បាទយោនី ឥ. [គណ្ឌុប្បាទ+យោនិ] កំណើតនៃជន្លេន (កំណើតនៃឰសដី) **គណ្ឌុប្បាទ**<គណ្ឌ+ឧ+បទ+ណ = សត្វញុំាងវត្ថុប្រាកដស្មើដោយពក់នៃផែនដីឱ្យកើតឡើង; វិ. **គណ្ឌំ បថវិយា គណ្ឌសទិសំ ឧប្បាទេន្តីតិ> គណ្ឌុប្បាទា, គណ្ឌំ ចច្ចសន្និចយំ ឧប្បាទេតីតិ ថា> គណ្ឌុប្បាទោ)** ។ យ.វិ. និងសុចិ ។

គណ្ហ កិ. [គហ+ណ្ហា+ហិ_ប.] ចូរកាន់, ចូរកាន់យក, ចូរចាប់ ។

គណ្ហនក គុ. [គហ+ណ្ហា+យុ] អ្នកកាន់យក,... ។

គណ្ហនសមត្ថ គុ. [គណ្ហន+សមត្ថ] អាចក្នុងកិ.កាន់យក, អាចដើម្បីកិ.កាន់យក ។

គណ្ហន្តី គុ. [គហ+ណ្ហា+អន្ត+ឦ] កាលកាន់យក ។

គណ្ហន្តុ កិ. [គហ+ណ្ហា+អន្តុ_ប.] ចូរកាន់យក, ចូរកាន់, ចូរចាប់ ។

គណ្ហន្ត គុ. [គហ+ណ្ហា+អន្ត] កាលកាន់យក,...។

គណ្ហស្សុ កិ. [គហ+ណ្ហា+ស្សុ_ប.] ចូរកាន់,... ។

គណ្ហាតិ កិ. [គហ+ណ្ហា+តិ_វ.] កាន់, កាន់យក,... ។

គណ្ហាបេតិ កិ. [គហ+ណ្ហា+ណាបេ+តិ_វ.] ញុំាង...ឱ្យកាន់យក,... ។

គណ្ហាហិ កិ. [គហ+ណ្ហា+ហិ_ប.] ចូរកាន់យក, ចូរកាន់, ចូរចាប់ ។

គណ្ហិ កិ. [គហ+ណ្ហា+ឦ_អជ្ជ.] កាន់យកហើយ,...។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

គណ្ហិតុកាម ពុ. [គណ្ហិតុំ+កាម] អ្នកចង់ដើម្បីកាន់យក, អ្នកមាន ប្រាថ្នាដើម្បីកាន់យក; រ៉ែ. **គណ្ហិតុំ កាមោ អស្សាតិ> គណ្ហិតុ- កាមោ, គណ្ហិតុំ កាមោ អស្សាតិ> គណ្ហិតុកាមោ** ។

គណ្ហិតុំ អ. [គហ+ណ្ហា+ឥ_អា.+តុំ] ដើម្បីកាន់យក, រីកិ.កាន់ យក, ...។

គណ្ហិត្វា អ. [គហ+ណ្ហា+ឥ_អា+ត្វា] កាន់យកហើយ, ... ។

គណ្ហិត្ត កិ. [គហ+ណ្ហា+ឥ_អា.+ត្ត_ហី.] កាន់យកហើយ, ...។

គណ្ហិស្សតិ កិ. [គហ+ណ្ហា+ឥ_អា.+ស្សតិ_ភ.] នឹងកាន់យក, ...។

គណ្ហីសុ កិ. [គហ+ណ្ហា+ឳ_អជ្ជ.] កាន់យកហើយ, ...។

គណ្ហេយ្យ កិ. [គហ+ណ្ហា+ឯយ្យ_ស.] គប្បីកាន់យក, ... ។

គត គុ. [គម+ត] ទៅហើយ, ដល់ហើយ, ។ - **ការណ** នពុំ. ហេតុ នៃ...ទៅហើយ ។ - **កាល** ពុំ. កាលនៃ...ទៅហើយ ។ - **គត- ដ្ឋាន** នពុំ. ទីនៃ...ទៅហើយៗ ។ - **ដ្ឋាន** នពុំ. ទីនៃ...ទៅ ហើយ ។ - **ត្ត** នពុំ. ភាវៈជាអ្នកទៅហើយ ។ - **ទហរ** ពុំ. ភិក្ខុ កម្លោះអ្នកទៅហើយ ។ - **ទិវស** ពុំ., នពុំ. ថ្ងៃនៃ...ទៅហើយ ។ - **អទ្ធ** គុ. មានផ្លូវឆ្ងាយដល់ហើយ ។ - **អទ្ធី** ពុំ. អ្នកមានផ្លូវឆ្ងាយ ដល់ហើយ ។ - **បច្ចយ** ពុំ. បច្ច័យនៃ...ទៅហើយ, បច្ច័យគឺ ភាវៈនៃ...ជាអ្នកទៅហើយ ។ - **បុព្វ** គុ. ធ្លាប់ទៅហើយ, ទៅ ហើយក្នុងកាលមុន ។ - **បុរិស** ពុំ. បុរសអ្នកទៅហើយ ។ - **ភាវ** ពុំ. ភាវៈនៃ...ជាអ្នកទៅហើយ ។ - **មគ្គ** ពុំ. ផ្លូវនៃ...ទៅហើយ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

-វយ គុ. អ្នកមានវ័យដល់ហើយ, អ្នកមានវ័យទៅហើយ ។

-វេលា ន. វេលានៃ...ទៅហើយ ។

គតិ ឥ. [គម+តិ] គតិ, ដំណើរ, កិ.ទៅ; វិ. គមនំ> គតិ ។ ភូមិដែលសត្វគប្បីទៅ ឬ ភូមិជាទីទៅនៃសត្វ; វិ. គន្តព្វាតិ> គតិ, គច្ឆន្តិ ឯត្ថាតិ វា> គតិ ។ -វស បុំ. អំណាចនៃគតិ ។

គត្តសម្ពាហន នបុំ. [គត្ត+សម្ពាហន] កិ.ច្របាច់នូវខ្លួន, កិ.គក់នូវខ្លួន, កិ.រឹតនូវខ្លួន, កិ.នួតនូវខ្លួន (គត្ត នបុំ. <គម ឬ គហ+ត=ធម្មជាតជាគ្រឿងទៅ, យ៉ាងទៀត ធម្មជាតជាគ្រឿងកាន់យកនូវកម្មជាកុសលនិងអកុសល (ខ្លួន); វិ. គច្ឆតិ គណ្ហាតិ កុសលាកុសលមេតេនាតិ> គត្តំ) ។

គទ្រភ បុំ. [គទ+រភ>គទ្រភ] លា, លាឈ្មោល ។ -ភារក បុំ. ភារៈគឺលាគប្បីនាំទៅ, ទ្រព្យមានទម្ងន់គឺលាគប្បីនាំទៅ ។ -យោនិ ឥ. កំណើតនៃលា ។

គទ្រភី ឥ. [គទ្រភ+ឦ] មេលា, លាញី ។

គន្តព្វ គុ. [គម+តព្វ] គឺ...គប្បីទៅ, -គួរទៅ ។

គន្តុកាមតា ឥ. [គន្តុកាម+តា] ភាវៈនៃ...ជាអ្នកចង់ដើម្បីទៅ; វិ. គន្តុំ កាមេតីតិ> គន្តុកាមោ, គន្តុកាមស្ស ភាវោ> គន្តុកាមតា ។

គន្តុំ អ. [គម+តុំ] វីកិ.ទៅ, ដើម្បីទៅ ។

គន្ត្វា អ. [គម+ត្វា] ទៅហើយ, ដល់ហើយ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

គន្ថ ថុំ. [គន្ថ+អ] បករណៈជាទីជោតក្រងនូវសេចក្ដី ឬបករណៈជាគ្រឿងប្រកាសនូវសេចក្ដី (គម្ពីរ); វិ. **អត្ថេ គន្ថេតិ បកាសេតិ ឯត្ថ ឯតេន វាតិ> គន្ថោ** ។ - **ធុរ** នថុំ. គន្ថធុរៈ, ធុរៈគឺកិ.រៀននូវគម្ពីរ ។

គន្ថិកត្ថេរ ថុំ. [គន្ថិក+ថេរ] ព្រះថេរៈអ្នករៀននូវគម្ពីរ (គន្ថិក< គន្ថ+ណិក = វិ. **គន្ថំ ឧគ្គណ្ហាតីតិ> គន្ថិកោ**) ។

គន្ធ ថុំ. [គន្ធ+អ] ក្លិន, គ្រឿងក្រអូប ។ - **កុដិ** ឥ. កុដិដែលគេប្រោះព្រំហើយដោយក្លិនដ៏ជាទិព្វ (គន្ធកុដិ, កុដិមានក្លិន); វិ. **ទិព្វគន្ធេហិ បរិភាវិតា កុដិ> គន្ធកុដិ** ។ - **កុមារ** ថុំ. ឈ្មោះគន្ធកុមារ ឬ កុមារឈ្មោះគន្ធៈ ។ - **គហណភយ** នថុំ. កិ. ខ្លាចអំពីកិ.កាន់យកនូវក្លិន ។ - **ចុណ្ណាទិ** គុ. (វត្ថុ) មានវត្ថុមានក្លិន និងលំអិតជាដើម ។ - **ជាត** នថុំ. គន្ធជាត, គុ. មានក្លិនកើតហើយ ។ - **តណ្ហា** ឥ. សេចក្ដីប្រាថ្នាក្នុងក្លិន ។ - **តេលប្បទីប** នថុំ. ប្រទីបដ៏ពេញដោយប្រេងមានក្លិន ។ - **បញ្ចង្គុលិក** គុ. កម្មដែលបុគ្គលធ្វើដោយម្រាម៥ គឺបុគ្គលចិម (លាប, ចុច) ដោយវត្ថុមានក្លិន ។ - **បុប្ផាទិហត្ថ** គុ. មានវត្ថុមានក្លិន និងផ្កាជាដើមក្នុងដៃ ។ - **ភាជន** នថុំ. ភាជនៈសម្រាប់ដាក់នូវវត្ថុមានក្លិន, ភាជនៈសម្រាប់ដាក់នូវគ្រឿងក្រអូប ។ - **មាលា** ឥ. វត្ថុមានក្លិន និងផ្កាកម្រង, គ្រឿងក្រអូបនិងផ្កាកម្រង ។ - **មាលាទិបូជា** ឥ. កិ.បូជាដោយវត្ថុមានគ្រឿងក្រអូបនិងផ្កាកម្រងជាដើម, កិ.បូជាដោយវត្ថុមានវត្ថុមានក្លិន និងផ្កាកម្រងជាដើម ។ - **មាលាទិ-**

ហត្ថ គុ. មានវត្ថុមានក្លិននិងផ្កាកម្រងជាដើមក្នុងដៃ; វិ. គន្ធោ ច មាលា ច> គន្ធមាលា, គន្ធមាលា អាទិ យស្ស តំ> គន្ធមាលាទិ, គន្ធមាលាទិ ហត្ថេសុ យេសំ តេ> គន្ធមាលាទិហត្ថា ។ . មាលាវត្ថភេសជ្ជាទិហត្ថ គុ. មានវត្ថុមានក្លិន និងផ្កាកម្រង និងសំពត់ និងភេសជ្ជៈជាដើមក្នុងដៃ ។ . រសលោភ ចុំ. សេចក្តីលោភក្នុងក្លិននិងរស, សេចក្តីជាប់ចិត្តក្នុងក្លិននិងរស ។ . វហិត គុ. វៀរហើយចាកក្លិន, ប្រាសហើយចាកក្លិន ។ . វាត ចុំ. ខ្យល់ដ៏ឈាយដោយវត្ថុមានក្លិន, ខ្យល់ដែលឈាយហើយដោយគ្រឿងក្រអូប ។ . វាសបុប្ផធូប នចុំ. វត្ថុមានក្លិន និងវត្ថុជាគ្រឿងអប់ និងផ្កា និងធូប, គ្រឿងក្រអូប និងគ្រឿងអប់ និងផ្កា និងធូប ។ . សាលិតណ្ឌុលភត្ត នចុំ. ភត្តដែលបុគ្គលចំអិនដោយអង្ករ នៃស្រូវសាលីមានក្លិនក្រអូប ។ . សេដ្ឋី ចុំ. សេដ្ឋីឈ្មោះគន្ធៈ ។

គន្ធកុដិ ឥ. [គន្ធ+កុដិ] កុដិដែលគេប្រោះព្រំហើយដោយក្លិនដ៏ជាទិព្វ (គន្ធកុដិ); វិ. ទិព្វគន្ធេហិ ចរិភាវិតា កុដិ> គន្ធកុដិ ។ . ថូបិកា ឥ. កំពូលនៃគន្ធកុដិ ។ . បមុខ គុ. ទីចំពោះមុខនៃគន្ធកុដិ, ទីចំមុខនៃ... ។ . អាភិមុខ គុ. ទីមានមុខឆ្ពោះទៅកាន់គន្ធកុដិ, ទីមានមុខបែរទៅកាន់គន្ធកុដិ ។

គន្ធព្វ ចុំ. [គន្ធ+អព្វ+អ] អ្នកបរិភោគនូវអាហារមានក្លិន, ម្យ៉ាងទៀត អ្នកកំរើកដោយអំណាចនៃល្បែងមានកិ.ច្រៀងនិងកិ.រាំជាដើម ក្នុងឋានសួគ៌ (ជាឈ្មោះទេវបុត្តអ្នករបាំ); វិ. គន្ធំ អព្វតិ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ចរិភុញ្ញភ័តិ> គន្ធព្វោ, គោម្ហិ សទ្ទេ ចុនាតិ កម្បតិ តាយននជនាធិចសេនាតិ ចា> គន្ធព្វោ ។ . បូជា ឥ. កិ.បូជាដោយល្បែង ឬដោយរបាំ, កិ.បូជានៃទេវបុត្តឈ្មោះគន្ធព្វ ។ . មានុស ចុំ. ប្រជុំនៃគន្ធព្វនិងមនុស្ស, គន្ធព្វនិងប្រជុំនៃមនុស្ស, គន្ធព្វនិងមនុស្ស ។

គន្ធមាទន ចុំ. [គន្ធ+មទ ឬមុទ+យុ] ភ្នំជាទីញុំាងសត្វឱ្យស្រវឹងដោយវត្ថុមានក្លិន ឬភ្នំជាទីញុំាងសត្វដែលចូលទៅឱ្យត្រេកអរដោយវត្ថុមានក្លិន (ភ្នំឈ្មោះគន្ធមាទនៈ); វិ. គន្ធេហិ មទយតិ ឯតស្មិន្តិ> គន្ធមាទនោ, គន្ធេហិ មោទយតិ ឯតស្មិន្តិ> គន្ធមាទនោ ។ . បព្វតគមន នចុំ. កិ.ទៅកាន់ភ្នំឈ្មោះគន្ធមាទនៈ ។ . អភិមុខ គុ. មានមុខឆ្ពោះទៅកាន់ភ្នំឈ្មោះគន្ធមាទនៈ ។

គន្ធារ អ. ន. [គំ+ធរ+ណ] ដែនឈ្មោះគន្ធារៈ ។ . កាសាវលាភ ចុំ. កិ.បាននូវសំពត់កាសាវៈមានក្នុងដែនគន្ធារៈ, កិ.បាននូវសំពត់កាសាវៈដែលកើតក្នុងដែនគន្ធារៈ ។ . កាសាវវត្ថ នចុំ. សំពត់កាសាវៈមានក្នុងដែនឈ្មោះគន្ធារៈ, សំពត់កាសាវៈដែលជននាំមកហើយអំពីដែនឈ្មោះគន្ធារៈ ។

គន្ធោទក នចុំ. [គន្ធ+ឧទក] ទឹកមានក្លិន, ទឹកក្រអូប ។ . ឃដ ចុំ. ក្អមដីពេញដោយទឹកមានក្លិន, ក្អមដីពេញដោយទឹកក្រអូប; វិ. គន្ធោទកេន បូរោ ឃដោ> គន្ធោទកឃដោ ។

គព្ភ ចុំ. [គភ+អភ, ផ្លាស់ ភនៃគភជា ព] គភ៌, ពោះ, ផ្ទៃ, បណ្តូល,

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បន្ទប់, ល្វែង ។ - ទ្វារមូល នថុំ. ទីជាទីតាំងនៃទ្វារនៃបន្ទប់, ទីជិតនៃទ្វារនៃបន្ទប់ ។ - បរិបាក ថុំ. កិ.ចាស់ជុំវិញនៃគភ៌ កិ.ចាស់នៃគភ៌ ។ - បរិហារ ថុំ. វត្ថុជាគ្រឿងនាំទៅជុំវិញនូវគភ៌, វត្ថុជាគ្រឿងរក្សានូវគភ៌, កិ.រក្សានូវគភ៌; វិ. គព្ភំ បរិហរន្តិ ឯតេនាតិ> គព្ភបរិហារំ; គព្ភស្ស បរិហរណំ> គព្ភបរិហារោ ។ - បាតនភេសជ្ជ នថុំ. ថ្នាំជាគ្រឿងញុំាងគភ៌ឱ្យធ្លាក់, ថ្នាំសម្រាប់រំលូតនូវគភ៌ឬថ្នាំជាទីញុំាងគភ៌ឱ្យធ្លាក់; (វិ. គព្ភំ បាតេតិ ឯតេន ឯត្ថ វាតិ> គព្ភបាតនំ) ។ - មំស នថុំ. សាច់នៃគភ៌ ។ - វាស ថុំ. កិ.នៅក្នុងគភ៌ ។ - វុដ្ឋាន នថុំ. កិ.ចេញនៃគភ៌, កិ.ចេញនៃសត្វដែលកើតក្នុងគភ៌ (ការសម្រាលកូន) ។ - សត នថុំ. រយនៃបន្ទប់, រយនៃល្វែង ។ - សហស្សប្បដិមណ្ឌិត គុ. ប្រដាប់ចំពោះហើយដោយពាន់នៃបន្ទប់ ។ - សហស្ស នថុំ. ពាន់នៃបន្ទប់, -ល្វែង ។

គព្ភាវក្កន្តិ ឥ. [គព្ភ+អវក្កន្តិ] កិ.ឈានចុះកាន់គភ៌, កិ.ចុះកាន់គភ៌ (អវ+កម+តិ>អវក្កន្តិ) ។

គព្ភិនីភាវ ថុំ. [គព្ភិនី+ភាវ] ភាវៈនៃ...ជាអ្នកមានគភ៌ (គព្ភិនី< គព្ភ+ឥន៑+ឥនី = គព្ភោ យស្សា អត្ថីតិ> គព្ភិនី) ។

គព្ភិនីមិគី ឥ. [គព្ភិនី+មិគី] មេម្រឹគមានគភ៌ ។

គព្ភិនីវណ្ណ ថុំ. [គព្ភិនី+វណ្ណ] ភេទនៃស្រីមានគភ៌ ។

គមន នថុំ. [គម+យុ] កិ.ទៅ, កិ.ដល់, កិ.លុះ, ដំណើរ; វិ. គមនំ-តេតិ> គមនំ ។ - កម្ម នថុំ. កម្មគឺកិ.ទៅ, កម្មដោយកិ.ទៅ,

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

កម្មជាទីទៅ ។ . **កាល** ចុំ. កាលនៃកិ.ទៅ, កាលជាទីទៅ ។ . **កិច្ច** នចុំ. កិច្ចគឺកិ.ទៅ, កិច្ចដោយកិ.ទៅ ។ . **ឆន្ទ** ចុំ. សេចក្ដីពេញចិត្តក្នុងកិ.ទៅ, សេចក្ដីប្រាថ្នាដើម្បីកិ.ទៅ ។ . **ដ្ឋាន** នចុំ. ទីជាទីទៅ ។ . **អត្ថ** ចុំ. ប្រយោជន៍ដល់កិ.ទៅ, សេចក្ដីត្រូវការដល់កិ.ទៅ ។ . **តា** ឥ. ភាវៈនៃកិ.ទៅ ។ . **ទិវស** ចុំ., នចុំ. ថ្ងៃជាទីទៅ ។ . **ទ្វារមគ្គ** ពុ. ទីគ្រាន់តែទ្វារជាទីទៅ, ទីត្រឹមតែទ្វារជាទីទៅ ។ . **ភាវ** ចុំ. ភាវៈគឺកិ.ទៅ, ។ . **វេលា** ឥ. វេលាជាទីទៅ ។ . **សីល** ពុ. មានកិ.ទៅជាប្រក្រតី; វិ. **គមនំ សីលៈ មស្សាតិ> គមនសីលោ** ។

គមនាការ ចុំ. [គមន+អាការ] អាការគឺកិ.ទៅ, អាការនៃកិ.ទៅ ។

គមនាគមន នចុំ. [គមន+អាគមន] កិ.ទៅនិងកិ.មក, ជាទីទៅនិងជាទីមក ។ . **មគ្គ** ចុំ. ផ្លូវជាទីទៅនិងផ្លូវជាទីមក ។

គមនាភាវ ចុំ. [គមន+អភាវ] ការមិនមាននៃកិ.ទៅ ។

គមិកវត្ត នចុំ. [គមិក+វត្ត] វត្តគឺភិក្ខុគប្បីធ្វើដល់ភិក្ខុអ្នកគួរដើម្បីទៅ, ដល់ភិក្ខុអ្នកដំណើរ; វិ. **គន្តុំ ភព្វោតិ> គមិកោ; គមិកស្ស ភាគព្វំ ចត្តំ > គមិកវត្តំ** ។

គមិត្ថ កិ. [គម+អ+ឥ.អា.+ត្ថ.ហិ.] ទៅហើយ, ដល់ហើយ ។

គមិស្សតិ កិ. [គម+អ+ឥ.អា.+ស្សតិ.ភ.] នឹងទៅ ។

គមីសុ កិ. [គម+អ+ឱ.អជ្ជ.] ទៅហើយ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

គម្ភីរ គុ. [គម+ឦរ, ចុះភ-អា.] ភាវៈប្រព្រឹត្តទៅដោយភាវៈមិនជាប់ជំពាក់ (ជ្រៅ, ជំរៅ); វិ. **គច្ឆតិ អគាធភាវេន បវត្តតីតិ> គម្ភីរោ** ។ - **ចារី** ចុំ. អ្នកត្រាច់ទៅក្នុងទឹកដ៏ជ្រៅ, អ្នកមានកិ. ត្រាច់ទៅក្នុងទឹកដ៏ជ្រៅជាប្រក្រតី ។ - **តា** ឥ. ភាវៈនៃ...ជារបស់ជ្រៅ ។ - **បញ្ញ** គុ. អ្នកមានបញ្ញាដ៏ជ្រៅ ។ - **បរិខា** គុ. មានស្នាមភ្លោះដ៏ជ្រៅ, មានគូដ៏ជ្រៅ ។ - **វត្តនី** ឥ. ផ្លូវជាទីប្រព្រឹត្តទៅក្នុងទីដ៏ជ្រៅ, ផ្លូវជាទីប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចំហុងដ៏ជ្រៅ, ផ្លូវដ៏ជ្រៅ, ចំហុងដ៏ជ្រៅ ។ - **វិត្ថត** គុ. ទាំងជ្រៅទាំងទទឹង ។ - **រហទ** ចុំ. អន្លង់ដ៏ជ្រៅ ។

គយាសីស អ. ន. ប្រទេសឈ្មោះគយាសីសៈ ។

គយ្ហមាន គុ. [គហ+យ+មាន] គឺ... កាលកាន់យក, -កាលចាប់ ។

គយ្ហុបគ គុ. [គយ្ហ+ឧប+គម+ក្វិ] ចូលទៅជិតដល់នូវវត្ថុគឺបុ.គប្បីកាន់យក, -គឺបុ. គប្បីចាប់យកបាន; ចូលទៅជិតដល់នូវភាវៈជារបស់គឺបុ. គប្បីចាប់យកបាន ។

គរហទិន្ន អ. ន. ឈ្មោះគរហទិន្ន ។ - **វត្ថុ** ចុំ. រឿងនៃសាវ័កនៃនិគ្រន្ថឈ្មោះគរហទិន្ន ។

គរហន្តិ កិ. [គរហ+អ+អន្តិ-វ.] តិះដៀល ។

គរហភយភីត គុ. [គរហភយ+ភីត] ខ្លាចហើយអំពីភ័យគឺសេចក្តីតិះដៀល, ខ្លាចហើយព្រោះភ័យគឺសេចក្តីតិះដៀល ។

គរហាមិ កិ. [គរហ+អ+មិ-វ.] តិះដៀល ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

គរហិតព្វ គុ. [គរហ+ឥ_អា.+តព្វ] គឺ... គប្បីតិះដៀល ។

គរហិត គុ. [គរហ+ឥ_អា.+ត] គឺ... តិះដៀលហើយ ។

គរហិស្សតិ កិ. [គរហ+អ+ឥ_អា.+ស្សតិ_ភ.] នឹងតិះដៀល ។

គរហុប្បាទន នចុំ. [គរហ+ឧ+បទ+យុ] កិ.ញុំាងសេចក្តីតិះដៀលឱ្យកើតឡើង, កិ.ញុំាងដំនៀលឱ្យកើតឡើង ។

គរុកត គុ. [គរុ+កត] គឺ... ធ្វើហើយនូវសេចក្តីគោរព, គឺ... ធ្វើឱ្យជាអ្នកគោរពហើយ, មានសេចក្តីគោរពធ្វើហើយ ។

គរុ ចុំ. [គរ+ឧ] អាចារ្យអ្នកស្រោចនូវសេចក្តីស្រឡាញ់ក្នុងសិស្សទាំងឡាយ (គ្រូ; គុ. ធ្ងន់); វិ. **សិស្សេសុ សិនេហំ គរតិ សិញ្ចតីតិ>** **គរុ** ។ អភិ. -សូចិ មាននិ័យប្លែកពីនេះដោយច្រើន ។

គរុក គុ. [គរុ+ក_ស.] ធ្ងន់, ជាទម្ងន់ ។

គរុកាបត្តិ ឥ. [គរុក+អាបត្តិ] អាបត្តិដ៏ធ្ងន់ ។

គរុគព្ភ គុ. [គរុ+គព្ភ] អ្នកមានគភ៌ធ្ងន់; វិ. **គរុ គព្ភោ យស្សា សា>** **គរុគព្ភា** ។ - **តា** ឥ. ភាវៈនៃ...នោះជាអ្នកមានគភ៌ធ្ងន់ ។

គរុតរ គុ. [គរុ+តរ] គ្រូវិសេសជាង, បុគ្គលអ្នកគួរគោរពជាង, ធ្ងន់ជាង ។

គរុធម្ម បុ. [គរុ+ធម្ម] គរុធម៌ (ធម៌ដ៏ធ្ងន់, ធម៌គួរគោរព) ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

គរុភារ បុំ. [គរុ+ភារ] ភារៈដ៏ធ្ងន់, ភារៈជាទម្ងន់, មានភារៈដ៏ធ្ងន់ ។

គរុឡ បុ. [គរុ+លា+អ, លា>ល>ឡ] សត្វកាន់យកនូវភារៈដ៏ធ្ងន់ (គ្រុឌ); វិ. **គរុំ ភារំ លាតិ អាទធាតិ គណ្ហាតីតិ> គរុឡោ** ។ ម៉្យាងទៀត (**គរុឡ**<គរ>គរុ+ហន+ណ, ផ្លាស់ហ>ឡ, លុបទីបំផុតធាតុនឹងណបច្ច័យ) សត្វបៀតបៀននូវពិស (គ្រុឌ); **វិ. គរំ វិសំ ហន្តីតិ> គរុឡោ** ។ . **បោតក** បុំ. កូននៃគ្រុឌ ។

គល បុំ. [គល+អ ឬគិល+អ] អវយវៈជាគ្រឿងស៊ី, ឬអវយវៈជាគ្រឿងលេបចូលទៅ (ក, បំពង់ក); វិ. **គលន្តិ អទន្តិ អជ្ឈោហរន្តិ អនេនាតិ> គលោ; គិលតិ អនេនាតិ វា> គលោ** ។ . **នាឡិ** ឥ. បំពង់នៃក ។ . **លោហិត** នបុំ. ឈាមក្នុងបំពង់ក, ឈាមនៃក ។ . **វាដក** បុំ. បំពង់នៃក ។

គលប្បមាណ គុ. [គល+បមាណ] មានកជាប្រមាណ, ប្រមាណត្រឹមក ។

គលិត្វា អ. [គល+ឥ_អា.+ត្វា] ភ្លាត់ហើយ, រអិលហើយ, កំចាត់ហើយ ។

គវេសក បុំ. [គវេស+ណ្វុ] អ្នកស្វែងរក; វិ. **គវេសតីតិ> គវេសកោ** ។

គវេសថ កិ. [គវេស+អ+ថ_វ.] ស្វែងរក ។

គវេសន្តិ កិ. [គវេស+អ+អន្តិ_វ.] ស្វែងរក ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

គវេសន្ត គុ. [គវេស+អ+អន្ត] កាលស្វែងរក, កំពុងស្វែងរក ។

គវេសមាន គុ. [គវេស+អ+មាន] កាលស្វែងរក,... ។

គវេសិតា ឥ. [គវេសី+តា] ភាវៈនៃ...នោះជាអ្នកស្វែងរក, ភាវៈនៃ...នោះជាអ្នកមានកិ.ស្វែងរកជាប្រក្រតី; រ៉ា. **គវេសតីតិ> គវេសី, គវេសិតុំ សីលមស្សាតិ> គវេសី, គវេសិភាវោ> គវេសិតា** ។

គវេសិតុំ អ. [គវេស+ឥ.អា.+តុំ] កិ.ស្វែងរក, ដើម្បីស្វែងរក ។

គហការ ពុំ. [គហ+ករ+ណ] បុគ្គលអ្នកធ្វើនូវផ្ទះ, ជាងអ្នកធ្វើនូវផ្ទះ (ជាងផ្ទះ, ជាងផ្ទះគឺតណ្ហា); វិ. **គហំ ករោតីតិ> គហការោ** ។ - **គវេសន** នពុំ. កិ.ស្វែងរកនូវជាងអ្នកធ្វើនូវផ្ទះ ។

គហកូដ ពុំ. [គហ+កូដ] កំពូលនៃផ្ទះ (កំពូលនៃផ្ទះគឺអវិជ្ជា) ។

គហដ្ឋ ពុំ. [គហ+ឋា+ក្វិ] អ្នកតាំងនៅក្នុងផ្ទះ ឬ អ្នកឋិតនៅដោយអំណាចនៃសេចក្តីរីករាយក្នុងផ្ទះ ឬក្នុងកាមគុណ៥ (គ្រហស្ថ); វិ. **គេហេ គេហេ តិដ្ឋតីតិ> គហដ្ឋោ, គេហេ គេហេ បញ្ចកាមគុណេ ឋា រាគវសេន តិដ្ឋតីតិ ឋា> គហដ្ឋោ** ។

គហណ នពុំ. [គហ+យុ] កិ.កាន់, កិ.ចាប់, កិ.រៀន, កិ.ប្រកាន់, សេចក្តីប្រកាន់ ។ - **អត្ថ** ពុំ. ប្រយោជន៍ដល់កិ..., ត្រូវការដល់កិ..., ។ - **និស្សិត** គុ. អាស្រ័យហើយនូវ... ។ - **សទិស** គុ. ប្រាកដស្មើដោយ... ។ - **សមយ** ពុំ. សម័យជាទីរៀន ។ - **សង្ខាត** ពុំ. ពេលគឺកិ.កាន់យក, ពេលគឺសេចក្តីប្រកាន់ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

គហណាភាវ ពុំ. [គហណ+អភាវ] ការមិនមាននៃកិ.កាន់យក, កិ. មិននមាននៃសេចក្ដីប្រកាន់ ។

គហន នពុំ. [គហ+យុ] ព្រៃជាទីកាន់យកនូវវត្ថុមានទ្រព្យសម្ភារៈជាដើមនៃមនុស្ស ឬព្រៃជាទីកាន់យកនូវទីជាលំនៅនៃខ្លួននៃសត្វមានក្ងោកជាដើម (ព្រៃ, ព្រៃស្បាត, គុ. សាំញុាំ, ស្មុកស្មាញ); វិ. **គណ្ហន្តិ ឯត្ថ មនុស្សា ធនសម្ភារាទិនីតិ> គហនំ, គណ្ហន្តិ ឯត្ថ មយូរាទយោ សត្តា អត្តនោ និវាសន្តិ ឋា> គហនំ** ។

គហបតានី ឥ. [គហបតិ+ឥនី] ស្រីជាម្ចាស់នៃផ្ទះ ។

គហបតិ ពុំ. [គហ+បតិ] គហបតី, ជនជាម្ចាស់នៃផ្ទះ ។ - **បុត្ត** ពុំ. កូននៃគហបតី ។ - **មហាសាលកុល** នពុំ. ត្រកូលនៃគហបតីមហាសាល, ត្រកូលនៃគហបតីជាមហាសាល (ត្រកូលនៃគហបតីអ្នកមានភោគៈជាសារៈដ៏ធំ) ។

គហបតិក ពុំ. [គហបតិ+ក.ស.] គហបតី, គហបតីតូច ។

គហិត គុ. [គហ--ឥ.អា.+ត] គឺ...កាន់យកហើយ, គឺ...រៀនហើយ ។ - **កម្ម** នពុំ. កម្មគឺ....កាន់យកហើយ ។ - **កាល** ពុំ. កាលនៃ... គឺ...កាន់យកហើយ ។ - **គហិតគហាបណ** ពុំ. កហាបណៈដែល...កាន់យកហើយៗ ។ - **គហិតដ្ឋាន** នពុំ. ទីនៃ...គឺ...កាន់យកហើយៗ ។ - **ដ្ឋាន** នពុំ. ទីគឺ...កាន់យកហើយ ។ - **គហិតបទ** នពុំ. បទគឺ...កាន់យកហើយៗ, -រៀនហើយ ។ - **គហិត** គុ.

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

គឺ...កាន់យកហើយៗ ។ . គេហ នបុំ. ផ្ទះគឺ...កាន់យកហើយ ។ . ត្ត នបុំ. ភាវនៃ...ជា....គឺ...កាន់យកហើយ ។ . នាមធេយ្យ បុំ. មានឈ្មោះគឺបុគ្គលទ្រទ្រង់កាន់យកហើយ, មានឈ្មោះគឺ...កាន់យកហើយ ។ . និមិត្ត នបុំ. និមិត្តគឺ....កាន់យកហើយ ។ . បដិញ្ញ គុ. អ្នកមានសេចក្ដីប្ដេជ្ញាកាន់យកហើយ, អ្នកមានសេចក្ដីប្ដេជ្ញាគឺ...កាន់យកហើយ, អ្នកមានវាចាគឺបុ.គប្បីដឹងតបគឺ...កាន់យកហើយ ។ . បត្ត បុំ. បាត្រគឺ...កាន់យកហើយ ។ . ភាជន នបុំ. ភាជនៈគឺ...កាន់យកហើយ ។ . ភាវ បុំ. ភាវៈនៃ...ជា...គឺ...កាន់យកហើយ ។ . មុខ នបុំ. មុខគឺ...កាន់យកហើយ ។ . សាខា ឥ. មែកគឺ...កាន់យកហើយ ។

គហិតាវសេសក គុ. [គហិត+អវសេសក] ជាចំណែកដ៏សេសចុះគឺ...កាន់យកហើយ ។

គហេតព្វ គុ. [គហ+អ+តព្វ] គឺ...គប្បីកាន់យក ។ . គ្គហណ នបុំ. កិ.កាន់យកនូវវត្ថុដែលខ្លួនគប្បីកាន់យក ។ . បិណ្ឌ បុំ. បិណ្ឌៈគឺ...គប្បីកាន់យក, ដុំនៃបាយ ឬដុំនៃអាមិសៈគឺ...គប្បីកាន់យក ។ . យុត្តក គុ. គួរគឺ...គប្បីកាន់យក, គួរដល់វត្ថុជារបស់គឺ...គប្បីកាន់យក ។

គហេតុំ អ. [គហ+អ+តុំ] ដើម្បីកាន់យក, វិកិ.កាន់យក ។

គហេត្វា អ. [គហ+អ+ត្វា] កាន់យកហើយ, ចាប់ហើយ ។

គហេស្សតិ កិ. [គហ+អ+ស្សតិ.ភ.] នឹងកាន់យក, នឹងចាប់ ។

គហ បុំ. [គហ+អ] កិ.ចាប់, កិ.កាន់យក, វិ. **គហណំ> គហោ** ។

គឡោចីលតា ឥ. [គឡោចី+លតា] វល្លិផ្ទៅម, វល្លិឈ្មោះគឡោចី ។

គាថា ឥ. [គេ+ថ+អា.ឥ.] សទ្ទជាតិនៃបុ. ពោល (គាថា); វិ. **គិយតិ កថិយតីតិ> គាថា** ។ . **បទ** នបុំ. បទនៃគាថា, បទគឺគាថា ។ . **បរិយោសាន** នបុំ. កាលជាទីបំផុតចុះជុំវិញនៃគាថា ។ . **មត្ត** គុ. ពាក្យត្រឹមតែគាថា ។ . **ភេទ** បុំ. សេចក្តីផ្សេងនៃគាថា ។ . **មត្ត** គុ. ពាក្យត្រឹមតែគាថា, ពាក្យមានគាថាជាប្រមាណ ។ . **វសាន** នបុំ. (<គាថា+អវសាន) កាលជាទីបំផុតចុះនៃគាថា ។ . **វចន** នបុំ. ពាក្យនៃគាថា ។

គាធ បុំ. [គាធ+អ] ការស្ទង់ចុះ, ការតាំងនៅ, ការតាំងទុក, សេចក្តីលោភ, សេចក្តីចង់បាន, ទីពឹង, លំនៅ, រន្ធ ។

គាម បុំ. [គស+ម ឬគេ+ម] ប្រទេសជាទីបរិភោគនៃជន ឬប្រទេសជាទីពោលនៃជន (ស្រុក); វិ. **គសន្តិ ឯត្ថាតិ> គាមោ, គាយន្តិ ឯត្ថាតិ វា> គាមោ** ។ . **កម្មករណដ្ឋាន** នបុំ. ទីជាទីធ្វើនូវកម្មក្នុងស្រុក ។ . **ការាម** បុំ. (<គាមក+អារាម) អារាមជិតស្រុកតូច ។ . **ក្ខេត្តទិបទចតុប្បទយានវាហន** នបុំ. ស្រុកនិងខេត្ត (ស្រែ) និងសត្វមានជើងពីរ និងសត្វមានជើង ៤ និងយាន និងវាហនៈ ។ . **កាវាស** បុំ. អាវាសជិតស្រុកតូច, អាវាសតាំងនៅជិតស្រុក ។ . **កិច្ច** នបុំ. កិច្ចនៃស្រុក, កិច្ចក្នុងស្រុក ។ . **គត** គុ. ទៅហើយកាន់ស្រុក ។ . **ឃាតកាទិ** គុ.

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

(ទុច្ចរិត) មានកិ.សម្លាប់នូវអ្នកស្រុកជាដើម, (កម្ម) មានកម្មនៃបុ. អ្នកសម្លាប់នូវអ្នកស្រុកជាដើម ។ . **ឃាតាទិកម្ម** នចុំ. កម្មមានកិ.សម្លាប់នូវអ្នកស្រុកជាដើម, កម្មមានកម្មនៃបុ. អ្នកសម្លាប់នូវអ្នកស្រុកជាដើម ។ . **ទារក** ចុំ. ទារកនៃអ្នកស្រុក ។ . **និគម-ជនបទរាជធានី** ឥ. ស្រុកនិងនិគម និងជនបទ និងរាជធានី ។ . **អន្តរ** នចុំ. ចន្លោះនៃស្រុក, រវាងនៃស្រុក, លង្វែកនៃស្រុក ។ . **អន្ត** ចុំ. ទីបំផុតនៃស្រុក, ចុងនៃស្រុក ។ . **ភោជក** ចុំ. ជនអ្នកបរិភោគនូវស្វ័យក្នុងស្រុក, គាមភោជក (ចៅហ្វាយស្រុក ឬមេស្រុក); វិ. **គាមេ សុត្តំ ភុញ្ជតីតិ> គាមភោជកោ** ។ . **មជ្ឈិកា** ឥ. រុយក្នុងស្រុក, រុយស្រុក ។ . **មជ្ឈ** នចុំ. កណ្ដាលនៃស្រុក ។ . **វរ** ចុំ. ស្រុកគឺបុ. គប្បីប្រាថ្នា, ស្រុកស្វ័យ, ស្រុកដ៏ប្រសើរ ។ . **វាសី** ចុំ. អ្នកនៅក្នុងស្រុក, អ្នកមានកិ.នៅក្នុងស្រុកជាប្រក្រតី ។ . **សត** នចុំ. រយនៃស្រុក ។ . **សូករបោតក** ចុំ. កូនន្រ្ទជ្រូកស្រុក ។

គាមណិ ចុំ. [គាម+នី, និ>ណិ+រ] ជនអ្នកនាំទៅនូវស្រុក (មេភូមិ, មេស្រុក, នាយស្រុក, ជាធំ, ជាប្រធាន); វិ. **គាមំ នេតីតិ> គាមណិ** ។

គាមាភិមុខ គុ. [គាម+អភិមុខ] មានមុខឆ្ពោះទៅកាន់ស្រុក, មានមុខសំដៅទៅកាន់ស្រុក, មានមុខបែរទៅកាន់ស្រុក ។

គាមិក គុ. [គាម+ណិក] អ្នកនៅក្នុងស្រុក; វិ. **គាមេ វសតីតិ> គាមិកោ** ។ . **មនុស្ស** ចុំ. មនុស្សអ្នកនៅក្នុងស្រុក (មនុស្ស

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ស្រុកក្រៅ) ។

គាមុបចារ បុំ. [គាម+ឧបចារ] ឧបចារៈនៃស្រុក, ទីជាទីត្រាច់ទៅជិតនៃស្រុក, ត្រើបរបស់ស្រុក ។

គាយតិ កិ. [គេ+អ+តិ.វ.] ច្រៀង ។

គាយថ កិ. [គេ+អ+ថ.វ.] ច្រៀង ។

គាយន នបុំ. [គេ+យុ] កិ.ច្រៀង, ជាទីច្រៀង; វិ. **គាយតេតិ> គាយនំ, គាយតិ ឯក្ខាតិ> គាយនំ** ។ - **ដ្ឋាន** នបុំ. ទីជាទីច្រៀង ។ - **ភាវ** បុំ. ភាវៈនៃកិ.ច្រៀង, ភាវៈគឺកិ.ច្រៀង ។

គាយន្ត គុ. [គេ+អ+អន្ត] កាលច្រៀង, កំពុងច្រៀង ។

គាយន្តិ កិ. [គេ+អ+អន្តិ.វ.] ច្រៀង, រមែងច្រៀង ។

គាយមាន គុ. [គេ+អ+មាន] កាលច្រៀង, កំពុងច្រៀង ។

គាយសិ កិ. [គេ+អ+សិ.វ.] ច្រៀង ។

គាយាបេតិ កិ. [គេ+ណាបេ+តិ.វ.] ឱ្យច្រៀង, ញុំាង...ឱ្យច្រៀង ។

គាយិ កិ. [គេ+អ+ឦ.អជ្ជ.] ច្រៀងហើយ ។

គាយិត គុ. [គេ+ឥ.អា.+ត] គឺ...ច្រៀងហើយ ។

គាយិត្វា អ. [គេ+ឥ.អា.+ត្វា] ច្រៀងហើយ ។

គាយិស្សតិ កិ. [គេ+អ+ឥ.អា.+ស្សតិ.ភ.] នឹងច្រៀង ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

គារវ នបុំ. បុំ. [គរុ+ណ] ភារៈនៃសេចក្ដីគោរព ឬ សេចក្ដីគោរព; វិ. **គរុស្ស ភាវោ> គារវំ, គរុ ឯវ វា> គារវោ** ។

គាវី ឥ. [គម+ណី] សត្វតែងដើរទៅ (មេគោ), វិ. **គច្ឆតីតិ> គាវី** ។

គាវិរបដ្ដន នបុំ. [គាវិរ+បដ្ដន] កំពង់ឈ្មោះគាវិរៈ, កំពង់ជាទីចតឈ្មោះ គាវិរៈ ។

គាវុតិកនិធិកុម្ភី ឥ. [គាវុតិក+និធិកុម្ភី] ឆ្នាំងដ៏ពេញដោយទ្រព្យគឺបុ. គប្បីកប់ទុកមានគាវុតជាប្រមាណ, ឆ្នាំងដ៏ពេញដោយកំណប់ទ្រព្យ មានគាវុតជាប្រមាណ, ឆ្នាំងកំណប់មានគាវុតជាប្រមាណ ។

គាវុតប្បមាណ គុ. [គាវុត+បមាណ] មានគាវុតជាប្រមាណ, ប្រមាណមួយគាវុត ។

គាវោ បុំ. [គោ+យោ.វិ.] រីគោទាំងឡាយ, នូវ...។

គាហ បុំ. [គហ+ណ] កិ.កាន់យក, កិ.ចាប់, សេចក្ដីប្រកាន់; វិ. **គហណំ> គាហោ** ។

គាហាបិត គុ. [គហ+ណាបេ+ឥ.អា.+ត] គឺ...ញុំាង...ឱ្យចាប់ហើយ; វិ. **គាហាបិយិត្ថាតិ> គាហាបិតោ** ។

គាហាបេត្វា អ. [គហ+ណាបេ+ត្វា] ញុំាង...ឱ្យចាប់ហើយ, ឱ្យកាន់ យកហើយ ។

គាហាបេស្សន្តិ កិ. [គហ+ណាបេ+ស្សន្តិ.ក.] នឹងញុំាង...ឱ្យកាន់ យក ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

គាឡ្ហ គុ. [គហ+ត] មាំ, ដ៏មាំ ។ - **ពន្ធន** នថុំ. វត្ថុជាគ្រឿងចង ដ៏មាំ, កិ.ចងដ៏មាំ, ចំណងដ៏មាំ ។ - **រក្ខ** គុ. មានកិ.រក្សាដ៏មាំ ។

គិជ្ឈកូដ ថុំ. [គិជ្ឈ+កូដ] ភ្នំគិជ្ឈកូដ, ភ្នំមានកំពូលប្រាកដស្មើដោយត្មាត, ភ្នំមានកំពូលដូចជាត្មាត ។ - **មត្ថក** ថុំ. ទីបំផុតនៃភ្នំគិជ្ឈកូដ, កំពូលនៃភ្នំគិជ្ឈកូដ ។ **គិជ្ឈ**<គិធ+យ, ផ្លាស់ធ+យ>ឈ, តម្រួតជ ។

គិម្ហ ថុំ. [គិរ+ម, ផ្លាស់រ>ហ] គិម្ហរដូវ, រដូវក្តៅ ។ - **កាល** ថុំ. កាលនៃរដូវក្តៅ, កាលប្រកបដោយរដូវក្តៅ, កាលគឺរដូវឈ្មោះគិម្ហៈ ។

គិរគ្គសមជ្ជ ថុំ. [គិរគ្គ+សមជ្ជ] (មហោស្រពគឺ បុ. គប្បីលេងលើកំពូលនៃភ្នំ; វិ. **គិរិស្ស អគ្គំ> គិរគ្គំ, គិរគ្គេ ភវិតព្វោ សមជ្ជោ> គិរគ្គសមជ្ជោ** ។

គិរា ឥ. [គេ+ឥរ] វាចាជាទីពោល ឬ វាចាគឺបុ.គប្បីពោល (ពាក្យ, សំដី); វិ. **គិរន្តិ សទ្ទាយន្តិ កន្តិ> គិរា, តាយិតព្វាតិ ចា> គិរា** ។

គិរិកន្ទរា ឥ. [គិរិ+កន្ទរ] ជ្រោះនៃភ្នំ, ច្រកនៃភ្នំ ។

គិលាន គុ. [គិល+យុ] កាយដែលលំបាក (ឈឺ, ជម្ងឺ); វិ. **គិលាយតិ កិលមតីតិ> គិលានោ** ។ - **ឧបដ្ឋាក** ថុំ. នថុំ. អ្នកបំរើនូវជម្ងឺ; វិ. **គិលានំ ឧបដ្ឋាតីតិ> គិលានុបដ្ឋាកោ** ។ - **ឧបដ្ឋាន** នថុំ. កិ.បំរើនូវជម្ងឺ, កិ.បំរើនូវបុ.អ្នកឈឺ, -នូវអ្នកជម្ងឺ; វិ. **គិលានស្ស ឧបដ្ឋានំ> គិលានុបដ្ឋានំ** ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

- **អាលយ** ចុំ. ពុតជាឈើ, ពុតនៃបុគ្គលឈើ, កិ.បញ្ឆោតថាឈើ ។

គិលិត គុ. [គិល+ឥ_អា.+ត] គី...លេបហើយ, -ស៊ីហើយ ។

គិលិត្វា អ. [គិល+ឥ_អា.+ត្វា] លេបហើយ ។

គិហិ ចុំ. [គហ+ណ្យ, ណ្យ>ឥ] ជនអ្នកមានផ្ទះ (គហស្ថ); វិ. **គហមេតស្ស អត្ថីតិ> គិហិ** ។ - **កាល** ចុំ. កាលនៃ...ជាគ្រហស្ថ ។ - **និយាម** ចុំ. ទំនងនៃគ្រហស្ថ, បែបនៃគ្រហស្ថ ។ - **បព្វជិត** ចុំ. គ្រហស្ថនិងបព្វជិត ។ - **ព្រាហ្មណ** ចុំ. ព្រាហ្មណ៍ជាគ្រហស្ថ ។ - **ភាវ** ចុំ. ភាវៈនៃ...ជាគ្រហស្ថ, ភាវៈនៃគ្រហស្ថ ។ - **ភោគ** ចុំ. ភោគៈរបស់គ្រហស្ថ ។ - **លិង្គ** នចុំ. ភេទនៃគ្រហស្ថ ។ - **សម្បត្តិ** ឥ. សម្បត្តិនៃគ្រហស្ថ ។ - **ភូត** គុ. ជាគ្រហស្ថ, ជាគ្រហស្ថកើតហើយ ។

គីត នចុំ. [គេ+ត] ទំនុកគីបុ. តប្បីច្រៀង ឬកិ.ច្រៀង, ចម្រៀង, វិ. **គេតព្វន្តិ> គីតំ, គាយនំ វា> គីតំ** ។ - **កាល** ចុំ. កាលនៃចម្រៀងគី...ច្រៀងហើយ ។ - **បដិគីត** នចុំ. កិ. ច្រៀងនិងកិ.ច្រៀងត, កិ.ច្រៀងតនូវកិ.ចម្រៀង, ចម្រៀងតនូវចម្រៀង ។ - **សទ្ទ** ចុំ. សម្លេង ឬ ស្នូរនៃកិ.ច្រៀង, សម្លេងនៃចម្រៀងគី...តប្បីច្រៀង ។

គីវា ឥ. [គា+ណ្វរ] អវយវៈជាគ្រឿងពោល (ក, សំណាង); វិ. **គាយន្តិ ឯតាយាតិ> គីវា** ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

គុណ ពុំ. [គុណ+អ] សភាវធម៌ដែលចំរើនឡើងដោយលក្ខណៈរបស់ខ្លួន, ឬសភាវធម៌ជាគ្រឿងប្រកាសនូវលក្ខណៈរបស់ខ្លួន ឬសភាវធម៌ដែលបុ. គួរសន្សំ (គុណ, សេចក្ដីចំរើន, ថ្នាក់, ជាន់, លក្ខណៈ, ចំណែក, សេចក្ដីល្អ) ។ - **កថា** ឥ. វាចាជាគ្រឿងពោលនូវគុណ ឬវាចាជាគ្រឿងពោលប្រារព្ធនូវគុណ; វិ. **គុណំ កថេតិ ឯតាយាតិ> គុណកថា, គុណោ អារព្ភ កថេតិ ឯតាយាតិ វា> គុណកថា** ។ - **ឃោស** ពុំ. សម្លេងដ៏គឹកកងនៃគុណ, សម្លេងដ៏គឹកកងដោយគុណ, សម្លេងជាគ្រឿងគឹកកងដោយគុណ ។ - **តេជ** ពុំ. តេជះនៃគុណ ។ - **ទេសនា-បរិយត្តិនិស្សត្តវស** ពុំ. អំណាចនៃគុណធម៌ និងទេសនាធម៌ និងបរិយត្តិធម៌ និងនិស្សត្តធម៌ ។ - **ទោស** ពុំ. គុណនិងទោស ។ - **ធំសនតា** ឥ. ភាវៈគឺកិ.កំចាត់បង់នូវគុណ, ភាវៈនៃកិ.កំចាត់នូវគុណ ។ - **មហន្តត្ត** នពុំ. ភាវៈនៃ...ជាអ្នកមានគុណធំ; វិ. **គុណោ មហន្តោ យស្ស សោ> គុណមហន្តោ, គុណមហន្តស្ស ភាវោ> គុណមហន្តត្តំ** ។ - **វុឌ្ឍ** គុ. អ្នកចំរើនដោយគុណ, អ្នកមានគុណដ៏ចំរើន ។ - **សមុទយ** ពុំ. (<សំ+ឧ+អយ+អ, ចុះទ.អា.) ធម៌ជាដែនតាំងឡើងព្រមនៃគុណ, ធម៌ជាដែនតាំងឡើងព្រមគឺគុណ, ធម៌ជាដែនកើតឡើងនៃគុណ ។ - **សម្បន្ន** គុ. អ្នកដល់ព្រមហើយដោយគុណ, អ្នកមានគុណដល់ព្រមហើយ; វិ. **គុណេន សម្បន្នោ> គុណសម្បន្នោ, គុណោ សម្បន្នោ យស្ស សោ> គុណសម្បន្នោ** ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

គុណវន្តុ គុ. [គុណ+វន្តុ] អ្នកមានគុណ; រ៉ៃ. **គុណោ យេសម.ត្ថិតិ> គុណវន្តោ** ។

គុណាតិរេកសម្បទា ឥ. [គុណាតិរេក+សម្បទា] ធម្មជាតិជាគ្រឿងដល់ព្រមដោយទក្ខិណេយ្យបុគ្គលអ្នកមានគុណដ៏ក្រៃលែង, កិ.ដល់ព្រមគឺ ទក្ខិណេយ្យបុគ្គលអ្នកមានគុណដ៏ច្រើន ។

គុណិត គុ. [គុណ+ឥ.អា.+ត] ដែល...គុណហើយ, .ទ្វេហើយ, រាប់ហើយ ។

គុត្ត គុ. [គុប+ត] អ្នកគ្រប់គ្រង, គឺ...គ្រប់គ្រងហើយ ។ . **តា** ឥ. ភាវៈនៃ....ជា...គឺ...គ្រប់គ្រងហើយ ។ . **ទ្វារ** គុ. អ្នកមានទ្វារគ្រប់គ្រងហើយ; រ៉ៃ. **គុត្តំ ទ្វារំ យេន សោ> គុត្តទ្វារោ** ។

គុត្តិ ឥ. [គុប+តិ] កិ.គ្រប់គ្រង, កិ.រក្សា; រ៉ៃ. **គោបនំ> គុត្តិ** ។

គុម្ពបិដ្ឋិ នបុំ. [គុម្ព+បិដ្ឋិ] ខ្នងនៃគុម្ពឈើ, ខាងក្រោយនៃគុម្ពឈើ ។

គុម្ពមូល នបុំ. [គុម្ព+មូល] ប្រទេសជាទីតាំងនៃគុម្ពឈើ, ទីជិតនៃគុម្ពឈើ ។

គុម្ពាភិមុខ គុ. [គុម្ព+អភិមុខ] មានមុខឆ្ពោះទៅកាន់គុម្ពឈើ ។

គុយ្ហភណ្ឌក នបុំ. [គុយ្ហ+ភណ្ឌ+ក] ភណ្ឌៈគឺបុ. គប្បីលាក់, ភណ្ឌៈគឺអវយវៈដែលបុ. គប្បីលាក់, ភណ្ឌៈគឺគុយ្ហប្រទេស ។

គុយ្ហប្បដិច្ឆន្ន គុ. [គុយ្ហ+បដិច្ឆន្ន] ទាំងគឺបុ. គប្បីលាក់ទាំងគឺបុ. គប្បីបិទបាំង, បិទបាំងហើយនូវអវយវៈគឺបុ. គប្បីលាក់ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

គុហាសយ ពុំ. [គុហា+អាសយ] អាស្រ័យនូវមហាភូតរូបដូចជាគុហា, អាស្រ័យនូវហទយរូបហើយប្រព្រឹត្តទៅ ។

គុឡ ពុំ. [គុឡ+អ] ស្ករអំពៅ, ដុំ, សំណុំ, អង្គញ់ ។ - **កីឡា** ឥ. កិ. លេងនូវអង្គញ់ ។ - **បិណ្ឌ** ពុំ. ដុំនៃស្ករអំពៅ ។ - **មណ្ឌល** នពុំ. មណ្ឌលជាទីលេងនូវអង្គញ់ ។

គូថ ពុំ. [គូថ+ឋ] សភាវៈដែលជនបិទបាំងព្រោះភាវៈនៃវត្ថុនោះជារបស់បដិកូល (គូថ, លាមក, អាចមន៍); វិ. **បដិកូលត្តា គោបិយតីតិ> គូថោ** ។ - **អាវាដ** ពុំ. រណ្ដៅដីពេញដោយលាមក ។ - **កលល** នពុំ. ភក់ដីលាយហើយដោយលាមក; វិ. **គូថេហិ សំសដ្ឋំ កលលំ> គូថកលលំ** ។ - **កូប** ពុំ. រណ្ដៅដីពេញដោយលាមក ។ - **និរយ** នពុំ. នរកដីពេញដោយលាមក, គូថនរក ។ - **បិណ្ឌ** ពុំ. ដុំនៃលាមក, ដុំនៃគូថ ។ - **ភក្ខ** គុ. មានលាមកជាចំណី, មានលាមកជារបស់ស៊ី, មានលាមកជាភក្សាហារ ។ - **សូករបោតិកា** ឥ. កូននៃជ្រូកស៊ីនូវលាមក ។

គេណ្ឌុក ពុំ. [គុឌ+ណុក ឬគុទ+ណុក] ធ្នូក, កូនឃ្លី ។

គេធវស ពុំ. [គេធ+វស] អំណាចនៃសេចក្ដីត្រេកអរ, សេចក្ដីជាប់ចិត្ត ។

គេយ្យ នពុំ. [គេ+ណ្យ] គេយ្យៈ, ពាក្យគីបុ. ដើម្បីច្រៀង ។

គេហ នពុំ. ពុំ. [គហ+អ, ផ្លាស់អនៃគជាឯ] (សេនាសនៈ) កាន់យកនូវទព្វសម្ភារៈ (ផ្ទះ); វិ. **ធញ្ញសម្ភារេ គណ្ហាតីតិ> គេហំ** ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

គេ

- **ករណត្ថ** ចុំ. ប្រយោជន៍ដល់គិ.ធ្វើនូវផ្ទះ, ត្រូវការដល់គិ.ធ្វើនូវផ្ទះ ។ - **គមនភាវ** ចុំ. ភាវៈនៃគិ.ទៅកាន់ផ្ទះ, ។ - **គោបកមត្ត** គុ. ត្រឹមតែជនអ្នកគ្រប់គ្រងនូវផ្ទះ, ត្រឹមតែជនអ្នកចាំនូវផ្ទះ (គេហគោបក<គេហ+គុប+ណ្វុ = វិ. **គេហំ គោបេតីតិ> គេហគោបកោ**) ។ - **ច្ឆាយា** ឥ. ស្រមោលនៃផ្ទះ, ម្លប់នៃផ្ទះ ។ - **ជន** ចុំ. ជនក្នុងផ្ទះ, ជនអ្នកនៅក្នុងផ្ទះ ។ - **អជ្ឈាយនភយ** នចុំ. ភ័យ (សេចក្តីខ្លាច) អំពីគិ.ឆេះនូវផ្ទះ ។ - **ដ្ឋាន** នចុំ. ទីនៃផ្ទះ, ទីជាទីតាំងនៃផ្ទះ, ទីជាទីធ្វើនូវផ្ទះ ។ - **ទាសី** ឥ. ទាសីក្នុងផ្ទះ, ខ្ញុំស្រីក្នុងផ្ទះ ។ - **បច្ឆាភាគ** ចុំ. ប្រទេសជាចំណែកខាងក្រោយនៃផ្ទះ (កន្សៀនៃផ្ទះ) ។ - **បរិក្ខារ** ចុំ. បរិក្ខារនៃផ្ទះ, បរិក្ខារក្នុងផ្ទះ ។ - **ប្បវិសនកាល** ចុំ. កាលជាទីចូលទៅកាន់ផ្ទះ, កាលនៃគិ.ចូលទៅកាន់ផ្ទះ ។ - **ប្បវេសនមង្គល** នចុំ. មង្គលគឺគិ.ចូលទៅកាន់ផ្ទះ, មង្គលគឺបុគ្គលគប្បីធ្វើក្នុងកាលជាទីចូលទៅកាន់ផ្ទះ, មង្គលជាទីចូលទៅកាន់ផ្ទះ ។ - **ភិត្តិ** ឥ. ជញ្ជាំងនៃផ្ទះ ។ - **ភិត្តិអាទិ** គុ. (ទី) មានជញ្ជាំងនៃផ្ទះជាដើម ។ - **មជ្ឈ** នចុំ. កណ្តាលនៃផ្ទះ ។ - **មានុសក** ចុំ. ប្រជុំនៃមនុស្សក្នុងផ្ទះ, ពួកនៃមនុស្សក្នុងផ្ទះ; វិ. **មនុស្សានំ សមូហោ> មានុសកោ** (មនុស្ស+កណ) ។ - **រក្ខទារក** ចុំ. ទារកអ្នករក្សានូវផ្ទះ, បុគ្គលអ្នករក្សានូវផ្ទះ និងទារក, ក្មេងចាំនូវផ្ទះ, មនុស្សអ្នកចាំនូវផ្ទះ និងក្មេង ។ - **រក្ខិក** គុ. អ្នករក្សានូវផ្ទះ ។ - **មត្ថក** ចុំ. ទីបំផុតនៃផ្ទះ, កំពូលនៃផ្ទះ ។ - **សណ្ឋានាទិវស** ចុំ. អំណាចនៃសណ្ឋានមានសណ្ឋាននៃផ្ទះជាដើម, អំណាចនៃ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

សណ្ឋាន មានសណ្ឋានដូចជាសណ្ឋាននៃផ្ទះជាដើម, អំណាចនៃទ្រង់ទ្រាយមានទ្រង់ទ្រាយនៃផ្ទះជាដើម ។ - **សមីប** គុ. ទីជិតនៃផ្ទះ ។ - **សម្បត្តិ** ឥ. សម្បត្តិគឺផ្ទះ សម្បត្តិក្នុងផ្ទះ ។ - **សាមន្ត** គុ. ទីជិតនៃផ្ទះ ។ - **សាមិក** ថុំ. ជនជាម្ចាស់នៃផ្ទះ ។ - **សាមន្ត** គុ. ទីជិតនៃផ្ទះ ។ - **សាមិក** ថុំ. ជនជាម្ចាស់នៃផ្ទះ ។

គេហាភិមុខ គុ. [គេហ+អភិមុខ] មានមុខឆ្ពោះទៅកាន់ផ្ទះ, មានមុខបែរទៅកាន់ផ្ទះ ។

គេហាភិមុខី គុ. [គេហាភិមុខ+ណី] ប្រែដូច«គេហាភិមុខ» ។

គោ ថុំ. ឥ. [គម+ក្វិប្ប] (សត្វ)តែងដើរទៅ (គោ); វិ. **គច្ឆតីតិ> គោ** ។ - **អាជានិយ** ថុំ. គោអាជានេយ្យ, គោដឹងនូវហេតុនិងមិនមែនហេតុដោយក្រៃលែង, គោអាចក្នុងកិ.ដឹងនូវកិច្ចដ៏រហ័ស (ចូរមើល អាជានីយ ភាគទី១) ។ - **គណជេដ្ឋក** គុ. ចំរើនបំផុតជាងពួកនៃគោ, ជាច្បងក្នុងហ្វូងនៃគោ, ជាច្បងជាងហ្វូងនៃគោ ។ - **គណ** ថុំ. ពួកនៃគោ, ហ្វូងនៃគោ ។ - **មហិសទាសីទាសក្ខេត្តវត្ថុគាមនិគមជនបទាទិ** គុ. (សត្វនិងសង្ខារ) មានគោ និងក្របី និងមាសី និងទាសៈ និងខេត្ត និងវត្ថុនិងស្រុក និងនិគម និងជនបទជាដើម (ខេត្ត = ស្រែ, ចំការ, វត្ថុ = ទីនៅ, ទីដី, ទីភូមិ) ។

គោឃាដក ថុំ. [គោ+ហន+ណ្វុ] (ជន) អ្នកសម្លាប់នូវគោ; វិ. **គាវោ ហនតីតិ> គោឃាដកោ** ។ - **កម្ម** នថុំ. កម្មនៃជនអ្នកសម្លាប់នូវគោ ។ - **បុត្ត** ថុំ. កូននៃជនអ្នកសម្លាប់នូវគោ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

- បុត្តវត្ថុ នបុំ. រឿងនៃកូននៃជនអ្នកសម្លាប់នូវគោ ។

គោចរ បុំ. [គោ+ចរ+អ] (សភាវៈ) ជាទីប្រព្រឹត្តទៅនៃឥន្ទ្រិយ (គោចរ, អារម្មណ៍, ចំណី); វិ. **គោ ចរតិ ឧបគ្គតិ ឯត្ថាតិ> គោចរោ** ។ ម៉្យាងទៀត អាហារគឺសត្វគប្បីបានក្នុងទីជាទីត្រេច ទៅដូចជាទីត្រាច់ទៅនៃគោ ។ - **គ្គាម** បុំ. គោចរគ្រាម (ស្រុកជាទីត្រាច់ទៅដូចទីជាទីត្រាច់ទៅនៃគោ) ។ - **អជ្ឈត្តសង្ខាត** គុ. ពោលគឺធម៌ជាខាងក្នុងជាអារម្មណ៍, ពោលគឺធម៌ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងក្នុងជាអារម្មណ៍ជាទីចរទៅនៃឥន្ទ្រិយ ។ - **ភូមិ** ឥ. គោចរភូមិ, ភូមិជាទីត្រាច់ទៅនៃគោ ។ - **សម្បជញ្ញ** នបុំ. សេចក្តីដឹងច្បាស់គឺអារម្មណ៍, សេចក្តីដឹងច្បាស់គឺអារម្មណ៍ជាទីចរទៅនៃឥន្ទ្រិយ, សេចក្តីដឹងច្បាស់ដោយអំណាចនៃអារម្មណ៍, សេចក្តីដឹងច្បាស់ដោយអំណាចនៃអារម្មណ៍ជាទីចរទៅនៃឥន្ទ្រិយ ។ - **សម្បន្ន** គុ. មានគោចរដល់ព្រមហើយ, ដល់ព្រមហើយដោយគោចរ, ដល់ព្រមហើយដោយចំណី ។ - **សង្ខាត** គុ. ពោលគឺអារម្មណ៍, ពោលគឺធម៌ជាទីត្រាច់ទៅនៃឥន្ទ្រិយ ។

គោណ បុំ. [គម+យុ] (សត្វ) តែងដើរទៅ (គោ); វិ. **គច្ឆតីតិ> គោណោ** ។ - **ជាតិ** ឥ. ជាតិនៃគោ ។ - **សកដាទិ** (វត្ថុ) មានគោនិងរទេះជាដើម ។

គោតម បុំ. [គោតម+ណ] ជនជាកូនចៅនៃមុនីឈ្មោះគោតម (សមណៈឈ្មោះគោតម, ព្រះពុទ្ធជាគោតម); វិ. **គោតមស្ស មុនិនោ អបច្ចំ> គោតមោ** ។ - **គោត្ត** នបុំ. គោតម

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

គោត្រ, គោត្រនៃជនឈ្មោះគោតមៈ ។ - **សាវក** ចុំ. សាវ័កនៃព្រះពុទ្ធជាគោតម ។

គោតមី ឥ. [គោតម+ណ+ញ] ស្រីជាពូជពង្សនៃគោតម (ឈ្មោះគោតមី); វិ. **គោតមស្ស អបច្ចំ> គោតមី** ។

គោធា ឥ. [គុធ+អ+អា.ឥ.] ទន្សង ។ - **បណ្ឌិត** ចុំ. ទន្សងជាបណ្ឌិត, គោធបណ្ឌិត ។ - **រាជ** ចុំ. ស្ដេចទន្សង, ស្ដេចនៃទន្សង, ទន្សងជាស្ដេច ។ - **មំស** នចុំ. សាច់នៃទន្សង ។

គោធិក អ.ន. ភិក្ខុឈ្មោះគោធិកៈ ។ - **ត្ថេរ** ចុំ. ព្រះថេរៈឈ្មោះគោធិកៈ ។ - **ត្ថេរបរិនិព្វានវត្ថុ** នចុំ. រឿងនៃបរិនិព្វាននៃព្រះថេរៈឈ្មោះគោធិកៈ ។

គោប ចុំ. [គោ+បា+ណ] (ជន) អ្នករក្សានូវគោ, អ្នកចិញ្ចឹមនូវគោ; វិ. **គាវោ បាតីតិ> គោបោ** ។

គោបយ កិ. [គុប+ណយ+ហិ.ប.] ចូរគ្រប់គ្រង , ចូររក្សា ។

គោបយិតុំ អ. [គុប+ណយ+ឥ.អា.+តុំ] ដើម្បីគ្រប់គ្រង, វិកិ.គ្រប់គ្រង ។

គោបយីសុ កិ. [គុប+ណយ+ឌំ.អជ្ជ.] គ្រប់គ្រងហើយ ។

គោបានសិវង្គ គុ. [គោបានសិ+វង្ក] វៀចឬកោងដូចជាបង្គង់ផ្ទះ ។

គោបាលក ចុំ. [គោ+បាល+ណ្វុ] (ជន)អ្នករក្សានូវគោ, អ្នកឃ្វាលនូវគោ, អ្នកចាំនូវគោ (អ្នកគង្វាលគោ); វិ. **គាវោ បាលេតីតិ> គោបាលកោ** ។ - **ត្ត** នចុំ. ភាវៈនៃជនអ្នករក្សានូវគោ,

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ភារៈនៃ...នោះជាអ្នករក្សានូវគោ ។ . **ទារក** ចុំ. ទារក (ក្មេង) អ្នករក្សានូវគោ ។

គោបាលកុល នថុំ. [គោបាល+កុល] ត្រកូលនៃជនអ្នករក្សានូវគោ (អ្នកចិញ្ចឹមនូវគោ) ។ **គោបាល**<គោ+បាល+អ = វិ. **គាវោ បាលេតីតិ**> **គោបាលោ** ។

គោបិត គុ. [គុប+ត.អា.+ត] គ្រប់គ្រងហើយ, រក្សាហើយ, គឺ... គ្រប់គ្រងហើយ ។

គោបេតិ កិ. [គុប+ណេ+តិ.វ.] គ្រប់គ្រង, រក្សា, ថែទាំ ។

គោបេហិ កិ. [គុប+ណេ+តិ.វ.] ចូរគ្រប់គ្រង ។

គោបក ចុំ. [គុប+ណ+ក.ស.] (អវយវៈ) ដែលគេគ្រប់គ្រង (ករជើង); **វិ. គោបេតីតិ**> **គោបកោ** ។

គោមយ គុ. [គោ+មយ] គោម័យ, ករីសដែលគោធ្វើហើយ ឬករីសដែលកើតអំពីគោ (អាចម៍គោ); **វិ. គាវេន បកតំ (ករីសំ)**> **គោមយំ; គោតោ និព្វត្តំ វា ករីសំ**> **គោមយំ** ។

គោយូថ ចុំ. [គោ+យូថ] ហ្វូងនៃគោ; **វិ. គុន្នំ យូថោ**> **គោយូ-ថោ** ។

គោសត នថុំ. [គោ+សត] រយនៃគោ ។

គោសាមិក ចុំ. [គោ+សាមិក] ម្ចាស់នៃគោ ។

គោហនុក គុ. [គោ+ហនុ+ក] ឈើមានសណ្ឋានដូចជាចង្កានៃគោ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ឃដ បុំ. [ឃដ+អ] ក្អម, ឆ្នាំង, ពក ។

ឃដន នបុំ. [ឃដ+យុ] កិ.ត, កិ.រួមគ្នា, សេចក្ដីព្យាយាម, កិ.ខ្ជប់, កិ.ខ្ជាំងខ្ជប់, កិ.ខន្តិច ។ . **វិចន** បុំ. ពាក្យជាគ្រឿងខ្ជាំងខ្ជប់, ពាក្យជាគ្រឿងត ។

ឃដប្បមាណ គុ. [ឃដ+បមាណ] មានឆ្នាំងជាប្រមាណ, មានក្អមជាប្រមាណ, ប៉ុនឆ្នាំង, ប៉ុនក្អម ។

ឃដសិត្ត គុ. [ឃដ+សិត្ត] កំពុងឆេះនូវខ្លាញ់, ដែលគេស្រោចដោយខ្លាញ់ ។ ប្រើជា «ឃតសិត្ត» ក៏មាន ។

ឃដិឱទន បុំ. [ឃដិ+ឱទន] បាយក្នុងឆ្នាំង, បាយដែលជាប់នៅក្នុងឆ្នាំង ។

ឃដិកា ឥ. ដុំ, ពក, ពកឈើ ។

ឃដិការ អ. ន. ឈ្មោះឃដិការ (បុំ. អ្នកធ្វើនូវឆ្នាំង, ស្មូនឆ្នាំង) ។

ឃដិត្វា អ. [ឃដ+ឥ_អា.+ត្វា] តហើយ, ព្យាយាមហើយ ។

ឃដិត គុ. [ឃដ+ឥអា.+ត] គីបុ.កិនហើយ, ដីតាំងនៅក្នុងឆ្នាំង ។

ឃដិយតិ កិ. [ឃដ+ឥ_អា.+យ+តិ_វ.] ត,...គឺ...ត, ព្យាយាម ។

ឃដេន្ត គុ. [ឃដ+ឯ+អន្ត] កាលត, កាលព្យាយាម ។

ឃដេត្វា អ. [ឃដ+ឯ+ត្វា] តហើយ, ព្យាយាមហើយ ។

ឃដេសិ កិ. [ឃដ+អ+ឦ_អជ្ជ., ចុះ ស_អា.] តហើយ, ព្យាយាមហើយ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ឃដ្ដន នបុំ. [ឃដ្ដ+យុ] កិ.ត, -ដំ, -កិ. ខ្ទប់, កិ.តាប, កិ.សម្លាប់, កិ. បៀតបៀន, កិ.ទង្គិច ។

ឃដ្ដិត កិ. [ឃដ្ដ+អ+ត-វ] ត, គោះ, ដំ, តាប, ខ្ទប់, ផ្ទាត់, កេះ ។

ឃដ្ដេតុកាម គុ. [ឃដ្ដេតុំ+កម+ណ] ចង់ដើម្បីត, -ខ្ទប់, -គោះ, -ដំ ។

ឃដ្ដេសិ កិ. [ឃដ្ដ+អ+ឦ-អជ្ជ. ចុះស-អា.] គោះហើយ, ដំហើយ, តាបហើយ ។

ឃន បុំ. គុ [ហន+អ ផ្លាស់ ហជាឃ] ដុំ, ពាន់, មេឃ ។ - **កវ- កវស្ស** នបុំ. ភ្លៀងធ្វើនូវភារៈជាដុំ, គ្រឿងធ្វើឱ្យជាដុំ (ភ្លៀងព្រិល)។ - **កោដិមវត្តសុវណ្ណ** នបុំ. មាសឆ្អិនគួរដល់កិ.ដំឱ្យជាដុំ, មាសឆ្អិន (មាសក្រហម) គួរដល់កិ.ផៃឱ្យជាដុំ, មាសឆ្អិនមានកំពូលដ៏តាន់ ។ - **កោដិម** គុ. មានកិ.ផៃឱ្យជាដុំ, គួរដល់កិ.ដំឱ្យជាដុំ, មានកំពូលដ៏តាន់ ។ - **ឃនដ្ឋាន** នបុំ. ទីនៃសាច់ជាដុំៗ, ទីជាទីតាំងនៃសាច់ជាដុំៗ ។ - **មដ្ឋក** អ.ន. ឈ្មោះឃនមដ្ឋកៈ ។ - **មំស** នបុំ. សាច់ជាដុំ, សាច់ចំឡក ។ - **វត្តសុវណ្ណ-ផលិកប្បវាឡមយ** គុ. ជាវិការៈនៃមាសឆ្អិនជាដុំ និងកែវផលិក និងកែវប្រពាឡ, សម្រេចហើយដោយមាសឆ្អិនដ៏តាន់ និងកែវផលិក និងកែវប្រពាឡ ។ - **វត្តសុវណ្ណមយ** គុ. ជាវិការៈនៃមាសឆ្អិនជាដុំ, ដែលបុគ្គលធ្វើហើយដោយមាសឆ្អិនជាដុំ ។ - **វស្ស** នបុំ. ភ្លៀងជាដុំ, ភ្លៀងព្រិល ។ - **វាស** គុ. មានប្រទេសជាទីនៅដ៏ណែន, មានប្រទេសជាទីនៅដ៏តាន់តាប់, មានទីជាទីនៅដ៏កុះករ ។ - **សុវណ្ណកោដិម** គុ. មានចុងជាវិការៈនៃមាសតាន់,

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

មានមាសជាទីគួរដល់កិ.ដំ, គួរដល់កិ.ផែនូវមាសជាទី ។ - សេលបព្វត ថុំ. ភ្នំជាវិការៈនៃថ្មជាទី, ភ្នំជាវិការៈនៃថ្មតាន់, ភ្នំដែលធម្មជាតពាក់តែងជាថ្មតាន់ ។ - សេលសទិស គុ. ប្រាកដស្មើដោយថ្មតាន់, ដូចជាថ្មតាន់ ។

ឃរ នថុំ. [គហ>ឃរ+ណ] (សេនាសនៈ) កាន់យកនូវទព្វសម្ភារៈ (ផ្ទះ); វិ. **ធព្វសម្ភារេ គណ្ហាតីតិ> ឃរំ** ។ - **ទ្វារ** នថុំ. ទ្វារនៃផ្ទះ, - **បព្ឋិបាដិ** ឥ. លំដាប់នៃផ្ទះ ។ - **ពន្ទន** នថុំ. វត្ថុជាគ្រឿងចងតីផ្ទះ, ចំណងតីផ្ទះ; វិ. **ឃរំ ឯទ ពន្ធនំ> ឃរ ពន្ធនំ** ។ - **មានុសក** ថុំ. ប្រជុំនៃមនុស្សក្នុងផ្ទះ, ពួកនៃមនុស្សក្នុងផ្ទះ; វិ. **មនុស្សានំ សមូហោ> មានុសកោ, ឃរេមានុសកោ> ឃរមានុសកោ** ។ - **សប្ប** ថុំ. ពស់ក្នុងផ្ទះ, ពស់អាស្រ័យនូវផ្ទះ (ពស់ផ្ទះ) ។ - **សប្បជាតិក** គុ. ប្រកបដោយជាតិនៃពស់ផ្ទះមានជាតិនៃពស់អាស្រ័យនូវផ្ទះ; វិ. **ឃរេ សប្បោ> ឃរសប្បោ; ឃរសប្បស្ស ជាតិ> ឃរសប្បជាតិ; ឃរសប្បជាតិយា និយុត្តោ> ឃរសប្បជាតិកោ** ។ - **សាមិនី** ឥ. (ស្ត្រីជាម្ចាស់នៃផ្ទះ ។ - **សូករ** ថុំ. ជ្រូកក្នុងផ្ទះ ។)

ឃរណី ឥ. [ឃរ+នី, នី>ណី+ឰ] (ស្ត្រី) អ្នកនាំទៅនូវផ្ទះ (មេផ្ទះ); វិ. **ឃរំ នេតីតិ> ឃរណី** ។ អ.ន. ឧបាសិកាឈ្មោះឃរណី ។

ឃរាវាស ថុំ. [ឃរ+អា+វស+ណ] ការនៅអាស្រ័យនូវផ្ទះ, ការនៅគ្រប់គ្រងនូវផ្ទះ; វិ. **ឃរស្ស អាវសនំ> ឃរាវា**

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

សោ ។ អ្នកនៅគ្រប់គ្រងនូវផ្ទះ, ឃរាវាសៈ; វិ. **ឃរំ អាវស-តីតិ> ឃរាវាសោ** ។ . **ពន្ទន** ឧចុំ. វត្ថុជាគ្រឿងចងគឺកិ. នៅគ្រប់គ្រងនូវផ្ទះ, ចំណងគឺឃរាវាស ។

ឃំសតិ កិ. [ឃំស+អ+តិ.វ.] ក្លួត, ត្រដុស, សង្កៀត ។

ឃំសន្តី គុ. [ឃំស+អន្ត+ឦ] កាលក្លួត, កាលត្រដុស, កាលសង្កៀត ។

ឃំសិត្វា អ. [ឃំស+ឥ.អា.+ត្វា] ក្លួតហើយ, ត្រដុសហើយ ។

ឃំសិយមាន គុ. [ឃំស+ឥ.អា.+យ+មាន] គឺ...កាលក្លួត, គឺ...ត្រដុស ។

ឃាត ចុំ. [ហន>ឃាត+ណ] កិ.សម្លាប់, កិ.បៀតបៀន; វិ. **ឃាត-នំ> ឃាតោ** ។

ឃាតយេ កិ. [ហន>ឃាត+ណយ+ឯយ្យ.ស.] គប្បីសម្លាប់, គប្បីបៀតបៀន ។

ឃាតាបេន្ត គុ. [ហន+ណាបេ+អន្ត] កាលញុំាង...ឱ្យសម្លាប់, ឱ្យបៀតបៀន ។

ឃាតាបេយ្យ កិ. [ហន+ណាបេ+ឯយ្យ.ស.] គប្បីញុំាង...ឱ្យសម្លាប់ ។

ឃាតិយមាន គុ. [ហន+ឥ.អា.+យ+មាន] គឺ...កាលសម្លាប់ ។

ឃាតេតព្វ គុ. [ហន+ណេ+តព្វ] គឺ...គប្បីសម្លាប់ ។

ឃាតេតិ កិ. [ហន+ណេ+តិ.វ.] សម្លាប់, បៀតបៀន ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ឃាតេតុ កិ. [ហន+ណេ+តុ.ប.] ចូរសម្លាប់, ចូរបៀតបៀន ។

ឃាតេត្វា អ. [ហន+ណេ+ត្វា] សម្លាប់ហើយ,... ។

ឃាតេយ្យំ កិ. [ហន+ណេ+ឯយ្យុំ.ស.] គប្បីសម្លាប់,... ។

ឃាតេស្សតិ កិ. [ហន+ណេ+ស្សតិ.ភ.] នឹងសម្លាប់,... ។

ឃាយិត្វា អ. [ឃា+ឥ_អា.+ត្វា, ផ្លាស់អានៃឃាជាអាយ] ហិតហើយ, ធុំហើយ, ស្រូបហើយ ។

ឃាសច្ឆាទន នបុំ. [ឃាស+ឆាទន] វត្ថុគឺបុ.គប្បីស៊ី និងវត្ថុជាគ្រឿងបិទបាំង, វត្ថុគឺបុ.គប្បីស៊ី និងវត្ថុជាគ្រឿងស្លៀកដណ្ដប់ (បាយនឹងសំពត់) ។ **ឃាស**<ឃស+ណ = វិ. **ឃសិតព្វន្តិ> ឃសនំ ឃសនំ> ឃាសោ** ។ **ឆាទន**<ឆទ+យុ = វិ. **ឆាទេតិ ឯតេនាតិ> ឆាទនំ** ។ . **មត្ត** គុ. ត្រឹមតែវត្ថុគឺបុ.គប្បីស៊ីនឹងសំពត់សម្រាប់ស្លៀកដណ្ដប់ ។ . **អាទិ** គុ. (វត្ថុ) មានបាយគឺបុ.គប្បីស៊ីនិងសំពត់សម្រាប់ស្លៀកដណ្ដប់ជាដើម ។

ឃុរុឃុរាយតិ កិ. [ឃុរុឃុរុ+អាយ+តិ_វ.] ប្រព្រឹត្តនូវសម្លេងថាឃុរុឃុរុ ។

ឃោរ គុ. [ឃុរ+ណ] ធម្មជាតិដែលបុគ្គលតែងខ្លាច, ឬធម្មជាតញាំងភ័យឱ្យកើតឡើង, (ពន្លឹក, ក្លា, ក្លៀវក្លា, ខ្លាំងក្លា, អង់អាច, មោះមុត); វិ. **ឃុរយតិ ភីសយតីតិ> ឃោរំ; ឃុរតិ ភយមុប្បាទយតីតិ> ឃោរំ** ។ . **តប** គុ. មានតបៈដ៏ពន្លឹក, អ្នកមានតបៈដ៏ក្លា; វិ. **ឃោរោ តបោ យស្ស**

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

សោ> ឃោរគេឃោ ។ - **វិស** គុ. មានពិសដ៏ពន្លឹក, មានពិសដ៏ក្លា ។

ឃោសក ចុំ. [ឃុស+ណ្ហុ] អ្នកឃោសនា, អ្នកស្រែកប្រកាស ។ អ.ន. កុមារឈ្មោះឃោសកៈ ។ - **ទេវបុត្ត** ចុំ. ទេវបុត្តឈ្មោះឃោសកៈ ។

ឃោសន នចុំ. [ឃុស+យុ] កិ.គឹកកង, ការឃោសនា, សំលេងជាគ្រឿងគឹកកង; វិ **ឃោសយតេតិ> ឃោសនំ ឃោសេន្តិ ឯតេនាតិ> ឃោសនំ** ។ ឥ. ឃោសនា ។ - **កម្ម** នចុំ. កម្មគឺកិ.ឃោសនា, កិ.ស្រែកប្រកាស, -កិ.ញុំាងសម្លេងឱ្យគឹកកង ។

ឃោស ចុំ. [ឃុស+ណ] គឹកកង, កងរំពង, កិ.គឹកកង, ការស្រែកប្រកាស, ការឃោសនា; វិ. **ឃោសនំ> ឃោសោ** ។ សំលេងជាគ្រឿងគឹកកង; វិ. **ឃោសេន្តិ ឯតេន ចា ឯត្ថាតិ> ឃោសោ** ។ - **ប្បមាណិក** គុ. អ្នកប្រកបដោយប្រមាណក្នុងសំលេងដ៏គឹកកង; វិ. **ឃោសប្បមាណេន និយុត្តា> ឃោសប្បមាណិកា** ។

ឃោសាបេត្វា អ. [ឃុស+ណាបេ+ត្វា] ញុំាងសម្លេងឱ្យគឹកកងហើយ ។

ឃោសិត គុ. [ឃុស+ឥ_អា+ត] គឺ.....ឱ្យគឹកកងហើយ, គឺ.... ឃោសនាហើយ, គឺ...ស្រែកប្រកាសហើយ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ឃោសិតារាម ចុំ. [ឃោសិត+អារាម] វិហារឈ្មោះឃោសិតារាម, អារាមឈ្មោះឃោសិតៈ ។

ឃោសេតិ កិ. [ឃុស+ណេ+តិ_វ.] ញ៉ាំងឱ្យ.....តឹកកង, ឱ្យឃោស-នា;... ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ចក្ក នចុំ. [ចក្ក+អ ឬករ+អ] វត្ថុតែងបៀតបៀននូវផែនដី ឬវត្ថុជាគ្រឿងធ្វើនូវដំណើរ (កង់, គ្រឿងចក្រ); វិ. **ចក្កតិ ព្យថតិ ហឹសតិ ភូមិន្តិ> ចក្កំ; ករោតិ គមនមនេនាតិ> ចក្កំ** ។ -**បាទ** ចុំ. ជើងនៃចក្រ; គុ. មានចក្រជាជើង ។ -**ភេទ** ចុំ. កិ.ទំលាយនូវចក្រ ។ -**មគ្គ** ចុំ. ផ្លូវនៃចក្រ, ផ្លូវនៃកង់ ។ -**មត្ត** គុ. មានចក្រជាប្រមាណ, មានកង់ជាប្រមាណ, ប៉ុនកង់ ។ -**ធុបន** នចុំ. រង្វង់នៃកង់, កិ.ប្រជុំនៃកង់, កិ.ស្ងប់ស្ងៀមនៃកង ។ -**យុគ** នចុំ. គូនៃចក្រ, គូនៃកង់, ។ -**រតន** នចុំ. ចក្ករតន៍, កែវគឺចក្រ ។ -**អាទិ** គុ. អវយវៈនៃរថមានចក្រជាដើម, យានូបករណ៍មានកង់ជាដើម ។

ចក្កវត្តិ ចុំ. [ចក្ក+វត្ត+ណិ] អ្នកញ៉ាំងចក្រឱ្យប្រព្រឹត្តទៅ (ចក្រព័ត្តិ, ស្តេចចក្រព័ត្តិ); វិ. **ចក្កំ វត្តេតីតិ> ចក្កវត្តិ** ។ **ចក្ករតនំ វត្តេតិ អាកាសេ អត្តនោ បុរតោ គមយតីតិ វា> ចក្កវត្តិ** ។ -**រជ្ជ** នចុំ. ចក្រពត្តិរាជ្យ, ភារៈនៃស្តេចចក្រព័ត្តិ ។ -**រាជា** ចុំ. ព្រះរាជាអ្នកញ៉ាំងចក្រឱ្យប្រព្រឹត្តទៅ, ស្តេចចក្រព័ត្តិ ។ -**សម្បត្តិ** ឥ. សម្បត្តិនៃស្តេចចក្រព័ត្តិ ។ -**សិរី** ឥ. សិរីនៃស្តេចចក្រព័ត្តិ, សិរីនៃស្តេចអ្នកញ៉ាំងចក្រឱ្យប្រព្រឹត្តទៅ ។

ចក្កវាឡ នចុំ. [ចក្រ+វាឡ] ចក្រវាឡ, ចក្រវាឡ ។ -**កោដិស-តសហស្ស** នចុំ., សែននៃកោដិនៃចក្រវាឡ ។ -**គព្ភ** ចុំ. ល្វែងនៃចក្រវាឡ, ផ្ទៃនៃចក្រវាឡ ។ -**បព្វត** ចុំ. ភ្នំឈ្មោះចក្រ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

វាឡ, ចក្រវាឡបពិត ។ - **បរិយន្ត** ចុំ. ទីបំផុតជុំវិញនៃចក្រវាឡ ។ - **មុខវដ្ដិ** ឥ. កណ្ដាប់នៃមាត់នៃចក្រវាឡ ។ - **សតសហស្ស** ចុំ. សែននៃចក្រវាឡ ។ - **សត** ចុំ. រយនៃចក្រវាឡ ។ - **សហស្ស** ចុំ. ពាន់នៃចក្រវាឡ ។

ចក្ខុ នចុំ. [ចក្ខ+ឧ ឬណុ] ធម្មជាតរមែងឃើញនូវរូប (ចក្ខុ, ភ្នែក); វិ. **រូបំ ចក្ខតីតិ> ចក្ខុ** ។ - **ទុព្វល** គុ. អ្នកមានចក្ខុទុព៌ល, អ្នកទុព៌លដោយចក្ខុ, អ្នកមានចក្ខុមានកម្លាំងថយ, អ្នកមានចក្ខុមានកម្លាំងគឺទោសប្រទូស្តហើយ ។ - **ទ្វារាទិវស** ចុំ. អំណាចនៃទ្វារមានចក្ខុទ្វារជាដើម ។ - **ទ្វារាទិ** គុ. (ទ្វារ) មានចក្ខុទ្វារជាដើម ។ - **ទ្វារ** នចុំ. ទ្វារគឺចក្ខុ ។ - **បថ** ចុំ. គន្លងនៃចក្ខុ ។ - **បាលត្ថេរ** ចុំ. ព្រះថេរៈឈ្មោះចក្ខុបាល ។ - **ភូត** គុ. អ្នកមានចក្ខុកើតហើយ, អ្នកមានចក្ខុ, កើតហើយជាចក្ខុ ។ - **វិកលកាល** ចុំ. កាលនៃ...មានចក្ខុវិកល, កាលនៃ...ជាអ្នកវិកលដោយចក្ខុ ។ - **វិញ្ញេយ្យាទិ** គុ. មានអារម្មណ៍គឺរូប.គប្បីដឹងច្បាស់ដោយចក្ខុជាដើម ។

ចក្ខុម គុ. [ចក្ខុ+មន្តុ] អ្នកមានចក្ខុ; វិ. **ចក្ខុ យេសមត្ថីតិ> ចក្ខុមន្តោ** ។

ចក្ខុមន្តុ គុ. [ចក្ខុ+មន្តុ] អ្នកមានចក្ខុ; វិ. **ចក្ខុ យេសមត្ថីតិ> ចក្ខុមន្តោ** ។

ចង្កមតិ កិ. [ក-កម+អ+តិ វ ផ្លាស់កអព្ភាសជា ច, ចុះនិ.អា.] ចង្ក្រម, ឈានទៅ, ដើរទៅ (ដើរទៅមក) ។

ចង្កមន នចុំ. [ក-កម+យុ] កិ.ចង្ក្រម, ទីជាទីចង្ក្រម; វិ. **ចង្កមិយ-**

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

គេកំ> ចង្កមនំ; ចង្កមកំ ឯក្កាកំ> ចង្កមនំ ។ - កោដិ ឥ. ទីបំផុតនៃទីជាទីចង្ក្រម, ចុងនៃទីជាទីចង្ក្រម ។ - កាល ចុំ. កាលនៃកិ.ចង្ក្រម, កាលជាទីចង្ក្រម ។ - ដ្ឋាន នចុំ. ទីជាទីចង្ក្រម, ទីនៃកិ.ចង្ក្រម, ទីជាទីតាំងនៃកិ.ចង្ក្រម ។ - និសីទនដ្ឋាន នចុំ. ទីជាទីចង្ក្រមនិងទីជាទីអង្គុយ ។ - អាទិ គុ. (វត្ត) មានកិ.ចង្ក្រមជាដើម ។

ចង្កមន្ត គុ. [ក_កម+អ+អន្ត] កាលចង្ក្រម, កាលឈានទៅ ។

ចង្កមមាន គុ. [ក_កម+អ+មាន] កាលចង្ក្រម, កាលឈានទៅ ។

ចង្កមាមិ កិ. [ក_កម+អ+មិ+វ.] ឈានទៅ, ដើរទៅ ។

ចង្កមិ កិ. [ក_កម+អ+ញ្ញ_អជ្ជ.] ចង្ក្រមហើយ...។

ចង្កមិតព្វ គុ. [ក_កម+ឥ_អា.+តព្វ] គឺ....គប្បីចង្ក្រម....។

ចង្កមិស្សាមិ កិ. [ក_កម+អ+ឥ_អា+ស្សាមិ.ភ] នឹងចង្ក្រម...។

ចង្កោដក ចុំ. [កុ_កុណ+ក+ក_ស.] ប្រអប់ (ចង្កោដក ក៏មាន) ។

ចជន្ត គុ. [ចជ+អ+អន្ត] កាលលះ, កាលលះបង់ ។

ចជិត្វា អ. [ចជ+ឥ_អា.+ត្វា] លះហើយ, លះបង់ហើយ ។

ចជិត្វាន អ. [ចជ+ឥ_អា.+ត្វាន] លះហើយ ។

ចជេ កិ. [ចជ+អ+ឯយ្យ_ស., សុបយ្យ ទុកតែង] គប្បីលះ.....។

ចជេយ្យ កិ. [ចជ+អ+ឯយ្យ_ស.] គប្បី.....។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ចណ្ឌ គុ. [ចណ្ឌ+អ] (ជន) ដែលកាច, សាហាវ, ព្រហើន; វិ. **ចណ្ឌតីតិ> ចណ្ឌោ** ។ . **ប្បជ្ជោត** អ.ន. ស្តេចឈ្មោះចណ្ឌប្បជ្ជោត ។ . **សោតតីរ** នថុំ. ឆ្នេរមានខ្សែទឹកដ៏កាច, ឆ្នេរនៃមេទឹកមានខ្សែទឹកដ៏កាច ។ . **ហត្ថី** ថុំ. ដំរីកាច, ដំរីសាហាវ ។

ចណ្ឌាល ថុំ. [ចណ្ឌ+អល] (មនុស្ស) ដែលកាច, -ព្រហើន, -បៀតបៀន; វិ. **ចណ្ឌាតិ បិឡេតីតិ> ចណ្ឌាលោ** ។ ឥ. **ចណ្ឌាលី** ។

ចណ្ឌិក្ក នថុំ. [ចណ្ឌ+ណិក] ភាវៈនៃ....អ្នកកាច, -សាហាវ, -ព្រហើន; **វិ. ចណ្ឌស្ស ភាវោ> ចណ្ឌិក្កំ** ។

ចតុអបាយសមុទ្ទ ថុំ. [ចតុអបាយ+សមុទ្ទ] សមុទ្រគឺអបាយ៤ ប្រើជា «ចតុរាបាយ» ក៏បាន ។

ចតុក្ក នថុំ. [ចតុ+ក] មានប្រមាណបួន, (កិ.ប្រហារ) ប្រមាណបួន; **វិ. ចត្តារិ បរិមាណានិ អស្សាតិ> ចតុក្កំ** ។

ចតុក្ខត្តុំ អ. [ចតុ+សកឹ, សកឹ>ខត្តុំ] វារៈនៃ....បួន, វារៈបួនដង, អស់វារៈបួនដង ។

ចតុគ្គាវុតមត្ត គុ. [ចតុគ្គាវុត+មត្ត] មានគាវុតបួនជាប្រមាណ, ត្រឹមតែបួនគាវុត ។

ចតុជ្ជាតិក គុ. [ចតុជ្ជាតិ+ណិក] ប្រកបដោយជាតិបួន, មានជាតិបួន, ។ . **គន្ធ** ថុំ. វត្ថុមានក្លិនប្រកបដោយជាតិបួន, គ្រឿងក្រអូបប្រកបដោយជាតិ៤ ។ . **គន្ធោទក** នថុំ. ទឹកលាយដោយ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

គ្រឿងក្រអូបដោយជាតិ៤, ទឹកមានក្លិនប្រកបដោយជាតិ៤ ។

ចតុត្ថ ប្ញ.សំ. [ចតុ+ថ>ចតុត្ថ] ទី៤, ជាគំរប់៤ ។ - **ជ្ឈាន** នថុំ. ឈានទី៤ ។ - **ទ្វារកោដ្ឋក** នថុំ. ក្លោងនៃទ្វារទី៤, ស៊ុមនៃទ្វារជាគំនប់៤ ។ - **ភាគ** ថុំ. ភាគទី៤, ចំណែកទី៤ ។ - **មគ្គ-ញ្ញាណ** នថុំ. ញាណដ៏សម្បយុត្តដោយមគ្គទី៤, មគ្គញ្ញាណទី៤ ។ - **មគ្គ** ថុំ. មគ្គទី៤ ។ - **វារ** ថុំ. វារៈទី៤, វេនទី៤ ។ - **សទ្ទ** ថុំ. សំឡេងទី៤ ។

ចតុទ្ទស បសំ. [ចតុ+ទស>ចតុទ្ទស] ដប់ក្រៃលែងដោយ៤ (ដប់បួន); វិ. **ចតូហិ អធិកា ទស> ចតុទ្ទស** ។

ចតុទ្ទិស នថុំ. [ចតុ+ទិស] ទិស៤; វិ. **ចតស្សោ ទិសា> ចតុ-ទ្ទិសំ** ។

ចតុធាតុវវត្ថានវស ថុំ. [ចតុធាតុ+វវត្ថាន+វស] អំណាចនៃកិ. តាំងចុះនូវធាតុ៤, អំណាចនៃកិ.កំណត់នូវធាតុ៤ ។

ចតុប្បច្ចយ ថុំ. [ចតុ+បច្ចយ] បច្ច័យ៤ ។ - **ទាយិកា** ឥ. អ្នកឱ្យនូវបច្ច័យ៤; វិ. **ចតុប្បច្ចយេ ទេតីតិ> ចតុប្បច្ចយទា-យិកា** ។ - **បូជា** ឥ. កិ.បូជានូវបច្ច័យ៤, កិ.បូជាដោយបច្ច័យ៤ ។ - **សក្ការ** ថុំ. គ្រឿងសក្ការៈគឺបច្ច័យ៤ ។ - **សន្តោស** ថុំ. សេចក្ដីសន្តោសក្នុងបច្ច័យ៤, សេចក្ដីត្រេកអរស្មើក្នុងបច្ច័យ៤, អ្នកត្រេកអរក្នុងបច្ច័យ៤ ។

ចតុប្បញ្ចនាឡិមត្ត គុ. [ចតុ+បញ្ច+នាឡិ+មត្ត] មាននាឡិ៤ និងនាឡិ៥ ជាប្រមាណ, ត្រឹមតែនាឡិ៤ និងនាឡិ៥ ជាប្រមាណ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ចតុប្បញ្ញាស ប. សំ. [ចតុ+បញ្ញាស] ហាសិបដីក្រៃលែងដោយ៤ (ហាសិបបួន) ។ - **កោដិធន** នចុំ. ទ្រព្យមានកោដិហាសិបបួនជាប្រមាណ, ទ្រព្យរាប់ដោយកោដិ៥៤, ទ្រព្យមានកោដិ ៥០ ដីក្រៃលែងដោយកោដិ ៤ ជាប្រមាណ, ។ - **ធន** ចុំ. ធន៥៤ ។

ចតុប្បរិសា ឥ. [ចតុ+បរិស] បរិស័ទ៤ ។ - **អន្តរ** ចុំ. ចន្លោះនៃបរិស័ទ៤, រវាងនៃ..., ខាងក្នុងនៃ... ។ - **មជ្ឈ** នចុំ. កណ្ដាលនៃបរិស័ទ៤ ។

ចតុប្បទ គុ. [ចតុ+បទ] មានបាទ៤, មានជើង៤ ។

ចតុប្បទិក គុ. [ចតុប្បទ+ណិក] មានបាទ៤, ប្រកបដោយបាទ៤ ។ - **គាថា** ឥ. គាថាប្រកបដោយបាទ៤ ។ - **គាថាវសាន** នចុំ. កាលជាទីបំផុតចុះនៃគាថាប្រកបដោយបាទ៤, កាលជាទីចប់នៃគាថាប្រកបដោយបាទ៤ ។

ចតុប្បទី ឥ. [ចតុប្បទ+ឦ] មានជើង៤ ។

ចតុប្បមាណិក គុ. [ចតុប្បមាណ+ណិក] ប្រកបដោយប្រមាណ៤, មានប្រមាណក្នុងវត្ថុ៤ ។

ចតុព្វិធំ អ.ត. [ចតុ+វិធំ] ប្រការៈ៤, ៤យ៉ាង; វិ. **ចត្តារោ បការា> ចតុព្វិធំ** ។

ចតុព្វិធ គុ. [ចតុ+វិធ] មានប្រការៈ៤, មាន៤យ៉ាង; វិ. **ចត្តារោ វិធា បការា ឯតស្សាតិ> ចតុព្វិធោ** ។ - **សច្ច** នចុំ. សច្ចមាន៤យ៉ាង, សច្ចមានប្រការៈ៤យ៉ាង ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ចតុព្ភាគ គុ. [ចតុ+ភាគ] មានចំណែក៤ ។ - **មគ្គ** គុ. មានចំណែក៤ ជាប្រមាណ ។

ចតុព្ភូមិកចិត្ត នបុំ. [ចតុព្ភូមិក+ចិត្ត] ចិត្តប្រព្រឹត្តទៅក្នុងភូមិ៤ ឬចិត្តប្រកបក្នុងភូមិ៤; **ចតុព្ភូមិយំ ចរតីតិ> ចតុព្ភូមិកំ; ចតុព្ភូមិយំ យុត្តន្តិ វា> ចតុព្ភូមិកំ** ។

ចតុម្មគ្គ បុំ. [ចតុ+មគ្គ] មគ្គ៤ ។ - **និយាម** នបុំ. គឺ.កំណត់ក្នុងមគ្គ៤, គុណជាគ្រឿងនាំចេញគឺមគ្គ៤, ទំនងនៃមគ្គ៤ ។ - **សង្ខាត** គុ. គឺបណ្ឌិតពោលថាមគ្គ ៤, ពោលគឺមគ្គ ៤ ។

ចតុម្មធុរ គុ. [ចតុ+មធុរ] (វត្ថុ) មានរសឆ្ងាញ់៤ ។ - **បុណ្ណ** គុ. ពេញហើយដោយវត្ថុមានរសឆ្ងាញ់៤ ។

ចតុម្មហាបថ បុំ. [ចតុ+មហាបថ] ផ្លូវធំ៤, ភូមិភាគជាទីប្រជុំនៃផ្លូវធំ៤ ។

ចតុម្មហាភូតគុហា ឥ. [ចតុម្មហាភូត+គុហា] គុហាគឺមហាភូតរូប៤, មហាភូតរូប៤ដូចជាគុហា ។

ចតុម្មាស បុំ. [ចតុ+មាស] ខែ៤ ។ - **អច្ចយ** បុំ. កាលជាទីប្រព្រឹត្តកន្លងទៅនៃខែ៤, កាលជាទីប្រព្រឹត្តកន្លងទៅអស់ខែ៤, កាលជាទីអំណើះនៃខែ៤ ។

ចតុយោជន នបុំ. [ចតុ+យោជន] យោជន៍៤ ។ - **សហស្សមត្ត** គុ. មានពាន់នៃយោជន៍៤ ជាប្រមាណ ។

ចតុរង្គ នបុំ. [ចតុ+អង្គ, ចុះ រ.អា.] អង្គ៤ ។ - **សមន្នាគត** គុ. មកតាមព្រមហើយដោយអង្គ៤, ប្រកបដោយអង្គ៤ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ចតុរង្គិនី ឥ. [ចតុរង្គ+ឞ្ប+ឥនី] មានអង្គ៤; រី. **ចតុរង្គិ យសេនា អភិគាម>** **ចតុរង្គិនិ** ។

ចតុរស្សមុត្តរ ចុំ. [ចតុរស្ស+មុត្តរ] ដ៏បងមានជ្រុង៤ ។

ចតុរាសីតិ ឞ.សំ. [ចតុ+អសីតិ] ៨០ដ៏ក្រលែងដោយ៤ (៨៤) ។ **- យោជនសហស្សគម្ភីរ** គុ. មានជម្រៅមានពាន់នៃយោជន៍ ៨៤ជាប្រមាណ (ជម្រៅ៨ម៉ឺន៤ពាន់យោជន៍) ។ **- យោជន-សហស្សមត្ថក** ចុំ. ទីបំផុតនៃពាន់នៃយោជន៍៨៤ ។ **- សហ-ស្ស** ឞ.សំ. មានពាន់៨៤ជាប្រមាណ (៨៤ ០០០) ។

ចតុវីសតិម ឞូ.សំ. [ចតុវីសតិ+ម] ទី២០ក្រលែងដោយ៤ (ទី២៤) ។

ចតុវីសតិយោជនិក គុ. [ចតុវីសតិយោជន+ណិក] ប្រកបដោយ យោជន៍២៤ ។

ចតុស្សច្ច នចុំ. [ចតុ+សច្ច] សច្ចៈ៤ ។ **- ធម្ម** ចុំ. ធម្មគឺសច្ចៈ៤ ។ **- ពុទ្ធតា** ឥ. ភាវៈនៃ...នោះជាអ្នកត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ៤ ។ **- វិភា-វី** ចុំ. អ្នកសំដែងនូវសច្ចៈ៤, អ្នកញ៉ាំងសច្ចៈ៤ឱ្យកើតប្រាកដ ។

ចតុស្សដ្ឋី ឞ.សំ. [ចតុ+សដ្ឋី] ៦០ដ៏ក្រលែងដោយ៤ (៦៤) ។

ចតុស្សត ឞ.សំ. [ចតុ+សត] មានរយ៤ជាប្រមាណ (៤០០) ។

ចតុស្សតិប្បដ្ឋានាទិភេទ ចុំ., គុ. [ចតុស្សតិប្បដ្ឋានាទិ+ភេទ] ផ្សេងដោយធម៌មានសតិប្បដ្ឋាន៤ជាដើម, មានធម៌មានសតិប្បដ្ឋាន ៤ ជាដើមជាប្រភេទ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ចតុស្សត្តតិសហស្សមត្ត គុ. [ចតុស្សត្តតិសហស្ស+មត្ត] មានពាន់៧៤ជាប្រមាណ (៧៤.០០០) ។

ចតុស្សាលា ន. [ចតុ+សាលា] សាលា៤, សាលាមានមុខ៤ ។

ចតុស្សិន្ធវយុត្ត គុ. [ចតុស្សិន្ធវ+យុត្ត] ប្រកបដោយសេះសិន្ធវៈ៤, ទឹមដោយសេះសិន្ធព៤ ។

ចតុហត្ថវិត្ថារ គុ. [ចតុហត្ថ+វិត្ថារ] មានទទឹងមានហត្ថ៤ជាប្រមាណ, ទទឹង៤ហត្ថ ។

ចត្តមន គុ. [ចត្ត+មន] អ្នកមានចិត្តលះហើយ (ចត្ត<ចជ+ត) ។

ចត្តារិ ប.សំ. [ចតុ+យោ.វិ.] ៤ ។

ចត្តាឡីស ប.សំ. ៤០ ។ - **កោដិធនដ្ឋាន** នថុំ. ទីជាទីតាំងនៃទ្រព្យមានកោដិ៤០ជាប្រមាណ ។ - **កោដិធន** នថុំ. ទ្រព្យមានកោដិ៤០ជាប្រមាណ ។ - **កោដិវិភវ** គុ. អ្នកមានសម្បត្តិមានកោដិ៤០ជាប្រមាណ, អ្នកមានភោគៈគឺបុ.គប្បីប្រើប្រាស់មានកោដិ៤០ជាប្រមាណ ។ - **ធនកោដិ** ន. កោដិនៃទ្រព្យ៤០ ។ - **ភិក្ខុសហស្ស** នថុំ. ពាន់នៃភិក្ខុ៤០ (ភិក្ខុ៤០.០០០អង្គ) ។ - **យោជនសហស្សមត្ត** គុ. មានពាន់នៃយោជន៍៤០ជាប្រមាណ (៤ម៉ឺនយោជន៍) ។ - **វស្សសហស្សាយុក** គុ. មានពាន់នៃឆ្នាំ៤០ជាអាយុ, មានអាយុមានពាន់នៃឆ្នាំ៤០ ជាប្រមាណ ។

ចន្ទកិន្នរីជាតក នថុំ. [ចន្ទកិន្នរី+ជាតក] ជាតកគឺបណ្ឌិតកំណត់ហើយដោយនាងកិន្នរីឈ្មោះចន្ទា ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ចន្ទកុមារ ពុំ. [ចន្ទ+កុមារ] កុមារឈ្មោះចន្ទៈ ។

ចន្ទទេវបុត្ត ពុំ. [ចន្ទ+ទេវបុត្ត] ទេវបុត្តឈ្មោះចន្ទៈ។

ចន្ទន នបុំ. [ចទិ+យុ, ចុះ និ_អា.] ចន្ទន៍, ខ្លឹមចន្ទន៍ ។ **- គន្ធ** ពុំ. ក្លិននៃចន្ទន៍, ក្លិននៃខ្លឹមចន្ទន៍ ។ **- បូជា** ឥ. កិ.បូជាដោយខ្លឹមចន្ទន៍ ។ **- មយ** គុ. ជាវិការៈនៃខ្លឹមចន្ទន៍, សម្រេចហើយដោយខ្លឹមចន្ទន៍ ។

ចន្ទ ពុំ. [ចទិ+ទ, ចុះនិ_អា.] (សភាវៈ) រុងរឿងដោយសិរី (ព្រះចន្ទ្រ); វិ. **ចន្ទតិ ធិប្បតិ សិរិយា ទិព្វតីតិ> ចន្ទោ** ។ **- បទុមា** អ.ន. ឈ្មោះចន្ទបទុមា ។ **- ភាគ** គុ. មានចំណែកប្រៀបដោយព្រះចន្ទ្រ ។ **- មណ្ឌលករណ** នបុំ. កិ.ធ្វើនូវមណ្ឌលនៃព្រះចន្ទ្រ កិ.ធ្វើនូវមណ្ឌលឱ្យដូចជាមណ្ឌលនៃព្រះចន្ទ្រ ។ **- មណ្ឌលសទិស** គុ. ប្រាកដស្មើដោយមណ្ឌលនៃព្រះចន្ទ្រ ។ **- លក្ខណ** នបុំ. លក្ខណៈនៃព្រះចន្ទ្រ ។ **- លេខា** ឥ. គំនូសនៃព្រះចន្ទ្រ, ស្នាមនៃព្រះចន្ទ្រ ។ **- សហស្សគ្គមន** នបុំ. កិ.ទៅក្នុងខាងលើនៃពាន់នៃព្រះចន្ទ្រ, កិ.រះឡើងនៃពាន់នៃព្រះចន្ទ្រ ។ **- សុរិយ** ពុំ. ព្រះចន្ទ្រ និងព្រះអាទិត្យ ។

ចន្ទាភា ឥ. [ចន្ទ+អាភា] ពន្លឺនៃព្រះចន្ទ្រ ; អ.ន. ឈ្មោះចន្ទាភៈ ។ **- ត្ថេរ** ពុំ. ព្រះថេរឈ្មោះចន្ទាភៈ ។ **- ត្ថេរវត្ថុ** នបុំ. រឿងនៃព្រះថេរៈឈ្មោះចន្ទាភៈ ។

ចន្ទិមសុរិយា ពុំ. [ចន្ទិម+សុរិយ] ព្រះចន្ទ្រនិងព្រះអាទិត្យ ។

ចន្ទូបម គុ. [ចន្ទ+ឧបមា] មានសេចក្ដីប្រៀបដោយព្រះចន្ទ្រ, មាន

ព្រះចន្ទ្រជាគ្រឿងប្រៀប ។ - ប្បដិបទា ឥ. សេចក្ដីប្រតិបត្តិមានឧបមាដោយព្រះចន្ទ្រ, សេចក្ដីប្រតិបត្តិមានព្រះចន្ទ្រជាគ្រឿងប្រៀប ។

ចបល គុ. [ចបល+អ ឬចប+អល] ឃ្លេងឃ្លោង, ឆ្លេឆ្លា, ស្ទុះស្ទារ ។

ចបលាយន្ត គុ. [ចបល+អយ+អន្ត] កាលឃ្លេងឃ្លោង, កាលងោកងក, កាលចំផ្លាក់ចំផ្លើក ។

ចម្បកនីលុប្បលាទិភេទ គុ. [ចម្បក+នីលុប្បល+អាទិ+ភេទ] ផ្សេងដោយផ្កាមានផ្កាចម្បានិងផ្កាឧប្បលខៀវជាដើម, មានផ្កាចម្បា និងឧប្បលខៀវជាដើមជាប្រភេទ ។

ចម្ម នបុំ. [ចរ+មឬ+អ] ស្បែក ។ - **បសិព្វក** បុំ. ការុងជាវិការៈនៃស្បែក, ស្បោងជាវិការៈនៃស្បែក ។ - **អាទិ** គុ. (អវយវៈ) មានស្បែកជាដើម ។

ចមូ ឥ. [ចម+ឧ] កងទាហាន, កងទ័ព, សេនា ។

ចរណ នបុំ. [ចរ+យុ] កិ.ប្រព្រឹត្តិ, កិ.ត្រាច់ទៅ; វិ. **ចរយតីតិ> ចរណំ; ចរតិ ឯត្ថាតិ> ចរណំ** ។ - **ដ្ឋាន** នបុំ. ទីជាទីត្រាច់ទៅ ។ - **ប្បច្ចយ** បុំ. បច្ច័យគឺកិ.ត្រាច់ទៅ, បច្ច័យនៃកិត្រាច់ទៅ ។ - **វីថិ** ឥ. វិថីជាទីត្រាច់ទៅ, ថ្នល់ជាទីត្រាច់ទៅ ។

ចរថ កិ. [ចរ+អ+ថ_ប.] ចូរត្រាច់ទៅ, ចូរប្រព្រឹត្ត ។

ចរន្ត គុ. [ចរ+អ+អន្ត] កាលត្រាច់ទៅ, កាលប្រព្រឹត្ត ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ចរន្តិ គុ. [ចរ+អ+អន្ត+ឰ] កំពុងត្រាច់ទៅ, កំពុងប្រព្រឹត្ត ។

ចរតោ គុ. [ចរន្ត+ស.វិ, ផ្លាស់ន្ត+ស.វិ>តោ] កាលត្រាច់ទៅ... ។

ចរមាន គុ. [ចរ+អ+មាន] កាលត្រាច់ទៅ.... ។

ចរំ គុ. [ចរន្ត+សិ.វិ, ផ្លាស់ន្ត+សិ.វិ>អំ] កាលត្រាច់ទៅ... ។

ចរាមិ កិ. [ចរ+អ+មិ.វ.] ត្រាច់ទៅ, ប្រព្រឹត្ត ។

ចរិត គុ. [ចរ+ឥ..អា+ត] គឺ...ត្រាច់ទៅហើយ, .ប្រព្រឹត្តហើយ; នបុំ. កិ.ប្រព្រឹត្តិ, កិ.ត្រាច់ទៅ ។ . ប្បច្ចយ ចុំ. បច្ច័យនៃ....ត្រាច់ទៅហើយ, បច្ច័យគឺភាវៈនៃ...នោះជាអ្នកត្រាច់ទៅហើយ ។

ចរិតុំ អ. [ចរ+ឥ.អា+ តុំ] ដើម្បីប្រព្រឹត្តទៅ, កិ.ប្រព្រឹត្តិ ។

ចរិត្វា អ. [ចរ+ឥ..អា.+ត្វា] ត្រាច់ទៅហើយ, ប្រព្រឹត្តហើយ ។

ចរិយ នបុំ., ឥ. [ចរ+ណ្យ+ឥ.អា.] អំពើដែលបុគ្គលគប្បីប្រព្រឹត្ត កិ.ប្រព្រឹត្តិ ; វិ. ចរិតព្វន្តិ> ចរិយំ; ចរណំ> ចរិយា ។ . ប្បដិបក្ខ គុ. (ធម៌) ជាប្រតិបក្សដល់កិ.ប្រព្រឹត្តិ, ជាសត្រូវដល់កិ.ប្រព្រឹត្តិ ។ . វសេ ចុំ. អំណាចនៃកិ.ប្រព្រឹត្តិ, អំណាចនៃអំពើដែលខ្លួនប្រព្រឹត្ត; អំណាចនៃចរិត ។ ឥ. ចរិយា ។

ចរិស្សតិ កិ. [ចរ+អ+ឥ.អា.+ស្សតិ.ភ.] នឹងប្រព្រឹត្ត, នឹងត្រាច់ទៅ ។

ចរេ កិ. [ចរ+អ+ឯយ្យ.ស] គប្បីត្រាច់ទៅ, គប្បីប្រព្រឹត្ត ។

ចលតិ កិ. [ចល+អ+តិ.វ.] កម្រើក, ញាប់ញ័រ, ឃ្លេងឃ្លោង ។

ចលន្ត គុ. [ចល+អ+អន្ត] កាលកំរើក, កាលញាប់ញ័រ... ។

ចលិត គុ. [ចល+ឥ_អា+ត] កម្រើកហើយ, ញាប់ញ័រហើយ, គឺ...ឱ្យកម្រើកហើយ ។ - **ត្តំ** នបុំ. ភាវៈនៃ....នោះជា...គឺ...ឱ្យ ញាប់ញ័រហើយ ។

ចវនក គុ. [ចុ+ណុ>អនក] អ្នកច្យុត, -ឃ្លាត; វិ. **ចវតីតិ> ចវនកោ** ។ - **សត្ត** ចុំ. សត្វអ្នកច្យុត, សត្វដែលច្យុត ។

ចវន្តិ កិ. [ចុ+អ+អន្តិ_វ.] ច្យុត, ឃ្លាត ។

ចវមាន គុ. [ចុ+អ+មាន] កាលច្យុត, កំពុងច្យុត ។

ចវិ កិ. [ចុ+អ+ឦ_អជ្ជ.] ច្យុតហើយ, ឃ្លាតហើយ ។

ចវិត្វា អ. [ចុ+ឥ_អា+ត្វា] ច្យុតហើយ, ឃ្លាតហើយ ។

ចាគចិត្ត នបុំ. [ចាគ+ចិត្ត] ចិត្តប្រកបដោយការលះ; វិ. **ចាគេន យុត្តំ ចិត្តំ> ចាគចិត្តំ** ។ ចិត្តប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកិ.លះ, ចិត្តជាហេតុលះបង់; (ចាគ<ចជ+ណ = វិ. **ចជនំ> ចាគោ**) ។

ចាដិ ឥ. ពាង, ក្អម, ភាជន៍ ។ - **អាទិ** គុ. (ភាជន៍) មានពាងជាដើម ។

ចាតុទ្ទិស គុ. [ចតុទ្ទិស+ណ] ដែលមកអំពីទិស៤, មានក្នុងទិស៤, នៅក្នុងទិស៤; វិ. **ចតុទ្ទិសតោ អាគតោ> ចាតុទ្ទិសោ; ចតុទ្ទិសំ (យសស្សំ) អត្ថីតិ> ចាតុទ្ទិសោ; ចតុទ្ទិសេ វសន្តោ> ចាតុទ្ទិសោ** ។

ចាតុទ្ទសី ឥ. [ចតុទ្ទស+ឦ] ទី១៤, តិថីទី១៤ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ចាតុម្មហាបថ ពុំ. [ចតុ+មហាបថ] ផ្លូវធំ៤, ប្រជុំនៃផ្លូវធំ៤, ភូមិភាគជាទីប្រជុំនៃផ្លូវធំ៤ ។

ចាតុម្មាសច្ចយ ពុំ. [ចាតុម្មាស+អច្ចយ] កាលជាទីប្រព្រឹត្តកន្លងទៅនៃប្រជុំនៃខែ៤, កាលជាទីប្រព្រឹត្តកន្លងទៅនៃពួកនៃខែ៤; វិ. **ចតុន្នំ មាសានំ សមូហោ> ចាតុម្មាសោ; ចាតុម្មាសស្ស អច្ចយោ> ចាតុម្មាសច្ចយោ** ។

ចាតុម្មហារាជិក ពុំ. [ចតុម្មហារាជ+ណិក] ទេវតានៅក្នុងទេវលោកឈ្មោះចាតុម្មហារាជិកៈ ឬឈ្មោះចតុម្មហារាជៈ ។

ចាប ពុំ. [ចប+ណ] ធ្នូ, (កាំភ្លើង, ស្នា) ។ - **វិនិមុត្ត** គុ. ដែលផុតស្រឡះហើយចាកធ្នូ (ដែលផុតស្រឡះហើយចាកខ្សែបន្ទោះ) វិនិមុត្ត<វិ+និ+មុច+ត ។

ចារបុរិស ពុំ. [ចារ+បុរិស] ចារបុរស, បុរសអ្នកត្រាច់ទៅ (បុរសអ្នកឈ្លប; វិ. **ចរតីតិ> ចារោ; ចារោ បុរិសោ> ចារបុរិសោ** ។

ចារាបិត គុ. [ចរ+ណាបេ+ឥ_អា+ត] គឺ...ញុំាង...ឱ្យត្រាច់ទៅហើយ ។

ចារាបេសិ កិ. [ចរ+ណាបេ+ឦ_អជ្ជ, ចុះស_អា.] ញុំាង....ឱ្យញុំាង...ឱ្យត្រាច់ទៅហើយ, ញុំាងឱ្យត្រាច់ទៅហើយ ។

ចារាបេសុំ កិ. [ចរ+ណាបេ+ឧំ_អជ្ជ.] ញុំាង...ឱ្យញុំាង...ឱ្យត្រាច់ទៅហើយ, ញុំាង...ឱ្យត្រាច់ទៅហើយ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ចាលន នបុំ. [ចល+យុ] កិ.ញ៉ាំង...ឱ្យញាប់ញ័រ..., ។

ចាលា អ.ន. ស្ត្រីឈ្មោះចាលា ។

ចាលិកា អ.ន. ឈ្មោះចាលិកា ។

ចាលេតិ កិ. [ចល+ណេ+តិ_វ.] ញ៉ាំងឱ្យញាប់ញ័រ, ឱ្យកម្រើក, ឱ្យរញ្ជួយ, អង្រួន ។

ចាលេតុំ អ. [ចល+ណេ+តុំ] ដើម្បីញ៉ាំង..ឱ្យកម្រើក...ឱ្យញាប់ញ័រ, ឱ្យរញ្ជួយ ។

ចាលេត្វា អ. [ចល+ណេ+ត្វា] ញ៉ាំង...ឱ្យញាប់ញ័រហើយ, _កម្រើកហើយ, អង្រួនហើយ ។

ចាលេន្ត គុ. [ចល+ណេ+អន្ត] កាលញ៉ាំង...ឱ្យញាប់ញ័រ, កាលអង្រួន ។

ចាលេសិ កិ. [ចល+ណេ+ឦ-អជ្ជ., ចុះស_អា.] ញ៉ាំង......ឱ្យញាប់ញ័រហើយ, ឱ្យកម្រើកហើយ, អង្រួនហើយ ។

ចាវិតទិវស បុំ., នបុំ. [ចាវិត+ទិវស] ថ្ងៃនៃ...ច្យុតហើយ, ថ្ងៃនៃ..ឃ្លាតហើយ។

ចាវេតុកាម គុ. [ចាវេតុំ+កម+ណ] អ្នកចង់ដើម្បីញ៉ាំង...ឱ្យឃ្លាត; វិ. **ចាវេតុំ កាមេតីតិ> ចាវេតុកាមោ** ។

ចាវេន្តិ កិ. [ចុ+ណេ+អន្តិ_វ.] ញ៉ាំង...ឱ្យឃ្លាត, ឱ្យច្យុត ។

ចិក្ខល្លមគ្គ បុំ. [ចិក្ខល្ល+មគ្គ] ផ្លូវប្រកបដោយភក់, (ផ្លូវមានភក់, ផ្លូវ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

រអិល); វិ. ចិក្ខល្លេន យុត្តោ មត្តោ> ចិក្ខល្លមត្តោ ។

ចិញ្ចមាណវិកា អ.ន. បរិព្វាជិកាឈ្មោះចិញ្ចមាណវិកា ។ - **វត្ថុ** នពុំ. រឿងនៃនាងបរិព្វាជិកាឈ្មោះចិញ្ចមាណវិកា ។

ចិតក ពុំ. [ចិ+ត+ក_ស.] ជើងថ្ករ (វិ. ចិយ្យតេ យត្ថ សោ> ចិតកោ) ។

ចិត្ត នពុំ. [ចិត្ត+ត+ឬចិ+ត] (ធម្មជាត) តែងគិតនូវអារម្មណ៍ឬ (ធម្មជាត) ដែលបុ.តែងសន្សំ (ចិត្ត); វិ. អារម្មណំ ចិន្តេតីតិ> ចិត្តំ; ចិយតីតិ វា> ចិត្តំ ។ - **ក្កិលេស** ពុំ. ធម៌ជាគ្រឿងសៅហ្មងនៃចិត្ត ។ - **ក្កូដ** អ.ន. ភ្នំឈ្មោះចិត្តកូដ ។ - **ក្កូដបព្វ-តតល** នពុំ. ផ្ទៃនៃភ្នំឈ្មោះចិត្តកូដ ។ - **ក្ខេប** ពុំ. កិ.បោះទៅនៃចិត្ត, កិ.ក្រឡុកនៃចិត្ត, កិ.រាយមាយនៃចិត្ត ។ - **គ្គហបតិ** ពុំ. គហបតីឈ្មោះចិត្តៈ ។ - **គ្គហបតិវត្ថុ** នពុំ. រឿងនៃគហបតីឈ្មោះចិត្ត ។ - **និគ្គហ** ពុំ. កិ.សង្កត់សង្កិននូវចិត្ត, កិ.ផ្ចាញ់ផ្ចាល់នូវចិត្ត ។ - **បាតលី** អ.ន. ឈើឈ្មោះចិត្តបាតលី (ដើមជ្រ-ទៀង) ។ - **ប្បសាទ** ពុំ. សេចក្តីជ្រះថ្លានៃចិត្ត, កិ.ញ៉ាំងចិត្តឱ្យជ្រះថ្លា ។ - **លតាវន** អ.ន. សួនឈ្មោះចិត្តលតាវន ។ - **វត្ត-វណ្ណនា** ឥ. កថាជាគ្រឿងពណ៌នានូវចិត្តវត្ត ឬ នូវសេចក្តីនៃចិត្តវត្ត; វិ. ចិត្តវត្តំ តស្ស អត្ថំ វា វណ្ណេតិ ឯតាយាតិ> ចិត្តវត្តវណ្ណនា ។ - **វសិក** ត្រ. (ជន) អ្នកប្រព្រឹត្តទៅក្នុងអំណាចនៃចិត្ត; វិ. ចិត្តវសេ វត្តតីតិ> ចិត្តវសិកោ ។ - **វិវេក** ពុំ. សេចក្តីស្ងាត់នៃចិត្ត, ការស្ងប់ស្ងាត់នៃចិត្ត ។ - **សុខ**

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

នថុំ. សេចក្ដីសុខក្នុងចិត្ត, សេចក្ដីសុខនៃចិត្ត, សេចក្ដីសប្បាយនៃចិត្ត ។ - **អស្សាទ** ថុំ. សេចក្ដីត្រេកអរនៃចិត្ត, សេចក្ដីរីករាយនៃចិត្ត ។ - **ហត្ថត្ថេរ** ថុំ. ព្រះថេរៈឈ្មោះចិត្តហត្ថៈ ។ - **អានុរូប** គុ. ដ៏សមគួរដល់ចិត្ត, មានសភាពដ៏សមគួរដល់ចិត្ត ។ - **ឱត្តា-សមត្ត** គុ. (ភ័យ) ត្រឹមតែសេចក្ដីតក់ស្លុតនៃចិត្ត, គ្រាន់តែសេចក្ដីស្លុតនៃចិត្ត ។ - **ឧប្បាទ** ថុំ. កិ.កើតឡើងនៃចិត្ត, កិ.ញ៉ាំងចិត្តឱ្យកើតឡើង ។ - **ឧប្បាទសមនន្តរ** នថុំ. លំដាប់ស្មើនៃកិ.កើត ឡើងនៃចិត្ត, លំដាប់ស្មើនៃកិ.ញ៉ាំងចិត្តឱ្យកើតឡើង ។ - **ឯកគ្គតាមត្ត** គុ. (ក្នុង) គ្រាន់តែភាវៈនៃចិត្តតាំងនៅក្នុងអារម្មណ៍តែមួយ ។

ចិត្តកត គុ. [ចិត្ត+កត] មានវិចិត្រគឺបុ.ធ្វើហើយ, គឺបុ.ធ្វើឱ្យវិចិត្រហើយ ។

ចិត្តវីជនី ឥ. [ចិត្ត+វីជនី] ផ្លិតដ៏វិចិត្រ ។

ចិត្រវិជនី ឥ. [ចិត្រ+វិជនី] វិជនីដ៏វិចិត្រ, ផ្លិតដ៏វិចិត្រ ។

ចិនីស្មុ កិ. [ចិ+នា+ឧំ.អជ្ជ.] សន្សំហើយ, បេះហើយ, ជ្រើសហើយ ។

ចិន្តន នថុំ. [ចិន្ត+យុ] កិ.គិតឬហេតុគឺបុ.គប្បីគិត; វិ. ចិន្តយ-តេតិ> ចិន្តនំ; ចិន្តេតព្វន្តិ> ចិន្តនំ ។ - **តា** ឥ. ភាវៈនៃកិ.គិត ។

ចិន្តយន្ត គុ. [ចិន្ត+ណយ+អន្ត] កាលគិត, កំពុងគិត ។

ចិន្តយិ កិ. [ចិន្ត+ណយ+ឦ .អជ្ជ.] គិតហើយ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ចិន្តយិត្ថ ក. [ចិន្ត+ណយ+ត្ថ_អជ្ជ., ចុះឥ_អា.] គិតហើយ ។

ចិន្តយិស្សុ ក. [ចិន្ត+ណយ+ឧំ_អជ្ជ.] គិតហើយ, គិតគ្នាហើយ ។

ចិន្តាមណិ ចុំ. [ចិន្តា+មណិ] កែវចិន្តាមណី, ឈ្មោះចិន្តាមណី ។

ចិន្តិត គុ. [ចិន្ត+ឥ_អា.+ត] គឺ...គិតហើយ ។ - **ចិន្តិត** គុ. គឺ...គិតហើយៗ ។ - **មត្ត** គុ. ហេតុគ្រាន់តែគឺ...គិតហើយ ។ - **សម-នន្តរ** នចុំ. លំដាប់ស្មើនៃ...គឺ...គិតហើយ ។

ចិន្តេតព្វ គុ. [ចិន្ត+ណេ+តព្វ] គឺ...គប្បីគិត, -គួរគិត, ត្រូវគិត ។

ចិន្តេតិ ក. [ចិន្ត+ណេ+តិ_វ.] គិត, រមែងគិត ។

ចិន្តេតុំ អ. [ចិន្ត+ណេ+តុំ] ដើម្បីគិត, កិ.គិត ។

ចិន្តេត្វា អ. [ចិន្ត+ណេ+ត្វា] គិតហើយ, គិតគ្នាហើយ ។

ចិន្តេន្ត គុ. [ចិន្ត+ណេ+អន្ត] កាលគិត, កំពុងគិត ។

ចិន្តេសិ ក. [ចិន្ត+ណេ+ឦ_អជ្ជ, ចុះស.អា] គិតហើយ ។

ចិន្តេសុំ ក. [ចិន្ត+ណេ+ឧំ_អជ្ជ. ចុះស_អា] គិតហើយ ។

ចិរដ្ឋិតិក គុ. [ចិរ+ឋិតិ+ក] មានកិ.តាំងនៅអស់កាលដ៏យូរ ឬមាន កិ.ឋិតនៅដ៏យូរ; វិ. **ចិរំ អស្ស ឋិតិ ចិរា ចា អស្ស ឋិតីតិ> ចិរដ្ឋិតិកំ** ។

ចិរតរ គុ. [ចិរ+តរ] យូរជាង, កាលដ៏យូរជាង ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ចិរប្បវុត្ថ គុ. [ចិរ+ប+វស+ត] នៅប្រាសហើយអស់កាលយូរ, ដែលនៅព្រាត់ប្រាសហើយអស់កាលយូរ ។

ចិរសន្ថុត គុ. [ចិរ+សំ+ថុ+ត] គឺ..សរសើរព្រមហើយអស់កាលយូរ, ដែលជិតដិតហើយអស់កាលយូរ, ដែលមូលមិត្រហើយអស់កាលយូរ ។

ចិរស្សងវ និ. អស់កាលយូរមែនពិត ។

ចិរស្សំ កិ.វិ. យូរ...អស់កាលយូរ ។

ចិរស្សុត គុ. [ចិរ+សុ+ត] ស្តាប់យូរហើយ, គឺ..ឮហើយអស់កាលយូរ, ខានស្តាប់យូរហើយ ។

ចិរំ កិ.វិ. យូរ, អស់កាលយូរ ។

ចិរាយតិ កិ. [ចិរ+អាយ+តិ.វ.] ប្រព្រឹត្តយូរ, ប្រព្រឹត្តយឺតយូរ, ទៅយូរ, បាត់យូរ ។

ចិរាយន្តិ កិ. [ចិរ+អាយ+អន្តិ.វ.] ប្រព្រឹត្តយូរ, យឺតយូរ..., ។

ចិរាយិត គុ. [ចិរ+អាយ+ឥ..អា.+ត] គឺ...ប្រព្រឹត្តយូរហើយ...។

ចីវរំ នបុំ. [ចិ+ឦវរ] (សំពត់) ដែលបព្វជិតគួរសន្យំ (ចីវរ, ចីពរ); វិ. **ចយិកព្វត្តិ> ចីវរំ** ។ - **កណ្ណ** បុំ. មុមនៃចីវរ, ជាយនៃចីវរ ។ - **កម្ម** នបុំ. ការងារនៃចីវរ, កម្មគឺកិ.ដេរនូវចីវរ ។ - **ការ-ណដ្ឋាន** នបុំ. ទីជាទីធ្វើនូវចីវរ ។ - **ការក** បុំ. អ្នកធ្វើនូវចីវរ; វិ. **ចីវរំ ករោតីតិ> ចីវរការកោ** ។ - **ការទិវស** បុំ., នបុំ.

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ថ្ងៃជាទីធ្វើនូវចីវរ, ថ្ងៃនៃកិ.ធ្វើនូវចីវរ ។ . **គ្គហណ** នបុំ. កិ.កាន់យកនូវចីវរ, កិ.ទទួលនូវចីវរ ។ . **គ្គហណាទិ** គុ. (វត្ត) មានកិ.កាន់យកនូវចីវរជាដើម ។ . **ទាន** នបុំ. កិ.ឱ្យនូវចីវរ ។ . **ទានាទិភេទ** គុ. ផ្សេងដោយកុសលមានកិ.ឱ្យនូវចីវរជាដើម, មានកុសលមានកិ.ឱ្យនូវចីវរជាដើមជាប្រភេទ, ផ្សេងដោយទានមានចីវរទានជាដើម ។ . **ធារណ** នបុំ. កិ.ទ្រទ្រង់នូវចីវរ, (កិ.ប្រើប្រាស់នូវ..., កិ.ស្លៀកដណ្ដប់នូវ...) ។ . **អន្តរ** នបុំ. ចន្លោះនៃចីវរ, ខាងក្នុងនៃ... ។ . **បច្ចត្ថរណ** នបុំ. ចីវរនិងកម្រាល ។ . **បត្តគ្គហណ** នបុំ. កិ.កាន់យកនូវចីវរនិងបាត្រ, ការទទួលនូវចីវរនិងបាត្រ, ។ . **បារុបនកាល** បុំ. កាលជាទីដណ្ដប់នូវចីវរ, កាលជាទីឃ្លុំនូវចីវរ ។ . **បារុបនដ្ឋាន** នបុំ. ទីជាទីដណ្ដប់នូវចីវរ, ទីជាទីឃ្លុំនូវចីវរ ។ . **អព្ភន្តរ** នបុំ. ខាងក្នុងនៃ ចីវរ ។ . **រជនាទិ** គុ. មានកិ.ជ្រលក់នូវចីវរជាដើម ។ . **វត្ថ** នបុំ. សំពត់ដើម្បីចីវរ, សំពត់គឺចីវរ ។ . **វំស** បុំ. ស្នូរនៃចីវរ, ឈើស្នូរ សម្រាប់ពាក់នូវចីវរ ។ . **អាទិករណ** នបុំ. កិ.ធ្វើនូវបរិក្ខារមានចីវរជាដើម, កិ.ធ្វើនូវកម្មមានកិ.ដេរនូវចីវរជាដើម ។ . **អាទិបច្ចយ** បុំ. បច្ច័យមានចីវរជាដើម ។ . **អាទិលូខតា** ឥ. ភាវៈ នៃវត្ថុដ៏សៅហ្មងមានចីវរជាដើម, ភាវៈនៃបរិក្ខារមានចីវរជាដើម ជាវត្ថុដ៏សៅហ្មង ។

ចុណ្ណ បុំ. លំអិត, ផង់, លំអង, កំទិច, គ្រឿងអប់, (វត្ថុដែលគេកិនសម្រាប់លាបសម្រាប់អប់) ។

ចុត គុ. [ចុ+ត] ច្យុតហើយ, ឃ្លាតហើយ ។ . **ទេវតា** ឥ. ទេវតា

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ច្យុតហើយ ។ - **សត្ត** ចុំ. សត្វច្យុតហើយ, សត្វដែលឃ្លាតហើយ ។

ចុតិ ឥ. [ចុ+តិ] កិ.ច្យុតិ, កិ.ឃ្លាត; រ៉ៃ. **ចចន់> ចុតិ** ។ - **បដិសន្ធិកុសល** ត្រ. អ្នកឈ្លាសក្នុងចុតិនិងបដិសន្ធិ ។

ចុតូបបាត ចុំ. [ចុត+ឧបបាត] កិ.ច្យុតនិងកិ.កើត (ចុតិនិងបដិសន្ធិ) ។ - **ញ្ញាណ** នចុំ. ញាណ (ប្រាជ្ញា) ជាគ្រឿងដឹងនូវកិ.ច្យុតិ និងកិ.កើត, ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងដឹងនូវចុតិនិងបដិសន្ធិ ។

ចុទ្ទស ប.ស. [ចតុ+ទស] ៤និង១០ ឬ១០ដីក្រៃលែងដោយ៤(១៤) ។ - **កោដិអគ្ឃនក** ត្រ. ដល់នូវថ្លៃមានកោដិ១៤ ជាប្រមាណ, មានតំលៃមានកោដិ១៤ជាប្រមាណ ។ - **កោដិធន** នចុំ. ទ្រព្យមានកោដិ ១៤ជាប្រមាណ ។ - **ក្ខត្តុំ** អ. វារៈ១៤ដង, អស់វារៈ១៤ដង ។

ចុទ្ទសម ប្ង.សំ. [ចុទ្ទស+ម] ទី១៤, តំរប់១៤ ។

ចុន្ទ អ.ន. ឈ្មោះចុន្ទៈ ។ - **សាមណេរ** ចុំ. សាមណេរឈ្មោះចុន្ទៈ ។ - **សូករិកវត្ថុ** នចុំ. រឿងនៃបុរសឈ្មោះចុន្ទសូករិកៈ, រឿងនៃបុរសអ្នកសម្លាប់នូវជ្រូកឈ្មោះចុន្ទៈ ។

ចុម្ពាបេតិ កិ. [ចុព+ណាបេ+តិ_វ., ចុះនិ_អា.] ឱ្យជប់, ឱ្យជញ្ជក់, ញ៉ាំង...ឱ្យជប់, ឱ្យថើប ។ ព្យែកជា «ចុម្ព-ធាតុ» ក៏បាន ។

ចុម្ពិត្វា អ. [ចុព+ឥ_អា+ត្វា, ចុះនិ_អា.] ជប់ហើយ, ជញ្ជក់ហើយ, ថើបហើយ ។

ចុម្ពេតិ កិ. [ចុព+ណេ+តិ_វ., ចុះនិ_អា.] ជប់, ជញ្ជក់, ថើប ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ចូឡ, -ក គុ. តូច ។ - **អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី** ចុំ. សេដ្ឋីឈ្មោះចូឡអនាថបិណ្ឌិក ។ - **អន្តេវាសិក** ចុំ. អន្តេវាសិក (កូនសិស្ស) ឈ្មោះចូឡកៈ ។ - **កាលឧបាសក** ចុំ. ឧបាសកឈ្មោះចូឡកាល ។ - **កាលត្ថេរ** ចុំ. ព្រះថេរៈឈ្មោះចូឡកាល ។ - **កាលមហាកាលវត្ថុ** នចុំ. រឿងនៃកុដុម្ពីឈ្មោះចូឡកាលនិងមហាកាល ។ - **អង្គុលី** ឥ. ម្រាមដៃតូច (កូនដៃ) ។ - **ទ្វារ** នចុំ. ទ្វារតូច ។ - **ធនុគ្គហជាតក** នចុំ. ជាតកគឺបណ្ឌិតកំណត់ហើយដោយបណ្ឌិតឈ្មោះចូឡធនុគ្គហៈ ។ - **ធនុគ្គហបណ្ឌិតកាល** ចុំ. កាលនៃភិក្ខុកម្លោះនោះជាបណ្ឌិតឈ្មោះចូឡធនុគ្គហៈ ។ - **ធម្មបាលជាតក** នចុំ. ជាតកគឺបណ្ឌិតកំណត់ហើយដោយកុមារឈ្មោះចូឡធម្មបាល ។ - **ធម្មបាលភូត** គុ. ជាកុមារឈ្មោះចូឡធម្មបាល ។ - **បន្ថកត្ថេរវត្ថុ** នចុំ. រឿងនៃព្រះថេរៈឈ្មោះចូឡបន្ថកៈ ។ - **បិតា** ចុំ. បិតាតូច (មា) ។ - **មាគណ្ឌិយ** អ.ន. ព្រាហ្មណ៍ឈ្មោះចូឡមាគណ្ឌិយៈ ។ - **មាតា** ឥ. មាតាតូច (ម្ដាយមីង) ។ - **យានក** នចុំ. យានតូច ។ - **រថទេវបុត្ត** ចុំ. ទេវបុត្រឈ្មោះចូឡរថ ។ - **រោហិត** អ.ន. ឈ្មោះចូឡរោហិត ។ - **វជ** ចុំ. ក្រោលតូច ។ - **សារិភិក្ខុវត្ថុ** នចុំ. រឿងនៃភិក្ខុឈ្មោះចូឡសារី ។ - **សីល** នចុំ. សីលតូច ។ - **សុភទ្ទាវត្ថុ** នចុំ. រឿងនៃសេដ្ឋីធីតាឈ្មោះចូឡសុភទ្ទា ។ - **សុមន** អ.ន. បុត្រឈ្មោះចូឡសុមនៈ ។-**ហំសមហាហំសកក្កដជាតក** នចុំ. ចូឡហំសជាតកនិងមហាហំសជាតកនិងកក្កដជាតក, ជាតកគឺបណ្ឌិតកំណត់ហើយដោយហង្សតូចនិងហង្សធំនិងក្ដាម ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ចូឡា ឥ. [ចូឡ+អ+អា.ឥ] ផ្នួងសក់, ជុក ។ . ករណមង្គល នថុំ. មង្គលជាទីធ្វើនូវជុក, មង្គលគឺបុគ្គលគប្បីធ្វើនូវជុក (មង្គលទុកជុក) ។

ចូឡុបដ្ឋាក ថុំ. [ចូឡ+ឧបដ្ឋាក] អ្នកបំរើតូច, មហាតលិក ។

ចូឡេកសាដក អ.ន. ព្រាហ្មណ៍ឈ្មោះចូឡេកសាដក ។ . វត្ថុ នថុំ. រឿងនៃព្រាហ្មណ៍ឈ្មោះចូឡេកសាដក ។

ចេ និ. បើ, ប្រសិនបើ, បើជា, បើទុកជា ។

ចេតនាសម្បទា ឥ. [ចេតនា+សម្បទា] ធម្មជាតិជាគ្រឿងដល់ព្រមគឺចេតនា; វិ. សម្បជ្ជតិ ឯតាយាតិ> សម្បទា; ចេតនា ឯវ សម្បទា> ចេតនាសម្បទា ។ សេចក្តីដល់ព្រមដោយចេតនា; វិ. ចេតនាយ សម្បជ្ជនំ> ចេតនាសម្បទា ។

ចេតយតិ កិ. [ចិត+ណយ+តិ.វ.] គិត, រមែងគិត ។

ចេតសា ថុំ. [ចេត+នា.វិ.> អា ចុះ.អា.] ដោយចិត្ត ។

ចេតសិក តុ. [ចេតសិ+ណិក] ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ឬប្រកបក្នុងចិត្ត (ចេតសិក); វិ. ចេតសិ ឋត្តតីតិ> ចេតសិកំ; ចេតសិ និយុត្តំ វា> ចេតសិកំ ។ . បរិឡាហវស ថុំ. អំណាចនៃសេចក្តីក្តៅក្រហាយប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត, អំណាចនៃសេចក្តីក្តៅរោលរាលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ។

ចេតិយ នថុំ. [ចិត+ណ្យ+ឥ.អា.] ទីគឺបុគ្គលគប្បីបូជា ឬទីដែលជន

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

គប្បីសន្សំដោយវត្ថុមានឥដ្ឋជាដើម (ចេតិយ); វិ. ចេតព្វំ បូជេតព្វន្តិ> ចេតិយំ; ឥដ្ឋកាទីហិ ចយិតព្វន្តិ វា> ចេតិយំ ។ . ករណដ្ឋាន នបុំ. ទីជាទីធ្វើនូវចេតិយ ។ . កុច្ឆិ ឥ. ផ្ទៃនៃចេតិយ ។ . អង្គណវត្ត នបុំ. វត្តគឺសង្ឃគប្បីធ្វើក្នុងលាននៃចេតិយ ។ . អង្គណ នបុំ. លាននៃចេតិយ ។ . បដិសង្ខរណាទិកិច្ច នបុំ. កិច្ចមានកិ.ជួសជុលនូវចេតិយជាដើម ។

ចេតោវិមុត្តិ ឥ. [ចេត+វិមុត្តិ] សមាធិចិត្តជាគ្រឿងផុតស្រឡះចាករាគៈ, សមាធិចិត្តដ៏សម្បយុត្តដោយអរហត្តមគ្គជាគ្រឿងផុតវិសេសចាករាគៈ, កិ.ផុតស្រឡះដោយអំណាចនៃចិត្ត ។

ចេលបដិកា ឥ. [ចេល+បដិកា] ផ្ទាំងនៃសំពត់, ផែននៃសំពត់ ។

ចេលុក្ខេបសហស្ស នបុំ. [ចេលុក្ខេប+សហស្ស] ពាន់នៃសំពត់គឺបុគ្គលគប្បីលើកឡើង, ពាន់នៃកិ.លើកឡើងនូវសំពត់ (ពាន់នៃទង់ជ័យ) ។

ចោទយំ តុ. [ចុទ+ណយ+អន្ត+សិ.វិ., ផ្លាស់ន្តនិងសិ.វិ>អំ] កាលដាស់តឿន, កាលចោទ ។

ចោទិត តុ. [ចុទ+ឥ.អា.+ត] គឺ...ដាស់តឿនហើយ, គឺ...ចោទហើយ ។

ចោទិយមាន តុ. [ចុទ+ឥ.អា.+យ+មាន] គឺ...កាលដាស់តឿន ។

ចោទេត្វា អ. [ចុទ+ណេ+ត្វា] ដាស់តឿនហើយ ។

ចោបនកាយ បុំ. [ចោបន+កាយ] កាយជាគ្រឿងញាប់ញ័រ, កាយ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

គឺបុគ្គលគប្បីឱ្យញាប់ញ័រ, ឱ្យកម្រើក ។

ចោបនទ្វារ នបុំ. [ចោបន+ទ្វារ] ទ្វារជាគ្រឿងញាប់ញ័រ, ទ្វារគឺបុគ្គលគប្បីឱ្យញាប់ញ័រ ។

ចោបនវាចា ឥ. [ចោបន+វាចា] វាចាជាគ្រឿងញាប់ញ័រ, វាចាគឺបុគ្គលគប្បីឱ្យញាប់ញ័រ ។

ចោរ បុំ. [ចុរ+ណ] អ្នកលួច, អ្នកលួច ឬអ្នកមានកិ.លួចជាប្រក្រតី (ចោរ); រ៉ិ. **ចោរេតីតិ> ចោរោ; ថេយ្យសីលមស្សាតិ វា> ចោរោ** ។ - **កម្ម** នបុំ. ចោរកម្ម, កម្មរបស់ចោរ; កម្មជារបស់នៃចោរ ។ - **គណ** បុំ. ពួកនៃចោរ ។ - **គេហ** នបុំ. ផ្ទះនៃចោរ, ផ្ទះជាទីដាក់នូវចោរ, ផ្ទះជាទីឃាំងទុកនូវចោរ (គុក) ។ - **ឃាតកម្ម** នបុំ. កម្មនៃបុគ្គលអ្នកសម្លាប់នូវចោរ ។ - **ជេដ្ឋ** បុំ. ចោរជាច្បង, ចោរជាធំ, នាយចោរ, មេចោរ ។ - **ប្បបាត-បព្វត** បុំ. ភ្នំជាដែនញ៉ាំងចោរឱ្យធ្លាក់ចុះ, ភ្នំជាទីញ៉ាំងចោរឱ្យធ្លាក់ចុះ, ភ្នំជាទីទំលាក់ចុះនូវចោរ ។ - **ប្បបាតមត្ថក** បុំ. ទីបំផុតនៃប្រទេសជាទីញ៉ាំងចោរឱ្យធ្លាក់ចុះ, ទីបំផុតនៃជ្រោះជាទីទំលាក់នូវចោរ ។ - **ភយ** នបុំ. ភ័យអំពីចោរ, សេចក្តីខ្លាចអំពីចោរ ។ - **សទ្ទ** បុំ. សំឡេងនៃចោរ, សូរនៃចោរ ។

ចោរិក គុ. [ចោរ+ណិក] (កម្ម) ជារបស់នៃចោរ; រ៉ិ. **ចោរស្ស សន្តកំ> ចោរិកំ** ។ ភារៈនៃបុ.ជាចោរ រ៉ិ. **ចោរស្ស ភាវោ> ចោរិកោ** ។ កម្មរបស់ចោរ; រ៉ិ. **ចោរស្ស កម្មំ> ចោរិកំ** ។ - **អាទិកម្ម** នបុំ. កម្មមានកម្មជារបស់នៃចោរ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ជាដើម ។

ចោលក នថុំ. [ចិល>ចោល+ណ្ណ] សំពត់ ។ . **បរិយេសន** នថុំ. កិ. ស្វែងរកនូវសំពត់, ជាទីស្វែងរកនូវសំពត់ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ឆ ប.សំ. ប្រាំមួយ ។

ឆក្ខត្តុំ អ. [ឆ+សកឹ>ឆក្ខត្តុំ] វារៈនៃ...ប្រាំមួយ, (អស់វារៈប្រាំមួយផង, ប្រាំមួយលើក; ប្រាំមួយគ្រា); វិ. **ឆន្នំ សកឹ> ឆក្ខត្តុំ** ។

ឆដ្ឋ បូ.សំ. [ឆ+ឋ] ទីប្រាំមួយ, គំរប់ប្រាំមួយ ។

ឆដ្ឋាន នបុំ. [ឆ+ឋាន] ឋានប្រាំមួយ, ហេតុជាទីតាំងប្រាំមួយ ។

ឆឌ្ឌយិសុ កិ. [ឆឌ្ឌ+ណយ+ឥំ.អជ្ជ.] ចោលហើយ, បោះចោលហើយ ។

ឆឌ្ឌាបេសិ កិ. [ឆឌ្ឌ+ណាបេ+ឦ.អជ្ជ., ចុះស.អា.] ឱ្យចោលហើយ, ញុំាង...ឱ្យបោះចោលហើយ ។

ឆឌ្ឌិត គុ. [ឆឌ្ឌ+ឥ.អា+ត] គឺ...ចោលហើយ ។ . **កសាវ** គុ. មានទឹកចត់ចោលហើយ, មានកិលេសដូចជាទឹកចត់ចោលហើយ; វិ. **ឆឌ្ឌិតោ កសាវោ យេន សោ> ឆឌ្ឌិតកសាវោ** ។ . **ទារុក** នបុំ. ឈើគឺ...ចោលហើយ, ឧសដែល...ចោលហើយ ។ . **បិណ្ឌ** នបុំ. បិណ្ឌ. (ដុំអាហារ) គឺ...ចោលហើយ ។ . **ភារ** បុំ. ភារៈនៃ...ជារបស់គឺ...ចោលហើយ ។

ឆឌ្ឌេតុំ អ. [ឆឌ្ឌ+ណេ+តុំ] ដើម្បីចោល ។

ឆឌ្ឌេត្វា អ. [ឆឌ្ឌ+ណេ+ត្វា] ចោលហើយ, បោះចោលហើយ ។

ឆឌ្ឌេថ កិ. [ឆឌ្ឌ+ណេ+ថ.ប.] ចូរចោល, ចូរបោះចោល ។

ឆឌ្ឌេន្តិ កិ. [ឆឌ្ឌ+ណេ+អន្តិ.វ.] ចោល, បោះចោល, ចាក់ចោល ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ឆឌ្ឌេន្ត គុ. [ឆឌ្ឌ+ណេ+អន្ត] កាលចោល, កាលចាក់ចោល ។

ឆឌ្ឌេយ្យ កិ. [ឆឌ្ឌ+ណេ+ឯយ្យ-ស.] គប្បីចោល ។

ឆឌ្ឌេហិ កិ. [ឆឌ្ឌ+ណេ+ហិ-ប.] ចូរចោល, ចូរបោះចោល, ចូរចាក់ចោល ។

ឆណ បុំ. [ឆិ+យុ] សភាវៈជាទីកាត់បង់នូវសេចក្ដីសោក, (មហាស្រព); វិ. **ឆិន្ទតិ សោកមេត្ថាតិ> ឆណោ** ។ - **វារ** បុំ. វារៈនៃមហោស្រព, វារៈជាទីលេងនូវមហោស្រព ។

ឆត្ត នបុំ. [ឆទ+ត] (វត្ថុ) បាំងនូវកំដៅថ្ងៃឬ (វត្ថុ) សម្រាប់បាំងនូវកំដៅថ្ងៃ (ឆត្រ, តាំងយូរ); វិ. **អាតបំ ឆាទេតីតិ> ឆត្តំ; អាតបំ ឆាទេតិ ឯតេនាតិ វា> ឆត្តំ**; (បើចុះត្រណប្បច្ច័យទៅជា «ឆត្រំ») ។ - **បាណិឧបាសក** បុំ. ឧបាសកឈ្មោះឆត្តបាណិ (ឧបាសកមានឆត្រក្នុងដៃ) ។ - **មង្គល** នបុំ. មង្គលគឺបុគ្គលគប្បីធ្វើដល់ឆត្រ, មង្គលគឺបុគ្គលគប្បីធ្វើក្នុងកាលជាទីឆ្លងនូវឆត្រ ។ - **មណ្ឌន** នបុំ. កិ.ប្រដាប់នូវឆត្រ, ការប្រដាប់ដោយឆត្រ ។ - **មណ្ឌនាទិក** គុ. មានកិ.ប្រដាប់ដោយឆត្រជាដើម ។ - **ហត្ថ** គុ. អ្នកមានឆត្រក្នុងដៃ, អ្នកមានតាំងយូរក្នុងដៃ ។

ឆត្តាតិឆត្ត នបុំ. [ឆត្ត+អតិឆត្ត] ឆត្រកន្លងនូវឆត្រ, ឆត្រនិងឆត្រដ៏កន្លង, ឆត្រតូចនិងឆត្រធំ ។

ឆត្តឹស ប.ស. [ឆ+តឹស] ៣០ក្រៃលែងដោយ៦ (៣៦); វិ. **ឆហិ អធិកា តឹស> ឆត្តឹស** ។ - **យោជន** គុ. មានយោជន៍៣៦ជា

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ប្រមាណ ។ - **យោជនបរិមណ្ឌល** គុ. មានបរិមណ្ឌលមានយោជន៍៣៦ជាប្រមាណ ។

ឆត្តឹសតិ ប.សំ. [ឆ+តឹសតិ] សាមសិបប្រាំមួយ ។ - **សេហត** នបុំ. ក្រសែ៣៦, ក្រសែនៃតណ្ហា៣៦ ។

ឆត្តុបាហនា ឥ. [ឆត្ត+ឧបាហនា] ឆត្រនិងស្បែកជើង ។

ឆទន នបុំ. [ឆទ+យុ] ជាទីប្រក់, ជាទីបិទបាំង ឬវត្ថុជាគ្រឿងប្រក់, វត្ថុជាគ្រឿងបិទបាំង (ដំបូល); វិ. **ឆាទេតិ ឯតេនាតិ> ឆទនំ; ឆាទេតិ ឯតេនាតិ ឋា> ឆទនំ** ។ - **បិដ្ឋ** នបុំ. ខាងក្រោយនៃទីជាទីប្រក់, ខាងក្រោយនៃដំបូល, ខ្នងនៃដំបូល ។

ឆទ្ទន្ត គុ. [ឆ+ទន្ត] (ដំរី) មានភ្លុកមានពណ៌៦ (ដំរីឈ្មោះឆទ្ទន្តៈ); វិ. **ឆព្វណ្ណា ទន្តា យស្ស សោ> ឆទ្ទន្តោ** ។ - **កុល** នបុំ. ត្រកូលនៃដំរីឈ្មោះឆទ្ទន្តៈ ។ - **ជាតក** នបុំ. ឆទ្ទន្តជាតក, ជាតកគឺបណ្ឌិតកំណត់ហើយដោយដំរីឈ្មោះឆទ្ទន្ត ។

ឆទ្វារាធិបតិ បុំ. [ឆទ្វារ+អធិបតិ] អធិបតិនៃទ្វារ៦, ជាធំក្រៃលែងចំពោះទ្វារទាំង៦ ។

ឆទ្វារិក គុ. [ឆទ្វារ+ណិក] ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងទ្វារ៦; វិ. **ឆទ្វារេសុ ចរតីតិ> ឆទ្វារិកា** ។ - **តណ្ហា** ឥ. តណ្ហាប្រព្រឹត្តទៅក្នុងទ្វារ៦ ។

ឆន្ទ បុំ. [ឆទ្ទ+អ] សេចក្តីប្រាថ្នា, សេចក្តីប៉ុនប៉ង, សេចក្តីពេញចិត្ត, ចំណង់; វិ. **ឆន្ទនំ> ឆន្ទោ** ។ - **ជាត** គុ. មានសេចក្តី

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ពេញចិត្តកើតហើយ; វិ. ឆន្ទោ ជាតោ យស្ស សោ> ឆន្ទជាតោ ។ -រាគ ពុំ. តម្រេកឬសេចក្តីត្រេកអរដោយអំណាចនៃសេចក្តីពេញចិត្ត ។ -អាបកឌ្ឍនញ្ញាណ នពុំ. ញាណ ជាគ្រឿងទាញទៅប្រាសចាកឆន្ទរាគ ។

ឆន្ទាទិ គុ. [ឆន្ទ+អាទិ] មានឆន្ទៈជាដើម, មានឆន្ទាគតិជាដើម ។ -វិស ពុំ. អំណាចនៃអគតិមានឆន្ទាគតិជាដើម ។ -វិសិក គុ. ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងអំណាចនៃអគតិមានឆន្ទាគតិជាដើម ។

ឆន្នត្ថេរ ពុំ. [ឆន្ន+ថេរ] ព្រះថេរៈឈ្មោះឆន្នៈ ។

ឆន្នសហាយ គុ. [ឆន្ន+សហាយ] មានអាមាត្យឈ្មោះឆន្នៈជាគ្នា, មានអាមាត្យឈ្មោះឆន្នៈប្រព្រឹត្តទៅជាមួយគ្នា; វិ. ឆន្នោ សហាយោ អស្សាតិ> ឆន្នសហាយោ ។

ឆប្បញ្ចប្បទេស ពុំ. [ឆប្បញ្ច+បទេស] ប្រទេស៥និង៦ ។

ឆប្បញ្ចាសកុសលធម្ម ពុំ. [ឆប្បញ្ចាស+កុសល+ធម្ម] ធម៌ជាកុសល៥៦ ។

ឆព្វគ្គិយ គុ. [ឆព្វគ្គ+ឥយ] មានពួក៦, មានគ្នា៦រូប; វិ. ឆ វគ្គា> ឆព្វគ្គា; ឆព្វគ្គា យេសមត្ថីតិ> ឆព្វគ្គិយា ។ ព្រាច់ទៅដោយពួកភិក្ខុ៦រូប ឬប្រព្រឹត្តទៅក្នុងពួកនៃភិក្ខុ៦រូប; វិ. ឆព្វគ្គេហិ ចរតីតិ> ឆព្វគ្គិយោ; ឆព្វគ្គេសុ ចរតីតិ ចា> ឆព្វគ្គិយោ ។ -ភិក្ខុវត្ថុ នពុំ. រឿងនៃភិក្ខុមានគ្នា៦រូប ។

ឆព្វណ្ណ គុ. [ឆ+វណ្ណ] មានពណ៌៦; វិ. ឆ វណ្ណា យាសំ តា>

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ឆព្វណ្ណា ។ . រំស្មិ ឥ. រស្មីមានពណ៌៦ ។ . រំសិ ឥ. រស្មីមានពណ៌៦ ។

ឆព្វិធ គុ. [ឆ+វិធ] មានប្រការៈ៦ (មាន៦យ៉ាង); វិ. ឆ ចិធា បការា យស្ស សោ> ឆព្វិធោ ។

ឆព្វីសតិ ប.សំ. [ឆ+វីសតិ] ២០ដ៏ក្រៃលែងដោយ៦ (២៦) ។ . ទេវលោកភេទ គុ. ផ្សេងដោយទេវលោក២៦ ។

ឆព្វីសតិម ប្ង.សំ. [ឆព្វីសតិ+ម] ទី២៦, គំរប់២៦ ។

ឆព្វីសតិវិធ គុ. [ឆព្វីសតិ+វិធ] មានប្រការៈ២៦, ២៦យ៉ាង ។

ឆមា ឥ. [ឆម+អ+អា_ឥ.] (ធម្មជាតិ) ជាទីដើរទៅនៃសត្វ (ផែនដី); វិ. ឆមន្តិ គច្ឆន្តិ ឯត្ថាតិ> ឆមា ។

ឆមាស ពុំ. [ឆ+មាស] ខែ៦, ៦ខែ ។

ឆវ ពុំ., គុ. [ឆវ+អ] (បុគ្គល) សាបសូន្យចាកវត្ថុមានបាយនិងសំពត់ជាដើមផងចាកគុណមានសទ្ធាជាដើមផង (សព, សាកសព, ខ្មោច); គុ. កខ្វក់, លាមក, ថោកទាប; វិ. ឆចតិ ហាយតិ យាសច្ឆាទនាទីហិ សទ្ធាទិគុណេហិ ចាតិ> ឆវោ ។ . ទាហិកា ឥ. (ស្រី) អ្នកដុតនូវសព; វិ. ឆវំ ឌហតីតិ> ឆវធាហិកា ។

ឆវស្សាវាស ពុំ. [ឆវស្ស+អាវាស] កិ.នៅអាស្រ័យអស់ឆ្នាំ៦, សម័យជាទីនៅអាស្រ័យអស់រដូវភ្លៀង៦ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ឆវិ ឥ. [ឆទ+វិ] (ធម្មជាតិ) ជាគ្រឿងបិទបាំង (សម្បុរថ្ងៃ, ស្បែកសម្បុរថ្ងៃ); វិ. **ឆាទយតិ ឯតាយាតិ> ឆវិ** ។ - **អាទិ** គុ. (អវយវៈ) មានសម្បុរថ្ងៃជាដើម ។ - **កល្យាណ** នបុំ. សេចក្តីល្អគឺបណ្ឌិតគប្បីរាប់គឺសម្បុរថ្ងៃ, សម្បុរថ្ងៃគឺបណ្ឌិតគប្បីរាប់, លំអនៃសម្បុរថ្ងៃ ។ - **ចម្មមំស** នបុំ. សម្បុរថ្ងៃនិងស្បែកនិងសាច់ ។ - **រោគ** បុំ. រោគក្នុងសម្បុរថ្ងៃ, រោគឆ្លងសម្បុរថ្ងៃ, រោគដែលកើតត្រង់ស្បែកសម្បុរថ្ងៃ ។ - **វណ្ណ** បុំ. ពណ៌នៃសម្បុរថ្ងៃ ។

ឆឡភិញ្ញា ឥ. [ឆ+អភិញ្ញា, ចុះឡ-អា] អភិញ្ញា៦ ។ - **បដិសម្ភិទាទិប្បភេទគុណប្បដិមណ្ឌិត** គុ. ដែលប្រដាប់ចំពោះហើយដោយគុណមានអភិញ្ញា៦និងបដិសម្ភិទាជាដើមជាប្រភេទ, ដែលប្រដាប់ចំពោះហើយ ដោយគុណ ផ្សេងដោយធម៌មានអភិញ្ញា ៦ និងបដិសម្ភិទាជាដើម ។

ឆឡិន្ទ្រិយទមន នបុំ. [ឆឡិន្ទ្រិយ+ទមន] កិ.ទូន្មាននូវឥន្ទ្រិយ៦ ។

ឆាត បុំ. [ឆា+ត] បុគ្គលអ្នកឃ្លាន; គុ. ឃ្លានហើយ ។ - **អជ្ឈត្ត** គុ. គឺសេចក្តីឃ្លានគ្របសង្កត់ហើយ ។ - **តា** ឥ. ភាវៈនៃ...ជាអ្នកឃ្លានហើយ ។

ឆាតក បុំ. [ឆា+ត+ក.ស.] បុគ្គលអ្នកឃ្លាន, សេចក្តីឃ្លាន, ការអត់ឃ្លាន ។ - **កាល** បុំ. កាលនៃជនកំពុងអត់ឃ្លាន ។ - **ទោស** បុំ. ទោសគឺសេចក្តីឃ្លាន, ទោសដែលកើតអំពីសេចក្តីឃ្លាន ។ - **បីឡិត** គុ. គឺសេចក្តីឃ្លានបៀតបៀនហើយ ។ - **ភយ** នបុំ. ភ័យ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

គឺសេចក្ដីឃ្លាន, ភ័យដែលកើតអំពីការអត់ឃ្លាន; វិ. **ឆាតកតោ និព្វត្តំ ភយំ> ឆាតកភយំ** ។

ឆាទាបេត្វា អ. [ឆទ+ណាបេ+ត្វា] ញុំាង...ឱ្យបិទបាំងហើយ, ឱ្យស្លៀកហើយ, ឱ្យគ្របហើយ, ឱ្យប្រក់ហើយ ។

ឆាទាបេសិ កិ. [ឆទ+ណាបេ+ញ្ញ-អជ្ជ.+ស-អា.] ឱ្យស្លៀកដណ្ដប់ហើយ, ឱ្យបិទបាំងហើយ ។

ឆាទេតិ កិ. [ឆទ+ណេ+តិ-វ.] បិទបាំង, ស្លៀកដណ្ដប់, គ្រប ។

ឆាទេត្វា អ. [ឆទ+ណេ+ត្វា] បិទបាំងហើយ ។

ឆាយា ឥ. [ឆា+យ+អា-ឥ.] (ធម្មជាតិ) កាត់បង់នូវសេចក្ដីក្រវល់ក្រវាយ (មួប់, ស្រមោល); វិ. **ឆេតិ ឆិន្ទតិ បរិស្សមន្តិ> ឆាយា** ។

ឆារិកា ឥ. [សរ+ណិក+អា-ឥ.] ផេះ (វិ. **មលស្ស សរណំ ភវេតីតិ> សារិកា, សា ឯវ> ឆារិកា**) ។

ឆិជ្ជមាន គុ. [ឆិទ+យ+មាន] កាលដាច់, កាលធ្លុះ ។

ឆិជ្ជិត្វា អ. [ឆិទ+យ+ឥ-អា.+ត្វា] ដាច់ហើយ, ធ្លុះហើយ ។

ឆិជ្ជិំសុ កិ. [ឆិទ+យ+ឧំ-អជ្ជ.] ដាច់ហើយ, ធ្លុះហើយ ។

ឆិទ្ទ គុ. [ឆិទ+ទ ឬឥទ្ទ] (ធម្មជាតិ) ដែលដាច់ ឬធ្លុះ (ប្រហោង); វិ. **ឆិជ្ជតីតិ> ឆិទ្ទំ** ។ - **ឃដំ** នុំ. ក្អមមានប្រហោង, ក្អមធ្លុះ ។ - **ឆាយា** ឥ. ស្រមោលមានប្រហោង, ស្រមោលប្រព្រឹត្តទៅក្នុង

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ប្រហោង, ស្រមោលត្រង់ប្រហោង ។

និន្នានិន្ន គុ. [និន្ន+អនិន្ន] ទាំងប្រហោងតូចទាំងប្រហោងធំ, ឱ្យមានប្រហោងតូចនិងប្រហោងធំ ។

និន្នាវនិន្ន គុ. [និន្ន+អវនិន្ន] ទាំងប្រហោងតូចទាំងប្រហោងធំ, ប្រហោងតូចនិងប្រហោងធំ ។

និន្ទ កិ. [និទ+អ+ហិ_ប., លុបហិ_ប, ចុះនិ_អា.] ចូរកាត់ ។

និន្ទថ កិ. [និទ+អ+ថ_ប., ចុះនិ_អា.] ចូរកាត់, ចូរផ្ដាច់ ។

និន្ទន្តិ កិ. [និទ+អ+អន្តិ_វ., ចុះនិ_អា.] កាត់ ។

និន្ទន្ត គុ. [និទ+អ+អន្ត] កាលកាត់, កាលផ្ដាច់ ។

និន្ទាបេតិ កិ. [និទ+ណាបេ+តិ_វ., ចុះនិ_អា.] ញុំាង...ឱ្យកាត់, ឱ្យផ្ដាច់ ។

និន្ទាបេត្វា អ. [និទ+ណាបេ+ត្វា, ចុះនិ_អា.] ញុំាង...ឱ្យកាត់ហើយ, ឱ្យផ្ដាច់ហើយ ។

និន្ទាបេស្សាមិ កិ. [និទ+ណាបេ+ស្សាមិ_ភ., ចុះនិ_អា.] នឹងញុំាង...ឱ្យកាត់, នឹងឱ្យផ្ដាច់ ។

និន្ទិ កិ. [និទ+អ+ឦ_អជ្ជ., ចុះនិ_អា.] កាត់ហើយ, លាក់ហើយ, ផ្លាក់ហើយ ។

និន្ទិតព្វ គុ. [និទ+ឥ_អា+តព្វ] គឺ...គប្បីកាត់ ។

និន្ទិតុកាមតាចិត្ត នថុំ. [និន្ទិតុកាម+ចិត្ត] ចិត្តគឺភាវៈនៃ...ជាអ្នក

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ចង់ដើម្បីកាត់ ឬប្រព្រឹត្តទៅដោយភាវៈនៃ...; វិ. ឆិន្ទិតុំ ភាវេ-តិកិ> ឆិន្ទិតុកាមោ; តស្ស ភាវោ> ឆិន្ទិតុ-កាមតា; ឆិន្ទិតុកាមតា ឯវ ចិត្តំ> ឆិន្ទិតុកាមតាចិត្តំ; ឆិន្ទិតុ-កាមតាយ បវត្តំ ចិត្តំ> ឆិន្ទិតុកាមតាចិត្តំ ។

ឆិន្ទិតុំ អ. [ឆិទ+ឥ_អា+តុំ, ចុះនិ_អា.] ដើម្បីកាត់, កិ.កាត់ ។

ឆិន្ទិត្វា អ. [ឆិទ+ឥ_អា.+ត្វា, ចុះនិ_អា.] កាត់ហើយ, ហែក, ច្រៀក, ហាន់, ចិញ្ច្រាំ ។

ឆិន្ទេ កិ. [ឆិទ+អ+ឯយ្យ_ស., ចុះនិ_អា.] គប្បីកាត់ ។

ឆិន្ទេយ្យ កិ. [ឆិទ+អ+ឯយ្យ_ស., ចុះនិ_អា.] គប្បីកាត់ ។

ឆិន្ន គុ. [ឆិទ+ត, ត>ឥន្ន, លុប ទ] គឺ...កាត់ហើយ, ដាច់ហើយ, កំបុតហើយ, ធ្លុះ ។ - **កណ្ណនាសង្គដ្ឋ** ឧចុំ. មានត្រចៀក និងច្រមុះ និងកន្ទុយដាច់ហើយ, -កំបុតហើយ ។ - **កបាល** ចុំ., ឧចុំ. អំបែងដែល...កាត់ហើយ, អំបែងធ្លុះ ។ - **កំសតាលសទិស** គុ. ប្រាកដស្មើដោយរតាំងដែលគេកាត់ហើយ, -ចៀរហើយ ។ - **ការណ** ឧចុំ. ហេតុនៃ...គឺ...កាត់ហើយ ។ - **កេសនខវត្ថ** គុ. អ្នកមានសក់និងក្រចកនិងសំពត់ដាច់ហើយ ។ - **កេសនខ** គុ. អ្នកមានសក់និងក្រចកដាច់ហើយ, -កាត់ហើយ ។ - **កេសាទិភាវ** ចុំ. ភាវៈនៃអវយវៈមានសក់ដាច់ហើយជាដើម, ភាវៈនៃអ្នកមានអវយវៈមានសក់ជាដើមដាច់ហើយ ។ - **កេសាទិមត្តក** គុ. ហេតុគ្រាន់តែអាការៈមានសក់ដាច់ហើយជាដើម ។ - **អគ្គ**

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

គុ. មានចុងដាច់ហើយ, មានអំពូលដាច់ហើយ ។ - ដ្ឋាន នចុំ. ទីនៃ...គឺ...កាត់ហើយ ។ - តជ ចុំ., នចុំ. ច្រាំងដាច់, ច្រាំងបាក់, ច្រាំងប្រេះ ។ - និវាសនបារុបន នចុំ. សំពត់សម្រាប់ស្លៀក និងសំពត់សម្រាប់ដណ្ដប់ដាច់ហើយ, សំពត់គឺបុ.គប្បីស្លៀកនិង សំពត់គឺបុ.គប្បីដណ្ដប់ដាច់ហើយ, -ធ្លុះហើយ, -រហែកហើយ ។ - ភត្ត គុ. អ្នកមានភត្តដាច់ហើយ ។ - មត្ត គុ. គ្រាន់តែដាច់ហើយ ។ - វុក្ខ ចុំ. ឈើដែលកាត់ហើយ, ឈើដែល...កាត់ហើយ ។ - សំយោជន គុ. មានសំយោជនៈដាច់ហើយ, មានទោសជាតជាគ្រឿងញុំាងសត្វឱ្យប្រកបព្រមដាច់ហើយ ។ - សីស គុ. មានសីសៈ (ក្បាល) ដាច់ហើយ ។ - ហិរោត្តប្ប គុ. អ្នកមានហិរិនិងឱត្តប្បៈកាត់បង់ហើយ, -ដាច់ហើយ ។

ឆុឌ្ឌ គុ. [ឆុឌ្ឌ+អ] គឺ...ចោលហើយ, -បោះបង់ហើយ ។

ឆុទ្ធ គុ. [ឆុភ+ត] គឺ...ចោលហើយ, -បោះបង់ហើយ ។

ឆុបិ កិ. [ឆុប+អ+ឮ-អជ្ជ.] ពាល់ហើយ, ពាល់ត្រូវហើយ ។

ឆុរិកា ឥ. [ឆុរ+ណុ+ឥ-អា.+អា-ឥ.] កាំបិតតូច, កាំបិតបង្កប់ក្រឹស (កាំបិតសម្រាប់កាត់នូវក្រចក; អ.វិ.) ។

ឆេក គុ. [ឆិទ+អ, ផ្លាស់ទ>ក] ឈ្លាស, ប៉ិន, ប្រសប់, វាងវៃ ។ - តា ឥ. ភាវៈនៃ...ជាអ្នកឈ្លាស,... ។

ឆេត្វា អ. [ឆិ ឬឆេ+ត្វា] កាត់ហើយ, កាត់ផ្ដាច់ហើយ ។

ឆេត្វាន អ. [ឆេ+ត្វាន] កាត់ហើយ, កាត់ផ្ដាច់ហើយ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ឆេទន នចុំ. [ឆិទ+យុ] កិ.កាត់, កិ.ដាច់ ។ - **ផាលនវិជ្ឈនាទិ** គុ. (ឧបទ្រព) មានកិ.កាត់ និងកិ.វះ និងកិ.ចោះជាដើម (ផាលន <ផល+យុ = កិ.ពុះ, -វះ, -បំបែក; វិជ្ឈន<វិធ+យ+យុ = កិ. ចោះ, -ចាក់, -ទំលុះ) ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ជគតិប្បទេស ពុំ. [ជគតិ+បទេស] ប្រទេសនៃផែនដី ឬប្រទេសគឺផែនដី (ជគតី<គម+អន្ត+ញ្ញ, ផ្លាស់គ>គត, ផ្លាស់គតួរដើមជាជ, លុបមនិងន; វិ. **គច្ឆន្តិ យស្សំ សា> ជគតិ** = ភូមិជាទីដើរទៅនៃសត្វ (ផែនដី)) ។

ជគ្ឃតិ កិ. [ជគ្ឃ+អ+តិ.វ.] សើច, ញញឹម, ស្រើបស្រួល, ង៉ុកង៉ក់ (ស៊ី) ។

ជគ្ឃសិ កិ. [ជគ្ឃ+អ+សិ.វ.] សើច, ញញឹម, ស្រើបស្រួល,...។

ជង្គល ពុំ. [ជ+គល+អ] (ប្រទេស) ជាទីលេបនូវទឹក (ផែនដី; ន័យខ្លះថា អ្នកត្រាច់ទៅលើផែនដី, អ្នកទៅដោយស្មង); វិ. **ជលំ គលតិ ឯត្ថាតិ> ជង្គលោ** ។

ជង្ឃា ឥ. [ជន+ឃ] (អវយវៈ) ជាគ្រឿងញ៉ាំងដំណើរឱ្យកើត (ស្មង); វិ. **ជាយតិ គមនមេតាយាតិ> ជង្ឃា** ។ - **អដ្ឋិ** នពុំ. ឆ្អឹងនៃស្មង ។ - **ពល** នពុំ. កម្លាំងនៃស្មង ។ - **មគ្គាទិ** គុ. (ផ្លូវ) មានផ្លូវគឺបុ.គប្បីទៅដោយស្មងជាដើម ឬ មានផ្លូវដើរទៅដោយស្មងជាដើម; វិ. **ជង្ឃាហិ គន្តព្វោ មគ្គោ> ជង្ឃមគ្គោ; ជង្ឃាហិ គតោ វា មគ្គោ> ជង្ឃមគ្គោ, ជង្ឃមគ្គោ អាទិ យេសំ តេ> ជង្ឃមគ្គាទយោ** ។ - **វិហារត្ថ** ពុំ. ប្រយោជន៍ដល់កិ.នៅនៃស្មង, ប្រយោជន៍ដល់កិ.សម្រាកនៃស្មង ។

ជច្ចា ឥ. [ជាតិ+នា.វិ., តិ>ច>ច្ច, ជា>ជ, នា.វិ>អា] អំពីជាតិ, អំពី

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

កំណើត ។

ជជ្ជរថក ពុំ. [ជជ្ជរ+រថ+ក.ស.] រថដ៏គ្រាំគ្រា, រថចាស់ ។

ជញ្ញា កិ. [ញា+នា+ឯយ្យ.ស.] គប្បីដឹង ។

ជដា ឥ. [ជដ+អ+អា.ឥ.] ផ្នួងសក់ ការទុកផ្នួងសក់, កិ.ប្រព្រឹត្ត ប្ញូងសក់ (បណ្ដាញ, តណ្ហា, កិលេស) ។ ‑ **ម័ត្ត** ពុំ. អាការត្រឹមតែផ្នួងសក់, ‑កិ.ចងនូវសក់ ។

ជដិត គុ. [ជដ+ឥ.រា.+ត] ចាក់ស្រេះហើយ, គឺ...ឱ្យចាក់ស្រេះហើយ, ជំពាក់ហើយ ។

ជដិល គុ. [ជដា+ឥល] អ្នកមានផ្នួងសក់ (ជដិល); វិ. **ជដា យស្ស អត្ថិ សោ> ជដិលោ** ។ ‑ **កុមារ** ពុំ. កុមារឈ្មោះជដិល ។ ‑ **ត្ថេរវត្ថុ** នពុំ. រឿងនៃព្រះថេរៈឈ្មោះជដិល ។ ‑ **ព្រាហ្មណ. វត្ថុ** នពុំ. រឿងនៃព្រាហ្មណ៍ឈ្មោះជដិល ។ ‑ **សេដ្ឋី** ពុំ. សេដ្ឋីឈ្មោះជដិល ។

ជន ពុំ. [ជន+អ] (បុគ្គល) អ្នកញ៉ាំងកម្មជាកុសលនិងអកុសលឱ្យកើត (ជន); វិ. **កុសលាកុសលំ ជនេតីតិ> ជនោ** ។

ជនកបិតា ពុំ. [ជនក+បិតា] បិតាអ្នកញ៉ាំងកូនឱ្យកើត, បិតាបង្កើត; វិ. **ជនេតីតិ> ជនកោ; ជនកោ បិតា> ជនកបិតា** ។

ជនកាយ ពុំ. [ជន+កាយ] ពួកនៃជន; វិ. **ជនានំ កាយោ> ជនកាយោ** ។

ជនតា ឥ. [ជន+តា] ប្រជុំនៃជន, ពួកនៃជន; វិ. **ជនានំ សមូ.**

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ហោ> ជនកា ។

ជនន នបុំ. [ជន+យុ] កិ.កើត ឬកិ.ញុំាង...ឱ្យកើត; វិ. ជនិយ-តេ> ជននំ; ជនយិស្សតេ ឥតិ> ជននំ ។

ជនបទ បុំ. [ជន+បទ] ផ្លូវនៃជន, ប្រទេសជាទីដល់នៃជន (ជនបទ); វិ. បជ្ជន្តិ ឯត្ថាតិ> បទោ; ជនានំ បទោ> ជនបទោ ។ - កល្យាណី ឥ. (នាង...) មានគុណតីបុគ្គលគប្បីរាប់ក្នុងជនបទ, អ្នកមានលំអក្នុងជនបទ ។ - ចារិក គុ. ចារិកក្នុងជនបទ, ទីជាទីត្រាច់ទៅក្នុងជនបទ ។ - ចារិត្ត នបុំ. ភាវៈនៃជនត្រាច់ទៅក្នុងជនបទ; វិ. ជនបទេ ចរតីតិ> ជនបទចារី; ជនបទចារិនោ ភាវោ> ជនបទចារិត្តំ ។ - មនុស្ស បុំ. មនុស្សក្នុងជនបទ, មនុស្សអ្នកនៅក្នុងជនបទ ។ - វិហារ បុំ. វិហារ (វត្ត) ក្នុងជនបទ ។ - សេដ្ឋី បុំ. សេដ្ឋីក្នុងជនបទ, -នៅក្នុងជនបទ ។

ជនសង្គហត្ថ បុំ. [ជន+សង្គហ+អត្ថ] ប្រយោជន៍ដល់កិ.សង្គ្រោះដល់ជន, ត្រូវការដល់សេចក្តីសង្គ្រោះដល់ជន ។

ជនាធិប គុ. [ជន+អធិប] ជាធំជាងជន (ស្តេច); វិ. ជនានំ អធិ-បោ> ជនាធិបោ ។

ជនេតិ កិ. [ជន+ណេ+តិ.វ.] ញុំាង...ឱ្យកើត, បង្កើត ។

ជនេត្តិកា ឥ. [ជន+តិ+ណ្ហ+ក.ស.] (ស្រី) អ្នកញុំាងកូនឱ្យកើត (ម្តាយ); វិ. ជនេតីតិ> ជនេត្តី; ជនេត្តី ឯវ> ជនេត្តិកា ។

ជនេត្វា អ. [ជន+ណេ+ត្វា] ញ៉ាំង...ឱ្យកើតហើយ, បង្កើតហើយ ។

ជនិន្ទ ពុ. [ជន+ឥន្ទ] ជាធំជាងជន (ស្តេច); វិ. ជនានំ ឥន្ទោ> ជនិន្ទោ ។

ជនេន្ត ពុ. [ជន+ណេ+អន្ត] កាលញ៉ាំង...ឱ្យកើត ។

ជនេសិ កិ. [ជន+ណេ+ឦ.អជ្ជ.+ស.អា.] ញ៉ាំង...ឱ្យកើតហើយ ។

ជនេសុត ពុ. [ជន+សុត] ប្រាកដក្នុងជន, ប្រាកដហើយក្នុងពួកនៃជន ។

ជនេស្សាមិ កិ. [ជន+ណេ+ស្សាមិ.ភ.] នឹងញ៉ាំង... ឱ្យកើត ។

ជន្តាឃរវត្តាទិ [ជន្តាឃរវត្ត+អាទិ] (វត្ត) មានជន្តាឃរវត្តជាដើម, មានវត្តគឺភិក្ខុគប្បីធ្វើក្នុងផ្ទះជាទីញ៉ាំងសរីរៈឱ្យក្តៅជាដើម, មានវត្តគឺភិក្ខុគប្បីធ្វើ ក្នុងរោងភ្លើង (ផ្ទះបាយ) ជាដើម ។

ជន្តុ បុំ. [ជន+តុ] អ្នកកើត ឬអ្នកកើតអំពីកម្មកិលេស (សត្វ); វិ. ជាយតីតិ> ជន្តុ; ជាយតិ កម្មកិលេសេហីតិ ឋា> ជន្តុ ។

ជន្តុក នបុំ. [ជន+ណេ+ក.ស.] (អវយវៈ) ជាគ្រឿងញ៉ាំងដំណើរឱ្យកើត (ជង្គង់, ក្បាលជង្គង់); វិ. ជាយតិ គមនមេតេនាតិ> ជន្នុ; ជន្នុ ឯវ> ជន្នុកំ ។ . មត្ត ពុ. មានជង្គង់ជាប្រមាណ ។ . ប្បមាណឱរុប្បមាណកដិប្បមាណាទិ ពុ. មានជង្គង់ជាប្រមាណ និងមានភ្លៅជាប្រមាណ និងមានចង្កេះជា

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ប្រមាណជាដើម, (មានត្រឹមជង្គង់ និងត្រឹមភ្លៅ និងត្រឹមចង្កេះជាដើម) ។

ជម្ពុក អ.ន. អាជីវកឈ្មោះជម្ពុកៈ (ឆ្កែចចក ឬកញ្ជ្រោង) ។ - **វាទ** ចុំ. វាទៈថាអាជីវកឈ្មោះជម្ពុកៈ, កិ.ពោលថាអាជីវកឈ្មោះជម្ពុកៈ ។ - **អាជីវកវត្ថុ** នចុំ. រឿងនៃអាជីវកឈ្មោះជម្ពុកៈ ។

ជម្ពូទីប ចុំ. [ជម្ពូ+ទីប] ជម្ពូទ្វីប, ជនអ្នកជម្ពូទ្វីប; កោះឬទ្វីបដែលគេកំណត់ហើយដោយដើមព្រីង; វ៉ា. **ជម្ពុយា លក្ខិតោ ទីបោ> ជម្ពុទីបោ** ។ - **តល** នចុំ. ផ្ទៃនៃជម្ពូទ្វីប ។ - **វាសី** ចុំ. អ្នកនៅក្នុងជម្ពូទ្វីប, អ្នកមានកិ.នៅក្នុងជម្ពូទ្វីបជាប្រក្រតី ។

ជម្ពូនទនិក្ខ នចុំ. [ជម្ពូនទ+និក្ខ] និក្ខៈនៃមាសជម្ពូនទ, ឆ្អោរនៃមាសជម្ពូនទ (និក្ខ ប្រែថា «មាស» ក៏បាន) ។

ជម្ពូបរិព្វាជិកា អ.ន. ឈ្មោះជម្ពូបរិព្វាជិកា ។

ជម្ពូសាខា ឥ. [ជម្ពូ+សាខា] មែកនៃព្រីង ។

ជម្ពូនទ នចុំ. [ជម្ពូ+នទី] មាសជម្ពូនទ (មានព្រីងធំ១ដើមជាទេវព្រឹក្ស «ឈើជាលំនៅនៃទេវតា» ឋិតនៅក្បែរស្ទឹង, ស្ទឹងនោះគេហៅថាជម្ពូនទី; ផ្លែព្រីងធំ១ប៉ុន១ឆ្នាំងជ្រុះធ្លាក់ចុះទៅក្នុងស្ទឹងនោះក៏ក្លាយកើតជាមាស, មាសនោះឯងគេហៅថាមាសជម្ពូនទ) ។ អភិ. សុ. ។

ជម្ម គុ. [ជម+ម] អ្នកលាមក, អាក្រក់, កខ្វក់; (គុណនាមនោះសេ **អនិស្សម្ម អនុបរិក្ខិត្វា យោ ភរោតិ សោ> ជម្មោ**

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

អ្នកណាមិនពិចារណានូវគុណ និងទោសហើយធ្វើ អ្នកនោះជាមនុស្សលាមក) ។

ជម្មី ឥ. [ជម្ម+ឦ] លាមក, អាក្រក់, កខ្វក់ ។

ជយ បុំ. [ជិ+ណច្ចអ] កិ.ឈ្នះ, ជំនះ; វិ. ជយនំ> ជយោ ។ - **កុសុមវណ្ណ** ត្រ. មានពណ៌ដូចជាពណ៌នៃផ្កាជយព្រឹក្ស (ផ្កាច្បារ) ។ - **បរាជយ** បុំ. កិ.ឈ្នះនិងកិ.ចាញ់ ។ - **បាន** នបុំ. ទឹកគឺបុគ្គលគប្បីផឹកក្នុងកាលជាទីឈ្នះនូវសត្រូវ, ទឹកគឺបុគ្គលគប្បីផឹកក្នុងកាលមានជ័យ, ទឹកជយបាន ។ - **សុមនបុប្ផវណ្ណ** ត្រ. មានពណ៌ដូចជាពណ៌នៃផ្កាជយព្រឹក្ស (ផ្កាច្បារ) ។ - **សុមនាលត្តកបាដលវណ្ណ** ត្រ. មានពណ៌ក្រហមព្រឿងៗដូចជាពណ៌នៃផ្កាច្បារនិងពណ៌នៃល័ក្ត ។

ជយំ ត្រ. [ជយន្ត+សិ.វិ.] កាលឈ្នះ ។

ជរ ត្រ. [ជរ+អ] ចាស់, គ្រាំគ្រា ។ - **សក្កភាវ** បុំ. ភាវៈនៃខ្លួនជាព្រះឥន្ទ្រចាស់ ។ - **សក្ក** បុំ. ព្រះឥន្ទ្រចាស់ ។ - **សិគាល** បុំ. ចចកចាស់, កញ្ជ្រោងចាស់ ។

ជរា ឥ. [ជរ+អ+អា_ឥ.] (ធម្មជាតិ) ចាស់, គ្រាំគ្រា, ជរា; វិ. ជរតីតិ> ជរា ។ - **ជជ្ជរិត** ត្រ. គឺជរាឱ្យគ្រាំគ្រាហើយ, ដែលគ្រាំគ្រាហើយព្រោះជរា ។ - **ជិណ្ណកាល** បុំ. កាលនៃរូបនោះចាស់ហើយព្រោះជរា, កាលនៃរូបនោះគឺជរាឱ្យគ្រាំគ្រាហើយ ។ - **ជិណ្ណមហល្លកព្រាហ្មណ** បុំ. ព្រាហ្មណ៍អ្នកកាន់យកនូវភារៈនៃខ្លួនជាធំគឺជរាឱ្យគ្រាំគ្រាហើយ, ព្រាហ្មណ៍ចាស់ដែលគ្រាំ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

គ្រាហើយព្រោះជរា ។ . **ជិណ្ណមហល្លកិត្ថីវណ្ណ** ថុំ. ភេទនៃស្រីអ្នកកាន់យកនូវភារៈនៃខ្លួនជាធំតែជរាឱ្យគ្រាំគ្រាហើយ, ភេទដូចជាភេទនៃស្រីចាស់ដែលគ្រាំគ្រាហើយព្រោះជរា ។ . **ជិណ្ណ** គុ. ដែលចាស់ហើយព្រោះជរា, គឺជរាឱ្យគាំគ្រាហើយ ។ . **ព្យាធិមរណាមិស្សតា** ឥ. ភារៈនៃជាតិនោះជាធម្មជាតិច្រឡំដោយជរា និងព្យាធិ និងមរណៈ, ភារៈនៃជាតិនោះជារបស់មានជរា និងព្យាធិ និងមរណៈដ៏ច្រឡំគ្នា ។ . **វត្តវណ្ណនា** ឥ. កថាជាគ្រឿងពណ៌នានូវសេចក្តីនៃជរាវត្ត ។ . **វាតវេគញ្ញាហត** គុ. គឺកម្លាំងនៃខ្យល់ដែលកើតអំពីជរាកំចាត់បង់ហើយ, គឺសន្ទុះនៃខ្យល់ដែលកើតអំពីជរាបៀតបៀនចំពោះហើយ ។

ជល នថុំ. [ជល+អ] (ធម្មជាត) ហូរទៅ (ទឹក); វិ. **ជលតិ សន្តិកេ> ជលំ** ។ គុ. រុងរឿង ។

ជលន្ត គុ. [ជល+អ+អន្ត] កាលរុងរឿង, កំពុងរុងរឿង ។

ជលបថ ថុំ. [ជល+បថ] ផ្លូវនៃទឹក ។ . **ជលបថាទិ** គុ. (ទី) មានផ្លូវនៃទឹកនិងផ្លូវនៃគោកជាដើម ។

ជលិត គុ. [ជល+ឥ_អា.+ត] ឱ្យរុងរឿងហើយ, ដែលរុងរឿងហើយ, គឺ...ឱ្យរុងរឿងហើយ ។

ជលិតិទ្ធិ គុ. [ជលិត+ឥទ្ធិ] អ្នកមានឫទ្ធិដ៏រុងរឿងហើយ; វិ. **ជលិតា ឥទ្ធិ យស្ស សោ> ជលិតិទ្ធិ** ។

ជល្លិ ឥ. ស្បែក, សម្បក, សម្បកឈើ; ក្រមរឈើ; កំទេច, វិកាច់ ។ ប្រើជា «ឆល្លិ» ក៏មាន ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ជវ ពុំ. [ជុ+ណ] ការស្ទុះទៅ, ការលឿនទៅ, សន្ទុះ, រហ័ស, ប្រញាប់ប្រញាល់; វិ. **ជវនំ> ជវោ; ជវតិ ឯតេនាតិ វា> ជវោ** ។

ជវច្ឆិន្ន គុ. [ជវ+ឆិន្ន] អ្នកមានសន្ទុះដាច់ហើយ, ដែលដាច់ហើយ ព្រោះការស្ទុះទៅ ឬ ព្រោះការលឿនទៅ ។

ជវន ពុំ. [ជុ+យុ] ជវន, ការស្ទុះទៅ, ការលឿនទៅ; វិ. **ជវិយតេ> ជវនំ** ។ - **ក្ខណ** ពុំ. ខណៈនៃជវនចិត្ត, ខណៈនៃចិត្តដែលស្ទុះទៅ ។ - **មន** ពុំ., នពុំ. ចិត្តដែលលឿនទៅ, ជវនចិត្ត ។ - **វីថិ** ឥ. វិថីនៃជវនចិត្ត, វិថីនៃចិត្តដែលស្ទុះទៅ ។

ជវមាន គុ. [ជុ+អ+មាន] កាលលឿនទៅ, កាលស្ទុះទៅ ។

ជហន្តិ កិ. [ហា.ចាក+អ+អន្តិ.វ.] លះ, លះបង់ ។ រូបសិទ្ធិនៃសព្ទពួកនេះចូរមើលក្នុង កច្ចាយនូបត្ថម្ភកៈ ភាគទី២ ។

ជហិតុំ អ. [ហា.ចាក+តុំ] ដើម្បីលះបង់ ។

ជហិត្វា អ. [ហា.ចាក+ត្វា] លះបង់ហើយ ។

ជហិស្សាមិ កិ. [ហា.ចាក+អ+ស្សាមិ.ភ.] នឹងលះបង់ ។

ជហេ កិ. [ហា.ចាក+អ+ឯយ្យ.ស.] គប្បីលះបង់ ។

ជឡ គុ. [ជល+អ, ល>ឡ] ល្ងីល្ងើ, ពភ្លីពភ្លើ, លលា, ឬលេលា, រឡិករឡក់ ។

ជាគរ ពុំ. [ជាគរ+អ] ការភ្ញាក់, សេចក្ដីភ្ញាក់រឭក; វិ. **ជាគរណំ>**

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ជាតរោ ។

ជាគរតោ [ជាគរន្ត+ស.វិ. ផ្លាស់ន្តនិងស.វិ.>តោ] កាលភ្ញាក់, កាលភ្ញាក់រឭក ។

ជាគរធម្ម ពុំ. [ជាគរ+ធម្ម] ធម៌ជាគ្រឿងភ្ញាក់រឭក ។

ជាគរន្ត គុ. [ជាគរ+អ+អន្ត] កាលភ្ញាក់, កាលភ្ញាក់រឭក ។

ជាគរិយ នពុំ. [ជាគរ+ឥយ] ភាវៈនៃសេចក្ដីភ្ញាក់រឭក, ភាវៈនៃបុគ្គលអ្នកភ្ញាក់រឭក ឬ សេចក្ដីភ្ញាក់រឭក; វិ. ជាគរស្ស ភាវោ> ជាគរិយំ, ជាគរោ ឯវ វា> ជាគរិយំ ។

ជាត គុ. [ជន>ជា+ត] កើតហើយ ។ - **កាល** ពុំ. កាលនៃ...កើតហើយ ។ - **កុមារ** ពុំ. កុមារដែលកើតហើយ ។ - **គច្ឆ** ពុំ. គុម្ពឈើដែលកើតហើយ ។ - **គុម្ព** ពុំ. គុម្ពឈើដែលកើតហើយ ។ - **ឆន្ទ** គុ. អ្នកមានឆន្ទៈកើតហើយ, អ្នកមានសេចក្ដីពេញចិត្តកើតហើយ ។ - **ដ្ឋានវស** ពុំ. អំណាចនៃទីនៃ...កើតហើយ ។ - **ត្ត** ពុំ. សេចក្ដីថាកើតហើយ, សេចក្ដីគឺភាវៈនៃ...កើតហើយ ។ - **ត្ត** ពុំ. ភាវៈនៃ...នោះជា...កើតហើយ ។ - **ទារក** ពុំ. ទារក (ក្មេង) អ្នកកើតហើយ ។ - **ទិវស** ពុំ, នពុំ. ថ្ងៃនៃ...នោះកើតហើយ ។ - **ភាវ** ពុំ. ភាវៈនៃ....នោះជាអ្នកកើតហើយ ។ - **មង្គលទិវស** ពុំ., នពុំ. ថ្ងៃជាទីធ្វើនូវមង្គលដល់ទារកដែលកើតហើយ, ថ្ងៃនៃមង្គលគឺ....គប្បីធ្វើដល់ទារកដែលកើតហើយ ។ - **រូប** គុ. មានរូបកើតហើយ នពុំ. មាស ។ - **វេទ** ពុំ. ភ្លើង ។ - **សត្ត** ពុំ. សត្វអ្នកកើតហើយ ។ - **សំវឌ្ឍ** គុ. អ្នក

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

កើតហើយចំរើនព្រមហើយ, អ្នកមានសេចក្ដីចំរើនព្រមកើតហើយ ។ - **សារ** គុ. មានសារៈកើតហើយ, មានខ្លឹមសារកើតហើយ ។ - **សាសន** នថុំ. សាសនៈ (ពាក្យបណ្ដាំ, សំបុត្រ) កើតហើយ, ពាក្យជាគ្រឿងប្រៀនប្រដៅកើតហើយ ។ - **ស្សរ** ថុំ. ស្រះកើតហើយ, ជាតស្រះ ។

ជាតិ ឥ. [ជន>ជា+តិ] កិ.កើត, ការកើត, កំណើត; វិ. **ជននំ> ជាតិ** ។ - **អាទិ** ថុំ. (ទុក្ខ) មានជាតិជាដើម ។ - **អាទិធម្ម** គុ. មានទុក្ខមានជាតិជាដើមជាធម្មតា; ថុំ. ធមិមានជាតិជាដើម ។ - **អាទិភយ** នថុំ. ភ័យមានជាតិជាដើម, ភ័យកើតអំពីធមិមានជាតិជាដើម ។ - **កុលប្បទេសភោគយសវយសម្បត្តិ** ឥ. កិ.ដល់ព្រមដោយជាតិ និងត្រកូល និងប្រទេស និងភោគៈ និងយស និងវ័យ, ជាតិសម្បត្តិ និងកុលសម្បត្តិ និង...។ - **ក្ខយសង្ខាត** គុ. ពោលគឺកិ.អស់ទៅនៃជាតិ ។ - **ក្ខយ** ថុំ. ការអស់ទៅនៃជាតិ ។ - **គោត្តកុលភោគ** ថុំ. ជាតិ និងគោត្រ និងត្រកូល និងភោគៈ ។ - **គោត្តមត្ត** គុ. ហេតុគ្រាន់តែជាតិ និងគោត្រ, គុណត្រឹមតែជាតិ និងគោត្រ ។ - **ជរាព្យាធិមរណ** នថុំ. ជាតិ និងជរា និងព្យាធិ និងមរណៈ ។ - **ជរូបគ** គុ. អ្នកចូលទៅដល់នូវជាតិនិងជរា; វិ. **ជាតិជរំ ឧបគច្ឆតិ> ជាតិជរូបគោ;** (ឧបគ<ឧប+គម+ក្វិ) ។ - **ទុក្ខាទិ** គុ. (ទុក្ខ) មានជាតិទុក្ខជាដើម ។ - **សម្ភវ** ថុំ. កិ.កើតព្រមអំពីជាតិ, សេចក្ដីចំរើនព្រមនៃជាតិ; គុ. មានជាតិជាដែនកើតព្រម, មានជាតិជាដែនចំរើនព្រម ។ - **សម្ភេទ** ថុំ. កិ.បែកព្រមនៃជាតិ, កិ.ច្រឡំនៃជាតិ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

. **សុមនា** ឥ. ម្លិះរួត, ផ្កាម្លិះរួត ។ . **សរញ្ញាណ** នបុំ. ញ្ញាណជាគ្រឿងរឭកបាននូវជាតិ ។ . **សរ** បុំ. អ្នករឭកបាននូវជាតិ; វិ. **ជាតឹ សរតីតិ> ជាតិស្សរោ** ។

ជាតិយាវន នបុំ. [ជាតិយា+វន] វិហារឈ្មោះជាតិយាវន; ព្រៃនៃឈើចន្ទន៍, ព្រៃដ៏ដេរដាសដោយដើមចន្ទន៍; ព្រៃនៃដើមម្លិះ, ព្រៃដែលកើតឯង ។

ជាតុស្សាហ គុ. [ជាត+ឧស្សាហ] អ្នកមានសេចក្ដីឧស្សាហ៍ (សេចក្ដីប្រឹងប្រែង, សេចក្ដីខ្មីឃ្មាត) កើតហើយ; វិ. **ជាតោ ឧស្សាហោ យស្ស សោ> ជាតុស្សាហោ** ។

ជានតោ គុ. [ជានន្ត+ស.វិ., ផ្លាស់ន្ត+ស.វិ.>តោ] កាលដឹង ។

ជានន នបុំ. [ញា>ជា>ជ+យុ, យុ>អានន] កិ.ដឹង, ការចេះ, ការយល់; វិ. **ញាយតេតិ> ជាននំ** ។ . **និយាម** បុំ. ទំនង(ដំណើរ, ការកំណត់) នៃកិ.ដឹង ។ . **ភាវ** បុំ. ភាវៈនៃកិ.ដឹង, ភាវៈគឺកិ.ចេះ ។ . **សមត្ថ** គុ. អ្នកអាចក្នុងកិ.ដឹង, អ្នកអាចដើម្បីកិ.ដឹង ។ . **សមយ** បុំ. សម័យគឺកិ.ដឹង, លទ្ធិជាគ្រឿងដឹង ។ . **សិប្ប** នបុំ. សិល្បៈជាគ្រឿងដឹង, សិល្បៈជាទីចេះ ។

ជានន្ត គុ. [ញា+នា+អន្ត] កាលដឹង ។

ជានន្តិ កិ. [ញា+នា+អន្តិ_វ.] ដឹង, ចេះ, យល់ ។

ជានបទ គុ. [ជនបទ+ណ] (ជន) អ្នកនៅក្នុងជនបទ ឬអ្នកកើតក្នុងជនបទ (អ្នកជនបទ); វិ. **ជនបទេ ជាតោតិ> ជានប.**

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ទោ, ជនបទេ ជាតោ ទា> ជានបទោ ។

ជានមាន គុ. [ញា+នា+មាន] កាលដឹង ។

ជានំ គុ. [ជានន្ត+សិ.វិ. ផ្លាស់ន្ត+សិ.វិ.>អំ] កាលដឹង ។ ញា+យុ =កិ.ដឹង; វិ. ញាយតេតិ> ជានំ ។

ជានាតិ កិ. [ញា+នា+តិ.វ.] ដឹង, ចេះ,យល់, ស្គាល់ ។

ជានាតុ កិ. [ញា+នា+តុ.ប.] ចូរដឹង ។

ជានាបេតព្វ គុ. [ញា+នា+ណាបេ+តព្វ] គឺ...គប្បីញ៉ាំង...ឱ្យដឹង, គឺ...គប្បីឱ្យដឹង ។

ជានាបេតុំ អ. [ញា+នា+ណាបេ+តុំ] ដើម្បីញ៉ាំង...ឱ្យដឹង ។

ជានាបេត្វា អ. [ញា+នា+ណាបេ+ត្វា] ឱ្យដឹងហើយ ។

ជានាបេយ្យំ កិ. [ញា+នា+ណាបេ+ឯយ្យំ.ស.] គប្បីឱ្យដឹង ។

ជានាបេសិ កិ. [ញា+នា+ណាបេ+ឦ.អជ្ជ; ចុះស.រា.] ឱ្យដឹងហើយ ។

ជានាម កិ. [ញា+នា+ម.វ.] ដឹង, ចេះ, យល់, ស្គាល់ ។

ជានាសិ កិ. [ញា+នា+សិ.វ.] ដឹង, ចេះ, យល់, ស្គាល់ ។

ជានិតព្វ គុ. [ញា+នា, នា>និ+តព្វ] គឺ...គប្បីដឹង ។

ជានិត្វា អ. [ញា+នា, នា>និ+ត្វា] ដឹងហើយ ។

ជានិស្សតិ កិ. [ញា+នា, នា>និ+ស្សតិ.ភ.] នឹងដឹង ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ជានិ ឥ. [ហា+ឰ] សេចក្ដីសាបសូន្យ, សេចក្ដីវិនាស ។

ជានុ នថុំ. [ជន+ណុ] (អវយវៈ) ជាគ្រឿងញ៉ាំងដំណើរឱ្យកើត (ជង្គង់); វិ. ជាយតិ គមនមេតេនាតិ> ជានុ ។ . ប្ប-មាណជានុប្បមាណ គុ. មានជង្គង់ជាប្រមាណ និងមានដោះជាប្រមាណ (ត្រឹមជង្គង់និងត្រឹមដោះ); ។ . មណ្ឌល នថុំ. មណ្ឌលនៃជង្គង់ ។

ជានេមុ កិ. [ញា+នា+ម.វ.] ដឹង, នឹងដឹង ។ ចុះឯយ្យាម.ស.>ឯមុក៏បាន = គប្បីដឹង ។

ជានេយ្យ កិ. [ញា+នា+ឯយ្យ.ស.] គប្បីដឹង ។

ជានេយ្យុំ កិ. [ញា+នា+ឯយ្យុំ.ស.] គប្បីដឹង ។

ជាមាតរំ ថុំ. [ជាមាតុ+អំ.វិ., ផ្លាស់ឧនៃតុ>អរ] កូនប្រសាប្រុស, ឱ្យជាកូនប្រសាប្រុស ។

ជាយតិ កិ. [ជន>ជា+យ+តិ.វ.] កើត ។

ជាយតេ កិ. [ជន>ជា+យ+តេ.វ.] កើត ។

ជាយបតិក ថុំ. [ជាយា+បតិ+ក] ប្រពន្ធនិងប្ដី; វិ. ជាយា ច បតិ ច> ជាយបតិកា ។

ជាយមាន គុ. [ជន>ជា+យ+មាន] កាលកើត ។

ជាយា ឥ. [ជន>ជា+យ+អា.ឥ.] (ស្ត្រី) ជាដែនកើតនៃកូន (ប្រពន្ធ); វិ. ជាយតិ បុត្តោ ឥមាយាតិ> ជាយា ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ជាយិស្សតិ កិ. [ជន>ជា+យ+ឥ_រា.+ស្សតិ_ភ.] នឹងកើត ។

ជាល នថុំ. [ជល+ណ] បណ្ដាញ (បង្កាត់, បន្ទីង, លប់, សំណាញ់, ជាល) ។ . **ករណ្ឌក** នថុំ. ពោងសម្រាប់ចងនូវសំណាញ់, នូវបណ្ដាញ (ប្រូល) ។ . **ការិក** គុ. ធ្វើនូវបណ្ដាញ; វិ. **ជាលំ ករោតីតិ> ជាលការិកា** ។ . **បូវសទិស** គុ. ប្រាកដស្មើ ដោយនំជាល (ប្រាកដស្មើដោយនំមានសណ្ឋានដូចជាបណ្ដាញ) ។ . **មុត្ត** គុ. រួចហើយចាកបណ្ដាញ ។ . **អាទិ** គុ. (វត្ថុ) មាន បណ្ដាញជាដើម ។

ជាលិនី គុ. [ជាល+ឦ+ឥនី] មានបណ្ដាញ; វិ. **ជាលំ យស្សា អត្ថីតិ> ជាលិនី** ។

ជាលិសទិស គុ. [ជាលី+សទិស] ប្រាកដស្មើដោយកុមារឈ្មោះ ជាលី ។

ជាលូបម គុ. [ជាល+ឧបមា] មានឧបមាដោយបណ្ដាញ, មាន សេចក្ដីប្រៀបដោយបណ្ដាញ ។

ជាលេត្វា អ. [ជល+ណេ+ត្វា] ឱ្យរុងរឿងហើយ, ឱ្យភ្លឺហើយ, អុជហើយ ។

ជាលេន្ត គុ. [ជល+ណេ+អន្ត] កាលរុងរឿង, កាលឱ្យរុងរឿង ។

ជាលេយ្យ កិ. [ជល+ណេ+ឯយ្យ.ស.] គប្បីរុងរឿង, គប្បីឱ្យ រុងរឿង ។

ជាលេសិ កិ. [ជល+ណេ+ឦ_អជ្ជ., ចុះស_អា.] ឱ្យរុងរឿងហើយ,

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

អុជហើយ ។

ជាលេស្សាមិ ក. [ជល+ណេ+ស្យាមិ-ភ.] និងញ៉ាំង...ឱ្យរុងរឿង, -ឱ្យភ្លឺ ។

ជិគុច្ឆតិ ក. [គុ-គុប+ឆ+តិ-វ.] ខ្ពើម, រក្សា ។

ជិគុច្ឆន្ត គុ. [គុ-គុប+ឆ+អន្ត] កាលខ្ពើម, កាលរក្សា ។

ជិគុច្ឆមាន គុ. [គុ-គុប+ឆ+មាន] កាលខ្ពើម, កាលរក្សា ។

ជិឃច្ឆា ឥ. [ឃ-ឃស+ឆ+អា-ឥ.] សេចក្តីប្រាថ្នាដើម្បីស៊ី, សេចក្តីចង់ស៊ី, (សេចក្តីឃ្លាន); វិ. **ឃសិតុំ ឥច្ឆា> ជិឃច្ឆា** ។ - **ទុក្ខ** នបុំ. ទុក្ខគឺសេចក្តីឃ្លាន, ទុក្ខដែលកើតអំពីសេចក្តីឃ្លាន ។ - **រោគសទិស** គុ. ប្រាកដស្មើដោយរោគគឺសេចក្តីឃ្លាន ។

ជិឃច្ឆិត គុ. [ជិឃច្ឆា+ឥ+ត] អ្នកប្រព្រឹត្តទៅដោយសេចក្តីឃ្លាន ។ ឃ-ឃស+ឆ+ឥ-អា.+ត = ដែលឃ្លានហើយ ។

ជិញ្ញុកគុម្ព បុំ. [ជិញ្ញុក+គុម្ព] គុម្ពនៃទំពាំងបាយជូរ ។

ជិណ្ណ គុ. [ជរ+ត; ត>ឥណ្ណ] ចាស់ហើយ, គ្រាំគ្រាហើយ, ទ្រុឌទ្រោមហើយ ។ - **កាល** បុំ. កាលនៃ...ជាអ្នកចាស់ហើយ, កាលនៃ...គឺជរាឱ្យគ្រាំគ្រាហើយ ។ - **កោញ្ច** បុំ. ក្រៀលចាស់, ក្រៀលចាស់ហើយ ។ - **ចីវរក** គុ. (ភិក្ខុ) មានចីវរចាស់, អ្នកមានចីវរគ្រាំគ្រា ។ - **ចីវរ** នបុំ. ចីវរចាស់, ចីវរចាស់គ្រាំគ្រា ។ - **ព្យាធិមតសង្ខាត** គុ. ពោលគឺជនដែលចាស់ហើយ និងជនដែលឈឺចាប់ និងជនដែលស្លាប់ហើយ; គឺបណ្ឌិតពោលថាជនអ្នក

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ចាស់ហើយ និងជនអ្នកមានព្យាធិ និងជនអ្នកស្លាប់ហើយ ។ . បរ្បជិសង្ខរណាទិ គុ. (កិច្ច) មានកិ.ផ្ចុសផុលនូវទីដែលគ្រាំគ្រាហើយជាដើម ។ . ហត្ថី ចុំ. ដំរីចាស់, ដំរីគីជរាឱ្យគ្រាំគ្រាហើយ ។ . ឧយ្យាន នចុំ. ឧទ្យានចាស់, ឧទ្យានដែលគ្រាំគ្រាហើយ ។

ជិត នចុំ., គុ. [ជិ+ត] កិ.ឈ្នះ, តី...ឈ្នះ, .ផ្ចាញ់ហើយ ។

ជិតវា អ., គុ. [ជិ+តវន្តុ ឬជិត+វន្តុ] ឈ្នះហើយ, អ្នកមានកិ.ឈ្នះ; វិ. ជិតវស្ស អត្ថកិ> ជិតវា ។

ជិត្វាន អ. [ជិ+ត្វាន] ឈ្នះហើយ, ផ្ចាញ់ហើយ ។

ជិន ចុំ. [ជិ+ឥន] (ព្រះមានជោគ) ទ្រង់ឈ្នះ (ព្រះជិនស្រី); វិ. ជិនាតីតិ> ជិនោ ។ គុ. ស្វន្យហើយ, សាបសូន្យហើយ, អស់ហើយ ។

ជិនន្ត គុ. [ជិ+នា+អន្ត] កាលឈ្នះ, កាលផ្ចាញ់ ។

ជិនាតិ កិ. [ជិ+នា+តិ.វ.] ឈ្នះ, ផ្ចាញ់ ។

ជិនិតព្វ គុ. [ជិ+នា, អានៃនា>ឥ+តព្វ] តី...គប្បីឈ្នះ, .គប្បីផ្ចាញ់ ។

ជិនិស្សតិ កិ. [ជិ+នា+ស្សតិ.ភ.] នឹងឈ្នះ, នឹងផ្ចាញ់ ។

ជិនីសុ កិ. [ជិ+នា+ឥំ.អជ្ជ.] ឈ្នះហើយ, ផ្ចាញ់ហើយ ។

ជិនេ កិ. [ជិ+នា+ឯយ្យ.ស.] គប្បីឈ្នះ, គប្បីផ្ចាញ់ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ជិយា ន. [ជរ>ជិយ+អ+អា.ឥ.] ខ្សែបន្លោះ, ខ្សែតំពេច (ខ្សែធ្នូ) ។

ជិយិ កិ. [ជិ+ណយ+ឦ.អជ្ជ.] សូន្យហើយ, អស់ហើយ ។

ជិយ្យតិ កិ. [ជរ>ជិយ្យ+អ+តិ.វ.] ចាស់, គ្រាំគ្រា ។

ជិវ្ហា ន. [ជីវ+ហ ឬជីវិត+អា+វ្ហ+អ] (ធម្មជាតិ) ជាគ្រឿងរស់នៅនៃសត្វ ឬ (ធម្មជាតិ) ហៅរកនូវជីវិត (អណ្តាត); វិ. **ជីវន្តិ ឯតាយាតិ> ជីវ្ហា; ជីវិតំ អវ្ហយតីតិ វា> ជីវ្ហា** ។ - **អគ្គ** គុ. ចុងនៃអណ្តាត ។ - **វិញ្ញេយ្យ** គុ. គឺ...គប្បីដឹងច្បាស់ដោយអណ្តាត ។

ជិរន្តិ កិ. [ជរ>ជិរ+អ+អន្តិ.វ.] ចាស់, គ្រាំគ្រា, ទ្រុឌទ្រោម ។

ជិរន្តុ កិ. [ជរ>ជិរ+អ+អន្តុ.ប.] ចូរចាស់, ចូរគ្រាំគ្រា, ចូរទ្រុឌទ្រោម ។

ជិរមាន គុ. [ជរ>ជិរ+អ+មាន] កាលចាស់, កាលគ្រាំគ្រា, កាលទ្រុឌទ្រោម ។

ជីយតិ កិ. [ជរ>ជីយ+អ+តិ.វ.] ចាស់, គ្រាំគ្រា, ទ្រុឌទ្រោម ។

ជីរណលក្ខណ គុ. [ជីរណ+លក្ខណ] មានកិ.គ្រាំគ្រាជាលក្ខណៈ ។

ជីរតិ កិ. [ជីរ+អ+តិ.វ.] ចំរើន, ចាស់, រេចរឹល, ជ្រួតជ្រាប ។

ជីរន្តិ កិ. [ជីរ+អ+អន្តិ.វ.] ចំរើនឡើង, ធំឡើង, ចាស់, តង់ចាស់, តង់គ្រាំគ្រា ។

ជីរមាន គុ. [ជីរ+អ+មាន] កាលចំរើន, កាលចាស់ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ជីវាបេតុំ អ. [ជីវ+ណាបេ+តុំ] ដើម្បីញ៉ាំង...ឱ្យជ្រួតជ្រាប, -ឱ្យសាបរលាប, -ឱ្យទ្រុឌទ្រោម, -ឱ្យរលួយ ។

ជីរិ កិ. [ជីរ+អ+ព្ធ.អជ្ជ.] រេចហើយ, រេចរឹលហើយ, ជ្រួតជ្រាបហើយ, ស្វិតស្វន្យហើយ ។

ជីវកម្ពវន នថុំ. [ជីវក+អម្ព+វន] ព្រៃនៃស្វាយរបស់កុមារឈ្មោះជីវកៈ, វិហារឈ្មោះជីវកម្ពវន ។

ជីវកវត្ថុ នថុំ. [ជវក+វត្ថុ] រឿងនៃ...ឈ្មោះជីវកៈ (ជីវក<ជីវ+ណ្វុ = អ្នករស់នៅ; វិ. **ជីវតីតិ> ជីវកោ**) ។

ជីវគ្គាហ ថុំ. [ជីវ+គហ+ណ] ចាប់យកទាំងរស់, ការចាប់យកទាំងរស់ ។

ជីវន នថុំ. [ជីវ+យុ] កិ.រស់នៅ, ជាគ្រឿងរស់នៅ, ជាទីរស់នៅ ។ -**មត្ត** គុ. គ្រាន់តែកិ.រស់នៅ, គ្រាន់តែជាគ្រឿងរស់នៅ ។

ជីវន្ត គុ. [ជីវ+អ+អន្ត] កាលរស់នៅ, កំពុងរស់នៅ ។

ជីវភត្ត នថុំ. [ជីវ+ភត្ត] ជីវភត្ត, ភត្តគឺបុគ្គលគប្បីឱ្យដល់ជនអ្នករស់នៅ, ឱ្យជាភត្តគឺ...គប្បីឱ្យចំពោះជនអ្នករស់នៅ; វិ. **ជីវតីតិ> ជីវោ; ជីវស្ស ទាតព្វំ ភត្តំ> ជីវភត្តំ** ។

ជីវមច្ចក ថុំ. [ជីវ+មច្ច+ក] ត្រីរស់ ។

ជីវមាន គុ. [ជីវ+អ+មាន] កាលរស់នៅ, កំពុងរស់នៅ ។

ជីវលោក ថុំ. [ជីវ+លោក] ជីវលោក, លោកគឺសត្វ, លោកគឺសត្វអ្នក

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

រស់នៅ, លោកជាទីអាស្រ័យនៅនៃសត្វ ។

ជីវសិ កិ. [ជីវ+អ+សិ_វ.] រស់នៅ, រមែងរស់នៅ ។

ជីវាម កិ. [ជីវ+អ+ម_វ.] រស់នៅ, រមែងរស់នៅ ។

ជីវាហិ កិ. [ជីវ+អ+ហិ_ប.] ចូររស់នៅ ។

ជីវិកា ឥ. [ជីវ+ណ្វុ+ឥ_អា.+អា.ឥ.] អ្នករស់នៅ (ការរស់នៅ, កិ. ចិញ្ចឹមជីវិត); វិ. **ជីវតីតិ> ជីវិកា** ។

ជីវិត នបុំ. [ជីវ+ឥ_អា.+ត] កិ.រស់នៅ; វិ. **ជីវិយតេតិ> ជីវិតំ; ជីវនំ វា> ជីវិតំ** ។ (ធម្មជាតិ) ជាគ្រឿងរស់នៅនៃសត្វឬ (ធម្មជាតិ) ជាទីប្រព្រឹត្តទៅនៃសម្បយុត្តធម៌ (ជីវិត); **ជីវន្តិ អនេនាតិ> ជីវិតំ; ជីវន្តិ ឯតេន សម្បយុត្ត-ធម្មាតិ វា> ជីវិតំ** ។ -**កប្បន** នបុំ. កិ.សម្រេចនូវជីវិត, ជាគ្រឿងសម្រេចនូវជីវិត, ការចិញ្ចឹមនូវជីវិត ។ -**អត្ថ** បុំ. ប្រយោជន៍ដល់ជីវិត, សេចក្តីត្រូវការដល់ជីវិត ។ -**ទាន** នបុំ. ការឱ្យនូវជីវិត ។ -**អន្តរាយ** បុំ. អន្តរាយនៃជីវិត, អន្តរាយដល់ជីវិត ។ -**បច្ចយ** បុំ. បច្ច័យនៃ..., ជាបច្ច័យនៃ... ។ -**បរិយោសាន** នបុំ. កាលជាទីបំផុតនៃជីវិត ។ -**បវត្តនក** តុ. ជាគ្រឿងញាំងជីវិតឱ្យប្រព្រឹត្តទៅ; វិ. **ជីវិតំ បវត្តេតិ ឯតេនាតិ> ជីវិតបវត្តនកំ** ។ -**មត្ត** តុ. គ្រាន់តែកិ.រស់នៅ, គ្រាន់តែជាគ្រឿងលៀងនូវជីវិត ។ -**លាភ** បុំ. កិ.បាននូវជីវិត ។ -**វុត្តិ** ឥ. កិ.ប្រព្រឹត្តទៅនៃជីវិត (វុត្តិ<វត+តិ, អនៃវ>ឧ); វិ. **វត្តនំ> វុត្តិ; ជីវិតស្ស វុត្តិ> ជីវិតវុត្តិ** ។ -**សំខយ** បុំ. កិ.

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

អស់ទៅព្រមនៃជីវិត (សំ+ខិ ឬខី+ណ> សំខយ) ។ . ហេតុ ចុំ. ហេតុនៃជីវិត; គុ. មានជីវិតជាហេតុ ។

ជីវិតិន្ទ្រិយ នចុំ. [ជីវិត+ឥន្ទ្រិយ] ឥន្ទ្រិយគឺជីវិត ។ . **ប្បដិពទ្ធ** គុ. ដែលជាប់ចំពោះហើយដោយឥន្ទ្រិយគឺជីវិត ។ . **ឧបច្ឆេទ** ចុំ. កិ. ចូលទៅកាត់នូវ..., កិ.ដាច់សូន្យនៃជីវិតិន្ទ្រិយ ។

ជីវិតុកាម គុ. [ជីវិតុំ+កម+ណ] អ្នកចង់ដើម្បីរស់នៅ, អ្នកប្រាថ្នាដើម្បីរស់នៅ; វិ. **ជីវិតុំ កាមេតីតិ> ជីវិតុកាមោ** ។

ជីវិតុបាយ ចុំ. [ជីវិត+ឧបាយ] ឧបាយនៃជីវិត, ឧបាយជាគ្រឿងរស់នៅ ។

ជីវិស្សថ កិ. [ជីវ+អ+ឥ.អា.+ស្សថ.ភ.] នឹងរស់នៅ ។

ជីវិស្សាម កិ. [ជីវ+អ+ឥ.អា.+ស្សាម.ភ.] នឹងរស់នៅ ។

ជីវឹសុ កិ. [ជីវ+អ+ឧំ.អជ្ជ.] រស់នៅហើយ ។

ជីវេ កិ. [ជីវ+អ+ឯយ្យ.ស.] គប្បីរស់នៅ ។

ជីវេយ្យុំ កិ. [ជីវ+អ+ឯយ្យុំ.ស.] គប្បីរស់នៅ ។

ជុណ្ហ អ.ន. អាមាត្យឈ្មោះជុណ្ហៈ ។

ជុតិន្ធរ គុ. [ជុតិ+ធរ+អ] អ្នកទ្រទ្រង់នូវរស្មី, ឬអ្នកទ្រទ្រង់នូវរស្មីដ៏រុងរឿង (ទីនេះប្រើជាបទអាលបនៈថា បពិត្រព្រះអង្គអ្នកទ្រទ្រង់នូវរស្មីដ៏រុងរឿង); វិ. **ជុតឹ ធារេតីតិ> ជុតិន្ធរោ** ។

ជុតិមន្ត គុ. [ជុតិ+មន្តុ] អ្នកមានសេចក្តីរុងរឿង, អ្នកមានរស្មីដ៏រុង

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

រៀង; វ. ជុតិ យេសមត្ថិតិ> ជុតិមន្តោ ។

ជូតកម្ម នបុ. [ជូត+កម្ម] កម្មគឺកិ.លេងនូវបាស្កា ។

ជេ អា.និ. នែហាង, នែមេ,... ។

ជេគុច្ឆ គុ. [គុ.គុប+ឆ+ណ] គឺ... គប្បីខ្ពើម, -គួរខ្ពើម, -គួរតិះដៀល; វ. ជិគុច្ឆិតព្វោតិ> ជេគុច្ឆោ ។

ជេដ្ឋក គុ. [វុឌ្ឍ>ជ ឬបសត្ថ>ជ+ឥដ្ឋ+ក.ស.] ចំរើនបំផុត, ប្រសើរបំផុត, ជាធំ, ជាច្បង (ចូរមើលបទវិគ្គហៈក្នុងកច្ចាយនូបត្ថម្ភកៈភាគទី២ត្រង់តទ្ធិតនិទ្ទេស) ។ - **ឧសភក** ពុំ. គោចំរើនបំផុត, គោប្រសើរបំផុត, អ្នកដូចជាឧសភប្រសើរបំផុត ។ - **កុដុម្ពិក** ពុំ. កុដុម្ពីអ្នកប្រសើរបំផុត, កុដុម្ពីជាច្បង ។ - **ដ្ឋាន** នពុំ. ទីនៃ... ប្រសើរបំផុត, -ជាច្បង ។ - **តាបស** ពុំ. តាបសជាច្បង, តាបសអ្នកចំរើនបំផុត ។ - **ទេវបុត្ត** ពុំ. ទេវបុត្រជាច្បង ។ - **កនិដ្ឋ** ពុំ. ប្អូនច្បង, ប្អូនជាច្បង ។ - **បុត្ត** ពុំ. កូនបង, កូនជាច្បង ។ - **បេសការ** ពុំ. ជាងតម្បាញជាច្បង ។ - **ភរិយា** ឥ. ភរិយាជាច្បង ។ - **សីល** នពុំ. សីលជាច្បង, សីលប្រសើរបំផុត ។

ជេដ្ឋ គុ. [វុឌ្ឍ>ជ ឬ បសត្ថ>ជ+ឥដ្ឋ] (ពាក្យប្រែនឹងវិគ្គហៈដូច "ជេដ្ឋក") ។ - **ធីតុដ្ឋាន** នពុំ. ទីនៃធីតាជាច្បង ។ - **មូលមាស** ពុំ. ខែជាទីតាំងនៃខែប្រកបដោយជេដ្ឋឫក្ស, ខែជាខាងដើមនៃខែជេស្ឋ (ខាងខ្នើតខែជេស្ឋ) ។

ជេដ្ឋាបចាយិកកម្ម នពុំ. [ជេដ្ឋាបចាយិក+កម្ម] កម្មនៃបុគ្គលអ្នក

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ប្រព្រឹត្តកោតក្រែងដល់បុគ្គលជាច្បង ឬអ្នកចម្រើនបំផុត, កម្មនៃបុគ្គលអ្នកប្រព្រឹត្តគោរពដល់បុគ្គលអ្នកជាច្បង ឬអ្នកប្រសើរបំផុត ។

ជេតវន ន៉ុ. [ជេត+វន] ព្រៃឈើរបស់ព្រះរាជកុមារឈ្មោះជេត (កាលដើម ព្រៃឈើនោះឯង គឺព្រះរាជកុមារឈ្មោះជេតបានដាំ ហើយទ្រង់ជាម្ចាស់នៃព្រៃឈើនិងដីនោះ បានជាគេហៅថា" ជេត-វន ឬ ជេតពន" គឺជាឈ្មោះអារាមមួយនៅជិតក្រុងសាវត្ថី ដែលអនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី បានទិញអំពីព្រះរាជកុមារនោះដោយតំលៃប្រាក់១៨កោដិ, តំលៃសាងអស់១៨កោដិ, ធ្វើបុណ្យឆ្លងអស់១៨កោដិទៀតរួមជា៥៤កោដិ) ។ - **ទ្វារកោដ្ឋក** ន៉ុ. ខ្លោងនៃទ្វារនៃវត្តឈ្មោះជេតពន, ស៊ុមនៃទ្វារនៃវត្តជេតពន ។ - **បោក្ខរណី-តីរ** នប៉ុ. ឆ្នេរនៃស្រះបោក្ខរណីជេតពន ។ - **មគ្គ** ប៉ុ. ផ្លូវនៃវត្តជេតពន, ផ្លូវជាទីទៅកាន់វត្តជេតពន ។ - **មហាវិហារ** ប៉ុ. មហាវិហារ (វិហារធំ) ឈ្មោះជេតពន ។ - **សមីប** គុ. ទីជិតនៃវិហារជេតពន ។ - **អាភិមុខ** គុ. អ្នកមានមុខចំពោះកាន់វត្តឈ្មោះជេតពន, អ្នកមានមុខឆ្ពោះទៅកាន់វត្តជេតពន ។

ជោតិក គុ. [ជុតិ+ណិក] អ្នកមានសេចក្ដីរុងរឿង; វិ. **ជុតិ យស្ស អត្ថីតិ> ជោតិកោ** ។ - **ត្ថេរ** ប៉ុ. ព្រះថេរៈឈ្មោះជោតិកៈ ។ - **សេដ្ឋី** ប៉ុ. សេដ្ឋីឈ្មោះជោតិកៈ ។

ជោតិបាសាណ ប៉ុ. [ជោតិ+បាសាណ] ថ្មដ៏រុងរឿង, ថ្មមានរស្មីដ៏រុងរឿង ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ជោតិយ គុ. [ជុតិ+ឥយ] អ្នកមានសេចក្តីរុងរឿង ។ អ.ន. សេដ្ឋី ឈ្មោះជោតិយៈ ។

ជោតិរស គុ. [ជោតិ+រស] មានរស្មីដ៏រុងរឿង; វិ. ជោតិ រសោ រំសិ យស្សាតិ> ជោតិរសោ ។

ជោតេត្វា អ. [ជុត+ណេ+ត្វា] ញ៉ាំង... ឱ្យរុងរឿងហើយ, -ឱ្យភ្លឺហើយ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ឈាន នបុំ. [ឈេ+យុ ឬឈោ+យុ] (ធម្មជាត) គិតនូវអារម្មណ៍, សំឡឹងយកនូវអារម្មណ៍ ឬ (ធម្មជាត) ដុតនូវនីវរណធម៌ជាសត្រូវ (ឈាន); វិ. **អារម្មណំ ឈាយតីតិ> ឈានំ; បច្ចនីកេ និវរណធម្មេ ឈាបេតីតិ វា> ឈានំ** ។ . **កីឡា** ឥ. កិ.លេងក្នុងឈាន, កិ.លេងដោយឈាន ។ . **បសុត** គុ. អ្នកខ្វល់ខ្វាយក្នុងឈាន ។ . **រតី** គុ. អ្នកត្រេកអរហើយក្នុងឈាន ។ . **លាភី** គុ. អ្នកបាននូវឈាន, អ្នកមានកិ.បាននូវឈាន, អ្នកមានកិ.បាននូវឈានជាប្រក្រតី (ចូរប្រកបវិគ្គហៈតាមពាក្យប្រែនេះផងចុះ) ។ . **វិបស្សនាមគ្គផលធម្ម** បុំ. ធម៌គឺឈាននិងវិបស្សនា និងមគ្គ និងផល ។ . **វិបស្សនាមគ្គ** គុ. គុណត្រឹមតែឈាននិងវិបស្សនា ។ . **សុខ** នបុំ. សុខក្នុងឈាន, សុខដែលកើតអំពីឈាន ។

ឈានាទិភេទ គុ. [ឈានាទិ+ភេទ] ផ្សេងដោយគុណវិសេសមានឈានជាដើម, មានមានឈានជាដើមជាប្រភេទ ។

ឈានាភិញ្ញា ឥ. [ឈាន+ភិញ្ញា] ឈាននិងអភិញ្ញា ។

ឈានុប្បាទិកា ឥ. [ឈាន+ឧ+បទ+ណ្វុ+ឥ_អា.+អា_ឥ.] អ្នកញុំាងឈានឱ្យកើតឡើង; វិ. **ឈានំ ឧប្បាទេតីតិ> ឈានុ.ប្បាទិកា** ។

ឈាបនកិច្ច នបុំ. [ឈាបន+កិច្ច] កិច្ចដោយកិ.ដុត, កិច្ចគឺកិ.ដុត, កិច្ចគឺកិ.ញុំាងសរីរៈឱ្យឆេះ (ឈាបន<ឈាប+យុ ឬ ឈា+ណាបេ+យុ); វិ. **ឈាបិយតេតិ> ឈាបនំ** ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ឈាបិត គុ. [ឈាប+ឥ_អា.+ត] គឺ...ដុតហើយ, គឺភ្លើងឆេះហើយ ។

ឈាបិយមាន គុ. [ឈាប+ឥ_អា.+យ+មាន] គឺភ្លើងកាលឆេះ, គឺ...កាលដុត ។

ឈាបេតិ កិ. [ឈាប+ណេ+តិ_វ.] ដុត, ញុំាង...ឱ្យឆេះ ។

ឈាបេត្វា អ. [ឈាប+ណេ+ត្វា] ដុតហើយ, ញុំាង...ឱ្យឆេះហើយ ។

ឈាបេសិ កិ. [ឈាប+ណេ+ឦ_អជ្ជ.] ដុតហើយ, ញុំាង... ឱ្យឆេះហើយ ។

ឈាបេហិ កិ. [ឈាប+ណេ+ហិ_ប.] ចូរដុត, ចូរញុំាង...ឱ្យឆេះ ។

ឈាម គុ. [ឈេឬឈា+ម] គឺភ្លើងឆេះហើយ, គឺភ្លើងកំពុងឆេះ ។ - **សិត្ថ** នពុំ. គ្រាប់បាយដែលភ្លើងឆេះហើយ (បាយក្តាំង, បាយខ្លោច) ។ - **កាល** ពុំ. កាលនៃគន្ធកុដិគឺភ្លើងកំពុងឆេះ, -ឆេះហើយ ។ - **ខាណុមត្តក** ពុំ. ទីបំផុតនៃដង្កត់គឺភ្លើងឆេះហើយ, ចុងនៃដង្កត់គឺភ្លើងឆេះហើយ ។

ឈាយ កិ. [ឈេ+អ+ហិ_ប., លុបហិ_ប.] ចូរដុត, ចូរគិត, ចូរពិនិត្យ, ចូរសំឡឹង ។

ឈាតិ កិ. [ឈេ+អ+តិ_វ.] ដុត, ឆេះ ។

ឈាយនវំស ពុំ. [ឈាយន+វំស] អំណាចនៃកិ.ឆេះ, -ដុត ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ឈ

ឈាយន្ត ត្រ. [ឈេ+អ+អន្ត] កាលដុត,... ។

ឈាយមាន ត្រ. [ឈេ+អ+មាន] កាលដុត, កាលឆេះ, គឺភ្លើងកំពុងឆេះ ។

ឈាយសិ កិ. [ឈេ+អ+សិ_វ.] សព្វប់សញ្ញីង, សុបសៅ, សំកុក, ដុត ។

ឈាយំ ត្រ. [ឈេ+អ+អន្ត+សិ_វិ., ផ្លាស់ន្ត+សិ_វិ.>អំ] កាលដុត, (កាល ញាំងកិលេសឱ្យឆេះ) ។

ឈាយិត្វា អ. [ឈេ+ឥ_អា.+ត្វា] ឆេះហើយ, ដុតហើយ ។

ឈាយី ត្រ. [ឈេ+ណី] អ្នកសំឡឹង, អ្នកពិនិត្យ, អ្នកស្ញឹងស្មាធិ៍, អ្នកមានឈាន; វិ. **ឈាយតីតិ> ឈាយី** ។

ឈាយីសុ កិ. [ឈេ+អ+ឥំ_អជ្ជ.] ឆេះហើយ, ដុតហើយ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ញត្ត នបុំ. [ញាត+ត្ត] ភាវៈនៃកិ.ដឹង; វិ. **ញាតស្សៈ ជាននស្ស ភាវោ> ញត្តំ** ។

ញត្វា អ. [ញា+ត្វា] ដឹងហើយ, ជ្រាបហើយ ។

ញាណ នបុំ. [ញា+យុ] កិ.ដឹង, សេចក្តីឬធម្មជាតជាគ្រឿងដឹង (ញាណ, ប្រាជ្ញា); វិ. **ញាយតេតិ> ញាណំ** ។ - **ខគ្គ** បុំ. ព្រះខាន់គឺញាណ, ញាណដូចជាកំបិតកោរ ។ - **អគ្គិ** បុំ. ភ្លើងគឺញាណ, ញាណដូចជាភ្លើង ។ - **បថ** បុំ. គន្លងគឺញាណ, ផ្លូវនៃញាណ ។ - **បរិបាក** បុំ. កិ.ចាស់ជុំវិញនៃញាណ (បរិបាក<បរិ+បច+ណ = ចាស់ជុំវិញ, ចាស់ពេញលេញ, ចាស់គ្រប់គ្រាន់, ឆ្អិនសព្វ) ។ - **ប្បទីប** បុំ. ប្រទីបគឺញាណ, ញាណដូចជាប្រទីប ។ - **ផុសនា** ឥ. កិ.ពាល់ត្រូវគឺញាណ, ធម្មជាតិជាគ្រឿងពាល់ត្រូវគឺញាណ, ធម្មជាតិគឺបុគ្គលគប្បីពាល់ត្រូវគឺញាណ ។ - **សម្ប-យុត្ត** គុ. ដ៏សម្បយុត្តដោយញាណ, ដែលប្រកបព្រម ហើយដោយញាណ ។

ញាណានុភាវ បុំ. [ញាណ+អានុភាវ] អានុភាពនៃញាណ ។

ញាត គុ. [ញា+ត] គឺ... ដឹងហើយ; នបុំ. កិ.ដឹង ។

ញាតក បុំ. [ញា+តិ+ក.ស.] ជនដែលគេត្រូវស្គាល់ (ញាតិ); វិ. **ញាយេតព្វោតិ> ញាតិ; ញាតិ ឯវ> ញាតកោ** ។

ញាតត្ថចរិយា ឥ. [ញាតិ+អត្ថ+ចរិយា] កិ.ប្រព្រឹត្តិដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ញាតិ, ការប្រព្រឹត្តិដើម្បីជាប្រយោជន៍ដល់ញាតិ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ញាតធម្ម គុ. [ញាត+ធម្ម] អ្នកមានធម៌ដឹងហើយ; វិ. **ញាតោ ធម្មោ យេហិ តេ> ញាតធម្មា** ។

ញាតបរិញ្ញា ឥ. [ញាត+បរិញ្ញា] ឈ្មោះញាតបរិញ្ញា, ការកំណត់ដឹងដោយកិ្រ.ដឹង, ធម្មជាតិគឺបុគ្គលគប្បីកំណត់ដឹងដែលខ្លួនដឹងហើយ ។

ញាតភាវ បុ. [ញាត+ភាវ] ភាវៈនៃ... ជាគុណជាតគឺខ្លួនដឹងហើយ ។

ញាតិ [ញា+តិ] (ជន) ដែលគេត្រូវស្គាល់ (ញាតិ); វិ. ចូរមើល "ញាតក" ។ . **ឧបដ្ឋាក** បុំ. ញាតិនិងជនជាឧបដ្ឋាក ។ . **កុល** នបុំ. ត្រកូលនៃញាតិ ។ . **គណ** បុំ. ពួកនៃញាតិ, ក្រុមនៃញាតិ ។ . **ជន** នបុំ. ជនជាញាតិ ។ . **ទារក** បុំ. ទារកជាញាតិ, ទារកនៃញាតិ ។ . **ធីតា** ឥ. ធីតាជាញាតិ, ធីតានៃញាតិ ។ . **បរិវដ្ដ** បុំ. កិ.វិលទៅជុំវិញនៃញាតិ, ការវិលទៅជុំវិញនៃត្រកូលជាញាតិ (ជួរនៃញាតិ) ។ . **ពន្ធវិរហិត** គុ ដែលប្រាសហើយចាកញាតិនិងផៅពង្ស ។ . **មជ្ឈ** នបុំ. កណ្ដាលនៃញាតិ ។ . **មិត្ត** បុំ. ញាតិនិងមិត្រ ។ . **សត** នបុំ. រយនៃញាតិ ។ . **សមាគម** បុំ. ទីជាទីមកព្រមនៃញាតិ, កាលជាទីប្រជុំនៃញាតិ, កិ.ជួបជុំនៃញាតិ, ការជួបជុំនៃញាតិ ។ . **សង្ឃបុរក្ខត** គុ. គឺពួកនៃញាតិធ្វើក្នុងខាងមុខហើយ, គឺពួកនៃញាតិចោមរោមហើយ (បុរក្ខត<បុរ+ករ>ខ+ត) ។ . **សង្ឃវិនាស** បុំ. សេចក្ដីវិនាសនៃពួកនៃញាតិ ។ . **សំសគ្គ** បុំ. សេចក្ដីជាប់ព្រមដោយញាតិ, ការជាប់ជំពាក់ដោយញាតិ, ការច្រឡូកច្របល់ដោយញាតិ (<សំ+សជ+ណ, ជ>

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ត>ត្ត, លុបណ) ។ . **សំសដ្ឋ** គុ. ដែលជាប់ព្រមដោយញាតិ, ដែលច្រឡូកច្រឡំដោយញាតិ (សំ+សជ+ត, ជ+ត>ដ្ឋ) ។ . **សង្គហ** ចុំ. សេចក្តីសង្គ្រោះដល់ញាតិឬនូវញាតិ ។ . **សា-លោហិត** ចុំ ញាតិនិងសាលោហិត, ញាតិនិងជនអ្នកប្រព្រឹត្តទៅមួយអន្លើដោយលោហិត, ញាតិនិងជនអ្នកមានលោហិតស្មើគ្នា, ញាតិនិងជនអ្នកមានលោហិតរួមគ្នា ។ . **សាលោហិតិត្ថី** ឥ. ស្រីជាញាតិនិងជាសាលោហិត ។ . **សិនេហ** ចុំ. សេចក្តីស្នេហាចំពោះញាតិ, សេចក្តីស្រឡាញ់ក្នុងញាតិ ។ . **សុហជ្ជ** នចុំ. ញាតិនិងបុគ្គលជាទីស្រឡាញ់, ញាតិនិងភាវៈនៃបុគ្គលអ្នកមានហឫទ័យល្អ ឬចិត្តល្អ (សុហជ្ជ<សុ+ហទ+ណ្យ = វិ. សុន្ទរំ ហទយមេតស្សាតិ> សុហទោ; សុហទស្ស ភាវោ> សុហជ្ជំ ។

ញាតុំ អ. [ញា+តុំ] ដើម្បីដឹង, កិ.ដឹង ។

ញាបនត្ថ ចុំ. [ញាបន+អត្ថ] ប្រយោជន៍ដល់កិ.ញ៉ាំងបុគ្គលឱ្យដឹង, សេចក្តីត្រូវការដល់កិ.ញ៉ាំង...ឱ្យដឹង ។

ញាបេតុកាម គុ. [ញាបេតុំ+កម+ណ] អ្នកប្រាថ្នាដើម្បីញ៉ាំង...ឱ្យដឹង, អ្នកចង់ដើម្បីញ៉ាំងអ្នកណានីមួយឱ្យដឹង ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ឋត្វា អ. [ឋា+ត្វា] ឋិតនៅហើយ, តាំងនៅហើយ, ឈរនៅហើយ ។

ឋបនដ្ឋាន នថុំ. [ឋបន+ឋាន] ទីជាទីតាំងទុក, ទីជាទីតំកល់ទុក ។

ឋបនោកាស ថុំ. [ឋបន+ឱកាស] ឱកាសជាទីតាំងទុក, ឱកាសជាទីដំកល់ទុក ។

ឋបយីសុ កិ. [ឋប+ណាបេ+ឥំ_អជ្ជ.] តាំងទុកហើយ, តំកល់ទុកហើយ ។

ឋបាបេត្វា អ. [ឋប+ណាបេ+ត្វា] ញ៉ាំង...ឱ្យតាំងទុកហើយ, ឱ្យតំកល់ទុកហើយ, -ឱ្យដាក់ហើយ ។

ឋបាបេសិ កិ. [ឋប+ណាបេ+ឦ_អជ្ជ.] ញ៉ាំង...ឱ្យតាំងទុកហើយ,... ។

ឋបិត គុ. [ឋប+ឥ_អា.+ត] គឺ...តាំងទុកហើយ, -តំកល់ទុកហើយ, -ដាក់ហើយ ។ - **អាលមក** នថុំ. ផ្លែកន្ទួតព្រៃដែលបុគ្គលតំកល់ទុកហើយ ។ - **កណ្ណិកា** ឥ. បោជាងគឺ...តំកល់ទុកហើយ ។ - **កំសតាល** ថុំ. រតាំងដែល...តំកល់ទុកហើយ ។ - **កិលញ្ញ** ថុំ. កន្ទេលដែល...តាំងទុកហើយ, -តំកល់ទុកហើយ ។ - **កុម្ភណ្ឌ** ថុំ. ផ្លែល្ពៅដែល...ដាក់ហើយ, -តំកល់ហើយ ។ - **ដ្ឋាន** នថុំ. ទីនៃបុគ្គលតំកល់ទុកហើយ ។ - **ឋបិតដ្ឋាន** នថុំ. ទីនៃ...គឺបុគ្គលដំកល់ទុកហើយៗ ។ - **និយាម** ថុំ. ទំនងនៃ...គឺបុគ្គលតាំងទុកហើយ, ការកំណត់នៃ...គឺ... ។ - **ភត្ត** នថុំ. ភត្ត

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

គឺ... ។ - **ភាគភត្ត** នថុំ. ភត្តជាចំណែកគឺ... ។ - **ភារ** ថុំ. ភារៈនៃ...ជារបស់គឺ... ។ - **មណិរតន** នថុំ. កែវគឺកែវមណី ដែល... ។ - **មត្ត** ថុំ. គ្រាន់ តែគឺ... ។ - **មំស** នថុំ. សាច់ គឺ... ។ - **វជិរបន្តិ** ឥ. របៀបនៃពេជ្រ ដែល... ។ - **សទិស** គុ. ប្រាកដស្មើដោយទីដែល... ។

ឋបិយមាន គុ. [ឋប+ឥ-អា.+យ+មាន] គឺ...កាលតាំងទុក,... ។

ឋបេត្វា អ. [ឋប+ណេ+ត្វា] ញ៉ាំង...ឱ្យឋិតនៅហើយ, តាំងទុកហើយ, តំកល់ទុកហើយ, ទុកហើយ, លើកលែង, លើកទុក, វៀរលែង ។

ឋបេន្ត គុ. [ឋប+ឯ ឬណេ+អន្ត] កាលតាំងទុក, កាលដាក់,... ។

ឋបេសិ កិ. [ឋប+ឯឬណេ+ឦ-អជ្ជ.+ស-អា.] តាំងទុកហើយ, តំកល់ទុកហើយ ។

ឋបេហិ កិ. [ឋប+ឯ ឬណេ+ហិ-ប.] ចូរតាំងទុក, ចូរដាក់ ។

ឋស្សតិ កិ. [ឋា+អ+ស្សតិ-ភ.] នឹងឋិតនៅ ។

ឋាតព្វ គុ. [ឋា+តព្វ] គឺ...គប្បីតាំងនៅ, គឺ...គប្បីឈរ ។

ឋាតិ កិ. [ឋា+អ+តិ-វ.] តាំងនៅ, ឋិតនៅ, ឈរនៅ ។

ឋាតុំ អ. [ឋា+តុំ] ដើម្បីតាំងនៅ, -ឋិតនៅ, -ឈរនៅ ។

ឋាន នថុំ. [ឋា+យុ] ទី, ទីជាទីតាំង; ហេតុ, ហេតុជាទីតាំង, ហេតុជាទីតាំងនៃផល; កិ.ឋិតនៅ, កិ.ឈរ, ឋានៈ, ជាន់, ថ្នាក់ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ឋានន្តរ នបុំ. [ឋាន+អន្តរ] លំដាប់នៃទី..., លំដាប់នៃទីជាទីតាំង, ឋានន្តរ, ឋានន្តរស័ក្តិ ។ -**ប្បត្ត** គុ. ដល់ហើយនូវលំដាប់នៃទី, -នូវទីជាលំដាប់, -នូវឋានន្តរ, -នូវឋានន្តរស័ក្តិ, មានឋានន្តរស័ក្តិដល់ហើយ ។

ឋានាទិ គុ. [ឋាន+អាទិ] ឥរិយាបថ៤ មានកិ.ឈរជាដើម; វិ. **ឋានំ អាទិ យស្ស សោ> ឋានាទិ** ។

ឋិត គុ. [ឋា+ត, អានៃឋា>ឥ] ឋិតនៅហើយ, តាំងនៅហើយ, ឈរនៅហើយ ។ -**កាល** បុំ. កាលនៃ...តាំងនៅហើយ ។ -**គេវដ្ដ** បុំ. ព្រានប្រមង់អ្នកឈរនៅហើយ, ព្រានសំលាញ់អ្នកឈរនៅហើយ ។ -**ក្ខណ** បុំ. ខណៈនៃ...តាំងនៅហើយ, -ឈរនៅហើយ ។ -**ដ្ឋាន** នបុំ. ទីនៃ...តាំងនៅហើយ,... ។ -**ត្ត** នបុំ. ភាវៈនៃ...ជា...តាំងនៅហើយ ។ -**ទុព្វលរុក្ខសទិស** គុ. ប្រាកដស្មើដោយដើមឈើមានកម្លាំងគឺទោសប្រទូស្ត (មានកម្លាំងថយ, មានកម្លាំងខ្សោយ) តាំងនៅហើយ ។ -**និសិន្នដ្ឋានាទិ** គុ. (ទី) មានទីនៃខ្លួនឈរហើយនិងទីនៃខ្លួនអង្គុយហើយជាដើម ។ -**បុត្ត** បុំ. បុត្រអ្នកតាំងនៅហើយ ។ -**បុរិស** បុំ. បុរសអ្នកឈរនៅហើយ ។ -**ភាវ** បុំ. ភាវៈនៃ...ជា...តាំងនៅហើយ ។ -**មជ្ឈន្តិក** បុំ. សម័យនៃព្រះអាទិត្យប្រព្រឹត្តទៅក្នុងទីពាក់កណ្តាលតាំងនៅហើយ, វេលាថ្ងៃត្រង់តាំងនៅហើយ ។ -**សរីរ** គុ. អ្នកមានសរីរៈតាំងនៅហើយ ។

ឋិតក គុ. [ឋា+ត+ក.ស.] អ្នកឋិតនៅ, អ្នកឈរនៅ; វិ. **តិដ្ឋតីតិ>**

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ឋិតោ; ឋិតោ ឯវ> ឋិតកោ ។

ឋិតិ ឥ. [ឋា+តិ, អានៃឋា>ឥ] កិ.ឋិតនៅ, កិ.តាំងនៅ; វិ. **ឋានំ> ឋិតិ** ។ - **ភាវ** ចុំ. ភាវៈនៃកិ.តាំងនៅ ។

ឋិតិក គុ. [ឋា+តិ+កស.] លំដាប់, ជាលំដាប់ (តាមទំលាប់ថាអ្នកកាន់បញ្ជី); វិ. **ឋាបនំ> ឋិតិ; ឋិតិ ឯវ> ឋិតិកា;** (**ឋិតិ-ភាគិ បដិបាដិ**) ។ ឃ.វិ. ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ឌដ្ឋ គុ. [ឌស+ត>ឌដ្ឋ] គឺ... ខាំហើយ, _ចឹកហើយ ។

ឌយ្ហនភាវ បុំ. [ឌយ្ហន+ភាវ] ភាវៈគឺកិ.ដុត, _កិ.ឆេះ (ប្រើជា " ឌយ្ហន..." ក៏មាន) ។

ឌយ្ហន្ត គុ. [ឌហ+យ+អន្ត] កាលដុត, កាលឆេះ, កាលរលាក ។

ឌយ្ហមាន គុ. [ឌហ+យ+មាន] គឺភ្លើងកាលឆេះ, _កំពុងឆេះ ។ _គេហ នបុំ. ផ្ទះគឺភ្លើកំពុងឆេះ ។

ឌយ្ហេ កិ. [ឌហ+យ+តិ_វ.ឬអន្តិ_វ.] គឺភ្លើងរមែងឆេះ, គឺ... ដុត ។

ឌយ្ហិតុំ អ. [ឌហ+យ+ឥ_អា.+តុំ] ដើម្បីឆេះ, ដើម្បីរលាក ។

ឌហតិ កិ. [ឌហ+អ+តិ_វ.] រមែងឆេះ, ដុត, រលាក ។

ឌហតុ កិ. [ឌហ+អ+តុ_ប.] ចូរឆេះ, ចូរដុត, ចូររលាក ។

ឌយ្ហនវស បុំ. [ឌយ្ហន+វស] អំណាចនៃកិ.ឆេះ, _កិ.ដុត, _កិ. រោលរាល ។

ឌយ្ហន្ត គុ. [ឌហ+អ+អន្ត] កាលដុត, កាលឆេះ ។

ឌហំ គុ. [ឌហន្ត+សិ_វិ., ផ្លាស់ន្ត+សិ_វិ.>អំ] កាលដុត, កាលឆេះ ។

ឌហិត្វា អ. [ឌហ+ឥ_អា+ត្វា] ដុតហើយ... ។

ឌំសន នបុំ. [ឌំស+យុ] កិ.ចឹក, ជាទីចឹក, _ខាំ, _ទិច ។ _ដ្ឋាន នបុំ. ទីជាទីចឹក,.. ។ _ភយ នបុំ. ខ្លាចអំពីកិ.ចឹក, ភ័យអំពីកិ. ខាំ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ខុំសាបេតិ ក. [ខុំស+ណាបេ+តិ.វ.] ញុំាង...ឱ្យចីក, -ឱ្យខាំ ។

ខុំសាបេត្វា អ. [ខុំស+ណាបេ+ត្វា] ញុំាង...ឱ្យចីកហើយ, -ឱ្យខាំហើយ ។

ខុំសាបេន្ត គុ. [ខុំស+ណាបេ+អន្ត] កាលញុំាង...ឱ្យចីក, -ឱ្យខាំ ។

ខុំសិ ក. [ខុំស+អ+ឮ្យ.អជ្ជ.+ស.រក.] ចីកហើយ, ខាំហើយ ។

ខុំសិតុំ អ. [ខុំស+ឥ.រក.+តុំ] ដើម្បីចីក, -ខាំ ។

ខុំសិត្វា អ. [ខុំស+ឥ.រក.+ត្វា] ចីកហើយ, ខាំហើយ ។

ខាហក គុ. [ឌហ+ណ្វុ] អ្នកដុត; ភ្លើង, ភ្លើងឆេះ ។

ខាហ បុំ. [ឌហ+ណ] សេចក្តីក្តៅក្រហាយ, សេចក្តីរោលរាល, សេចក្តីអន្ទះអន្ទែង ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

តក្ករ គុ. [ត+ករ+អ] អ្នកធ្វើនូវពុទ្ធវចនៈនោះ, អ្នកធ្វើនូវកម្មនោះ, អ្នកធ្វើនូវ...នោះ; វិ. កំ ករោតីតិ> តក្ករោ ។

តក្កសិល អ.ន. ក្រុងឈ្មោះតក្កសិលា ។ - **គាមិសត្ថវាហ** ពុំ. ឈ្មួញអ្នកទៅកាន់ក្រុងតក្កសិលា, ពាណិជទៅកាន់ក្រុងតក្កសិលា, ជនអ្នកនាំទៅនូវពួកអ្នកទៅកាន់ក្រុងតក្កសិលា (សត្ថវាហ< សត្ថ+វហ+ណ ជាវចនៈនៃវាណិជនិងអាបណិក) ។ - **ជាតក** នបុំ. តក្កសិលជាតក, ជាតកគឺបណ្ឌិតកំណត់ដោយព្រះរាជាជាធំក្នុងក្រុងតក្កសិលា ។ - **នគរ** នបុំ. ក្រុងតក្កសិលា ។ - **មគ្គ** ពុំ. ផ្លូវជាទីទៅកាន់ក្រុងតក្កសិលា ។ - **រជ្ជ** នបុំ. ភាវៈនៃ...ជាស្ដេចក្នុងក្រុងតក្កសិលា ។

តក្កាទិអម្ពិល នបុំ. [តក្កាទិ+អម្ពិល] រសជូរមានទឹកដោះជូរជាដើម ។

តគរ នបុំ. [តគិ+អរ] ក្រស្នា ។ - **ចន្ទន** នបុំ. ក្រស្នានិងចន្ទន៍, ក្លិននៃក្រស្នានិងចន្ទន៍ ។ - **ចន្ទនី** ឥ. ក្រស្នានិងចន្ទន៍, ក្លិននៃក្រស្នានិងចន្ទន៍ ។ - **មល្លិកា** ឥ. ក្រស្នានិងក្លាំពាក់, ក្រស្នានិងម្លិះ, ក្លិននៃក្រស្នានិងក្លាំពាក់ ។ - **សិខិបច្ចេកពុទ្ធ** ពុំ. ព្រះបច្ចេកពុទ្ធឈ្មោះតគរសិខី ។

តច ពុំ. [តច+អ] (អវយវៈ) រក្សានូវសរីរៈ (ស្បែក, សម្បក); វិ. **តចតិ បាលេតីតិ>** **តចោ** ។ - **បញ្ចកកម្មដ្ឋាន** នបុំ. កម្មដ្ឋានមានស្បែកជាគំរប់៥, កម្មដ្ឋានមានប្រមាណ៥ នៃស្បែក ។ - **បរិច្ឆន្ន** គុ. គឺស្បែកបិទបាំងហើយ, ដែលបិទបាំងហើយ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ដោយស្បែក ។

តច្ឆក បុំ. [តច្ឆ+ណ្វុ] (ជន) អ្នកចាំង ឬអ្នកឈ្លូស (ជាងឈើ); វិ. តច្ឆតិ តនុករោតីតិ> តច្ឆកោ ។

តច្ឆន្ត គុ. [តច្ឆ+អ+អន្ត] កាលចាំង, កាលឈ្លូស, កាលជម្រះ ។

តច្ឆាបេត្វា អ. [តច្ឆ+ណាបេ+ត្វា] ញុំាង...ឱ្យចាំងហើយ, -ឱ្យឈ្លូសហើយ ។

តច្ឆាបេសិ កិ. [តច្ឆ+ណាបេ+ឦ-អជ្ជ.+ស-អា.] ញុំាង...ឱ្យចាំងហើយ, -ឱ្យឈ្លូសហើយ, ឱ្យជម្រះហើយ ។

តច្ឆីសុ កិ. [តច្ឆ+អ+ឧំ-អជ្ជ.] ចាំងហើយ, ច្រាសហើយ, ឈ្លូសហើយ ។

តច្ឆេត្វា អ. [តច្ឆ+ឯ+ត្វា] ចាំងហើយ, ច្រាសហើយ, ឈ្លូសហើយ ។

តជ្ជិត គុ. [តជ្ជ+ឥ-អា.+ត] ពី...គម្រាមហើយ, -គ្រហឹម, -គំរាមហើយ ។

តជ្ជិស្សថ កិ. [តជ្ជ+អ+ឥ-អា.+ស្សថ-ភ.] នឹងគម្រាម ។

តជ្ជេត្វា អ. [តជ្ជ+ឯ+ត្វា] គម្រាមហើយ ។

តជ្ជេន្ត គុ. [តជ្ជ+ឯ+អន្ត] កាលគម្រាម,... ។

តជ្ជេស្សតិ កិ. [តជ្ជ+ឯ+ស្សតិ-ភ.] នឹងគម្រាម,... ។

តដតដាយន្ត គុ. [តដតដ+អាយ+អន្ត] កាលប្រព្រឹត្តនូវសំឡេង

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ថាតដតដះ ។

តដតដាយមាន [តដតដ+វាយ+មាន] កាលប្រព្រឹត្តនូវសំឡេងថា តដតដះ ។

តណ្ឌុល ចុំ. អង្ករ ។ - **កណាមត្ត** គុ. មានអង្ករបាក់ជាប្រមាណ, មានចុងនៃអង្ករជាប្រមាណ ។ - **ទោណា** នចុំ. ទោណៈនៃអង្ករ, អង្ករមានទោណៈជាប្រមាណ ។ - **នាឡិមត្ត** គុ. វត្ថុត្រឹមតែនាឡិនៃអង្ករ, អង្ករមាននាឡិជាប្រមាណ ។ - **នាឡិ** ឥ. នាឡិនៃអង្ករ, នាឡិដ៏ពេញដោយអង្ករ ។ - **អាទិបាថេយ្យ** នចុំ. វត្ថុជាប្រយោជន៍ក្នុងផ្លូវមានអង្ករជាដើម, ស្បៀងមានអង្ករជាដើម ។

តណ្ហក្ខយ ចុំ. [តណ្ហា+ខយ] ធម៌ជាទីអស់ទៅនៃតណ្ហា; វិ. **តណ្ហានំ ខយោ> តណ្ហក្ខយោ** (តណ្ហខយ បើជាឈ្មោះរបស់ មគ្គ ត្រូវប្រែថា ជាគ្រឿងអស់ទៅនៃតណ្ហា; ជាឈ្មោះរបស់ផលត្រូវប្រែថា សេចក្ដីអស់ទៅនៃតណ្ហា; ជាឈ្មោះរបស់និព្វានត្រូវប្រែថា ជាទីអស់ទៅនៃតណ្ហា) ។ - **អន្ត** ចុំ. ទីបំផុតនៃធម៌ជាទីអស់ទៅនៃតណ្ហា ។ - **រត** គុ. អ្នកត្រេកអរហើយក្នុងធម៌ជាទីអស់ទៅនៃតណ្ហា។

តណ្ហា ឥ. [តស+ណ្ហា+អា.ឥ] សេចក្ដីស្រេកឃ្លាន, សេចក្ដីប្រាថ្នា, សេចក្ដីចង់, ចំណង់ (ធម្មជាតិជាគ្រឿងញាំងសត្វឱ្យតក់ស្លុត; វិ. **តាសេតិ ឯតាយាតិ> តណ្ហា**) ។ - **ឧស្សាទាភាវ** ចុំ. កិ.មិនមាននៃការខ្ពស់ឡើងនៃតណ្ហា, កិ.មិនមាននៃកិ.ផុសឡើងនៃតណ្ហា, កិ.មិនមាននៃកិ.ក្រាស់ឡើងនៃតណ្ហា ។ - **គតិក** គុ.

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

អ្នកប្រព្រឹត្តទៅក្នុងគតិនៃតណ្ហា ។ . **គាហសង្ខាត** គុ. ពោលគឺកិ.កាន់យកនៃតណ្ហា, គឺបណ្ឌិតពោលថាកិ.ចាប់កាន់នៃតណ្ហា ។ . **ទិដ្ឋិនិស្សយ** ចុំ. និស្ស័យគឺតណ្ហានិងទិដ្ឋិ, តណ្ហានិស្ស័យនិងទិដ្ឋិនិស្ស័យ (ធម៌ជាគ្រឿងអាស្រ័យគឺតណ្ហានិងទិដ្ឋិ) ។ . **នុសយ** ចុំ. តណ្ហានុស័យ, ធម៌ជាគ្រឿងដេករឿយៗគឺតណ្ហា, កិលេសជាទីដេកតាមគឺតណ្ហា ។ . **ពន្ធន** នចុំ. វត្ថុជាគ្រឿងចងគឺតណ្ហា, ចំណងគឺតណ្ហា ។ . **ភវបរិក្ខីណ** គុ. មានតណ្ហានិងភពអស់រលីងហើយ ។ . **ភាវ** ចុំ. កិ.មិនមាននៃតណ្ហា ។ . **មានទិដ្ឋិ-ឥញ្ជិត** នចុំ. កិលេសជាតជាគ្រឿងញាប់ញ័រគឺតណ្ហានិងមានះនិងទិដ្ឋិ, កិលេសជាតគឺបុគ្គលឱ្យញាប់ញ័រគឺតណ្ហានិងមានះនិងទិដ្ឋិ ។ . **លតា** ឥ. វល្លិគឺតណ្ហា, តណ្ហាដូចជាវល្លិ ។ . **វត្តវណ្ណនា** ឥ. កថាជាគ្រឿងពណ៌នានូវសេចក្តីនៃតណ្ហាវត្ត ។ . **វឌ្ឍកី** ចុំ. ជាងឈើគឺតណ្ហា ។ . **វន** នចុំ. ព្រៃគឺតណ្ហា, តណ្ហាដូចជាព្រៃ ។ . **វរត្តា** ឥ. ព្រ័ត្រគឺតណ្ហា ។ . **វសិក** គុ. អ្នកប្រព្រឹត្តទៅក្នុងអំណាចនៃតណ្ហា, អ្នកលុះក្នុងអំណាចនៃតណ្ហា, អ្នកធ្លាក់ចុះក្នុងអំណាចនៃតណ្ហា; វិ. **តណ្ហាវសេ ឧក្កតិត> តណ្ហាវ-សិកោ** (ចូរចងជា គច្ឆតិតទ្ធិត, បកតិតទ្ធិតផងចុះ) ។ . **វស** ចុំ. អំណាចនៃតណ្ហា, អំណាចនៃសេចក្តីប្រាថ្នា ។ . **វិបរីត** សេចក្តីវិបរីតនៃតណ្ហា ។ . **សន្ថវ** ចុំ. សេចក្តីរីករាយព្រមដោយអំណាចនៃតណ្ហា ។ . **សម** គុ. ស្មើដោយតណ្ហា ។ . **សិនេ-ហមក្ខិត** គុ. គឺជ័រគឺតណ្ហាប្រឡាក់ហើយ, ដែលប្រឡាក់ហើយដោយជ័រគឺតណ្ហា ។ . **សោត** នចុំ. ក្រសែនៃតណ្ហា ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

តតិយ បូ.សំ. [តិ+តិយ] បុំ. ទី៣, គំរប់៣; វិ. **តិណ្ណំ បូរណោ> តតិយោ**; ឥ. **តិស្សន្នំ បូរណី> តតិយា**; នបុំ. **តិណ្ណំ បូរណំ> តតិយំ** ។ - **ផល** នបុំ. ផលទី៣ ។ - **មាស** បុំ. ខែទី៣ ។ - **វារ** បុំ. វារៈទី៣, វេនទី៣, លើកទី៣ ។ ល ។

តតោនិទាន គុ. [តតោ+និទាន] មានទុក្ខនោះជាគ្រឿងប្រគល់ឱ្យនូវផល, មានទុក្ខនោះជាហេតុ, មាន...នោះជា... ។

តត្ត គុ. [តប+ត] ដ៏ក្តៅ, ក្តៅហើយ, គឺភ្លើងឱ្យក្តៅហើយ ។ - **កបាល** បុំ., នបុំ. អំបែងដ៏ក្តៅ ។ - **ភាវ** បុំ. ភាវៈនៃ...ជារបស់ក្តៅហើយ ។

តថប្បដិវេធនត្ត បុំ. [តថ+បដិវេធ+អត្ត] សេចក្តីថាកិ.ចាក់ធ្លុះចំពោះនូវសេចក្តីពិត, សេចក្តីថាកិ.ត្រាស់ដឹងដោយពិត, សេចក្តីថាកិ.ចាក់ធ្លុះនូវសច្ចៈជារបស់ពិត ។

តថភាវ បុំ. [តថ+ភាវ] ភាវៈនៃពាក្យនោះជាពាក្យពិត, ភាវៈនៃសច្ចៈនោះជាធម៌ពិត ។

តថា និ. [ត+ថា] បការៈនោះ, ដោយបការៈនោះ, យ៉ាងនោះ, ដូច្នោះ ។ ល ។ - **ករណភាវ** បុំ. ភាវៈនៃកិ.ធ្វើយ៉ាងនោះ, ភាវៈគឺកិ.ធ្វើដោយបការៈនោះ ។

តថាគត បុំ. [តថា+អាគត, ឬតថា+គត] ព្រះពុទ្ធទ្រង់មកហើយដោយបការៈនោះ, ព្រះពុទ្ធទ្រង់ទៅហើយដោយបការៈនោះ (ព្រះតថា-គត); វិ. **តថា អាគតោតិ> តថាគតោ; តថា គតោ-**

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

តិ> តថាគតោ ។ . សាវក ថុ. សាវ័កនៃព្រះតថាគត ។ . គារវ ថុ. ភាវៈនៃសេចក្ដីគោរពចំពោះព្រះតថាគត, សេចក្ដីគោរពក្នុងព្រះតថាគត ។ . ប្បដិវេទិត គុ. គឺព្រះតថាគតឱ្យដឹងទូរទៅហើយ, គឺព្រះតថាគតទ្រង់ប្រកាសហើយ ។

តថានិបន្ន គុ. [តថា+និបន្ន] ដេកហើយយ៉ាងនោះ, កំពុងដេកដូច្នោះ ។

តថារូប គុ. [តថា+រូប] មានសភាពយ៉ាងនោះ, មានរូបដូច្នោះ; វិ. តថា រូបំ យស្ស សោ> តថារូបោ ។

តថាវិធ គុ. [តថា+វិធ] មានប្រការៈយ៉ាងនោះ; វិ. តថា វិធោ ឯកស្សាតិ> តថាវិធោ ។

តទង្គ នថុ. [ត+អង្គ, ចុះទ.អា.] អង្គនោះ, អង្គនៃ...នោះ, អង្គនោះៗ ។ . វស ថុ. អំណាចនៃអង្គនោះ ។ . វិក្ខម្ភន-សមុច្ឆេទប្បដិប្បស្សទ្ធិនិស្សរណវិមុត្តិ ឥ. តទង្គវិមុត្តិ និងវិក្ខម្ភនវិមុត្តិ និងសមុច្ឆេទវិមុត្តិ និងបដិប្បស្សទ្ធិវិមុត្តិ និងនិស្សរណវិមុត្តិ, កិ.ផុតស្រឡះដោយអំណាចនៃអង្គនោះ និងកិ.ផុតស្រឡះដោយអំណាចនៃកិ.សង្កត់សង្កិន និងកិ.ផុតស្រឡះដោយអំណាចនៃកិ.កាត់ផ្ដាច់ និងកិ.ផុតស្រឡះដោយអំណាចនៃកិ.រម្ងាប់ចំពោះ និងកិ.ផុតស្រឡះដោយអំណាចនៃកិ.រលាស់ចេញ ។ . វិ-មុត្តិ ឥ. តទង្គវិមុត្តិ, កិ.ផុតវិសេសដោយអង្គនោះ, កិ.រួចស្រឡះដោយអង្គនោះ ៗ ។

តទនន្តរ នថុ. [ត+អនន្តរ, ចុះទ.អា.] លំដាប់នៃកាលនោះ, លំដាប់

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

អំពី...នោះ ។

តទន្វូប គុ. [ត+អន្វូប, ចុះទ_ភា.] មានសភាពដ៏សមគួរដល់...នោះ, ដ៏សមគួរដល់...នោះ ។

តទភិមុខ គុ. [ត+អភិមុខ, ចុះទ_ភា.] មានមុខឆ្ពោះទៅកាន់...នោះ ។

តទហ [ត+អហ, ចុះទ_ភា.] ថ្ងៃនោះ ។

តទហុជាត គុ. [តទហ+ជាត, យកស្រៈនៃហ>ឧ] ដែលទើបនឹងកើតក្នុងថ្ងៃនោះ, កើតហើយក្នុងថ្ងៃនោះ (អហ. សព្ទនេះកាលបើរួមចូលជាបទសមាសហើយទៀងតែយកស្រៈអរបស់ខ្លួនជាឧខ្លះ, ជាឥខ្លះ) ។

តទហុបព្វជិត គុ. [តទហ+បព្វជិត] ដែលទើបនឹងបួសក្នុងថ្ងៃនោះ, បួសហើយក្នុងថ្ងៃនោះ ។

តទា កា.ស. [ត+ទា] ក្នុងកាលនោះ, គ្រានោះ ។

តទុដ្ឋាយ វ. [ត+ឧដ្ឋាយ, ចុះទ_អា.] តាំងឡើងហើយអំពី... នោះ ។

តទុបិយ គុ. [ត+ឧបិយ] ដ៏សមគួរដល់...នោះ, ដ៏សមគួរដល់បាយនោះ ។

តនុក គុ. [តនុ+ក_ស.] ស្រាល, ស្តើង, ស្រាលស្តើង, តូច ។

តនុត្ត នបុំ. [តនុ+ត្ត] ភាវៈនៃ...ដ៏ស្រាល,...; វិ. តនុស្ស ភាវោ> តនុត្តំ ។

តនុភាវ បុំ. [តនុ+ភាវ] ភាវៈនៃ...នោះជាធម្មជាតិដ៏ស្រាល, ភាវៈនៃទុក្ខនោះជាធម្មជាតិស្រាលស្តើង, ភាវៈជាចិត្តស្រាល ។

តនុភូតសោក គុ. [តនុភូត+សោក] អ្នកមានសេចក្តីសោកដ៏ស្រាល, អ្នកមានសេចក្តីសោកដ៏ស្រាលកើតហើយ ។ ភូត នេះប្រែក៏បានទេក៏បាន ។

តនុសរីរ គុ. [តនុ+សរីរ] អ្នកមានសរីរៈដ៏ស្រាល; វិ. **តនុ សរីរំ អស្សាតិ> តនុសរីរោ** ។ តនុ<តនុ+ឧ = គុ. ស្រាល, ស្តើង, តូច, ល្អិត; ឥ. ខ្លួន, សរីរៈ, កាយ, រាងកាយ ។

តន្ត នបុំ. [តនុ+ត] វត្ថុដែលគេលាត, -លា, -សន្ធឹង, (តម្បាញ); វិ. **តនិយតិ វិត្ថារិយតីតិ> តន្តំ** ។ -**វាយ** បុំ. ជនអ្នកត្បាញនូវតម្បាញ (ជាងតម្បាញ); វិ. **តន្តំ វាយតីតិ> តន្តវាយោ** ។ -**សាលា** ឥ. រោងនៃតម្បាញ ។

តន្តិ ឥ. [តនុ+តិ] ធម្មជាតិដែលគេលា, -ត្រដាង, -សន្ធឹង (ខ្សែ); វិ. **តនិយតិ វិត្ថារិយតីតិ> តន្តិ** ។ ឥ. ជាបែបយ៉ាង, ជាបែបផែន ។

តបចរណ នបុំ. [តប+ចរ+យុ] កិ.ប្រព្រឹត្តិនូវតបៈ; វិ. **ចរិយតេតិ> ចរណំ; តបស្ស ចរណំ> តបចរណំ** ។

តបតិ កិ. [តប+អ+តិ.វ.] ក្តៅ, ក្តៅក្រហាយ, រុងរឿង ។

តបន្ត គុ. [តប+អ+អន្ត] កំពុងក្តៅ, កំពុងកំដៅ, កំពុងហាលកំដៅ, (កំពុងអែរ) ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ត

តប ពុំ. [តប+អ] គុណធម៌ជាទីញាំងកិលេសឱ្យក្តៅ ឬជាគ្រឿងញាំងកិលេសឱ្យក្តៅ (តបៈ); វិ. **កិលេសេ តាបេតិ ឯត្ថ ខា ឯតេនាតិ> តបោ** ។ . **បរិក្ខារ** ពុំ. បរិក្ខារសម្រាប់ប្រព្រឹត្តនូវតបៈ, បរិក្ខារនៃតបៈ ។ . **បរិហានិ** នបុំ. សេចក្តីសាបសូន្យនៃតបៈ ។

តបសី គុ. [តប+សី] អ្នកមានតបៈ; វិ. **តបោ យស្ស អត្ថិតិ> តបសី** ។

តបោវន នបុំ. [តប+វន] ព្រៃគឺតបៈ, ព្រៃជាទីធ្វើនូវព្យាយាមជាគ្រឿងញាំងកិលេសឱ្យក្តៅ ។ យកស្រៈ អ របស់ប ជា ឱ ។

តប្បច្ចយ ពុំ. [ត+បច្ចយ] បច្ច័យនៃ... នោះ ។

តប្បន នបុំ. [តប+យ+យុ] ការក្តៅក្រហាយ, សេចក្តីក្តៅក្រហាយ, ជាទីក្តៅក្រហាយ, (សេចក្តីឆ្អែត) ។ . **ដ្ឋាន** នបុំ. ទីជាទីក្តៅក្រហាយ, ទីគឺសេចក្តីក្តៅក្រហាយ ។

តប្បន្ត គុ. [តប+យ+អន្ត] កាលក្តៅក្រហាយ, កំពុងក្តៅ ។

តប្បមាន គុ. [តប+យ+មាន] កំពុងហាល, កំពុងកំដៅ, (កំពុងអែរ) ។

តប្បតិ កិ. [តប+យ+តិ_វ.] ក្តៅ, ក្តៅក្រហាយ ។

តព្វិបរីត គុ. [ត+វិបរីត] ដែលវិបរីតចាក...នោះ, ដែលផ្ទុយចាក...នោះ (វិបរីត<វិ+បរី+ឥ+ត = វិបរីត, ផ្ទុយ, ខុស, ចំនាស់) ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

តមវិនោទន គុ. [តម+វិ+នុទ+យុ] អ្នកបន្ទោបង់នូវងងឹត ឬអ្នកបន្ទោបង់នូវងងឹតដោយប្រក្រតី; វិ. **តមំ វិនោទេតិ សីលេនាតិ> តមវិនោទនោ** ។

តមសា [តម+នា.វិ., យកនា.វិ.>អា, ចុះស.អា.] គឺងងឹត ។

តមោភូត គុ. [តម+ភូត] មានងងឹតកើតហើយ, ជាលោកងងឹត ។

តម្ព គុ. ក្រហម, មានពណ៌ក្រហម; លោហៈមានពណ៌ក្រហម ។ **-ទាឋិកចោរឃាដក** គុ. បុរសអ្នកសម្លាប់នូវចោរឈ្មោះតម្ពទាឋិក, អ្នកសម្លាប់នូវចោរមានចង្កូមដ៏ក្រហម ។ **-ភាជនបូរ** គុ. ដ៏ពេញក្នុងភាជន៍ជាវិការៈនៃលោហៈមានពណ៌ក្រហម, ដ៏ពេញក្នុងភាជន៍មានពណ៌ក្រហម, -ជាវិការៈនៃទង់ដែង ។ **-មត្តិកា** ឥ. ដីមានពណ៌ក្រហម, ដីស្អិតមានពណ៌ក្រហម ។

តយា បុ.ស. [តុម្ហ+នា.វិ.>តយា] គឺអ្នក, គឺលោក,.. ។

តយោជនវត្ថុ នបុំ. [តយោជន+វត្ថុ] រឿងនៃជនពនាក់ ។

តរមានរូប គុ. [តរមាន+រូប] មានរូបរហ័សរហួន, មានសភាពរហ័សរហួន ។

តរុណ គុ. [តរ+ឧណ] កម្លោះ, ក្រមុំ, ជំទង់, ក្មេង, ខ្ចី (វិ. **ពាលភាវំ តរតីតិ> តរុណោ, -ណា, -ណំ**) ។ **-កាល** បុំ. កាលនៃ...នៅក្មេង,... ។ **-តាលក្ខន្ធប្បមាណ** គុ. មានដើមនៃត្នោតជំទង់ជាប្រមាណ,ប៉ុនដើមនៃត្នោតជំទង់ ។ **-ទារកកាល** បុំ. កាលនៃទារកនៅក្មេង ។ **-បុត្ត** គុ. មានកូនខ្ចី ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

-ភាវ ចុំ. ភាពនៃខ្លួនជាស្រីក្រមុំ, -នៅក្មេង ។ -មកុល នចុំ. ក្រពុំខ្ចី, នោបខ្ចី; ខ្ចីនិងក្រពុំ ។ -វច្ឆ ចុំ. មានកូនខ្ចី, មានកូនគោខ្ចី ។ -វិបស្សន គុ. មានវិបស្សនានៅខ្ចី ។ -សក្កភាវ ចុំ. ភាវៈនៃខ្លួនជាព្រះឥន្ទក្មេង, -កម្លោះ ។ -សក្ក ចុំ. ព្រះឥន្ទក្មេង, -កម្លោះ ។ -សីហ ចុំ. សីហៈក្មេង ។ -ឥត្ថី ឥ. ស្ត្រីក្មេង, ស្ត្រីក្រមុំ, ស្ត្រីជំទង់ ។

តលមត្ត គុ. [តល+មត្ត] ត្រឹមតែផ្ទៃ,ប៉ុនផ្ទៃ, មានផ្ទៃជាប្រមាណ ។

តលសត្តិក [តល+សត្តិ+ក] លំពែងគឺផ្ទៃដៃ ។ -សិក្ខាបទ នចុំ. តលសត្តិកសិក្ខាបទ, សិក្ខាបទគឺបណ្ឌិតកំណត់ដោយលំពែងគឺផ្ទៃដៃ ។

តវ បុ.ស. [តុម្ហ+ស.វិ.>តវ] នៃអ្នក, ដល់អ្នក,... ។

តសន្តិ កិ. [តស+អ+អន្តិ.វ.] តក់ស្លុត, រន្ធត់ ។

តសរ ចុំ. [តស+អរ] ខ្នារ ។ -បច្ឆិ ឥ. កញ្រ្ចែងនៃខ្នារ, កញ្រ្ចែងដាក់នូវខ្នារ ។

តសិត គុ. [តស+ឥ.អា.+ត] គឺតណ្ហាឱ្យតក់ស្លុតហើយ, គឺ...ឱ្យតក់ស្លុតហើយ ។

តស ចុំ. [តស+អ] សេចក្ដីតក់ស្លុត, អ្នកតក់ស្លុត ។

តស្មា វិ.ស.និ. [ត+ស្មា.វិ.] ព្រោះហេតុនោះ, ហេតុដូចនោះ ។

តស្មឹ វិ.ស.និ [ត+ស្មឹ.វិ.] នោះ, ក្នុង...នោះ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

តំខណំ ក.ស. [តំ+ខណ+ស៊ី_វិ, ផ្លាស់ស៊ី_វិ>អំ] ក្នុងខណៈនោះ ។ - ទិដ្ឋចោរ ចុំ. ចោរតែខ្លួនឃើញហើយក្នុងខណៈនោះ ។ - និព្វត្ត គុ. ដែលកើតហើយក្នុងខណៈនោះ ។

តំខណានុរូប គុ. [តំខណ+អនុរូប] ដ៏សមគួរដល់ខណៈនោះ ។

តំតំការណ នចុំ. [តំតំ+ការណ] នូវហេតុនោះនោះ ។

តំតំមគ្គវជ្ឈ គុ. [តំតំមគ្គ+វជ្ឈ] គឺមគ្គនោះៗសម្លាប់ហើយ, គឺព្រះអរិយៈសម្លាប់ហើយដោយមគ្គនោះ ៗ

តំទិដ្ឋមត្ត គុ. [តំទិដ្ឋ+មត្ត] គ្រាន់តែគឺ...ឃើញហើយនូវព្រះឥន្ទនោះ, -នូវ... នោះ ។

តំទិវសំ កា.ស. [តំទិវស+ស៊ី_វិ.] ក្នុងថ្ងៃនោះ ។

តំមុហុត្តទិដ្ឋក គុ. [តំមុហុត្ត+ទិដ្ឋក] អ្នក...ឃើញហើយអស់កាលមួយរំពេចនោះ, ដែល...ឃើញហើយក្នុងមួយរំពេចនោះ ។

តំវត្តុក គុ. [តំ+វត្ថុ+ក] មាន...នោះជាវត្ថុ ។

តុំ បុ.ស. [តុម្ហ+សិ_វិ.>តុំ] រីអ្នក, រីឯង,.. .។

តាណ នចុំ. [តា+យុ] សេចក្តីទីពឹង, ទីពុំនាក់, ទីពឹងផ្អែក, ជាទីជ្រកកោន ។ - តា ឥ. សេចក្តីទីពឹង, ភាវៈនៃសេចក្តីទីពឹង,... ។ - អត្ថ ចុំ. ប្រយោជន៍ដល់សេចក្តីទីពឹង,... ។ - ភាវ ចុំ. ភាវៈនៃ...ជាទីពឹង, ភាវៈនៃធម្មជាតិជាទីពឹងផ្អែក,... ។

តាត អា.និ. ជាពាក្យសម្រាប់ហៅចំពោះតែបុរសថា បពិត្របិតា, -ឪ,

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

-ឪពុក; នៃអ្នក, -ភូន,...។

តាទិភាវសណ្ឋិត គុ. [តាទិភាវ+សណ្ឋិត] អ្នកតាំងនៅព្រមហើយដោយភាពជាតាទិបុគ្គល, អ្នកតាំងនៅព្រមហើយដោយភាពនៃខ្លួនជាអ្នកមានតាទិគុណ,... ។

តាទិស គុ. [ត+ទិស+ក្វិ] ដូចនោះ, ប្រាកដដូចនោះ; វិ. **សោ ឥវ ទិស្សតីតិ> តាទិសោ** ។

តាទី គុ. [ត+ទិស+ក្វិ] អ្នកនឹងធឹង, អ្នកជាតាទិបុគ្គល, អ្នកមានតាទិគុណ, អ្នកប្រាកដដូចនោះ (អ្នកមិនញាប់ញ័រដោយលោកធម៌) ។

តាបនា អ.ន. ឈ្មោះតាបនា ។

តាបស ពុំ. [តប+ស] អ្នកមានតបៈ, បព្វជិតអ្នកមានធម៌ជាគ្រឿងញាំងកិលេសឱ្យក្ដៅ (តាបស); វិ. **តបោ យស្ស អត្ថីតិ> តាបសោ** ។ - **បព្វជ្ជំ** កិ.វិ. បួសនៃបុគ្គលជាតាបស, បួសដោយភាវៈនៃខ្លួនជាតាបស (បួសជាតាបស) ។

តាបិត គុ. [តប+ណេ+ត] ត៏...ឱ្យក្ដៅហើយ ។

តាបេតិ កិ. [តប+ណេ+តិ.វ.] ញាំង...ឱ្យក្ដៅ, កំដៅ ។

តាបេត្វា អ. [តប+ណេ+ត្វា] ញាំង...ឱ្យហើយ, កំដៅហើយ ។

តាបេន្ត គុ. [តប+ណេ+អន្ត] កាលញាំង....ឱ្យក្ដៅ, កាលកំដៅ ។

តាម្ព គុ. ក្រហម, មានពណ៌ក្រហម ។ - **បណ្ណិទីប** ពុំ. កោះ ឬទ្វីបឈ្មោះតាម្ពបណ្ណិ (ទ្វីបជាទីនៅនៃជនអ្នកមានបាតដៃក្រហម) ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

- វម្មិកសទិស គុ. ប្រាកដស្មើដោយដំបូកមានពណ៌ក្រហម ។

តាយស្សុ កិ. [តា+ណាយ+ស្សុ.ប.] ចូររក្សា, ចូរគ្រប់គ្រង, ចូរចិញ្ចឹម (តាមទំលោប់ថាចូរចម្លង) ។

តារកា ឥ. [តារ+ក.ស.+អា.ឥ.] ផ្កាយ; *តារា* ៦៥> *តារកា* ។ - សញ្ញា ឥ. សេចក្តីសំគាល់ដោយផ្កាយ ។ - គណ ចុំ. ពួកនៃផ្កាយ ។

តារយន្ត គុ. [តរ+ណាយ+អន្ត] កាលញ៉ាំង...ឱ្យឆ្លង, កាលចម្លង ។

តារេន្តិ កិ. [តរ+ណេ+អន្តិ.វ.] ញ៉ាំង...ឱ្យឆ្លង, ចូរចម្លង ។

តារេហិ កិ. [តរ+ណេ+ហិ.ប.] ចូរញ៉ាំង...ឱ្យឆ្លង, ចូរចម្លង ។

តាលក្ខន្ធប្បមាណ គុ. [តាលក្ខន្ធ+បមាណ] មានដើមនៃត្នោតជាប្រមាណ, ប៉ុនដើមនៃត្នោត ។

តាលច្ឆិទ្ទ នចុំ. [តាល+ឆិទ្ទ] ប្រហោងនៃកូនសោ (ខ្លះថាប្រហោងនៃស្លឹកត្នោត) ។ ប្រើជា តាឡច្ឆិទ្ទ ក៏មាន ។

តាលដ្ឋិក នចុំ. [តាល+អដ្ឋិក] គ្រាប់នៃត្នោត ។

តាលដ្ឋិខន្ធ ចុំ. [តាល+អដ្ឋិ+ខន្ធ] កំណាត់នៃគ្រាប់ត្នោត, បំណែកនៃគ្រាប់ត្នោត ។

តាលបណ្ណ នចុំ. [តាល+បណ្ណ] ស្លឹកនៃត្នោត ។

តាលបត្តវេឋក គុ. [តាលបត្ត+វិឋ+ណ្វុ] អ្នករុំ (វេច, ខ្ចប់, មួរ) នូវស្លឹកនៃត្នោត ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

តាលប្បមាណ គុ. [តាល+បមាណ] មានដើមត្នោតជាប្រមាណ ។

តាលវណ្ណ នថុំ. [តាល+វណ្ណ] ផ្លិត, ផ្លិតស្លឹកត្នោត (ផ្លិតជាវិការៈនៃស្លឹកត្នោត) ។

តាលវារ ថុំ. [តាល+វារ] វារៈនៃកូនសោ, វេនជាទីទុកនូវកូនសោ ។

តាល, តាឡ គុ. ត្នោត, កូនសោ, រគាំង ។

តាវ និ. ដរាបនោះ, ប៉ុណ្ណោះ, មុន, សិន, ក្នុងខណៈនោះ, ដោយពិត,... ។

តាវកាលិកត្ត ថុំ. [តាវកាលិក+អត្ត] សេចក្តីថាកាយនោះជារបស់ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាលត្រឹមនោះ, អត្តថាប្រព្រឹត្តទៅតាមកាលកំណត់ (សេចក្តីថាកាយនោះដូចជារបស់ខ្ចីគេ) ។

តាវតក គុ. [តាវត+ក] មានប្រមាណប៉ុណ្ណោះ, មានប្រមាណត្រឹមនោះ ។

តាវតា និ. ដោយហេតុមានប្រមាណប៉ុណ្ណោះ, -ត្រឹមនោះ, ដោយកាលមានប្រមាណប៉ុណ្ណោះ, -ត្រឹមនោះ ។

តាវត្តឹស គុ. [តាវត្តឹស+ណ] មានឋានឈ្មោះតាវត្តិង្សៈជាទីនៅអាស្រ័យ (ឋានឈ្មោះតាវត្តិង្សៈ, -ទេវលោកឈ្មោះតាវត្តិង្សៈ); វិ. **តីហិ អធិកា តីស> តេត្តឹស; តេត្តឹស ឯវ> តាវត្តឹសំ; តាវត្តឹសំ និវាសោ ឯតេសន្តិ> តាវត្តឹសា** (ទេវា) ។ -**ទេវនគរ** នថុំ. នគរនៃទេវតាឈ្មោះតាវត្តិង្ស ។ -**ទេវលោក** ថុំ. ទេវលោកឈ្មោះតាវត្តិង្ស, លោកជាទីនៅនៃ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ទេវតាជាន់តាវត្តិង្ស ។ -ភវន៍ នថុំ. ភពជាទីកើតនៃទេវតាឈ្មោះតាវត្តិង្ស ។

តាវមហន្ត គុ. [តាវ+មហន្ត] ធំប៉ុននោះ, ធំប៉ុណ្ណោះ, ធំត្រឹមនោះ, ធំហាំប៉ុនោះ ។

តាស ពុំ. [តស+ណ] សេចក្ដីតក់ស្លុត ឬអ្នកតក់ស្លុត; វិ. តសនំ> តាសោ; តសតីតិ វា> តាសោ ។ -ករណ នថុំ. កិ. ធ្វើនូវសេចក្ដីតក់ស្លុត ។

តាសេត្វា អ. [តស+ណេ+ត្វា] ឱ្យតក់ស្លុតហើយ ។

តាឡិត គុ. [តឡ+ឥ_អា.+ត] គឺបុគ្គលវាយហើយ, -ដេញហើយ, -ដំហើយ, -គោះហើយ, -ប្រហារហើយ ។

តាឡិយមាន គុ. [តឡ+ឥ_អា.+យ+មាន] គឺបុគ្គលកាលវាយ,... ។

តាឡេន្ត គុ. [តឡ+ណេ+អន្ត] កាលវាយ,... ។

តិក គុ. [តិ+ក] មានប្រមាណ៣, ពួក៣; វិ. តីណិ បរិមាណានិ អស្សាតិ> តិកំ (បកតិសំខ្យាតាំងពីទ្វិ, តិ, ជាដើមឡើងទៅបើមានចុះកបច្ច័យនៅខាងចុងទៅជា " ទ្វិក ឬ ទុក, តិក, ចតុក្ក " ដូច្នេះត្រូវដឹងថាជាពួកបរិមាណតទ្ធិត មានន័យដូចនេះដែរ) ។ -ចតុក្កជ្ឈាន នថុំ. ឈានមានប្រមាណ៣ និងឈានមានប្រមាណ៤, ឈានពួកបីនិងឈានពួកបួន ។

តិកិច្ឆាបេតិ កិ. [កិ_កិត+ឆ+ណាបេ+តិ_វ] ញុំាង...ឱ្យរក្សា, ឱ្យថែទាំ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

តិកិច្ឆា ឥ. [កិ_កិត+ឆ+អ+អា_ឥ.] កិ.រក្សា, កិ.ថែទាំ; វិ. **តិកិច្ឆនំ> តិកិច្ឆា** ។

តិកិច្ឆិត គុ. [កិ_កិត+ឆ+ឥ.អា.+ត] ដ៏រក្សាហើយ, _ថែទាំហើយ ។

តិកិច្ឆិត្វា អ. [កិ_កិត+ឆ+ឥ_អា.+ត្វា] រក្សាហើយ, ថែទាំហើយ, ព្យាបាលហើយ ។

តិក្ខត្តុំ និ. [តិ+សកឹ>តិក្ខត្តុំ] វារៈនៃ...៣, (វារៈ៣ដង, ៣លើក, ៣គ្រា) ។

តិខិណ គុ. [តិជ, ជ>ខ+ឥន, ឥន>ឥណ] មុត, ដ៏មុត, ដ៏ក្លា, ដ៏ខ្លាំងក្លា, ក្លាហាន, ពូកែ, ដ៏ឆើត, ជំនាញ, មោះមុត, អង់អាច ។ **_ធារ** គុ. មានមុខដ៏មុត ។ **_ផល** គុ. មានផលដ៏ក្លា ។ **_ភេសជ្ជ** នបុំ. ថ្នាំដ៏ក្លា, ថ្នាំដ៏ក្លាហាន ។ **_មទ** គុ. មានសេចក្តីស្រវឹងដ៏ក្លាហាន,... ។

តិគាវុតិក គុ. [តិគាវុត+ណិក] មានគាវុត៣ជាប្រមាណ; ប្រកបដោយគាវុត៣; វិ. **តីណិ គាវុតានិ> តិគាវុតំ; តិគាវុតេន និយុត្តោ> តិគាវុតិកោ** ។

តិគាវុតប្បមាណ គុ. [តិគាវុត+បមាណ] មានគាវុតបីជាប្រមាណ (១គាវុតត្រូវជា១០០សិន) ។

តិចីវរ នបុំ. [តិ+ចីវរ] ត្រៃចីវរ, ចីវរបី; វិ. **តីណិ ចីវរានិ> តិចីវរំ** ។

តិដ្ឋ កិ. [ឋា>តិដ្ឋ+អ+ហិ_ប., លុបអនិងហិ_ប.] ចូរតាំងនៅ, ចូរឋិតនៅ,

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ចូរឈប់ ។

តិដ្ឋតិ កិ. [ឋា+អ+តិ_វ.] ឋិតនៅ, តាំងនៅ ។

តិដ្ឋតុ កិ. [ឋា+អ+តុ_ប.] ចូរឋិតនៅ, ចូរតាំងនៅ, ចូរឈប់ ។

តិដ្ឋថ កិ. [ឋា+អ+ថ_ប.] ចូរឋិតនៅ,... ។

តិដ្ឋនដ្ឋាន នថុំ. [តិដ្ឋន+ឋាន] ទីជាទីតាំងនៅ,... ។

តិដ្ឋេយ្យាសិ កិ. [ឋា+អ+ឯយ្យាសិ_ស.] គប្បីតាំងនៅ,.... ។

តិណ នថុំ. [តិណ+អ] តិណជាតគឺសត្វមានគោជាដើមតែងស៊ី (ស្មៅ); វិ. **តិណភិយតេ គោណាទីហិ អទិយតេ ខាទិយតេតិ> តិណំ** ។ - **ករឡ** នថុំ. រង្វេលជាវិការៈនៃស្មៅ, រង្វេលគឺបុគ្គលធ្វើដោយស្មៅ ។ - **កលាប** ថុំ. បាច់នៃស្មៅ, សំណុំនៃស្មៅ ។ - **កាជ** ថុំ. ព្រែកនៃស្មៅ ។ - **គហន** នថុំ. ស្បាតនៃស្មៅ, ស៊ុមទ្រុមនៃស្មៅ ។ - **អគ្គ** តុ. ចុងនៃស្មៅ ។ - **អត្ថ** ថុំ. ប្រយោជន៍ដល់ស្មៅ ។ - **ទោស** តុ. មានស្មៅជាទោស, មានស្មៅជាគ្រឿងប្រទូស្ត ។ - **បរិយាស** ថុំ. ស្មៅជាដែល, ស្មៅជារបស់ដែល ។ - **បាទុកា** តុ. ទ្រនាប់ជើងជាវិការៈនៃស្មៅ ។ - **រាសិ** ថុំ. គំនរនៃស្មៅ ។ - **វល្លិបលិវេឋិត** តុ. គឺស្មៅនិងវល្លិព័ទ្ធព័ទ្ធហើយ; (ខ្លះថាគឺវល្លិនៃស្មៅរុំព័ទ្ធហើយ) ។ - **សាកិយ** ថុំ. ឈ្មោះតិណសាកិយៈ (សាកិយៈស្មៅ) ។ - **ហារក** តុ. អ្នកនាំទៅនូវស្មៅ (អ្នករែកនូវស្មៅ); វិ. **តិណានិ ហរតីតិ> តិណហារកោ** ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

តិណុក្កា ឥ. [តិណ+ឧក្កា] គប់ភ្លើងជាវិការៈនៃស្មៅ; គប់ភ្លើងគឺបុគ្គលធ្វើដោយស្មៅ; វិ. តិណេហិ កតា ឧក្កា> តិណុក្កា ។

តិណ្ណ គុ. [តរ+ត, ត>ឥណ្ណ, លុបរ] ឆ្លងហើយ, គឺ...ឆ្លងហើយ ។

តិណ្ហ គុ. [តិជ+ហ, ជ>ណ] ដ៏មុត,... (ជាវេវចនៈនៃតិខិណ) ។

តិតាលមត្ត គុ. [តិតាល+មត្ត] មានដើមត្នោតបីដើមជាប្រមាណ (មានជួរនៃដើមត្នោតបីជាប្រមាណ, បីជួរដើមត្នោត) ។

តិតិក្ខតិ កិ. [តិ_តិជ+ខ+តិ_វ.] អត់ទ្រាំ, អត់ធន់ ។

តិតិក្ខា ឥ. [តិ_តិជ+ខ+អា_ឥ.] សេចក្តីអត់ទ្រាំ, ការអត់ធន់; វិ. តិតិក្ខនំ ខមនំ> តិតិក្ខា ។ . សង្ខាត គុ. ពោលគឺសេចក្តីអត់ទ្រាំ, គឺបណ្ឌិតពោលថាសេចក្តីអត់ធន់ ។

តិតិក្ខិស្សំ កិ. [តិ_តិជ+ខ+ឥ_អា.+ស្សំ_ភ.] នឹងអត់ទ្រាំ, នឹងអត់ធន់ ។

តិត្តិ ឥ. [តិប+តិ] សេចក្តីឆ្អែត, ការឆ្អែត, កិ.ឆ្អែតស្កប់ស្កល់ ។ គុ. តិជ+តិ = ល្វីង, រសល្វីង។

តិត្តិក គុ. [តិត្តិ+ណិក] មានរសល្វីង ។

តិត្ថមគ្គ បុំ. [តិត្ថ+មគ្គ] ផ្លូវជាទីទៅកាន់កំពង់ទឹក, ផ្លូវត្រង់កំពង់ទឹក ។

តិត្ថាមុខី គុ. [តិត្ថ+អភិមុខី] អ្នកមានមុខឆ្ពោះទៅកាន់កំពង់ទឹក ។

តិត្ថាយតន នបុំ. [តិត្ថ+អាយតន] កំពង់ទឹក, លទ្ធិដូចជាកំពង់ទឹក ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

តិត្ថិយ បុំ. [តិត្ថ+ឥយ] តិត្ថិយ (និគ្រន្ថអ្នកមានលទ្ធិដូចជាកំពង់ជាទីឆ្លង) ។ - **វត្ត** នបុំ. រឿងនៃតិត្ថិយ ។ - **សាវក** បុំ. សាវ័កនៃតិត្ថិយ ។ - **អារាម** បុំ. អារាមនៃតិត្ថិយ ។

តិថិការណនក្ខត្តយោគ បុំ. [តិថិ+ការណ+នក្ខត្ត+យោគ] កិ. ប្រកបដោយនក្ខត្តឫក្សមានតិថីជាហេតុ, កិ.ប្រកបនៃនក្ខត្តឫក្សគឺហេតុនៃតិថី ។

តិទស គុ. [តិ+ទស] ទេវតាអ្នកនៅក្នុងបុរីឈ្មោះតិទសៈ, ទេវតាអ្នកនៅក្នុងឋានត្រៃត្រឹង្ស (ទេវតាអ្នកមានបរិមាណបី; វិ. **តិស្សោ ទសា បរិមាណា យេសន្តិ>** **តិទសា**; អភិ. សុ.) ។

តិទិវង្គត គុ. [តិទិវ+គត] អ្នកទៅហើយកាន់ត្រៃទិព, អ្នកទៅហើយកាន់ឋានសួគ៌ (អ្នកទៅហើយកាន់លោកជាទីលេងនៃទេវតាបីរូប) ។

តិន្ត គុ. [តិម+ត] ទទឹកហើយ, សើមហើយ ។ - **ចីវរក** គុ. អ្នកមានចីវរទទឹកហើយ; វិ. **តិន្តំ ចីវរំ យេសំ តេ>** **តិន្តចីវរកោ** ។ - **មុខ** គុ. អ្នកមានមុខទទឹកហើយ ។

តិបិដកធរ គុ. [តិបិដក+ធរ+អ] អ្នកទ្រទ្រង់នូវបិដកបី, -នូវព្រះត្រៃបិដក (អ្នកចេះចាំនូវព្រះត្រៃបិដក); វិ. **តិបិដកំ ធារេតីតិ>** **តិបិដកធរោ** ។

តិបុសមត្ត គុ. [តិបុស+មត្ត] មានផ្លែឪឡឹកជាប្រមាណ, ប៉ុនផ្លែឪឡឹក ។

តិបុ នបុំ. សំណ, សំណភក់ ។ - **បរិខា** ឥ. គូឬស្នាមភ្លោះដីពេញដោយ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

សំណាភក់, គូនៃសំណាភក់ ។

តិព្វ គុ. ភ្លា, ដ៏ខ្លាំងក្លា ។ - **ភាគ** គុ. អ្នកមានភាគៈដ៏ក្លា, អ្នកមានភាគៈដ៏ក្លៀវក្លា ។

តិមិរបុញ្ជ ចុំ. [តិមិរ+បុញ្ជ] ដុំនៃអ័ព្ទ, ដុំនៃពពក, ដុំនៃងងឹត, គំនរនៃ... ។

តិម្ពរូសក ចុំ. [តិម្ព+ឱស+ក.ស.+រ.រភ.] ផ្លែទន្លាប់ ។ - **អាទិទានមត្ត** គុ. កុសលត្រឹមតែកិ.ឱ្យនូវវត្ថុមានផ្លែនៃទន្លាប់ជាដើម ។

តិយាមមត្ត គុ. [តិយាម+មត្ត] មានយាមបីជាប្រមាណ, ត្រឹមតែយាមបី ។

តិយាមរត្តិ ឥ. [តិយាម+រត្តិ] រាត្រីមានយាមបី; វិ. **តយោ យាមា ឯត្ថាតិ> តិយាមា; តិយាមា រត្តិ> តិយាមរត្តិ** ។

តិយោជន នចុំ. [តិ+យោជន] យោជន៍បី; វិ. **តីណិ យោជនានិ> តិយោជនំ** ។ - **ភូមិ** ឥ. ផែនដីមានយោជន៍បីជាប្រមាណ ។ - **មត្ថក** ចុំ. ទីបំផុតនៃយោជន៍បី ។ - **សមាយាម** គុ. មានបណ្តោយមានរយនៃយោជន៍បីជាប្រមាណ ។ - **សតិក** គុ. មានរយនៃយោជន៍បីជាប្រមាណ, ប្រកបដោយរយនៃយោជន៍បី ។ - **សតុព្វេធ** គុ. មានកិ.ខ្ពស់ឡើងអស់ទីមានរយនៃយោជន៍បីជាប្រមាណ, មានរយនៃយោជន៍បីជាចំណែកខ្ពស់ ។ - **សហស្សវិត្ថត** គុ. មានទទឹងមានពាន់នៃយោជន៍បីជាប្រមាណ, មានពាន់នៃយោជន៍បីជាចំណែកទទឹង ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

តិរច្ឆាន ពុំ. [តិរ+អញ្ជ, អញ្ជ>ច្ឆ+យុ] សត្វទៅទទឹង, ឬសត្វទៅក្នុងទទឹង (តិរច្ឆាន); វិ. **តិរិយំ អញ្ចតីតិ> តិរច្ឆានោ;** (អភិ.សុចិ) ។ (តិរ+ឆាន) សត្វទៅក្នុងខាងក្រោម (តិរច្ឆាន); វិ. **តិរត្ថិ អធោ គច្ឆតីតិ> តិរច្ឆានោ;** (យ.អភិ.) ។ . **កថា** ឥ. វាចាជាគ្រឿងពោលនូវតិរច្ឆាន ឬពោលប្រារព្ធនូវតិរច្ឆាន ។ . **យោនិបថ** នពុំ. ស្នាមជើងជាទីទៅកាន់កំណើតនៃតិរច្ឆាន ។ . **យោនិ** ឥ. កំណើតនៃតិរច្ឆាន ។

តិរច្ឆានគត គុ. [តិរច្ឆាន+គត] តិរច្ឆាន, សត្វតិរច្ឆាន; **តិរច្ឆានោ ឯវ> តិរច្ឆានគតោ** (គត-ស័ព្ទនេះមានកន្លែងខ្លះមិនមែនជា "សកត្ថ" ទេអាចប្រែថា"ទៅ, ដល់, កើត" តាមដំណើរសេចក្ដីបាន; ឧ **តិរច្ឆានេសុ បដិសន្ធិគ្គហណវសេន គតោ ឧប្បន្នោតិ> តិរច្ឆានគតោ**) ។ . **ត្ត** នពុំ. ភាវៈនៃ...នោះជាសត្វតិរច្ឆាន, -ជាសត្វទៅហើយកាន់កំណើតនៃតិរច្ឆាន ។

តិរណបរិញ្ញា ឥ. [តិរណ+បរិញ្ញា] ធម្មជាតិគឺ...គប្បីកំណត់ដឹងដោយការពិចារណា (ឈ្មោះតិរណបរិញ្ញា) ។ ប្រើជា" តីរបរិញ្ញា" ក៏បាន ។

តិរិយំ និ. ទទឹង, ក្នុងទទឹង, ខាងក្រៅ ។

តិរេត្វា អ. [តិរ+ណេ+ត្វា] ពិចារណាហើយ, ត្រួតត្រាហើយ, លៃលកហើយ ។ ប្រើជា" តីរេត្វា" ក៏បាន ។

តិរោកុឌ្ឌ នពុំ. [តិរោ+កុឌ្ឌ] ខាងក្រៅនៃជញ្ជាំង; វិ. **កុឌ្ឌស្ស តិរោ**

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

> **តិរោកុឌ្ឌំ** ។ - **អាទិ** គុ. (សូត្រ) មានតិរោកុឌ្ឌសូត្រជាដើម ។ - **អនុមោទនា** ឥ. ធម្មកថាជាគ្រឿងរីករាយតាមដោយអំណាចនៃតិរោកុឌ្ឌសូត្រ ។

តិលក [តិល+ក] ប្រជ្រុយ (ទោសមានល្ងជាប្រមាណ; ទោសប៉ុនគ្រាប់ល្ង) ។

តិលកាហតគត្ត គុ. [តិលក+អាហត+គត្ត] មានខ្លួនគឺប្រជ្រុយបៀតបៀនទូទៅហើយ, មានខ្លួនសៅហ្មងហើយដោយប្រជ្រុយ ។

តិលក្ខណ នពុំ. [តិ+លក្ខណ] ត្រៃលក្ខណ៍, លក្ខណៈ៣, ធម្មជាតជាគ្រឿងកំណត់៣យ៉ាង ។

តិល នពុំ. ល្ង ។ - **តណ្ឌុលសប្បិផាណិតវត្ថុច្ឆាទនាទិបុណ្ណ** គុ. ដ៏ពេញដោយវត្ថុមានល្ង និងអង្ករ និងទឹកដោះថ្លា និងទឹកអំពៅ និងវត្ថុជាគ្រឿងបិទបាំងគឺសំពត់ជាដើម ។ - **តណ្ឌុលសប្បិ-ផាណិតាទិ** គុ. (វត្ថុ) មានល្ង និងអង្ករ និងសប្បិ និងទឹកអំពៅជាដើម ។ - **តេល** នពុំ. ប្រេងនៃល្ង, ប្រេងដែលកើតអំពីល្ង, ប្រេងដែលបុគ្គលធ្វើហើយអំពីល្ង ។ - **មត្ត** គុ. មានល្ងជាប្រមាណ, ប៉ុនល្ង ។

តិលសង្គុលិកា ឥ. [តិលសង្គុល+ណិក-ឥ.] នំឬចំណីដែលលាយដោយល្ង (នំល្ង, នំទ្រាបល្ង); វិ. **តិលេហិ មិស្សា សង្គុលា> តិលសង្គុលា; តិលសង្គុលា ឯវ> តិលសង្គុលិកា** ។ ប្រើជា" តិលសង្គុលីកា" ក៏បាន ។

តិវស្សិក គុ. [តិវស្ស+ណិក] មានឆ្នាំបី, ប្រកបដោយឆ្នាំបី, ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាលឆ្នាំបី

តិវិធ គុ. [តិ+វិធ] មានបការៈបី, មានបីយ៉ាង; វិ. **តយោ ចិធា ប-ការា យស្សាតិ> តិវិធំ** ។ **_ សុចរិត** នថុំ. សុចរិតមានបការៈបី, សុចរិតមានបីយ៉ាង, កម្មគឺបុគ្គលប្រព្រឹត្តល្អមានបីយ៉ាង ។

តិសរណគត គុ. [តិសរណ+គត] អ្នកដល់ហើយនូវត្រៃសរណៈ, អ្នកមានសរណៈបីដល់ហើយ ។

តិស្ស អ. ន. ភិក្ខុឈ្មោះតិស្សៈ ។ **_ ត្ថេរវត្ថុ** នថុំ. រឿងនៃព្រះថេរៈឈ្មោះតិស្សៈ ។ **_ មហាវិហារ** ថុំ. វិហារធំឈ្មោះតិស្សៈ ។ **_ សទិស** គុ. ប្រាកដស្មើដោយភិក្ខុឈ្មោះតិស្សៈ ។

តឹស សំ. សាមសិប ។ **_ ធុត្ត** ថុំ. អ្នកលេង៣០នាក់ ។ **_ មត្ត** គុ. មាន៣០ជាប្រមាណ, មានប្រមាណ៣០ ។ **_ យោជនកន្តារ** ថុំ. ផ្លូវលំបាកមានយោជន៍៣០ជាប្រមាណ ។ **_ យោជនមត្ត** នថុំ. ទីប្រកបដោយយោជន៍៣០, ទីមានយោជន៍៣០ជាប្រមាណ ។ **_ យោជនិក** គុ. ប្រកបដោយយោជន៍៣០, មានយោជន៍៣០ជាប្រមាណ ។

តីរ នថុំ. ឆ្នេរ, ត្រើយ, ច្រាំង ។

តីរេត្វា អ. [តីរ+ណេ+ត្វា] ពិចារណាហើយ, ស្ទាបស្ទង់ហើយ ។

តុច្ឆ គុ. [តុច+ឆ] ទទេ ។ **_ កុម្ភី** ថុំ. ក្អមទទេ ។ **_ ខេត្តភូមិ** ឥ. ផែនទីនៃស្រែទទេ ។ **_ ពុប្ផូរណ** នថុំ. កិ.ញាំងល្វែងទទេឱ្យ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ពេញ, កិ.បំពេញនូវល្បែងទទេ ។ . គព្ភ ពុំ. ល្បែងទទេ, បន្ទប់ទទេ ។ . គ្គហណភាវ ពុំ. ភាវៈគឺកិ.កាន់យកទទេ ។ . ជិណ្ណ គុ. ចាស់ទទេ ។ . បច្ឆិ ឥ. កញ្ច្រែងទទេ ។ . បត្តហត្ថ គុ. មានបាត្រទទេក្នុងដៃ ។ . ថាលិ ឥ. ភាជនៈទទេ ។ . បោឋិល អ.ន. ភិក្ខុឈ្មោះតុច្ឆបោឋិលៈ (ភិក្ខុអ្នកមានស្លឹករឹតទទេ) ។ . ភាជន នពុំ. ភាជនៈទទេ ។ . ភាវ ពុំ. ភាវៈនៃ...ជារបស់ទទេ ។ . វវិ កិ. វិ. ស្រែកទទេ, វង្វាវទទេ ។ . រូប គុ. មានរូបទទេ, មានសភាពទទេ ។ . វិហារ ពុំ. វិហារទទេ, វត្តទទេ ។ . សកដ នពុំ. រទេះទទេ ។ . សភាវ គុ. មានសភាពទទេ ។ . ហត្ថ គុ. មានដៃទទេ ។

តុដ្ឋ គុ. [តុស+ត] ត្រេកអរហើយ ។ . ចិត្ត គុ. អ្នកមានចិត្តត្រេកអរហើយ; វិ. តុដ្ឋំ ចិត្តំ យស្ស សោ> តុដ្ឋចិត្តោ ។ . ភាវ ពុំ. ភាវៈនៃ...ជាអ្នកត្រេកអរហើយ ។ . មនុស្ស ពុំ. មនុស្សអ្នកត្រេកអរហើយ ។ . មានស គុ. អ្នកមានចិត្តត្រេកអរហើយ, អ្នកមានឆន្ទៈមានក្នុងចិត្តត្រេកអរហើយ ។ . ហដ្ឋ គុ. ទាំងត្រេកអរហើយទាំងរីករាយហើយ, អ្នកត្រេកអរហើយរីករាយហើយ ។

តុដ្ឋិ ឥ. [តុស+តិ, តិ>ដ្ឋិ, លុបស] សេចក្តីត្រេកអរ; វិ. តុសនំ> តុដ្ឋិ ។ . ទាយ ពុំ. ចំណែកគឺបុគ្គលគប្បីឱ្យដោយសេចក្តីត្រេកអរ, រង្វាន់គឺបុគ្គលគប្បីឱ្យដោយសេចក្តីត្រេកអរ ។ . ភាវមង្គុភាវវស ពុំ. អំណាចនៃភាវៈនៃសេចក្តីត្រេកអរ និងភាវៈ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

នៃសេចក្ដីអៀនខ្មាស់ ។

តុណ្ឌ នបុំ. [តុឌ+អ] ចំពុះ, ចំពុះមាត់; មាត់, ព្រួញ ។

តុណ្ឌិល អ. ន. ជ្រូកឈ្មោះតុណ្ឌិលៈ ។

តុណ្ឌិលោវាទ ពុំ. [តុណ្ឌិល+ឱវាទ] ឱវាទនៃជ្រូកឈ្មោះតុណ្ឌិលៈ ។

តុណ្ហី អ.និ. ស្ងៀម, អ្នកស្ងៀម, អ្នកមានសេចក្ដីស្ងៀម ។ - **ភាវមត្ត** គុ. ដោយអាការគ្រាន់តែភាវៈនៃ...ជាអ្នកស្ងៀម, ដោយហេតុត្រឹមតែ... ។ - **ភាវ** ពុំ. ភាវៈនៃ...ជាអ្នកស្ងៀម ។ - **ភូត** គុ. ជាអ្នកស្ងៀម ។ - **មាសី** គុ. (<តុណ្ហី+អាស+ណី, ចុះម_អា.) អ្នកអង្គុយស្ងៀម; វិ. **តុណ្ហី អាសតីតិ> តុណ្ហីមាសី** ។

តុន្ន នបុំ. [តុទ+ត] បំណះ ។

តុម្ហាកំ ប.ស. [តុម្ហ+នំ.វិ.] នៃអ្នកទាំងឡាយ,... ។

តុម្ហាទិស គុ. [តុម្ហ+ទិស+ក្វិ] ប្រាកដដូចជាអ្នក,... ។

តុម្ហាទិសី ឥ. [តុម្ហ+ទិស+ក្វិ, ចុះឦ] ប្រាកដដូចជានាង,... ។

តុម្ហេ ប.ស. [តុម្ហ+យោ.វិ.] ពីរអ្នកទាំងឡាយ, នូវ... ។

តុរិតតុរិតំ គ.វិ. រួសរាន់, ឆាប់ៗ, ភ្លាមៗ, រហ័សៗ ។

តុរិយ នបុំ. តន្ត្រី ។ - **តាឡិតវាទិតនិគ្ឃោសសទ្ទ** ពុំ. សំឡេងដ៏គឹកកងនៃតន្ត្រីគឺបុគ្គលប្រគំហើយ (តាឡិត .សព្ទនេះថា " វាយ, ដេញ, ដំ, ក្ងត, ទះ ") ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

តុលា ឥ. [តុល+អ+អា.ឥ.] (ធម្មជាតិ) សម្រាប់ថ្លឹង (ថ្នឹម, ជញ្ជីង, ត្រាជូ); វិ. តុលយតិ មិនោតិ ឯកាយាតិ> តុលា ។ - តុជាទិ តុ. (អំពើកោង) មានអំពើកោងដោយជញ្ជីងជាដើម ។ - សង្ឃាដទ្វារកវាដវាតបានគោបានសិឆទនិដ្ឋកា ឥ. ថ្នឹម និងក្រប និងសន្ទះនៃទ្វារ និងបង្អួច និងបង្កង់ និងក្បៀង ។

តុលិតធម្ម តុ. [តុលិត+ធម្ម] អ្នកមានធម៌ថ្លឹងហើយ ។

តុវដំ ក.វិ. ឆាប់, រួសរាន់, រហ័ស, ភ្លាម ។

តុវំ បុ.ស. [តុម្ហ+សិ.វិ ឬអំ.វិ.] វីអ្នក, នូវអ្នក,... ។

តុសតិ កិ. [តុស+អ+តិ.វ.] ត្រេកអរ ។

តុសិត អ.ន. ភពឬទេវលោកឈ្មោះតុសិត ។ - **បុរ** នបុំ. បុរីឈ្មោះតុសិត ។ - **ភវន** នបុំ. ឋានជាទីកើតនៃទេវតាឈ្មោះតុសិត, ភពឈ្មោះតុសិត ។ - **វិមាន** នបុំ. វិមានក្នុងភពឈ្មោះតុសិត ។

តុសិត្វា អ. [តុស+ឥ.អា.+ត្វា] ត្រេកអរហើយ ។

តុសិស្សតិ កិ. [តុស+អ+ឥ.អា.+ស្សតិ.ភ.] នឹងត្រេកអរ ។

តុស្សតិ កិ. [តុស+យ+តិ.វ.] ត្រេកអរ ។

តុស្សនភាវ បុំ. [តុស្សន+ភាវ] ភាវៈនៃសេចក្តីត្រេកអរ, ភាវៈគឺសេចក្តីត្រេកអរ ។

តុស្សិ កិ. [តុស+យ+ឦ.អជ្ជ.] ត្រេកអរហើយ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

តូលបិចុ នថុំ. [តូល+បិចុ] ប៉ុយនៃសំឡី, ប៉ុយនៃគរ ។

តេ ឬ.ស. [តុម្ហ+ស.វិ.] នៃអ្នក, ដល់អ្នក ,... ។

តេជន នថុំ. [តិជ+យុ] ព្រួញ, កូនសរ ។

តេជសា ថុំ. [តេជ+នា.វិ., ផ្លាស់នា.វិ.>អា, ចុះស.អា.] ដោយតេជះ (តេជ-សព្ទនេះប្រែបានច្រើនយ៉ាងគឺ ព្រះអាទិត្យ, អានុភាព, អំណាច, ភ្លើង) ។

តេជវន្តតរ គុ. [តេជវន្ត+តរ] អ្នកមានតេជះជាង (តេជវន្ត< តេជ+វន្តុ) ។

តេជោកសិណ នថុំ. [តេជ+កសិណ] តេជោកសិណ, កម្មដ្ឋានមានភ្លើងជាកសិណ ។ - **សមាបត្តិវស** ថុំ. អំណាចនៃសមាបត្តិមានតេជោកសិណជាអារម្មណ៍ ។ - **អារម្មណ** គុ. មានតេជោក-សិណជាអារម្មណ៍ ។

តេជោធាតុ ឥ. [តេជ+ធាតុ] តេជោធាតុ, ឈានមានតេជោធាតុជាអារម្មណ៍ ។

តេត្តឹស ប.សំ. [តិ+តឹស] ៣០លើសដោយ៣ (៣៣); វិ. តីហិ អធិកា តឹស> តេត្តឹស ។ - **កុម្ភ** ថុំ. ពាង៣៣ ។ - **ទេវ-បុត្ត** ថុំ. ទេវបុត្រ៣៣រូប ។

តេន កា.និ. ដោយហេតុនោះ, ព្រោះហេតុនោះ ។

តេនហិ និ. បើដូច្នោះ, ដូច្នោះ, ដូច្នោះមានតែ,... ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

តេបិដក នបុំ. [តិបិដក+ណ] ប្រជុំនៃបិដក៣, ពួកនៃបិដក៣ ឬអ្នករៀនទន្ទេញបិដក៣, អ្នកទ្រទ្រង់នូវបិដក៣; វិ. **តិណ្ណំ បិដ-កានំ សមូហោ> តេបិដកំ; តិបិដកំ ឧគ្គណ្ហាតិ ធារេតីតិ វា> តេបិដកោ** ។ **. បរិយត្តិប្បភេទ** បុំ. អ្នកបែកធ្លាយក្នុងបរិយត្តិគឺពួកនៃបិដក៣, ការបែកធ្លាយក្នុងបរិយត្តិគឺប្រជុំនៃបិដក៣ ។ **. ពុទ្ធវចនសង្ខាត** គុ. ពោលគឺពុទ្ធវចនៈគឺប្រជុំនៃបិដក៣, គឺបណ្ឌិតពោលថាពុទ្ធវចនៈគឺពួកនៃបិដក៣ ។ **. ភិក្ខុ** បុំ. ភិក្ខុអ្នករៀន ឬអ្នកទ្រទ្រង់នូវបិដក ៣ ។

តេភាតិកជដិល បុំ. [តេភាតិក+ជដិល] ជដិលជាបងប្អូនពាក់ ។

តេភូមិក គុ. [តិភូមិ+ណិក] ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងភូមិ៣, ប្រកបក្នុងភូមិ៣ ។ វត្តិតទ្ធិត, និយុត្តតទ្ធិត ។ **. ធម្ម** បុំ. ធម៌ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងភូមិ៣ ។ **. វដ្ដសង្ខាត** គុ. ពោលគឺវដ្ដៈប្រព្រឹត្តទៅក្នុងភូមិ៣ ។ **. សុចរិតានុភាវ** បុំ. អានុភាពនៃសុចរិតប្រព្រឹត្តទៅក្នុងភូមិ៣ ។

តេមនកាល បុំ. [តេមន+កាល] កាលជាទីទទឹក, កាលជាទីសើម ។

តេមាស បុំ. [តិ+មាស+ណ] ប្រជុំនៃខែ៣ (ត្រៃមាស); វិ. **តិណ្ណំ មាសានំ សមូហោ> តេមាសោ** ។ **. ចាតុម្មាសច្ចយ** បុំ. កាលជាទីប្រព្រឹត្តកន្លងទៅនៃប្រជុំនៃខែ៣ និងប្រជុំនៃខែ៤ ។ **. អព្ភន្តរ** នបុំ. ខាងក្នុងនៃប្រជុំនៃខែ៣ ។

តេមិ កិ. [តិម+អ+ឰ-អជ្ជ.] ទទឹកហើយ, សើមហើយ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

តេមីសុ កិ. [តិម+អរ+ខុំ-អជ្ជ.] ទទឹកហើយ, សើមហើយ ។

តេមេត្វា អ. [តិម+ណេ+ត្វា] ញ៉ាំង...ឱ្យទទឹកហើយ, ..ឱ្យសើមហើយ ។

តេរស ប.សំ. [តិ+ទស>តេរស] ១០លើសដោយ៣ (១៣); វិ. តីហិ អធិកា ទស> តេរស ។ - ធុតង្គគុណមត្ត គុ. ហេតុគ្រាន់តែគុណគឺធុតង្គ១៣ ។ - សង្ឃាទិសេសាបជ្ជន នបុំ. កិ. ត្រូវនូវអាបត្តិឈ្មោះសង្ឃាទិសេស១៣ ។ - ហត្ថាយាម គុ. មានបណ្ដោយមានហត្ថ១៣ជាប្រមាណ, មានបណ្ដោយនៃហត្ថ១៣ ។

តេរសម បូ.សំ. [តេរស+ម] ទី១៣, គំរប់១៣ ។

តេល នបុំ. ប្រេង ។ - តិលតណ្ឌុលសប្បិផាណិតាទិ គុ. (វត្ថុ) មានប្រេង និងល្ង និងអង្ករ និងទឹកដោះថ្លា និងទឹកអំពៅជាដើម ។ - នាឡិ ឥ. នាឡិនៃប្រេង, នាឡិដាក់នូវប្រេង, នាឡិដ៏ពេញដោយប្រេង ។ - បិណ្ឌោតិកា ឥ. សំពត់ចាស់ដែលជ្រលក់ដោយប្រេង, កំណាត់សំពត់ដែលបុគ្គលជ្រលក់ដោយប្រេង ។ - បូរ គុ. ដ៏ពេញដោយប្រេង ។ - ផាណិតាទិពិន្ទុ នបុំ. តំណក់នៃវត្ថុមានប្រេងនិងទឹកអំពៅជាដើម ។ - ពិន្ទុ នបុំ. តំណក់នៃប្រេង ។

តេវិជ្ជ គុ. [តិ+វិជ្ជា] អ្នកមានវិជ្ជា៣, អ្នកទ្រទ្រង់នូវវិជ្ជា៣; វិ. តិស្សោ វិជ្ជា យស្ស សោ> តេវិជ្ជោ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

តេវីសតិម ប្ញ.សំ. [តេវីសតិ+ម] ទី២៣, គំរប់២៣ ។

តោមរ ពុំ. [តុទ+អរ, ទ>ម] (អាវុធ) ជាគ្រឿងដែលបនទាក់ (លំពែងស្នែងក្របី); វិ. ភុជ្ជគេ អនេនាតិ> តោមរេ ។

តោសេតិ កិ. [តុស+ណេ+តិ.វ.] ឱ្យត្រេកអរ ។

តោសេន្តុ កិ. [តុស+ណេ+អន្តុ.ប.] ចូរឱ្យត្រេកអរ ។

តោសេសិ កិ. [តុស+ណេ+ឦ.អជ្ជ.,ចុះស.អា.] ឱ្យត្រេកអរហើយ ។

WAT KHEMARARATANARAM

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ថកន នថុំ. [ថក+យុ] កិ.បិទ, កិ.ចុក ។

ថកេត្វា អ. [ថក+ឯ+ត្វា] បិទហើយ, ចុកហើយ ។

ថញ្ញ នថុំ. [ថន+ណ្យ] រសដែលកើតអំពីដោះ (ដោះ, ទឹកដោះ); វិ.
ថនតោ សម្ភូតំ> ថញ្ញំ ។

ថណ្ឌិលសាយិកា ឥ. [ថណ្ឌិល+សាយិក] កិ.ដេកលើផែនដី ។

ថទ្ធ គុ. រឹង, រឹងថ្លឹង, រឹងរូស ។ - ភាវ ថុំ. ភាវៈនៃហឫទ័យដ៏រឹងថ្លឹង, ភាវៈនៃ...ជាវត្ថុរឹង ។ - មច្ឆរី គុ. អ្នកមានសេចក្តីកំណាញ់រឹងថ្លឹង, -ស្វិតស្វាញ ។ - សរីរ គុ. មានសរីរៈដ៏រឹង ។ - ហទយ គុ. អ្នកមានហឫទ័យរឹងថ្លឹង ។

ថន នថុំ. [តន+អ, ត>ថ] ដោះ ។ - បាន នថុំ. កិ.បៅនូវដោះ ។ - បាយី ថុំ. អ្នកបៅនូវដោះ, អ្នកមានកិ.បៅនូវដោះជាប្រក្រតី ។
បាយី<បា+ណី ។

ថម្ភ ថុំ. [ថម្ភ+អ ឬធរ+វម្ភ] សសរ ។

ថរុម្ពល នថុំ. [ថរុ+ម្ពល] គល់នៃដង ។

ថល នថុំ. [ថល+អ] គោក, ទីគោក, ទួល ។ - ដ្ឋាន នថុំ. ទីគោក ។ - និន្ន គុ. ទាំងគោកទាំងទំនាប, ទីគោកនិងទីទំនាប ។ - បថ-ជលបថាទិ គុ. (ផ្លូវ) មានផ្លូវគោកនិងផ្លូវទឹកជាដើម, មានផ្លូវនៃគោកនិងផ្លូវនៃទឹកជាដើម ។

ថវិកា ឥ. ថង់ (ថង់យាម, ស្នោកបាត្រ) ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ថាម ចុំ. [ឋា+ម, ឋ>ថ] កម្លាំង, កម្លាំងចិត្ត ។ - **ពល** នចុំ. កម្លាំងចិត្តនិងកម្លាំងកាយ ។ - **សម្បន្ន** គុ. ដល់ព្រមហើយដោយកម្លាំង, មានកម្លាំងដល់ព្រមហើយ ។

ថាល នចុំ. [ថល+ណ] ភាជនៈ, ថាស, ចាន, សៀន ។

ថាលកមណ្ឌន នចុំ. [ថាលក+មណ្ឌន] កិ.ប្រដាប់នូវភាជនៈ..., កិ.ញ៉ាំងភាជនៈឱ្យថ្លាស្អាត ។

ថាវរ គុ. [ឋា+វរ, ឋ>ថ] សភាវៈតាំងនៅ (មាំ, តាំងមាំ, មាំមួន, ស្ថាពរ); វិ. **តិដ្ឋតីតិ> ថាវរោ** ។

ថិរ គុ. [ឋា+ឥរ, ឋ>ថ] (ធម្មជាតិ) រមែងប្រព្រឹត្តទៅ (មាំ, មាំមួន, ខ្ជាប់ខ្ជួន); វិ. **ឋាតិ ឋធក្កតីតិ> ថិរា** ។ - **កត** គុ. ធ្វើឱ្យមាំ, គឺ...ធ្វើឱ្យមាំ ។ - **ចេតស** គុ. អ្នកមានចិត្តមាំមួន ។ - **តរ** គុ. មាំជាង, មាំវិសេស, ខ្ជាប់ខ្ជួនជាង ។ - **តា** គុ. ភាវៈនៃ...ជាអ្នកមាំមួន ។ - **ប្បត្តតា** ភាវៈនៃ...ជាអ្នកដល់ហើយនូវសេចក្តីមាំមួន ។ - **ភាវករណ** នចុំ. កិ.ឬជាគ្រឿងធ្វើនូវភាវៈនៃ...ឱ្យជាអ្នកមាំមួន ។

ថីន នចុំ. [ថិន+អ, ទីឃះឥ>ឦ] សេចក្តីរួញរា, សេចក្តីរួញនៃចិត្ត, សេចក្តីងងុយ; វិ. **ថិននំ ចិត្តស្ស សង្កោចនំ> ថីនំ** ។

ថីនមិទ្ធ នចុំ. [ថីន+មិទ្ធ] សេចក្តីរួញរានិងសេចក្តីរាយមាយ, សេចក្តីរួញរានៃចិត្តនិងសេចក្តីរាយមាយនៃចិត្ត, សេចក្តីរួញរានិងសេចក្តីងោកងក់ (មិទ្ធ<មិធ ឬមិហ+ត = សេចក្តីរាយមាយ, សេចក្តី

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

រាយមាយនៃចិត្ត, សេចក្ដីងោកងក់, ការដេកលក់; វិ. មិទ្ធនំ ចិត្តស្ស សកិចហានន៌> មិទ្ធំ) ។

ថីនមិទ្ធាភិភូត គុ. [ថីនមិទ្ធ+អភិភូត] គឺថីនៈនិងមិទ្ធៈគ្របសង្កត់ហើយ, គឺសេចក្ដីរួញរានិងសេចក្ដីរាយមាយគ្របសង្កត់ហើយ (គឺការងងុយនិងការដេកលក់គ្របសង្កត់ហើយ) ។

ថុណូបនីត គុ. [ថុណ+ឧបនីត] គឺបុគ្គលនាំចូលទៅហើយកាន់សសរ, គឺបុគ្គលនាំចូលទៅហើយកាន់បង្គោល (ចងភ្ជាប់និងបង្គោលហើយសម្លាប់) ។

ថុតិ ឥ. [ថុ+តិ] សេចក្ដីសរសើរ, សេចក្ដីស្ញើច ។

ថុតុំ អ. [ថុ+តុំ] ដើម្បីសរសើរ ។

ថុសរាសិ ពុំ. [ថុស+រាសិ] គំនរនៃអង្កាម ។

ថូល គុ. ធាត់, ធំ, ថ្លោស, ក្រាស់, គ្រើម, ។ - **កម្ពល** ពុំ. សំពត់កម្ពលមានសាច់ក្រាស់ ។ - **ផុសិតក** គុ. មានតំណក់ដ៏ថ្លោស ។ - **ផុសិត** គុ. (ភ្លៀង) មានតំណក់ដ៏ថ្លោស ។ - **សរីរកាល** ពុំ. កាលនៃខ្លួនមានសរីរៈធាត់ ។ - **សរីរ** គុ. មានសរីរៈធាត់, -ថ្លោស ។ - **សាដកទានមត្ត** គុ. (ការបរិច្ចាគ) គ្រាន់តែគឺឱ្យនូវសំពត់សាដកមានសាច់ក្រាស់, -ដ៏គ្រោតគ្រាត ។ - **សាដក** គុ. សាដកមានសាច់ក្រាស់, -សាដកមានសាច់ដ៏គ្រោតគ្រាត ។

ថេនេត្វា អ. [ថេន+ណេ+ត្វា] លួចហើយ ។

ថេយ្យាវហារាទិ គុ. [ថេយ្យាវហារ+អាទិ] មានថេយ្យាវហារជា

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ដើម ។

ថេរករណ នបុំ. [ថេរ+ករ+យុ] ជាគ្រឿងធ្វើនូវភាវៈនៃខ្លួនជាអ្នកមាំមួន, ជាគ្រឿងធ្វើនូវភាវៈនៃខ្លួនជាថេរៈ (ថេរអ្នកប្រកបដោយគុណមានសីលជាដើមដ៏មាំមួន (ព្រះថេរៈ); វិ. **ថិរេហិ ធម្មេហិ សីលាទិគុណេហិ សមន្នាគតោ> ថេរោ)** ។

ថេរនវាទិ គុ. [ថេរនវ+អាទិ] (ភិក្ខុ) មានភិក្ខុជាថេរៈនិងភិក្ខុថ្មីជាដើម ។

ថេរវិសប្បទីប បុំ. [ថេរវិស+បទីប] ជាប្រទីបក្នុងវង្សនៃព្រះថេរៈ, ដូចជាប្រទីបក្នុងវង្សនៃព្រះថេរៈ ។

ថេរាសន នបុំ. [ថេរ+អាសន] អាសនៈនៃព្រះថេរៈ ។

ថេរី ឥ. [ថេរ+ឦ] ថេរី, នាងថេរី ។

ថេរុបដ្ឋាន នបុំ. [ថេរ+ឧបដ្ឋាន] ទីជាទីបំរើនៃព្រះថេរៈ, ទីជាទីបំរើនូវព្រះថេរៈ, កិ.បំរើនូវព្រះថេរៈ ។ - **កាលេ** បុំ. កាលជាទីបំរើនូវព្រះថេរៈ ។

ថោកំ កិ. វិ. តិច, បន្តិច, បន្តិចបន្តួច (ថុច+ណ) ។

ថោកិក គុ. [ថោក+ណិក] មានប្រមាណតិច ។

ថោមេត្វា អ. [ថោម ឬថុម+ណេ+ត្វា] សរសើរហើយ, ស្ញើចហើយ ។

ថោមេន្ត គុ. [ថោម+ណេ+អន្ត] កាលសរសើរ, កាលស្ញើច ។

ថោមេន្តិ កិ. [ថោម+ណេ+អន្តិ.វ.] សរសើរ, ស្ញើច ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ទករក្ខស បុំ. [ទក+រក្ខ+ស] យក្សជាផែនរក្សានូវខ្លួនក្នុងទឹក (នៃជន) ឬបិសាចអ្នករក្សានូវទឹក (អារក្សទឹក, បិសាចឬខ្មោចទឹក); វិ. **ទកេ រក្ខន្តិ អត្តានំ ឯតស្មាតិ> ទករក្ខសោ; ទកំ រក្ខតីតិ វា> ទករក្ខសោ** ។ . **កាល** បុំ. កាលនៃ...ជាអារក្សទឹក, .ជាបិសាចអ្នករក្សានូវទឹក; .ជាខ្មោចទឹក ។

ទក្ខិណ គុ. ខាងស្តាំ, ខាងត្បូង ។ . **អំសកូដ** បុំ. ចង្កួយនៃស្មាខាងស្តាំ ។ . **កណ្ណសោត** នបុំ. ប្រហោងនៃត្រចៀកខាងស្តាំ ។ . **អក្ខិ** នបុំ. ភ្នែកខាងស្តាំ ។ . **ចក្កវាឡមុខវដ្ដិ** ឥ. កណ្ដាប់នៃមាត់នៃចក្កវាឡក្នុងទិសខាងត្បូង ។ . **ទិសា** ឥ. ទក្ខិណទិស, ទិសខាងត្បូង ។ . **ទ្វារ** នបុំ. ទ្វារខាងត្បូង ។ . **នាសិកាសោត** នបុំ. ប្រហោងនៃច្រមុះខាងស្តាំ ។ . **បស្ស** នបុំ. ខាងខាងស្តាំ, ចំហៀងខាងស្តាំ ។ . **បាទតល** នបុំ. ផ្ទៃនៃជើងខាងស្តាំ ។ . **ភិត្តិ** ឥ. ជញ្ជាំងខាងត្បូង, ជញ្ជាំងក្នុងទិសខាងត្បូង ។ . **ហត្ថតល** នបុំ. ផ្ទៃនៃដៃខាងស្តាំ ។ . **ហត្ថ** បុំ. ដៃខាងស្តាំ ។ . **ហត្ថបស្ស** នបុំ. ខាងនៃព្រះហស្តខាងស្តាំ, ចំហៀងនៃ... ។

ទក្ខិណាបថ បុំ. [ទក្ខិណា+បថ] ជនបទឈ្មោះទក្ខិណាបថ ។

ទក្ខិណុត្តរទ្វារ នបុំ. [ទក្ខិណ+ឧត្តរ+ទ្វារ] ទ្វារខាងត្បូងនិងទ្វារខាងជើង, ទ្វារមានក្នុងទិសខាងត្បូងនិងទ្វារមានក្នុងទិសខាងជើង ។

ទក្ខិណេយ្យ គុ. [ទក្ខិណា+ណេយ្យ] អ្នកគួរនូវទក្ខិណាទាន, អ្នកគួរ (ដើម្បីទទួល) នូវវត្ថុមានបាយជាដើម គឺបុគ្គលគប្បីឲ្យ (ទក្ខិណេយ្យបុគ្គល); វិ. **ទាតព្វាតិ> ទក្ខិណា; តំ អរហតីតិ>**

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ទក្ខិណេយ្យោ (ទក្ខិណា<ទា+ក្ខិណា+អា.ត.) អ្នកគួរនូវទាន គឺបុគ្គលគប្បីជឿនូវផលនៃកម្មហើយឱ្យ; មួយទៀតអ្នកគួរនូវធម្មជាតិជាហេតុចំរើនដោយសម្បត្តិតាមបំណង (នៃសត្វ); វិ. កម្មផលំ សទ្ធហិត្វា ទាតព្វទានំ> ទក្ខិណា; ទក្ខន្តិ វឌ្ឍន្តិ សត្តា ឯតាយ យថាធិប្បេតាហិ សម្បត្តីហីតិ ទា> ទក្ខិណា; តំ អរហតីតិ> ទក្ខិណេយ្យោ (ទក្ខ+ឥណ+អា.ត.) ។ - បុគ្គល បុំ. បុគ្គលអ្នកគួរនូវទក្ខិណាទាន, បុគ្គលជាទក្ខិណេយ្យៈ,... ។ - សម្បទា ឥ. កិ.ដល់ព្រមដោយទក្ខិណេយ្យបុគ្គល, សម្បទាគឺទក្ខិណេយ្យបុគ្គល ។

ទក្ខិណោទក នបុំ. [ទក្ខិណា+ឧទក] ទឹកគឺបុគ្គលគប្បីឱ្យដើម្បីមានសម្បត្តិជាគ្រឿងចំរើន, ទឹកជាគ្រឿងចំរើន (ទឹកស្នោទក); វិ. ទក្ខន្តិ ឯតាយាតិ> ទក្ខិណា; ទក្ខិណាយ ទាតព្វំ ឧទកំ> ទក្ខិណោទកំ ។ - បតិដ្ឋាន នបុំ. កិ.ញ៉ាំងទក្ខិណោទកៈឱ្យតាំងនៅចំពោះ, កិ.តាំងទុកចំពោះនូវទឹកស្នោទក ។

ទក្ខិស្សតិ កិ. [ទិស>ទក្ខ+អ+ឥ.អា.+ស្សតិ.ភ.] នឹងឃើញ ។

ទក្ខេម្មុ កិ. [ទិស>ទក្ខ+អ+ឯយ្យាម.ស., ឯយ្យាម>ឯមុ] គប្បីឃើញ ។

ទជ្ជា កិ. [ទា>ទជ្ជ+អ+ឯយ្យ.ស.] គប្បីឱ្យ; អ. ឱ្យហើយ (ទា+ត្វា>ទជ្ជា) ។

ទដ្ឋុកាម គុ. [ទដ្ឋុំ+កម+ណ] អ្នកចង់ដើម្បីឃើញ, អ្នកប្រាថ្នាដើម្បីឃើញ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ទដ្ឋុំ អ. [ទិស+តុំ] ដើម្បីឃើញ, ដើម្បីជួប ។

ទឌ្ឍ គុ. [ទហ+ត] គឺ... ភ្លើងឆេះហើយ ។ - កាល ចុំ. កាលនៃ... គឺភ្លើងឆេះហើយ ។

ទណ្ឌក ចុំ. [ទណ្ឌ+ក.ស.] កំណាត់ឈើ, ឈើច្រត់, ដំបង, ដង, បង្គង ។ - មធុបដល នចុំ. ផ្លិតនៃឃ្មុំទាំងបង្គង, ផ្លិតនៃឃ្មុំមួយអន្លើដោយបង្គង, សម្បុកនៃ... ។

ទណ្ឌ ចុំ. [ទណ្ឌ+អ; ទម+ឌ; ទឌ+អ] ពិន័យ, អាជ្ញា, ឈើច្រត់, ដំបង, ដង ។ - កម្ម នចុំ. ទណ្ឌកម្ម, កម្មគឺបុគ្គលគប្បីធ្វើដោយអាជ្ញា ។ - ករណបីឡិត គុ. គឺ...បៀតបៀនហើយដោយកិ.ធ្វើនូវអាជ្ញា, គឺកិ.ធ្វើនូវអាជ្ញាបៀតបៀនហើយ ។ - កោដិ ឥ. ចុងនៃឈើច្រត់, ទីបំផុតនៃឈើច្រត់ ។ - តជ្ជិត គុ. អ្នកគឺអាជ្ញាគម្រាមហើយ, អ្នកគឺ...គម្រាមហើយដោយអាជ្ញា ។ - ទីបក នចុំ. ប្រទីបមានដង ។ - បរាយន គុ. អ្នកមានឈើច្រត់ជាទីប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខ ។ - ពលិអាណាទិ គុ. (កម្ម) មានកំណាត់ឈើនិងពលិ (គ្រឿងបូជា) និងអាជ្ញាជាដើម ។ - វត្តវណ្ណនា ឥ. កថាជាគ្រឿងពណ៌នានូវទណ្ឌវត្ត ។ - ហត្ថគោបាលកសទិស គុ. ប្រាកដស្មើដោយបុគ្គលអ្នករក្សានូវគោមានដំបងក្នុងដៃ, ដូចជាបុរសអ្នកឃ្វាលនូវគោមានដំបងក្នុងដៃ ។

ទណ្ឌាភិឃាត គុ. [ទណ្ឌ+អភិឃាត] គឺដំបងបៀតបៀនចំពោះហើយ, គឺ...សំពងហើយដោយដំបង, គឺបុគ្គលគោះហើយដោយដំបង,

តី...បៀតបៀនចំពោះដោយដំបង ។

ទត្ត អ.ន. ឈ្មោះទត្តៈ ។

ទត្វា អ. [ទា+ត្វា] ឱ្យហើយ ។

ទទតោ គុ. [ទទន្ត+ស.វិ., ផ្លាស់ន្ត+ស.វិ>តោ] កាលឱ្យ ។

ទទន្ត គុ. [ទា.ទា+អន្ត] កាលឱ្យ, កំពុងឱ្យ ។

ទទមាន គុ. [ទា.ទា+មាន] កាលឱ្យ, កំពុងឱ្យ ។

ទទាតិ កិ. [ទា.ទា+អ+តិ.វ.] ឱ្យ, រមែងឱ្យ ។

ទទាមិ កិ. [ទា.ទា+អ+មិ..វ.] ឱ្យ ។

ទទាម្ហសេ កិ. [ទា.ទា+អ+ម្ហសេ.ហ៍.] ឱ្យ, ឱ្យហើយ ។

ទទេយ្យ កិ. [ទា.ទា+អ+ឯយ្យ.ស.] គប្បីឱ្យ, គួរឱ្យ, ត្រូវឱ្យ ។

ទទេយ្យាសិ កិ. [ទា.ទា+អ+ឯយ្យាសិ.ស.] គប្បីឱ្យ,... ។

ទទេយ្យុំ កិ. [ទា.ទា+អ+ឯយ្យុំ.ស.] គប្បីឱ្យ ។

ទធិ នបុំ. [ធា.ធា+ឥ] ទធិ, ទឹកដោះជូរ (វិ. **ឃសមានធាតីតិ> ទធិ**) ។ ម្យាងទៀត (ទធិ<ទធ+ឥ = វត្ថុទ្រទ្រង់នូវសេចក្តីត្រេកអរនៃជន; វិ. **ជនស្ស តុដ្ឋិំ ធេតីតិ> ទធិ**) ។ - **តេលកដុកភណ្ឌ** នបុំ. ទធិនិងប្រេងនិងភណ្ឌៈដ៏ហិរក្តៅ, ទធិនិងប្រេង និងគ្រឿងទេស ។ - **ភាជន** នបុំ. ភាជន៍សម្រាប់ដាក់នូវទធិ, ភាជន៍ដ៏ពេញដោយទធិ, ដបដ៏ពេញដោយទធិ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ទន្ត ពុំ. [ទា+អន្ត] អវយវៈជាគ្រឿងកាត់ផ្ដាច់នូវចំណី (ធ្មេញ, ភ្លុក); រ៉ៃ. **ធាយក៌ ភក្ខមនេនាក៌> ធន្តោ** ។

ទន្តកដ្ឋ នពុំ. [ទន្ត+កដ្ឋ] ឈើសម្រាប់ជំរះនូវធ្មេញ (ឈើស្ទន់); វិ. **ធន្តសោធនំ កដ្ឋំ> ធន្តកដ្ឋំ** ។ - **កិលិដ្ឋ** គុ. ដីសៅហ្មង ដោយឈើស្ទន់ ។

ទន្តន្តរ នពុំ. [ទន្ត+អន្តរ] ចន្លោះនៃធ្មេញ, រវាងនៃធ្មេញ ។ - **គត** គុ. ទៅហើយក្នុងចន្លោះនៃធ្មេញ, ឋិតក្នុងចន្លោះនៃធ្មេញ ។

ទន្តបុរនគរ នពុំ. [ទន្តបុរ+នគរ] ក្រុងឈ្មោះទន្តបុរៈ ។

ទន្តភាវ ពុំ. [ទន្ត+ភាវ] ភាវៈនៃ...ជាអ្នកទូន្មានហើយ (ទន្ត គុ. < ទម+ត = ទូន្មានហើយ, អ្នកមានឥន្ទ្រិយទូន្មានហើយ) ។

ទន្តភូមិ ឥ. [ទន្ត+ភូមិ] ភូមិនៃបុគ្គលអ្នកមានខ្លួនទូន្មានហើយ ។

ទន្តវលយ នពុំ. [ទន្ត+វលយ] កងជាវិការៈនៃភ្លុក (កងភ្លុក) ។

ទន្តសម្បត្តិ ឥ. [ទន្ត+សម្បត្តិ] កិ.ដល់ព្រមដោយធ្មេញ, -នៃធ្មេញ, សម្បត្តិគឺធ្មេញ ។

ទន្តាវរណំ នពុំ. [ទន្ត+អា+វរ+យុ] អវយវៈជាគ្រឿងបិទនូវធ្មេញ, (រិមមាត់, បបូរមាត់); វិ. **ធន្តេ អាវរតិ ឆាធយតិ ឯតេនាតិ> ធន្តាវរណំ** ។

ទន្ធ គុ. [ទធិ+អ, ធុះនិ_អា.] ល្ងង់, ខ្លៅ, យឺតយូរ ។ - **តា** ឥ. ភាវៈនៃ...ជាអ្នកខ្លៅ ។ - **បញ្ញ** គុ. អ្នកមានប្រាជ្ញាខ្លៅ ។ - **ភិក្ខុ** ពុំ.

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ភិក្ខុខ្លៅ ។ - រាជ ចុំ. ព្រះរាជាខ្លៅ ។

ទព្វសម្ភារ ចុំ. [ទព្វ+សម្ភារ] គ្រឿងទព្វសម្ភារៈ, វត្ថុជាគ្រឿងទំនុកបំរុងគឺទព្វៈ, គ្រឿងប្រុង (ទព្វ<ទុ+អព្វ = ស័ព្ទនេះប្រើច្រើនយ៉ាងគឺវត្ថុ, របស់, របស់ដ៏សមគួរ, ទ្រព្យ, សម្បត្តិ, បញ្ញា, ឈើ, ដើមឈើ) ។ - **អត្ថិក** គុ. អ្នកមានសេចក្ដីត្រូវការដោយទព្វសម្ភារៈ, -គ្រឿងប្រុង ។

ទព្វ អ.ន. ឈ្មោះទព្វៈ ។

ទព្វិ, ទព្វី ឥ. [ទុ+ព+វ្យ ឬទរ+ពី] ប្រដាប់ជាគ្រឿងបំបែកនូវវត្ថុមានបាយជាដើម (វែក); វិ. **ឱទនាទីនិ អនេន ទារេន្តីតិ> ទព្វិ, -ព្វី** ។ - **កណ្ណ** នចុំ. ផ្សែងនៃវែក ។ - **មត្ត** គុ. មានវែកជាប្រមាណ, ប៉ុនវែក ។

ទម ចុំ. [ទម+អ] កិ.ទូន្មាន, ការបង្វឹល, ការបង្ហាត់; វិ. **ទមនំ> ទមោ** ។

ទមថ ចុំ. [ទម+ថ] កិ.ទូន្មាន, ការបង្វឹក, ការបង្ហាត់; វិ. **ទមនំ> ទមថោ** ។

ទមន នចុំ. [ទម+យុ] កិ.ទូន្មាន, កិ.បង្វឹក, កិ. បង្ហាត់; វិ. **ទម្យតេ > ទមនំ** ។

ទមយំ គុ. [ទមយន្ត+សិ_វិ., ផ្លាស់ន្ត+សិ_វិ.>អំ] កាលទូន្មាន,... ។

ទមសច្ច នចុំ. [ទម+សច្ច] ទមៈនិងសច្ចៈ, កិ.ទូន្មាននិងសេចក្ដីពិត ។

ទមិត គុ. [ទម+ឥ_អា.+ត] គឺ...ទូន្មានហើយ,... ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ទមិត្វា អ. [ទម+ឥ_អា.+ត្វា] ទូន្មានហើយ ,...។

ទមិឡមទ្ទន នបុំ. [ទមិឡ+មទ្ទន] កិ.ញាំញីនូវព្រះរាជាឈ្មោះ ទមិឡៈ, -នូវទមិឡ ។

ទមេ កិ. [ទម+អ+ឯយ្យ.ស.] គប្បីទូន្មាន,... ។

ទមេតព្វ គុ. [ទម+អ, អ>ឯ+តព្វ] គឺ...គប្បីទូន្មាន,... ។

ទមេតុំ អ. [ទម+អ+តុំ] ដើម្បីទូន្មាន,... ។

ទមេត្វា អ. [ទម+អ+ត្វា] ទូន្មានហើយ,.. ។

ទមេថ កិ. [ទម+អ+ឯថ_ស.] គប្បីទូន្មាន,... ។

ទមេន្ត គុ. [ទម+អ+អន្ត] កាលទូន្មាន ,...។

ទមេយ្យ កិ. [ទម+អ+ឯយ្យ_ស.] គប្បីទូន្មាន,... ។

ទមេសិ កិ. [ទម+អ+សិ.វ.] ទូន្មាន,.... ។

ទម្មិ កិ. [ទា+អ+មិ_វ.] ឱ្យ ។

ទម្ហា កិ. [ទា+អ+ម្ហា_អជ្ជ.] ឱ្យហើយ ។

ទយ្ហតុ កិ. [ទហ+យ+តុ_ប.] ចូរឆេះ, ចូរដុត, ចូរលោក ។

ទយ្ហមាន គុ. [ទហ+យ+មាន] គឺភ្លើងកាលឆេះ, គឺទុក្ខកាលឆេះ ។

ទរ ចុំ. [ទរ+អ] សេចក្តីក្រវល់ក្រវាយ; វិ. **ទរណំ> ទរោ** ។

ទលិទ្ទ គុ. [ទល+ឥទ្ទ] អ្នកដល់នូវភាពនៃខ្លួនជាបុគ្គលទុរគត, អ្នក

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

កំសត់, អ្នកទាល់ក្រ, (ចូរមើល «អចលិទ្ធ» ភាគទី១) ។ -កុល នចុំ. ត្រកូលនៃអ្នកទុរគត, -អ្នកកំសត់ ។ -តា ឥ. ភាវៈនៃ...ជាអ្នកកំសត់ ។ -ឥត្ថី ឥ. ស្រ្តីអ្នកទាល់ក្រ, ស្រ្តីអ្នកកំសត់ ។

ទស ប.សំ. ១០ ។ -កថាវត្ថុ នចុំ. កថាវត្ថុ១០, វត្ថុគឺវាចាជាគ្រឿងពោល១០ ។ -កុសលកម្មបថ ចុំ. កុសលកម្មបថ១០, គន្លងគឺកម្មជាកុសល១០ ។ -ក្ខត្តុំ អ. ឬនិ. វារៈនៃ...១០, អស់វារៈដប់ដង, ដប់លើក ។ -បុរិសសហស្ស នចុំ. ពាន់នៃបុរស១០ (បុរសមួយហ្មឺន) ។ -ពលចតុវេសារជ្ជាទិសព្វគុណប្បដិមណ្ឌិត គុ. ប្រដាប់ចំពោះហើយដោយគុណទាំងពួងមានទសពលញ្ញាណនិងចតុវេសារជ្ជញ្ញាណជាដើម (ទសពល< ទស+ពល = នាមរបស់ព្រះពុទ្ធហៅថា " ព្រះទសពល, ព្រះពុទ្ធមានកម្លាំង១០ ") ។ -មាសច្ចយ ចុំ. កាលជាទីប្រព្រឹត្តកន្លងទៅអស់ខែ១០ ។ -យោជនសហស្ស នចុំ. ពាន់នៃយោជន៍១០; គុ. មានពាន់នៃយោជន៍១០ជាប្រមាណ ។ -យោជនិក គុ. ប្រកបដោយយោជន៍១០, មានយោជន៍១០ជាប្រមាណ ។ -រាជធម្ម ចុំ. រាជធម៌១០,ធម៌របស់ស្តេច១០ ។ -វត្ថុក គុ. មានវត្ថុ១០, ។ -វត្ថុកមិច្ឆាទិដ្ឋិសង្ខាត គុ. ពោលគឺមិច្ឆាទិដ្ឋិមានវត្ថុ១០, គឺបណ្ឌិតពោលថាមិច្ឆាទិដ្ឋិមានវត្ថុ១០ ។ -វស្សសហស្សបរិមាណកាល ចុំ. កាលមានពាន់នៃឆ្នាំ១០ជាប្រមាណ ។ -វិធ គុ. មានប្រការ១០, មាន១០យ៉ាង ។ -សហស្សចក្កវាឡទេវតា ឥ. ទេវតាក្នុងចក្កវាឡមានពាន់១០ជាប្រមាណ, ទេវតាក្នុងចក្កវាឡមួយហ្មឺន ។ -សហស្សមហា-

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ព្រហ្មបរិវារ គុ. មានមហាព្រហ្មមួយហ្មឺនជាបរិវារ ។ . សហ-ស្សមូលក គុ. មានមូលមានពាន់១០ជាប្រមាណ, មានទ្រព្យជាមូលមានពាន់១០ជាប្រមាណ, មានតម្លៃមួយហ្មឺន ។ . សហ-ស្សីលោកធាតុ ឥ. លោកធាតុមានពាន់១០ជាប្រមាណ, លោកធាតុមួយម៉ឺន ។

ទសន្តមត្ត គុ. [ទស+អន្ត+មត្ត] គ្រាន់តែទីបំផុតនៃជាយសំពត់, ត្រឹមតែចុងនៃជាយ ។

ទសា ឥ. ជាយ, ជាយសំពត់ ។

ទសិកសុត្ត នបុំ. [ទសិក+សុត្ត] អំបោះជើងជាយ, អំបោះមានជាយ, អំបោះមានក្នុងជាយ ។

ទស្សេតិ កិ. [ទា+អ+ស្សេតិ.ភ.] នឹងឱ្យ ។

ទស្សន នបុំ. [ទិស+យុ] កិ.ឃើញ, កិ.សម្ដែង; វិ. ធស្សិយតេ> ធស្សនំ ។ . អត្ថ បុំ. ប្រយោជន៍ដល់កិ.ឃើញ, ត្រូវការដល់កិ.ជួប ។ . ភយ នបុំ. កិ.ខ្លាចអំពីកិ.ឃើញ, ភ័យអំពីការឃើញ ។ . វស បុំ. អំណាចនៃកិ.សម្ដែង ។ . ស្សវន-សមុល្លបនបរិភោគតា ឥ. ភាវៈនៃកិ.ឃើញ និងកិ.ស្ដាប់ និងកិ.និយាយរក និងកិ.បរិភោគ (សមុល្លបន<សំ+ឧ+លប+យុ = កិ.ពោលឡើងព្រម; ការចរចារ, ការនិយាយឆ្លើយឆ្លង) ។ . អាការ បុំ. អាការគឺកិ.ឃើញ ។

ទស្សនីយតរ គុ. [ទស្សនីយ+តរ] ជាអ្នកគឺបុគ្គលគួរមើលជាង,

-គឺបុគ្គលគប្បីឃើញដោយវិសេស ។

ទស្សនោភាសមណ្ឌល នថុំ. [ទស្សន+ឱភាស+មណ្ឌល] មណ្ឌលនៃឱភាសជាគ្រឿងសម្ដែង ។

ទស្សន្តិ កិ. [ទា+អ+ស្សន្តិ_ភ.] នឹងឱ្យ ។ ទិស+អ+ស្សន្តិ_ភ. = នឹងសម្ដែង ។

ទស្សយមាន គុ. [ទិស+ណយ+មាន] កាលសម្ដែង, កាលបង្ហាញ ។

ទស្សយិត្ត កិ. [ទិស+ណយ+ឥ_អា.+ត្ត_ហ៊ី.] សម្ដែងហើយ, បង្ហាញហើយ ។

ទស្សសិ កិ. [ទា+អ+ស្សសិ_ភ.] នឹងឱ្យ ។

ទស្សាម កិ. [ទា+អ+ស្សាម_ភ.] នឹងឱ្យ ។

ទស្សិត គុ. [ទិស+ឥ_អា.+ត] គឺ... សម្ដែងហើយ, -បង្ហាញហើយ ។ - និយាម ថុំ. ទំនងនៃ...គឺ...សម្ដែងហើយ ។ - ប្បទេស ថុំ. ប្រទេសគឺ...សម្ដែងហើយ ។

ទស្សិយមាន គុ. [ទិស+ឥ_អា.+យ+មាន] គឺ...កាលសម្ដែង, -កាលបង្ហាញ ។

ទស្សេតិ កិ. [ទិស+ណេ+តិ_វ.] សម្ដែង, បង្ហាញ; ឱ្យឃើញ ។

ទស្សេតុំ អ. [ទិស+ណេ+តុំ] កិ.សម្ដែង, ដើម្បីសម្ដែង, -បង្ហាញ ។

ទស្សេត្វា អ. [ទិស+ណេ+ត្វា] សម្ដែងហើយ, បង្ហាញហើយ; ឱ្យ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ឃើញហើយ ។

ទស្សេថ កិ. [ទិស+ណេ+ថ.ច.] ចូរសម្ដែង,... ។

ទស្សេន្ត គុ. [ទិស+ណេ+អន្ត] កាលសម្ដែង,.. ។

ទស្សេយ្យាសិ កិ. [ទិស+ណេ+ឯយ្យាសិ.ភ.] គប្បីសម្ដែង,... ។

ទស្សេស្សតិ កិ. [ទិស+ណេ+ស្សតិ.ភ.] នឹងសម្ដែង, នឹងបង្ហាញ ។

ទហតិ កិ. [ទហ+អ+តិ.វ.] ដុត, ឆេះ, រលាក ។

ទហន្តី គុ. [ទហ+អ+អន្ត+ឦ] កាលដុត, កាលឆេះ ។

ទហរ គុ. [ទហ+អរ] ក្មេង, កំលោះ, ក្រមុំ, ។ . កាល ចុំ. កាល នៃ...នៅក្មេង, .នៅកម្លោះ ។ . តរ គុ. ក្មេងជាង, កម្លោះជាង ។ . ទហរ គុ. ក្មេង១, កម្លោះ១, ។ . ទារក ចុំ. ទារកក្មេង ។ . ភិក្ខុ ចុំ. ភិក្ខុកម្លោះ, .ក្មេង ។ . សាមណេរ ចុំ. សាមណេរ កម្លោះ, .ក្មេង, ភិក្ខុកម្លោះនិងសាមណេរ ។

ទឡ្ហ គុ. [ទហ+ឡ] មាំ, មាំមួន, ខ្លាំង ។

ទឡ្ហបរក្កម គុ. [ទឡ្ហ+បរក្កម] អ្នកមានកិ.ឈានទៅក្នុងខាងមុខដ៏មាំ, អ្នកមានព្យាយាមដ៏មាំ, អ្នកមានសេចក្ដីប្រឹងប្រែងដ៏មាំ ។

ទឡ្ហវិស្សាសិក គុ. [ទឡ្ហ+វិស្សាសិក] អ្នកមានសេចក្ដីស្និទ្ធស្នាល ដ៏មាំ, អ្នកប្រកបដោយសេចក្ដីស្និទ្ធស្នាលដ៏មាំ ។

ទឡ្ហីកម្ម នចុំ. [ទឡ្ហ+កម្ម, ចុះឦ.រា.] កិ.ធ្វើឱ្យមាំ, កម្មដ៏មាំ ។ . អត្ថ ចុំ. ប្រយោជន៍ដល់កិ.ធ្វើឱ្យមាំ, ប្រយោជន៍ដល់កម្មដ៏មាំ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ទឡ្ហីករណ នបុំ. [ទឡ្ហ+ករ+យុ, ចុះរៀ-រភ.] កិ.ធ្វើឱ្យមាំ ។

ទាឋា ឥ. [ទិស>ទា+ឋ+រភ.ឥ.] ចង្កូម ។

ទាតព្វ គុ. [ទា+តព្វ] គឺ...គប្បីឱ្យ, -គួរឱ្យ, -ត្រូវឱ្យ ។ - **យុត្តក** គុ. ជារបស់គួរតែបុគ្គលគប្បីឱ្យ ។

ទាតុកាម គុ. [ទាតុំ+កាម] អ្នកចង់ដើម្បីឱ្យ, អ្នកមានប្រាថ្នាដើម្បីឱ្យ ។ - **តា** ឥ. ភាវៈនៃ...ជាអ្នកចង់ដើម្បីឱ្យ ។

ទាតុំ អ. [ទា+តុំ] កិ.ឱ្យ, ដើម្បីឱ្យ ។

ទាន នបុំ. [ទា+យុ] កិ.ឱ្យ, ការឱ្យ; វិ. **ទីយតេតិ> ទានំ** ។ (វត្ថុ) ជាគ្រឿងឱ្យ; វិ. **ទេតិ ឯតេនាតិ> ទានំ** ។ (ទី) ជាទីឱ្យ; វិ. **ទេតិ ឯតស្មិន្តិ> ទានំ** ។ - **កថា** ឥ. ទានកថា, វាចាជាគ្រឿងពោលនូវទាន, វាចាជាហេតុពោលប្រារព្ធនូវទាន, វាចាជាហេតុពោលដោយអំណាចនៃទាន ។ - **កថាទិភេទ** គុ. ផ្សេងដោយកថាមានទានកថាជាដើម, មានកថាមានទានកថាជាដើមជាប្រភេទ ។ - **កាល** បុំ. កាលជាទីឱ្យ, កាលនៃកិ.ឱ្យ ។ - **អគ្គ** នបុំ. រោងនៃទាន ។ - **បរិច្ចាគ** បុំ. កិ.បរិច្ចាគនូវទាន, ការលះនូវទាន ។ - **ព្យាវដ** បុំ. អ្នកខ្វល់ខ្វាយក្នុងទាន, អ្នកចាត់ចែងនូវទាន ។ - **មុខ** នបុំ. មាត់នៃទាន, ជាប្រធាននៃទាន ។ - **រសរតិ** ឥ. ទាននិងរសនិងសេចក្តីត្រេកអរ ។ - **វត្ថុ** នបុំ. វត្ថុគឺវត្ថុដែលបុគ្គលគប្បីឱ្យ, វត្ថុគឺវត្ថុជាគ្រឿងឱ្យ, វត្ថុគឺបុគ្គលឱ្យប្រព្រឹត្តទៅក្នុងទាន (ប្រើជា **ទានវដ្ត** ក៏មាន) ។ - **សំវិភាគរត** គុ. អ្នក

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ត្រេកអរហើយក្នុងទាននិងកិ.ចែករំលែក ។ - **សីលាទិ** គុ. មាន ទាននិងសីលជាដើម ។

ទានានុច្ឆវិក គុ. [ទាន+អនុច្ឆវិក] ដ៏សមគួរដល់ទាន ។

ទានានុមោទន, -នា នពុំ., ឥ. [ទាន+អនុ+មុទ+យុ] កិ.រីករាយតាមនូវទាន, ធម្មកថាជាគ្រឿងរីករាយតាមនូវទាន, ធម្មកថាជាគ្រឿងរីករាយរឿយៗដោយអំណាចនៃទាន, ការអនុមោទនាចំពោះទាន,... ។ - **បុញ្ញ** នពុំ. បុណ្យគឺសេចក្ដីរីករាយតាមនូវទាន,... ។

ទានានុរូប គុ. [ទាន+អនុរូប] ដ៏សមគួរដល់ទាន, មានសភាពប្រព្រឹត្តទៅតាមនូវទាន ។

ទានុបករណ នពុំ. [ទាន+ឧបករណ] គ្រឿងឧបករណ៍របស់ទាន, វត្ថុជាគ្រឿងធ្វើនូវសេចក្ដីទំនុកបំរុងដល់ទាន ។

ទាបេត្វា អ. [ទា+ណាបេ+ត្វា] ញ៉ាំង...ឱ្យឱ្យហើយ, ឱ្យឱ្យហើយ ។

ទាបេថ កិ. [ទា+ណាបេ+ឥ_ប.] ចូរញ៉ាំង...ឱ្យឱ្យ, ចូរឱ្យឱ្យ ។

ទាបេសិ កិ. [ទា+ណាបេ+ឦ_អជ្ជ., ចុះស_អា.] ញ៉ាំង...ឱ្យឱ្យហើយ ។

ទាបេស្សាមិ កិ. [ទា+ណាបេ+ឥស្សាមិ_ភ.] នឹងញ៉ាំង...ឱ្យឱ្យ ។

ទាយ នពុំ. [ទា+ណ ផ្លាស់ អា នៃៈទា>អាយ, ពុទ្ធណ] (វត្ថុ) ដែលជនគួរឱ្យ (រង្វាន់); វិ. **ទាតព្វន្តិ>** **ទាយំ** ។

ទាយជ្ជ នពុំ. [ទាយាទ+ណ្យ] ភាវៈនៃជនអ្នកកាន់យកនូវទ្រព្យដែលមាតានិងបិតា (ដែលត្រកូល ឬដែលអ្នកណាមួយ) គប្បីឱ្យ (មតិក,

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ទ្រព្យជាមតិក); វិ. **ទាយំ អាទិយន្តីតិ> ទាយាទា** (ជនា); **ទាយាទានំ ភាវោ> ទាយជ្ជំ** ។

ទារ បុំ. [ទរ+អ] ប្រពន្ធ ។

ទារក បុំ. [ទរ+ណ្វុ] ជនអ្នកទំលាយគឺគូសវាសនូវផែនដីដោយអំណាចនៃកិ.លេង (ទារក, ក្មេងប្រុស); វិ. **ទរតិ ភិន្ទនវសេន ភូមឹ វិលិខតីតិ> ទារកោ** ។ - **មាតា** ឥ. មាតានៃទារក ។ - **សត** នបុំ. រយនៃទារក។ - **សទ្ទ** បុំ. សំឡេង ឬសូរនៃទារក ។

ទារិកា នបុំ. [ទរ+ណ្វុ] ក្មេងស្រី, ទារិកា ។

ទារុ នបុំ. [ទរ+ណុ] (ឈើ) ដែលជនទំលាយ ឬបំបែក (ឧស, ឈើ); វិ. **ទរិយតីតិ> ទារុ** (កដ្ឋំ) ។ - **អម្ពណមត្ត** គុ. មានស្នូកជាវិការៈនៃឈើជាប្រមាណ, ប៉ុនស្នូកឈើ ។ - **អាទិ** គុ. (វត្ថុ) មានឈើជាដើម, មានឧសជាដើម ។

ទារុក នបុំ. [ទារុ+ក.ស.] ឈើ, ឧស ។

ទារុក្ខន្ធសទិស គុ. [ទារុ+ខន្ធ+សទិស] ប្រាកដស្មើដោយកំណាត់ (ដុំ, គំនរ) នៃឈើ ។

ទារុចីរ នបុំ. [ទារុ+ចីរ] សំពត់ជាវិការៈនៃសំបកឈើ, សំពត់គឺបុគ្គលក្រងដោយសំបកឈើ, សំពត់សំបកឈើ ។

ទារុចីរិយត្ថេរ បុំ. [ទារុចីរិយ+ថេរ] ព្រះថេរៈឈ្មោះទារុចីរិយៈ, ព្រះថេរៈអ្នកស្លៀកនូវសំបកឈើ ។

ទារុជបព្វជ គុ. [ទារុជ+បព្វជ] ដែលកើតអំពីឈើ និងជាវិការៈនៃ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ស្នៅដំណេកទន្សាយ, ដែលកើតអំពីឈើនិងកើតអំពីស្នៅដំណេកទន្សាយ ។

ទារុណ គុ. [ទរ+ឧណ] អាក្រក់, អំពើអាក្រក់, ទារុណកម្ម ។ . តា ឥ. ភាវៈនៃ...ជាអ្នកអាក្រក់ ។

ទារុតេលាទិ គុ. [ទារុតេល+អាទិ] (វត្ថុ) មានឧសនិងប្រេងជាដើម; វិ. **ទារុតេលំ អាទិ យស្ស តំ> ទារុតេលាទិ** ។

ទារុទណ្ឌក នថុំ. [ទារុ+ទណ្ឌក] កំណាត់ឈើគឺឧស ។

ទារុបណ្ណាទិ គុ. [ទារុបណ្ណ+អាទិ] (វត្ថុ) មានឧសនិងស្លឹកឈើ (បន្លែ) ជាដើម; វិ. **ទារុ ច បណ្ណំ ច> ទារុបណ្ណំ; ទារុបណ្ណំ អាទិ យស្ស តំ> ទារុបណ្ណាទិ** ។

ទារុមណ្ឌលិក គុ. [ទារុមណ្ឌល+ណិក] ប្រកបដោយមណ្ឌលជាវិការៈនៃឈើ, មានមណ្ឌលជាវិការៈនៃឈើ; វិ. **ទារុមណ្ឌលេន និយុត្តំ> ទារុមណ្ឌលិកំ** ។

ទារុមយ គុ. [ទារុ+មយ] ជាវិការៈនៃឈើ, សម្រេចហើយដោយឈើ ។ . **បត្ត** ថុំ. បាត្រជាវិការៈនៃឈើ,... ។ វិការតទ្ធិត, និប្ផន្នតទ្ធិត ។

ទារុរាសិ ថុំ. [ទារុ+រាសិ] គំនរនៃឈើ, គំនរនៃឧស ។

ទារុសកដ នថុំ. [ទារុ+សកដ] រទេះសម្រាប់នាំទៅនូវឧស, រទេះដ៏ពេញដោយឧស ។

ទារុសាកដិក គុ. [ទារុ+សកដ+ណិក] (ជន) អ្នកត្រាច់ទៅដោយ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

រទេះព្រោះឧសៈ, អ្នកនាំទៅនូវភណ្ឌៈដោយរទេះព្រោះឧស ។ ចរតិតទ្ធិត, នេតិតទ្ធិត ។ - វត្ថុ នពុំ. រឿងនៃបុរសអ្នកត្រាច់ទៅដោយរទេះព្រោះឧស ។

ទារុហត្ថី ពុំ. [ទារុ+ហត្ថី] ដំរីជាវិការៈនៃឈើ, ដំរីដែលគេធ្វើហើយដោយឈើ ។ វិការតទ្ធិត, បកតតទ្ធិត ។

ទារុទកាទិ គុ. [ទារុទក+អាទិ] (វត្ថុ) មានឧសនិងទឹកជាដើម ។

ទាលិទ្ទិយ នពុំ. [ទលិទ្ទ+ណិយ] ភាវៈនៃស្តេចកំសត់ ឬភាវៈនៃបុគ្គលអ្នកទ័លក្រ; វិ. **ទលិទ្ទស្ស ភាវោ> ទាលិទ្ទិយំ** ។

ទាវគ្គិ ពុំ. [ទាវ+អគ្គិ] ភ្លើងដែលឆេះនូវព្រៃ, ភ្លើងព្រៃ ។ - **សទិស** គុ. ប្រាកដស្មើដោយភ្លើងដែលឆេះនូវព្រៃ, ប្រាកដស្មើដោយភ្លើងព្រៃ ។

ទាស ពុំ. [ទាស+អ ឬទា+អស] ទាសៈ, ខ្ញុំ, ខ្ញុំប្រុស ។ - **កម្មករ** ពុំ. ទាសៈនិងកម្មករ, ខ្ញុំនិងជនអ្នកធ្វើការងារ ។ - **កម្មករបោរិស** ពុំ. ទាសៈ និងកម្មករ និងពួកនៃបុរស ។ - **កម្មករាទិ** ពុំ. (ជន) មានទាសៈនិងកម្មករជាដើម ។ - **ចណ្ឌាលាទិ** គុ. មានទាសៈនិងមនុស្សចណ្ឌាលជាដើម ។ - **ទារក** ពុំ. ទាសៈនិងទារក ។ - **ទាសី** ឥ. ទាសៈនិងទាសី, ខ្ញុំប្រុសនិងខ្ញុំស្រី ។

ទាសព្យ នពុំ. [ទាស+ណ្យ] ភាវៈនៃទាសៈ, ភាវៈនៃ...ជាខ្ញុំ (ភាពជាខ្ញុំគេ); វិ. **ទាសស្ស ភាវោ> ទាសព្យំ** ។

ទាសី ឥ. [ទាស+ឦ] ទាសី, ខ្ញុំស្រី ។ - **ធីតា** ឥ. ធីតានៃទាសី;

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

កូនស្រីនៃទាសី ។ - បុត្ត ចុំ. បុត្រនៃទាសី, កូនប្រុសនៃទាសី ។ - ភោគ ចុំ. ការប្រើប្រាស់ដូចជាទាសី ។

ទិគុណ គុ. [ទ្វិ>ទិ+គុណ] គុណដោយចំណែកពីរ; គឺបុគ្គលគុណដោយចំណែកពីរ (ពីរជាន់); វិ. ទ្វីហិ គុណំ> ទិគុណំ ។ - តិគុណ គុ. ទាំងគុណដោយចំណែកពីរទាំងគុណដោយចំណែកបី, គឺបុគ្គលគុណដោយចំណែកពីរនិងបុគ្គលគុណដោយចំណែកបី (ពីរជាន់និងបីជាន់) ។

ទិជ គុ. [ទ្វិ >ទិ+ជន+ក្វិ] អ្នកកើតអស់វារៈពីរដង (សត្វស្លាប); វិ. ទ្វិក្ខត្តុំ ជាយតីតិ> ទិជោ ។

ទិដ្ឋ គុ. [ទិស+ត, ស+ត>ដ្ឋ] គឺ...ឃើញហើយ, -គប្បីឃើញ ។ - កហាបណ ចុំ. កហាបណៈគឺ...ឃើញហើយ ។ - កាល ចុំ. កាលនៃ...គឺ...ឃើញហើយ ។ - ដ្ឋាន នចុំ. ទីនៃ...គឺ...ឃើញហើយ ។ - ត្ត នចុំ. ភាវៈនៃ...ជា...គឺឃើញហើយ ។ - ទិដ្ឋ គុ. គឺ...ឃើញហើយៗ ។ - ធម្ម ចុំ. ធម៌គឺសត្វឃើញហើយ, ធម៌គឺសត្វគប្បីឃើញ, អ្នកមានធម៌ឃើញហើយ, (បច្ចុប្បន្ន) ។ - ធម្មគរុក គុ. អ្នកធ្ងន់ក្នុងធម៌គឺសត្វឃើញហើយ, -គឺសត្វគប្បីឃើញ, អ្នកធ្ងន់ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ - ធម្មសុខវិហារ ចុំ. កិ.នៅនាំមកនូវសេចក្ដីសុខក្នុងធម៌គឺសត្វគប្បីឃើញ, នៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ - ធម្មិកសម្បរាយិក គុ. ទាំងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងធម៌គឺសត្វគប្បីឃើញ ទាំងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងលោកគឺសត្វគប្បីដល់ព្រមក្នុងខាងមុខ, ទាំងបច្ចុប្បន្នទាំងបរលោក (ទិដ្ឋធម្មិក<ទិដ្ឋធម្ម+ណិក

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

= វិ. **ឆិដ្ឋធម្មេ ចក្កភ៌កិ> ឆិដ្ឋធម្មិកោ)** ។ . **បុព្វ** គុ. គឺ...ធ្លាប់ឃើញហើយ ។ . **ភាវ** ពុំ. ភាវៈនៃ...ជា...គឺខ្លួនឃើញហើយ ។ . **មត្ត** គុ. គ្រាន់តែគឺ...ឃើញហើយ ។ . **សច្ច** គុ. មានសច្ចៈឃើញហើយ ។

ទិដ្ឋានុគតិ គុ. [ទិដ្ឋ+អនុគតិ] កិ.ប្រព្រឹត្តិទៅតាមនូវសេក្តីយល់ឃើញ, .នូវទិដ្ឋិ, .ដោយអំណាចនៃទិដ្ឋិ (តម្រាប់, យកជាតម្រាប់) ។

ទិដ្ឋានុភូត គុ. [ទិដ្ឋ+អនុភូត] ទាំងគឺខ្លួនឃើញហើយទាំងគឺខ្លួនរងហើយ, គឺខ្លួនឃើញហើយគឺខ្លួនរងហើយ (**អនុភូត<អនុ+ភូ+ត** = រង, សោយ) ។

ទិដ្ឋិ ឥ. [ទិស+តិ, តិ>ដ្ឋិ, លុបស] ទិដ្ឋិ, កិ.ឃើញ, ការយល់ឃើញ; វិ. **ធស្សនំ> ឆិដ្ឋិ** ។ . **សច្ច** នពុំ. សច្ចៈគឺទិដ្ឋិ ។

ទិន្នក គុ. [ទា+ត+ក.ស.] (វត្ថុ) គឺ...ឱ្យហើយ ។

ទិន្ន គុ. [ទា+ត, ត>ឥន្ន] គឺ...ឱ្យហើយ, ប្រគេនហើយ, .ថ្វាយហើយ; វិ. **ធីយិត្ថាតិ> ធិន្នំ** ។ . **កម្ពល** នពុំ. សំពត់កម្ពលគឺ...ឱ្យហើយ ។ . **កាល** ពុំ. កាលនៃទានគឺ...ឱ្យហើយ ។ . **ត្ត** នពុំ. ភាវៈនៃ...ជារបស់គឺ...ឱ្យហើយ ។ . **ទាន** នពុំ. ទានគឺ...ឱ្យហើយ ។ . **ទ្វារ** នពុំ. ទ្វារគឺ...ឱ្យហើយ ។ . **ធន** នពុំ. ទ្រព្យគឺ...ឱ្យហើយ ។ . **នយ** ពុំ. ន័យ (សេចក្តីពន្យល់) ដែល...ឱ្យហើយ ។ . **និយាម** ពុំ. ចំនេងនៃទានគឺ...ឱ្យហើយ ។ . **បត្ត** ពុំ. បាត្រគឺ...ឱ្យហើយ ។ . **បរិហារ** ពុំ. វត្ថុជាគ្រឿងនាំទៅជុំវិញគឺ...ឱ្យហើយ, វត្ថុជាគ្រឿងរក្សាគឺ...ឱ្យហើយ, គ្រឿង

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

យសគឺ...ឱ្យហើយ ។ . **បាយាស** ចុំ. បាយាសគឺ...ឱ្យហើយ ។ . **បិណ្ឌបាត** ចុំ. បិណ្ឌបាតគឺ...ឱ្យហើយ; គុ. មានបិណ្ឌបាតគឺ...ឱ្យហើយ ។ . **ភតិ** ឥ. ឈ្នួលដែលស្រីនេះឱ្យហើយ, ថ្លៃឈ្នួលគឺ...ឱ្យហើយ, ។ . **ភារ** ចុំ. ភារៈនែ... ជារបស់គឺ...ឱ្យហើយ ។ . **ភេសជ្ជទាន** នចុំ. ភេសជ្ជទានគឺ...ឱ្យហើយ, ទានគឺថ្នាំដែលបុគ្គលឱ្យហើយ ។ . **លាភនិស្សន្ទ** ចុំ. វិបាកជាគ្រឿងហូរចេញនៃលាភគឺ...ឱ្យហើយ, អានិសង្សនៃលាភដែល...ឱ្យហើយ ។ . **សញ្ញា** ឥ. សញ្ញាគឺ...ឱ្យហើយ ។ . **សញ្ញាវស** ចុំ. អំណាចនៃសញ្ញាគឺ...ឱ្យហើយ ។ . **សម្បត្តិ** ឥ. សម្បត្តិគឺ...ឱ្យហើយ ។ . **សាដក** ចុំ. សាដកគឺ...ឱ្យហើយ ។ . **សេនាសនទាន** នចុំ. សេនាសនទានគឺ...ឱ្យហើយ ។

ទិន្នាវសេស គុ. [ទិន្ន+អវសេស] ដ៏សេសចុះចាកទានដែល...ឱ្យហើយ, ជារបស់សំណល់ដែល...ឱ្យហើយ ។

ទិន្នាវុធ ចុំ. [ទិន្ន+អាវុធ] អាវុធគឺ...ឱ្យហើយ, គឺយើងឱ្យហើយ ។

ទិន្នោវាទ ចុំ. [ទិន្ន+ឱវាទ] ឱវាទគឺ...ឱ្យហើយ ។

ទិបទ គុ. [ទ្វិ+បទ] (សត្វ) មានជើងពីរ; វ៍. **ទេ្វ បទានិ ឯតេសន្តិ> ទិបទា** ។

ទិព្វ ចុំ, គុ. [ទិវ+វស+វ ឬទិវ+អ] អ្នកនៅក្នុងឋានសួគ៌ ឬអ្នកលេងដោយកាមគុណប្រាំ (ទេវតា, ទិព្វ); វ៍. **ទិវេ ចសន្តីតិ> ទិព្វា; ទិព្វន្តិ បញ្ចហិ កាមគុណេហិ កីឡន្តីតិ ទា> ទិព្វា** ។ . **គន្ធមាលាទិ** គុ. (វត្ថុ) មានវត្ថុមានក្លិននិងកម្រងផ្កា

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ដ៏ទិព្វជាដើម, មានគ្រឿងក្រអូបនិងកម្រងផ្កាដ៏ទិព្វជាដើម ។ - **គីតសទ្ទ** ចុំ. សូរនៃចម្រៀងដ៏ទិព្វ, សំឡេងនៃចម្រៀងគឺបុគ្គលគប្បីច្រៀងជាទិព្វ ។ - **ចក្ខុក** គុ. អ្នកមានចក្ខុដូចជាទិព្វ ។ - **ចក្ខុបរិកម្ម** នចុំ. បរិកម្មដើម្បីទិព្វចក្ខុ, -ដើម្បីចក្ខុជាទិព្វ ។ - **ចក្ខុ** នចុំ. ចក្ខុជាទិព្វ, ចក្ខុដូចជាទិព្វ ។ - **អច្ឆរា** ឥ. ស្ត្រីអប្សរជាទិព្វ, នាងអប្សរមានក្នុងឋានសួគ៌ ។ - **អត្តភាវ** ចុំ. អត្តភាពដ៏ជាទិព្វ ។ - **ទុស្ស** នចុំ. សំពត់ជាទិព្វ ។ - **អន្នបាន** នចុំ. វត្ថុគឺបុគ្គលគប្បីស៊ីនិងទឹកគឺបុគ្គលគប្បីផឹកដ៏ជាទិព្វ, បាយនិងទឹកដ៏ជាទិព្វ ។ - **បណ្ណាការ** ចុំ. គ្រឿងបណ្ណាការ (ជំនូន, ជង្វាយ) ដ៏ជាទិព្វ ។ - **បដិភាគ** គុ. មានចំណែកប្រៀបដោយ...ជាទិព្វ ។ - **បាន** នចុំ. ទឹកគឺបុគ្គលគប្បីផឹកជាទិព្វ ។ - **បារិច្ឆត្តក** ចុំ. ដើមបារិច្ឆត្តកៈជាទិព្វ បារិច្ឆត្តកព្រឹក្សជាទិព្វ ។ - **បាសាទ** ចុំ. ប្រាសាទជាទិព្វ ។ - **បុប្ផវស្ស** នចុំ. ភ្លៀងជាវិការៈនៃផ្កាដ៏ទិព្វ, ភ្លៀងគឺផ្កាដ៏ជាទិព្វ ។ - **បូវ** ចុំ. នំជាទិព្វ ។ - **យោគ** ចុំ. ធម៌ជាគ្រឿងប្រកបដ៏ជាទិព្វ ។ - **វត្ថ** នចុំ. សំពត់ដ៏ជាទិព្វ ។ - **សម្បត្តិសុខ** នចុំ. សុខក្នុងទិព្វសម្បត្តិ, សុខក្នុងសម្បត្តិជាទិព្វ ។ - **អាភរណប្បដិមណ្ឌិត** គុ. ប្រដាប់ចំពោះហើយដោយគ្រឿងអាភរណៈជាទិព្វ, ដោយគ្រឿងអម្ពរជាទិព្វ ។

ទិព្វោជា ឥ. [ទិព្វ+ឱជា] ឱជាដ៏ជាទិព្វ ។

ទិយឌ្ឍ គុ. [អឌ្ឍ+ទុតិយ>ទិយឌ្ឍ] គំរប់ពីរដោយកន្លះ, ទីពីរដោយកន្លះ (មួយកន្លះ); វិ. **អឌ្ឍេន ទុតិយោ> ទិយឌ្ឍោ** ។ - ជាតិ-

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

សហស្ស នថុំ. ពាន់នៃជាតិជាគំរប់ពីរដោយកន្លះ (១.៥០០ ជាតិ) ។ - **យោជនសតិក** គុ. ប្រកបដោយរយនៃយោជន៍ជាគំរប់ពីរដោយកន្លះ, មានរយនៃ..., (១៥០យោជន៍) ។ - **សហស្សនាដកិត្ថីបរិវារ** គុ. មានស្ត្រីរបាំមានពាន់ជាគំរប់ពីរដោយកន្លះជាបរិវារ ។ - **សហស្សបរិចារិកា** ឥ. ស្ត្រីអ្នកបំរើមានពាន់ពីរដោយកន្លះជាប្រមាណ ។

ទិវស ថុំ., នថុំ. [ទិវ+ស] ថ្ងៃ ។ - **បរិយោសាន** នថុំ. កាលជាទីបំផុតចុះជុំវិញនៃថ្ងៃ, កាលជាទីបំផុតនៃថ្ងៃ ។ - **ភតិមត្ត** គុ. វត្ថុត្រឹមតែថ្លៃឈ្នួលក្នុងថ្ងៃ ។ - **ភាគ** ថុំ. ចំណែកនៃថ្ងៃ, កាលជាចំណែកនៃថ្ងៃ ។

ទិវា និ. ថ្ងៃ, ក្នុងវេលាថ្ងៃ, ក្នុងកណ្តាលថ្ងៃ ។ - **ដ្ឋាន** នថុំ. ទីជាទីនៅក្នុងវេលាថ្ងៃ ។

ទិស ថុំ. [ទិស+ស] អ្នកដែលបុ.គប្បីសម្តែង ឬគប្បីឃើញ (ចោរ) ។

ទិសា ឥ. [ទិស+អ+អា.ឥ.] ទិស ។ - **បាមោក្ខាចរិយ** ថុំ. អាចារ្យជាប្រធានក្នុងទិស, អាចារ្យជាប្រមុខក្នុងទិស ។ - **ភាគ** ថុំ. ទិសាភាគ, ចំណែកនៃទិស ។ - **មុខ** រ. ន. ឈ្មោះទិសាមុខ ។ - **វាសិក** គុ. អ្នកនៅក្នុងទិស ឬអ្នកមានគឺ.នៅក្នុងទិសជាប្រក្រតី; វិ. ទិសាយំ វសតីតិ> ទិសាវាសី; ទិសាយំ វសិតុំ សីលមស្សាតិ វា> ទិសាវាសី; ទិសាវាសី ឯវ> ទិសាវាសិកោ ។ - **វាសី** ថុំ. (មើលទិសាវាសិក) ។ - **វិទិសា** ឥ. ទិសនិងទិសផ្សេងៗ, ទិសធំនិងទិសតូច ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ទិស្វា អ. [ទិស+ត្វា] ឃើញហើយ ។

ទិស្សតិ កិ. [ទិស+យ+តិ.វ.] រមែងឃើញ, រមែងប្រាកដ ។

ទិស្សមាន គុ. [ទិស+យ+មាន] កាលឃើញ, កាលប្រាកដ ។

ទិស្សសិ កិ. [ទិស+យ+សិ.វ.] ឃើញ, ប្រាកដ ។

ទីឃ គុ. [ទិ+ឃ, ឥ នៃទិ>ឦ] វែង, បណ្ដោយ ។ - **ការាយន** អ.ន. ឈ្មោះទីឃការាយនៈ ។ - **ជាតិក** គុ. (សត្វ) មានជាតិដ៏វែង, ប្រកបដោយជាតិវែង, មានជាតិនៃសត្វដ៏វែង (ពស់) (ពហុព្វីហិ, ទិយុត្តតទ្ធិត, អត្ថិតទ្ធិត) ។ - **ទស្សី** ពុំ. អ្នកឃើញនូវកាលដ៏វែង, .អស់កាលដ៏វែង (ក.ក.); អ្នកមានកិ.ឃើញនូវកាលដ៏វែងជាប្រក្រតី, .អស់កាលដ៏វែងជាប្រក្រតី (ស.ត.) ។ - **នខបរិព្វាជក** ពុំ. បរិព្វជកឈ្មោះទីឃនខៈ ។ - **និកាយាទិ** គុ. (និកាយ) មានទីឃនិកាយជាដើម (ពហុព្វីហិ) ។ - **ភាវ** ពុំ. ភាវៈនៃ...ជា...ដ៏វែង ។ - **មទ្ធាន** នពុំ. កាលដ៏វែង, វេលាដ៏វែង ។ - **មន្តរ** នពុំ. ចន្លោះនៃកាលដ៏វែង, រវាងនៃកាលដ៏វែង ។ - **រត្ត** នពុំ. រាត្រីដ៏វែង; គុ. (កាល) មានរាត្រីដ៏វែង; វិ. **ទីឃា រត្តិ យស្ស សោ> ទីឃរត្តោ** ។ - **លម្ពិកវាសី** ពុំ. អ្នកនៅក្នុងក្រុងឈ្មោះទីឃលម្ពិកៈ ។ - **វាបី** អ.ន. ឈ្មោះទីឃវាបី (បឹងដ៏វែង, ស្រះដ៏វែង) ។ - **សោត្ថិយ** នពុំ. ភាវៈនៃបុគ្គលអ្នកដេកលក់អស់កាលដ៏វែង; វិ. **សុត្តស្ស ភាវោ> សោត្តិយំ** ។

ទីឃាទិយុត្តដ្ឋាន នពុំ. [ទីឃាទិយុត្ត+ឋាន] ទីដ៏គួរដល់ប្រមាណមាន

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

វែងជាដើម, មានអវយវៈវែងជាដើម ។

ទីឃាយុក គុ. [ទីឃ+អាយុ+ក] មានអាយុវែង; ១. **ធិឃំ អាយុ យេសំ តេ> ធិឃាយុកា** ។ - **ពុទ្ធិកាល** ចុំ. កាលនៃព្រះពុទ្ធមានអាយុវែង ។

ទីឃាវុកុមារ ចុំ. [ទីឃាវុ+កុមារ] កុមារឈ្មោះទីឃាវុ ។ - **ជាតក** នចុំ. ជាតកតីបណ្ឌិតកំណត់ហើយដោយកុមារឈ្មោះទីឃាវុ ។

ទីឃីតិ អ.ន. ឈ្មោះទីឃីតិ ។

ទីប ចុំ. [ទិប+ណ] (សភាវៈ) រុងរឿងក្នុងកណ្តាលនៃទឹក, (ទ្វីប, កោះ, ប្រទីប, ទីពឹង ធមិជាទីពឹង); ១. **ជលមជ្ឈេ ធិប្បតីតិ> ធិបោ** ។

ទីបង្ករ អ.ន. [ទីបំ+ករ+អ] ព្រះពុទ្ធព្រះនាមទីបង្ករ (អ្នកធ្វើនូវធមិជាទីពឹង) ។ - **ទសពល** ចុំ. ព្រះទសពលព្រះនាមទីបង្ករ ។ - **បាទមូល** នចុំ. ប្រទេសជាទីតាំងនៃព្រះបាទនៃព្រះពុទ្ធព្រះនាមទីបង្ករ, ទីជិតនៃព្រះបាទនៃ..., បាទមូលនៃ... ។

ទីបជាលា ឥ. [ទីប+ជាលា] អណ្តាតនៃប្រទីប ។

ទីបបូជា ឥ. [ទីប+បូជា] កិ.បូជាដោយប្រទីប ។

ទីបភាសា ឥ. [ទីប+ភាសា] ភាសា (សំដី) នៃអ្នកកោះ, ភាសានៃជនអ្នកនៅក្នុងកោះ ។

ទីបរុក្ខសហស្ស នចុំ. [ទីបរុក្ខ+សហស្ស] ពាន់នៃដើមនៃប្រទីប ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ទីបសង្ឃាត គុ. [ទីប+សង្ឃាត] ពោលគឺកោះ, គឺបណ្ឌិតពោលព្រម ហើយថាកោះ, -ថាទីពឹង, ថាទីពឹងដូចជាកោះ ។

ទីបសាមិក គុ. [ទីប+សាមិក] អ្នកជាម្ចាស់នៃទ្វីប, -នៃកោះ ។

ទីបសិខា ឥ. [ទីប+សិខា] អណ្ដាតនៃប្រទីប ។

ទីបាលោក ថុំ. [ទីប+អាលោក] ពន្លឺនៃប្រទីប ។

ទីបិនី ឥ. [ទីបិ+ឥនី] មេខ្លាដំបង ។

ទីបេតព្វ គុ. [ទីប+អ, អ>ឯ+តព្វ] គឺ...គប្បីសំដែង ។

ទីបេតិ កិ. [ទីប+អ, អ>ឯ+តិ-វ] សំដែង ។

ទីបេតុំ អ. [ទីប+អ+តុំ] ដើម្បីសំដែង ។

ទីបេយ្យ កិ. [ទីប+អ+ឯយ្យ-ស.] គប្បីសំដែង ។

ទីបោភាស ថុំ. [ទីប+ឱភាស] ពន្លឺនៃប្រទីប, រស្មីនៃប្រទីប ។

ទីយតិ កិ. [ទា+យ+តិ-វ., អានៃទា>ព្ស] ឲ្យ, គឺ...ឲ្យ ។

ទីយមាន គុ. [ទា+យ+មាន, អានៃ ទា>ព្ស] គឺ...កាលឲ្យ ។

ទីយិត្វា កិ. [ទា+យ+ត្វា-ហី., ចុះឥ-អា] គឺ...ឲ្យហើយ ។

ទុក្កដ នបុំ. គុ. [ទុ+ករ+ត] (កម្ម) ដែល...ធ្វើអាក្រក់ហើយ, អំពើ អាក្រក់ ។

ទុកនិបាត ថុំ. [ទុក+និបាត] ទុកនិបាត, គម្ពីរឈ្មោះទុកនិបាត (និបាត

ពួកពីរ) ។

ទុក្ករ នបុំ. [ទុ+ករ+អ] (អំពើ) ដែលបុគ្គលធ្វើបានដោយលំបាក, -ដោយកម្រ ឬដែលបុគ្គលដទៃគប្បីធ្វើបានដោយលំបាក; វិ. **ទុក្ខេន ករិយតីតិ> ទុក្ករំ, ទុក្ខេន កត្តព្វន្តិ វា> ទុក្ករំ** ។ -**ការក** គុ. អ្នកធ្វើនូវកម្មដែលបុគ្គលធ្វើបានដោយកម្រ ។ -**ការិកកាល** បុំ. កាលនៃ...អ្នកធ្វើនូវកម្មគឺបុគ្គលធ្វើបានដោយកម្រ ។ -**ការិក** គុ. អ្នកធ្វើនូវអំពើដែលបុគ្គលធ្វើបានដោយលំបាក ។ -**ភាវ** បុំ. ភាវៈនៃកម្មជាអំពើគឺបុគ្គលគប្បីធ្វើបានដោយលំបាក ។

ទុក្ខ នបុំ., គុ. [ទុ+ខម+អ] (ធម្មជាត) ដែលជនអត់ទ្រាំបានដោយកម្រ ឬ កិ.អត់ទ្រាំបានដោយកម្រ (ទុក្ខ, សេចក្ដីព្រួយ, សេចក្ដីលំបាក); វិ. **ទុដ្ឋុ ខមិយតេតិ> ទុក្ខំ; ទុដ្ឋុ ខមយតេតិ វា> ទុក្ខំ** ។ -**ការណ** នបុំ. ហេតុនៃទុក្ខ ។ -**ក្ខន្ធសុត្តាទិវស** បុំ. អំណាចនៃសូត្រមានទុក្ខក្ខន្ធសូត្រជាដើម ។ -**ដ្ឋបន** នបុំ. កិ.តាំងទុកនូវទុក្ខ, កិ.តំកល់ទុកនូវទុក្ខ ។ -**តា** ឥ. ភាវៈនៃ...នោះជា...នាំមកនូវទុក្ខ ។ -**តោ** អ. ដោយសេចក្ដីថាជាទុក្ខ, ដោយសេចក្ដីថាអត្តភាពនាំមកនូវទុក្ខ ។ -**និស្សរណ** នបុំ. (ធម្មជាត) ជាគ្រឿងរលាស់ចេញចាកទុក្ខ, ឬ (គុណជាត) ជាគ្រឿងចេញចាកទុក្ខ (និស្សរណ<និ+សរ+យុ); វិ. **និស្សរន្តិ និគច្ឆន្តិ ឯតេនាតិ> និស្សរណំ; ទុក្ខស្មា និស្សរណំ> ទុក្ខនិស្សរណំ** ។ -**បរិជាននាទិកិច្ច** នបុំ. កិច្ចមានកិ. កំណត់ដឹងនូវទុក្ខជាដើម ។ -**បរិញ្ញាទិ** គុ. (ធម្មជាត) មានកិ.

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

កំណត់ដឹងនូវទុក្ខជាដើម ។ . **បរិត្តាណ** នថុំ. (ធម្មជាត) ជាគ្រឿងការពារនូវទុក្ខ (បរិត្តាណ<បរិ+តា+យុ = កិ.រក្សាជុំវិញ, កិ.ការពារ) ។ . **បវេត** គុ. គឺទុក្ខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខហើយ, គឺទុក្ខគ្របសង្កត់ហើយ (បវេត<បរ+ឥ+ត) ។ . **ប្បត្ត** គុ. អ្នកដល់ហើយនូវទុក្ខ, អ្នកមានទុក្ខដល់ហើយ ។ . **បីឡិតសត្តវត្ត** នថុំ. រឿងនៃសត្វគឺទុក្ខបៀតបៀនហើយ ។ . **ផល** នថុំ. ផលជាទុក្ខ; គុ. មានផលនាំមកនូវសេចក្ដីទុក្ខ ។ . **លក្ខណ** នថុំ. ទុក្ខលក្ខណៈ, ធម្មជាតជាគ្រឿងកំណត់ថាសង្ខារជាធម៌នាំមកនូវទុក្ខ ។ . **សមុប្បាទ** ថុំ. ធម៌ជាទីកើតឡើងព្រមនៃទុក្ខ, ធម៌ជាទីញុំាងទុក្ខឱ្យកើតឡើងព្រម, សមុទ័យជាទីកើតព្រមនៃទុក្ខ ។ . **សំវត្តនិក** គុ. ប្រកបក្នុងកិ.ប្រព្រឹត្តិទៅព្រមដើម្បីទុក្ខ, ប្រកបក្នុងកិ.ញុំាងទុក្ខឱ្យប្រព្រឹត្តទៅព្រម, មានកិ.ប្រព្រឹត្តិទៅព្រមដើម្បីទុក្ខ ។

ទុក្ខានុភវន នថុំ. [ទុក្ខ+អនុភវន] កិ.រងនូវទុក្ខ, កិ.សោយនូវទុក្ខ ។

ទុក្ខាទិ នថុំ. [ទុក្ខ+អាទិ] (សច្ចៈ) មានទុក្ខសច្ចៈជាដើម ។

ទុក្ខានុបតិត គុ. [ទុក្ខ+អនុបតិត] អ្នកគឺទុក្ខធ្លាក់តាមហើយ ។ . **ភាវ** ថុំ. ភាវៈនៃ...ជាអ្នកគឺទុក្ខធ្លាក់ តាមហើយ ។

ទុក្ខាភិភូត គុ. [ទុក្ខ+អភិភូត] អ្នកគឺទុក្ខគ្របសង្កត់ហើយ, ជិះជាន់ហើយ; វិ. **ទុក្ខេន អភិភូតោ> ទុក្ខាភិភូតោ** ។

ទុក្ខាវហ គុ. [ទុក្ខ+អាវហ] នាំមកនូវទុក្ខ, ជាទីនាំមកនូវសេចក្ដីទុក្ខ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ទុក្ខិត គុ. [ទុក្ខ+ឥ+ត] អ្នកលំបាក; វិ. **ទុក្ខតីតិ> ទុក្ខិតោ**; អ្នកប្រព្រឹត្តទៅដោយសេចក្ដីទុក្ខ, ..ដោយសេចក្ដីលំបាក; វិ. **ទុក្ខេន ឥតោ បវត្តោតិ> ទុក្ខិតោ**; អ្នកដល់ហើយនូវសេចក្ដីទុក្ខ; វិ. **ទុក្ខំ ឥតោ គតោតិ> ទុក្ខិតោ** ។ **-កាល** បុំ. កាលនៃ...ជាអ្នកដល់ហើយនូវសេចក្ដីទុក្ខ ។

ទុក្ខី គុ. [ទុក្ខ+ឦ] អ្នកមានទុក្ខ; វិ. **ទុក្ខំ យស្ស អត្ថីតិ> ទុក្ខី** ។ ឥ. ទុក្ខិនី ។

ទុក្ខីយតិ កិ. [ទុក្ខ+ឦយ+តិ.វ.] ប្រព្រឹត្តនូវសេចក្ដីទុក្ខ, ប្រាថ្នានូវសេចក្ដីទុក្ខ ។

ទុក្ខុទ្រិយ គុ. [ទុក្ខ+ឧទ្រិយ] (កម្ម) មានទុក្ខជាកម្រៃ, ជាគ្រឿងចំរើនដោយទុក្ខ ។

ទុក្ខុប្បត្តិ ឥ. [ទុក្ខ+ឧប្បត្តិ] កិរកើតឡើងនៃទុក្ខ ។

ទុក្ខុបទ្រវ បុំ. [ទុក្ខ+ឧបទ្រវ] ឧបទ្រពគឺទុក្ខ, អន្តរាយចូលនៅបៀតបៀនគឺទុក្ខ (ឧបទ្រវ ចូលមើលអក្សរឧ ភាគទី ១) ។

ទុក្ខូបសមគាមី គុ. [ទុក្ខូបសម+គម+ណី] មានកិ.ដល់នូវនិព្វានជាទីចូលទៅរម្ងាប់នូវទុក្ខជាប្រក្រតី, ដល់នូវធមិជាគ្រឿងចូលទៅរម្ងាប់នូវទុក្ខ (ស. ត., ក.ក.) ។

ទុគ្គត គុ. [ទុ+គម+ត] អ្នកដល់ហើយនូវសេចក្ដីលំបាក (អ្នកកំសត់, អ្នកក្រីក្រ, អ្នកទាល់ក្រ, អ្នកទុគ៌ត); វិ. **ទុក្ខំ គតោតិ> ទុគ្គតោ** ។ **-កាល** បុំ. កាលនៃ...ដល់ហើយនូវសេចក្ដីលំបាក,

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

កាលនៃ...ជាអ្នកទុគិត, ..ជាអ្នកកំសត់ ។ - **គហបតិកុល** នថុំ. ត្រកូលនៃគហបតីអ្នកដល់ហើយនូវសេចក្ដីលំបាក;... ។ - **តរ** គុ. អ្នកដល់ហើយនូវសេចក្ដីលំបាកជាង, អ្នកទុគិតជាង ។ - **បណ្ណាការ** ថុំ. បណ្ណាការ (ជំនូន) នៃបុគ្គលអ្នកទុគិត ។ - **ព្រាហ្មណ** ថុំ. ព្រាហ្មណ៍អ្នកដល់ហើយនូវសេចក្ដីលំបាក ។ - **ភាវ** ថុំ. ភាវៈនៃ...ជាអ្នកទុគិត ។ - **មនុស្ស** ថុំ. មនុស្សអ្នកដល់ហើយនូវសេចក្ដីលំបាក, មនុស្សទុគិត, មនុស្សកំសត់ ។

ទុគ្គតិ ឥ. [ទុ+គតិ] គតិអាក្រក់, ដំណើរអាក្រក់; វិ. ទុដ្ឋ គតិ> ទុគ្គតិ ។ - **បរាយន** គុ. អ្នកមានទុគ្គតិជាទីប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខ; វិ. ទុគ្គតិ បរាយនា យេសំ តេ> ទុគ្គតិបរាយនា ។

ទុគ្គន្ធ ថុំ. [ទុ+គន្ធ] ក្លិនអាក្រក់, ក្លិនស្អុយ; គុ. មានក្លិនអាក្រក់, មានក្លិនស្អុយ ។ - **តរ** គុ. មានក្លិនអាក្រក់ជាង, មានក្លិនស្អុយជាង ។ - **មុខ** គុ. មានមាត់មានក្លិនអាក្រក់, មានក្លិនអាក្រក់ក្នុងមាត់ ។

ទុគ្គ គុ. [ទុ+គម+រ] (ទី) ដែលមានសត្វទៅបានដោយលំបាក ឬ (ទី) ដែលបុគ្គលគប្បីទៅបានដោយលំបាក (ផ្លូវលំបាក); វិ. ទុដ្ឋុ គមយតេតិ> ទុគ្គំ; ទុដ្ឋុ គមិតព្វន្តិ វា> ទុគ្គំ ។

ទុគ្គហិត គុ. [ទុ+គហ+ឥ.អា.+ត] គឺបុគ្គលចាប់យកអាក្រក់ហើយ, ..ចាប់យកដោយអាក្រក់. ..ចាប់មិនល្អ, ..កាន់មិនល្អ ។

ទុគ្គុណតេជ ថុំ. [ទុគ្គុណ+តេជ] តេជៈនៃបុគ្គលអ្នកមានគុណដ៏អាក្រក់, ..មានតេជៈគឺគុណគឺទោសប្រទូស្តហើយ ។

ទុច្ចរិត នថុំ. [ទុ+ចរិត ឬចរ+ឥ.អា.+ត] កិ.ប្រព្រឹត្តិអាក្រក់; វិ. ទុដ្ឋុ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ចរិតំ> ទុច្ចរិតំ; គុ. (កម្ម) ដែលបុគ្គលប្រព្រឹត្តអាក្រក់; ទុជ្ជ ចរិយគេតិ> ទុច្ចរិតំ ។ - កម្ម នថុំ. កម្មដែលបុគ្គលប្រព្រឹត្ត អាក្រក់ហើយ ។ - ប្បវេសន នថុំ. កិ.ចូលទៅនៃទុច្ចរិត, កិ. ញុាំងទុច្ចរិតឱ្យចូលទៅ ។ - ផលានុភាវ ថុំ. អានុភាពនៃផលនៃ ទុច្ចរិត ។

ទុច្ចរិតានុភាវ ថុំ. [ទុច្ចរិត+អានុភាវ] អានុភាពនៃទុច្ចរិត, -នៃកិ. ប្រព្រឹត្តអាក្រក់, -នៃកម្មដែលបុគ្គលប្រព្រឹត្តអាក្រក់ហើយ ។

ទុច្ឆន្ន គុ. [ទុ+ឆទ+ត, ត>អន្ន, លុបទីចំផុតធាតុ] គឺបុគ្គលប្រក់អាក្រក់ ហើយ, -ប្រក់មិនល្អហើយ ។ - គេហសទិស គុ. ប្រាកដស្មើ ដោយផ្ទះដែលបុគ្គលប្រក់មិនល្អហើយ ។

ទុច្ឆវិ ត. [ទុ+ឆវិ] សម្បុរថ្ងៃដ៏អាក្រក់; មានសម្បុរថ្ងៃដ៏អាក្រក់ ។ - រោគ ថុំ. រោគកើតក្នុងសម្បុរថ្ងៃដ៏អាក្រក់, រោគដែលកើត ត្រង់ស្បែកសម្បុរថ្ងៃដ៏អាក្រក់ រោគក្នុងសម្បុរថ្ងៃដ៏អាក្រក់ ។

ទុច្ឆិន្និយ គុ. [ទុ+ឆិទ+ណ្យ+ត_អា+និ_អា.] គឺ...គប្បីកាត់បាន ដោយលំបាក, -ដោយកម្រ ។

ទុជ្ជាត គុ. [ទុ+ជន+ត] កើតអាក្រក់ហើយ, កើតមិនល្អ; មានជាតិ អាក្រក់ ។

ទុជ្ជាន គុ. [ទុ+ញា+យុ] គឺបុគ្គលដឹងបានដោយកម្រ, -ដោយលំបាក ។

ទុជ្ជិត គុ. [ទុ+ជិ+ត] គឺ...ឈ្នះបានដោយកម្រ, -បានដោយលំបាក ។

ទុជ្ជីវ ថុំ, គុ. [ទុ+ជីវ+អ] កិ.រស់នៅដោយលំបាក, -ដោយកម្រ, -ដោយ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ត្រដាបត្រដួស, គឺ...រស់នៅដោយលំបាក; ។. ទុក្ខេន ជីវោ> ទុជ្ជីវោ ។

ទុជ្ជីវិត នថុំ., គុ. [ទុ+ជីវិត] រស់នៅដោយលំបាក, -ដោយកម្រ, -ដោយត្រដាបត្រដួស, គឺ...រស់នៅបានដោយលំបាក; ។. ទុក្ខេន ជីវិតំ> ទុជ្ជីវិតំ ។

ទុដ្ឋ គុ. [ទុស+ត] គឺទោសប្រទូស្តហើយ, បុគ្គលគឺទោសប្រទូស្តហើយ, អាក្រក់, កាច, កំណាច ។ - **កុដ្ឋិ** ភា.ចុំ. នៃបុរសមានរោគឃ្លង់កំណាច, ម្នាលបុរសមានរោគឃ្លង់គឺទោសប្រទូស្តហើយ (នៃអាគំលង់កំណាច) ។ - **គាមណិរាជ** ចុំ. ព្រះរាជាព្រះនាមទុដ្ឋគាមណិ ។ - **ចោរ** ចុំ. ចោរកំណាច, ចោរគឺទោសប្រទូស្តហើយ ។ - **តិត្ថិយ** ចុំ. តិរ្ថិយកំណាច, តិរ្ថិយអាក្រក់, តិរ្ថិយគឺទោសប្រទូស្តហើយ ។ - **ទាសិ** ភា.៩ ម្នាលទាសីកំណាច, ម្នាលទាសីអាក្រក់ ។ - **នហាបិត** ចុំ. ជាងកំណោរកំណាច, -អាក្រក់ ។ - **បុត្ត** ចុំ. កូនកំណាច, កូនអាក្រក់ ។ - **បោតក** ចុំ. កូនកំណាច, កូនកាច, កូនអាក្រក់ ។ - **ហត្ថី** ចុំ. ដំរីកំណាច, ដំរីកាច ។ - **ហត្ថិបោតក** ចុំ. កូននៃដំរីកាច, -កាច, -ដំរីកាច ។

ទុដ្ឋបេន្ត គុ. [ទុ+ឋប+អ, អ>ឯ+អន្ត] កាលតាំងទុកមិនល្អ, កាលទុកដាក់មិនល្អ ។

ទុតិយ ចូ.សំ. [ទ្វិ>ទុ+តិយ] ទីពីរ, គំរប់ពីរ ។ - **គាថា** ៩. គាថាទីពីរ, -គំរប់ពីរ ។ -**ជ្ឈាន** នថុំ. ឈានទីពីរ, -គំរប់ពីរ ។ - **តតិយអត្ត-**

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ភាវ ពុំ. អត្តភាពទីពីរនិងអត្តភាពទីបី ។ - ទិវស ពុំ, នពុំ. ថ្ងៃទីពីរ, -គំរប់ពីរ ។ - បាទវិក្ខេប ពុំ. កិ.ឈានទៅនៃជើង (ជំហាន) ទីពីរ, -គំរប់ពីរ ។ - ផល នពុំ. ផលទីពីរ, គំរប់ពីរ ។ - មាស ពុំ. ខែទីពីរ, គំរប់ពីរ ។ - វារ ចំ. វារៈ (លើក, វេន) ទីពីរ, -គំរប់ពីរ ។ - សទ្ទ ពុំ. សំឡេង (សូរ) ទីពីរ, -គំរប់ពីរ ។ - សាវកដ្ឋាន នពុំ. ទីនៃសាវកទីពីរ, -គំរប់ពីរ ។

ទុតិយាសន នពុំ. [ទុតិយ+អាសន] អាសនៈទីពីរ, -គំរប់ពីរ ។

ទុទ្ទទ គុ. [ទុ+ទា-ទា+អ] គឺ...ឱ្យបានដោយលំបាក, -ដោយកម្រ; វិ. ធុរភ្ទេន ធជិយតីតិ> ធុទ្ធធោ ។

ទុទ្ទម គុ. [ទុ+ទម+ខ] (ជន) គឺបុគ្គលទូន្មានបានដោយលំបាក, -ដោយកម្រ; វិ. ធុដ្ឋ ធមិយតេតិ> ធុទ្ធធោ ។

ទុទ្ទស គុ. [ទុ+ទិស+ខ] (ទោស) គឺបុគ្គលឃើញបានដោយលំបាក, -ដោយកម្រ; វិ. ធុដ្ឋ ធស្សិយតេតិ> ធុទ្ធសំ ។

ទុទ្ទិដ្ឋិ គុ. [ទុ+ទិដ្ឋិ] មានទិដ្ឋិអាក្រក់, មានកិ.ឃើញអាក្រក់ ។

ទុន្និក្ខិត្ត គុ. [ទុ+និក្ខិត្ត] គឺ...ទុកមិនល្អហើយ, គឺ...ទុកដាក់មិនល្អហើយ ។

ទុន្និគ្គហ គុ. [ទុ+និគ្គហ] គឺបុគ្គលសង្កត់សង្កិនបានដោយលំបាក, គឺ...ផ្ចាញ់ផ្ចាល់បានដោយលំបាក, -ដោយកម្រ; វិ. ធុក្ខេន និគ្គហោ> ធុន្និគ្គហោ ។

ទុន្និវត្ថ គុ. [ទុ+និវត្ថ] គឺ...ស្លៀកមិនល្អហើយ, គឺ...ស្លៀកអាក្រក់

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ហើយ, គឺ...ស្លៀកមិនស្រួលហើយ ។ - ទុប្បារុតទស្សន នថុំ. កិ.ឬការសំដែង (បង្ហាញ) នូវសំពត់ដែលខ្លួនស្លៀកមិនល្អហើយ និងសំពត់ដែលខ្លួនដណ្ដប់មិនល្អហើយ ។

ទុន្និវារយ គុ. [ទុ+និ+វរ+ណ្យ] គឺ...គប្បីហាមបានដោយលំបាក, -ដោយកម្រ; គឺ...ឃាត់បានដោយលំបាក, -ដោយកម្រ ។

ទុប្បញ្ញ គុ. [ទុ+បញ្ញា] អ្នកមានបញ្ញាអាក្រក់, អ្នកឥតបញ្ញា ។ - កម្ម នថុំ. កម្មនៃបុគ្គលអ្នកមានបញ្ញាអាក្រក់, -អ្នកឥតបញ្ញា ។ - តេជ ថុំ. តេជះនៃ... ។

ទុប្បដិហតញ្ញាណ គុ. [ទុប្បដិហត+ញាណ] អ្នកមានញាណ (បញ្ញា) គឺអ្វីនីមួយខ្ទាំងខ្ទប់មិនបានហើយ, -បៀតបៀនតបមិនបានហើយ ។

ទុប្បដ្ដចីវរ នថុំ. [ទុប្បដ្ដ+ចិវរ] ចីវរមានពីរជាន់, មានផ្ទាំងពីរ (ទុប្បដ្ដ<ទ្វិ>ទុ+បដ្ដ) ។

ទុប្បដិបន្ន គុ. [ទុ+បដិ+បទ+ត] គឺបុគ្គលដើរទៅបានដោយលំបាក, -ដោយកម្រ; ដែលបុគ្គលប្រតិបត្តិមិនល្អហើយ ។

ទុប្បព្វជ្ជា ឥ. [ទុ+បព្វជ្ជា] កិ.បួសបានដោយលំបាក, -ដោយកម្រ (កន្លែងខ្លះប្រើជា នថុំ. ក៏មាន) ។

ទុប្បមុញ្ច គុ. [ទុ+បមុញ្ច] គឺ...ស្រាយ (ដោះ) បានដោយលំបាក, -ដោយកម្រ ។

ទុប្បរាមដ្ឋ គុ. [ទុ+បរាមដ្ឋ] គឺបុគ្គលពាល់ត្រូវ (ស្ទាបអង្អែល, ចាប់,

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

កាន់) មិនល្អហើយ ។

ទុប្បូរណត្ថ បុំ. [ទុប្បូរណ+អត្ថ] អត្ថគឺកិ.បំពេញបានដោយលំបាក, .ដោយកម្រ, សេចក្តីគឺ...ឱ្យពេញបានដោយកម្រ ។

ទុប្បូរ គុ. [ទុ+បុរ+ណ] គឺយកវាសឱ្យពេញបានដោយលំបាក, គឺ...បំពេញបានដោយកម្រ, .ដោយលំបាក ។

ទុព្វច គុ. [ទុ+វច+ខ] (ជន) ដែលគេស្តីថាបានដោយកម្រ, ដែលគេប្រដៅបានដោយកម្រ (មនុស្សពិបាកប្រដៅ); វិ. **ទុក្ខំ វុច្ចតីតិ> ទុព្វចោ; ទុក្ខេន វុច្ចតីតិ វា> ទុព្វចោ** ។ . **ភាវ** បុំ. ភាវៈនៃ...ជាអ្នកគឺគេប្រដៅបានដោយកម្រ ។ . **ភិក្ខុ** បុំ. ភិក្ខុ គឺ...ប្រដៅបានដោយកម្រ ។

ទុព្វណ្ណ គុ. [ទុ+វណ្ណ] មានពណ៌អាក្រក់ មានពណ៌គឺទោសប្រទូស្តហើយ; **ទុដ្ឋោ វណ្ណោ យស្ស សោ> ទុព្វណ្ណោ** ។

ទុព្វល គុ. [ទុ+ពល] មានកម្លាំងគឺទោសប្រទូស្តហើយ, មានកម្លាំងខ្សោយ, មានកម្លាំងថយ (ខ្សោយកម្លាំង); វិ. **ទុដ្ឋំ ទុដ្ឋំ វា ពលំ យស្ស សោ> ទុព្វលោ** ។ . **កិលេសមារ** បុំ. មារគឺកិលេសមានកម្លាំងខ្សោយ ។ . **ទណ្ឌក** នបុំ. កំណាត់ឈើមានកម្លាំងខ្សោយ ។ . **ភាវ** បុំ. ភាវៈនៃ...ជា...មានកម្លាំងខ្សោយ, ទុព្វលភាព ។ . **អស្ស** បុំ. សេះមានកម្លាំងខ្សោយ, សេះមានកម្លាំងគឺទោសប្រទូស្តហើយ ។

ទុព្វិធ គុ. [ទ្វិ>ទុ+វិធ] មានប្រការៈពីរ (មានពីរយ៉ាង); វិ. **ទ្វេ វិធា**

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ទុ

បការា អស្សាតិ> ទុព្វិធោ ។ ប្រើជា "ទុវិធោ" ត្រូវផង ។

ទុព្វិនីត គុ. [ទុ+វិ+នី+ត] អ្នកគឺបុគ្គលទូន្មានបានដោយលំបាក, -ដោយកម្រ (មនុស្សពិបាកទូន្មាន); វិ. ទុក្ខេន វិនីតោតិ> ទុព្វិនីតោ ។

ទុព្វុដ្ឋិកា ឥ. [ទុ+វុដ្ឋិ+ក] ភ្លៀងអាក្រក់, ភ្លៀងមិនស្រួល, (ភ្លៀងតិច) ។

ទុព្ភាមិ កិ. [ទុព្ភ+អ+មិ.វ.] ប្រទូស្ត, បៀតបៀន ។

ទុព្ភិក្ខ គុ. [ទុ+ភិក្ខា] មានភិក្ខា (បាយ) គឺបុគ្គលបានដោយលំបាក, -ដោយក្រ (ទុរភិក្ស); វិ. ទុល្លភា ភិក្ខា យស្មិំ សោ> ទុព្ភិក្ខោ ។ - កាលេ ចុំ. កាលមានបាយគឺបុគ្គលបានដោយក្រ, កាលនៃ...មានបាយគឺ... ។ - ភយំ នពុំ. ភ័យគឺទុរភិក្ស, ភ័យកើតអំពីទុរភិក្ស, ភ័យគឺភិក្ខាដែលបុគ្គលបានដោយលំបាក, -ដោយកម្រ, ភ័យកើតអំពីភិក្ខាដែល... ។

ទុព្ភី ចុំ. [ទុព្ភ+ណី] អ្នកប្រទូស្ត; វិ. ទុព្ភតីតិ> ទុព្ភី ។ - ភាវ (១) ចុំ. ភាវៈនៃ...ជាអ្នកប្រទូស្ត ។

ទុព្ភោជន នពុំ. [ទុ+ភោជន] ភោជនអាក្រក់, ភោជនមិនល្អ, ភោជនគឺទោសប្រទូស្តហើយ ។ - ទុក្ខសេយ្យា ឥ. ភោជនមិន

---

(១) សព្ទជា « ភាវការន្ត ឬ ឧការន្ត ចុំ. » កាលបើរួមចូលជាបទសមាស ត្រូវ « វស្ស ល្បា> ដី, ឱ>ឱ »

ល្អនិងកិ.ដេកមិនល្អ, ភោជនអាក្រក់និងដំណេកនាំមកនូវទុក្ខ ។

ទុព្ភិក្ខ ចុំ. [ទុ+ភិក្ខ+ក ឬ ទុព្ភិក្ខ+ណិក] មានជាន់ពីរ ឬប្រកបដោយជាន់ពីរ; វិ. **ទ្វេ ភូមិយោ អស្សាតិ> ទុភូមិកំ; ទុភូមិយា និយុត្តំ ឋា> ទុភូមិកំ** ។

ទុម ចុំ. [ទុ+ម] (សភាវៈ) ដែលជនកាត់ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់កិច្ចមានសម្ភារៈ (គ្រឿង ឬ គ្រឿងប្រុង) របស់ផ្ទះជាដើម (ឈើ, ដើមឈើ); វិ. **ទុនីយតិ គេហសម្ភារាធិអត្ថាយ ហីសិយតិ ឆិន្និយតីតិ> ទុមោ** ។ល។

ទុម្មន គុ. [ទុ+មន] អ្នកមានចិត្តគឺទោសប្រទូស្តហើយ ឬមានចិត្តអាក់អន់, មានចិត្តអាក្រក់; វិ. **ទុដ្ឋោ មនោ យស្ស សោ> ទុម្មនោ, ទុដ្ឋុ មនោ ឯកស្សាតិ ឋា> ទុម្មនោ** ។

ទុម្មេធ គុ. [ទុ+មេធា] អ្នកមានប្រាជ្ញាគឺទោសប្រទូស្តហើយ (អ្នកឥតប្រាជ្ញា, មនុស្សល្ងង់, មនុស្សខ្លៅ); វិ. **ទុដ្ឋា មេធា យស្ស សោ> ទុម្មេធោ** ។ . **បុគ្គល** ចុំ. បុគ្គលអ្នកឥតប្រាជ្ញា, បុគ្គលខ្លៅ ។

ទុម្មេធី ចុំ. [ទុម្មេធា+ឦ] អ្នកមានប្រាជ្ញាជាគ្រឿងកំចាត់បង់នូវកិលេសគឺទោសប្រទូស្តហើយ, អ្នកមានប្រាជ្ញាជាគ្រឿងកំចាត់បង់នូវកិលេសដ៏អាក្រក់; វិ. **ទុម្មេធា យស្ស អត្ថីតិ> ទុម្មេធី** ។

ទុម្មោចយ គុ. [ទុ+មុច+ណ្យ] គឺបុគ្គលគប្បីស្រាយ (.ដោះ, .រួច) បានដោយលំបាក, .ដោយកម្រ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ទុម្មោចយំ [ទុម្មោចយន្ត+សិ.វិ, ផ្លាស់ ន្ត និង សិ.វិ.>អំ] កាលស្រាយ, (.ដោះ, .រួច) បានដោយលំបាក, .ដោយកម្រ ។

ទុយ្យុត្តសុយុត្តក គុ. [ទុយ្យុត្ត+សុយុត្ត+ក] កម្មគឺបុគ្គលគប្បីប្រកបអាក្រក់ហើយនិងកម្មគឺបុគ្គលប្រកបល្អហើយ (ទុយ្យុត្ត<ទុ+យុជ+ត) ។

ទុយ្ហមាន គុ. [ទុហ+យ+មាន] គឺបុគ្គលកាលរីត, .កំពុងរីត ។

ទុរក្ខ គុ. [ទុ+រក្ខ+ខ] (ទ្វារ) គឺបុគ្គលរក្សាបានដោយកម្រ ។ . ត្តិ នបុំ. ភាវៈនៃ...នោះជា...គឺបុគ្គលរក្សាបានដោយកម្រ ។

ទុរច្ចយ គុ. [ទុ+អតិ+ឥ+ខ, ចុះរ.អា.] បុគ្គលប្រព្រឹត្តកន្លងបានដោយលំបាក, .ដោយកម្រ; គឺបុគ្គលឱ្យប្រព្រឹត្តកន្លងបានដោយលំបាក, .ដោយកម្រ ។

ទុរតិក្កម គុ. [ទុ+អតិ+កម+ខ, ចុះរ.អា.] គឺ...ឈានកន្លងបានដោយលំបាក, .ដោយកម្រ; គឺ...ប្រព្រឹត្តកន្លងបានដោយលំបាក, .ដោយកម្រ ។

ទុរន្វយ គុ. [ទុ+អនុ+ឥ ឬអយ+ខ, ចុះរ.អា.] គឺ...ទៅតាមបានដោយលំបាក, .ដោយកម្រ; គឺ...ប្រព្រឹត្តទៅតាមបានដោយលំបាក, .ដោយកម្រ ។ ប្រើជា « ទុន្នយ » ក៏មាន ។

ទុរភិរម គុ. [ទុ+អភិ+រម+ខ,ចុះរ.អា.] គឺ...ត្រេកអរចំពោះបានដោយសលំបាក, .ដោយកម្រ, គឺ...រីករាយសប់បានដោយ... ។

ទុរម គុ. [ទុ+រម+ខ] គឺ...ត្រេកអរបានដោយកម្រ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ទុរាចារ គុ. [ទុ+អាចារ, ចុះរ.អា.] អ្នកមានមារយាទអាក្រក់; វិ. ទុ **អាចារោ យស្ស សោ> ទុរាចារោ** ។

ទុរាចារបរិវុត គុ. [ទុរាចារ+បរិវុត] អ្នកគឺបុគ្គលមានអាចារៈអាក្រក់ចោមរោមហើយ, អ្នកគឺភិក្ខុមានមារយាទអាក្រក់ចោមរោមហើយ ។

ទុរាវាស គុ. [ទុ+អាវាស, ចុះរ.អា.] មានកិ.នៅគ្រប់គ្រងបានដោយលំបាក, -ដោយកម្រ; វិ. **ទុក្ខំ អាវាសោ ឯតេសន្តិ> ទុរាវាសា** ។

ទុល្លភ គុ. [ទុ+លភ+ខ] កិ.បានដោយក្រ ឬ (វត្ថុ) ដែល...បានដោយក្រ; វិ. **ទុក្ខេន ទុក្ខេន វា លព្ភតេតិ** (១)> **ទុល្លភំ** ។ - ពា ន. ភាវៈនៃ...នោះជា...គឺបុគ្គលបានដោយលំបាក, -ដោយកម្រ ។ - **ឧប្បាទ** ចុំ. កិ.កើតឡើងនៃ...គឺ...បានដោយកម្រ ។

ទុវិជាត គុ. [ទ្វិ>ទុ+វិ+ជន, ជន>ជា+ត ឬទ្វិ+វិជាត] អ្នកកើតហើយអស់វារៈពីរដង, អ្នកសម្រាលកូនហើយ អស់វារៈពីរលើក; វិ. **ទ្វេ វារេ វិជាយីតិ> ទុវិជាតា; ទ្វិក្ខត្តុំ វា វិជាតា> ទុវិជាតា** ។

ទុស្ស នចុំ. [ទុ+ស, ស>ស្ស] សំពត់ វិ. **ទុរូបំ អសតិ ខេបេតីតិ វា> ទុស្សំ** ។

ទុស្សកោដ្ឋាគារ នចុំ. [ទុស្ស+កោដ្ឋាគារ] ឃ្លាំងនៃសំពត់, ឃ្លាំងជាទី

---
១ ចងប្រកបដោយកិតកិរិយាជា « លភិតព្វំ » វិញក៏បាន ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ទុកនូវសំពត់, ឃ្លាំងសម្រាប់ដាក់នូវសំពត់, ឃ្លាំងដ៏ពេញដោយសំពត់ (សមាសនេះវេលាចងវិគ្គហៈ ត្រូវដាក់បាលីជាបទគុណត្រង់កណ្ដាល ដែលប្រែថា «ជាទីទុក, សម្រាប់ដាក់, ដ៏ពេញ» មកផង) ។

- **តេលកោដ្ឋាគារ** នចុំ. ឃ្លាំងនៃសំពត់និងឃ្លាំងនៃប្រេង, ឃ្លាំងដាក់នូវសំពត់និងឃ្លាំងដាក់នូវប្រេង ។

ទុស្សគ្គហណមង្គល នចុំ. [ទុស្ស+គហណ+មង្គល] មង្គលជាទីកាន់យកនូវសំពត់, មង្គលគឺបុគ្គលគប្បីធ្វើក្នុងកាលជាទីកាន់យកនូវសំពត់, -ជាទីស្លៀកនូវសំពត់ ។

ទុស្សណ្ឋាបិត គុ. [ទុ+សំ+ឋា+ណាបេ+ឥ_អា.+ត] គឺបុគ្គលឱ្យតាំងទុកព្រមហើយបានដោយលំបាក, គឺ....ឱ្យទុកដាក់បានដោយលំបាក ។

ទុស្សតិ កិ. [ទុស+យ+តិ_វ.] ប្រទូស្ត ។

ទុស្សទ្ទ គុ. [ទុ+សទ្ទ] មានសំឡេងអាក្រក់ ។

ទុស្សន្ត ចុំ. [ទុស្ស+អន្ត] ទីបំផុតនៃសំពត់, ជាយនៃសំពត់ ។

ទុស្សយុគ នចុំ. [ទុស្ស+យុគ] គូនៃសំពត់ ។

ទុស្សវនីយ គុ. [ទុ+សុ+អនីយ] គឺ...គប្បីស្ដាប់ ឬឮបានដោយលំបាក, -ដោយកម្រ ។

ទុស្សស្ស គុ. [ទុ+សស្ស] មានសំទូងអាក្រក់, មានសំទូងគឺបុគ្គលបានដោយក្រ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ទុស្សីល គុ. [ទុ+សីល] អ្នកមានសីលតីទោសប្រទូស្តហើយ (អ្នកទ្រុស្តសីល); វិ. **ទុដ្ឋំ សីលំ យស្ស សោ> ទុស្សី-លោ** ។ អ្នកមិនមានសីល ឬ អ្នកឥតសីល; វិ. **នត្ថិ សីលំ យស្ស សោ> ទុស្សីលោ** ។ . **ការណៈ** នថុំ. ហេតុនៃ... មានសីលតីទោសប្រទូស្តហើយ, ហេតុនៃ ....អ្នកមិនមានសីល ។ . **តេជ** ថុំ. តេជះនៃ...។ . **ភាវ** ថុំ. ភាវៈនៃ... ។

ទុស្សីល្យ នថុំ. [ទុស្សីល+ណ្យ] ភាវៈនៃ...អ្នកមានសីលតីទោសប្រទូស្តហើយ, ភាវៈនៃ...អ្នកមិនមានសីល, ភាវៈនៃបុគ្គលទ្រុស្តសីល; វិ. **ទុស្សីលស្ស ភាវោ> ទុស្សីល្យំ** ។

ទុស្សុត គុ. [ទុ+សុ+ត] តី...ឮអាក្រក់ហើយ, -ឮមិនល្អហើយ, -ស្តាប់មិនល្អហើយ ។

ទុហិត្វា អ. [ទុហ+ធ.អា.+ត្វា] រីតហើយ, ច្របាច់ហើយ, ច្បូតហើយ ។

ទូត ថុំ. [ទុ+ត] ជនដែលគេប្រើទៅ ឬ ជនដែលគេបញ្ជូនទៅ (ទូត, អ្នកបំរើ) ។

ទូរ គុ. [ទុ+អរ+អ(១)] ឆ្ងាយ, ទីឆ្ងាយ (វិ. **ទុក្ខេន អរតិ យំ តំ> ទូរំ**) ។

ទូរង្គម គុ. [ទូរំ+គម+អ] (ចិត្ត) ទៅកាន់ទីឆ្ងាយ, ទៅកាន់អារម្មណ៍ដ៏ឆ្ងាយ; វិ. **ទូរំ គច្ឆតីតិ> ទូរង្គមំ** ។

---

១ ក្នុង យ. វភិ ថា « ទុ+ឧរប្បច្ច័យ » ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ទូរដ្ឋាន នចុំ. [ទូរ+ឋាន] ទីដ៏ឆ្ងាយ ។

ទូរតរ គុ. [ទូរ+តរ] ឆ្ងាយជាង, ឆ្ងាយដោយវិសេស ។

ទូរតោ អ.ស. [ទូរ+តោ] អំពីទីឆ្ងាយ, អំពីចម្ងាយ ។

ទូរភាវ ចុំ. [ទូរ+ភាវ] ភាវៈនៃ...នោះជា...ឆ្ងាយ ។

ទូសេតុំ អ. [ទុស+ណេ+តុំ] ដើម្បីប្រទូស្ត ។

ទូសេន្តិ កិ. [ទុស+ណេ+អន្តិ-វ.] ប្រទូស្ត ។

ទូសេយ្យ កិ. [ទុស+ណេ+ឯយ្យ-ស.] គប្បីប្រទូស្ត ។

ទូសេសិ កិ. [ទុស+ណេ+ឮ-អជ្ជ, ចុះស-អា.] ប្រទូស្តហើយ ។

ទេតិ កិ. [ទា+អ+តិ-វ.] ឱ្យ, ប្រគេន, ថ្វាយ ។

ទេតុ កិ. [ទា+អ+តុ-ប.] ចូរឱ្យ,... ។

ទេថ កិ. [ទា+អ+ថ-ប.] ចូរឱ្យ,... ។

ទេន្ត គុ. [ទា+អ+អន្ត] កាលឱ្យ, កំពុងឱ្យ,... ។

ទេន្តិ កិ. [ទា+អ+អន្តិ-វ.] ឱ្យ....។

ទេម កិ. [ទា+អ+ម-វ.] ឱ្យ.... ។

ទេយ្យធម្ម ចុំ. [ទេយ្យ+ធម្ម] ទេយ្យធម៌, ធម៌គឺជនគប្បីឱ្យ; វិ. ធាតុពៀត> ធេយ្យោ; ធេយ្យោ ធម្មោ> ធេយ្យធម្មោ (បានដល់វត្ថុ១០ យ៉ាងមានបាយឬចំណីជាដើម) ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ទេវ ពុ. [ទិវ+ណ] អ្នកលេងដោយអារម្មណ៍ មានកាមគុណជាដើម (ទេវតា, ភ្លៀង); វិ. ***ទិព្វន្តិ កាមគុណេហិ កីឡន្តីតិ> ទេវា*** ។

ទេវកុមារ ពុ. [ទេវ+កុមារ] កុមារនៃទេវតា, កុមារដូចជាទេវតា ។

ទេវកុល នពុ. [ទេវ+កុល] ត្រកូលនៃទេវតា, ខ្ទមនៃទេវតា ។

ទេវគណបរិវុត គុ. [ទេវគណ+បរិវុត] គឺពួកនៃទេវតាចោមរោមហើយ, គឺក្រុមនៃទេវតាចោមរោមហើយ; វិ. ***ទេវានំ គណោ> ទេវគណោ; ទេវគណេន បរិវុតោ> ទេវគណបរិវុតោ*** ។

ទេវចារិក នពុ. [ទេវ+ចារិក] ទីជាទីត្រាច់ទៅនៃទេវតា, ទីជាទីត្រាច់ទៅក្នុងទេវលោក, ចារិកនៃទេវតា ។

ទេវច្ឆរា ឥ. [ទេវ+អច្ឆរា] ស្ត្រីអប្សរនៃទេវតា, នាងអប្សរនៃទេវតា ។

- **បដិភាគ** គុ. មានចំណែកប្រៀបដោយស្ត្រីអប្សរនៃទេវតា ។

ទេវតា ឥ. [ទេវ+តា.ស.] ទេវតា (***ទេវោ ឯវ> ទេវតា***) ។

- **អានុភាវ** ពុ. អានុភាពនៃទេវតា ។

ទេវត្ត នពុ. [ទេវ+ត្ត] ភាវៈនៃទេវតា, ភាវៈនៃ...ជាទេវតា ។

ទេវទណ្ឌ ពុ. [ទេវ+ទណ្ឌ] អាជ្ញានៃទេវតា ។

ទេវទត្ត អ.ន. ភិក្ខុឈ្មោះទេវទត្ត, សក្យៈឈ្មោះទេវទត្ត ។ - **បក្ខិក** គុ. អ្នកប្រព្រឹត្តទៅក្នុងពួកនៃភិក្ខុឈ្មោះទេវទត្ត ឬអ្នកគប់រកនូវពួក

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

នៃភិក្ខុឈ្មោះទេវទត្ត; វិ. ទេវទត្តបក្ខេ ចរតីតិ> ទេវទត្តបក្ខិកោ, ទេវទត្តបក្ខេ ភវតីតិ វា> ទេវទត្តបក្ខិកោ ។

ទេវទត្តិយធន នបុំ. [ទេវទត្តិយ+ធន] ទ្រព្យដែលទេវតាឱ្យហើយ, ទ្រព្យដែលព្រះសម្មតិទេពប្រទានហើយ (ទេវទត្តិយ<ទេវ+ទិន្ន, ផ្លាស់ ទិន្ន>ទត្ត ឬ ទត្តិយ) ។

ទេវទូត បុំ. [ទេវ+ទូត] ទេវទូត, ទូតនៃទេវតា, បំរើនៃទេវតា ។ **- សុត្តន្ត** នបុំ. ទេវទូតសូត្រ ។

ទេវធម្ម បុំ. [ទេវ+ធម្ម] ទេវធម៌, ធម៌របស់ទេវតា, ធម៌ដែលទេវតាប្រព្រឹត្តហើយ ។ **- ជានក** គុ. អ្នកដឹងនូវទេវធម៌, អ្នកចេះនូវទេវធម៌; វិ. ទេវធម្មេ ជានាតីតិ> ទេវធម្មជានកោ ។

ទេវធីតា ឥ. [ទេវ+ធីតា] ទេវធីតា, ធីតានៃទេវតា ។

ទេវនគរទ្វារ នបុំ. [ទេវនគរ+ទ្វារ] ទ្វារនៃនគរនៃទេវតា, -នៃទេវនគរ ។

ទេវនគរាភិមុខ គុ. [ទេវនគរ+អភិមុខ] មានមុខឆ្ពោះទៅកាន់ទេវនគរ, មានមុខចំពោះទៅកាន់ទេវនគរ, មានមុខសំដៅទៅកាន់នគរនៃទេវតា ។

ទេវបរិសា ឥ. [ទេវ+បរិសា] បរិស័ទគឺទេវតា, ទេវតាជាបរិស័ទ, បរិស័ទនៃទេវតា ។

ទេវបុត្ត បុំ. [ទេវ+បុត្ត] ទេវបុត្រ, បុត្រនៃទេវតា ។ **- មារ** បុំ. មារ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

គឺទេវបុត្រ ។

ទេវមនុស្ស ចុំ. [ទេវ+មនុស្ស] ទេវតានិងមនុស្ស ។ - **សម្បត្តិ** ឥ. សម្បត្តិនៃទេវតានិងមនុស្ស ។ - **អាទិភេទ** គុ. ផ្សេងដោយជនមានទេវតានិងមនុស្សជាដើម, មានជនមានទេវតានិងមនុស្សជាដើមជាប្រភេទ ។

ទេវមារព្រហ្មនាគសុបណ្ណាទិ គុ. [ទេវ...+អាទិ] (សត្វ) មានទេវតានិងមារ និងព្រហ្ម និងនាគ និងគ្រុឌជាដើម ។

ទេវរជ្ជសិរីធរ គុ. [ទេវរជ្ជសិរី+ធរ+អ] អ្នកទ្រទ្រង់នូវសិរីគឺភាវៈនៃខ្លួនជាស្ដេចនៃទេវតា; វិ. **រញ្ញោ (អត្តនោ) ភាវោ> រជ្ជំ; ទេវានំ រជ្ជំ> ទេវរជ្ជំ; ទេវរជ្ជំ ឯវ សិរី> ទេវ-រជ្ជសិរី, ទេវរជ្ជសិរី ធារេតីតិ> ទេវរជ្ជសិរីធរោ** ។

ទេវរាជ ចុំ. [ទេវ+រាជ] ទេវរាជ, ស្ដេចនៃទេវតា, ទេវតាជាស្ដេច ។

ទេវលោក ចុំ. [ទេវ+លោក] ទេវលោក, លោកជាទីនៅនៃទេវតា ។ - **ព្រហ្មលោកសម្បត្តិ** ឥ. សម្បត្តិក្នុងទេវលោកនិងព្រហ្មលោក ។ - **សិរី** ឥ. សិរីក្នុងទេវលោក ។

ទេវវណ្ណ ចុំ. [ទេវ+វណ្ណ] ភេទនៃទេវតា; គុ. មានភេទដូចជាភេទនៃទេវតា វិ. **ទេវានំ វណ្ណោ> ទេវវណ្ណោ; ទេវវណ្ណោ ឥវ វណ្ណោ យស្ស សោ> ទេវ-វណ្ណោ** ។

ទេវសន្និបាត ចុំ. [ទេវ+សន្និបាត] សន្និបាតនៃទេវតា, ការជួបជុំនៃ....,

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ការប្រជុំនៃ.... (សន្និបាត <សំ+និ)+បត+ណ = ការធ្លាក់ចុះព្រម, ការប្រជុំ) ។

ទេវសភា ឥ. [ទេវ+សភា] ទេវសភា, សភារបស់ទេវតា, (សាលឬរោង) ជាទីប្រជុំពោលនៃទេវតា ឬជាទីពោលមួយអន្លើនៃទេវតា; វិ. **សទ្ធម្ម ភាសន្តិ ឯត្ថាតិ> សភា; សហ ភាសន្តិ ឯត្ថាតិ វា> សភា; ទេវានំ សភា> ទេវសភា** ។

ទេវសមាគម ពុំ. [ទេវ+សមាគម] សមាគមនៃទេវតា, កិ.មកព្រមនៃទេវតា, កិ.ជួបជុំនៃទេវតា, កិ.ប្រជុំនៃទេវតា, ជាទីប្រជុំនៃទេវតា ។

ទេវសង្ឃ ពុំ. [ទេវ+សង្ឃ] ពួកនៃទេវតា, ក្រុមនៃ... ។

ទេវសិក គុ. [ទិវស+ណិក] (កាល) ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងថ្ងៃ (រាល់ថ្ងៃៗ, សព្វថ្ងៃៗ ឬរាល់ៗថ្ងៃ, សព្វៗថ្ងៃ); វិ. **ទិវសេ វត្តតីតិ> ទេវសិកោ** ។

ទេវសិរី ឥ. [ទេវ+សិរី] សិរីនៃទេវតា ។

ទេវហិតព្រាហ្មណ ពុំ. [ទេវហិត+ព្រាហ្មណ] ព្រាហ្មណ៍ឈ្មោះទេវហិតៈ ។ - **វត្ថុ** នបុំ. រឿងនៃព្រាហ្មណ៍ឈ្មោះទេវហិតៈ ។

ទេវាតិទេវ ពុំ. [ទេវ+អតិទេវ] ទេវតាកន្លងនូវទេវតា, ទេវតាក្រៃលែងជាងទេវតា ។

ទេវានមិន្ទ គុ. [ទេវានំ+ឥន្ទ] ជាធំជាងទេវតាទាំងឡាយ, ទេវរាជជាធំ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ជាងទេវតាទាំងឡាយ; វិ. ទេវានំ ឥន្ទោ> ទេវានមិន្ទោ ។

ទេវាសុរសង្គាម ពុំ. [ទេវាសុរ+សង្គាម] សង្គ្រាមនៃទេវតានិង អសុរ ។

ទេវិន្ទ គុ. [ទេវ+ឥន្ទ] ជាធំជាងទេវតា, ទេវរាជជាធំជាងទេវតា ។

ទេវិស្សរិយាទិ គុ. [ទេវិស្សរិយ+អាទិ] មានឥស្សរិយយសនៃទេវតា ជាដើម ។

ទេវោរោហណ នពុំ. [ទេវ+ឱរោហណ] កាលជាទីចុះចាកទេវតា, ‑ចាកទេវលោក ។ ‑ សមាគម ពុំ. កិ.ប្រជុំក្នុងកាលជាទីចុះចាក ទេវលោក ។

ទេសនា ឥ. [ទិស+យុ+អា.ឥ.] កិ.សំដែង ឬ (វាចា) ជាគ្រឿង សំដែង; វិ. ទេសិយតេតិ> ទេសនា; ទេសេតិ ឯកាយាតិ ចា> ទេសនា ។

ទេសនាកុសលតា ឥ. [ទេសនាកុសល+តា] ភាវៈនៃ...នោះជា អ្នកឈ្លាសក្នុងទេសនា, ‑ក្នុងការសំដែង; វិ. ទេសនាយំ កុស‑ លោ> ទេសនាកុសលោ; តស្ស ភាវោ> ទេសនា‑ កុសលតា ។

ទេសនាធម្ម ពុំ. [ទេសនា+ធម្ម] ទេសនាធម៌, ធម៌គឺទេសនា, ធម៌គឺ វាចាជាគ្រឿងសំដែង (បាលីនេះកន្លែងខ្លះប្រើជា«នពុំ.») ក៏មាន ។

ទេសនានុគត គុ. [ទេសនា+អនុគត] ដែលទៅតាមហើយនូវ ទេសនា, ប្រព្រឹត្តទៅតាមនូវទេសនា ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ទេសនានុសារ ចុំ. [ទេសនា+អនុសារ] កិ.រលឹកតាមនូវទេសនា, កិ. ស្តូងតាមនូវទេសនា, លំអាននៃទេសនា (**អនុសារ**<អនុ+សរ+ណ) ។

ទេសនាបរិយោសាន នចុំ. [ទេសនា+បរិយោសាន] (កាល) ជាទីប្រជុំចុះជុំវិញនៃទេសនា, ជាទីចប់នៃទេសនា, អវសាននៃទេសនា ។

ទេសនាមត្ត គុ. [ទេសនា+មត្ត] ត្រឹមតែទេសនា, គ្រាន់តែជាទេសនា ។

ទេសនាវសាន នចុំ. [ទេសនា+អវសាន] (កាល) ជាទីបំផុតចុះនៃទេសនា, ជាទីចប់នៃទេសនា, អវសាននៃទេសនា ។

ទេសនាវិធិកុសលតា ឥ. [ទេសនាវិធិកុសល+តា] ភាវៈនៃ...នោះជាអ្នកឈ្លាសក្នុងវិធីនៃទេសនា, -ក្នុងបែបនៃទេសនា ។

ទេសនាសីស នចុំ. [ទេសនា+សីស] ជាប្រធាននៃទេសនា ។ **- មត្ត** គុ. គ្រាន់តែជាប្រធាននៃទេសនា ។

ទេសយតោ គុ. [ទេសយន្ត+ស.វិ, ផ្លាស់ ន្ត+ស.វិ.>តោ] កាលសំដែង, កំពុងសំដែង ។

ទេសយិត្វា កិ. [ទិស+ណយ+ត្វា.អជ្ជ.] សំដែងហើយ, បង្ហាញហើយ ។

ទេសិត គុ. [ទិស+ឥ.អា.+ត] គឺ...សំដែងហើយ ។ **- ដ្ឋាន** នចុំ. ទីនៃធម៌គឺ...សំដែងហើយ ។ **- ធម្ម** ចុំ. ធម៌គឺ...សំដែងហើយ, ។ **- និយាម** ចុំ. ចំនងនៃធម៌គឺ...សំដែងហើយ, លំអាននៃ...គឺ....សំដែងហើយ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ទុកនូវសំពត់, ឃ្លាំងសម្រាប់ដាក់នូវសំពត់, ឃ្លាំងដ៏ពេញដោយសំពត់ (សមាសនេះវេលាចងវិគ្គហៈ ត្រូវដាក់បាលីជាបទគុណត្រង់កណ្ដាល ដែលប្រែថា «ជាទីទុក, សម្រាប់ដាក់, ដ៏ពេញ» មកផង) ។

- តេលកោដ្ឋាគារ នថុំ. ឃ្លាំងនៃសំពត់និងឃ្លាំងនៃប្រេង, ឃ្លាំងដាក់នូវសំពត់និងឃ្លាំងដាក់នូវប្រេង ។

ទុស្សគ្គហណមង្គល នថុំ. [ទុស្ស+គហណ+មង្គល] មង្គលជាទីកាន់យកនូវសំពត់, មង្គលគឺបុគ្គលគប្បីធ្វើក្នុងកាលជាទីកាន់យកនូវសំពត់, -ជាទីស្លៀកនូវសំពត់ ។

ទុស្សណ្ឋាបិត គុ. [ទុ+សំ+ឋា+ណាបេ+ឥ_អា.+ត] គឺបុគ្គលឱ្យតាំងទុកព្រមហើយបានដោយលំបាក, គឺ....ឱ្យទុកដាក់បានដោយលំបាក ។

ទុស្សតិ កិ. [ទុស+យ+តិ_វ.] ប្រទូស្ត ។

ទុស្សទ្ទ គុ. [ទុ+សទ្ទ] មានសំឡេងអាក្រក់ ។

ទុស្សន្ត បុំ. [ទុស្ស+អន្ត] ទីបំផុតនៃសំពត់, ជាយនៃសំពត់ ។

ទុស្សយុគ នថុំ. [ទុស្ស+យុគ] គូនៃសំពត់ ។

ទុស្សវនីយ គុ. [ទុ+សុ+អនីយ] គឺ...គប្បីស្ដាប់ ឬឮបានដោយលំបាក, -ដោយកម្រ ។

ទុស្សស្ស គុ. [ទុ+សស្ស] មានសំទូងអាក្រក់, មានសំទូងគឺបុគ្គលបានដោយក្រ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ចុន្តិ៍ តប្តតិ ឯត្ថ កុសលាកុសលន្តិ> ទេហោ ។ -និស្សិត គុ. អាស្រ័យហើយក្នុងកាយ, -នូវរាងកាយ ។

ទេហិ កិ. [ទា+អ+ហិ-ប.] ចូរឱ្យ ។

ទោណមាបក ចុំ. [ទោណ+មា+ណាបេ+ណ្វុ] អ្នកវាល់ដោយទោណៈ; វិ. ទោណេន មាបេតីតិ> ទោណមាបកោ ។

ទោមនស្ស នចុំ. [ទុម្មន+ណ្យ] ភាវៈនៃបុគ្គលមានចិត្តតឹទោសប្រទូស្ត ហើយ, ភាវៈនៃ...មានចិត្តអាក្រក់, -មានចិត្តអាក់អន់ (ទោមនស្ស, សេចក្តីទោមនស្ស); វិ. ទុដ្ឋោ មនោ យស្ស សោ> ទុម្មនោ; ទុដ្ឋុ ចា មនោ យស្ស សោ> ទុម្មនោ; ទុម្មនស្ស ភាវោ> ទោមនស្សំ ។ -ប្បត្ត គុ. អ្នកដល់ហើយនូវទោមនស្ស, អ្នកមានទោមនស្សដល់ហើយ ។ -មត្ត គុ. ត្រាន់តែ ឬត្រឹមតែទោមនស្ស ។ -វូបសមនត្ថ ចុំ. ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់កិរិយាចូលទៅរម្ងាប់នូវទោមនស្ស ។ -សហគត គុ. ទៅមួយអន្លើដោយទោមនស្ស, ប្រព្រឹត្តទៅមួយអន្លើដោយទោមនស្ស, ប្រកបដោយទោមនស្ស ។

ទោវារិក គុ. [ទ្វារ+ណិក] (ជន) អ្នកប្រកបក្នុងទ្វារ; វិ. ទ្វារេ និយុត្តោ> ទោវារិកោ ។ -អ្នករក្សានូវទ្វារ (អ្នកចាំទ្វារ); វិ. ទ្វារំ រក្ខតីតិ> ទោវារិកោ ។ -បុត្ត ចុំ. កូននៃជនអ្នកប្រកបក្នុងទ្វារ ឬអ្នករក្សានូវទ្វារ ។

ទោស ចុំ. [ទុស+ណ] សេចក្តីប្រទូស្ត, កិ.ប្រទូស្ត (ទោសៈ); វិ. ទុស្សនំ> ទោសោ ។ (សភាវៈ) ដែលប្រទូស្តក្នុងអារម្មណ៍;

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

វិ. អារម្មណេ ទុស្សតីតិ> ទោសោ ។ - **កលិ** ចុំ. ទោសគឺទោសះ, សេចក្ដីអាក្រក់គឺទោសះ ។ - **គហ** ចុំ. កិ.ចាប់នៃទោសះ, អ្នកចាប់គឺទោសះ ។ - **ទុដ្ឋ** គុ. អ្នកគឺទោសះប្រទូស្ដហើយ ។ - **និស្សិត** គុ. អ្នកអាស្រ័យនូវទោសះ, អ្នកគឺទោសះអាស្រ័យហើយ ។ - **អន្តរ** គុ. មានក្នុងចន្លោះនៃទោសះ, មានក្នុងរវាងនៃទោសះ, មានទោសះជាចន្លោះ, មានទោសះជាហេតុ, មានទោសះជាខាងក្នុង ។ - **មហន្តតា** ឥ. ភាវៈនៃ...នោះជាអ្នកមានទោសះដ៏ធំ; វិ. **ទោសោ មហន្តោ យស្ស សោ> ទោសមហន្តោ; ទោសមហន្តស្ស ភាវោ> ទោស-មហន្តតា** ។ - **មោហមានាទិ** គុ. មានទោសះ និងមោហៈនិងមានះជាដើម ។ - **សម** គុ. ស្មើដោយទោសះ ។ - **សោធ-និក** ចុំ. ប្រយោជន៍ដល់កិ.ជំរះនូវទោសះ, -កិ.សំអាតនូវទោសះ ។

ទោសាភាវ ចុំ. [ទោស+អភាវ] កិ.មិនមាននៃទោសះ ។

ទោហឡ ចុំ. [ទ្វិ>ទោ+ហទយ, ហទយ>ហឡ] សេចក្ដីប្រាថ្នាដ៏វិសេស, សេចក្ដីប្រាថ្នាដ៏ប្លែក, ចំណង់ដ៏ប្លែក (អ. សុ.) ។ បើតាមរូបសព្ទនេះប្រែថា «ហឫទ័យពីរ» ។ ចូរមើលភាគ១ ។

ទោហឡិនី ឥ. [ទោហឡ+ឡ+ឥនី] អ្នកមានសេចក្ដីប្រាថ្នាដ៏ប្លែក; **វិ. ទោហឡោ យស្សា អត្ថីតិ> ទោហឡិនី** ។

ទ្វត្តឹស ប.សំ. [ទ្វិ+តឹស] សាមសិបដ៏លើសដោយពីរ (៣២); វិ. **ទ្វីហិ អធិកា តឹស> ទ្វត្តឹស** ។ - **មហាបុរិសលក្ខណ-បដិមណ្ឌិត** គុ. ប្រដាប់ចំពោះហើយដោយលក្ខណៈនៃមហា

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បុរស ៣២ ។ - **យុគ** នបុំ. គូនៃសំពត់សាដក ៣២ ។ - **យុគ-លទ្ធកាល** បុំ. កាលនៃគូនៃសំពត់សាដក ៣២ គឺខ្លួនបានហើយ, កាលនៃខ្លួនមានគូនៃសំពត់សាដក ៣២ បានហើយ ។ - **សុណិ-សា** ឥ. កូនប្រុសស្រី ៣២ នាក់ ។

ទ្វត្តិំសាការ បុំ. [ទ្វត្តិំស+អាការ] អាការៈ ៣២ ។ - **កម្មដ្ឋាន** នបុំ. កម្មដ្ឋានមានអាការៈ ៣២ ជាអារម្មណ៍, កម្មដ្ឋានគឺបណ្ឌិតកំណត់ហើយដោយអាការៈ ៣២ ។ - **បរិបូរ** តុ. ពេញជុំវិញដោយអាការៈ៣២, បរិបូរដោយ... ។ - **វំស** បុំ. អំណាចនៃអាការៈ ៣២ ។ - **សជ្ឈាយ** បុំ. កិ.ស្វាធ្យាយនូវអាការៈ ៣២ ។

ទ្វយ នបុំ. [ទ្វិ+ណ] ប្រជុំនៃពីរ, ប្រជុំនៃ...ពីរ (ទាំងពីរ); វិ. ទ្វិន្នំ សមូហោ> ទ្វយំ ។

ទ្វាទស ប.សំ. [ទ្វិ+ទស] ដប់ដ៏លើសដោយពីរ(១២); វិ. ទ្វីហិ អធិកា ទស> ទ្វាទស ។ - **នហុតបុរិស** បុំ. បុរសមាននហុត ១២ ជាប្រមាណ, បុរសមានម៉ឺន១២ជាប្រមាណ (១២ម៉ឺន) ។ - **នហុត** នបុំ. មានម៉ឺន១២ ជាប្រមាណ ។ - **មា-សិក** តុ. (កាល) ប្រកបដោយខែ ១២, មានខែ១២ជាប្រមាណ ។ - **យោជនដ្ឋាន** នបុំ. ទីមានយោជន៍១២ជាប្រមាណ ។ - **យោជនិក** តុ. ប្រកបដោយយោជន៍១២, មានយោជន៍១២ជាប្រមាណ ។ - **វស្ស** នបុំ. ឆ្នាំ ១២ ។ - **ហត្ថ** តុ. មានហត្ថ១២ជាប្រមាណ ។ - **អាយតន** នបុំ. អាយតនៈ១២ ។

ទ្វាទសម បូ. សំ. [ទ្វាទស+ម] ទី១២, គំរប់១២, ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ទ្វារ នថុំ. [ទ្វរ+អ] (វត្ថុ ឬសន្ទះ) ជាគ្រឿងបិទ (ទ្វារ); វិ. ទ្វារតិ សំវរតិ ឯតេនាតិ> ទ្វារំ ។ ម្យ៉ាងទៀត ទ្វារ<ទ្វិ+អរ+អ = ទីជាទីប្រព្រឹត្តទៅនៃសន្ទះទាំងពីរ; វិ. ទ្វេ កវាដានិ អរន្ត្យ-ត្រេតិ> ទ្វារំ ។ . កោដ្ឋក ថុំ. ស៊ុមនៃទ្វារ, ស៊ុមជិត ទ្វារ, ខ្លោងនៃទ្វារ ។ . កោដ្ឋកាភិមុខ គុ. អ្នកមានមុខឆ្ពោះទៅកាន់ស៊ុមនៃទ្វារ ។ . អដ្ដាលកយុត្ត គុ. ប្រកបដោយទ្វារនិងប៉ម ។ . អន្តរ នថុំ. ចន្លោះនៃទ្វារ, ខាងក្នុងនៃទ្វារ ។ . បាការាទិ គុ. (ទី) មានទ្វារនិងកំពែងជាដើម ។ . បាល ថុំ. អ្នករក្សានូវទ្វារ (នាយទ្វារ); វិ. ទ្វារំ បាលេតីតិ> ទ្វារបាលោ ។ . ពាហ មេនៃទ្វារ ។ . មជ្ឈ នថុំ. កណ្តាលនៃទ្វារ ។ . រក្ខិត គុ. មានទ្វាររក្សាហើយ, រក្សាហើយនូវទ្វារ ។ . សមីប គុ. ជិតនៃទ្វារ ។ . សម្មុខ នថុំ. ទីចំមុខនៃទ្វារ, ទីប្រទល់មុខនៃទ្វារ ។ . សហស្សយុត្ត គុ. ប្រកបដោយពាន់នៃ ទ្វារ ។

ទ្វារាភិមុខ គុ. [ទ្វារ+អភិមុខ] មានមុខឆ្ពោះទៅកាន់ទ្វារ, មានមុខបែរទៅកាន់ទ្វារ, មានមុខសំដៅទៅកាន់ទ្វារ ។

ទ្វាវីសតិម បូ.សំ. [ទ្វាវីសតិ+ម] ទី២២, គំរប់២២ ។

ទ្វាសដ្ឋី ប.សំ. [ទ្វិ+សដ្ឋី] ហុកសិបពីរលែងដោយពីរ (៦២); វិ. ទ្វីហិ អធិកា សដ្ឋី> ទ្វាសដ្ឋី ។ . ទិដ្ឋិគតមគ្គ ថុំ. ផ្លូវគឺទិដ្ឋិ៦២ ។

ទ្វាសត្តតិ ប. សំ. [ទ្វិ+សត្តតិ] ចិតសិបពីរលើសដោយពីរ (៧២) ។ . ប្បមាណ គុ. មានប្រមាណ ៧២, មាន ៧២ ជាប្រមាណ ។ . ភាណវារប្បមាណ គុ. មានភាណវារៈ ៧២ ជាប្រមាណ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ទ្វិតាលមត្ត គុ. [ទ្វិ+តាល+មត្ត] មានដើមត្នោតពីរជាប្រមាណ ។

ទ្វិតា ឥ. [ទ្វិ+តា] ភាវៈនៃភ្នំមាសនោះជាពីរ; វិ. **ទ្វិន្នំ ភាវោ> ទ្វិតា** ។

ទ្វិត្តិក្ខត្តុំ អ. ឬ កិ.វិ. [ទ្វិត្តិ+សកឹ>ទ្វិត្តិក្ខត្តុំ] វារៈនៃពីរឬបី, វារៈពីរផងឬបីផង, វារៈពីរបីផង, ពីរបីលើក ។ មយ៉ាងទៀត ប្រព្រឹត្តទៅអស់វារៈពីរផង ឬបីផង; វិ. **ទ្វិវារេ តិវារេ វា បវត្តតីតិ> ទ្វិត្តិក្ខត្តុំ** ។

ទ្វិធា អ. [ទ្វិ+ធា] ដោយចំណែកពីរ; វិ. **ទ្វីហិ វិភាគេហិ> ទ្វិធា** ។

ទ្វិធាភាវ បុំ. [ទ្វិធា+ភាវ] ភាវៈនៃ...ដោយចំណែកពីរ, ភាវៈដោយចំណែកពីរ ។

ទ្វិន្នំ ប.សំ. [ទ្វិ+នំ_វិ.>ទ្វិន្នំ] ពីរ, ទាំងពីរ ។

ទ្វិបទ គុ. [ទ្វិ+បទ] (សត្វ) មានជើងពីរ; វិ. **ទ្វេ បទានិ យេសំ តេ> ទ្វិបទា** ។ - **ចតុប្បទ** គុ. (សត្វ) ទាំងមានជើងពីរទាំងមានជើងបួន ។

ទ្វិភូមិក គុ. [ទ្វិ+ភូមិ+ក] មានជាន់ពីរ, មានថ្នាក់ពីរ, (ពីរជាន់ ឬពីរថ្នាក់); វិ. **ទ្វេ ភូមិយោ យស្ស តំ> ទ្វិភូមិកំ** ។ **ទ្វិភូមិក** <ទ្វិភូមិ+ណិក = ប្រកបដោយជាន់ពីរ; វិ. **ទ្វិភូមិយា និយុត្តំ> ទ្វិភូមិកំ** ។

ទ្វិយោជន នបុំ. [ទ្វិ+យោជន] យោជន៍ពីរ (ពីរយោជន៍) ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ទ្វីហ នបុំ. [ទ្វិ+អហ] ថ្ងៃពីរ (ពីរថ្ងៃ); រី. **ទ្វេ អហានិ**> **ទ្វីហំ** ។

ទ្វីហតីហ នបុំ. [ទ្វីហ+តីហ] ថ្ងៃពីរនិងថ្ងៃបី ។ - **អច្ចយ** បុំ. កាលជាទីប្រព្រឹត្តកន្លងទៅនៃថ្ងៃពីរនិងថ្ងៃបី ។

ទ្វេ ប.សំ. [ទ្វិ+យោ.រី.>ទ្វេ] ពីរ, ទាំងពីរ ។ - **អសីតិកោដិធន** នបុំ. ទ្រព្យមានកោដិប៉ែតសិបពីរជាប្រមាណ, ទ្រព្យគឺបុគ្គលរាប់ដោយកោដិប៉ែតសិបពីរ ។ - **អសីតិញាតិកុលសហស្ស** នបុំ. ពាន់នៃត្រកូលនៃញាតិប៉ែតសិបពីរ, ពាន់នៃត្រកូលជាញាតិប៉ែតសិបពីរ ។ - **កោដិមត្ត** គុ. មានកោដិពីរជាប្រមាណ, មានប្រមាណពីរកោដិ ។ - **នវុតិកប្ប** បុំ. កប្បកៅសិបពីរ ។ - **ភូមិក** គុ. <ទ្វិភូមិ+ណិក = ប្រកបដោយជាន់ពីរ ។ - **មាសច្ចយ** បុំ. កាលជាទីប្រព្រឹត្តកន្លងទៅនៃខែពីរ ។ - **សហាយកភិក្ខុវត្ថុ** នបុំ. រឿងនៃភិក្ខុជាសំឡាញ់នឹងគ្នាពីររូប ។

ទ្វេធា អ. [ទ្វេ+ធា] ដោយចំណែកពីរ (ចូរមើល ទ្វិធា) ។

ទ្វេធាបថ បុំ. [ទ្វេធា+បថ] ផ្លូវដោយចំណែកពីរ, ផ្លូវពីរចំណែក, ផ្លូវបែកជាពីរ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ធជ ចុំ. [ធជ+អ] ទង់, ទង់ជ័យ ។

ធជបដាក នចុំ. [ធជ+បដាក] ទង់និងទង់ផ្ទាំងសំពត់, ទង់ជ័យនិងទង់បដាក, ទង់ជ័យនិងទង់គឺបុគ្គលធ្វើដោយផ្ទាំងសំពត់ ។ . **កទលិ** ចុំ. ទង់ជ័យ និងទង់ផ្ទាំងសំពត់ និងដើមចេក ។ . **កទលិអាទិ** គុ. (វត្ថុ) មានទង់ជ័យ និងទង់ផ្ទាំងសំពត់ និងដើមចេកជាដើម ។ . **ឆត្តាតិឆត្តាទិ** គុ. (គ្រឿងអលង្ការ) មានទង់ជ័យ និងទង់ផ្ទាំងសំពត់ និងឆ័ត្រដ៏កន្លងនូវឆ័ត្រជាដើម ។

ធជភូត គុ. [ធជ+ភូត] ជាទង់កើតហើយ, ដូចជាទង់កើតហើយ ។

ធញ្ញបិដក នចុំ. [ធញ្ញ+បិដក] ល្អីដ៏ពេញដោយស្រូវ, កញ្ជើដ៏ពេញដោយស្រូវ ។

ធន នចុំ. [ធន+អ] ទ្រព្យ ឧ. **មម យិធន្តិ ធនាយិកញ្ចំ សទ្ធាយិកព្វន្តិ> ធនំ** = វត្ថុគឺបុគ្គលគប្បីពោលថា «នេះរបស់អញ») ។

ធនករណីយ គុ. [ធន+ករ+អនីយ] (កិច្ច) គឺបុគ្គលគប្បីធ្វើដោយទ្រព្យ; ឧ. **ធនេន កត្តព្វន្តិ> ធនករណីយំ** ។

ធនការណ នចុំ. [ធន+ការណ] ហេតុនៃទ្រព្យ ។

ធនក្កីតាទិ គុ. [ធនក្កីត+អាទិ] មានទាសៈ (ខ្ញុំ) គឺបុគ្គលទិញហើយដោយទ្រព្យជាដើម, មានខ្ញុំគឺបុគ្គលលោះដោយទ្រព្យជាដើម ។

ធនក្ខយ ចុំ. [ធន+ខយ] កិ.អស់ទៅនៃទ្រព្យ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ធនគព្ភទ្វារ នបុំ. [ធន+គព្ភ+ទ្វារ] ទ្វារនៃបន្ទប់ជាទីទុកនូវទ្រព្យ, ទ្វារនៃបន្ទប់ជាទីដាក់នៃទ្រព្យ, ទ្វារនៃ បន្ទប់ដ៏ពេញដោយទ្រព្យ ។

ធនច្ឆេទភយ នបុំ. [ធន+ឆេទ+ភយ] កិ.ខ្លាចអំពីសេចក្ដីដាច់នៃទ្រព្យ, ភ័យអំពីការដាច់បង់នៃទ្រព្យ ។

ធនញ្ជយសេដ្ឋី បុំ. [ធនញ្ជយ+សេដ្ឋី] សេដ្ឋីឈ្មោះធនញ្ជយៈ ។

ធនញ្ជានិ អ.ន. ឈ្មោះធនញ្ជានិ ។

ធនដ្ឋាន នបុំ. [ធន+ឋាន] ទីជាទីតាំងនៃទ្រព្យ, ទីជាទីទុកនូវទ្រព្យ; វិ. **ធនានំ ឋានំ> ធនដ្ឋានំ** ។

ធនតណ្ហា ឥ. [ធន+តណ្ហា] សេចក្ដីប្រាថ្នាក្នុងទ្រព្យ; .នូវទ្រព្យ, ចំណង់ក្នុងទ្រព្យ ។

ធនទាន នបុំ. [ធន+ទាន] កិ.ឱ្យនូវទ្រព្យ ។

ធនធញ្ញបុត្តទារាទិ គុ. [ធនធញ្ញបុត្តទារ+អាទិ] (សត្វនិងសង្ខារ) មានទ្រព្យ និងស្រូវ និងកូន និងប្រពន្ធជាដើម; វិ. **ធនំ ច ធញ្ញំ ច បុត្តោ ច ទារា ច> ធនធញ្ញបុត្តទារា ; ធនធញ្ញបុត្តទារា អាទយោ យេសំ តេ> ធនធញ្ញបុត្តទារាទយោ** ។

ធនធញ្ញាទិក គុ. [ធនធញ្ញ+អាទិ+ក] មានទ្រព្យនិងស្រូវជាដើម ។

ធននិស្សិត គុ. [ធន+និស្សិត] អាស្រ័យហើយនូវទ្រព្យ ។

ធនបារិជុញ្ញកាល បុំ. [ធន+បារិជុញ្ញ+កាល] កាលនៃ...មានភាវៈនៃសេចក្ដីសូន្យនៃទ្រព្យ ។ **បារិជុញ្ញ**<បរិជិន+ណ្យ = វិ. **ឋរ.**

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ឱនស្ស ភាសោ> បារិជុញ្ញុំ ។

ធនបាលក ពុំ. [ធន+បាល+ណ្វុ] ឈ្មោះធនបាលកៈ (អ្នករក្សានូវទ្រព្យ) ។

ធនបាល ពុំ. [ធន+បាល+អ] ដំរីឈ្មោះធនបាល (អ្នករក្សានូវទ្រព្យ) ។

ធនរាសិ ពុំ. [ធន+រាសិ] គំនរនៃទ្រព្យ ។

ធនលាភ ពុំ. [ធន+លភ+ណ] កិ.បាននូវទ្រព្យ ។

ធនលោភ ពុំ. [ធន+លុភ+ណ] សេចក្ដីលោភក្នុងទ្រព្យ, ការជាប់ជំពាក់ក្នុងទ្រព្យ, .ដោយទ្រព្យ ។

ធនសារ ពុំ. [ធន+សារ] ទ្រព្យជាសារៈ, ទ្រព្យជាខ្លឹម, ទ្រព្យមានខ្លឹម ។

ធនសេដ្ឋី ពុំ. [ធន+សេដ្ឋី] សេដ្ឋីមានទ្រព្យ ។

ធនសេដ្ឋីកុល នពុំ. [ធនសេដ្ឋី+កុល] ត្រកូលនៃសេដ្ឋីអ្នកមានទ្រព្យ ។

ធនហរណ នពុំ. [ធន+ហរ+យុ] កិ.នាំទៅនូវទ្រព្យ ។

ធនហានិភយ នពុំ. [ធនហានិ+ភយ] កិ. ខ្លាចអំពីសេចក្ដីសាបសូន្យនៃទ្រព្យ, ភ័យអំពីសេចក្ដីសាបសូន្យនៃទ្រព្យ ។

ធនាហរណត្ថ ពុំ. [ធន+អាហរណ+អត្ថ] ប្រយោជន៍ដល់កិ.នាំមកនូវទ្រព្យ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ធន្វាទិ គុ. [ធនុ+អាទិ] (អាវុធ) មានធ្នូជាដើម ។

ធមនិសន្ថតគត្ត គុ. [ធមនិ+សន្ថត+គត្ត] អ្នកមានខ្លួនដេរដាសដោយសរសៃ, អ្នកមានខ្លួនរវាមដោយសរសៃ ។

ធមនិសន្ថត គុ. [ធមនិ+សំ+ថរ+ត] ដេរដាសដោយសរសៃ, រវាមដោយសរសៃ ។

ធម្មកថា ឥ. [ធម្ម+កថ+អ+អា.ឥ.] ធម្មកថា, វាចាជាគ្រឿងពោលនូវធម៌, សំដែងនូវធម៌; វិ. **ធម្មំ កថេតិ ឯតាយាតិ> ធម្ម-កថា** ។

ធម្មកថាវសាន នបុំ. [ធម្មកថា+អវសាន] ទីបំផុតនៃធម្មកថា, កាលជាទីបំផុតនៃ..., កាលជាទីចប់នៃ...។

ធម្មកថិក បុំ. [ធម្ម+កថ+ឥក] អ្នកសំដែងនូវធម៌; វិ. **ធម្មំ កថេ-តីតិ> ធម្មកថិកោ** ។ . **បេម្ម** នបុំ. សេចក្តីស្រឡាញ់ក្នុងភិក្ខុជាធម្មកថិក ។ . **ភាវ** បុំ. ភាវៈនៃ....នោះជាធម្មកថិក ។

ធម្មករក [ធម្ម+ករក] ធម្មក្រក ។ . **មណ្ឌន** នបុំ. កិ.ប្រដាប់នូវធម្មក្រក ។

ធម្ម បុំ. [ធរ+រម្ម] (សភាវៈ) ទ្រទ្រង់នៃសត្វ ឬ (សភាវៈ) ជាហេតុទ្រទ្រង់នៃសត្វ(ធម៌); វិ. **ធារេតីតិ> ធម្មោ; ធារេតិ តេនា-តិ វា> ធម្មោ** ។

ធម្មគត គុ. [ធម្ម+គត] ទៅហើយក្នុងធម៌, តាំងនៅក្នុងធម៌ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ធម្មគម្ពីរតាបច្ចវេក្ខណ នថុំ. [ធម្មគម្ពីរតា+បច្ចវេក្ខណ] កិ.ពិចារណានូវភារៈនៃធម៌ដ៏ជ្រាលជ្រៅ ។ ធម្មគម្ភីរតា<ធម្មគម្ពីរ+តា =វិ. **ធម្មោ គម្ភីរោ> ធម្មគម្ភីរោ; គស្ស ភាវោ> ធម្មគម្ភីរតា** ។

ធម្មគរុក គុ. [ធម្ម+គរុ+ក.ស.] អ្នកគោរពក្នុងធម៌, អ្នកធ្ងន់ក្នុងធម៌ ។

ធម្មគារវ ចុំ. [ធម្ម+គារវ] ភាវៈនៃសេចក្ដីគោរពក្នុងធម៌, សេចក្ដីគោរពក្នុងធម៌ ។

ធម្មគុណ ចុំ. [ធម្ម+គុណ] គុណធម៌, គុណនៃធម៌ ។

ធម្មគុត្ត គុ. [ធម្ម+គុប+ត] អ្នកគ្រប់គ្រងនូវធម៌; វិ. **ធម្មេន គោបេតីតិ> ធម្មគុត្តោ** ។

ធម្មឃោសក ចុំ. [ធម្ម+ឃុស+ណ្វុ] សំឡេងដ៏គឹកកងដោយធម៌ ឬអ្នកញ៉ាំងសំឡេងឱ្យគឹកកងដោយធម៌; វិ. **ធម្មេន ឃោសេតីតិ> ធម្មឃោសកោ** ។ - **កម្ម** នថុំ. កម្មនៃបុគ្គលអ្នកញ៉ាំងសំឡេងឱ្យគឹកកងដោយធម៌ ។

ធម្មឃោស ចុំ. [ធម្ម+ឃុស+ណ] សំឡេងដ៏គឹកកងដោយធម៌ ។

ធម្មចក្ក នថុំ. [ធម្ម+ចក្ក] ចក្រគឺធម៌, ឬធម៌ដូចជាចក្រ; វិ. **ធម្មោ ឯវ ចក្កំ> ធម្មចក្កំ; ធម្មោ ចក្កំ ឥវ ចា> ធម្មចក្កំ** ។ - **បវត្តន** នថុំ. កិ.ញ៉ាំងចក្រគឺធម៌ឱ្យប្រព្រឹត្តទៅ ។

ធម្មចរិយា ឥ. [ធម្ម+ចរ+ណ្យ+ឥ.អា.] កិ.ប្រព្រឹត្តិនូវធម៌ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ធម្មចារី ពុ. [ធម្ម+ចរ+ណី] អ្នកប្រព្រឹត្តនូវធម៌; វិ. **ធម្មំ ចរតីតិ> ធម្មចារី** ។ អ្នកប្រព្រឹត្តនូវធម៌ដោយប្រក្រតី; វិ. **ធម្មំ ចរតិ សីលេនាតិ> ធម្មចារី** ។ អ្នកមានកិ.ប្រព្រឹត្តិនូវធម៌ជាប្រក្រតី; វិ. **ធម្មំ ចរិតុំ សីលមស្សាតិ> ធម្មចារី** ។ ឥ. **ធម្មចារិនី** ។

ធម្មចេតិយសុត្តនិយាម ពុ. [ធម្មចេតិយសុត្ត+និយាម] ទំនងនៃធម្មចេតិយសូត្រ, និយាមៈ (លំអាន) នៃ... ។

ធម្មជីវិត នពុ. [ធម្ម+ជីវិត] កិ.រស់នៅដោយធម៌, រស់នៅដោយធម៌ ។

ធម្មជីវី ពុ. [ធម្ម+ជីវ+ណី] អ្នករស់នៅដោយធម៌, អ្នកមានកិ.រស់នៅដោយធម៌ជាប្រក្រតី; វិ. **ធម្មេន ជីវតីតិ> ធម្មជីវី; ធម្មេន ជីវិតុំ សីលមស្សាតិ> ធម្មជីវី** ។

ធម្មដ្ឋ ពុ. [ធម្ម+ឋា+អ] អ្នកឋិតនៅក្នុងធម៌, អ្នកតាំងនៅក្នុងធម៌; វិ. **ធម្មេ តិដ្ឋតីតិ> ធម្មដ្ឋោ** ។

ធម្មដ្ឋវត្តវណ្ណនា ឥ. [ធម្មដ្ឋវត្ត+វណ្ណ+យុ+អា_ឥ.] កថាជាគ្រឿងពណ៌នានូវធម្មដ្ឋវត្ត, នូវសេចក្ដីនៃធម្មដ្ឋវត្ត; វិ. **ធម្មដ្ឋវត្តំ វណ្ណេន្តិ ឯតាយាតិ> ធម្មដ្ឋវត្តវណ្ណនា; ធម្មដ្ឋវត្តស្ស អត្ថំ វណ្ណេន្តិ ឯតាយាតិ> ធម្មដ្ឋវត្តវណ្ណនា** ។

ធម្មតណ្ហា ឥ. [ធម្ម+តណ្ហា] សេចក្ដីប្រាថ្នាក្នុងធម៌ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ធម្មតា ន. [ធម្ម+តា.ស.] ជាធម្មតា, ជាទំនៀម (**ធម្មោ ឯវ ធម្មតា**) ។

ធម្មតេជ ចុំ. [ធម្ម+តេជ] តេជះនៃធម៌ ។

ធម្មទស្សី ចុំ. [ធម្ម+ទិស+ណី] អ្នកមានកិ.ឃើញនូវធម៌ជាប្រក្រតី (ព្រះពុទ្ធព្រះនាមធម្មទស្សី); វិ. **ធម្មំ បស្សិតុំ សីលមស្សាតិ> ធម្មទស្សី** ។

ធម្មទាន នចុំ. [ធម្ម+ទាន] ធម្មទាន, កិ.ឱ្យនូវធម៌ ។

ធម្មទិន្នា អ.ន ឈ្មោះធម្មទិន្នា ។

ធម្មទិន្នាថេរី ឥ. [ធម្មទិន្នា+ថេរី] ព្រះថេរីឈ្មោះធម្មទិន្នា, ធម្មទិន្នា-ថេរី ។

ធម្មទេសក ចុំ. [ធម្ម+ទិស+ណ្វុ] អ្នកសំដែងនូវធម៌; វិ. **ធម្មំ ទេសេតីតិ> ធម្មទេសកោ** ។

ធម្មទេសនា ឥ. [ធម្ម+ទិស+យុ+អា.ឥ.] កិ.សំដែងនូវធម៌; វិ. **ទេសិយតេ> ទេសនា; ធម្មស្ស ទេសនា> ធម្មទេស-នា** ។ វាចាជាគ្រឿងសំដែងនូវធម៌; វិ. **ធម្មំ ទេសេតិ ឯតាយាតិ> ធម្មទេសនា** ។ - **ឃោស** ចុំ. សំឡេងគឹកកងនៃធម្មទេសនា ។

ធម្មទេសនានុគត គុ. [ធម្មទេសនា+អនុគត] ទៅតាមហើយនូវធម្មទេសនា, ប្រព្រឹត្តទៅតាមហើយនូវធម៌ទេសនា, ទៅតាមលំដាប់នៃ... ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ធម្មធរ គុ. [ធម្ម+ធរ+អ] អ្នកទ្រទ្រង់នូវធម៌, អ្នកទ្រង់ទុកនូវធម៌, អ្នកចាំនូវធម៌; វិ. **ធម្មំ ធារេតីតិ> ធម្មធរោ** ។

ធម្មន្តេវាសិក ចុំ. [ធម្ម+អន្តេវាសិក] អន្តេវាសិក (សិស្ស) ព្រោះធម៌ ។

ធម្មប្បដិសន្ថារ ចុំ. [ធម្ម+បដិសន្ថារ] វាចៈជាគ្រឿងរៀបរៀងព្រមចំពោះដោយធម៌, ការរាក់ទាក់ដោយធម៌, បដិសន្ថារៈដោយធម៌ ។ **បដិសន្ថារ**<បដិ+សំ+ថរ+ណ = ការក្រាលចំពោះដោយធម៌ ។

ធម្មប្បដិស្សរណ នចុំ. [ធម្ម+បដិស្សរណ] កិ.រលឹកចំពោះនូវធម៌, កិ.រលឹកអាស្រ័យនូវធម៌, មានធម៌ជាគ្រឿងរលឹកអាស្រ័យ ។

ធម្មបទ នចុំ. [ធម្ម+បទ] ធម្មបទ, បទនៃធម៌, ចំណែកជាគ្រឿងដល់នៃធម៌, ធម្មជាតិជាហេតុដល់នៃធម៌ ។ - **ភាណកមហាតិស្សត្ថេរ** ចុំ. ព្រះថេរៈឈ្មោះមហាតិស្សៈអ្នកពោលនូវបទនៃធម៌ ។

ធម្មប្បាមោជ្ជ នចុំ. [ធម្ម+បាមោជ្ជ] ភាវៈនៃចិត្តដែលរីករាយក្នុងធម៌; វិ. **បមុទិតស្ស ចិត្តស្ស ភាវោ> បាមោជ្ជំ; ធម្មេ បាមោជ្ជំ> ធម្មប្បាមោជ្ជំ** ។

ធម្មបាយក ចុំ. [ធម្ម+បា+ណ្វុ] អ្នកផឹកនូវធម៌ ឬអ្នកផឹកនូវរសនៃធម៌ វិ. **ធម្មំ បិវតីតិ> ធម្មបាយកោ; ធម្មស្ស រសំ បិវតីតិ> ធម្មបាយកោ** ។

ធម្មប្បីតិ គុ. [ធម្ម+បីតិ] អ្នកមានបីតិដែលកើតអំពីធម៌; វិ. **ធម្មតោ ឧប្បន្នា បីតិ យស្ស សោ> ធម្មប្បីតិ** ។ អ្នកមាន

បីតិដែលកើតដោយអំណាចនៃធម៌; វិ. **ធម្មវសេន ឧប្បន្នា បីតិ យស្ស សោ> ធម្មប្បីតិ** ។ បីតិដែលកើតអំពីធម៌; វិ. **ធម្មតោ ឧប្បន្នា បីតិ> ធម្មប្បីតិ** ។ . រស បុំ. រសនៃបីតិដែលកើតអំពីធម៌ ។

ធម្មបុរេក្ខារតា ឥ. [ធម្មបុរេក្ខារ+តា] ភាវៈនៃ...នោះជាអ្នកមានធម៌ជាគ្រឿងធ្វើក្នុងខាងមុខ; វិ. **ធម្មោ បុរេក្ខារោ យស្ស សោ> ធម្មបុរេក្ខារោ, តស្ស ភាវោ> ធម្មបុរេក្ខារ.តា** ។ **បុរេក្ខារ**<បុរេ+ករ+ណ= វិ. **បុរេ ករោតិ ឯតេនាតិ> បុរេក្ខារោ** ។

ធម្មបូជា ឥ. [ធម្ម+បូជា] កិ.បូជានូវធម៌ ។

ធម្មប្បមាណិក គុ. [ធម្មប្បមាណ+ណិក] អ្នកប្រកបដោយប្រមាណក្នុងធម៌; វិ. **ធម្មប្បមាណេន និយុត្តា> ធម្មប្បមាណិកា** ។ អ្នកមានប្រមាណក្នុងធម៌; វិ. **ធម្មប្បមាណំ យេសមត្ថីតិ> ធម្មប្បមាណិកា** ។

ធម្មមាមក គុ. [ធម្ម+មម+ណ្ក] អ្នករាប់អាននូវធម៌, អ្នកស្រឡាញ់នូវធម៌; វិ. **ធម្មំ មមេតិ មានេតីតិ> ធម្មមាមកោ** ។

ធម្មយាគ បុំ. [ធម្ម+យជ+ណ] កិ.បូជានូវធម៌; វិ. **ធម្មស្ស យជនំ> ធម្មយាគោ** ។

ធម្មរក្ខិត គុ. [ធម្ម+រក្ខិត] អ្នករក្សានូវធម៌; វិ. **ធម្មំ រក្ខតីតិ> ធម្មរក្ខិតោ** ។ អ្នកមានធម៌រក្សាហើយ; វិ. **ធម្មោ រក្ខិតោ**

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

យេន សោ> ធម្មរក្ខិតោ ។

ធម្មរតន នបុំ. [ធម្ម+រតន] ធម្មរ័ត្ន, កែវគឺធម៌, វត្ថុដ៏ញុំាងសេចក្ដីត្រេកអរឱ្យកើតគឺធម៌ ។

ធម្មរត គុ. [ធម្ម+រម+ត] អ្នកត្រេកអរក្នុងធម៌; ឧ. **ធម្មេ រមតីតិ> ធម្មរតោ** ។

ធម្មរតិ ឥ. [ធម្ម+រតិ] សេចក្ដីត្រេកអរក្នុងធម៌ ។

ធម្មរស ពុំ. [ធម្ម+រស] រសនៃធម៌ ។

ធម្មរាជតា ឥ. [ធម្មរាជ+តា] ភាវៈនៃ...នោះជាស្ដេចនៃធម៌, ភាវៈនៃ...នោះជាស្ដេចព្រោះធម៌ ។

ធម្មរាជ ពុំ. [ធម្ម+រាជ] ស្ដេចនៃធម៌, ជាស្ដេចព្រោះធម៌, ព្រះរាជាប្រកបដោយធម៌ ។

ធម្មវាទី ពុំ. [ធម្ម+វទ+ណី] អ្នកពោលនូវធម៌; ឧ. **ធម្មំ វទតីតិ> ធម្មវាទី** ។ អ្នកពោលដោយធម៌; ឧ. **ធម្មេន វទតីតិ> ធម្មវាទី** ។ អ្នកមានកិ.ពោលនូវធម៌ជាប្រក្រតី; ឧ. **ធម្មំ វទិតុំ សីលមស្សាតិ> ធម្មវាទី** ។

ធម្មវិនយ ពុំ. [ធម្ម+វិនយ] ធម៌និងវិន័យ ។

ធម្មវិនិច្ឆយ ពុំ. [ធម្ម+វិនិច្ឆយ] ការវិនិច្ឆ័យនូវធម៌, ការវិនិច្ឆ័យតាមធម៌ ។

ធម្មសភា ឥ. [ធម្ម+សភា] រោងជាទីប្រជុំនូវធម៌; ឧ. **ធម្មំ សង្គម្ម**

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ភាសតិ ឯត្ថាតិ> **ធម្មសភា** ។ រោង ជា ទីពោលមួយអន្លើដោយធម៌; វិ. ធម្មេន សហ ភាសន្ត្យស្មិន្តិ> ធម្មសភា ។ សភា<ស+ភាស+ក្វិ ។

ធម្មសម្មន្តនា ឥ. [ធម្ម+សំ+មន្ត+យុ+អា.ឥ.] កិ.ប្រឹក្សាព្រមដោយធម៌, កិ.ពិភាក្សាដោយធម៌, កិ.ពិគ្រោះគ្នាដោយធម៌ ។

ធម្មសំវេគ បុំ. [ធម្ម+សំវេគ] សេចក្តីស្លុតចិត្តព្រោះធម៌, សេចក្តីតក់ស្លុតព្រោះធម៌, សេចក្តីសង្វេគព្រោះធម៌ ។ សំវេគ<សំ+វិជ+ណ ។

ធម្មសេនាបតិ បុំ. [ធម្ម+សេនាបតិ] សេនាបតីព្រោះធម៌, ជាសេនាបតិ ព្រោះធម៌ ។

ធម្មស្សវន នបុំ. [ធម្ម+សុ+យុ] កិ.ស្តាប់នូវធម៌; វិ. សុយ្យតេតិ សវនំ; ធម្មស្ស សវនំ> ធម្មស្សវនំ ។ ទីជាទីស្តាប់នូវធម៌; វិ. ធម្មំ សុណន្តិ ឯត្ថាតិ> ធម្មស្សវនំ ។

ធម្មស្សវនកាល បុំ. [ធម្មស្សវន+កាល] កាលជាទីស្តាប់នូវធម៌ ។

ធម្មស្សវនគ្គ នបុំ. [ធម្មស្សវន+អគ្គ] រោងជាទីស្តាប់នូវធម៌ ។

ធម្មស្សវនដ្ឋាន នបុំ. [ធម្មស្សវន+ឋាន] ទីជាទីស្តាប់នូវធម៌ ។

ធម្មស្សវនត្ថ បុំ. [ធម្មស្សវន+អត្ថ] ប្រយោជន៍ដល់កិ.ស្តាប់នូវធម៌, ត្រូវការដល់កិ.ស្តាប់នូវធម៌ ។

ធម្មស្សវនទិវស បុំ. [ធម្មស្សវន+ទិវស] ថ្ងៃជាទីស្តាប់នូវធម៌ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ធម្មស្សវនន្តរាយ ពុំ. [ធម្មស្សវន+អន្តរាយ] អន្តរាយដល់កិ.ស្តាប់នូវធម៌, .នៃកិ.ស្តាប់នូវធម៌ ។

ធម្មស្សវនយក្ខសមាគមាទិ គុ. [ធម្មស្សវនយក្ខសមាគម+អាទិ] (កាល) មានកាលជាទីស្តាប់នូវធម៌ និងកាលជាទីប្រជុំនៃយក្សជាដើម; (សមាគម) មានសមាគមជាទីស្តាប់នូវធម៌ និងសមាគមនៃយក្សជាដើម ។

ធម្មស្សវនវត្ថុ នពុំ. [ធម្មស្សវន+វត្ថុ] វត្ថុ (រឿង) នៃកិ.ស្តាប់នូវធម៌ ។

ធម្មស្សវនវេលា ឥ. [ធម្មស្សវន+វេលា] វេលាជាទីស្តាប់នូវធម៌ ។

ធម្មស្សវនាវសាន នពុំ. [ធម្មស្សវន+អវសាន] កាលជាទីបំផុតចុះនៃកិ.ស្តាប់នូវធម៌, កាលជាទីចប់នៃកិ.ស្តាប់នូវធម៌, កាលជាអវសាននៃកិ.ស្តាប់នូវធម៌ ។

ធម្មស្សាមិ ពុំ. [ធម្ម+សាមិ] ម្ចាស់នៃធម៌, ជាម្ចាស់នៃធម៌, ជាម្ចាស់ព្រោះធម៌ ។

ធម្មាចរិយ ពុំ. [ធម្ម+អាចរិយ] អាចារ្យព្រោះធម៌, អាចារ្យអ្នកបង្រៀននូវធម៌, ធម្មាចារ្យ ។

ធម្មាធម្ម ពុំ. [ធម្ម+អធម្ម] ធម៌និងអធម៌, ធម៌និងមិនមែនជាធម៌, ធម៌និងសភាពមិនមែនជាធម៌ ។

ធម្មានិ ឈិ.វិ. [ធម្ម+យោ.វិ.>ធម្មានិ] នូវធម៌ទាំងឡាយ ។

ធម្មានុធម្ម ពុំ. [ធម្ម+អនុធម្ម] ធម៌ដ៏ប្រព្រឹត្តទៅតាមនូវធម៌, ធម៌ដ៏

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

សមគួរដល់ធម៌ ។ . **ប្បដិបត្តិ** ឥ. សេចក្ដីប្រព្រឹត្តិនូវធម៌ដ៏សមគួរដល់ធម៌ ។

ធម្មានុវត្តី ពុំ. [ធម្ម+អនុ+វត្ត+ណី] អ្នកប្រព្រឹត្តតាមនូវធម៌, អ្នកមានកិ.ប្រព្រឹត្តនូវធម៌ជាប្រក្រតី; វិ. **ធម្មំ អនុវត្តតីតិ> ធម្មានុ. វត្តី, ធម្មំ អនុវត្តិតុំ សីលមស្សាតិ> ធម្មានុវត្តី** ។

ធម្មានុស្សតិ ឥ. [ធម្មានុ+សរ+តិ] ធម្មជាតិជាគ្រឿងរលឹកតាមនូវធម៌, ជាគ្រឿងរលឹករឿយៗនូវធម៌; វិ. **ធម្មំ អនុស្សរតិ ឯតាយាតិ> ធម្មានុស្សតិ** ។ . **អាទិ** គុ. (អនុស្សតិ) មានធម្មានុស្សតិជាដើម។

ធម្មាភិសមយ ពុំ. [ធម្ម+អភិសមយ] កិ.ដល់ព្រមចំពោះនូវធម៌, កិ. ត្រាស់ដឹងនូវធម៌ ។ (**អភិសមយ**<អភិ+សំ+ឥ ឬអយ+អ) ចូរមើលភាគទី១ផង ។

ធម្មារាម គុ. [ធម្ម+អារាម] អ្នកមានធម៌ជាទីមកត្រេកអរ, អ្នកត្រេកអរទូទៅក្នុងធម៌, ព្រះថេរៈឈ្មោះធម្មារាម ។ មួយវិញទៀតអ្នកមានកិ.ត្រេកអរទូទៅក្នុងធម៌; វិ. **ធម្មេ អារាមោ អស្សាតិ> ធម្មារាមោ** ។ . **ត្ថេរ** ពុំ. ព្រះថេរៈឈ្មោះធម្មារាម ។ . **សទិស** គុ. ប្រាកដស្មើដោយភិក្ខុឈ្មោះធម្មារាម, ដូចជាភិក្ខុឈ្មោះ..., ប្រហែលនឹងភិក្ខុឈ្មោះ... ។

ធម្មាសន នពុំ. [ធម្ម+អាសន] ធម្មាសនៈ, អាសនៈជាទីសំដែងនូវធម៌, ទីជាទីអង្គុយដើម្បីសំដែងនូវធម៌ ។

ធម្មិក គុ. [ធម្ម+ណិក] អ្នកប្រកបដោយធម៌; វិ. **ធម្មេន និយុ.**

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ត្តោ> ធម្មិកោ ។ អ្នកប្រព្រឹត្តនូវធម៌ឬអ្នកប្រព្រឹត្តក្នុងធម៌; វិ. ធម្មំ ធម្មេ វា ចរតីតិ> ធម្មិកោ ។ អ្នកប្រព្រឹត្តតាមធម៌; វិ. ធម្មេន ចរតីតិ> ធម្មិកោ ។ -ឧបាសក បុំ. ឧបាសកអ្នកប្រកបដោយធម៌, ឧបាសកឈ្មោះធម្មិកៈ ។ -ជីវិត នបុំ. កិ. រស់នៅប្រកបដោយធម៌, ជីវិតប្រកបដោយធម៌ ។ -ថេរ បុំ. ព្រះថេរៈអ្នកប្រព្រឹត្តនូវធម៌, -ក្នុងធម៌ ។ -រាជ បុំ. ព្រះរាជាព្រះអង្គប្រកបដោយធម៌, -ប្រព្រឹត្តក្នុងធម៌ ។ -លាភ បុំ. លាភប្រកបដោយធម៌, លាភកើតហើយដោយធម៌ ។

ធម្មិស្សរតា ឥ. [ធម្មិស្សរ+តា] ភាវៈនៃ...ជាឥស្សរៈព្រោះធម៌, -នៃធម៌; វិ. ធម្មេន ឥស្សរោ> ធម្មិស្សរោ; តស្ស ភាវោ> ធម្មិស្សរតា ។

ធម្មីកថា ឥ. [ធម្ម+ឦ-អា.+កថា] វាចាជាហេតុពោលដោយធម៌, -តាមធម៌, -ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងធម៌, -ប្រកបដោយធម៌ (ឦអាគមនេះចុះមកដើម្បីស្រួលដល់ការអានប៉ុណ្ណោះ) ។

ធម្មោជបញ្ញា ឥ. [ធម្មោជ+បញ្ញា] បញ្ញាមានឱជះកើតអំពីធម៌ ។

ធរន្ត គុ. [ធរ+អ+អន្ត] កាលទ្រទ្រង់, កាលទ្រង់ទុក, កាលទ្រង់នៅ ។

ធរន្តិ កិ. [ធរ+អ+អន្តិ-វ.] ទ្រទ្រង់, ទ្រង់ទុក (ស្លៀកដណ្ដប់, ចេះចាំ, នៅ) ។

ធរមាន គុ. [ធរ+អ+មាន] (ប្រែដូច ធរន្ត) ។

ធរមានកពុទ្ធ បុំ. [ធរមានក+ពុទ្ធ] ព្រះពុទ្ធកាលទ្រង់នៅ, ព្រះពុទ្ធ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

កំពុងទ្រង់នៅ ។

ធរមានមាតាបិតា ចុំ. [ធរមាន+មាតាបិតុ] មាតាបិតាកាលទ្រង់នៅ, កំពុងរស់នៅ ។

ធំសី ចុំ. [ធំស+ណី] អ្នកកំចាត់, អ្នកកំចាត់បង់; វិ. **ធំសតីតិ> ធំសី** ។ អ្នកមានកិ.កំចាត់បង់ជាប្រក្រតី; វិ. **ធំសិតុំ សីល-មស្សាតិ> ធំសី** ។

ធាតិ ឥ. [ធា+តិ ឬ ធរ+តិ] (ស្ត្រី) អ្នកទ្រទ្រង់នូវកុមារ (ម៉ែដោះ, មេនំ, ភីលៀង, បងចិញ្ចឹម, បងរក្សា); វិ. **កុមារេ ធរតីតិ> ធាតិ**; (ប្រើកិរិយាសព្ទជាធរតិក៏បាន) ។

ធាតុកម្មដ្ឋាន នចុំ. [ធាតុ+កម្មដ្ឋាន] កម្មដ្ឋានគឺបណ្ឌិតកំណត់ហើយដោយធាតុ, កម្មដ្ឋានមានធាតុជាអារម្មណ៍ ។

ធាតុគ្គហណ នចុំ. [ធាតុ+គហណ] កិ.កាន់យកនូវព្រះធាតុ, កិ. រើសនូវព្រះធាតុ ។

ធាតុចេតិយ នចុំ. [ធាតុ+ចេតិយ] ចេតិយជាទីបញ្ចុះនូវព្រះធាតុ; វិ. **ធាតុនិធានំ ចេតិយំ> ធាតុចេតិយំ** ។

ធាតុនិធាន នចុំ. [ធាតុ+និធាន] កិ.បញ្ចុះនូវព្រះធាតុ, កិ.កប់នូវព្រះធាតុ ។

ធាតុនិធានកាល ចុំ. [ធាតុនិធាន+កាល] កាលជាទីបញ្ចុះនូវព្រះធាតុ, កាលជាទីកប់នូវព្រះធាតុ ។

ធាតុនិធានដ្ឋាន នចុំ. [ធាតុនិធាន+ឋាន] ទីជាទីបញ្ចុះនូវព្រះធាតុ, ទី

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

នៃកិ.បញ្ចុះនូវព្រះធាតុ ។

ធារណា នថ្ង. [ធរ+យុ] កិ.ទ្រទ្រង់, កិ.ទ្រង់ទុក (ការចេះចាំ); វិ. **ធរិយតេតិ> ធារណា** ។ - **តន្ទ** ថ្ង. ភ្លិនតីកិ.ទ្រទ្រង់, ភ្លិនតីកិ.ចាំ ។

ធារយេ កិ. [ធរ+ណយ+ឯយ្យ.ស.] គប្បីទ្រទ្រង់, គប្បីទ្រង់ទុក ។

ធារា ឥ. [ធរ+ណ+អា.ឥ.] (ធម្មជាតិ) ទ្រទ្រង់នូវកំលាំង, .នូវសន្ទុះ (ធារ, ធារទឹក, ទ, ទទឹក, ថ្នារទឹក); វិ. **ពេគំ ធារេតីតិ> ធារា** ។

ធារាបាតនិរន្តរ គុ. [ធារាបាត+និរន្តរ] មានកិ.ធ្លាក់ចុះនៃទទឹកមានចន្លោះមិនមាន, កាលមានចន្លោះមិនមាននៃកិ.ធ្លាក់ចុះនៃធារទឹក, .នៃទទឹក ។

ធារាវេគ ថ្ង. [ធារា+វេគ] កម្លាំងជាគ្រឿងដល់នៃទទឹក, កម្លាំងនៃធារទឹក, សន្ទុះនៃទទឹក, - នៃខ្សែទឹក (វេគ<វជ+អ = វិ. **ចជតិ ឯតេនាតិ> ពេគោ**) ។

ធារិយមាន គុ. [ធរ+ឥ.អា.+យ+មាន] តី...កាលទ្រទ្រង់ (.កាលទ្រាល, .កាលបាំង) ។

ធារេតិ កិ. [ធរ+ណេ+តិ.វ.] ទ្រទ្រង់,... ។

ធារេតុំ អ. [ធរ+ណេ+តុំ] ដើម្បីទ្រទ្រង់,... ។

ធារេត្វា អ. [ធរ+ណេ+ត្វា] ទ្រទ្រង់ហើយ,... ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ធាវេថ កិ. [ធរ+ណេ+ថ-ប.] ចូរទ្រទ្រង់,... ។

ធាវេន្តិ កិ. [ធរ+ណេ+អន្តិ-វ.] ទ្រទ្រង់,... ។

ធាវេន្ត គុ. [ធរ+ណេ+អន្ត] កាលទ្រទ្រង់, កំពុងទ្រទ្រង់ ។

ធាវេហិ កិ. [ធរ+ណេ+ហិ-ប.] ចូរទ្រទ្រង់ ។

ធាវតិ កិ. [ធាវ+អ+តិ-វ.] ស្ទុះទៅ, លឿនទៅ ។

ធាវន្ត គុ. [ធាវ+អ+អន្ត] កាលស្ទុះទៅ, កាលលឿនទៅ ។

ធាវិត គុ. [ធាវ+ឥ-អា.+ត] ស្ទុះទៅហើយ, លឿនទៅហើយ ។

ធិ និ. ថ្វីយ, មុខគួរអោយតិះដៀល, ដូចយើងតិះដៀល ។

ធិតិម គុ. [ធិតិ+មន្តុ] អ្នកមានប្រាជ្ញា (អ្នកមានប្រាជ្ញាជាគ្រឿងទ្រទ្រង់); វិ. **ធិតិ ឯតស្ស អត្ថីតិ> ធិតិមា** ។ ប្រើជា **ធីតិមា** ក៏មាន ។

ធិតិសម្បន្ន គុ. [ធិតិ+សម្បន្ន] អ្នកដល់ព្រមហើយដោយប្រាជ្ញា; វិ. **ធិតិយា សម្បន្នោ> ធិតិសម្បន្នោ** ។ អ្នកមានប្រាជ្ញាដល់ព្រមហើយ; វិ. **ធិតិ សម្បន្នា យស្ស សោ> ធិតិសម្បន្នោ** ។

ធីតា ឥ. [ធរ+វិតុ] (កុមារិកា) ដែលមាតានឹងបិតាទ្រទ្រង់ (ធីតា, កូនស្រី); វិ. **មាតាបិតូហិ ធារិយតីតិ> ធិតា** ។

ធុតង្គគុណ បុំ. [ធុតង្គ+គុណ] គុណគឺធុតង្គ, គុណគឺអង្គនៃធម៌ជាគ្រឿងកំចាត់បង់នូវកិលេស; វិ. **កិលេសេ ធុនាតិ ឯតេ-**

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

នាតិ> ធុតោ; ធុតស្ស អង្គំ> ធុតង្គំ, ធុតង្គំ ឯវ គុណោ> ធុតង្គគុណោ ។

ធុតង្គធរ ពុំ. [ធុតង្គ+ធរ+អ] អ្នកទ្រទ្រង់នូវអង្គនៃធម៌ជាគ្រឿងកំចាត់បង់នូវកិលេស, អ្នកទ្រទ្រង់នូវធុតង្គ; វិ. ធុតង្គំ ធារេ. តីតិ> ធុតង្គធរោ ។

ធុតង្គបរិហរណ នបុំ. [ធុតង្គ+បរិហរណ] កិ.នាំទៅជុំវិញនូវធុតង្គ; កិ.រក្សានូវធុតង្គ ។

ធុតង្គវត្ត នបុំ. [ធុតង្គ+វត្ត] វត្តគឺធុតង្គ, វត្តគឺអង្គនៃធម៌ជាគ្រឿងកំចាត់បង់នូវកិលេស ។

ធុតង្គារញ្ញាវាសវស ពុំ. [ធុតង្គ+អរញ្ញ+អាវាស+វស] អំណាចនៃកិ.នៅក្នុងព្រៃដើម្បីធុតង្គ, -ដើម្បីកិ.រក្សានូវធុតង្គ ។

ធុតវាទ ពុំ. [ធុត+វាទ] អ្នកមានវាទៈថាធុតៈ, អ្នកមានវាទៈថាធម៌ជាគ្រឿងកំចាត់បង់នូវកិលេស, អ្នកមានកិ.ពោលថាធុតៈ ។

ធុរ ពុំ. [ធរ+អ, អនៃធ>ឧ] នឹម, ខ្នង់ (តាមទម្លាប់មកថាទូករទេះ) ។ នបុំ. ធុរៈ, ការរវល់, ការកង្វល់ ។ គុ. ជិត, ទីដែលជិត ។

ធុរគ្គាម ពុំ. [ធុរ+គាម] ស្រុកជិត, ស្រុកដ៏ជិត ។

ធុរវហានសីលតា ឥ. [ធុរវហានសីល+តា] ភាវៈនៃ... ជាអ្នកមានកិ.នាំទៅនូវធុរៈជាប្រក្រតី; វិ. ធុរវហនំ សីលំ យស្ស សោ> ធុរវហានសីលោ; តស្ស ភាវោ>ធុរវហានសីលតា ។

ធុរវិហារ ពុំ. [ធុរ+វិហារ] វិហារដ៏ជិត, វត្តដ៏ជិត ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ធុរ នថុ. [ធុ>ធុរ+អ] ធម្មជាតនាំមុន, ..មិត្តថេរ (គុ. ទៀង, ទៀងទាត់; ថុ. ប្តី); វិ. **ធុចតិ ថិរភាវំ គច្ឆតីតិ> ធុរំ** ។

ធុរដ្ឋាន នថុ. [ធុរ+ឋាន] ទីដ៏ទៀងទាត់ ។

ធុរធម្ម ថុ. [ធុរ+ធម្ម] ធម៌ដ៏ទៀង, ធម៌ដ៏ទៀងទាត់, មានការទៀងទាត់ជាធម្មតា ។

ធុរភត្ត នថុ. [ធុរ+ភត្ត] ភត្តដ៏ទៀង, ភត្តគឺបុគ្គលគប្បីឱ្យដ៏ទៀង; វិ. **ធុរំ ធារកញ្ញំ ភត្តំ> ធុរភត្តំ** ។

ធុរភាវ ថុ. [ធុរ+ភាវ] ភាវៈនៃ...ជា...ដ៏ទៀង, ភាវៈជា...ដ៏ទៀង ។

ធុរយាគុ ឥ. [ធុរ+យាគុ] បបរដ៏ទៀង, បបរគឺបុគ្គលគប្បីឱ្យដ៏ទៀង ។

ធូម ថុ. [ធុ+ម] (សភាវៈ) រមែងញាប់ញ័រ (ផ្សែង); វិ. **ធុនាតីតិ> ធូមោ** ។

ធូមកដច្ឆុក ថុ. [ធូម+កដច្ឆុក] វែកសម្រាប់ដួសនូវផ្សែង ។

ធូមតិមិរភាវ ថុ. [ធូមតិមិរ+ភាវ] ភាវៈនៃ... ដូចជាផ្សែងនិងអ័ព្ទ, ភាវៈនៃ... មានសភាពដូចជាផ្សែង ឬដូចជាអ័ព្ទ ។

ធូមរាសិ ថុ. [ធូម+រាសិ] គំនរនៃផ្សែង, ដង្គោលនៃផ្សែង ។

ធូមវេគ ថុ. [ធូម+វេគ] កម្លាំងជាគ្រឿងដល់នៃផ្សែង; កម្លាំងនៃផ្សែង, សន្ទុះនៃផ្សែង ។

ធូមាទិ គុ. [ធូម+អាទិ] (វត្ថុ) មានផ្សែងជាដើម ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ធូមេបេត្វា អ. [ធូម+ណាបេ+ត្វា] ញុំាងភ្លើងឱ្យផ្សែងហើយ, បង្ហុយផ្សែងហើយ ។

ធូមាយន្ត គុ. [ធូម+អាយ+អន្ត] កាលប្រព្រឹត្តនូវផ្សែង, កាលបង្ហុយផ្សែង ។

ធូមាយន្តិ កិ. [ធូម+អាយ+អន្តិ-វ.] ប្រព្រឹត្តនូវផ្សែង, បង្ហុយនូវផ្សែង ។

ធូមាយិ កិ. [ធូម+អាយ+ឦ-អជ្ជ.] ប្រព្រឹត្តនូវផ្សែងហើយ, បង្ហុយផ្សែងហើយ ។

ធូមាយិតុំ អ. [ធូម+អាយ+ឥ-អា.+តុំ] ដើម្បីប្រព្រឹត្តនូវផ្សែង, ដើម្បីបង្ហុយផ្សែង ។

ធូមាយិត្វា អ. [ធូម+អាយ+ឥ-អា.+ត្វា] ប្រព្រឹត្តនូវផ្សែងហើយ, បង្ហុយផ្សែងហើយ ។

ធេនុ ឥ. [ធេ+នុ] គោញុំាងកូនឱ្យបៅនូវដោះ (មេគោ); វិ. **ធយតិ បិវតិ ឥតោ ខីរំ វច្ឆកោតិ> ធេនុ; ធប្បំ បាយេតីតិ វា> ធេនុ** ។

ធេនុមង្គល នបុំ. [ធេនុ+មង្គល] មង្គលគឺបុគ្គលគប្បីធ្វើដល់មេគោ, មង្គលដើម្បីមេគោ ។

ធេនុរូប នបុំ. [ធេនុ+រូប] រូបដូចជារូបនៃមេគោ ។

ធេនុវេស បុំ. [ធេនុ+វេស] ភេទដូចជាភេទនៃមេគោ ។

ធោត គុ. [ធុ+ត] គឺ...លាងហើយ, ..ជំរះហើយ, ..សំអាតហើយ,

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

-កំចាត់ហើយ ។ - មគ្គ គុ. គ្រាន់តែគឺ...លាងហើយ, គ្រាន់តែគឺព្រះសាស្តាលាងហើយ ។ - មូល គុ. មានឫសគឺ... រំលើងហើយ, មានឫសគឺ...ជ្រោះហើយ ។

ធោនា ឥ. [ធុ+យុ+អា_ឥ.] ឈ្មោះធោនា, ឱ្យឈ្មោះថាធោនា, (ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងកំចាត់បង់នូវកិលេស; វិ. **កិលេសេ ធុនាតិ ឯតាយាតិ> ធោនា**) ។

ធោរយ្ហសីល គុ. [ធោរយ្ហ+សីល] អ្នកមានកិ.នាំទៅនូវធុរៈជាប្រក្រតី, អ្នកគួរដើម្បីនាំទៅនូវធុរៈជាប្រក្រតី; វិ. **ធោរយ្ហំ សីលំ យស្ស សោ> ធោរយ្ហសីលោ** ។ អ្នកគួរដើម្បីនាំទៅនូវធុរៈ; វិ. **ធុរំ ចហិតុំ អរហតីតិ> ធោរយ្ហោ** ។

ធោវ កិ. [ធោវ+អ+ហិ_ប., លុបហិ] ចូរលាង, ចូរបោកគក់, ចូរជំរះ, ចូរសំអាត ។

ធោវតិ កិ. [ធោវ+អ+តិ_វ.] លាង, គក់, ជំរះ, សំអាត, ជ្រោះ ។

ធោវថ កិ. [ធោវ+អ+ថ_ប.] ចូរលាង,... ។

ធោវន្តី ឥ. [ធោវ+អ+អន្ត+ឦ] កាលលាង,... ។

ធោវន្តុ កិ. [ធោវ+អ+អន្តុ_ប.] ចូរលាង,... ។

ធោវន្ត គុ. [ធោវ+អ+អន្ត] កាលលាង, កំពុងលាង ។

ធោវាបេត្វា អ. [ធោវ+ណាបេ+ត្វា] ឱ្យលាងហើយ, ញុំាង...ឱ្យលាងហើយ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ធោវាបេសិ កិ. [ធោវ៑+ណាបេ+ញ្ញ.អជ្ជ.+ស.អា.] ឱ្យលាងហើយ, ញ៉ាំង...ឱ្យលាងហើយ ។

ធោវិ កិ. [ធោវ៑+អ+ញ្ញ.អជ្ជ.] លាងហើយ ។

ធោវិតុកាម គុ. [ធោវិតុំ+កម+ណ] អ្នកចង់ដើម្បីលាង; វិ. **ធោវិតុំ កាមេតីតិ> ធោវិតុកាមោ** ។ ធោវិតុំ+កាម = អ្នកមានបំណងដើម្បីលាង; វិ. **ធោវិតុំ កាមោ អស្សាតិ> ធោវិតុកាមោ** ។

ធោវិតុំ អ. [ធោវ៑+ឥ.អា.+តុំ.] ដើម្បីលាង ។

ធោវិត្វា អ. [ធោវ៑+ឥ.អា.+ត្វា] លាងហើយ ។

ធោវិយមាន គុ. [ធោ+ឥ.អា.+យ+មាន] គឺ... កាលលាង ។

ធោវិស្សាមិ កិ. [ធោវ៑+អ+ឥ.អា.+ស្សាមិ.ភ.] នឹងលាង ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ន និ. មិន, មិនមែន, ឥត, ទេ; (ន **អហោសិ** មិនបានមានហើយ; **ន អហោសិ មញ្ញេ** ទំនងជា ឬប្រហែលជាមិនបានមានហើយ, **ន កេវលំ** មិនតែប៉ុណ្ណោះ, មិនមែនតែម៉្យាងប៉ុណ្ណោះ) ។

នក្ខត្ត នប៉ុ. នក្ខត្តឫក្ស, ផ្កាយ (នក្ខ+តា+អ = ធម្មជាតិរក្សានូវដំណើររបស់ខ្លួន; វិ. **អត្តនោ នក្ខនំ តមនំ តាយតិ រក្ខតីតិ> នក្ខត្តំ;** ន+ខី+ត = ធម្មជាតមិនចេះអស់ព្រោះការរះឡើងរឿយៗ; វិ. **បុនប្បុនមុទយតោ ន ខីយតេតិ> នក្ខត្តំ;** ន+ខរ+ត = ធម្មជាតមិនញ៉ាំងទីជាដំណើរនៃខ្លួនឱ្យវិនាស; វិ. **អត្តនោ គមនដ្ឋានំ ន ខរតិ ន វិនាសេតីតិ> នក្ខត្តំ)** ។ - **កីឡនក្ខត្ត** ប៉ុ. ប្រយោជន៍ដល់កិ.លេងនូវនក្ខត្តឫក្ស ។ - **កីឡន** នប៉ុ. កិ.លេងនូវនក្ខត្តឫក្ស ។ - **កោវិទ** គុ. អ្នកឈ្លាសក្នុងនក្ខត្តឫក្ស (**កោវិទ**<កុ+វិទ+អ = អ្នកបាននូវវាចា; វិ. **កុំ វាចំ វិន្ទតីតិ> កោវិទោ)** ។ - **ទិវស** ប៉ុ., នប៉ុ. ថ្ងៃនៃនក្ខត្តឫក្ស, ថ្ងៃមាននក្ខត្តឫក្ស, ថ្ងៃជាទីលេងនូវនក្ខត្តឫក្ស ។ - **បថ** ប៉ុ. គន្លង ឬផ្លូវនៃនក្ខត្តឫក្ស ។ - **បថសង្ខាត** គុ. ពោលគឺនក្ខត្តឫក្ស, គឺបណ្ឌិតរាប់ព្រមហើយថានក្ខត្តឫក្ស ។ - **បាឋក** ប៉ុ. អ្នកទាយនូវនក្ខត្តឫក្ស (ហោរ); វិ. **នក្ខត្តំ បឋតីតិ> នក្ខត្តបាឋកោ** ។ បឋ+ណ្វុ>បាឋក ។ - **បីឡន** នប៉ុ. កិ.បៀតបៀននៃនក្ខត្តឫក្ស ។ - **មុហុត្ត** នប៉ុ. នក្ខត្តឫក្សនិងយាម ។ - **យោគ** ប៉ុ. កិ.ប្រកបនៃនក្ខត្តឫក្ស, កិ.ជួបនៃផ្កាយ ។ ប្រើជា **យោគ្គ** ក៏មាន ។ - **រាជ** ប៉ុ. ស្ដេចនៃផ្កាយ (ព្រះចន្ទ្រ) ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

នខ ចុំ. ក្រចក ។ **បញ្ចរ** ចុំ. គ្រុងនៃក្រចក, គ្រញាំនៃក្រចក ។ **បិដ្ឋ** នចុំ. ខ្នងនៃក្រចក ។

នគមុទ្ធនិ [នគមុទ្ធ+ស្ទ.វិ, ស្ទ.វិ.>និ] លើកំពូលនៃភ្នំ ។

នគរ នចុំ. នគរ, ក្រុង (នគរ<នគ+រ=ទីមាននគៈ (១)គឺមានប្រាសាទជាដើម; វិ. **នគា បាសាទាទយោ អស្ស សន្តីតិ> នគរំ; នគរ**<ន+ឃរ, ឃ>គ = ទីមានផ្ទះដេរដាស; វិ. **នំ សម្បុណ្ណំ ឃរំ ឯត្ថាតិ> នគរំ**) ។ **គុត្តិក** ចុំ., គុ. អ្នកគ្រប់គ្រងនូវនគរ ។ **ទ្វារន្តរ** នចុំ. ចន្លោះនៃទ្វារនៃនគរ ។ **ទ្វារបាលក** ចុំ. អ្នករក្សានូវទ្វារនៃនគរ ។ **បទក្ខិណ** នចុំ. ប្រទក្សិណនៃក្រុង, ប្រទក្សិណនូវក្រុង ។ **បរិគ្គាហក** គុ. អ្នករក្សានូវនគរ, អ្នកគ្រប់គ្រងនូវនគរ, អ្នកកំណត់នូវនគរ; វិ. **នគរំ បរិគ្គណ្ហាតីតិ> នគរបរិគ្គាហកោ** ។ **បរិគ្គាហិក** គុ. អ្នកប្រកបក្នុងកិ.រក្សានូវនគរ, អ្នកគ្រប់គ្រងនូវនគរ ។ **បវិសនកាល** ចុំ. កាលនៃកិ.ចូលទៅកាន់នគរ, កាលជាទីចូលទៅកាន់នគរ ។ **មជ្ឈ** នចុំ. កណ្តាលនៃនគរ ។ **វាសី** ចុំ. អ្នកនៅក្នុងក្រុង, អ្នកនៅក្នុងក្រុងដោយប្រក្រតី, អ្នកមានកិ.នៅក្នុងក្រុងជាប្រក្រតី ។ **វិនាសនភីត** គុ. អ្នកខ្លាចអំពីសេចក្តីវិនាសនៃក្រុង ។ **វីថិ** ឥ. វិថីនៃក្រុង, ថ្នល់មានក្នុងក្រុង ។ **សទិស** គុ. ប្រាកដស្មើដោយក្រុង, ដូចជាក្រុង ។ **សង្ខាត** គុ. គឺបុគ្គលរាប់ព្រមហើយថាក្រុង, ពោលគឺក្រុង ។ **សេដ្ឋី** ចុំ.

---

១ ឈើ, ភ្នំ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

សេដ្ឋីក្នុងក្រុង, សេដ្ឋីនៅក្នុងក្រុង ។ . **សោភណ** គុ. អ្នកមាន លំអរក្នុងក្រុង, អ្នកញ៉ាំងក្រុងឲ្យល្អ ។ . **សោភណិត្ថី** ឥ. ស្រីអ្នកល្អក្នុងក្រុង, ស្រីអ្នកមានលំអរក្នុងក្រុង, ស្រីអ្នកញ៉ាំង ក្រុងឲ្យល្អ (ស្រីផ្កាមាស) ។

នគរាភិមុខ គុ. [នគរាភិមុខ+ណ្យ] អ្នកមានមុខឆ្ពោះទៅកាន់ក្រុង, អ្នកមានមុខសំដៅទៅកាន់ក្រុង ។

នគរូបចារ ពុំ. [នគរ+ឧបចារ] ឧបចារៈនៃក្រុង, ទីជាទីត្រាច់ទៅជិត នៃក្រុង ។

នគរូបម គុ. [នគរ+ឧបមា] មានឧបមាដោយក្រុង, មានសេចក្ដី ប្រៀបដោយក្រុង, មានក្រុងជាគ្រឿងប្រៀប ។

នគ្គ គុ. អាក្រាត, ស្រាត (នគ្គ<ន+គម+ក្វ = រិ. ន គច្ឆតីតិ> នគ្គោ) ។ . **ចរិយា** ឥ. កិ.ប្រព្រឹត្តិអាក្រាត, កិ.ប្រព្រឹត្តិដោយ ភាពជាអ្នកអាក្រាត ។ . **ចរិយាទិ** គុ. (វត្ថុ) មានកិ.ប្រព្រឹត្តិ អាក្រាតជាដើម, .មានកិ.ប្រព្រឹត្តិដោយភាពជាអ្នកអាក្រាតជា ដើម ។ . **សមណ** ពុំ. សមណៈអាក្រាត, សមណៈអ្នកអាក្រាត, សមណៈស្រាត ។

នង្គល នពុំ. នង្គ័ល (នង្គល<នង្គ+លុ+អ = រិ. ភូមិំ នង្គំ ករោន្តោ លុនាតីតិ> នង្គលំ) ។ . **កូដត្ថេរ** ពុំ. ព្រះថេរៈឈ្មោះ នង្គលកូដៈ ។ . **ផាលាទិឧបករណបូរ** គុ. ដ៏ពេញដោយគ្រឿង ឧបករណ៍មាននង្គ័លនិងផាលជាដើម ។ . **សីស** នពុំ. សីសៈនៃ នង្គ័ល, យាមនៃនង្គ័ល (តាមទម្លាប់ថា ភ្ញៀងនៃនង្គ័ល) ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

- **សីសមត្តក្ខន្ធ** គុ. មានដើមប៉ុនយាមនៃនង្គ័ល, មានដើមមានសីសៈនៃនង្គ័លជាប្រមាណ ។

នង្គុដ្ឋ នបុំ. [ន+អង្គ+ដ្ឋ] កន្ទុយ, កន្ទុយសត្វ; (វិ. **ន អង្គតិ គច្ឆតីតិ> នង្គុដ្ឋំ**) ។

នចិរស្ស និ. មិនយូរ, អស់កាលមិនយូរ, មិនយូរប៉ុន្មាន ។

នចិរំ កិ.វិ. មិនយូរ, អស់កាលមិនយូរ ។

នច្ច នបុំ. [នត+យ] កិ.រាំ (កិ.មីតពត់នូវខ្លួន); វិ. **នច្ចនំ> នច្ចំ** ។

នច្ចគីត នបុំ. [នច្ច+គីត] កិ.រាំនិងកិ.ច្រៀង ។ - **កុសល** គុ. អ្នកឈ្លាសក្នុងកិ.រាំនិងកិ.ច្រៀង, អ្នកប្រសប់ក្នុងកិ.រាំនិងកិ.ច្រៀង ។ - **វាទិតមត្ត** គុ. (សិល្បៈ) គ្រាន់តែកិ.រាំ និងកិ.ច្រៀង និងកិ.ប្រគំ ។

នច្ចនមយូរ បុំ. [នច្ចន+មយូរ] ក្ងោកមានកិ.រាំជាប្រក្រតី, ក្ងោកជាទីរាំ ។

នច្ចន្ត គុ. [នត+យ+អន្ត] កាលរាំ, កំពុងរាំ ។

នច្ចន្តិ កិ. [នត+យ+អន្តិ.វ.] រាំ ។

នច្ចមាន គុ. [នត+យ+មាន] កាលរាំ, កំពុងរាំ ។

នច្ចសមជ្ជ បុំ. [នច្ច+សមជ្ជ] មហោស្រពគឺបុគ្គលតប្បីលេងដោយអំណាចនៃកិ.រាំ, មហោស្រពគឺបុគ្គលលេងដោយកិ.រាំ, មហោស្រពគឺបុគ្គលតប្បីរាំ ។

នច្ចាបនទិវស បុំ. [នច្ចាបន+ទិវស] ថ្ងៃជាទីញុំាង...ឱ្យរាំ, ថ្ងៃនៃកិ.

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ញ៉ាំង...ឱ្យរាំ (និច្ចាបន<នត+យ+ណាបេ+យុ) ។

និច្ចាបេត្វា អ. [នត+យ+ណាបេ+ត្វា] ឱ្យរាំហើយ, ញ៉ាំង...ឱ្យរាំហើយ ។

និច្ចិតុំ អ. [នត+យ+ឥ_អា.+តុំ] ដើម្បីរាំ ។

និច្ចិស្សាម កិ. [នត+យ+ឥ_អា.+ស្សាម_ភ.] នឹងរាំ ។

និច្ចាទេតិ កិ. [ន+ឆាទេតិ] មិនញ៉ាំង...ឱ្យបិទបាំង, មិនបិទបាំង, មិនស្លៀកដណ្ដប់ ។

នដ ពុំ. [នត+ ឬនដ+អ] (ជន) អ្នករាំ (អ្នករបាំ); វិ. **នដតីតិ> នដោ** ។ - **កីឡ** កិវិ. លេងនៃជនអ្នករាំ, កិ.លេងនៃអ្នករបាំ ។ - **គេហ** នបុំ. ផ្ទះនៃជនអ្នករាំ, -អ្នករបាំ ។ - **ទារក** ពុំ. ទារកនៃជនអ្នករាំ, -អ្នករបាំ ។ - **ធីតា** ឥ. ធីតានៃជនអ្នករាំ, -អ្នករបាំ ។ - **បុត្ត** ពុំ. កូននៃជនអ្នករាំ, -អ្នករបាំ ។ - **បុព្វក** គុ. ធ្លាប់ជាជនអ្នករាំ, ធ្លាប់ជាអ្នករបាំ ។ - **បុព្វកវត្ថុ** នបុំ. រឿងនៃព្រះថេរៈអ្នកធ្លាប់រាំ, រឿងនៃព្រះថេរៈជាអ្នកធ្លាប់រាំ ។

នដាទិ គុ. [នដ+អាទិ] (ជន) មានជនអ្នករាំជាដើម ។

នដ្ឋ គុ. [នស+ត] វិនាសហើយ, បាត់ហើយ, ខូចហើយ, លាញហើយ ។ - **គោណ** ពុំ. គោដែលបាត់ហើយ ។

នត្ត ពុំ. [នហ+វិតុ] (កុមារ) ដែលជីដូននិងជីតាចងដោយសេចក្ដីស្រឡាញ់ (ចៅ); វិ. **នយ្ហតិ ពន្ធិយតិ បេមេនាតិ> នត្តា** ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ន័យខ្លះថា នី+តុ ។ - មត្ត គុ. ប៉ុនថៅ, មានថៅជាប្រមាណ, គ្រាន់តែជាថៅ ។

នត្ថិ កិ. [ន+អត្ថិ] មិនមាន, គ្មាន ។

នត្ថិតា ឥ. [នត្ថិ+តា] ភាវៈនៃ...ជារបស់មិនមាន, -គ្មាន ។

នត្ថិប្លវ បុំ. [នត្ថិ+ប្លវ] នំមិនមាន, នំគ្មាន ។

នត្ថិភាវ បុំ. [នត្ថិ+ភាវ] ភាវនៃ... ជារបស់មិនមាន, គ្មាន ។

នត្ថុកម្ម នបុំ. [នត្ថុ+កម្ម] កម្មគឺបុគ្គលគប្បីធ្វើតាមច្រមុះ ។

នទន្ត គុ. [នទ+អ+អន្ត] កាលបន្លឺ, កំពុងបន្លឺ ។

នទាបេតុកាម គុ. [នទាបេតុំ+កម+ណ] អ្នកចង់ដើម្បីញ៉ាំង... ឱ្យបន្លឺ ។

នទិ កិ. [នទ+អ+ញ្ញ-អជ្ជ.] បន្លឺហើយ, ស្រែកហើយ ។

នទិត្វា អ. [នទ+ឥ-អា.+ត្វា] បន្លឺហើយ, ស្រែកហើយ ។

នទិស្សតិ កិ. [នទ+អ+ឥ-អា.+ស្សតិ-ភ.] នឹងបន្លឺ ។

នទី ឥ. [នទ+អ ឬឦ] (ធម្មជាតិ) ហូរទៅរឿយៗ ឬបន្លឺរឿយៗ (មេទឹក, ស្ទឹង, ទន្លេ); វិ. **អភិក្ខណំ នទតីតិ> នទី** ។ - **អាទិសទិស** គុ. ប្រាកដស្មើដោយប្រទេសមានស្ទឹងជាដើម ។ - **ចរកកាកជាតក** នបុំ. ជាតកគឺបណ្ឌិតកំណត់ដោយក្អែកត្រាច់ទៅក្នុងស្ទឹង ។ - **តិត្ថ** នបុំ. កំពង់នៃស្ទឹង, -នៃទន្លេ, កំពង់

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ឮដីទន្លេ ។ **តីរ** នបុំ. ឆ្នេរនៃទន្លេ, ត្រើយនៃទន្លេ ។ **បទេស** បុំ. ប្រទេសនៃស្ទឹង, -នៃទន្លេ ។ **សោត** បុំ. ខ្សែនៃទឹកទន្លេ, ខ្សែនៃទឹកស្ទឹង ។

នទ្ធិ នបុំ. ឬឥ. [នហ+ត+ឰ] (វត្ថុជាគ្រឿងចង ឬជាគ្រឿងត្របែង (ខ្សែ, ព្រួរ, ខ្សែព្រួរ); វិ. **នយ្ហតិ ឯតេនាតិ>** **នទ្ធិ** ។ ម្យ៉ាងទៀត : ខ្សែជាគ្រឿងដែលជនចង ឬត្របែង (នៃវត្ថុ); វិ. **នយ្ហតេ ពន្ធិយតេ យាយ សា>** **នទ្ធិ** ។ ប្រើជា នទ្ធី ក៏មាន ។

នទ្ធិវរត្តា អ. [នទ្ធិ+វរត្ត] ព្រួរនិងព្រ័ត្រ, ខ្សែព្រួរនិងព្រ័ត្រស្បែក ។

ននិកាមសេយ្យ [ននិកាម+សេយ្យ] កិ.ដេកនៃបុគ្គលអ្នកមិនមានសេចក្តីប្រាថ្នា ។

ននុ និ. មិនមែនឬ, មិនមែនទេឬ, មិនដូច្នោះឬ ។

នន្ទកុមារ បុំ. [នន្ទ+កុមារ] កុមារឈ្មោះនន្ទ ។

នន្ទគោបាលក បុំ. [នន្ទ+គោបាលក] បុរសអ្នកថែរក្សានូវគោឈ្មោះនន្ទៈ, នាយគោបាលឈ្មោះនន្ទៈ (វិ. **គាវោ បាលេតីតិ> គោបាលកោ**) ។ **វត្ថុ** នបុំ. រឿងនៃបុរសអ្នករក្សានូវគោឈ្មោះនន្ទៈ, រឿងនៃបុរសអ្នកឃ្វាលនូវគោឈ្មោះនន្ទៈ ។

នន្ទតិ កិ. [នន្ទ+អ+តិ.វ.] ត្រេកអរ, រីករាយ ។

នន្ទនដ្ឋាន នបុំ. [នន្ទន+ឋាន] ទីជាទីត្រេកអរ, ទីជាទីរីករាយ (នន្ទន<នន្ទ+យុ = សេចក្តីត្រេកអរ; វិ. **នន្ទិយតេតិ>**

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

នន្ទន៍) ។

នន្ទមូលកបព្ភារ ចុំ. [នន្ទមូលក+បព្ភារ] ញកនៃភ្នំឈ្មោះនន្ទ-មូលកៈ ។

នន្ទមាណវ ចុំ. [នន្ទ+មាណវ] មាណពឈ្មោះនន្ទៈ ។

នន្ទមាតា ឥ. [នន្ទ+មាតា] មាតានៃកុមារឈ្មោះនន្ទៈ ។

នន្ទមាន គុ. [នន្ទ+អ+មាន] កាលត្រេកអរ, កំពុងត្រេកអរ ។

នន្ទិវិសាលជាតក នចុំ. [នន្ទិវិសាល+ជាតក] ជាតកគឺបណ្ដិតកំណត់ហើយដោយគោឈ្មោះនន្ទិវិសាល ។

នន្ទិភវបរិក្ខីណ គុ. [នន្ទី+ភវ+បរិក្ខីណ] មានសេចក្ដីត្រេកអរនិងភពអស់រលីងហើយ, មានតណ្ហាជាគ្រឿងត្រេកអរក្នុងភពអស់រលីងហើយ, មានតម្រេកក្នុងភពអស់រលីងហើយ ។ សេចក្ដីត្រេកអរ; វិ. នន្ទនំ> នន្ទី ។

នន្ទិយវត្ថុ នចុំ. [នន្ទិយ+វត្ថុ] រឿងនៃមាណពឈ្មោះនន្ទិយៈ ។

នន្ទិរាគ ចុំ. [នន្ទី+រាគ] រាគៈកើតដោយអំណាចនៃសេចក្ដីត្រេកអរ, តម្រេកដោយអំណាចនៃតណ្ហាជាគ្រឿងត្រេកអរ ។

នន្ទិស្សំ កិ. [នន្ទ+អ+ឥ_អា.+ស្សំ_ភ.] នឹងត្រេកអរ ។

នប្បដិក្កោសិ កិ. [ន+បដិក្កោសិ] មិនហាមហើយ, មិនឃាត់ហើយ (បដិ+កុស+អ+ឦ_អជ្ជ.) ។

នប្បតិដ្ឋហិស្សតិ កិ. [ន+តិដ្ឋហិស្សតិ] នឹងមិនតាំងនៅ, នឹងមិន

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ឋិតនៅ, នឹងមិនតំកល់នៅ, នឹងមិនតាំងនៅស៊ប់ (ប+ឋា, ឋា> តិដ្ឋ+អ+ហ.អា.+ឥ.អា.+ស្សតិ.ភ.) ។

នប្បមជ្ជតិ កិ. [ន+បមជ្ជតិ] មិនប្រមាទ, មិនធ្វេសប្រហែស (ប+មទ+យ+តិ.វ.) ។

នប្បវត្តន្តិ កិ. [ន+បវត្តន្តិ] មិនប្រព្រឹត្ត, មិនប្រព្រឹត្តទៅ (ប+វត្ត+អ+អន្តិ.វ.) ។

នប្បវត្តេសិ កិ. [ន+បវត្តេសិ] មិនញ៉ាំង...ឱ្យប្រព្រឹត្តទៅហើយ, មិនឱ្យប្រព្រឹត្តទៅហើយ (ប+វត្ត+ណេ+ឦ.អជ្ជ.+ស.អា.) ។

នប្បសហេយ្យ កិ. [ន+បសហេយ្យ] មិនគប្បីកំហែង, គប្បីកំហែងមិនបាន, មិនគប្បីគ្របសង្កត់, គប្បីគ្របសង្កត់មិនបាន (ប+សហ +អ+ឯយ្យ.ស.) ។

នប្បសំសន្តិ កិ. [ន+បសំសន្តិ] មិនសរសើរ (ប+សំស+អ+អន្តិ.វ.) ។

នប្បហោតិ កិ. [ន+បហោតិ] មិនល្មម, មិនល្មមគ្រាន់, មិនគ្រប់គ្រាន់, មិនចេះអស់មិនចេះហើយ (ប+ហុ+អ+តិ.វ.) ។

នពហុជ្ជន គុ. [ន+ពហុជ្ជន] មិនមែនជាជនច្រើន, មិនមែនមានជនច្រើន (ពហុ+ជន) ។

នភមជ្ឈ នថុំ. [នភ+មជ្ឈ] កណ្ដាលនៃអាកាស ។ នភ<ន+ភូ+អ = វិ. ន ភវតិ ឯត្ថ កិញ្ចិ ចត្ថុតិ> នភំ = ទីជាទីមិនមាននៃវត្ថុសូម្បីបន្តិចបន្តួច (អាកាស) ។ ម្យ៉ាងទៀត នភ<ន+ភី

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

+អ = វិ. ន ភាយន្តិ បក្ខិនោ ឯត្ថាតិ ខា> នភំ = ទីជាទីមិនខ្លាចនៃបក្សី (អាកាស) ។

នមតិ កិ. [នម+អ+តិ.វ.] ឱនទៅ, បង្អោនទៅ, ពត់ ។

នមយន្តិ កិ. [នម+ណយ+អន្តិ.វ.] ញុំាង...ឱ្យឱនទៅ, បង្អោនទៅ, ពត់ ។

នមស្សតិ កិ. [នមស្ស+អ+តិ.វ.] បង្អោនទៅ, នមស្សការ, ថ្វាយបង្គំ ។

នមស្សនភាវ ចុំ. [នមស្សន+ភាវ] ភាវៈនៃកិ.បង្អោនទៅ, -នៃកិ.នមស្សការ, -នៃកិ.ថ្វាយបង្គំ ។

នមស្សន្ត គុ. [នមស្ស+អ+អន្ត] កាលនមស្សការ, កាលថ្វាយបង្គំ ។

នមស្សមាន គុ. [នមស្ស+អ+មាន] កាលនមស្សការ, កាលថ្វាយបង្គំ ។

នមស្សិតព្វ គុ. [នមស្ស+ឥ.អា+តព្វ] គឺ...គប្បីនមស្សការ,... ។

នមស្សិត្វា អ. [នមស្ស+ឥ.អា.+ត្វា] នមស្សការហើយ,... ។

នមស្សេយ្យ កិ. [នមស្ស+អ+ឯយ្យ.ស. គប្បីនមស្សការ ។

នមិ កិ. [នម+អ+ឦ.អជ្ជ.] ឱនទៅហើយ (មូរហើយ, ខូរហើយ) ។

នមិត គុ. [នម+ឥ.អា.+ត] ឱនទៅហើយ,... ។

នមេយ្យ កិ. [នម+អ+ឯយ្យ.ស.] គប្បីឱនទៅ, គប្បីបង្អោន

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ទៅ,... ។

នយ ពុំ. [នី+អ] កិ.នាំទៅ, សេចក្ដីពន្យល់, ន័យ; វិ. **នយនំ> នយោ** ។

នយទាន នពុំ. [នយ+ទាន] កិ.ឱ្យនូវន័យ, កិ.ឱ្យនូវសេចក្ដីពន្យល់ ។

នយន្តិ កិ. [នី+អ+អន្តិ_វ.] នាំទៅ, ដឹកទៅ ។

នយសត នពុំ. [នយ+សត] រយនៃន័យ ។

នយសហស្ស នពុំ. [នយ+សហស្ស] ពាន់នៃន័យ ។

នយិស្សាមិ កិ. [នី+អ+ឥ_អា.+ស្សាមិ_ភ.] នឹងនាំទៅ ។

នយីសុ កិ. [នី+អ+ឥំ_អជ្ជ.] នាំទៅហើយ ។

នយេ កិ. [នី+អ+ឯយ្យ_ស.] គប្បីនាំទៅ ។

នរក ពុំ. [នរ+ណុ] ប្រទេសនាំទៅនូវសត្វឥតបុណ្យ (នរក, រណ្ដៅ); វិ. **អបុញ្ញេ នរតិ នេតីតិ> នរកោ** ។ - **សទិស** គុ. ប្រាកដស្មើដោយនរក, ដោយរណ្ដៅ, ដូចជារណ្ដៅ ។

នរ ពុំ. នរៈ (និរ<ន+អរ ឬនរ+អ = វិ. **នេតីតិ> នរោ; នរតិ នេតីតិ វា> នរោ** ។ - **ទម្មសារថិ** ពុំ. ជាអ្នកទូន្មាននូវនរៈដូចជាសារថី, ជាអ្នកគួរដើម្បីទូន្មាននូវនរៈដូចជាសារថី, ជាសារថីគួរដើម្បីទូន្មាននូវនរៈ ។ - **ទេវ** ពុំ. ជាទេវតានៃនរៈ, ដូចជាទេវតានៃនរៈ ។ - **វីរសេដ្ឋ** អា. ន. បពិត្រព្រះអង្គប្រសើរបំផុតដោយព្យាយាមជាងនរៈ, បពិត្រព្រះអង្គអ្នកមានព្យាយាមប្រសើរ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ជាងនរៈ ។

នរាសភ គុ. [នរ+អាសភ] ប្រសើរជាងនរៈ, ទ្រង់អង់អាច ជាងនរៈ ។

នរិន្ទ គុ. [នរ+ឥន្ទ] ជាធំជាងនរៈ, ជាកំពូលនៃនរៈ, ជាមេនៃនរៈ ។

នល-នឡ ចុំ. បបុស ។ - **សាកិយ** ចុំ. ឈ្មោះនលសាកិយៈ (សាកិយៈបបុស) ។ នល<និ+អល ។

នលាដន្ត ចុំ. [នលាដ+អន្ត] ទីបំផុតនៃថ្ងាស ។

នវ ប.សំ. ប្រាំបួន; គុ. ថ្មី ។

នវអត្ថសស្សទាន នចុំ. [នវ+អត្ថ+សស្ស+ទាន] កិ.ឱ្យនូវសំទូងដ៏ប្រសើរ៩ផង, ទានគឺបណ្ឌិតកំណត់ហើយដោយសំទូងដ៏ប្រសើរ៩ផង ។

នវក គុ. [នវ+ក.ស.] ថ្មី, របស់ថ្មី(១) ។ - **និបាត** ចុំ. គម្ពីរឈ្មោះនវកនិបាត ។ **ភាវ** ចុំ. ភាវៈនៃ...ជាអ្នកថ្មី, ភាពជាអ្នកថ្មី, ភាពជារបស់ថ្មី ។

នវកម្ម នចុំ. [នវ+កម្ម] កម្មថ្មី, ការងារថ្មី ។

នវកម្មិក គុ. [នវកម្ម+ណិក] អ្នកប្រកបក្នុងកម្មថ្មី, អ្នកប្រកបក្នុងការងារថ្មី (និយុត្តតទ្ធិត) ។

នវកោដិអគ្ឃនក គុ. [នវកោដិ+អគ្ឃនក] គួរនូវថ្លៃមានកោដិ៩ជា

---

១ បរិមាណទ្ធិត ប្រែថាមានបរិមាណ៩; វិ. នវ បរិមាណានិ អស្សាតិ> នវកោ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ប្រមាណ, ដល់នូវថ្លៃមានកោដិ៩ជាប្រមាណ (មានតម្លៃ៩កោដិ) ។

នវកោដិ ត. [នវ+កោដិ] កោដិ៩ ។

នវកោដិធន នបុំ. [នវ+កោដិ+ធន] ទ្រព្យមានកោដិ៩ជាប្រមាណ ។

នវក្ខត្តុំ កិ. វិ. [នវ+សកឹ>នវក្ខត្តុំ] វារៈ៩ដង, ៩ដង, ៩លើក ។ មយ៉ាងទៀតអព្យយតទ្ធិត "ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងវារៈ៩ដង, .អស់វារៈ៩ដង; វិ. **នវវារេ បវត្តតីតិ> នវក្ខត្តុំ** " ។

នវប្បព្វជិត គុ. [នវ+បព្វជិត] បួសហើយថ្មី, បួសថ្មី, ជាអ្នកទើបនឹងបួសថ្មី; បុំ. បព្វជិតថ្មី ។

នវប្បាសាទ បុំ. [នវ+បាសាទ] ប្រាសាទថ្មី ។

នវភាជន នបុំ. [នវ+ភាជន] ភាជន៍ថ្មី ។

នវមធុ នបុំ. [នវ+មធុ] ទឹកឃ្មុំថ្មី ។

នវម បូ.សំ. [នវ+ម] ទី៩, គំរប់៩ ។

នវយោជន នបុំ. [នវ+យោជន] យោជន៍៩, មានយោជន៍៩ជាប្រមាណ ។ -**សតប្បមាណ** គុ. មានរយនៃយោជន៍៩ជាប្រមាណ ។

នវលោកុត្តរធម្មសង្ខាត គុ. [នវ+លោកុត្តរ+ធម្ម+សង្ខាត] គឺបណ្ឌិតរាប់ព្រមហើយថាធម៌ជាលោកុត្តរៈ៩, ពោលគឺធម៌ជាលោកុត្តរ៩,

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

គឺលោកុត្តរធម៌ទាំង ៩ ។

នវវារ ចុំ. [នវ+វារ] វារៈ៩, វារៈ៩ដង, ៩លើក ។

នវវិធ គុ. [នវ+វិធ] មានប្រការ៩, មាន៩យ៉ាង; វិ. **នវ វិធា បការា យស្សាតិ> នវវិធោ** ។ - **មាន** ចុំ. មានះមានប្រការ៩, មានះមាន៩យ៉ាង ។ - **លោកុត្តរធម្មវស** ចុំ. អំណាចនៃលោកុត្តរធម៌មានប្រការ៩ ។

នវវុដ្ឋ គុ. [នវ+វុដ្ឋ] ដែលតាំងឡើងថ្មី, គឺភ្លៀងធ្លាក់ចុះថ្មីៗ, គឺភ្លៀងបង្អុរចុះថ្មីៗ, ដែលទើប ភ្លៀងថ្មីៗ (វុដ្ឋ<វស្ស+ត) ។

នវសត គុ. [នវ+សត] មានរយ៩ជាប្រមាណ (ប្រាំបួនរយ) ។

នវសប្បិ នបុំ. [នវ+សប្បិ] សប្បិថ្មី, ទឹកដោះថ្លាថ្មី ។ - **សង្ខតខីរយាគុ** ឥ. បបរគឺបុគ្គលចំអិនដោយទឹកដោះស្រស់ដែលបុគ្គលចាត់ចែងហើយដោសប្បិថ្មី, ខីរយាគុដែលបុគ្គលតាក់តែងដោយសប្បិថ្មី (សង្ខត<សំ+ករ+ត, ករ>ខ = ប្រុង, តាក់តែង, ចាត់ចែង, លាយ, ផ្សំ)។

នវសីវថិកាវស ចុំ. [នវ+សីវថិកា+វស] អំណាចនៃភូមិជាទីតាំងនៃសាកសព៩ ។

នវហត្ថ គុ. [នវ+ហត្ថ] មានហត្ថ៩ជាប្រមាណ (៩ហត្ថ) ។

នវុតិកប្ប ចុំ. [នវុតិ+កប្ប] កប្បកៅសិប ។

នវុតិវស្សសហស្សបរិមាណ គុ. [នវុតិវស្ស+សហស្ស+បរិមាណ]

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

មានពាន់នៃឆ្នាំកៅសិបជាប្រមាណ ។

នវោទក នពុំ. [នវ+ឧទក] ទឹកថ្មី ។

នស្សៃ កិ. [នស+យ+ហិ_ប., លុប ហិ_ប.] ចូរវិនាស, ចូរបាត់, ចូរសូន្យទៅ,.... ។

នស្សតុ កិ. [នស+យ+តុ_ប.] ចូរវិនាស, ចូរបាត់, ចូរសូន្យ,... ។

នស្សន្តិ កិ. [នស+យ+អន្តិ_វ.] វិនាស, បាត់, សូន្យ,... ។

នស្សិស្សន្តិ កិ. [នស+យ+ឥ_អា.+ស្សន្តិ_ភ.] នឹងវិនាស,.... ។

នស្សឹសុ កិ. [នស+យ+ឱំ_អជ្ជ.] វិនាសហើយ ។

នហាត គុ. [នហា+ត] ងូតហើយ, លាងហើយ ។

នហាតក ពុំ. [នហា+ត+ក_ស.] អ្នកងូត, អ្នកលាង, អ្នកផ្ងូត ។

នហាតក្កិលេសតា ឥ. [នហាតក្កិលេស+តា] ភាវៈនៃ...ជាអ្នកមានកិលេសលាងហើយ ។

នហាត្វា អ. [នហា+ត្វា] ងូតហើយ, លាងហើយ, កក់ហើយ ។

នហាន នពុំ. [នហា+យុ] កិ.ងូត, ជាទីងូត, កិ.លាង, ជាទីលាង, សម្រាប់ងូត; វិ. **នហាយតេ>** **នហានំ**; **នហាយន្តិ ឯត្ថាតិ>** **នហានំ**; **នហាយន្តិ ឯតេនាតិ>** **នហានំ** ។ - **កាល** ពុំ. កាលជាទីងូត, កាលនៃកិ.ងូត ។ - **កោដ្ឋក** ពុំ. បន្ទប់ជាទីងូត, បន្ទប់សម្រាប់ងូត ។ - **ចុណ្ណមូល** នពុំ. ជាមូលនៃលំអិតសម្រាប់ងូត, ជាតម្លៃនៃលំអិតសម្រាប់ងូត ។ - **តិត្ថ**

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

នថុំ. កំពង់ជាទីងូត, កំពង់គឺជាទីងូត ។ . **បរិយោសាន** នថុំ. កាលជាទីបំផុតចុះជ្រំវិញនៃកិ.ងូត, កាលជាទីហើយស្រេចនៃកិ.ងូត ។ . **ផលក** នថុំ. ផែនក្ដារជាទីងូត, បន្ទះក្ដារសម្រាប់ងូត ។ . **មូល** នថុំ. ជាតម្លៃនៃកិ.ងូត, ជាតម្លៃនៃលំអិតសម្រាប់ងូត ។ . **វេលា** ឥ. វេលាជាទីងូត ។

នហានោទក នថុំ. [នហាន+ឧទក] ទឹកសម្រាប់ងូត ។

នហាបិត ថុំ. ឬគុ. [នហា+ណាបេ+ឥ.អា.+ត] ជនអ្នកញ៉ាំងបុគ្គលឱ្យងូត (ជាងកំណោរ, ជាងអ្នកកោរកាត់); វិ. **នហាបេតីតិ> នហាបិតោ** ។

នហាបេត្វា អ. [នហា+ណាបេ+ត្វា] ឱ្យងូតហើយ, ញ៉ាំង...ឱ្យងូតហើយ, ផ្ងូតហើយ ។

នហាបេន្ត គុ. [នហា+ណាបេ+អន្ត] កាលឱ្យងូត, កាលញ៉ាំង...ឱ្យងូត, កាលផ្ងូត ។

នហាបេសិ កិ. [នហា+ណាបេ+ឦ.អជ្ជ.+ស.អា.] ឱ្យងូតហើយ, ញ៉ាំង...ឱ្យងូតហើយ, ផ្ងូតហើយ ។

នហាបេហិ កិ. [នហា+ណាបេ+ហិ.ប.] ចូរឱ្យងូត, ចូរញ៉ាំង...ឱ្យងូត, ចូរផ្ងូត ។

នហាយថ កិ. [នហា+យ+ថ.ប.] ចូរងូត ។

នហាយន្ត គុ. [នហា+យ+អន្ត] កាលងូត, កំពុងងូត ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

នហាយន្តិ ចិ. [នហា+យ+អន្តិ-វ.] ងូត ។

នហាយមាន គុ. [នហា+យ+មាន] កាលងូត, កំពុងងូត ។

នហាយិតុកាម គុ. [នហាយិតុំ+កម+ណ] អ្នកចង់ដើម្បីងូត ។

នហាយិតុំ អ. [នហា+យ+ឥ-អា.+តុំ] ដើម្បីងូត ។

នហាយិស្សាមិ កិ. [នហា+យ+ឥ-អា.+ស្សាមិ-ភ.] នឹងងូត ។

នហារុវិនទ្ធ គុ. [នហារុ+វិនទ្ធ] គឺសរសៃចងហើយ, -ចងឆ្នាក់ហើយ, ដែលចងដោយសរសៃ, រួបរឹតដោយសរសៃ (វិនទ្ធ<វិ+នហ+ត) ។

នហុត នបុំ. នហុត (ម៉ឺន) ។

នាគ បុំ. នាគ, ដំរី (អ្នកមិនធ្វើនូវអំពើអាក្រក់ ឬអ្នកមិនមានអំពើដំណាមក ក៏ហៅថា " នាគ " ដែរ; វិ. **ន អាគុំ ករោតីតិ> នាគោ; នត្ថិ អាគុំ ឯតស្សាតិ វា> នាគោ**) ។

នាគគណបរិវុត គុ. [នាគគណ+បរិវុត] គឺពួកនៃនាគចោមរោមហើយ, គឺហ្វូងនៃនាគហែហមហើយ; វិ. **នាគានំ គណោ> នាគគណោ; នាគគណេន បរិវុតោ> នាគគណ-បរិវុតោ** ។

នាគត្ត នបុំ. [នាគ+ត្ត] ភាវៈនៃ... ជានាគ; វិ. **នាគស្ស ភាវោ> នាគត្តំ** ។

នាគទេវព្រហ្មានុភាវ បុំ. [នាគទេវព្រហ្ម+អានុភាវ] អានុភាពនៃ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

នាគ និងទេវតា និងព្រហ្ម ។

នាគភវន នបុំ. [នាគ+ភវន] ភពនៃនាគ, ទីជាទីកើតនៃនាគ, លំនៅនៃនាគ (ភវន<ភូ+យុ = វិ. **ភវន្តិ ឯត្ថាតិ> ភវនំ**) ។

នាគមាណវិកា ឥ. [នាគ+មាណវិកា] នាងមាណវិកានៃនាគ, នាងនាគមាណវិកា ។

នាគយោនិ ឥ. [នាគ+យោនិ] កំណើតនៃនាគ, កំណើតនៃដំរី ។

នាគរ ពុំ. [នគរ+ណ] អ្នកនៅក្នុងនគរ, -ក្នុងក្រុង (អ្នកនគរ, អ្នកក្រុង); វិ. **នគរេ ចសន្តីតិ> នាគរា** ។

នាគរាជ ពុំ. [នាគ+រាជ] ស្ដេចនៃនាគ, នាគជាស្ដេច ។

នាគលតាទន្តកដ្ឋ នបុំ. [នាគលតា+ទន្តកដ្ឋ] ឈើសម្រាប់ជំរះនូវធ្មេញឈ្មោះនាគលតា, ឈើសម្រាប់ជំរះនូវធ្មេញគឺបុគ្គលធ្វើហើយដោយវល្លិខ្ទឹង, ឈើស្ទន់គឺបុគ្គលធ្វើហើយដោយវល្លិខ្ទឹង (ខ្លះថា វល្លិម្លូព្រៃ) ។

នាគវត្តវណ្ណនា ឥ. [នាគវត្ត+វណ្ណ+យុ+អា_ឥ.] កថាជាគ្រឿងពណ៌នានូវនាគវត្ត, -នូវសេចក្ដីនៃនាគវត្ត ។

នាគវន នបុំ. [នាគ+វន] ព្រៃនៃដើមខ្ទឹង, ព្រៃដ៏ដេរដាសដោយដើមខ្ទឹង ។

នាគវិភវ ពុំ. [នាគ+វិភវ] ភោគៈគឺបុគ្គលគប្បីសោយនៃនាគ, សម្បត្តិនៃនាគ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

នាគសរីរ នពុំ. [នាគ+សរីរ] សរីរៈនៃនាគ ។

នាគសុបណ្ណ ពុំ. [នាគ+សុបណ្ណ] នាគនិងគ្រុឌ ។ . **វេមានិក-បេ្រត** ពុំ. នាគនិងគ្រុឌនិងប្រេតអ្នកមានវិមាន, នាគ និងគ្រុឌ និងវេមានិកប្រេត ។

នាគសេនត្ថេរ ពុំ. [នាគសេន+ថេរ] ព្រះថេរៈឈ្មោះនាគសេនៈ ។

នាគានុភាវ ពុំ. [នាគ+អានុភាវ] អានុភាពនៃនាគ ។

នាដក ពុំ. [នដ+ណ្វុ] (ជន) អ្នករាំ, អ្នករបាំ; វិ. **នច្ចតីតិ> នាដកោ** ។

នាដកបរិវុត គុ. [នាដក+បរិវុត] គឺអ្នករាំចោមរោមហើយ, គឺអ្នករបាំចោមរោមហើយ; វិ. **នាដកេហិ បរិវុតោ> នាដក-បរិវុតោ** ។

នាដកិត្ថី ឥ. [នាដក+ឥត្ថី] ស្ត្រីអ្នករាំ, ស្ត្រីអ្នករបាំ ។ . **បរិវុត** គុ. គឺស្ត្រីរបាំចោមរោមហើយ ។

នាដបុត្ត ពុំ. [នាដ+បុត្ត] នាដបុត្រ, បុត្រនៃជនអ្នករាំ, កូននៃអ្នករបាំ ។

នាតិសង្ខេបនាតិវិត្ថារវស ពុំ. [នាតិសង្ខេប+នាតិវិត្ថារ+វស] អំណាចនៃសេចក្តីមិនសង្ខេបពេកនិងមិនពិស្តារពេក ។

នាថ គុ. [នាថ+អ] ជាទីពឹង, ជាទីពុំនាក់ ។ ម្យ៉ាងទៀតអ្នកប្រាថ្នានូវសុខនិងប្រយោជន៍ដល់វេនេយ្យសត្វ; វិ. **នាថតិ វេនេយ្យានំ**

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ហិតសុខំ អាសីសតីតិ> នរោថា ។ អ្នកគ្រប់សង្កត់នូវសត្វទាំងពួង; រ៉ៃ. **នាថតិ សព្វសត្តេ ពុទ្ធសតិ អភិភវតីតិ> នរោថោ ។**

នានា អ. ផ្សេងៗ, វៀរ, លះបង់ ។

នានគ្គរស គុ. [នានាអគ្គ+រស] មានរសដ៏លើសផ្សេងៗ, មានរសដ៏ប្រសើរផ្សេងៗ ។ . **ភោជន** នថុំ. ភោជនមានរសដ៏លើសផ្សេងៗ, .ដ៏ប្រសើរផ្សេងៗ ។

នានប្បការ គុ. [នានា+បការ] មានប្រការផ្សេងៗ; រ៉ៃ. **នានាបការា យេសំ តេ> នានប្បការា ។** . **បណ្ណាការាភិហរណាវស** ថុំ. អំណាចនៃកិ.នាំទៅចំពោះ នូវគ្រឿងបណ្ណាការមានប្រការផ្សេងៗ, .នូវជំនូនមានប្រការផ្សេងៗ ។

នានាគច្ឆ ថុំ. [នានា+គច្ឆ] គុម្ពឈើផ្សេងៗ, គុម្ពផ្សេងៗ ។

នានាទារុ នថុំ. [នានា+ទារុ] ឈើផ្សេងៗ, ឧសផ្សេងៗ ។

នានាបុប្ផ នថុំ. [នានា+បុប្ផ] ផ្កាផ្សេងៗ, ផ្កាឈើផ្សេងៗ ។ . **ផលប្បដិមណ្ឌិត** គុ. ប្រដាប់ចំពោះដោយផ្កានិងផ្លែផ្សេងៗ ។

នានាផល នថុំ. [នានា+ផល] ផ្លែផ្សេងៗ ។

នានាភណ្ឌ នថុំ. [នានា+ភណ្ឌ] ភណ្ឌៈផ្សេងៗ, ទ្រព្យផ្សេងៗ ។

នានាភរណប្បដិមណ្ឌិត គុ. [នានាភរណ+បដិមណ្ឌិត] ប្រដាប់ចំពោះដោយអាភរណៈផ្សេងៗ, ប្រដាប់ចំពោះដោយគ្រឿងអម្ពរ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ផ្សេងៗ ។

នានារម្មណ នថុំ. [នានា+អារម្មណ] អារម្មណ៍ផ្សេងៗ ។

នានាវណ្ណ គុ. [នានា+វណ្ណ] មានវណ្ណៈផ្សេងៗ, មានពណ៌ផ្សេងៗ ។

នានាវិធ គុ. [នានា+វិធ] មានប្រការផ្សេងៗ, មានបែបផ្សេងៗ; វិ. **នានា វិធា បការា យស្ស តំ> នានាវិធំ** ។

នានាសមាបត្តិ ឥ. [នានា+សមាបត្តិ] សមាបត្តិផ្សេងៗ ។

នាភិ ឥ. [នភ+ឥ ឬណិ] ដុំរទេះ, ផ្ចិត វិ. **នភតិ ហឹសតីតិ> នាភិ)** ។

នាភិប្បមាណ គុ. [នាភិ+បមាណ] មានផ្ចិតជាប្រមាណ, ត្រឹមផ្ចិត ។

នាភិមណ្ឌល នថុំ. [នាភិ+មណ្ឌល] មណ្ឌលនៃផ្ចិត ។

នាម នថុំ., និ. [នម+ណ] ធម្មជាតជាគ្រឿងដែលគេហៅ (នាម, ឈ្មោះ); វិ. **នមិយតេ វោហរិយតេ ឯតេនាតិ> នាមំ** ។ - **ករណទិវស** ថុំ., នថុំ. ថ្ងៃជាទីធ្វើនូវឈ្មោះ ។ - **ករណមង្គល** នថុំ. មង្គលជាទីធ្វើនូវឈ្មោះ ។ - **កាយ** ថុំ. នាមកាយ (កងនៃនាមធម៌, ពួកនៃនាមធម៌) ។ - **គ្គហណទិវស** ថុំ., នថុំ. ថ្ងៃជាទីកាន់យកនូវឈ្មោះ ។ - **គោត្តវស** ថុំ. អំណាចនៃនាមនិងគោត្រ ។ - **រូប** នថុំ. នាមនិងរូប, នាមរូប ។

នារទ អ.ន. ឈ្មោះនារទៈ (តាបសឈ្មោះនារទៈ, អាមាត្យឈ្មោះនារទ,

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ព្រះពុទ្ធព្រះនាមនារទ) ។

នារី ឥ. [នរ+ណ+ឦ.ឥ.] នារី, នាងនារី (ស្ត្រី) ។ - **គណសម្បន្ន** គុ. អ្នកដល់ព្រមហើយដោយពួកនៃនារី, អ្នកមានពួកនៃនារីដល់ព្រមហើយ, បរិបូណ៌ហើយដោយក្រុមនៃនារី ។

នាលកគ្គាម ចុំ. [នាលក+គាម] ស្រុកឈ្មោះនាលកៈ, នាលកគ្រាម ។

នាវជីយតិ កិ. [ន+អវជីយតិ] មិនចាញ់វិញ ។

នាវា ឥ. [នុ+ណ+អា.ឥ., ឧនៃនុ>អាវ] ទូក, សំពៅ (វិ. **នេតីតិ> នាវា**) ។

នាវាទិ គុ. [នាវា+អាទិ] (យាន) មានទូកជាដើម; វិ. **នាវា អាទិ យេសំ តានិ> នាវាទីនិ** ។

នាវាសេត នចុំ. [នាវា+សេត] រយៈនៃទូក ។

នាវិក គុ. [នាវា+ណិក] (ជន) អ្នកជាធំក្នុងទូក, អ្នកឆ្លង (នូវទឹក) ដោយទូក (នាយទូក, នាយសំពៅ); វិ. **នាវាយំ ឥស្សរោ> នាវិកោ; នាវាយ តរតីតិ> នាវិកោ** ។

នាសយិ កិ. [នស+ណយ+ឦ.អជ្ជ.] ឱ្យវិនាសហើយ, ញុំាង...ឱ្យវិនាស ។

នាសយិត្វា កិ. [នស+ណយ+ឥ.អា.+ត្វ.ហី.] ឱ្យវិនាសហើយ, ញុំាង...ឱ្យវិនាសហើយ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

នាសា ឥ. [នាសុ+អ] ច្រមុះ (វិ. **នាសន្តិ អពាគ្គសទ្ទំ ករោន្តិ ឯតាយាតិ> នាសា**) ។

នាសិត គុ. [នស+ណេ+ឥ_អា.+ត] គឺ...ឱ្យវិនាសហើយ, ឱ្យខូចហើយ, ឱ្យបាត់ហើយ ។

នាសេតិ កិ. [នស+ណេ+តិ_វ.] ញុំាង...ឱ្យវិនាស, ឱ្យខូច, ឱ្យបាត់ ។

នាសេតុកាម គុ. [នាសេតុំ+កម+ណ] អ្នកចង់ដើម្បីញុំាង...ឱ្យវិនាស, អ្នកចង់ដើម្បីឱ្យវិនាស; វិ. **នាសេតុំ កាមេតីតិ> នាសេតុកាមោ** ។ នាសេតុំ+កាម = អ្នកមានប្រាថ្នាដើម្បីញុំាង...ឱ្យវិនាស; វិ. **នាសេតុំ កាមោ អស្សាតិ> នាសេតុកាមោ** ។

នាសេតុំ អ. [នស+ណេ+តុំ] ដើម្បីញុំាង...ឱ្យវិនាស ។

នាសេថ កិ. [នស+ណេ+ថ_ប.] ចូរញុំាង...ឱ្យវិនាស, ចូរឱ្យវិនាស ។

នាសេន្តិ កិ. [នស+ណេ+អន្តិ_វ.] ញុំាង...ឱ្យវិនាស, ឱ្យវិនាស ។

នាសេយ្យ កិ. [នស+ណេ+ឯយ្យ_ស.] គប្បីញុំាង...ឱ្យវិនាស ។

នាសេស្សតិ កិ. [នស+ណេ+ស្សតិ_ភ.] នឹងញុំាង...ឱ្យវិនាស ។

នាសេហិ កិ. [នស+ណេ+ហិ_ប.] ចូរញុំាង...ឱ្យវិនាស ។

នាឡាគិរិ អ. ន. ឈ្មោះនាឡាគិរី ។ . **ហត្ថី** ចុំ. ដំរីឈ្មោះនាឡាគិរី ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

នាឡិកាទិ គុ. [នាឡិកា+អាទិ] គ្រឿងវាល់មាននាឡិកាជាដើម, រង្វាល់មាននាឡិកាជាដើម ។

នាឡិកោទន ចុំ. [នាឡិក+ឱទន] បាយមាននាឡិនៃអង្ករជាប្រមាណ, បាយគឺបុគ្គលចំអិនដោយអង្ករមួយនាឡិ ។ . បរមតា ឥ. ព្រោះភាវៈនៃ...ជា... មានបាយគឺបុគ្គលចំអិនដោយអង្ករមួយនាឡិយ៉ាងក្រៃលែង, ជាយ៉ាងច្រើន ។

នាឡិមត្ត គុ. [នាឡិ+មត្ត] មាននាឡិជាប្រមាណ, ត្រឹមមួយនាឡិ ។

និក្កង្ខ គុ. [និ+កង្ខា] អ្នកមានសេចក្ដីសង្ស័យមិនមាន, អ្នកមិនមានសេចក្ដីសង្ស័យ; វិ. **នត្ថិ កង្ខា ឯតស្សាតិ> និក្កង្ខោ** ។ ម្យ៉ាងទៀតអ្នកមានសេចក្ដីសង្ស័យចេញហើយ; វិ. **និក្ខន្តា កង្ខា យស្មា សោ> និក្កង្ខោ** ។

និកន្តិ ឥ. [និ+កម+តិ] សេចក្ដីប្រាថ្នា, ចំណង់ (សេចក្ដីត្រេកអរ); វិ. **និកន្តនំ> និកន្តិ; និកាមិយតេតិ វា> និកន្តនំ** ។

និកាយ ចុំ. [និ+ចិ+ណ, ច>ក>កា, ឥ>ឯ>អយ] ពួក, ក្រុម, ប្រជុំ (វិ. **និចិយ្យតេ ឆាណិយតេតិ> និកាយោ**) ។

និកេត នចុំ. [និ+កិត+ណ] ទីជាទីនៅ (លំនៅ); វិ. **និកេតេតិ វសតិ ឯត្ថាតិ> និកេតំ** ។

និក្កឌ្ឍថ កិ. [និ+កឌ្ឍ+អ+ថ.ប.] ចូរទាញចេញ, ចូរកន្ត្រាក់ចេញ, ចូរបណ្ដេញចេញ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

និក្ខម្មាបេតុំ អ. [និ+កម្ម+ណាបេ+តុំ] ដើម្បីញ៉ាំង...ឱ្យទាញចេញ, -ឱ្យបណ្ដេញចេញ,... ។

និក្ខម្ម កិ. [និ+កម្ម+អ+ត្យ-អជ្ជ.] ទាញចេញហើយ, បណ្ដេញចេញហើយ ។

និក្ខម្មិត គុ. [និ+កម្ម+ឥ.អា.+ត] គឺ...ទាញចេញហើយ, -បណ្ដេញចេញហើយ... ។

និក្ខម្មិយមាន គុ. [និ+កម្ម+ឥ.អា.+យ+មាន] គឺ...កាលទាញចេញ; -កាលបណ្ដេញចេញ ។

និក្កម្ម គុ. [និ+កម្ម] អ្នកមានការងារមិនមាន, អ្នកមិនមានការងារ; វិ. **នត្ថិ កម្មំ ឯតស្សាតិ> និក្កម្មោ** ។ មយ៉ាងទៀតអ្នកមានការងារចេញហើយ; វិ. **និក្ខន្តំ កម្មំ យេហិ តេ> និក្កម្មា** ។

និក្កិលេស គុ. [និ+កិលេស] អ្នកមានកិលេសមិនមាន, អ្នកមិនមានកិលេស; វិ. **នត្ថិ កិលេសោ ឯតស្សាតិ> និក្កិលេសោ** ។ អ្នកមានកិលេសចេញហើយ; វិ. **និក្ខន្តោ កិលេសោ យស្មា សោ> និក្កិលេសោ** ។

និក្កិលេសតា អ. [និក្កិលេស+តា] ភាវៈនៃ... ជាអ្នកមិនមានកិលេស, -ជាអ្នកមានកិលេសចេញហើយ ។

និក្ខនាបេត្វា អ. [និ+ខន+ណាបេ+ត្វា] ញ៉ាំង...ឱ្យកប់ហើយ, ឱ្យកប់ហើយ ។

និក្ខនិត្វា អ. [និ+ខន+ឥ.អា.+ត្វា] កប់ហើយ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

និក្ខន្ត គុ. [និ+កម+ត, ក>ខ,ត>ន្ត, លុបម] ចេញ, ចេញទៅ, ចេញហើយ, ចេញទៅហើយ ។ **ទិវស** ចុំ., នចុំ. ថ្ងៃនៃ...ចេញទៅហើយ ។ **ភាវ** ចុំ. ភាវៈនៃ...ជាអ្នកចេញទៅហើយ ។ **រស្មិ** ឥ. រស្មីចេញហើយ, រស្មីផ្សាយចេញហើយ ។ **សទិស** គុ. ប្រាកដស្មើដោយ...ចេញហើយ ។

និក្ខម កិ. [និ+កម+អ+ហិ_ប., លុបហិ_ប] ចូរចេញ, ចូរចេញទៅ ។

និក្ខមតិ កិ. [និ+កម+អ+តិ_វ.] ចេញ, ចេញទៅ, លៀនចេញ ។

និក្ខមន នចុំ. [និ+កម+យុ] កិ.ចេញទៅ, ជាទីចេញទៅ; វិ. **និក្ខមិយតេតិ> និក្ខមនំ; និក្ខមតិ ឯត្ថាតិ> និក្ខម-នំ** ។ **កាល** ចុំ. កាលជាទីចេញទៅ ។ **ទិវស** ចុំ. ថ្ងៃជាទីចេញទៅ, ថ្ងៃនៃកិ.ចេញទៅ ។ **សមយ** ចុំ. សម័យជាទីចេញទៅ, សម័យនៃកិ.ចេញទៅ ។

និក្ខមនាការប្បត្ត គុ. [និក្ខមនាការ+បត្ត] ដល់ហើយនូវអាការគឺកិ.លៀនចេញ ។

និក្ខមន្ត គុ. [និ+កម+អន្ត] កាលចេញទៅ, កំពុងចេញទៅ ។

និក្ខមន្តិ កិ. [និ+កម+អ+អន្តិ_វ.] ចេញទៅ, រមែងចេញទៅ, លៀនចេញ ។

និក្ខមន្តី គុ. [និ+កម+អន្ត+ឦ] កាលចេញទៅ, កំពុងចេញទៅ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

និក្ខមន្តុ កិ. [និ+កម+អ+អន្តុ_ប.] ចូរចេញទៅ ។

និក្ខមាន គុ. [និ+កម+មាន] កាលចេញទៅ, កំពុងចេញទៅ ។

និក្ខមស្សុ កិ. [និ+កម+អ+ស្សុ_ប.] ចូរចេញទៅ ។

និក្ខាមេតុំ អ. [និ+កម+ណេ+តុំ] ដើម្បីញុំាង...ឱ្យចេញទៅ ។

និក្ខមាហិ កិ. [និ+កម+អ+ហិ_ប.] ចូរចេញ, ចូរចេញទៅ ។

និក្ខមិតុំ អ. [និ+កម+ឥ_អា.+តុំ] ដើម្បីចេញទៅ ។

និក្ខមិត្វា អ. [និ+កម+ឥ_អា.+ត្វា] ចេញទៅហើយ ។

និក្ខមិម្ហា កិ. [និ+កម+អ+ឥ_អា.+ម្ហា_អជ្ជ.] ចេញទៅហើយ ។

និក្ខមីសុ កិ. [និ+កម+អ+ឧំ_អជ្ជ.] ចេញទៅហើយ, ល្បឿនចេញហើយ ។

និក្ខសហស្ស នបុំ. [និក្ខ+សហស្ស] ពាន់នៃនិក្ខៈ, ពាន់នៃឆ្តោរ, (ពាន់នៃមាសឆ្តោរ) ។

និក្ខាមេន្តិ កិ. [និ+កម+ណេ+អន្តិ_វ.] ញុំាង...ឱ្យចេញទៅ, ឱ្យចេញទៅ ។

និក្ខាមេសិ កិ. [និ+កម+ណេ+ឰ_អជ្ជ.+ស_អា.] ញុំាង...ឱ្យចេញហើយ, ឱ្យចេញហើយ ។

និក្ខិត្ត គុ. [និ+ខិប+ត] គឺ... ទុកហើយ, -ទុកដាក់ហើយ, -កប់ទុកហើយ, ដាក់ចុះហើយ ។ - ទណ្ឌ គុ. អ្នកមានអាជ្ញាដាក់ចុះ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ហើយ ។ - ធញ្ញ នថុំ. ស្រូវគឺ...ទុកហើយ, -កប់ទុកហើយ ។

និក្ខិបន្តិ កិ. [និ+ខិប+អ+អន្តិ_វ.] បោះទៅដោយមិនសល់; ដាក់ចុះ, ទុក, ទុកដាក់ ។

និក្ខិបិតុំ អ. [និ+ខិប+ឥ_អា.+តុំ] ដើម្បីដាក់ចុះ, -កប់ទុក ។

និក្ខិបិត្វា អ. [និ+ខិប+ឥ_អា.+ត្វា] ដាក់ចុះហើយ, ទុកហើយ, កិបទុកហើយ, កប់ទុកហើយ ។

និក្ខិបីសុ កិ. [និ+ខិប+អ+ឱំ_អជ្ជ.] ដាក់ចុះហើយ, ទុកហើយ, កិបទុកហើយ, កប់ទុកហើយ ។

និខនតិ កិ. [និ+ខន+អ+តិ_វ.] ជីក, ជីករំលើង; គ្រលៀស, ប៉ប្រិច, កប់ទុក ។

និខនិត្វា អ. [និ+ខន+ឥ_អា.+ត្វា] កប់ទុកហើយ,... ។

និខាត គុ. [និ+ខន+ត] គឺ...កប់ទុកហើយ ។

និគច្ឆតិ កិ. [និ+គម+អ+តិ_វ.] ទៅដោយមិនសល់, ដល់, លុះ, បាន ។

និគណ្ឋ ពុំ. [និ+គឋ+អ] និគ្រន្ថ (អ្នកមានកិលេសជាគ្រឿងចាក់ស្រេះ) ។ - **សាវក** ពុំ. សាវ័កនៃនិគ្រន្ថ ។

និគណ្ឋិតុកាម គុ. [និគណ្ឋិតុំ+កម+ណ] អ្នកចង់ដើម្បីសង្កត់សង្កិន, ផ្គុំផ្គាល់ ។

និគម ពុំ. [និ+គម+អ] និគម; វិ. **អភិវេភោ តាមោ> និគ.**

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ភោ (មើលសេចក្ដីពន្យល់ក្នុងវចនានុក្រមខ្មែរ) ។

និគមគ្គាម ចុំ. [និគម+គាម] ស្រុកជិតនិគម ។ - វាសិតិស្សត្ថេរ ចុំ. ព្រះថេរៈឈ្មោះតិស្សៈនៅក្នុងស្រុកនិគម ។

និគមតិស្ស អ.ន. [និគម+តិស្ស] ព្រះថេរៈឈ្មោះនិគមតិស្សៈ ។ - ត្ថេរ ចុំ. ព្រះថេរៈឈ្មោះនិគមតិស្សៈ ។

និគុហិត្វា អ. [និ+គុហ+ឥ_អា.+ត្វា] លាក់ហើយ, លាក់ទុកហើយ, បិទបាំងហើយ ។

និគ្គណោ គុ. [និ+គណ] មានគណៈមិនមាន, មិនមានគណៈ, មានគណៈចេញហើយ ។

និគ្គណ្ហ កិ. [និ+គហ+ណ្ហា+ហិ_ប., លុបហានិងហិ_ប.] ចូរសង្កត់សង្កិន, ចូរផ្ដុញផ្ដាល់ ។

និគ្គណ្ហន នចុំ. [និ+គហ+ណ្ហា+យុ] កិ.សង្កត់សង្កិន, កិ.ផ្ដុញផ្ដាល់ វិ. និគ្គណ្ហិយតេតិ> និគ្គណ្ហនំ ។

និគ្គណ្ហន្ត គុ. [និ+គហ+ណ្ហា+អន្ត] កាលសង្កត់សង្កិន, កាលផ្ដុញផ្ដាល់, កាលទប់ ។

និគ្គណ្ហិតុំ អ. [និ+គហ+ណ្ហា+ឥ_អា+តុំ.] ដើម្បីសង្កត់សង្កិន, ដើម្បីផ្ដុញផ្ដាល់ ។

និគ្គណ្ហិត្វា អ. [និ+គហ+ណ្ហា+ឥ_អា.+ត្វា] សង្កត់សង្កិនហើយ, ផ្ដុញផ្ដាល់ហើយ, ទប់ហើយ ។

និគ្គណ្ហិស្សាមិ កិ. [និ+គហ+ណ្ហា+ឥ_អា.+ស្សាមិ_ក.] នឹងសង្កត់

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

សង្កិន, និងផ្ដុញផ្ដាល់ ។

និត្តិតិក គុ. [និ+តតិ+ក] អ្នកមានគតិមិនមាន, អ្នកមិនមានគតិ; វិ. **នត្ថិ តតិ ឯតិស្សាតិ> និត្តិតិកា** ។

និគ្គន្ធ គុ. [និ+គន្ធ] មានក្លិនមិនមាន, មិនមានក្លិន, ឥតក្លិន; វិ. **នត្ថិ គន្ធោ អស្សាតិ> និគ្គន្ធំ** ។

និគ្គយ្ហ អ. [និ+គហ+ត្វា] សង្កត់សង្កិនហើយ, ផ្ដុញផ្ដាលហើយ ។

និគ្គយ្ហតិ កិ. [និ+គហ+យ+តិ.វ.] គឺ... សង្កត់សង្កិន, -ផ្ដុញផ្ដាល ។

និគ្គហ បុំ. [និ+គហ+អ] ការសង្កត់សង្កិន, អ្នកផ្ដុញផ្ដាល់ ។

និគ្គហក បុំ. [និ+គហ+ណ្វុ] អ្នកសង្កត់សង្កិន, អ្នកផ្ដុញផ្ដាល់; វិ. **និគ្គណ្ហាតីតិ> និគ្គហកោ** ។

និគ្គហការក បុំ. [និគ្គហ+ករ+ណ្វុ] អ្នកធ្វើនូវសេចក្ដីសង្កត់សង្កិន, អ្នកធ្វើនូវកិ.ផ្ដុញផ្ដាល់; វិ. **និគ្គហំ ករោតីតិ> និគ្គហការ.កោ** ។

និគ្គហណ នបុំ. [និ+គហ+យុ] កិ.សង្កត់សង្កិន, កិ.ផ្ដុញផ្ដាល់ ។

និគ្គយ្ហមាន គុ. [និ+គហ+យ+មាន] កាលសង្កត់សង្កិន, កាលផ្ដុញផ្ដាល់, កាលបង្ក្រាប ។

និគ្គយ្ហវាទី បុំ. [និគ្គយ្ហ+វទ+ណី] អ្នកពោលសង្កត់សង្កិន, អ្នកពោលផ្ដុញផ្ដាល់; វិ. **និគ្គយ្ហ វទតីតិ> និគ្គយ្ហវាទី** ។ អ្នកមានកិ.ពោលសង្កត់សង្កិនជាប្រក្រតី; វិ. **និគ្គយ្ហ វទិតុំ សីលមស្ស-**

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ស្វាគិ> និគ្គយ្ហថាធិ ។

និគ្គហិត គុ. [និ+គហ+ឥ_អា.+ត] គឺ... សង្កត់សង្កិនហើយ, _ផ្ចុញផ្ចាល់ហើយ ។ _ **ការណ** នថុំ. ហេតុនៃ....គឺ... សង្កត់សង្កិនហើយ, _ផ្ចុញផ្ចាល់ហើយ ។

និគ្គហេតុំ អ. [និ+គហ+ណេ+តុំ] ដើម្បីសង្កត់សង្កិន, _ផ្ចុញផ្ចាល់ ។

និគ្រោធ(១) ថុំ. ដើមនិគ្រោធ, ជ្រៃ; អ.ន. ម្រឹគឈ្មោះនិគ្រោធ ។ _ **ជាតក** នថុំ. ជាតកគឺបណ្ឌិតកំណត់ហើយដោយម្រឹគឈ្មោះនិគ្រោធ ។ _ **មហាវិហារ** ថុំ. និគ្រោធមហាវិហារ, មហាវិហារឈ្មោះនិគ្រោធ ។ _ **មិគរាជ** ថុំ. ស្តេចនៃម្រឹគឈ្មោះនិគ្រោធ ។ _ **មូល** នថុំ. ប្រទេសជាទីតាំងនៃដើមនិគ្រោធ, _នៃដើមជ្រៃ, គល់នៃដើមនិគ្រោធ, _នៃដើមជ្រៃ ។

និគ្ឃោស ថុំ. [និ+ឃុស+ណ] កិ.គឹកកង, សេចក្តីគឹកកង (គុ. ដែលរំពង, ដែលកងរំពង); វិ. **និគ្ឃោសធំ> និគ្ឃោសោ** ។

និឃំសន្តិ ឥ. [និ+ឃំស+អន្ត+ឮ] កាលជ្រៀតបៀត, កាលត្រដុស, កាលកកិត ។

និច្ច គុ. ជានិច្ច, ទៀង, ទៀងទាត់ ។ _ **កាល** ថុំ. កាលជានិច្ច, កាលដ៏ទៀង ។ _ **គិលាន** គុ. ឈឺជានិច្ច, ឈឺអស់កាលជានិច្ច ។ _ **នក្ខត្ត** គុ. មាននក្ខត្តឫក្សជានិច្ច, មាននក្ខត្តឫក្សអស់កាលជានិច្ច ។ _ **ប្បមត្ត** គុ. អ្នកប្រមាទជានិច្ច, អ្នកប្រមាទអស់

១ និ+រុធ+ណ=វិ. អធោភាគំ រុន្ធតិ> និគ្រោធោ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

កាលជានិច្ច ។ - ភត្ត នបុំ. ភត្តគឺបុគ្គលគប្បីឱ្យជានិច្ច ។ - ភត្ត-សលាកភត្តគិលានភត្តាទិ គុ. (ភត្ត)មាននិច្ចភត្ត និងសលាក-ភត្ត និងគិលានភត្តជាដើម ។

និច្ចម្ម គុ. [និ+ចម្ម] មានស្បែកមិនមាន, មិនមានស្បែក, ឥតស្បែក; វិ. នត្ថិ ចម្មំ អស្សាតិ> និច្ចម្មំ ។

និច្ចល គុ. [និ+ចល] មានកិ.កំរើកមិនមាន, មានកំរើកមិនមាន, មិនកំរើក; មិនញាប់ញ័រ (នឹងថ្កល់); វិ. នត្ថិ ចលោ អស្សាតិ> និច្ចលំ ។

និច្ចិត្ត គុ. [និ+ចិត្ត] មានចិត្តមិនមាន, មិនមានចិត្ត (ឥតចិត្ត); វិ. នត្ថិ ចិត្តំ អស្សាតិ> និច្ចិត្តោ ។

និច្ឆយ បុំ. [និ+ឆិទ+អ, ឥនៃឆិ>អ, ទ>យ] កិ.កាត់ដោយមិនសល់, កិ.កាត់, សេចក្ដីវិនិច្ឆ័យ; វិ. និច្ឆយនំ> និច្ឆយោ ។

និច្ឆរតិ កិ. [និ+ឆរ+អ+តិ_វ.] បញ្ចេញ, ប្លែងចេញ, ផ្សាយចេញ ។

និច្ឆារយមាន គុ. [និ+ឆរ+ណយ+មាន] កាលបញ្ចេញ, កាលប្លែងចេញ, កាលផ្សាយចេញ ។

និច្ឆារេន្ត គុ. [និ+ឆរ+ណេ+អន្ត] កាលបញ្ចេញ,... ។

និច្ឆារេត្វា អ. [និ+ឆរ+ណេ+ត្វា] បញ្ចេញហើយ,... ។

និច្ឆិទ្ទ គុ. [និ+ឆិទ្ទ] មានប្រហោងមិនមាន, មិនមានប្រហោង; វិ. នត្ថិ ឆិទ្ទំ អស្សាតិ> និច្ឆិទ្ទោ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

និច្ឆេយ្យ កិ. [និ+ឆិទ+អ+ឯយ្យ-ស.] គប្បីកាត់ដោយមិនសល់, គប្បីកាត់, គប្បីវិនិច្ឆ័យ ។

និជ្ជីវ គុ. [និ+ជីវ] មានជីវិតមិនមាន, មិនមានជីវិត, មិនមានជីព (ឥតជីវិត); វិ. ន ជីវោ> និជ្ជីវោ; នត្ថិ ជីវោ អស្សាតិ ចា> និជ្ជីវោ ។ - ធម្ម ចុំ. និជ្ជីវធម៌ (ធម៌មិន មានជីវិត) ។

និជ្ឈាបយាម កិ. [និ+ឈេ+ណាបយ+ម-វ. ឬស្យាម-ភ.] ញុំាង...ឱ្យសំឡឹង, -ឱ្យពិនិត្យ; នឹងញុំាង...ឱ្យជួយគិត, នឹងញុំាងអ្នកណាឱ្យជួយគិត ។

និដ្ឋា ឥ. [និ+ឋា+ក្វិ] កិ.តាំងនៅដោយមិនសល់; កិ.សម្រេច, សេចក្ដីចូលចិត្ត ។

និដ្ឋាបេត្វា អ. [និ+ឋា+ណាបេ+ត្វា] ញុំាង...ឱ្យសម្រេចហើយ, ឱ្យចូលចិត្តហើយ, ឱ្យចប់ហើយ, បញ្ចប់ហើយ ។

និដ្ឋាបេសិ កិ. [និ+ឋា+ណាបេ+ឦ-អជ្ជ.+ស-អា.] ញុំាង... ឱ្យសម្រេចហើយ, ឱ្យចូលចិត្តហើយ, ឱ្យចប់ហើយ, បញ្ចប់ហើយ ។

និដ្ឋាបេស្សាមិ កិ. [និ+ឋា+ណាបេ+ស្សាមិ-ភ.] នឹងញុំាង...ឱ្យសម្រេច, នឹងឱ្យចូលចិត្ត, នឹងឱ្យចប់, នឹងបញ្ចប់ ។

និដ្ឋិត គុ. [និ+ឋា+ឥ-អា.+ត] តាំងនៅដោយមិនសល់; សម្រេចហើយ, ចប់ហើយ ។ - ទិវស ចុំ., នចុំ. ថ្ងៃនៃ...នោះសម្រេចហើយ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

និដ្ឋិតានិដ្ឋិតភាវ ពុំ. [និដ្ឋិតានិដ្ឋិត+ភាវ] ភាវៈនៃ... នោះជា... សម្រេចហើយនិងមិនទាន់សម្រេចហើយ ។ <និដ្ឋិត+អនិដ្ឋិត ។

និត្តច គុ. [និ+តច] មានស្បែកមិនមាន, មិនមានស្បែក (ឥតស្បែក); វិ. **នត្ថិ តចោ អស្សាតិ> និត្តចំ** ។

និត្តណ្ហ គុ. [និ+តណ្ហា] អ្នកមានតណ្ហាមិនមាន, អ្នកមិនមានតណ្ហា; វិ. **នត្ថិ តណ្ហា ឯតស្សាតិ> និត្តណ្ហោ** ។ អ្នកមានតណ្ហាចេញហើយ; វិ. **និក្ខន្តា តណ្ហា យស្មា សោ> និត្តណ្ហោ** ។ ប្រើជា **និតណ្ហោ** ក៏បាន ។

និត្តណ្ហភាវ ពុំ. [និត្តណ្ហ+ភាវ] ភាវៈនៃ...នោះជាអ្នកមិនមានតណ្ហា, -ជាអ្នកមានតណ្ហាចេញហើយ ។

និត្ថរិតព្វ គុ. [និ+ថរ+ឥ_អា.+តព្វ] គឺ...គប្បីរើចេញ, ...គប្បីរលាស់ចេញ, -គប្បីដកចេញ ។

និត្ថរិតុំ អ. [និ+ថរ+ឥ_អា.+តុំ] ដើម្បីរើចេញ, -រលាស់ចេញ ។

និត្ថារេតុំ អ. [និ+ថរ+ណេ+តុំ] ដើម្បីញ៉ាំង...ឱ្យរើចេញ, -ឱ្យរលាស់ចេញ ។

និត្តិន្ន គុ. [និ+ថរ+ត, ត>ឥន្ន, លុបរ] រើចេញហើយ, ដកចេញហើយ, រលាស់ចេញហើយ ។

និត្ថុនន្ត គុ. [និ+ថុ+នា+អន្ត] កាលថ្ងូរ, កាលត្អូញ, កាលត្អូញត្អែរ (ដកដង្ហើមធំ) ។

និទហន្តិ កិ. [និ+ធា+អ+អន្តិ_វ.] តាំងទុក, ដាក់ទុក, តំកល់ទុក,

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

កប់ទុក ។

និទហិតុំ អ. [និ+ធា+ឥ.អា.+តុំ] ដើម្បីកប់ទុក,... ។

និទហិត្វា អ. [និ+ធា+ឥ.អា.+ត្វា] កប់ទុកហើយ, តំកល់ទុកហើយ,... ។

និទាន នបុំ. [និ+ទា+យុ] និទាន, ហេតុជាគ្រឿងប្រគល់ឱ្យនូវផល; វិ. **និទេតិ ផលមេតេនាតិ> និទានំ** ។ មួយ៉ាងទៀត ហេតុជាដែនប្រគល់ឱ្យនូវផល ឬហេតុជាដែនប្រព្រឹត្តទៅនៃផល; វិ. **និទេតិ បច្ចត្តំ ផលំ ឯតស្មា ការណតោតិ ខា> និទានំ** ។

និទ្ទរ ត្រុ. [និ+ទរ] អ្នកមានសេចក្តីក្រវល់ក្រវាយមិនមាន; វិ. **នត្ថិ ទរំ ឯតស្សាតិ> និទ្ទរោ** ។

និទ្ទា ឥ. [និ+ទា+អ+អា.ឥ.] កិ.ដេកលក់; វិ. **និទ្ទាយនំ> និទ្ទា** ។

និទ្ទាយតិ កិ. [និទ្ទ+អាយ+តិ.វ.] ប្រព្រឹត្តលក់, ប្រព្រឹត្តិដេកលក់ ។

និទ្ទាយន នបុំ. [និទ្ទ+អាយ+យុ ឬនិ+ទា+យុ] កិ.ប្រព្រឹត្តិដេកលក់, កិ.ដេកលក់; វិ. **និទ្ទាយតេ> និទ្ទាយនំ** ។ - **កាល** បុំ. កាលជាទីប្រព្រឹត្តដេកលក់ ។ - **ភាវ** បុំ. ភាវៈនៃកិ.ប្រព្រឹត្តិលក់, ភាវៈនៃកិ.ដេកលក់, ភាវៈគឺកិ.ប្រព្រឹត្តិលក់, ភាវៈគឺកិ.ដេកលក់ ។ - **សីល** ត្រុ. មានកិ.ប្រព្រឹត្តិលក់ជាប្រក្រតី, មានកិ.ដេកលក់ជាប្រក្រតី; វិ. **និទ្ទាយនំ សីលមស្សាតិ> និទ្ទាយន.**

WAT KHEMARARATANARAM

សីលោ ។

និទ្ទាយន្ត គុ. [និទ្ទ+អាយ+អន្ត] កាលប្រព្រឹត្តលក់, កំពុងដេកលក់ ។

និទ្ទាយមាន គុ. [និទ្ទ+អាយ+មាន] កាលប្រព្រឹត្តលក់, កំពុងដេកលក់ ។

និទ្ទាយសិ(១) កិ. [និ+ទា+យ+សិ_វ.] ដេកលក់ ។

និទ្ទាយិ កិ. [និ+ទា+យ+ឦ_អជ្ជ.] ដេកលក់ហើយ ។

និទ្ទាយិតព្វ គុ. [និ+ទា+យ+ឥ_អា.+តព្វ] គឺ... គប្បីដេកលក់ ។

និទ្ទាយិតា ឥ. [និទ្ទាយី+តា] ភាវៈនៃបុគ្គលអ្នកដេកលក់ ឬភាវៈនៃអ្នកមានកិ.ដេកលក់ជាប្រក្រតី; វិ. **និទ្ទាយតីតិ>** **និទ្ទាយី, និទ្ទាយិតុំ សីលមស្សាតិ ថា>** **និទ្ទាយី; និទ្ទាយិនោ ភាវោ>** **និទ្ទាយិតា** ។

និទ្ទាយិត្វា អ. [និ+ទា+យ+ឥ_អា+ត្វា] ដេកលក់ហើយ, ប្រព្រឹត្តដេកលក់ហើយ ។

និទ្ទាយិស្សតិ កិ. [និ+ទា+យ+ឥ_អា.+ស្សតិ_ភ.] នឹងដេកលក់ ។

និទ្ទាវស ពុំ. [និទ្ទា+វស] អំណាចនៃកិ.ដេកលក់ ។

និទ្ទិសន្ត គុ. [និ+ទិស+អ+អន្ត] កាលសម្តែងចេញ, កំពុងសម្តែង ។

និទ្ទុក្ខ គុ. [និ+ទុក្ខ] អ្នកមានទុក្ខមិនមាន, អ្នកមិនមានទុក្ខ, អ្នក

១" និទ្ទ+អាយ+សិ_វ." ដូច្នេះក៏បាន ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ឥតទុក្ខ; វិ. នត្ថិ ទុក្ខំ ឯតស្សាតិ> និទ្ទុក្ខោ ។

និទ្ទុបគត គុ. [និទ្ទា+ឧបគត] ចូលទៅដល់នូវកិ.ដេកលក់ ។

និទ្ទោស គុ. [និ+ទោស] មានទោសមិនមាន, មិនមានទោស; វិ. នត្ថិ ទោសោ ឯតស្សាតិ> និទ្ទោសោ ។ . ភាវ ចុំ. ភាវៈនៃ... ជាអ្នកមិនមានទោស ។

និទ្ធនភាវ ចុំ. [និទ្ធន+ភាវ] ភាវៈនៃ...ជាអ្នកមិនមានទ្រព្យ; វិ. នត្ថិ ធនមស្សាតិ> និទ្ធនោ; និទ្ធនស្ស ភាវោ> និទ្ធនភាវោ ។

និទ្ធន្តមល គុ. [និទ្ធន្ត+មល] អ្នកមានមន្ទិលកំចាត់ចេញហើយ, .ខ្ជាត់ចេញហើយ; វិ. និទ្ធន្តំ មលំ យេន សោ> និទ្ធន្តមលោ ។

និទ្ធមេ កិ. [និ+ធម+អ+ឯយ្យ.ស.] គប្បីកំចាត់បង់, .កំចាត់ចេញ ។

និទ្ធមេយ្យ កិ. [និ+ធម+អ+ឯយ្យ.ស.] គប្បីកំចាត់បង់, .កំចាត់ចេញ ។

និធាន នចុំ. [និ+ធា+យុ] កិ.តាំងទុក, កិ.តំកល់ទុក, កិ.កប់ទុក ។

និធានវសេស គុ. [និធាន+អវសេស] ដ៏សេសចុះចាកទ្រព្យដែលកប់ទុក ។

និធាយ អ. [និ+ធា+ត្វា] តាំងទុកហើយ, តំកល់ទុកហើយ, ដាក់ចុះហើយ, កប់ទុកហើយ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

និធិ ឥ. [និ+ធា+ឥ] សម្បត្តិគឺបុគ្គលគប្បីកប់ទុក (កំណប់ទ្រព្យ); វិ. **និធេតព្វាតិ> និធិ** ។

និធិអាចិក្ខនក បុំ. [និធិ+អា+ចិក្ខ+ណ្វុ] អ្នកប្រាប់នូវកំណប់ទ្រព្យ; វិ. **និធឹ អាចិក្ខតីតិ> និធិអាចិក្ខនកោ** ។

និធិកុម្ភី ឥ. [និធិ+កុម្ភី] ឆ្នាំងនៃកំណប់ទ្រព្យ, ឆ្នាំងដ៏ពេញដោយកំណប់ទ្រព្យ, ឆ្នាំងដ៏ពេញដោយទ្រព្យគឺបុគ្គលគប្បីកប់ទុក; វិ. **និធិយា បូរា កុម្ភី> និធិកុម្ភី** ។

និធិដ្ឋាន នបុំ. [និធិ+ឋាន] ទីនៃកំណប់ទ្រព្យ, ទីជាទីតាំងនៃកំណប់ទ្រព្យ, កន្លែងនៃកំណប់ទ្រព្យ, កន្លែងនៃទ្រព្យគឺបុគ្គលគប្បីកប់ទុក ។

និធេមិ កិ. [និ+ធា+អ+មិ_វ.] កប់ទុក, តំកល់ទុក ។

និន្ទការណ នបុំ. [និន្ទ+យុ] ហេតុនៃសេចក្ដីនិន្ទា, -នៃសេចក្ដីតិះដៀល ។

និន្ទន នបុំ. [និន្ទ+ការណ] សេចក្ដីនិន្ទា, សេចក្ដីតិះដៀល ។

និន្ទន្ត គុ. [និន្ទ+អន្ត] កាលនិន្ទា, កាលតិះដៀល ។

និន្ទន្តិ កិ. [និន្ទ+អ+អន្តិ_វ.] និន្ទា, តិះដៀល ។

និន្ទា ឥ. [និន្ទ+អ+អា_ឥ.] សេចក្ដីនិន្ទា, សេចក្ដីតិះដៀល ។

និន្ទាបសំសា ឥ. [និន្ទា+បសំសា] សេចក្ដីតិះដៀលនិងសេចក្ដីសរសើរ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

និដ្ឋិ កិ. [និដ្ឋ+អ+ញ្ញ-អជ្ជ.] និន្ទ្រាហើយ, -តិះដៀលហើយ ។

និន្ទិត គុ. [និន្ទ+ឥ-អា.+ត] គឺ... និន្ទ្រាហើយ,- តិះដៀលហើយ ។

និន្ទិតុំ អ. [និន្ទ+ឥ-អា.+តុំ] ដើម្បីនិន្ទា, ដើម្បីតិះដៀល ។

និន្ទដ្ឋាន នបុំ. [និន្ទ+ឋាន] ទីដ៏ទាប, ទីទំនាប (និន្ទ<និ+មន+ណ) ។

និបក គុ. [និ+បា+ណ្ក] អ្នកមានប្រាជ្ញាជាគ្រឿងរក្សានូវខ្លួន (អ្នកមានប្រាជ្ញា, អ្នកមានប្រាជ្ញាចាស់) វិ. **អត្តានំ និបាតិ រក្ខតីតិ> និបកោ; និបកោ យស្ស អត្ថីតិ> និបកោ** ។ ម្យ៉ាងទៀត និបក<និ+បច+អ = អ្នកមានប្រាជ្ញាញ៉ាំងកុសលធម៌ឱ្យឆ្អិនដោយមិនសល់, -ឱ្យចាស់ក្លាដោយមិនសល់; វិ. **និស្សេសតោ បាចេតិ កុសលធម្មេតិ> និបកោ** ។ ប្រើជា **នេបកោ** ក៏មាន ។

និបច្ចវាទី(១) បុំ. [និបច្ច+វទ+ណី] អ្នកពោលតិះដៀល, អ្នកមានកិ. ពោលតិះដៀលជាប្រក្រតី; វិ. **និបច្ច វណិតុំ សីលមស្សាតិ> និបច្ចវាទី** ។

និបជ្ជ កិ. [និ+បទ+យ+ហិ-ប., ផ្លាស់ទ+យ>ជ្ជ, លុបហិ-ប.] ចូរដេក ។

និបជ្ជន្ត គុ. [និ+បទ+យ+អន្ត] កាលដេក, កំពុងដេក ។

---

១ បាលីក្នុងគាថានោះថា " និបច្ចខាទី " ខុសទេដឹង ? ប្រែថា អ្នកតិះដៀលហើយទំពាស៊ី, អ្នកមានកិ.តិះដៀលហើយទំពាស៊ីជាប្រក្រតី ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

និបជ្ជតិ កិ. [និ+បទ+យ+តិ_វ.] ដេក ។

និបជ្ជន នពុំ. [និ+បទ+យ+យុ] កិ.ដេកឬជាទីដេក; រៀ. និបជ្ជ៊ិយតេតិ> និបជ្ជនំ; និបជ្ជតិ ឯត្ថាតិ ៣> និបជ្ជនំ ។ - កាល ពុំ. កាលនៃកិ.ដេក, កាលជាទីដេក ។ - ដ្ឋាន នពុំ. ទីជាទីដេក ។ - មញ្ចុ ពុំ. គ្រែជាទីដេក ។ - ឱកាស ពុំ. ឱកាសជាទីដេក ។

និបជ្ជមាន គុ. [និ+បទ+យ+មាន] កាលដេក, កំពុងដេក ។

និបជ្ជាបិត គុ. [និ+បទ+យ+ណាបេ+ឥ_អា.+ត] គឺ...ឱ្យដេកហើយ, គឺ...ញុំាង....ឱ្យដេកហើយ ។ - ភាវ ពុំ. ភាវៈនៃ... នោះជាអ្នកគឺ....ឱ្យដេកហើយ ។

និបជ្ជាបេត្វា អ. [និ+បទ+យ+ណាបេ+ត្វា] ឱ្យដេកហើយ, ញុំាង...ឱ្យដេកហើយ, ផ្តេកហើយ ។

និបជ្ជិតព្វ គុ. [និ+បទ+យ+ឥ_អា.+តព្វ] គឺ...គប្បីដេក, -ត្រូវដេក ។

និបតតិ កិ. [និ+បត+អ+តិ_វ.] ធ្លាក់ទៅដោយមិនសល់, ធ្លាក់ចុះ, ដួលចុះ, រលំ ។

និបតនសីល គុ. [និបតន+សីល] មានកិ.ធ្លាក់ចុះជាប្រក្រតី; រៀ. និបតនំ សីលមស្សាតិ> និបតនសីលោ ។

និបតន្តិ កិ. [និ+បត+អ+អន្តិ_វ.] ធ្លាក់ទៅដោយមិនសល់, ធ្លាក់ចុះ, ដួលចុះ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

និបតិត្វា អ. [និ+បត+ឥ_អា.+ត្វា] ធ្លាក់ចុះហើយ, ក្រាបចុះហើយ, លុតចុះហើយ ។

និបន្នក គុ. [និ+បទ+ត+ក_ស.] អ្នកដេក, កំពុងដេក ។

និបន្ន គុ. [និ+បទ+ត, ត>អន្ន, លុបទ] ដេកហើយ, កំពុងដេក ។ - **ដ្ឋាន** នថុំ. ទីនៃ...ដេកហើយ ។ - **ភាវ** ថុំ. ភាវៈនៃ.... ជាអ្នកដេកហើយ ។ - **មញ្ចកោដិ** ឥ. ទីបំផុតនៃគ្រែនៃ...ដេកហើយ ។ - **មត្ត** គុ. គ្រាន់តែដេកហើយ ។

និបន្នាការ ថុំ. [និបន្ន+អាការ] អាការនៃ...នោះជាអ្នកដេកហើយ, អាការដែលដេកហើយ ។

និបាត ថុំ. [និ+បត+ណ] កិ.ធ្លាក់ចុះ, កិ.ស្រក់ចុះ, កិ.ក្រាបចុះ, ជានិបាត ។ - **មត្ត** គុ. គ្រាន់តែជានិបាត ។

និបាតនសីល គុ. [និបាតន+សីល] មានកិ.ធ្លាក់ចុះដោយមិនសល់ជាប្រក្រតី, មានកិ.ញ៉ាំង...ឱ្យធ្លាក់ចុះជាប្រក្រតី ។

និបាតិត គុ. [និ+បត+ឥ_អា.+ត] គឺ...ធ្លាក់ចុះហើយ, គឺ...ឱ្យធ្លាក់ចុះ ។

និបុណ គុ. [និ+បុ+យុ] ល្អិត; ដ៏ល្អិត; ដែលបណ្ឌិតជំរះហើយដោយមិនសល់ (ច្បាប់ខ្លះថា <និ+បុណ+អ) ។

និប្បច្ចយ គុ. [និ+បច្ចយ] មានបុគ្គលជាបច្ច័យមិនមាន, មានបុគ្គលជាដែនអាស្រ័យប្រព្រឹត្តទៅមិនមាន, មានបុគ្គលជាទីពឹងមិនមាន; វិ. **នត្ថិ បច្ចយោ ឯតស្សាតិ> និប្បច្ចយោ** ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

និប្បដិស្សុតិ កិ. [និ+បទ+យ+ឥ.អា.+ស្សុតិ.ភ.] នឹងដល់ដោយមិនសល់, នឹងសម្រេច ។

និប្បញ្ញ គុ. [និ+បញ្ញា] អ្នកមានបញ្ញាមិនមាន, អ្នកឥតបញ្ញា; វិ. **នត្ថិ បញ្ញា ឯតស្សាតិ> និប្បញ្ញោ** ។

និប្បបញ្ច គុ. [និ+បបញ្ច] មានធម៌ជាគ្រឿងញុំាងសត្វឱ្យយឺតយូរមិនមាន, មានធម៌ជាគ្រឿងញុំាងសត្វឱ្យយឺតយូរចេញហើយ, មានដំណើរយឺតយូរមិនមាន; វិ. **នត្ថិ បបញ្ចោ ឯតស្សាតិ> និប្បបញ្ចោ** ។ . **ភាវបច្ចនា** ន. សេចក្ដីប្រាថ្នានូវភាវៈនៃ...ជាអ្នកមានធម៌ជាគ្រឿងញុំាងសត្វឱ្យយឺតយូរមិនមាន ។

និប្បភ គុ. [និ+បភា] មានរស្មីមិនមាន, មានពន្លឺមិនមាន, មានពន្លឺចេញហើយ; វិ. **នត្ថិ បភា ឯតេសន្តិ> និប្បភា** ។

និប្បាប គុ. [និ+បាប] មានបាបមិនមាន, មានបាបចេញហើយ ។

និប្បីឡិត គុ. [និ+បីឡ+ឥ.អា.+ត] គឺ...បៀតបៀនហើយ, .បៀតបៀនហើយដោយមិនសល់, គឺ...បង្ខំហើយ ។

និប្បីឡិយមាន គុ. [និ+បីឡ+ឥ.អា.+យ+មាន] គឺ... កាលបៀតបៀន, គឺ...កាលទទួច, គឺ...កាលបង្ខំ គឺ...កាលតៀ្បត, គឺ...កាលគាប ឬកាលគៀប ។

និប្ផជ្ជិស្សតិ កិ. [និ+ផទ+យ+ឥ.អា.+ស្សតិ.ភ.] នឹងសម្រេច ។

និប្ផត្តិ ន. [និ+ផទ+តិ] កិ.សម្រេច, សេចក្ដីសម្រេច ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

និប្ផន្ន គុ. [និ+ផទ+ត] សម្រេចហើយ ។ . **ត្តា** ឥ. ព្រោះភាវៈនៃ...ជា...សម្រេចហើយ ។ . **សម្បត្តិ** គុ. អ្នកមានសម្បត្តិសម្រេចហើយ ។

និប្ផលិត គុ. [និ+ផល+ឥ.អា.+ត] គឺ...ជាន់ខ្ទេចហើយ, .កំទេចហើយ, .ទំលាយចេញហើយ, បំបែកចេញហើយ ។

និប្ផាទនកម្ម នថុំ. [និប្ផាទន+កម្ម] កម្មគឺកិ.ញ៉ាំង...ឱ្យសម្រេច, កម្មគឺកិ.សម្រេច ។

និប្ផាទេតិ កិ. [និ+ផទ+ណេ+តិ.វ.] ញ៉ាំង...ឱ្យសម្រេច, ឱ្យសម្រេច ។

និប្ផាទេតុំ អ. [និ+ផទ+ណេ+តុំ] ដើម្បីញ៉ាំង...ឱ្យសម្រេច, ដើម្បីឱ្យសម្រេច, វីកិ.ញ៉ាំង...ឱ្យសម្រេច ។

និពទ្ធ គុ. [និ+ពទ្ធ] ជាប់មិនដាច់, ជាប់ជានិច្ច; វៀ. **និច្ចពន្ធនំ> និពទ្ធំ** ។ . **ឧបដ្ឋាក** ថុំ. អ្នកបំរើជាប់ជានិច្ច ។

និព្វត្ត គុ. [និ+បទ+ត, ផ្លាស់ប>ព>ព្វ លុបទ, ត>ត្ត] កើតហើយ, ដែលកើតហើយ ។ . **ក្ខណ** ថុំ. ខណៈនៃ...កើតហើយ ។ . **ដ្ឋានកថា** ឥ. វាចាជាគ្រឿងពោលប្រាប់នូវទីនៃ...កើតហើយ, វាចាជាហេតុពោលប្រាប់នូវទីនៃ...កើតហើយ ។ . **កាល** ថុំ. កាលនៃ...កើតហើយ ។ . **ដ្ឋាន** នថុំ. ទីនៃ...កើតហើយ, កន្លែងនៃ...កើតហើយ ។ . **ត្តា** ឥ. ព្រោះភាវៈនៃ...ជាអ្នកកើតហើយ ។ . **និព្វត្តដ្ឋាន** នថុំ. ទីនៃខ្លួនកើតហើយៗ, ទីនៃ...

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

កើតហើយៗ ។ . ភាវ ពុំ. ភាវៈនៃ...នោះជាអ្នកកើតហើយ ។ . មត្ត គុ. គ្រាន់តែកើតហើយ, ហេតុគ្រាន់តែកើតហើយ ។

និព្វត្តតិ កិ. [និ+បទ+អ+តិ_វ.] កើត ។

និព្វត្តតុ កិ. [និ+បទ+អ+តុ_ប.] ចូរកើត ។

និព្វត្តិ កិ. [និ+បទ+អ+ឦ_អជ្ជ.] កើតហើយ ។

និព្វត្តិ ឥ. [និ+បទ+តិ] កិ.កើត; វិ. និព្វត្តនំ> និព្វត្តិ; និព្វត្ត-ជននំ ឋា> និព្វត្តិ ។

និព្វត្តន នពុំ. [និ+បទ+យុ] កិ.កើត ឬកិ.ញុំាង...ឱ្យកើត; វិ. និព្វត្តិយតេ> និព្វត្តនំ ។ . សមត្ថ គុ. អាចក្នុងកិ.កើត ។ . អត្ថ ពុំ. ប្រយោជន៍ដល់កិ.កើត ។

និព្វត្តនាវកាស ពុំ. [និព្វត្តន+អវកាស] ឱកាសជាទីកើត, ឱកាសនៃកិ.កើត ។

និព្វត្តនុបាយ ពុំ. [និព្វត្តន+ឧបាយ] ឧបាយនៃកិ.កើត, ឧបាយជាទីកើត ។

និព្វត្តាបេតិ កិ. [និ+បទ+ណាបេ+តិ_វ.] ញុំាង...ឱ្យកើត, ឱ្យកើត ។

និព្វត្តិតុកាម គុ. [និព្វត្តិតុំ+កម+ណ] អ្នកចង់ដើម្បីកើត; វិ. និព្វត្តិ-តុំ កាមេតីតិ> និព្វត្តិតុកាមោ ។

និព្វត្តិស្សតិ កិ. [និ+បទ+អ+ឥ_អា.+ស្សតិ_ភ.] នឹងកើត ។

និព្វត្តីសុ កិ. [និ+បទ+អ+ឩំ_អជ្ជ.] កើតហើយ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

និព្វត្តេតុំ អ. [និ+បទ+ណេ+តុំ] ដើម្បីញ៉ាំង...ឱ្យកើត, វិកិ. ញ៉ាំង....ឱ្យកើត ។

និព្វត្តេត្វា អ. [និ+បទ+ណេ+ត្វា] ញ៉ាំង...ឱ្យកើតហើយ, ឱ្យកើតហើយ ។

និព្វត្តេយ្យ កិ. [និ+បទ+អ+ឯយ្យ.ស.] គប្បីកើត ។

និព្វន គុ. [និ+វន] មានកិលេសដូចជាព្រៃមិនមាន ។

និព្វនដ្ឋ គុ. [និព្វន+ឋា] មានកិលេសដូចជាដើមឈើដ៏តាំងនៅក្នុងព្រៃមិនមាន, មានកិលេសដូចជាឈើដែលស្ថិតនៅក្នុងព្រៃមិនមាន ។

និព្វទ្ធិ កិ. [និ+ពទ្ធ+អ+ណ្យ.អជ្ជ.] ចងហើយ, ត្របែងហើយ, ទទូចហើយ ។

និព្វាន នបុំ. [និ+វា+យុ] ធម្មជាតដែលចេញចាកតណ្ហា ឬធម្មជាតជាគ្រឿងរលត់នៃទុក្ខ (និព្វាន); វិ. **ខានតោ និក្ខន្តំ> និព្វានំ; និព្វាតិ ឯតេនាតិ ខា> និព្វានំ** ។ . **គមន** នបុំ. ជាគ្រឿងដល់នូវនិព្វាន, ជាទីទៅកាន់និព្វាន ។ . **គាមិនី** ឥ. មានកិ. ញ៉ាំង...ឱ្យដល់នូវនិព្វាន, ជាគ្រឿងដល់នូវនិព្វាន, ញ៉ាំងអ្នកប្រព្រឹត្តឱ្យដល់នូវនិព្វាន ។ . **គាមិនីបដិបទា** ឥ. សេចក្តីប្រតិបត្តិជាដំណើរទៅកាន់និព្វាន, សេចក្តីប្រតិបត្តិជាគ្រឿងដល់នូវនិព្វាន, សេចក្តីប្រតិបត្តិជាគ្រឿងញ៉ាំងសត្វឱ្យដល់នូវនិព្វាន ។ . **គាមិមគ្គ** បុំ. ផ្លូវជាគ្រឿងដល់នូវនិព្វាន, ផ្លូវជាទីទៅកាន់និព្វាន, ផ្លូវដ៏ញ៉ាំង...

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ឱ្យដល់នូវនិព្វាន ។ - គាមី គុ. មានកិ.ញ៉ាំង...ឱ្យដល់នូវនិព្វាន ។ - អជ្ឈាសយ គុ. អ្នកមានអធ្យាស្រ័យក្នុងនិព្វាន, អ្នកមានអធ្យាស្រ័យប្រព្រឹត្តទៅក្នុងព្រះនិព្វាន ។ - ដ្ឋាន នបុំ. ទីគឺព្រះនិព្វាន, ទីជាទីញ៉ាំងទុក្ខឱ្យរលត់ ។ - ថល នបុំ. ទីគោកគឺព្រះនិព្វាន ។ - ទិសា ឥ. ទិសគឺព្រះនិព្វាន ។ - ធាតុ ឥ. ធាតុគឺព្រះនិព្វាន ។ - ប្បដិសំយុត្ត គុ. ប្រកបព្រមចំពោះដោយព្រះនិព្វាន ។ - បារគវេសី បុំ. អ្នកស្វែងរកនូវត្រើយគឺព្រះ និព្វាន ។ - សទិស គុ. ប្រាកដស្មើដោយព្រះនិព្វាន ។ - សន្តិក នបុំ. សំណាក់នៃព្រះនិព្វាន, ទីជិតនៃព្រះនិព្វាន ។ - សម្បត្តិ ឥ. សម្បត្តិគឺព្រះនិព្វាន ។ - សំវត្តនិក ឥ. ប្រកបក្នុងកិ.ប្រព្រឹត្តិទៅព្រមដើម្បីព្រះនិព្វាន, មានកិ.ញ៉ាំងសត្វឱ្យប្រព្រឹត្តទៅព្រមដើម្បីព្រះនិព្វាន ។ - សុខសទិស គុ. ប្រាកដស្មើដោយសុខគឺព្រះនិព្វាន ។ - បរម គុ. មានព្រះនិព្វានជាយ៉ាងក្រៃលែង ។ - សំខាត គុ. ពោលគឺព្រះនិព្វាន, គឺបណ្ឌិតរាប់ព្រមហើយថាព្រះនិព្វាន, គឺព្រះនិព្វាន ។

និព្វាបន នបុំ. [និ+វា+ណាបេ+យុ] កិ.ញ៉ាំង...ឱ្យរលត់; វិ. និព្វាបិយតេតិ> និព្វាបនំ ។ - អត្ថ បុំ. ប្រយោជន៍ដល់កិ.ញ៉ាំងឱ្យ....រលត់ ។

និព្វាបយេ កិ. [និ+វា+ណាបយ+ឯយ្យ.ស.] គប្បីញ៉ាំង...ឱ្យរលត់ ។

និព្វាបេតុំ អ. [និ+វា+ណាបេ+តុំ] ដើម្បីញ៉ាំង...ឱ្យរលត់ ។

និព្វាបេត្វា អ. [និ+វា+ណាបេ+ត្វា] ញ៉ាំង...ឱ្យរលត់ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

និព្វាបេថ ក. [និ+វា+ណាបេ+ថ.ប.] ចូរញុំាង...ឱ្យរលត់ ។

និព្វាយន្តិ ក. [និ+វា+ណយ+អន្តិ.វ.] រលត់, និព្វាន ។

និព្វិការ គុ. [និ+វិការ] មានវិការៈមិនមាន, មិនមានវិការៈ, គឺ.មិនមាននៃវិការៈ; វិ. **នត្ថិ វិការោ ឯតស្សាតិ> និព្វិការោ; វិការស្ស អភាវោ> និព្វិការោ** ។

និព្វិចិកិច្ឆ គុ. [និ+វិចិកិច្ឆា] មានសេចក្ដីសង្ស័យមិនមាន, មិនមានសេចក្ដីសង្ស័យ; វិ. **នត្ថិ វិចិកិច្ឆា ឯតស្សាតិ> និព្វិចិ.កិច្ឆោ** ។

និព្វិជ្ជិត្វា អ. [និ+វិទ+យ+ឥ.អា.+ត្វា] នឿយណាយហើយ ។

និព្វិជ្ជបិង្គល គុ. [និព្វិជ្ជ+បិង្គល] មានភ្នែកលឿងក្រឡោត, មានភ្នែកក្រឡោតដ៏លឿង, មានភ្នែកទាំងក្រឡោតទាំងលឿង ។

និព្វិទ្ធគត្ត គុ. [និព្វិទ្ធ+គត្ត] មានខ្លួនមុតមិនសល់ហើយ, មានខ្លួនមុតធ្លុះហើយ, មានខ្លួនគឺជង្គត់ចំលុះហើយ, មានខ្លួនគឺចុងនៃជង្គត់មុតធ្លុះហើយ; វិ. **និព្វិទ្ធំ គត្តំ យស្ស សោ> និព្វិទ្ធគត្តោ** ។

និព្វិន្ទតិ ក. [និ+វិទ+អ+តិ.វ.,ចុះនិ.អា.] នឿយណាយ, ធុញទ្រាន់ ។

និព្វិន្ទន គុ. [និ+វិទ+អ+អន្ត,ចុះនិ.អា.] កាលនឿយណាយ ។

និព្វិន្ទិត្វា អ. [និ+វិទ+ឥ.អា.+ត្វា, ចុះនិ.អា.] នឿយណាយហើយ ។

និព្វិន្ន គុ. [និ+វិទ+ត,ចុះនិ.អា.] នឿយណាយហើយ ។ . **ហទយ**

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

គុ. មានហឫទ័យនឿយណាយហើយ ។

និព្វេសនៈ គុ. [និ+វិសេវន] មានកិ.សេពខុសមិនមាន, មិនមានកិ. សេពខុស (មិនមានពុតត្បុត); វិ. **នត្ថិ ចិសេចនំ ឯត. ស្សាតិ> និព្វិសេចនោ** ។ មានកិ.សេពខុសនាំចេញហើយ; វិ. **និគំ ចិសេចនំ យេន សោ> និព្វិសេចនោ** ។ - ភាវ ចុំ. ភាវៈនៃ... ជាអ្នកមានកិ.សេពខុសមិនមាន ។

និព្វិរិយ គុ. [និ+វិរិយ] មានព្យាយាមមិនមាន, មិនមានព្យាយាម; វិ. **នត្ថិ ចិរិយមស្សាតិ> និព្វិរិយោ** ។

និព្វុត គុ. [និ+វា+ត] រលត់ហើយ ។ - ចិត្ត គុ. អ្នកមានចិត្តរលត់ ហើយ ។ - បទ នចុំ. បទគឺនិព្វុតៈ, បទថាទុក្ខរលត់ហើយ, បទថា មានទុក្ខរលត់ហើយ ។

និព្វេមតិក គុ. [និ+វិមតិ+] អ្នកមានសេចក្ដីយល់ខុសមិនមាន; វិ. **នត្ថិ ចិមតិ អស្សាតិ> និព្វេមតិកោ** ។

និព្ភយ គុ. [និ+ភយ] មានភ័យមិនមាន, មិនមានភ័យ ។

និព្ភោគ ចុំ. [និ+ភោគ] មានភោគៈមិនមាន, មិនមានភោគៈ ។

និមន្តន នចុំ. [និ+មន្ត+យុ] កិ.និមន្តន៍, កិ.អញ្ជើញ; វិ. **និមន្តិយ. តេតិ> និមន្តនំ** ។ - **ដ្ឋាន** នចុំ. ទីជាទីនិមន្តន៍, ទីជាទី អញ្ជើញ ។

និមន្តយន្តិ កិ. [និ+មន្ត+ណយ+អន្តិ_វ.] និមន្ត, អញ្ជើញ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

និមន្តាបេតិ កិ. [និ+មន្ត+ណាបេ+តិ_វ.] ញុំាង...ឱ្យនិមន្ត, _ឱ្យអញ្ជើញ ។

និមន្តិត គុ. [និ+មន្ត+ឥ_អា.+ត] គឺ...និមន្តហើយ, គឺ...អញ្ជើញហើយ ។ _ **ដ្ឋាន** នបុំ. ទីនៃ...គឺ...និមន្តហើយ, _អញ្ជើញហើយ ។ _ **និមន្តិតភិក្ខុ** បុំ. ភិក្ខុដែល... និមន្តហើយៗ ។ _ **ភាវ** បុំ. ភាវៈនៃ...គឺ...និមន្តហើយ, _អញ្ជើញហើយ ។

និមន្តិយមាន គុ. [និ+មន្ត+ឥ_អា.+យ+មាន] គឺ... កាលនិមន្ត, _កាលអញ្ជើញ ។

និមន្តេត្វា អ. [និ+មន្ត+ណេ+ត្វា] និមន្តហើយ, អញ្ជើញហើយ ។

និមិត្ត នបុំ. [និ+មិ+តប្បត្ត] ហេតុជាគ្រឿងកំណត់ (និមិត្ត, សេចក្ដីកំណត់); វិ. **និមិយតិ ឯតេនាតិ> និមិត្តំ** ។ _ **គ្គាហ** បុំ. កិ.កាន់យកដោយនិមិត្ត, ឬកិ.កាន់យកនូវនិមិត្ត ។ _ **គ្គាហាទិរហិត** គុ. វៀរចាកកិ.កាន់យកនូវនិមិត្តជាដើម, ដែលប្រាសចាកកិ.កាន់យកនូវនិមិត្តជាដើម ។ _ **គ្គាហណមត្ត** គុ. កុសលត្រឹមតែកិ.កាន់យកនូវនិមិត្ត ។

និមិនេយ្យ កិ. [និ+មា+នា+ឯយ្យ_ស.] គប្បីរាប់រក, គប្បីរាប់អាន ។

និមុគ្គ គុ. [និ+មុជ+អ ឬ ត] មុជចុះហើយ, ជ្រមុជចុះហើយ, លិចចុះហើយ ។ ប្រើជា **និម្មុគ្គ** ក៏បាន ។

និមុជ្ជន្ត គុ. [និ+មុជ+យ+អន្ត] កាលមុជចុះ, កាលជ្រមុជចុះ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

និមុជ្ជាបេតិ កិ. [និ+មុជ+យ+ណាបេ+តិ.វ.] ញុំាង...ឱ្យមុជចុះ ។

និមុជ្ជិត្វា អ. [និ+មុជ+យ+ឥ.អា.+ត្វា] មុជចុះហើយ, ជ្រមុជចុះហើយ ។

និមុជ្ជិសុ កិ. [និ+មុជ+យ+ឱំ.អជ្ជ.] មុជចុះហើយ, ជ្រមុជចុះហើយ ។

និម្ពកមុដ្ឋិ ឥ. [និម្ពក+មុដ្ឋិ] ក្តាប់នៃស្តៅ (ស្តៅមួយក្តាប់) ។

និម្ពកោស ចុំ. សំយាប, សំយាបផ្ទះ ។

និម្មក្ខិក គុ. [និ+មក្ខិក] (ឃ្មុំ) មានមេចេញហើយ, មានមេឃ្មុំមិនមាន ។ . មធុ នចុំ. ឃ្មុំមានមេចេញហើយ, ឃ្មុំមានមេមិនមាន ។

និម្មថន នចុំ. [និ+មថ+យុ] កិ.ញាំញី, ជាគ្រឿងញាំញី; វិ. **និម្មថីយតេតិ> និម្មថនំ; និម្មថតិ ឯតេនាតិ> និម្មថនំ** ។

និម្មថិត គុ. [និ+មថ+ឥ.អា.+ត] ដែល... ញាំញីហើយ ។

និម្មថេត្វា អ. [និ+មថ+ណេ+ត្វា] ញាំញីហើយ, ខាត់ហើយ ។

និម្មល គុ. [និ+មល] មានមន្ទិលមិនមាន, មិនមានមន្ទិល ។

និម្មាតាបិតិក គុ. [និ+មាតាបិតុ+ក] អ្នកមានមាតានិងបិតាមិនមាន, អ្នកមិនមានមាតានិងបិតា; វិ. **នត្ថិ មាតាបិតរោ យេសន្តិ> និម្មាតាបិតិកា** ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

និម្មាទយិស្សតិ កិ. [និ+មទ+ណយ+ឥ.អា.+ស្សតិ.ភ.] នឹងញាំញី ។

និម្មិត គុ. [និ+មា+ត] និម្មិតហើយ, តំណែងហើយ (ព្រះពុទ្ធនិម្មិត, ព្រះពុទ្ធដែលព្រះអង្គនិម្មិតហើយ) ។ . **កាល** ចុំ. កាលនៃ...គឺ... និម្មិតហើយ ។ . **ពុទ្ធ** ចុំ. ព្រះពុទ្ធដែលព្រះអង្គនិម្មិតហើយ ។

និម្មិនិ កិ. [និ+មា+នា+ឮ.អជ្ជ.] និម្មិតហើយ, តំណែងហើយ ។

និម្មិនិត្វា អ. [និ+មា+នា+ត្វា] និម្មិតហើយ, តំណែងហើយ ។

និម្មីលិតុំ អ. [និ+មីល+ឥ.អា.+តុំ] ដើម្បីធ្មេច, ធ្មេចភ្នែក ។

និម្មីលេត្វា អ. [និ+មិល+ណេ+ត្វា] ធ្មេចហើយ, ធ្មេចភ្នែកហើយ ។

និយត គុ. [និ+យម+ត] ទៀង, ទៀងទាត់ហើយ, កំណត់ហើយ ។ . **គតិក** គុ. អ្នកមានគតិទៀងហើយ; វិ. **និយតា គតិ យស្សា សោ> និយតគតិកោ** ។ អ្នកប្រកបដោយគតិដ៏ទៀង; វិ. **និយតគតិយា និយុត្តោ> និយតគតិកោ** (ចុះណិកប្បច្ច័យ) ។

និយមិយមាន គុ. [និ+យម+ឥ.អា.+យ+មាន] គឺ...កាលកំណត់. គឺ...កាលនិយម ។

និយាទេត្វា អ. [និ+យទ+ណេ+ត្វា] ប្រគល់ហើយ, ប្រគល់ឱ្យហើយ ។

និយាម ពុំ. [និ+យម+ណ] និយាម, ហេតុជាគ្រឿងកំណត់, ទំនង,

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

លំអាន, លំនាំ, បែប ។

និយុត្ត គុ. [និ+យុជ+ត] ប្រកបហើយ, គឺ...ប្រកបហើយ, -ដឹកនាំហើយ ។ - **អមច្ច** ចុំ. អាមាត្យប្រកបហើយ, អាមាត្យដែល....ប្រកបហើយ ។

និយោជក គុ. [និ+យុជ+ណ្វុ] អ្នកប្រកប, អ្នកដឹកនាំ; វិ. **និយោជកោ** ។ ប្រើជា **និយុញ្ជតិ** ក៏បាន ។

និយោជេត្វា អ. [និ+យុជ+ណេ+ត្វា] ប្រកបហើយ, ដឹកនាំហើយ ។

និយ្យន្តិ កិ. [និ+យា+អ+អន្តិ_វ.] ទៅ, ចេញទៅ, ទៅបាត់ ។

និយ្យាទិត គុ. [និ+យទ+ឥ_អា.+ត] គឺ... ប្រគល់ឱ្យហើយ ។

និយ្យាទេថ កិ. [និ+យទ+ណេ+ថ_ប.] ចូរប្រគល់ឱ្យ ។

និយ្យាទេន្ត គុ. [និ+យទ+ណេ+អន្ត] កាលប្រគល់ឱ្យ ។

និយ្យាទេសិ កិ. [និ+យទ+ណេ+ឦ_អជ្ជ., ចុះស_អា.] ប្រគល់ឱ្យហើយ ។

និយ្យានិកសាសន នចុំ. [និយ្យានិក+សាសន] សាសនាប្រកបដោយគុណដ៏ញុំាងសត្វឱ្យចេញទៅ, សាសនានៃព្រះពុទ្ធប្រកបដោយគុណជាគ្រឿងញុំាងសត្វឱ្យចេញទៅ (ពាក្យជាគ្រឿងប្រៀនប្រដៅប្រកបដោយកិ.ស្រោចស្រង់នូវសត្វ) ។

និរត គុ. [និ+រម+ត] ត្រេកអរដោយមិនសល់, ត្រេកអរមិនលែង,

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ត្រេកអរស៊ប់ហើយ ។

និរត្ថក គុ. [និ+អត្ថ+ក, ចុះរ.អា] មានប្រយោជន៍មិនមាន, មិនមានប្រយោជន៍, ឥតប្រយោជន៍; វិ. **នត្ថិ អត្ថោ ឯតស្សាតិ> និរត្ថកំ** ។

និរន្តរ គុ. [និ+អន្តរ, ចុះរ.អា.] កាលមានចន្លោះមិនមាន, កាលមិនមានចន្លោះ, ជានិរន្តរ៍ ។

និរបរាធ គុ. [និ+អបរាធ, ចុះរ.អា.] អ្នកមានសេចក្ដីខុសមិនមាន, អ្នកមានកំហុសមិនមាន; វិ. **នត្ថិ អបរាធោ ឯតស្សាតិ> និរបរាធោ** ។

និរបេក្ខ គុ. [និ+អបេក្ខា, ចុះរ.អា.] អ្នកមានកិ.សម្លឹងមិនមាន, អ្នកមានសេចក្ដីអាលោះអាល័យមិនមាន; វិ. **នត្ថិ អបេក្ខា ឯតស្សាតិ> និរបេក្ខោ** ។

និរយ បុ., នបុ. [និ+អយ, ចុះរ.អា.] ប្រទេសមានសេចក្ដីចម្រើនមិនមាន ឬប្រទេសដែលចេញចាកសេចក្ដីចម្រើន ឬប្រទេសមានសេចក្ដីចម្រើនចេញទៅហើយ (នរក); វិ. **នត្ថិ អយោ ឯតស្សាតិ> នរយោ; អយតោ និគ្គតោតិ វា> និរយោ; និគ្គតោ អយោ អស្មាតិ វា> និរយោ** ។ -**គាមិនី** ឥ. អ្នកទៅកាន់នរក ។ -**គាមី** បុំ. អ្នកទៅកាន់នរក, អ្នកទៅកាន់នរកដោយប្រក្រតី ។ -**អគ្គិ** បុំ. ភ្លើងនៅក្នុងនរក, ភ្លើងមានក្នុងនរក ។ -**ទុក្ខាទិ** គុ. (ទុក្ខ) មានទុក្ខក្នុងនរកជាដើម ។ -**បទ** នបុំ. ស្នាមជើងជាទីទៅកាន់នរក ។ -**សំខាត**

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

គុ. ពោលគឺនរក ។ . **អាទិភេទ** គុ. ផ្សេងដោយទុគ្គតិមាននរកជាដើម ។ . **ឧប្បត្តិអាទិក** គុ. មានទុក្ខមានកិ.កើតក្នុងនរកជាដើម។

និរវសេស គុ. [និ+អវសេស, ចុះវ_អា.] មានកិ.សេសចុះមិនមាន, មានចំណែកសេសចុះមិនមាន (មិនមានសល់នៅ) ។

និរវ គុ. [និ+រវ] មានសម្រែកមិនមាន, មានសម្លេងជាគ្រឿងស្រែកមិនមាន; វិ. **នត្ថិ រវោ អស្សាតិ> និរវោ** ។

និរស្សាស គុ. [និ+អស្សាស, ចុះវ_អា.] មានកិ.ដកដង្ហើមចេញមិនមាន, មានសេចក្ដីត្រេកអរមិនមាន ។

និរាលយ គុ. [និ+អាលយ, ចុះ វ_អា] អ្នកមានអាល័យមិនមាន, អ្នកមិនមានសេចក្ដីអាល័យ, កិ.មិនមាននៃសេចក្ដីអាល័យ ។

និរាសង្ក គុ. [និ+អាសង្ក, ចុះវ_អា.] អ្នកមានសេចក្ដីរង្កៀសមិនមាន, អ្នកមិនមានសេចក្ដីរង្កៀស ។

និរាស គុ. [និ+អាសា, ចុះវ_អា.] អ្នកមានសេចក្ដីប្រាថ្នាចេញហើយ, អ្នកមិនមានសេចក្ដីប្រាថ្នា, អ្នកមិនមានបំណង ។

និរាហារ គុ. [និ+អាហារ, ចុះវ_អា.] អ្នកមានអាហារមិនមាន, អ្នកមិនមានអាហារ; វិ. **នត្ថិ អាហារោ ឯតស្សាតិ> និរាហារោ** ។

និរិន្ធន គុ. [និ+ឥន្ធន, ចុះវ_អា.] មានកំញ៉មមិនមាន, មិនមានកំញ៉ម ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

និរុជ្ឈតិ កិ. [និ+រុធ+យ+តិ.វ.] រលត់ ។

និរុជ្ឈន នបុំ. [និ+រុធ+យ+យុ] កិ.រលត់, សេចក្ដីរលត់ ។

និរុត្តិ ឥ. [និ+ឧច+តិ, លុបច, ចុះរ.អា.] វាចាដែលបណ្ឌិតនាំចេញហើយពោល (ភាសា); វិ. **នីហរិត្វា ឧច្ចតេតិ> និរុត្តិ** ។ **. បទកោវិទ** គុ. អ្នកឈ្លាសក្នុងនិរុត្តិនិងបទ, អ្នកឈ្លាសក្នុងវាចាជាគ្រឿងនាំចេញហើយពោលនិងបទ ។

និរុទក គុ. [និ+ឧទក, ចុះរ.អា.] មានទឹកមិនមាន, ឥតទឹក ។ **. បាយាស** បុំ. បាយបាយាសមានទឹកមិនមាន ។

និរុទ្ធ គុ. [និ+រុធ+ត] រលត់ហើយ, បិទហើយ, រាំងហើយ, តី... ។ **. វេលា** ឥ. វេលានៃផ្លូវតី... បិទហើយ ។

និរុបការ គុ. [និ+ឧបការ, ចុះរ.អា.] មានឧបការៈមិនមាន, មិនមានឧបការៈ; វិ. **នត្ថិ ឧបការោ អស្សាតិ> និរុបការោ** ។

និរុបក្កិលេស គុ. [និ+ឧបក្កិលេស, ចុះរ.អា.] អ្នកមានឧបក្កិលេសមិនមាន, អ្នកមានឧបក្កិលេសចេញហើយ ។ **. តា** ឥ. ភាវៈនៃ...ជាអ្នកមានឧបក្កិលេសមិនមាន ។ **. ចិត្ត** នបុំ. ចិត្តមានឧបក្កិលេសមិនមាន, ចិត្តមានឧបក្កិលេសចេញហើយ ។

និរុបធិ គុ. [និ+ឧបធិ, ចុះរ.អា.] អ្នកមានកិលេសឈ្មោះឧបធិមិនមាន; វិ. **នត្ថិ ឧបធិ ឯតស្សាតិ> និរុបធិ** ។ មានសភាវៈជាទីចូលទៅទ្រទ្រង់នូវកិលេសមិនមាន; វិ. **ឧបគន្ត្វា ធាតិ ឯត្ថ កិលេសេតិ> ឧបធិ ; នត្ថិ ឧបធិ ឯតស្សា-**

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

តិ> និរុបធិ ; (ឧបធិ; <ឧប+ធា+ឥ) ។

និរោធ ពុំ. [និ+រុធ+ណ] សេចក្តីរលត់ឬធមិជាគ្រឿងរលត់ (និរោធ); វិ. **និរុជ្ឈនំ> និរោធោ** ។ - **សមាបត្តិវហ** គុ. អ្នកស្ទាត់ក្នុងនិរោធសមាបត្តិ, អ្នកគួរនូវនិរោធសមាបត្តិ, អ្នកគួរដើម្បីចូលនូវនិរោធសមាបត្តិ ។ - **សមាបន្ន** គុ. អ្នកដល់ព្រមហើយនូវនិរោធ, អ្នកចូលហើយនូវនិរោធ ។

និលជ្ជ គុ. [និ+លជ្ជា] មានសេចក្តីខ្មាសមិនមាន, មិនមានសេចក្តីខ្មាស (ឥតខ្មាស); វិ. **នត្ថិ លជ្ជា ឯតិស្សាតិ> និលជ្ជា** ។

និលីន គុ. [និ+លិ+ត, ត>ឦន] ពួនហើយ, សម្ងំហើយ ។

និលីយិ កិ. [និ+លិ+ណយ+ឦ.អជ្ជ.] ពួនហើយ, សម្ងំហើយ ។

និលីយិត្វា អ. [និ+លិ+ណយ+ឥ.អា.+ត្វា] ពួនហើយ, សម្ងំហើយ ។

និល្លោលេតិ កិ. [និ+លុល+ណេ+តិ.វ.] លៀន, លៀនចេញ, បន្លៀន ។

និល្លោលេត្វា អ. [និ+លុល+ណេ+ត្វា] លៀនចេញហើយ, បន្លៀនហើយ ។

និល្លោហិត គុ. [និ+លោហិត] មានលោហិត (ឈាម) មិនមាន, មានឈាមចេញហើយ ។

និវង្ក គុ. [និ+វង្ក] មានវៀចមិនមាន, មានកោងមិនមាន ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

និវត្ត កិ. [និ+វត្ត+អ+ហិ_ប., លុបហិ_ប] ចូរត្រឡប់, ចូរត្រឡប់វិញ, ចូរវិលវិញ ។

និវត្ត គុ. [និ+វត្ត+អ ឬត] ត្រឡប់ហើយ, វិលវិញហើយ ។ . **កាល** ចុំ. កាលនៃ...ត្រឡប់វិញហើយ ។

និវត្តតិ កិ. [និ+វត្ត+អ+តិ_វ.] ត្រឡប់វិញ, វិលវិញ ។

និវត្តថ កិ. [និ+វត្ត+អ+ថ_ប.] ចូរត្រឡប់វិញ, ចូរវិលវិញ ។

និវត្តន នចុំ. [និ+វត្ត+យុ] កិ.ត្រឡប់វិញ, ជាទីត្រឡប់វិញ; វិ. **និវត្តិយតេ> និវត្តនំ; និវត្តតិ ឯត្ថាតិ> និវត្តនំ** ។ . **កាល** ចុំ. កាលនៃកិ.ត្រឡប់វិញ, កាលជាទីត្រឡប់វិញ ។ . **ភាវ** ចុំ. ភាវៈនៃកិ.ត្រឡប់វិញ, ភាវៈគឺកិ.វិលវិញ ។

និវត្តន្តិ គុ. [និ+វត្ត+អ+អន្ត+ឦ_ឥ.] កាលត្រឡប់វិញ, កាលវិលវិញ ។

និវត្តន្តុ កិ. [និ+វត្ត+អ+អន្តុ_ប.] ចូរត្រឡប់វិញ, ចូរវិលវិញ ។

និវត្តាបេតុំ អ. [និ+វត្ត+ណាបេ+តុំ] ដើម្បីញ៉ាំង...ឱ្យត្រឡប់វិញ ។

និវត្តាបេត្វា អ. [និ+វត្ត+ណាបេ+ត្វា] ញ៉ាំង...ឱ្យត្រឡប់វិញហើយ, ឱ្យវិលវិញហើយ ។

និវត្តិ កិ. [និ+វត្ត+អ+ឦ_អជ្ជ.] ត្រឡប់វិញហើយ, វិលវិញហើយ ។

និវត្តិត គុ. [និ+វត្ត+ឥ_អា.+ត] គឺ...ឱ្យត្រឡប់វិញហើយ ។

និវត្តិតុកាម គុ. [និវត្តិតុំ+កម+ណ] អ្នកចង់ដើម្បីត្រឡប់វិញ; វិ.

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

និចក្កិកុំ ការមេកិកិ> និចក្កិកុការមោ ។

និវត្តិត្វា អ. [និ+វត្ត+ឥ_អា.+ត្វា] ត្រឡប់វិញហើយ, វិលវិញហើយ ។

និវត្តិយមាន គុ. [និ+វត្ត+ឥ_អា.+យ+មាន] គឺ... កាលឱ្យត្រឡប់វិញ ។

និវត្តីសុ កិ. [និ+វត្ត+អ+ឦ_អជ្ជ.] ត្រឡប់វិញហើយ ។

និវត្តេតព្វយុត្តក គុ. [និវត្តេតព្វ+យុត្តក] អ្នកគួរគឺ...គប្បីឱ្យត្រឡប់វិញ, -គប្បីឱ្យវិលវិញ ។

និវត្តេត្វា អ. [និ+វត្ត+ណេ+ត្វា] ឱ្យវិលវិញហើយ, ញុំាង...ឱ្យត្រឡប់វិញហើយ ។

និវត្តេយ្យ កិ. [និ+វត្ត+អ+ឯយ្យ_ស.] គប្បីត្រឡប់វិញ, គប្បីវិលវិញ ។

និវត្តេហិ កិ. [និ+វត្ត+ណេ+ហិ_ប.] ចូរញុំាង...ឱ្យត្រឡប់វិញ, ចូរបង្វិល, ចូរត្រឡប់វិញ ។

និវត្ថ គុ. [និ+វស+ត] គឺ...ស្លៀកហើយ ។ - **កាសាវ** នបុំ. សំពត់កាសាវៈដែល...ស្លៀកហើយ ។ - **ទុស្សកណ្ណ** បុំ. ជាយ (ឬមុំ) នៃសំពត់ដែល...ស្លៀកហើយ ។ - **បារុតភាវ** បុំ. ភាវៈនៃ...ជារបស់គឺ...ស្លៀកហើយនិងដណ្តប់ហើយ ។ - **បារុបនមត្ត** គុ. វត្ថុគ្រាន់តែសំពត់សម្រាប់ស្លៀកនិងសំពត់សម្រាប់ដណ្តប់ ។ - **បិលោតិកខណ្ឌ** បុំ. បំណែកនៃកំណាត់សំពត់

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ដែល...ស្នៀកហើយ ។ -វត្ថុ នថុំ. សំពត់ដែល...ស្លៀកហើយ ។ -សាដក ថុំ. សាដកដែល...ស្លៀកហើយ ។

និវាប ថុំ. [និ+វប+ណ] បន្លែ, អន្ទក់, ចំណី ។ -បុគ្គល ត្រ. ដែលបុគ្គលបំប៉នហើយដោយចន្លែ, ដែលបុគ្គលចិញ្ចឹមហើយដោយចន្លែ, -ដោយចំណី ។

និវារយេ កិ. [និ+វរ+ណយ+ហិ.ប., លុបហិ] ចូរហាម, ចូរឃាត់ ។

និវារយេយ្យ កិ. [និ+វរ+ណយ+ឯយ្យ.ស., លុបយ្យ] គប្បីហាម, គប្បីឃាត់ ។

និវារិត ត្រ. [និ+វរ+ឥ.អា.+ត] គឺ...ហាមហើយ, -ឃាត់ហើយ ។ -ភាវ ថុំ. ភាវៈនៃ...ជាអ្នកគឺ...ហាមហើយ ។

និវារេតុំ អ. [និ+វរ+ណេ+តុំ] ដើម្បីហាម, ដើម្បីឃាត់ ។

និវារេត្វា អ. [និ+វរ+ណេ+ត្វា] ហាមហើយ, ឃាត់ហើយ, គៀងហើយ ។

និវារេន្តិ កិ. [និ+វរ+ណេ+អន្តិ.វ.] ហាម, ឃាត់, រាំង, គៀងទៅ ។

និវារេយ្យាថ កិ. [និ+វរ+ណេ+ឯយ្យាថ.ស.] គប្បីហាម, គប្បីឃាត់ ។

និវាសន នថុំ. [និ+វស+យុ] ជាទីនៅ ឬជាទីនៅអាស្រ័យ; ម្យ៉ាងទៀតថា : សំពត់គឺបុគ្គលគប្បីស្លៀក ឬសំពត់សម្រាប់ស្លៀក; វិ. **និវសន្តិ ឯត្ថាតិ> និវាសនំ ; និវាសេតព្វន្តិ>**

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

និវាសនំ; និវាសេតិ ឯតេនាតិ ទា> និវាសនំ ។ - កណ្ណ បុំ. ជាយនៃសំពត់សម្រាប់ស្លៀក, ជាយនៃសំពត់ ។ - គ្គាម បុំ. ស្រុកជាទីនៅអាស្រ័យ ។ - គ្គេហ នបុំ. ផ្ទះជាទីនៅអាស្រ័យ ។ - ដ្ឋានត្ថ បុំ. សេចក្តីគឺទីជាទីនៅអាស្រ័យ ។ - ដ្ឋានភូត គុ. ទីជាទីនៅអាស្រ័យ ឬទីជាទីនៅអាស្រ័យកើតហើយ ។ - ដ្ឋានសទិស គុ. ប្រាកដស្មើដោយទីជាទីនៅអាស្រ័យ ។ - អន្តរ នបុំ. ចន្លោះនៃសំពត់គឺបុគ្គលគប្បីស្លៀក ។ - អន្ត បុំ. ទីបំផុតនៃសំពត់គឺបុគ្គលគប្បីស្លៀក, ជាយនៃសំពត់សម្រាប់ស្លៀក ។

និវាសនបារុបន នបុំ. [និវាសន+បារុបន] សំពត់គឺបុគ្គលគប្បីស្លៀកនិងសំពត់គឺបុគ្គលគប្បីដណ្តប់, សំពត់សម្រាប់ស្លៀកនិងសំពត់សម្រាប់ដណ្តប់, កិ.ស្លៀកនិងកិ.ដណ្តប់ ។

និវាស បុំ. [និ+វស+ណ] កិ.នៅអាស្រ័យ ឬប្រទេសជាទីនៅអាស្រ័យ, ទីជាទីនៅអាស្រ័យ; វិ. **និវាសនំ> និវាសោ; និវសន្តិ ឯត្ថាតិ ទា> និវាសោ** ។

និវាសាបេត្វា អ. [និ+វស+ណាបេ+ត្វា] ញុំាង...ឱ្យនៅអាស្រ័យហើយ, ញុំាង...ឱ្យស្លៀកហើយ ។

និវាសេតព្វ គុ. [និ+វស+ណេ+តព្វ] គឺ... គប្បីស្លៀក ។

និវាសេត្វា អ. [និ+វស+ណេ+ត្វា] ស្លៀកហើយ ។

និវាសេស្សាមិ កិ. [និ+វស+ណេ+ស្សាមិ_ភ.] នឹងស្លៀក ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

និវិដ្ឋ គុ. [និ+វិស+ត] គឺសារចីបង្ហាត់ហើយ, គឺ...វាយហើយ, គឺ...បរហើយ, គឺ...តំកល់ខ្ជាប់ហើយ ។

និវីសតិ កិ. [និ+វិស+អ+តិ.វ.] តាំងចុះ, តំកល់មាំ, តំកល់ខ្ជាប់ ។

និវុដ្ឋ គុ. [និ+វស+ត, យកស្រះអនៃវ>ឧ] នៅហើយ, នៅអាស្រ័យហើយ ។

និវុត្ថ គុ. [និ+វស+ត] នៅហើយ, នៅអាស្រ័យហើយ ។

និវេទាបេត្វា អ. [និ+វិទ+ណាបេ+ត្វា] ញុំាង...ឱ្យក្រាបទូលហើយ ។

និវេទិត គុ. [និ+វិទ+ឥ.អា.+ត] គឺ...ប្រាប់ហើយ, គឺ... ឱ្យដំណឹងហើយ ។

និវេសន នបុំ. [និ+វិស ឬ វស+យុ] ទីជាទីនៅអាស្រ័យ (ផ្ទះ); វិ. **និវិសន្តិ និវសន្តិ ឯត្ថ អនុត្តាតិ> និវេសនំ** ។ - ទ្វារ នបុំ. ទ្វារនៃនិវេសន៍, ទ្វារនៃដំណាក់, -នៃផ្ទះ ។

និវេសិត គុ. [និ+វិស+ឥ.អា.+ត] គឺ...ឱ្យនៅអាស្រ័យហើយ ។

និវេសេត្វា អ. [និ+វិស+ណេ+ត្វា] ឱ្យនៅអាស្រ័យហើយ, ញុំាង...ឱ្យនៅអាស្រ័យហើយ, ឱ្យតំកល់នៅហើយ ។

និវេសេយ្យ កិ. [និ+វិស+ណេ+ឯយ្យ.ស.] គប្បីនៅអាស្រ័យ, គប្បីតំកល់, គប្បីតាំង ។

និវេសេសិ កិ. [និ+វិស+ណេ+ឮ.អជ្ជ., ចុះស.អា.] ញុំាង... ឱ្យនៅ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

អាស្រ័យហើយ, ឱ្យតំកល់នៅហើយ ។

និសជ្ជ អ. [និ+សទ+ត្វា, ត្វា>យ+ទ>ជ្ជ] អង្គុយហើយ ។

និសជ្ជដ្ឋាន នថុំ. [និសជ្ជ+ឋាន] ទីជាទីអង្គុយ ។

និសជ្ជិតុំ អ. [និ+សទ+យ+ឥ_អា.+តុំ] ដើម្បីអង្គុយ ។

និសភ អ.ន. ភិក្ខុឈ្មោះនិសភៈ ។

និសម្ម អ. [និ+សម+ត្វា, ត្វា>យ+ម>ម្ម] ពិចារណាហើយ, ត្រួតត្រាហើយ, ពិនិត្យពិច័យហើយ ។ . **ការី** ថុំ. អ្នកពិចារណាហើយមើបធ្វើ, អ្នកមានកិ.ពិចារណាហើយមើបធ្វើជាប្រក្រតី; វិ. **និសម្ម ករោតីតិ> និសម្មការី; និសម្ម កាតុំ សីលមស្សាតិ> និសម្មការី** ។

និសាមេត្វា អ. [និ+សម+ណេ+ត្វា] ពិចារណាហើយ, ត្រួតត្រាហើយ, ទុកដាក់ហើយ ។

និសិន្ន គុ. [និ+សទ+ត, ត>ឥន្ន លុបទ] អង្គុយហើយ, ទំហើយ ។ . **កាល** ថុំ. កាលនៃ...អង្គុយហើយ ។ . **ដ្ឋាន** នថុំ. ទីនៃ...អង្គុយហើយ ។ . **បល្លង្ក** ថុំ. បល្ល័ង្ក (ក្រែ) នៃ...អង្គុយហើយ ។ . **ផលក** នថុំ. ផែនក្តារ ឬបន្ទះក្តារនៃ...អង្គុយហើយ ។ . **ភាវ** ថុំ. ភាវៈនៃ...ជាអ្នកអង្គុយហើយ ។ . **មត្តក** គុ. អាការគ្រាន់តែអង្គុយហើយ, អាការគ្រាន់តែជាអ្នកអង្គុយហើយ ។ . **មត្ត** គុ. គ្រាន់តែអង្គុយហើយ ។ . **មនុស្ស** ថុំ. មនុស្សអង្គុយហើយ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

និសិន្នក បុំ. [និ+សទ+ត+ក.ស.] អ្នកអង្គុយ; វិ. **និសីទតីតិ> និសិន្នោ; និសិន្នោ ឯវ> និសិន្នកោ** ។

និសីទន នបុំ. [និ+សទ+យុ, សទ>សីទ] កិ.អង្គុយ; វិ. **និសីទិយតេតិ> និសីទនំ** ។ ទីជាទីអង្គុយ; វិ. **និសីទតិ ឯត្ថាតិ> និសីទនំ** ។ (វត្ថុ) សម្រាប់អង្គុយ; វិ. **និសីទតិ ឯតេនាតិ> និសីទនំ** ។ **. ដ្ឋាន** នបុំ. ទីជាទីអង្គុយ ។ **. ត្ថ** បុំ. ត្រូវការដល់កិ.អង្គុយ, ប្រយោជន៍ដល់កិ.អង្គុយ ។ **. បល្លង្ក** បុំ. បល្ល័ង្កជាទីអង្គុយ ។ **. បាសាណផលក** នបុំ. ផែននៃថ្មជាទីអង្គុយ ។ **. ភាវ** បុំ. ភាវៈនៃកិ.អង្គុយ, ភាវៈគឺកិ.អង្គុយ ។ **. មណ្ឌប** បុំ. មណ្ឌប (ពារាំ) ជាទីអង្គុយ ។ **. យោគ្គ** នបុំ. គួរដល់កិ. អង្គុយ, យានជាទីអង្គុយ ។

និសីទនាការ បុំ. [និសីទន+អាការ] អាការគឺកិ.អង្គុយ, អាការនៃកិ. អង្គុយ ។

និសីទនាទិភាវ បុំ. [និសីទនាទិ+ភាវ] ភាវៈនៃឥរិយាបថមានកិ. អង្គុយជាដើម; វិ. **និសីទនំ អាទិ យស្ស សោ> និសីទនាទិ** (ឥរិយាបថោ) ។

និសីទនារហ គុ. [និសីទន+អរហ] គួរដល់កិ.អង្គុយ ។

និសីទនុដ្ឋហានកាល បុំ. [និសីទន+ឧដ្ឋហាន+កាល] កាលជាទីអង្គុយ និងកាលជាទីក្រោកឡើង ។

និសីទន្ត គុ. [និ+សទ+អ+អន្ត, សទ>សីទ] កាលអង្គុយ, កំពុង

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

អង្គុយ ។

និសីទន្តិ កិ. [និ+សទ+អ+អន្តិ_វ.] អង្គុយ, ចំ, ជិះ ។

និសីទាបេតុំ អ. [និ+សទ+ណាបេ+តុំ] ដើម្បីញុំាង...ឱ្យអង្គុយ ។

និសីទាបេត្វា អ. [និ+សទ+ណាបេ+ត្វា] ឱ្យអង្គុយហើយ, ញុំាង...ឱ្យអង្គុយហើយ ។

និសីទាបេថ កិ. [និ+សទ+ណាបេ+ថ_ប.] ចូរឱ្យអង្គុយ, ចូរញុំាង...ឱ្យអង្គុយ ។

និសីទិតុកាមតា ឥ. [និសីទិតុកាម+តា] ភាវៈនៃ...ជាអ្នកចង់ដើម្បីអង្គុយ; វិ. **និសីទិតុំ កាមេតីតិ> និសីទិតុកាមោ; និសីទិតុកាមស្ស ភាវោ> និសីទិតុកាមតា** ។

និសីទិតុំ អ. [និ+សទ+ឥ_អា.+តុំ] កិ.អង្គុយ, ដើម្បីអង្គុយ ។

និសីទិត្វា អ. [និ+សទ+ឥ_អា.+ត្វា] អង្គុយហើយ, ចំហើយ ។

និសីទេយ្យុំ កិ. [និ+សទ+អ+ឯយ្យុំ_ស., សទ>សីទ] គប្បីអង្គុយ ។

និសេធ កិ. [និ+សិធឬសេធ+អ+ហិ_ប., លុបហិ] ចូរហាម, ចូរឃាត់ ។

និសេធ ពុំ. [និ+សិធ+ណ] កិ.ឃាត់, កិ.ហាម, កិ.ទូន្មាន ។

និសេធេតិ កិ. [និ+សិធ+ណេ+តិ_វ.] ឃាត់, ហាម, កំចាត់បង់, ទូន្មាន ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

និសេធេត្វា អ. [និ+សិធ+ណេ+ត្វា] ឃាត់ហើយ, ហាមហើយ, កំចាត់បង់ហើយ, ទូន្មានហើយ ។

និស្សគ្គិយាទិអាបត្តិអាបជ្ជន នពុំ. [និស្សគ្គិយាទិ+អាបត្តិ+អាបជ្ជន] កិ.ត្រូវនូវអាបត្តិមានអាបត្តិឈ្មោះនិស្សគ្គិយៈជាដើម ។

និស្សត្តនិជ្ជីវធម្ម ពុំ. [និស្សត្ត+និជ្ជីវ+ធម្ម] និស្សត្តធម៌និងនិជ្ជីវធម៌ (ធម៌មិនមែនជាសត្វនិងមិនមែនជាជីវិត; វិ. **ន សត្តោ> និស្សត្តោ; ន ជីវោ> និជ្ជីវោ**) ។

និស្សទ្ទ គុ. [និ+សទ្ទ] មានសំឡេងមិនមាន, ឱ្យជាអ្នកមានសំឡេងមិនមាន; វិ. **នត្ថិ សទ្ទោ អស្សាតិ> និស្សទ្ទោ** ។

និស្សន្ទ ពុំ. [និ+សន្ទ+អ] វិបាកជាគ្រឿងហូរចេញ (ផល, អំណោយ, អានិសង្ស); វិ. **និស្សន្ទតិ ឯតេនាតិ> និស្សន្ទោ** ។

និស្សយ ពុំ. [និ+សិ+អ] ធម៌ជាទីអាស្រ័យ ឬធម៌ជាទីនៅអាស្រ័យ (និស្ស័យ, ការពឹងពាក់); វិ. **និស្សយតិ តន្តិ> និស្សយោ** ។

. **សម្បន្ន** គុ. អ្នកដល់ព្រមហើយដោយនិស្ស័យ ឬអ្នកមាននិស្ស័យដល់ព្រមហើយ; វិ. **និស្សយេន សម្បន្នោ> និស្សយសម្បន្នោ; និស្សយោ សម្បន្នោ យស្ស សោ> និស្សយសម្បន្នោ** ។

និស្សរណ នពុំ. [និ+សរ+យុ] កិ.រលាស់ចេញ ឬធម្មជាតជាគ្រឿងរលាស់ចេញ, ធម្មជាតជាគ្រឿងចេញទៅ; វិ. **និស្សរិយតេតិ> និស្សរណំ; និស្សរន្តិ និគ្គច្ឆន្តិ ឯតេនាតិ វា>**

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

និស្សរណំ ។ . **វិមុត្តិ** ឧ. កិ.ផុតស្រឡះដោយអំណាចនៃកិ.
រលាស់ចេញ ។

និស្សរន្ត គុ. [និ+សរ+អ+អន្ត] កាលរលាស់ចេញ, កាលចេញទៅ ។

និស្សរន្តិ កិ. [និ+សរ+អ+អន្តិ.វ.] រលាស់ចេញ, ចេញទៅ ។

និស្សំសយ នបុំ. [និ+សំសយ] ការមិនមាននៃសេចក្តីសង្ស័យ (ដោយឥតសង្ស័យ); វិ. **សំសយស្ស អភាវោ> និស្សំ.សយំ** ។

និស្សាមិក គុ. [និ+សាមិក] មានបុគ្គលជាម្ចាស់មិនមាន, មិនមានបុគ្គលជាម្ចាស់ (ឥតម្ចាស់); វិ. **នត្ថិ សាមិកោ ឯតស្សាតិ> និស្សាមិកោ** ។

និស្សាមេត្វា អ. [និ+សម+ណេ+ត្វា] ពិចារណាហើយ, ត្រូតត្រាហើយ, ទុកដាក់ហើយ ។

និស្សារ គុ. [និ+សារ] មានខ្លឹមមិនមាន, មិនមានខ្លឹម (ឥតខ្លឹម); វិ. **នត្ថិ សារោ ឯតស្សាតិ> និស្សារោ** ។ . **ភាវ** បុំ. ភាវៈនៃ...ជារបស់មានខ្លឹមមិនមាន ។

និស្សាយ អ. [និ+សី+ត្វា] អាស្រ័យហើយ, ព្រោះអាស្រ័យ ។

និស្សិតក បុំ. [និ+សិ+ត+ក.ស.] និស្សិត, អ្នកនិស្សិត, ភក្ខុអ្នកនិស្សិត, ភិក្ខុអ្នកអាស្រ័យ (សិស្ស); វិ. **និស្សយតីតិ> និស្សិតោ; និស្សិតោ ឯវ> និស្សិតកោ** ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

និស្សិត គុ. [និ+សិ+ត] អាស្រ័យហើយ, គឺ... អាស្រ័យហើយ ។

និស្សិរិក គុ. [និ+សិរី+ក] មានសិរីមិនមាន, មិនមានសិរី (ឥតសិរី); វិ. **នត្ថិ សិរី អស្សាតិ> និស្សិរិកោ** ។

និស្សីល គុ. [និ+សីល] អ្នកមានសីលមិនមាន, មិនមានសីល, (ឥតសីល); វិ. **នត្ថិ សីលំ អស្សាតិ> និស្សីលោ** ។

និស្សេណី ឥ. [និ+សិ+ណី] បង្អោង, ជណ្ដើរ ។

និស្សោក គុ. [និ+សោក] អ្នកមានសេចក្ដីសោកមិនមាន, អ្នកមិនមានសេចក្ដីសោក; វិ. **នត្ថិ សោកោ ឯតស្សាតិ> និស្សោកោ** ។

និហិតទណ្ឌ គុ. [និហិត+ទណ្ឌ] អ្នកមានអាជ្ញាដាក់ចុះហើយ, អ្នកមានអាជ្ញាលះហើយ; វិ. **និហិតោ ទណ្ឌោ យេន សោ> និហិតទណ្ឌោ** ។

និហិតធញ្ញ នបុំ. [និហិត+ធញ្ញ] ស្រូវដែលកប់ទុកហើយ, ស្រូវដែល...កប់ទុកហើយ ។

និហីន គុ. [និ+ហា+ត, ត>ឦន] ថោកទាប, ថោកថយ ។ - **កម្ម** គុ. អ្នកមានកម្មដ៏ថោកទាប ។ - **ជច្ច** គុ. អ្នកមានជាតិដ៏ថោកទាប ។ ជច្ច<ជាតិ, តិ>ច, ច>ច្ច, ជា>ជ ។

នីច គុ. [អញ្ច+ណ] ធម្មជាតិមិនទៅក្នុងខាងលើ (ទាប); វិ. **ឧច្ចំ ន អញ្ចតីតិ> នីចំ** ។ - **កុល** នបុំ. ត្រកូលដ៏ទាប ។ - **តរ** គុ. ទាបជាង ។ - **បីឋក** នបុំ. តាំងដ៏ទាប, តាំងតូចដ៏ទាប ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

នីចាសន នថុំ. [នីច+អាសន] អាសនៈដ៏ទាប ។ - **ដ្ឋាន** នថុំ. ទីនៃអាសនៈដ៏ទាប, ទីជាទីតាំងនៃអាសនៈដ៏ទាប, ទីជាទីអង្គុយដ៏ទាប ។

នីត គុ. [នី+ត] គឺ...នាំទៅហើយ ។ - **វ័យ** គុ. អ្នកមានវ័យគឺជរានាំទៅហើយ; វិ. **នីតោ វយោ យស្ស សោ> នីតវយោ** ។

នីយមាន គុ. [នី+យ+មាន] គឺ... កាលនាំទៅ ។

នីល គុ. [នីល+អ] ខៀវ, ពណ៌ខៀវ, (វិ. **នីលតីតិ> នីលំ**) ។ - **មណិកាឡមណិកហាបណ** ថុំ. កែវមណីមានពណ៌ខៀវ និងកែវមណីមានពណ៌ខ្មៅ និងកហាបណៈ ។ - **មហាសមុទ្ទ** ថុំ. មហាសមុទ្រដ៏ខៀវ, មហាសមុទ្រមានទឹកខៀវ ។

នីលាទិវណ្ណ គុ. [នីលាទិ+វណ្ណ] មានវណ្ណៈមានពណ៌ខៀវជាដើម ។

នីលាទិប្បការ គុ. [នីលាទិ+បការ] មានបការៈនៃពណ៌មានពណ៌ខៀវជាដើម, មានពណ៌ខៀវជាដើមជាបការៈ ។

នីលុប្បល នថុំ. [នីល+ឧប្បល] ឧប្បលខៀវ ។ - **កលាប** ថុំ. បាច់នៃឧប្បលខៀវ ។ - **គព្ភសមានវណ្ណតា** ឥ. ភាវៈនៃ...ជា... មានវណ្ណៈស្មើដោយគភ៌នៃឧប្បលខៀវ ។ - **ឆទន** គុ. មានឧប្បលខៀវប្រក់ ឬបិទបាំង, ដ៏បិទបាំងដោយឧប្បលខៀវ ឬពាសដោយឧប្បលខៀវ ។ - **ទាមសទិស** គុ. ប្រាកដស្មើដោយកម្រង (ចង្កោម, សំណុំ) នៃផ្កាឧប្បលខៀវ ។

នីលោទកាទិភេទ គុ. [នីលោទកាទិ+ភេទ] ផ្សេងដោយទឹកមានទឹក

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ខៀវជាដើម, មានមានទឹកខៀវជាដើមជាប្រភេទ ។

នីវរណ នបុំ. [នី+វរ+យុ] នីវរណៈ, កិ. រារាំង ឬធម្មជាតជាគ្រឿងរារាំង; វិ. **និវារិយតេ> និវរណំ; និវារេតិ ឯតេនាតិ វា> និវរណំ** ។ - **បញ្ចក** គុ. នីវរណៈជាពួកទី៥ ឬមាននីវរណៈជាពួកទី៥, ពួកនៃចំណែក៥នៃនីវរណៈ, ពួក៥នៃនីវរណៈ ។

នីហដ គុ. [នី+ហរ+ត, ត>ដ, លុបរ] គឺ...នាំចេញហើយ ។ - **តា** ឥ. ភាវៈនៃ...ជា...គឺ....នាំចេញហើយ; វិ. **និហដស្ស ភាវោ> និហដតា** ។

នីហត គុ. [នី+ហរ+ត] គឺ...នាំចេញហើយ, គឺ... កំចាត់ចេញហើយ, កំចាត់បង់ហើយ ។ - **មល** គុ. មានមន្ទិលកំចាត់បង់ហើយ; វិ. **និហតំ មលំ យេន សោ> និហតមលោ** ។ - **មាន** គុ. មានមានៈកំចាត់បង់ហើយ, មានមានៈនាំចេញហើយ, មានមានៈគឺ...កំចាត់បង់ហើយ ។

នីហរតិ កិ. [នី+ហរ+អ+តិ.វ.] នាំចេញ, ជញ្ជូនចេញ ។

នីហរថ កិ. [នី+ហរ+អ+ថ.ប.] ចូរនាំចេញ, ចូរបណ្ដេញ ។

នីហរន្ត គុ. [នី+ហរ+អ+អន្ត] កាលនាំចេញ ។

នីហរាបេត្វា អ. [នី+ហរ+ណាបេ+ត្វា] ឱ្យនាំចេញហើយ, ញុំាង... ឱ្យនាំចេញហើយ ។

នីហរិត គុ. [នី+ហរ+ឥ.អា.+ត] គឺ... នាំចេញហើយ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

នីហរិតព្វ គុ. [នី+ហរ+ឥ_អា.+តព្វ] គឺ...គប្បីនាំចេញ ។

នីហរិតុកាម គុ. [នីហរិតុំ+កម+ណ] អ្នកចង់ដើម្បីនាំចេញ, បណ្ដេញចេញ; វិ. នីហរិតុំ កាមេតីតិ> នីហរិតុកាមោ ។

នីហរិត្វា អ. [នី+ហរ+ឥ_អា.+ត្វា] នាំចេញហើយ ។

នីហរិយមាន គុ. [នី+ហរ+ឥ_អា.+យ+មាន] គឺ... កាលនាំចេញ ។

នីហរីស្វ កិ. [នី+ហរ+អ+ឥំ_អជ្ជ.] នាំចេញហើយ, បណ្ដេញចេញហើយ ។

នីហារ ពុំ. [នី+ហរ+ណ] ហេតុជាគ្រឿងនាំចេញ (ទំនង, លំអាន); វិ. នីហរន្តិ អនេនាតិ> នីហារោ ។

នុ និ. ហ្ន,ហេ៎... ។ និបាតនេះកន្លែងខ្លះគ្រាន់តែចុះមកបំពេញបទប៉ុណ្ណោះទេមិនបាច់ប្រែថាជា អ្វីក៏មាន ។

នូន និ. ពិត, ដោយពិត, ប្រាកដ, មែន ។

នុទតិ កិ. [នុទ+អ+តិ_វ.] បន្ទោរបង់, បន្សាត់បង់ ។

នេក្ខ នបុំ., ពុំ. [និ>នេ+កន+អ, ន>ខ] ធម្មជាតដ៏រុងរឿង (មាស, មាសឆ្អោរ, ដុំមាស,) ប្រើជា " និក្ខ " ក៏មាន; វិ. និកនតិ ទិប្បតីតិ> និក្ខំ ។

នេក្ខម្ម នបុំ. [និ+កម+ណ] គុណជាតជាគ្រឿងចេញ (នេក្ខម្មៈ, ការចេញ, ការចេញបួស, វិមុត្តិ, អរហត្តផល); វិ. និក្ខមតិ ឯតេនាតិ> នេក្ខម្មំ ។ . សង្កប្បាទិ គុ. (សេចក្ដីត្រិះរិះ)

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

មានសេចក្ដីត្រិះរិះក្នុងការចេញបួសជាដើម, (តម្រិះ) មានតម្រិះក្នុងនេក្ខម្មៈជាដើម ។ - **សុខ** នបុំ. សុខក្នុងនេក្ខម្មៈ, សុខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងនេក្ខម្មៈ (ការចេញបួស) ។

នេក្ខម្មូបសម ពុំ. [នេក្ខម្ម+ឧបសម] ធម៌ជាទីចូលទៅរម្ងាប់ដោយអំណាចនៃនេក្ខម្មៈ ។

នេតវេ អ. [នី+តវេ] ដើម្បីនាំទៅ ។

នេតិ កិ. [នី+អ+តិ.វ.] នាំទៅ, រមែងនាំទៅ ។

នេតុំ អ. [នី+តុំ] ដើម្បីនាំទៅ ។

នេត្វា អ. [នី+ត្វា] នាំទៅហើយ ។

នេត្តិក ពុំ. [នី+តិ+ក.ស.] អ្នកនាំទៅ; វិ. **នេតីតិ> នេត្តិ; នេត្តិ ឯវ> នេត្តិកោ** ។ អ្នកនាំទៅនូវ ទឹកតាមប្រឡាយ; វិ. **មាតិកាយ ឧទកំ នេតីតិ> នេត្តិកោ** ។ (ចុះណិកប្បច្ច័យ) អ្នកប្រកបក្នុងកិ.នាំទៅនូវទឹក; វិ. **នេត្តិយំ ឧទកនយនេ និយុត្តោតិ> នេត្តិកោ**; (អ្នកបង្ហូរទឹក, អ្នកស្រែ) ។

នេថ កិ. [នី+អ+ថ.ប.] ចូរនាំទៅ ។

នេន្ត គុ. [នី+អន្ត] កាលនាំទៅ ។

នេបក្កប្បញ្ញា ឥ. [នេបក្ក+បញ្ញា] បញ្ញាឈ្មោះនេបក្កៈ, បញ្ញាគឺភាវៈនៃបុ.អ្នករក្សានូវខ្លួនដោយមិនសល់ ឬបញ្ញាគឺភាវៈនៃបុ.អ្នកញុំាងកុសលធម៌ឱ្យឆ្អិនដោយមិនសល់ (បញ្ញាជាគ្រឿងរក្សានូវខ្លួន); វិ.

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

និស្សេសតោ អត្ថានំ បាតិ រក្ខតីតិ> និបកោ; និស្សេសតោ បាចេតិ កុសលធម្មេតិ ចា> និបកោ; និបកស្ស ភាវោ> នេបក្កំ; នេបក្កំ ឯវ បញ្ញា> នេបក្កបញ្ញា ។

នេមិអាទិ ត្រ. [នេមិ+អាទិ] យាន្តូបករណ៍មានខ្នងកង់ជាដើម ឬអវយវៈនៃចក្រមានខ្នងកង់ជាដើម; វិ. នេមិ អាទិ យស្ស តំ> នេមិអាទិ ។

នេមិត្តក បុំ. [និមិត្ត+ណក] ជនអ្នកទាយនូវនិមិត្ត (ហោរ, ហោរា); វិ. និមិត្តំ បឋេតិ ព្យាករោតីតិ> នេមិត្តកោ ។

នេរញ្ជរា ឥ. [នេល+ជល, ល>រ] ឈ្មោះនេរញ្ជរា, ស្ទឹង (មេទឹក, ទន្លេ) មានទឹកមានទោសមិនមាន; វិ. នេលំ និទ្ទោសំ ជលំ អស្សន្តិ> នេរញ្ជរា ។

នេរយិក ត្រ. [និរយ+ណិក] អ្នកទៅកាន់នរក, អ្នកកើតក្នុងនរក (សត្វនរក); វិ. និរយំ គច្ឆតីតិ> នេរយិកោ; និរយេ និព្វត្តតីតិ> នេរយិកោ ។

នេវាសិក ត្រ. [និ+វស+ណី+ក.ស.] អ្នកនៅជានិច្ច ឬអ្នកនៅអស់កាលជានិច្ច (ភិក្ខុជាម្ចាស់អាវាស, ចៅអាវាស); វិ. និច្ចំ វសតីតិ> និវាសី; សោ ឯវ> នេវាសិកោ ។ ម្យ៉ាងទៀតអ្នកមានគឺ.នៅអាស្រ័យជាប្រក្រតី; វិ. និវាសោ សីលមស្សាតិ> នេវាសី; នេវាសី ឯវ> នេវាសិ.កោ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

នេសាទ បុំ. [និ+សាទ ឬនិ+សទ+ណ] អ្នកមានសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនមាន;ម្យ៉ាងទៀតអ្នកសម្លាប់នូវសត្វមានម្រឹគនិងត្រីជាដើម (អ្នកនេសាទ); វិ. **នត្ថិ សាទោ អស្សាតិ> នេសាទោ; មិគមច្ឆាទីនិ និសាទេតិ មារេតីតិ វា> នេសាទោ ។**

នេសិ កិ. [នី+អ+ឈ្ប-អជ្ជ., ចុះស.អា.] នាំទៅហើយ ។

នេស្សាម កិ. [នី+អ+ស្សាម-ភ.] នឹងនាំទៅ ។

នេហិ កិ. [នី+អ+ហិ-ប.] ចូរនាំទៅ ។

នោ បុ.ស. [អម្ហ+នំ-វិ.>នោ] នៃយើងទាំងឡាយ, ដល់យើងទាំងឡាយ,... ។

នោ និ. មិន, មិនមែន, កុំ, ពុំ, ទេ ។

នៅមានភាគទី៣ ពីអក្សរ **ប** - **ហ** ទៀត

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org